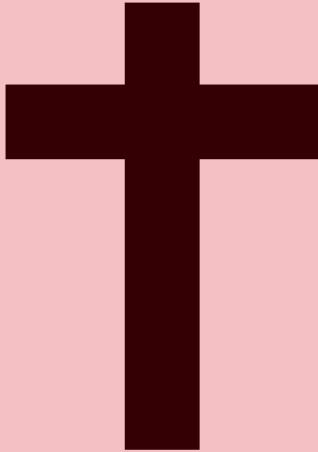

Xasāsti' testamento (Xatze tachihuūn ixpālacata

Jesucristo)

New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac,
Upper Necaxa)

**Xasāsti' testamento (Xatze tachihuīn ixpālacata
Jesucristo)
New Testament in Totonac, Upper Necaxa (MX:tku:Totonac,
Upper Necaxa)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totonac, Upper Necaxa

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Totonaco, Patla y Chicontla [tku], Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Totonac, Upper Necaxa

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

b40e03ec-1023-5d81-b8c2-7e6838bd9354

Contents

Mateo	1
Marcos	46
Lucas	74
Juan	118
Hechos	151
Romanos	187
1 Corintios	204
2 Corintios	221
Gálatas	232
Efesios	239
Filipenses	245
Colosenses	249
1 Tesalonicenses	253
2 Tesalonicenses	257
1 Timoteo	259
2 Timoteo	264
Tito	267
Filemón	269
Hebreos	270
Santiago	283
1 Pedro	287
2 Pedro	292
1 Juan	295
2 Juan	300
3 Juan	301
Judas	302
Apocalipsis	304

San Mateo

I'xū'nāpap Jesucristo

Lc. 3:23-38

¹ Huā'mā' lista ū'tza' I'xū'nāpap Jesucristo ē xla' I'xū'nātā'nat David ē nā Abraham.

² Abraham ixtāta' Isaac ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Jacob ē ū'tza' ixtāta'ca'n Judá ē ixtā'timīn.

³ Judá ixtāta'ca'n Fares ē Zara ixuanī't ē ixtzī'ca'n ixuanican Tamar. Fares ixtāta' Esrom ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aram. ⁴ Aram ixtāta' Aminadab ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Naasón tī ixtāta' Salmón. ⁵ Salmón ixtāta' Booz ixuanī't ē ixtzī' Booz ū'tza' Rahab. Booz ixtāta' Obed ixuanī't ē ixtzī' Obed ixuanican Rut. Obed ixtāta' Isai ixuanī't. ⁶ Isai ixtāta' rey David ixuanī't. Rey David ē puscāt tī pūla ixpuscāt Urías ixuanī't, xlaca'n ixtāta'ca'n Salomón ixtahuanī't.

⁷ Salomón ixtāta' Roboam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Abías tī ixtāta' Asa. ⁸ Asa ixtāta' Josafat ixuanī't ē Josafat ixtāta' Joram ē ū'tza' ixtāta' Uzías. ⁹ Uzías ixtāta' Jotam ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Acáz ē ū'tza' ixtāta' Ezequías. ¹⁰ Ezequías ixtāta' Manasés ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Amón tī ixtāta' Josías. ¹¹ Josías ixtāta'ca'n Jeconías ē ixtā'timīn ixuanī't ē a'cxni' ixcāchī'canī't ē cālē'nca israelitas nac tī'ya't jā huanican Babilonia.

¹² A'cxni' cālē'nca'nī'ttza' a'cxni' Jeconías ixka'lhī ixka'hua'cha Salatiel ē ū'tza' ixtāta' Zorobabel ixuanī't. ¹³ Zorobabel ixtāta' Abiud ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Eliaquim tī ixtāta' Azor. ¹⁴ Azor ixtāta' Sadoc ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Aquim tī ixtāta' Eliud. ¹⁵ Eliud ixtāta' Eleazar ixuanī't ē ū'tza' ixtāta' Matán tī ixtāta' Jacob. ¹⁶ Jacob ixtāta' ixuanī't José tī ixkōlu' María. Tzamā' María, xla' ixtzī' Jesús ixuanī't, ū'tza' tī huanican Cristo.

¹⁷ Chuntza' ixlīkelhacāujtā'ti' I'xū'nātā'natna' Abraham a'cxni' tahuī'lh David. Ixlīkelhacāujtā'ti' I'xū'nātā'natna' David a'cxni' ixcālē'nca'nī't israelitas nac tī'ya't jā huanican Babilonia. Ixlīkelhacāujtā'ti' I'xū'nātā'natna' huampala a'cxni' lacatuncuhū'lh Cristo.

Chī lacatuncuhū'lh Jesucristo

Lc. 2:1-7

¹⁸ A'cxni' tahuī'lh Jesucristo, chuntza' a'kspulalh. Ixtzī' ixuanican María ē xla' ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoca José. A'cxni' jāna'j ixā'tatā'tahuī'la a'cxni' María ixlīka'lhīnī'ntza' ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo. ¹⁹ A'cxni' José ca'tzīlh María ixka'lhīnī'ntza', xla' ixmakxtekcu'tun. Tzeyā chī'xcu' ixuanī't ē ū'tza' jā ixlīmālacapū'cu'tun na ixlacātinca'n tachī'xcuhū't ē jā ixmāmāxani'cu'tun. Xmān tzē'k ixmakxtekcu'tun. ²⁰ A'cxni' José ixlacāpāstacmā'lh huā'mā' a'cxni' lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tī macamilh Māpa'ksīni' Dios ē xla' huanilh:

—José, hui'x tī I'xū'nātā'nat David, jā catilimā'xa'na' natā'tamakaxtoca María. Ū'tza' līka'lhīnī'lh Espīritu Santo. ²¹ Naka'lhī I'ska'ta' ka'hua'cha ē nahui'li'ni'ya' ixtacuhū'ni' Jesús. Xla' nacāmākāpūtaxtū ixtachi'xcuhū't ē ū'tza' nalīmāpācuhū'can Jesús—huanilh ángel.

²² Pō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū chī huanli ixa'kchihuīna' Māpa'ksīni' Dios. Chuntza' tzo'kli:

²³ Tzu'ma'jāt naka'lhīnī'n ē naka'lhī ixka'hua'cha ē namāpācuhū'can Emanuel.

(Huā'mā' tacuhū'ni' huanicū'tun: Dios quincātā'hui'lan.)

²⁴ A'cxni' lakahuanli José, tlhualh ixlīpō'ktu tū māpa'ksīlh ixángel Māpa'ksīni' ē tā'tamakaxtokli María. ²⁵ Jā xa'malh hasta a'cxni' xla' tahuī'lh I'ska'ta' ixlīmāksāsti'. Hui'lini'lh ixtacuhū'ni' Jesús.

2

A'cxni' tamilh magos

¹ A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac tī'ya't jā huanican Judea a'cxni' Jesús lacatuncuhū'lh a'ntza'. Lacatuncuhū'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Belén. Tachā'lh magos nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén ē xlaca'n makat tamincha' na ixtankēn ² ē takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lh ixpuscu'ca'n israelitas tī tahuī'lh'tza'? Quina'n iclaktzī'nī'tauj a'ktin sta'cu na ixtankēn. Ū'tza' quincāmāsu'yuni'n palh tahuī'lh'tza'. Ū'tza' iclīmujtza' huā'tzā' na'iclaktaquilhpūtayāj.

³ A'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, rey Herodes ixlī'a'ktuyumā'lh ē nā chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén nā ixtali'a'ktuyumā'nalh. ⁴ Rey cāmāta'satīnīnī'lh ē cāmākēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' israelitas ē tī ixtamāsu'yu limāpa'ksīn. Cākelhasqui'nīca jāchu natahui'la Cristo ⁵ ē takelhtīnī'lh:

—Natahui'la nac Belén xala' nac estado Judea. Chuntza' tzo'kli a'kchihuīna':

⁶ Belén xala' nac tī'ya't jā huanican Judá, masqui xamacsti'na'j na ixpu'nanca'n municipios nac huā'tzā' tī'ya't, a'chulā' ixlacasqui'nca.

Nalacatuncuhuī'yācha' a'ntza' chā'tin māpa'ksīni'.

Xla' nacāmaktaka'lha quintachi'xcuhuī't ti cāhuanican israelitas.

⁷ Herodes lakatzē'k cāmāta'satīnīni'lh magos ē cākelhasqui'nīlh jā'cxni' tasu'yulh sta'cu ē tūyā quihltamacuj ē tūyā mālhcuuyu'. ⁸ Cāmācā'lh nac Belén ē cāhuanilh:

—Capinchipitit ē naputzayā'tit palh ixlicāna' lacatuncuhuī'lh ska'ta'. A'cxni' namac'la'yā'tit, naquilāmāca'tzīniyāuj. Nā quit tzē na'ica'n na'iclaktaquihpūta —chuntza' cāhuanilh.

⁹ A'cxni' cātā'chihuīna'nkō'lh, magos ta'allh. Sta'cu tū ixtalaktzī'nī't ixtankēn, ū'tza' cāpūlani'lh ē cāmāsu'yuni'lh tej hasta tūyalh tālhmā'n jā ixuī'lh ska'ta'.

¹⁰ A'cxni' magos talaktzī'lh chī tūyalh sta'cu, tapāxuhualh xla'ca'n. ¹¹ A'cxni' tatanūlh nac chīc, talaktzī'lh ska'ta' ē María tū ixtzī'. Tatatzokostani'lh ē talaktaquihpūtalh ē tamakapāxūilh ska'ta'. Tamakxcutli tū ixtalē'ni' ē tamaxquī'lh oro ē siyentzu ē perfume tū huanican mirra. ¹² A'listān tataspi'tli lacatin nac tej. Ixtalakahuāna'nī't ē chuntza' cālmāca'tzīnica jā catatētaxtulh a'ntza' na ixchic Herodes.

A'cxni' tatzā'lalh nac Egipto

¹³ A'cxni' ixta'a'nī'ttza' magos, José lakahuāna'lh ē tasu'yuni'lh chā'tin ángel tū macamilh Māpa'ksīni' Dios. Ángel huanilh:

—Catāqui'. Cacāli'pi ska'ta' ē ixtzī' ē catzā'la'tit nac país jā huanican Egipto. A'ntza' natchokoyā'tit hasta a'cxni' na'icmāca'tzīniyān. Herodes naputza ska'ta' ē namaknīcu'tun.

¹⁴ José tāqui'lh a'cxni' tzi'sajcus ixuanī't ē a'lh. Cālē'lh ska'ta' ē ixtzī'. Ta'allh nac ti'ya't jā huanican Egipto. ¹⁵ A'ntza' tatchokolh hasta a'cxni' nīlh Herodes. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū Māpa'ksīni' Dios ixuanī't ixa'kchihuīna'. Chuntza' huanli: “Ixuī'lh nac Egipto quiSka'ta' ē a'ntza' icta'sani'lh.”

Herodes cāmāmaknīnī'lh lacstīn

¹⁶ A'cxni' Herodes ca'tzīlh ixta'a'kškāhuī'nī't magos, xla' sītzī'lh. Māpa'ksīni'lh cacāmāknīca lacstīn tū ka'hua'cha. Cāmāmaknīnī'nī'nkō'lh ixlīpō'ktuca'n lacstīn tū xaka'hua'cha xalanī'n nac Belén ē ixlacatzuna'j cā'lacchicni'. Cāmāmaknīnī'lh ixlīpō'ktuca'n tū jāna'j ixtaka'lhī a'ktu' cā'ta. Chuntza' māpa'ksīlh ixpālacata ixtlahuanī'ttza' hua'chī a'ktu' cā'ta a'cxni' ixlacatuncuhuī'nī't ska'ta' chī tahuanlı magos. ¹⁷ Chuntza' mākentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' tū ixuanican Jeremías. Chuntza' tzo'kli:

¹⁸ Kexmatcan chī calhuanan nac cā'lacchicni' jā huanican Ramá ē ta'sacan.

Raquel ū'tza' tū cālalkcalhuamā'lh ixlacstīn.

Jāla ixmāko'xamīxīcan ixpālacata ixtanīnī'ttza'.

Chuntza' tzo'kli.

¹⁹ A'cxni' ixnīnī'ttza' Herodes, José lakahuāna'mpālh a'ntza' jā ixuī'lh nac Egipto. Tasu'yuni'lh chā'tin ángel tū macamilh Māpa'ksīni' Dios ē huanilh:

²⁰ —Catāqui' ē calī'pi ska'ta' ē ixtzī'. Cataspi'ttit nac ti'ya't jā huanican Israel. Tanīlhtza' xla'ca'n tū ixtamaknīcu'tun ska'ta' —huanli ángel.

²¹ José tāqui'lh ē a'lh ē lē'lh ska'ta' ē ixtzī' hasta nac Israel. ²² Arquelao ixlakxoko ixtāta' Herodes ixuanī't ē ixmāpa'ksīni'mā'lh jā huanican Judea. A'cxni' José ca'tzīlh huā'mā', ixjicua'n ē jā ixa'ncu'tun a'ntza'. Lakahuāna'mpālh ē ū'tza' talī'a'lh nac ti'ya't jā huanican Galilea. ²³ A'cxni' tachā'lh a'ntza' nac Galilea, ta'allh nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret ē a'ntza' tatau'lh. Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū tū tahuanlı a'kchihuīna'nī'n. Tahuanlı: “Jesús namāpācuhuīcan nazareno.”

3

Juan Mā'kpxāni' a'kchihuīna'nli nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

¹ Huā'mā' quihltamacuj mīlh nac cā'tzaya'nca ti'ya't nac Judea Juan tū ixmā'kpxāni'n. Ixa'kchihuīna'mā'lh ² ē ixcāhuani tachi'xcuhuī't:

—Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē camakxtektit tū jā tze ixpālacata talacatzuna'jīmā'lh a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

³ A'kchihuīna' Isaías tzo'kli chī tachi'xcuhuī't natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nata'a'ka't'. Tzo'kli ixpālacata huā'mā' Juan jā huan chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, naxexmatcan catihuālh tū palha' nachihuīna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'ntcit tej.”

⁴ Ixlu'xu' huā'mā' Juan licāxtlahualh ixchī'xit camello ē ixlīchī'can ko'xka' ixuanī't. Xla' ixua'xtu'qui' ē xaxcān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁵ Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén tamīlh takexmata. Nā lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac estado

Judea ē xalanī'n lacatzuna'j xaka'tla' nac xcān Jordán nā tamilh takexmata. ⁶ A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n, Juan cāmā'kpaxilh chā'tunu' nac ka'tla' xcān Jordán.

⁷ Lhūhua' fariseos ē xpālejni' israelitas tamilh ta'a'kpaxa. A'cxni' Juan cālaktzi'lh, cālacaquilhni'lh ē cāhuanilh:

—¡Hui'xina'n tlahaupā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasitzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze ē ū'tza' nalitasu'yu ixlicāna' lakpalini'ta'ntitza' mintalacapāstacni'ca'n. ⁹ Jā catihuantit mē'cstucan: “Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclipāhuanāuj ē jā icjicua'ni'yāuj ixtasitzi' Dios.” Jā chuntza' ixua'ntit. Quit iccāhuaniyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni' ē natala ī'xū'nātā'natna' Abraham. ¹⁰ Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natanca'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natanca'can ē nalhcuyucan. Tachi'xcuhui't tū jā tatasu'yu palh ta'a'ka'tī, xlaca'n hua'chi qui'hui' tū jā tahua'ca'. ¹¹ Ixlicāna' quit iccālimā'kpaxiyān xcān. Ū'tza' nalitasu'yu chī līlīpuhuanā'tit tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit. Tī namin ā'listān, xla' makapitzin hui'xina'n nacātalimā'kpaxiyān Espīritu Santo ē ā'makapitzin huampala nacātalimā'kpaxiyān macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'ixcutni' ixlikechi'can ixcaclhi'. ¹² Xla' hua'chi chā'tin chī'xcu' tī chī'pani'ttza' ixlīmālakosūn ē nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Xalīcha'nat trigo namānū jā māqui'can ē xapa'lhma' nalhcuyu nac macscut tū jāla catimāmixilh —cāhuanilh.

Jesús a'kpaxli

Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22

¹³ Ā'listān Jesús taxtulh nac estado Galilea ē lakchā'lh Juan jā ixmā'kpaxini'mā'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā huanican Jordán. Jesús milh a'kpaxa. ¹⁴ Ē Juan jā ixmā'kpaxīcu'tun Jesús ē huanilh:

—Hui'x minī'ni' naquimā'kpaxī'ya' ē jā ixlacasqui'nca quit na'icmā'kpaxiyān.

¹⁵ Jesús kelhtilh:

—Chuhua'j calalh chuntza' chī icsqui'ni'yān. Chuntza' quincāminī'ni'yān ē ū'tza' nalītlahuakō'yāuj tū Dios māpa'ksilh.

Juan kexmatni'lh ē tlahuah tū huanilh.

¹⁶ Jesús, a'cxni' mā'kpaxīca, tacutli nac xcān. Xamaktin talaquī'lh nac a'kapūn ē Jesús lak-tzi'lh Espīritu Santo. Ixtasu'yu hua'chi tantzsnān. Yujchi na ixlacthza' Jesús. ¹⁷ Kexmatca a'ktin tachihuīn nac a'kapūn ē huanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' tī laktza' icpāxqui' ē xla' quimakapāxui.

4

Skāhuī'ni' ixlīlaktzi'ncu'tun Jesús

Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13

¹ Palaj tunca Espīritu Santo lē'lh Jesús nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Skāhuī'ni' tū huanican Satanás ixlīlaktzi'ncu'tun palh tzē na'a'kskāhuī' Jesús.

² A'ntza' tu'pu'xam quilhtamacuj Jesús jā huā'yah pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ē ixtzi'nca. ³ Skāhuī'ni' laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cacāmāpa'ksi' tzamā' chihuixni' pāntzīn catahuanli.

⁴ Jesús kelhtilh:

—Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā xmān pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chī'xcu' nac cā'quilhtamacuj. Nā ixlacasqui'nca cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.”

⁵ Palaj tunca skāhuī'ni' lē'lh Jesús nac Jerusalén jā nā māpācuhuīcan cā'lacchicni' xata-sicua'lanātlahua. Māhua'ca'lh na ixa'kspūn xaka'tla' templo ⁶ ē huanica:

—Palh hui'x ī'Ska'ta' Dios, cayujti nac ti'ya't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles natamaktaka'lhān.

Natamā'kaquī'yān ē chuntza' nūn kentin mintujan catitakahui' nac chihuix.

⁷ Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Jā tilīlaktzi'na' miMāpa'ksīni' Dios.”

⁸ Skāhuī'ni' lē'mpālh a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' māsu'yuni'kō'lh ixlika'tla' cā'quilhtamacuj ē chī tzēhuanī't ixuanī't. ⁹ Skāhuī'ni' huanilh:

—Pō'ktu huā'mā' na'icmaxqui'yān xmān naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya' —huanica Jesús.

¹⁰ Jesús kelhtīni'lh:

—¡Caquintapānu'ni', Skāhuī'ni'! Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmān tū xla' lacasqui'n.”

¹¹ Palaj tunca skāhuī'ni' a'kxtekuī'lilh. Ē makapitzīn āngeles tamilh ē tamaktaka'lhli Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15

¹² Jesús a'cxni' mǎca'tzInīca chī ixchī'canī't Juan, palaj tunca a'lh nac estado Galilea ¹³ ē jā tachokolh nac Nazaret. A'lh tahuī'la nac cǎ'lacchicni' Capernaum ixlacatzuna'j na ixquilhtūn xcān. Nǎ huǎ'mǎ' tī'ya't ixmǎpǎcuhuīcan ixti'ya'tca'n Zabulón ē Neftalí. ¹⁴ Huǎ'mǎ' tū a'kspulalh mǎkentaxtūlh tū tzo'kli a'kchihuīna' Isaías na ixtachihuīn Dios. Chuntza' tzo'kli:

¹⁵ Tī'ya't jā mǎpǎcuhuīcan Zabulón ē jā mǎpǎcuhuīcan Neftalí, a'ntza' tētaxtu tej tū mǎ'lh hasta nac mar.

Nǎ a'ntza' ixtuntacut nac xcān Jordán nac estado Galilea ē ū'tza' jā tahuī'lāna'lh tī jā israelitas.

¹⁶ Tachi'xcuhuī't hua'chi ixtahuī'lāna'lh jā cǎ'pucsua' ē chuhua'j talaktzī'lh a'ktin xaka'tla' taxkaket.

Xlaca'n hua'chi ixtanīmǎ'nalh ē cǎ'skē'k ixtahuī'lāna'lh.

Chuhua'j talaktzī'lh chī xkaka.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

¹⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh a'kchihuīna'ntǎ'kchoko ē huanil:

—Calīlīpuhuanit tū jā tze tlahuani'ta'ntit ē calakpalī'tit mintalacapǎstacni'ca'n. Tala-catzuna'jīmǎ'lhtza' a'cxni' Dios namǎpa'ksīni'nkō'.

Jesús cǎlacsaceli kelhatǎ'ti' chī'pǎna'nī'n squī'ti'

Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11

¹⁸ A'cxni' Jesús ixlatlǎ'huan na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican lago Galilea, cǎlaktzī'lh chǎ'tu' chī'xcuhuī'n tī litǎ'timīn ixtahuani't. Chǎ'tin Simón ixuanican ē ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Pedro. Ā'chǎ'tin Andrés ixuanican. Xlaca'n chī'pǎna'nī'n squī'ti' ixtahuani't ē ixtamōjōmǎ'nalh nac xcān ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. ¹⁹ Palaj tunca Jesús cǎhuanilh: —Caquilǎtǎ'a'uj ē na'iccǎmǎsu'yuni'yān chī nacǎlīmǎ'a'ka'tī'nī'yǎ'tit tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

²⁰ Palaj tunca tamakxteklī ixpūtayanca'n ē tatǎ'a'lh Jesús.

²¹ A'cxni' a'lh ā'lacatin, cǎlaktzī'lh ā'chǎ'tu' huampala litǎ'timīn. Xlaca'n ixcamana' Zebedeo ixtahuani't ē ixtacuhuīni' chǎ'tin Jacobo ē ā'chǎ'tin Juan. Ixtatǎ'hui'lāna'lh ixtǎta'ca'n nac barco ē ixtalacachi'mǎ'nalh tū pūchi'pacan squī'ti'. Jesús cǎmǎta'satīnīni'lh. ²² Xamaktin xlaca'n tatacutlī nac barco ē ta'a'kxtekuī'līlh ixtǎta'ca'n ē ta'a'lh tastǎlani'lh Jesús.

Jesús cǎmǎsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

Lc. 6:17-19

²³ Jesús ixtlǎ'huamǎ'lh calhǎxcuhuālh nac estado Galilea ē ixcǎmǎsu'yuni'mǎ'lh tachi'xcuhuī't na ixtemploca'n israelitas nac a'katunu' cǎ'lacchicni'. Ixcǎmǎsu'yuni'mǎ'lh chī nala jā Dios mǎpa'ksīni'nkō' ē ixcǎmǎtzeyīmǎ'lh ixlīpō'ktuca'n Kempǎlhūhua' ta'jatāt tū ixcǎpasani't tachi'xcuhuī't. ²⁴ Calhǎxcuhuālh nac tī'ya't jā huanican Siria cǎmǎca'tzInīca ixpǎlacata Jesús. Cǎlīmīni'ca ixlīpō'ktuca'n ta'jatatlani'n. Cǎlīmīni'ca tī ixtapǎtīmǎ'nalh catūxcuhuālh ta'jatāt ē catūxcuhuālh taca'tzanajuāt. Cǎlīmīni'ca tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'nī'n ē tī ixpaxnīni'n ē tī ixtalū'ntū'nunī't. Jesús cǎmǎtzeyīkō'lh. ²⁵ Līlhūhua' xalanī'n nac estado Galilea tastǎlani'lh ē nǎ xalanī'n nac Decápolis ē Jerusalén. Nǎ tastǎlani'lh xalanī'n nac estado Judea ē xalanī'n nac tī'ya't ixtuntacut nac xcān Jordán.

5

Jesús a'kchihuīna'ni na ixlacapūn sipej

¹ A'cxni' Jesús cǎlaktzī'lh tamīlh lhūhua' tachi'xcuhuī't, xla' tǎ'cxtulh na ixlacapūn sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ¹ Scujnu'nī'n palaj tunca talītamacstī'li'lh. ² Jesús tzuculh cǎmǎsu'yuni'.

Tī ixlīcǎna' tapǎxuhua

Lc. 6:20-23

Chuntza' Jesús cǎhuanilh:

³ —Masqui pūhua'nǎ'tit xmǎn tzē nalīmakapǎxū'yǎ'tit Dios palh xla' nacǎmaktǎyayān, ka'lhī'yǎ'tit tū nalīpǎxuhua'yǎ'tit. Dios cǎlakalhu'manān masqui jā tze hui'xina'n. Nalīpǎxuhua'yǎ'tit ixpǎlacata Dios cǎmǎpa'ksīmǎ'n.

⁴ Masqui līlīpuhuanǎ'tit mincuentaca'n ē tū jā tze nac cǎ'quilhtamacuj, ka'lhī'yǎ'tit tū nalīpǎxuhua'yǎ'tit. Dios nacǎmǎko'xamǎka'tlī'yān.

⁵ Ka'lhī'yǎ'tit tū nalīpǎxuhua'yǎ'tit hui'xina'n tī jā ka'tla' līmakca'tzīyǎ'tit. Ixlīpō'ktu tī'ya't milaca'n nahuan.

⁶ Ka'lhī'yǎ'tit tū nalīpǎxuhua'yǎ'tit hui'xina'n tī lactze huancu'tunǎ'tit na ixlacatīn Dios ē chuntza' makca'tzīyǎ'tit hua'chī tī tzi'nca putza ixtahua'. Dios nacǎmaktǎyayān ē chuntza' lactze nalītaxtuyǎ'tit.

⁷ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cālakalhu'manā'tit ā'makapitzīn. Nā Dios nacālakalhu'manān.

⁸ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī xmān a'ktin mintalacapāstacni'ca'n ē ū'tza' chī tzē nalīmakapāxui'yā'tit Dios. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata nac a'kapūn nalaktzī'nā'tit Dios calacan.

⁹ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n tī cāmāko'xamixī'yā'tit tachi'xcuui't tī talāsitzī'ni'. Nalipāxuhua'yā'tit ixpālacata nacātāmāpācuui'yān ixlacstīn Dios.

¹⁰ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n masqui pātīni'mpā'na'ntit xmān ixpālacata tlahua'pā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Dios cāmāpa'ksīmā'n ē ū'tza' nalipāxuhua'yā'tit.

¹¹ 'Ka'lhī'yā'tit tū nalipāxuhua'yā'tit hui'xina'n a'cxni' tachi'xcuui't cātālakapalayān ē cātāmātakāhuī'yān ē cātālīmālacsu'yuyān kempālhūhua' tū jā ixlīcāna'. Capāxuhua'tit a'cxni' cātātlahuani'yān chuntza' xmān ixpālacata quīlāstālanī'uj. ¹² Capāxuhua'tit. Nac a'kapūn māqui'canī't tū milaca'n nahuan ē ū'tza' tū lhūhua' ixtapalh. Nā lacxtim cāmākapātīnīnca ixa'kchihuīna'nī'n Dios xalanī'n makāstza'.

Matzat ē pūcās

Mr. 9:50; Lc. 14:34-35

¹³ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quīlhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't chī tze natalīhuan. Ū'tza' hua'chī matzat tū lītlahuacan quīnī't ē ū'tza' tze nalīhuan ē jā napu'csan. Palh matzat jātza' sko'kō'xni'n, ¿chī tzē nalīmāsko'kō'nuncan? Jātza' tze catīhuanlī. Xmān namaka'ncan ē nalacchī'ntacan.

¹⁴ 'Nā hui'xina'n hui'lā'na'ntit nac cā'quīlhtamacuj nacāmāsu'yuni'yā'tit tachi'xcuui't chī natalīlatā'kchoko. Hui'xina'n hua'chī pūcās tū māxkakēni' ixlīpō'ktu nac cā'quīlhtamacuj. A'ktin cā'lacchicni' tālhmā'n nac sipej jā catimātzē'kca. ¹⁵ E nūn catimāpasica pūcās ē palaj tunā nalīmā'kchahuacan catīhuālh. A'chulā' tze māhua'ca'can tālhmā'n ē chuntza' tzē nacāmāxkakē ixlīpō'ktuca'n tī tatanūmā'nalh nac chīc. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't ē chuntza' xlaca'n natamakapāxui' quīnTāta'ca'n nac a'kapūn ixpālacata xatze tū tlahua'pā'na'ntit.

Jesús māsu'yulh ixpālacata līmāpa'ksīn

¹⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Jā capuhua'ntit icminī't na'icmālakspūtū līmāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés ē tū tatzō'kli a'kchihuīna'nī'n. Jā ū'tza' iclīmīnī't. Quit icminī't namākentaxtū. ¹⁸ Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. Līhuan tathui'lāna'lhcus a'kapūn ē tī'ya't, jā catixapaca nūn macstī'na'j tzamā' līmāpa'ksīn. Jā tū catixapaca a'cxni' jāna'j namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū nala. ¹⁹ Chuntza' palh catīhuālh namakēnū macstī'na'j tū māpa'ksī līmāpa'ksīn ixpālacata lacpuhuan jā ixlacacqui'nca ē palh chuntza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn, xla' xastancu nalītaxtu jā Dios māpa'ksīnī'nkō'. Palh catīhuālh naxexmatnī' līmāpa'ksīn ē nā nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn chī xlaca'n natakexmatnī', xla' ixlacacqui'nca jā Dios māpa'ksīnī'nkō'. ²⁰ Chuntza' iccāhuanīyān ixlacacqui'nca natlahua'yā'tit tū ixlīcāna' ixtalacacqui'nīn Dios. Palh jā tasu'yu ā'chulā' xatze hui'xina'n ē jā xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos, hui'xina'n jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīnī'nkō'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tasītzī'

Lc. 12:57-59

²¹ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntittza' chī cāhuanica xalanī'n makāstza': "Jā catimāknī'ni'. Palh catīhuālh namaknīnī'n naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios." ²² Quit iccāhuanīyān palh catīhuālh xmān nasītzī'ni' ā'chā'tin, naputzāna'nīcan ē xla' naxokonuni' Dios. Catīhuālh tī nalakapala ā'chā'tin nā xla' naxokonuni' Dios. Catīhuālh tī cachīhuālh nahuanī ā'chā'tin: "Lhkenti hui'x", xla' tzē nalhcuyucan nac pūpātīn.

²³ Chuntza' a'cxni' lī'pimpā't tū nalakahui'līya' Dios ē palh nalacapāstaca chī tlahuani'nī'ta' tū jā tze ā'chā'tin, ²⁴ namakxteka'chī nac pūmacamāstā'n tū ixlakahui'līya' Dios. Pūla napīna' namāko'xamī'xī'ya' ā'chā'tin ē ā'līstān nataspi'ta nalakahui'līya' tū ixlī'pimpā't.

²⁵ Palh catīhuālh mālacapū'yān ē lē'ncu'tunān nac pūchihuīn, calacapāstacti chī palaj nalītalācāxla'ya' līhuan pimpā'na'ntit nac tej. Palh jā chuntza' natlahua'ya', a'cxni' minchā'tu'ca'n nachipīnā'tittza', nalē'nān na ixlacatīn juez. Ū'tza' nalīmācamaxqui'yān policīa ē xlaca'n natakchī'yān ē natamānūyān nac pūlāchī'n. ²⁶ Icuaniyān jā natakxuyāchī hasta a'cxni' naxokokō'ya' ixlīpō'ktu tū laclīpīna'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n

²⁷ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī ixuancan xapūla: “Jā catika'lhsi' mintā'lāpāxquī'n.”
 28 Quit iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nalaktzī'n chā'tin puscāt ē napuhuan natā'lhtatacu'tun, ū'tza' lacxtim hua'chi ixtā'lhtatani'ttza' ixpālacata chuntza' lacapāstaca.

29 Palh milakastapun na milacapekcāna'j nalaktzī'n catīhuālh ē ū'tza' nalimātlahuīyān tū jā tze, namāxtuya' ē namaka'na'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze ī'sputni'n milakastapun ē namakapūtaxtūca'na'. 30 Palh mimacapekcāna'j natlahua tū jā tze, cacā'yuju' ē cama'ka'. Jā tze palh napina' nac pūpātīn ixpālacata mimacan. Ā'chulā' tze ī'sputni'n mimacan ē namakapūtaxtūca'na'.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18

31 Jesús cāhuanipālh:

—Nā pūla ixuancan: “Catīhuālh tī namakxteka ixcuscāt ixlacasqui'nca naxapacan nac registro.” 32 Quit iccāhuaniyān palh puscāt jā ka'lhsi' ixtā'lāpāxquī'n a'cxni' naxapacan nac registro, ū'tza' jā tze quilitaxtulh. Puscāt a'cxni' natamakaxtokpala, ū'tza' nahuanican ka'lhsi' ixtā'lāpāxquī'n. Chī'xcu' tī natā'tamakaxtoka tzamā' puscāt, nā xla' tzaj ixtā'lāpāxquī'n nahuan.

Jesús māsu'yulh ixpālacata chī tahuān tū ixlīcāna'

33 Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tni'ta'ntittza' chī iccāhuanicān xamakāstza': “A'cxni' ixlīcāna' hua'na' natlahua'ya' catīhuālh, Dios laktzī'mā'n ē ixlacasqui'nca namākentaxtūya'.” 34 Quit iccāhuaniyān jā catīhua'ntit: “Por Dios”, ixpālacata catīhuālh. Makapitzīn tahuān: “Por los cielos”, a'cxni' tacāxtlahua catīhuālh. Chuntza' jā tze. A'kapūn, a'ntza' jā Dios huī'lh. 35 Ā'makapitzīn tahuān: “Por la tierra.” Chuntza' jā tze. Ti'ya't hua'chi jā Dios cāmājaxī ixtujan. Ā'makapitzīn huampala tahuān: “Por Jerusalén.” Chuntza' jā tze. Jerusalén, ū'tza' ixcā'lacchicni' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. 36 Ā'makapitzīn huampala tahuān: “Por mi cabeza.” Chuntza' jā tze. Xmān Dios ca'tzi jā'cxni' napu'n ixa'ksasatca'n. 37 Ixlīcāna' calalh a'cxni' nahua'nā'tit “tze” o “jā tze.” Chuntza' jā ixlacasqui'nca ā'catīhuālh nahuampalayā'tit. Tzamā' ā'makapitzīn tachihuīn nacāquiltaxtuyān ixpālacata skāhuī'ni'.

Jesús māsu'yulh chī nacāmālakxokoni

Lc. 6:29-30

38 Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Palh namātakāhuī'ya' ixlakastapun ā'chā'tin, nā hui'x nalixoko'nu'na' milakastapun. Nalixoko'nu'na' mintatzan ixtatzan ā'chā'tin tū māyujū'ni'ni'ta'.” 39 Quit iccāhuaniyān: Jā catīmālakxokoni'tit tī cātlahuani'ni'ta' tū jā tze. Palh catīhuālh nalacalā'sān na milacapīn, natamakxteka' nalacalā'sān ā'lacapī kentīn. 40 Palh catīhuālh ixmālacapū'n ē namaktīcu'tunān milu'xu', nā natamakxteka' nale'n minchamarra. 41 Palh catīhuālh ī'sāmācu'quī'ni' ixtacu'ca' a'ktin kilómetro, nacu'ca'pala'ya' ā'chuntza' ā'a'ktin kilómetro. 42 A'cxni' catīhuālh nasqui'ni'yān catīhuālh, namaxquī'ya' ē jā xmān catitalakspi'tni' catīhuālh tī maksācu'cu'tunān.

Jesús māsu'yulh chī napāxquī'yā' mintā'lāquichlaktzī'

Lc. 6:27-28, 32-36

43 Jesús cāhuanipālh:

—Nā kexpa'tni'ta'ntittza' chī pūla ixuancan: “Nacāpāxquī'ya' minamigos ē jā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'ya' mintā'lāquichlaktzī'.” 44 Quit iccāhuaniyān: Cacāpāxquī'tit mintā'lāquichlaktzī'ca'n ē casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahualh xla'ca'n tī cātaquichlaktzī'nān. Cacāmaktāya'tit xla'ca'n tī jā cātālaktzī'ncu'tunān ē catā'chihuīna'tit Dios ixpālacata'ca'n xla'ca'n tī cātālakapalayān ē cātamakapātīnīnān. 45 Chuntza' lītasu'yu hui'xina'n ixlacstīn quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn. Dios hui'lini't chī'chini' ē lacxtim talaktzī'n chī'chini' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't, masqui' tī tze ē tī jā tze. Dios macamin xcān ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tī takexmata ē masqui' tī jā takexmatcu'tun. 46 Palh xmān nacāpāxquī'yā'tit xla'ca'n tī cāpāxquī'yān, tīchicu cuenta natlahua huā'mā'? Chuntza' tatlahua catīxcuhuālh ā'makapitzīn tī jā tze hua'chi mātā'jini'ni'n. 47 Palh xmān mintā'macchicca'n cātā'chihuīna'nā'tit, zē tze tū tlahua'ni'ta'ntit? Xla'ca'n tī jā tastālani' ixtē Dios nā chuntza' tatlahua. 48 Ixlacasqui'nca hui'xina'n lactze nahuanā'tit lacxtim chī quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

6

Jesús māsu'yulh ixpālacata xatze tū tlahuacan

1 Jesús cāhuanipālh:

—Palh natlahua'yā'tit tū tze o namaktāya'yā'tit ā'chā'tin ē ū'tza' nalimākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios, tzē'k natlahua'yā'tit. Jā catitlahua'tit cā'lhūhua'lacatīn ixpālacata lacasqui'nā'tit nacātalaktzī'nān. Palh cā'lhūhua'lacatīn natlahua'yā'tit, quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn jā tū caticāmaxquī'n. ² Chuntza' a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā caticāhua'ni'tit ā'makapitzīn tū tlaha'pā'na'tit. Xlaca'n tī tatlaha' a'ktu' ixlacanca'n tatlaha' tū tze nac cā'tejen ē na ixtemploca'n israelitas. Chuntza' tatlaha' ixpālacata tachi'xcu'huī't nacāmāka'tlī'. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktīni'n. ³ Hui'xina'n, a'cxni' nacāmaktāya'yā'tit tī tamaclacasqui'n, jā catimāxtektit jā tī chā'tin naca'tzī chī cāmaktāya'yā'tit. ⁴ Ā'chulā' tze tzē'k nacāmaktāya'yā'tit. QuinTāta'ca'n nalaktzī'n tū tzē'k tlaha'yā'tit ē xla' nacāmāxquī'yān mintatlajca'n.

Jesús mäsuyulh chī nali'orarlican
Lc. 11:2-4

⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Makatunu' na'orarlini'yā'tit Dios, jā catitlahua'tit chī tatlaha' xlaca'n tī tatlaha' a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n tatāya na ixtemploca'n israelitas ē nac cā'tejen jā nacālaktzī'ncan a'cxni' ta'orarlimā'nalh. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' cālaktzī'ncan, ū'tza' hua'chi ixtatlajca'n tū natamaktīni'n. ⁶ A'cxni' hui'xina'n na'orarliyā'tit, catanū'tit na minchicca'n ē camālacchahua'tit ē mina'cstuca'n na'orarliyā'tit ē natā'chihuīna'nā'tit quinTāta'ca'n a'ntza' jā jā tū nalaktzī'nān. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nalaktzī'n tū tzē'k natlahua'yā'tit ē xla' nacāmāxquī'yān mintatlajca'n.

⁷ Calacapāstactit a'cxni' natlahua'yā'tit minoracionca'n, ē jā maklhūhua' cahua'mpala'tit. Chuntza' tatlaha' tzamā' tī jā talakapasa Dios. Tapuhuan Dios nacākexmata ixpālacata lhūhua' tachihuīn. ⁸ Jā catila'tit chī xlaca'n. QuinTāta'ca'n nac a'kapūn ca'tzītza' tū hui'xina'n maclacasqui'nā'tit a'cxni' jāna'lj squi'ni'yā'tit. ⁹ Chuntza' natā'chihuīna'nā'tit Dios: QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcu'huī'ca'.

¹⁰ Camilh a'cxni' natzucuya' nacāmāpa'ksī'kō'ya'.

Catlahuaca mintalacasqui'nīn huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.

¹¹ Caquilāmaxquī'uj chuhua'j quilihua'tca'n tū icmaclacasqui'nāuj.

¹² Caquilāmātza'nkēna'ni'uj tū iccāmaklaclē'nān chuntza' chī iccāmātza'nkēna'ni'yāuj ū'tunu'n tū quincātamaklaclē'nān.

¹³ Jā camāxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

Xmān hui'x xaMāpa'ksīni' ē mila' ixlīpō'ktu lītli'hui'qui ē ixlīpō'ktuca'n natamakapāxūyān pō'ktu quilhtamacuj.

Amén.

¹⁴ Palh hui'xina'n nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn tī cātatlahuani'yān tū jā tze, nā quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā nacāmātza'nkēna'ni'yān tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze. ¹⁵ Palh hui'xina'n jā nacāmātza'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, jā caticāmātza'nkēna'ni'n mincuentaca'n quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesús mäsuyulh ixpālacata chī jā tihuā'yan

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—A'cxni' jā catihuā'ya'ntit pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata orarlini'cu'tunā'tit Dios, jā catila'tit chī xlaca'n tī tatlaha' a'ktu' ixlacanca'n. Xlaca'n ta'a'cpūtahua'ca' lhca'ca'n ē jā talakacha'ka'n. Nacālaktzī'ncan ē ū'tza' nalīca'tzīcan jā tahuā'yan. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n taka'lhītza' ixtatlajca'n a'cxni' tasu'yu jā tahuā'yah. ¹⁷ Hui'xina'n jā catitlahua'tit chuntza'. A'cxni' jā huā'ya'nā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē na'orarliyā'tit, calakacha'ka'ntit ē tzej calacxqui'tit miya'jca'n ¹⁸ ē chuntza' jā caticā'tzīca palh jā huā'ya'nā'tit. Xmān quinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn naca'tzī tū tzē'k tlaha'yā'tit ē xla' nacāmāxquī'yān mintatlajca'n.

Jesús mäsuyulh ixpālacata tū quilaca'n nahuan nac a'kapūn
Lc. 12:33-34

¹⁹ Jesús cāhuanipālh:

—Jā catilacasqui'ntit lhūhua' tumīn ē catūhuālh xala' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Tzī'ya' ē xumpepe tze natamālakspūtū tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tzē naka'lhancan mintumīnca'n. ²⁰ Ā'chulā' tze calacasqui'ntit tū milaca'n nahuan nac a'kapūn. A'ntza' tzi'ya' ē xumpepe jāla catitamālakspūtūlh ē jāla catitatanūlh ka'lhāna'nīn. ²¹ Pō'ktu quilhtamacuj lacapāstaclacapinā'tit jā huī'lh tū ā'chulā' cālīmacuani'yān.

Jesús mäsuyulh ixpālacata tū pūmāxkakē quimacni'ca'n
Lc. 11:34-36

²² Jesús cāhuanipālh:

—Milakastapunca'n hua'chi a'ktin tū māxkakē mimacni'ca'n. Palh jā tampi'lhini'nā'tit ē palh laktzi'nā'tit tū tamaclacasqui'n ā'makapitzin, ū'tza' hua'chi tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu taxkaket na mimacni'ca'n. ²³ Palh xmān laktzi'nā'tit tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n mina'cstuca'n, lactampi'lhini litaxtuyā'tit. Ū'tza' hua'chi jā tze milakastapunca'n ē hua'chi pō'ktu cā'pucsua' na mimacni'ca'n. Palh jā tze ixmāxkakēni' mimacni'ca'n, ā'chulā' cā'pucsua' nahuan. A'ntza' jā cā'pucsua' jā tasu'yucan jā pe'a'ncan.

Jesús mäsuyulh ixpälacata chā'tu' patrón

Lc. 16:13

²⁴ Jesús cāhuanipāl'h:

—Chā'tin chī'xcu' jāla chu lacxtim catitā'scuji chā'tu' ixpatrón. Napāxqui' chā'tin ē jā catilaktzi'ncu'tunli ā'chā'tin. Nakexmatni' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalipāhua'nā'tit Dios palh nalipāhua'nā'tit mintumīca'n.

Jesús mäsuyulh chī Dios cāmaktaka'lha ixlacstīn

Lc. 12:22-31

²⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ū'tza' iccālihuaniyān chuhua'j. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē chī nalilatahui'layā'tit. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nalilhakā'nanā'tit. Dios cāmaxqui'yān milīhua'tca'n ē mimacni'ca'n tū tze nalīscujā'tit, ē ā'chulā' nacāmaxqui'yān tū namaclacasqui'nā'tit. ²⁶ Cuenta cacātlahua'tit spūni'n tū takosnū'n. Xlaca'n jā tacha'nāna'n, nūn tamakalanāna'n ē jā taka'lhī ixpūcuxi'ca'n. QuinTāta'ca'n xala' nac a'kapūn cāmāhui'. Hui'xina'n ā'chulā' mintapalhca'n ē jā spūni'n. ²⁷ ŹTichu na milacpu'na'itātca'n tze natahui'la ā'chulā' makās xmān ixpälacata nali'a'ktuyunā'tit?

²⁸ ŹTū ixpälacata cālī'a'ktuyunā'tit milu'xu'ca'n tū nalhakā'yā'tit? Camaksca'ttit xa'nat chī natalistaca nac cā'tacuxtu. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. ²⁹ Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuaniyān rey Salomón jāla cāmālakchā'ni ixlitzēhuanī't xa'nat ē xla' rico ixuanī't. ³⁰ A'nan pal'hma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't. Lakali tū'xama'n nacā'tcan ē nacālhucuyucan. Dios cāmaktaka'lha ē cāmakastaca pal'hma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' tzej nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ŹTū ixpälacata jā a'ka'l'yā'tit huā'mā? ³¹ Chuntza' jā tilī'a'ktuyunā'tit ē jā catihuantit: “ŹTūchu nahua'yāuj? ŹTūchu nalīko'tnunāuj? ŹChī na'icilīlhakā'nanāuj?” ³² Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tahuān ē pō'ktu quilhtamacuj chuntza' tapuhuan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minTāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' tzej ca'tzi tū maclacasqui'nā'tit lakaliyān. ³³ Xatze caputzatit pūla chī nacālimāpa'ksikō'yān Dios ē nā caputzatit chī nalimakapāxuhui'yā'tit Dios. Xla' nacāmaxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nā'tit. ³⁴ Jā catitamakchuyi'tit chuhua'j tū nacā'a'kspulayān lakali. Chuntza' jāla tzej scuja'tit huā'mā' quilhtamacuj. Ixlīlakali nali'a'ktuyunā'tit.

7

Jesús mäsuyulh jā tze cā'a'ksa'ncan ā'makapitzin

Lc. 6:37-38, 41-42

¹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā caticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. ² Chuntza' chī hui'xina'n cāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzin, chu lacxtim Dios nacāputzāna'ni'yān. Palh hui'xina'n nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit, nā Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³ ŹChī tze nalaktzi'na' macsti'na'j pal'htxum na ixlakastapun mintā'tin palh tanumā'lh hua'chi a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴ Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catima'xtuni' pal'htxum na ixlakastapun mintā'tin. ⁵ ŹA'kskāhui'nīnā'tit! Palh hui'x dlahua'ya' tū jā tze, jāla cati'a'ksa'nti ā'chā'tin tū tlahua tū jā tze. Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'ya' pūla chī latā'kchokoya' hui'x ē chuntza' tze namaktāya'ya' ā'chā'tin tzej nalatā'kchoko.

⁶ A'nan tachi'xcuhui't tū ixtāyatca'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Palh xlaca'n jā tunca takexmatcu'tun ixtachihuīn Dios, jā caticāmāsu'yuni'tit. Xmān natasītzī' ē nacātatucscu'tunān hua'chi chichi' tū xcana'n. Xatasicua'lanātlahua ixtachihuīn Dios. Palh tachi'xcuhui't jā takexmatcu'tun, jā caticāmāsu'yuni'tit xlaca'n. Jā catitalakachi'xcuhui't ixtachihuīn Dios. Xlaca'n hua'chi lakatin pa'xni' tū nalacchi'nta tū tapalaxla'.

Jesús mäsuyulh chī nalīscu'ni'yāuj Dios

Lc. 11:9-13; 6:31

⁷ Jesús cāhuanipāl'h:

—Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē na-macla'yā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaqu'ni'yān. ⁸ Chuntza' tī nasqui'ni'

Dios, ũ'tza' namaktĩni'n ē tũ napatza tũ Dios namaxquĩ', xla' namacla. Tĩ namacasã'na'n nac mækelhcha, namálaquĩ'ni'can.

⁹ 'Hui'xina'n ka'lhĩ'yã'tit mincamana'ca'n. Palh chã'tin minka'hua'cha nasqui'ni'yã'n pãntĩn, çē namaxquĩ'ya' a'ktin chihui? ¹⁰ Palh nasqui'ni'yã'n squĩ'ti', çē namaxquĩ'ya' lũhua'? ¹¹ Hui'xina'n masqui jã tzej ca'tziyã'tit, tzē nacãmaxquĩ'yã'tit talakalhu'mãn milac-sĩnca'n. A'chulã' minTãtaca'n tĩ hui'lacha' nac a'kapũn nacãmaxquĩ' tũ xatze tĩ tasqui'ni'.

¹² 'Chuntza' cacãtlahua'ni'tit ã'makapitĩn chuntza' chĩ lacasqui'nã'tit xla'ca'n nacãtalahuani'yã'n. Ũ'tza' huã'mã' tũ huanicu'tun ixlĩmãpa'ksĩn Moisés ē ũ'tza' ixtamãsu'yunca'n a'kchihuĩna'nĩ'n chĩ tatzõ'kni' na ixtachihuĩn Dios.

Jesús mãsu'yulh ixpãlacata xapĩtzuna'j mækelhcha

Lc. 13:24

¹³ Jesús cãhuanipãlh:

—A'nan a'ktu' mækelhcha ē kentũ' tej. Natanũ'yã'tit nac xapĩtzuna'j mækelhcha jã mã'lh pĩtzuna'j tej. Pika'tla' mã'lh tej tũ a'n nac pũpãtin ē pika'tla' xamækelhcha. Lĩlhũhua' tĩ natatanũyãcha'. ¹⁴ Pĩtzuna'j tej a'n nac a'kapũn jã natahuilayãuj põ'ktu quilhtamacuj. Jicslĩhua' a'ncan. Nã pĩtzuna'j xamækelhcha. Jã a'nan lhũhua' tĩ natamacla ē natatanũyãcha'.

Jesús mãsu'yulh ixpãlacata chĩ lilakapascan ixtahua'ca't qui'hui'

Lc. 6:43-44

¹⁵ Jesús cãhuanipãlh:

—Cuenta catlahua'tit tĩ tãhuan palh ixa'kchihuĩna'nĩ'n Dios ē xmãn ta'a'kskãhuĩ'nin. Xla'ca'n hua'chĩ lobo tũ taputzamã'nalh ixlĩhua'tca'n ē talhakã'nani't hua'chĩ purecu'. ¹⁶ Tzē nacãlilakapasã'tit chĩ natalatã'kchoko. Jãla cãpu'xcãn uvas nac cã'lhucũ'n ē jã tũ cãpu'xa higos nac lhucũ' qui'hui'. ¹⁷ Chuntza' xatze qui'hui' namãstã' xatze ixtahua'ca't ē tzẽhuanĩ't. Tũ jã tze qui'hui' jã tze ixtahua'ca't. ¹⁸ Xatze qui'hui' jã catimãstã'lh ixtahua'ca't tũ jã tze. Ē tũ jã tze qui'hui' jãla catimãstã'lh xatze ixtahua'ca't. ¹⁹ Palh qui'hui' jã namãstã' xatze ixtahua'ca't, nacã'can ē nalhcuyucan. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n nacãlilakapasã'tit a'kchihuĩna'nĩ'n tĩ ta'a'kskãhuĩ'nin. Xla'ca'n jã tzej talatã'kchoko.

Jesús mãsu'yulh ixpãlacata tĩ natatanũ jã Dios mãpa'ksĩni'nkõ'

Lc. 13:25-27

²¹ Jesús cãhuanipãlh:

—Lhũhua' a'nan tĩ naquintamãpãcuhuĩ: “QuiMãpa'ksĩni'.” Ũ'tza' jã huanicu'tun natatanũ jã Dios mãpa'ksĩni'nkõ'. Xmãn tzē natatanũyãcha' xla'ca'n tĩ tatlahua ixtalacasqui'nin quĩntãta'ca'n xala' nac a'kapũn. ²² A'cxni' namĩn ã'xmãn quilhtamacuj, lĩlhũhua' naquĩntãhuanĩ: “QuiMãpa'ksĩni'ca'n, quina'n iclĩmãsu'yũj ixtachihuĩn Dios milĩtl'i'huĩ'qui. Nã milĩtl'i'huĩ'qui iccãlĩmãxtũj jã tzeya ũ'nĩ'n. Nã lhũhua' lĩ'a'cnĩn iccãlĩtlahua'uj milĩtl'i'huĩ'qui”, natahuan. ²³ Palaj tunca na'iccãhuan: “Jã iccãlakapasãn. Caquilãtapãnũni'uj. Hui'xina'n tlahua'yã'tit tũ jã tze.”

Jesús mãsu'yulh ixpãlacata tĩ takexmatni' ē tĩ jã takexmatni'

Lc. 6:47-49; Mr. 1:22

²⁴ Jesús cãhuanipãlh:

—Chuntza' tĩ quĩnkexmata ē natlahua tũ icmãsu'yu, xla' tzej tlã'huan na ixtej Dios ē natãyani' masqui napãtĩni'n. Chuntza' nala hua'chĩ chã'tin chĩ'xcu' tũ pũlhmã'n yãhualh xatantũn ixchĩc. ²⁵ Masqui milh lhũhua' xcãn ē palha' ũ'ni' sno'kli chĩc, tãyani'lh ē jã maka'a'nĩlh. ²⁶ Tĩ quĩnkexmata ē jã natlahua tũ icmãsu'yu, xla' jãla catitãyani'lh. Chuntza' nala hua'chĩ chã'tin chĩ'xcu' tũ xalhkẽnti ixuanĩ't ē jã pũlhmã'n yãhualh xatantũn. ²⁷ A'cxni' lãlh xcãn ē milh palha' ũ'ni' tũ sno'kli chĩc, jã tãyani'lh. Maka'a'nĩlh ē laclakõ'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús cãhuanikõ'lh tzamã', tachi'xcuhuĩ't talĩ'a'cnĩlh tzamã' tamãsu'yun. ²⁹ Xla' cãmãsu'yuni'lh hua'chĩ tĩ ka'lhĩ lĩmãpa'ksĩn, ē jã hua'chĩ xamækelhthua'kẽ'ni'nĩ'n lĩmãpa'ksĩn. Xla'ca'n xmãn ixtamãsu'yu tũ tamacsca'tli.

8

Jesús mãtzeyilh chã'tin tĩ ixmasni'mã'lh ixquĩnĩt

Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16

¹ A'cxni' Jesús lacyujli nac sipej, lhũhua' tachi'xcuhuĩ't tastãlani'lh. ² Laktalacatzuna'jĩlh chã'tin ta'jatatlani'. Ixka'lhĩ ta'jatãt tũ huanican lepra ē ũ'tza' tũ mãmasĩ quĩnquĩntca'n. Ta'jatatlani' tãtzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Mãpa'ksĩni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquĩmãtzeyi'ya'.

³ Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huã'mã', tapãnũni'lh ixta'jatãt. Tzetza' ixuanĩ't. ⁴ Jesús tamãlh:

—Catamaktaka'lhti ē jā tī chā'tin tihua'ni'ya'. Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camā'su'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh tzeyani'ta'tza'. Nalilakātayana'na' chuntza' chī māpa'ksini'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzi tachi'xcuui't tzeyani'ta'tza'.

Jesús mātzeyilh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma

Lc. 7:1-10

⁵ A'cxni' Jesús tanūlh nac cā'lacchicni' Capernaum, laktalacatzuna'jilh chā'tin ixcapitanca'n soldados romanos. Squi'ni'lh camaktāyalh ⁶ ē huanilh:

—Māpa'ksini', ta'jatatla quintasācua' ē mā'lh na quinchic. Xcāhuī'huani't ē pātini'mā'lh.

⁷ Jesús huanilh:

—Na'ica'n na'icmātzeyī.

⁸ Capitán kelhtilh:

—Māpa'ksini', hui'x ka'lhī'ya' limāpa'ksin ē jā minī'ni' natanū'ya' na quinchic. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁹ Ā'nā quit quintamāpa'ksī xanapuxcu'nu' ē nā quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuālh, xla' natlahua tū icuanī.

¹⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnilh. Cāhuanilh tī ixtastālani'tēlha:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Jā iclakapasa jā tī chā'tin israelita tī quina'ka'ti'ni' chī huā'mā' chī'xcu'. ¹¹ Nā iccāhuanīyān natamin lhūhua' xalanī'n ixtankēn ē nā lhūhua' xalanī'n na ixlitā'cnun. Xlaca'n, masqui jā israelitas, xlaca'n nacātā'huā'yan Abraham ē Isaac ē Jacob jā Dios māpa'ksini'nkō'. ¹² Ā'makapitzīn masqui israelitas, xlaca'n nacāmācā'nac nac kēpūn a'ntza' jā cā'pucsua'. A'ntza' natacalhuan ē natalāxcā ixtatanzca'n.

¹³ Palaj tunca Jesús huanilh capitán:

—Capit na minchic. Chuntza' chī a'ka'ti'ni'ta', chuntza' natlahuani'ca'na'.

Tzamā' puntzuna' mātzeyilh ixtasācua'.

Jesús mātzeyilh ixpuhui'ti' Simón Pedro

Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39

¹⁴ Jesús a'lh na ixchic Pedro ē a'ntza' laktzi'lh ixpuhui'ti'. Ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh.

¹⁵ Jesús xa'mani'lh ixmacan ē tapānūni'lh macscut. Tā'kaquī'lh tzamā' puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41

¹⁶ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza', cālīmini'ca Jesús lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'nī'n. Xla' xmān māpa'ksilh ē chuntza' cāmāxtulh jā tzeza ū'nī'n. Nā cāmātzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' a'kspulalh ē mākentaxtūlh chī a'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' huanli huā'mā': “Xla' mēpānūlh quinta'jatatca'n quina'n ē nā chī i'xlajua'nanāj.”

Tī titastālani'cu'tunli Jesús

Lc. 9:57-62

¹⁸ A'cxni' Jesús cālaktzi'lh lhūhua' tachi'xcuui't tī ixtalitamacsti'li'mā'nalh, māpa'ksilh ē lē'nca ixtuntacut ka'tla' xcān nac barco. ¹⁹ Chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limāpa'ksin laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ictā'a'ncu'tunān calhāxcuui'lh jā napina'.

²⁰ Jesús kelhtilh:

—Tanquihui' taka'lhī ixlu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chī'xcu' xala' Tālhāmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'ic'htata.

²¹ Ā'chā'tin tī i'scujni' ixuanī't, xla' huanilh:

—Māpa'ksini', caquimaktekti na'ictahuī'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

²² Jesús kelhtilh:

—Caquistā'la'ni'. Xlaca'n tī jā ta'a'ka'ti' tzē natamā'cnū mintāta'.

Jesús cāmāca'csnīlh ū'ni' ē mar

Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25

²³ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tatā'tojōlh i'scujnu'nī'n. ²⁴ A'cxni' ix-tatacutmā'nalh, xamaktin tzuculh palha' ū'nun ē ixlitatzumamā'lh'tza' xcān barco. Jesús i'lh'tatamā'lh. ²⁵ Palaj tunca ta'a'lh tamālakahuānīlh ē tahuani'lh:

—jMāpa'ksini', caquilāmakapūtaxtūj! jTā'ktzīmā'naujta'!

²⁶ Jesús cākelhtilh:

—jTū ixpālacata jicua'nā'tit' jJā tzej a'ka'ti'yā'tit!

Palaj tunca tā'kaquī'lh ē cālacaquilhni'lh ū'ni' ē mar. Chuntza' ca'cslalh. ²⁷ Chī'xcuui'n talī'a'cnīlh ē tahuani'lh:

—¿Tichūyā chi'xcu' xla'? ¡Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē takexmatni'!

Chā'tu' chi'xcu'huī'n xalanī'n nac Gadara tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'nī'n

Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39

²⁸ Ixtuntacut nac xcān ixuī'lh a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. A'cxni' Jesús chā'lh a'ntza', tatalacatzuna'jilh chā'tu' chi'xcu'huī'n tī ixtahuī'lāna'ncha' nac lhu'cu'. Ixchā'tu'ca'n ixtaka'lhī jā tzeyā ū'nī'n ē ixtachuyā ē ixtamekē'klhana'n. Jā tī chā'tin ixtatētaxtucu'tun a'ntza' ixpālacataca'n tzamā' chā'tu'. ²⁹ Tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—Icca'tziyāuj hui'x i'Ska'ta' Dios. ¿Ē mincuenta tī ictlahuamā'nāuj? ¿Ē ta't naquīlāmakapātīnīnāuj a'cxni' jāna'j lakchā'n quillhtamacuj tū līlhānancanī't?

³⁰ Jā makat a'ntza' ixtahuā'yamā'nalh lhūhua' pa'xni'n. ³¹ Jā tzeyā ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús: —Palh naquīlāmaxtuyāuj na ixpūlacni'ca'n chi'xcu'huī'n, caquīlāmaxtekui na'ictanūyāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

³² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Capintittza'.

Jā tzeyā ū'nī'n cāpūlactaxtulh chi'xcu'huī'n ē tapūlactajōlh na ixpūlacni'ca'n lhūhua' pa'xni'n. Palaj tunca lhūhua' pa'xni'n tatu'jnuntēlha ta'a'lh nac cā'lacatampān ē tatorjōcha' nac xcān ē a'ntza' tajicsua'kō'lh.

³³ Chi'xcu'huī'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh lhūhua' pa'xni'n, xlaca'n tajicua'nli ē tatu'jnulh nac cā'lacchicni'. A'cxni' tachā'lh, tahuankō'lh ixlīpō'ktu tū cā'a'kspulalh chi'xcu'huī'n tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ³⁴ Palaj tunca ixlīpō'ktuca'n xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' talaka'lh Jesús jā ixuī'lh. A'cxni' tachā'lh a'ntza', tasqui'ni'lh Jesús cataxtulh na ixti'ya'tca'n.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī i'xcāhuī'huani't

Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26

¹ Palaj tunca Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān ē chā'lh nac Capernaum jā nā ixcā'lacchicni'. ² Līmīni'cancha' chā'tin chi'xcu' tī i'xcāhuī'huani't ē tī ixmā'lh na ixtalajni'. A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ni' ixlīlī'huī'qui, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Catahuī'xcāni', quinka'hua'cha. Quit icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.

³ Palaj tunca makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksin tapuhuanli: “Huā'mā' chi'xcu' mālakhā'nīmā'lh Dios. Nūn tī chā'tin chi'xcu' tzē naquīncāmātza'nkēna'ni'yān quīncuentaca'n, xmān Dios.” ⁴ Jesús ixca'tzi chī ixtapuhuamā'nalh ē ū'tza' cālihuaniilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milīstacna'ca'n? ⁵ Icuanihlitza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmī'li' mipūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzeyanli. ⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yūni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksin huā'tzā' nac cā'quillhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcu'huī't.

Palaj tunca Jesús huanilh chi'xcu' tī i'xcāhuī'huani't:

—Catā'kaqui' ē casmī'li' mipūtama' ē capit na minchic.

⁷ Palaj tunca chi'xcu' tā'kaqui'lh ē lē'lh ixpūtama' ē a'lh na ixchic. ⁸ Tachi'xcu'huī't, a'cxni' talaktzī'lh huā'mā', tajicua'nli. Tamakapāxūilh Dios tī ixcāmāxqui'ni't huā'mā' līmāpa'ksin chi'xcu'huī'n.

Mateo tzuculh stālani' Jesús

Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32

⁹ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', laktzī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Mateo. Xla' ixuī'lh jā ixmātā'jini'ncan lixokot ē huanica:

—Caquistā'la'ni'.

Palaj tunca Mateo tāyalh ē stālani'lh.

¹⁰ A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Mateo, tachā'lh lhūhua' mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin tī jā tzeyā chi'xcu'huī'n. Ixlīpō'ktuca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē i'scujnu'ni'n. ¹¹ A'cxni' makapitzin fariseos talaktzī'lh huā'mā', xlaca'n takelhasqui'nilh i'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata mimākelhtahua'kē'ni'ca'n cātā'huā'yān mātā'jini'ni'n ē ā'makapitzin tī jā tzeyā chi'xcu'huī'n?

¹² Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn ē cāhuanilh:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān ta'jatatlani' tamaclacasqui'n.

¹³ Capintī ē casca'ttīt tū huanicu'tun huā'mā' tū tzo'kcani't na ixtachihuīn Dios: “Quit ā'chulā' iclacasqui'n nacālakahu'ma'nā'tit ā'makapitzin. Jā iclacasqui'n naquīlālahahuī'Iyāuj animalh.” Chuntza' tzo'kcani't. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcu'huī't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nica Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yan

Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39

¹⁴ A'listān tī ixtastālani' Juan Mā'kpaxīni', xlace'n talakmilh Jesús. Takelhasqui'nīlh:
—Quina'n ē fariseos maklhūhua' jā icuā'yanāuj pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios. ¿Tū
ixpālacata miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan?

¹⁵ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē natalīpuhuan tī cā'invitarīlcan jā tamakaxtokmā'ca? Lihuan cātā'lahuī'lhcus squi'nīni',
jā talīpuhuan. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'n can squi'nīni' ē a'cxni' natalīpuhuan ē
jā catitahuā'yalh ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlīchihuīna'mā'ca.)

¹⁶ Jesús cāhuanipālh:

—Jā tī nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'tza'. Xasāsti' lu'xu' natā'timī ē ā'chulā'
naxtī'ta xamasni'. ¹⁷ Xaxcān uva tū jā xaxcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka'
purecu'. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza'
jā pācat catihuanli ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús. (Ū'tza' huā'mā'
līchihuīna'mā'lh ixtamāsu'yunca'n israelitas ē ixtamāsu'yun Jesús tū xasāsti'.)

Ixtzu'majāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56

¹⁸ Lihuan Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'lh chā'tin xapuxcu' israelitas. Xla' tat-
zokostani'lh na ixlactān Jesús ē huanilh:

—Nīlhcu quintzu'majāt. Masqui nīlhtza', palh hui'x napina' ē namacaxa'ma'ya', xla'
nalacastālancuana'n.

¹⁹ Jesús tēyalh ē tā'a'lh chī'xcu'. Nā ī'scujnu'nī'n nā tatā'a'lh. ²⁰ Palaj tunca milh
chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhī'tza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsnī' ixka'lhni'. Laktala-
catzuna'jīlh ixchakēn Jesús ē xa'mani'lh ixquilhtūn ixlu'xu'. ²¹ Puhuanli chuntza': "Xmān
ca'icxa'mani'lh ixlu'xu' ē na'ictzeyan", puhuanli. ²² Jesús talakspi'tli ē laktzī'lh puscāt ē
huanilh:

—Catahui'xcāni', quintzu'majāt. Tzeyanī'ta'tza' ixpālacata a'ka'tīnī'ta'.

Xlī'tza'la tzeyanli tunca.

²³ A'cxni' Jesús chā'lh na ixchic xapuxcu' israelitas, cālaktzī'lh músicos tī natatā'a'n a'cxni'
namā'cnūcan. Tachi'xcuhui't ixtata'samā'nalh. ²⁴ Jesús cāhuanilh:

—Catapānū'tit huā'tzā'. Tzu'majāt jā nīnī't. Xmān lhtatamā'lh.

Xlace'n talilī'tzī'nli.

²⁵ A'cxni' Jesús cāmāxtukō'lh tachi'xcuhui't, xla' tanūlh jā ixmā'lh tzu'majāt ē
macachi'palh. Tzu'majāt tā'kaqui'lh. ²⁶ Calhāxcuhuā'lh ixā'tun tamacni' a'kahuanli tū
a'kspulalh tzu'majāt.

Jesús cāmātzeyīlh chā'tu' lakatzī'nī'n

²⁷ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh a'ntza', tatzuculh tastālani' chā'tu' lakatzī'nī'n. Palha'
tahuanilh:

—¡Cāquīlālkalhu'manui, hui'x tī ixtā'nat David!

²⁸ A'cxni' Jesús tanūlh nac chic, lakatzī'nī'n tatalacatzuna'jīlh. Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē a'ka't'yā'tit tzē na'iccāmālacahuānīyān?

Takelhtīlh:

—Chuntza' ica'ka't'yāuj, Māpa'ksīni'.

²⁹ Palaj tunca Jesús cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n ē cāhuanilh:

—Calalh chuntza' chī a'ka't'yā'tit.

³⁰ Tatzeyalh ixlakastapunca'n ē talacahuāna'lh. Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh:

—Tzē'k caca'tzītī ē jā tī chā'tin namāca'tzīnī'yā'tit.

³¹ Masqui chuntza' cāhuanica, a'cxni' tataxtulh xlace'n tatzuculh tahuani chā'tin chā'tin tū
cātlahuani'lh Jesús. Ū'tza' talīca'tzīkō'lh calhāxcuhuā'lh nac huā'mā' tī ya't.

Jesús mātzeyīlh kō'ko'

³² A'cxni' jāna'j ixtataxtu tī lakatzī'nī'n ixtahuanī't, a'cxni' līmini'ca Jesús chā'tin kō'ko'.
Kō'ko' ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³³ A'cxni' Jesús māxtulh jā tzeza ū'ni', palaj tunca tzuculh
chihuīna'n kō'ko'. Tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh ē tahuani:

—Jā maktin iclaktzī'nī'tauj ixtā'chuntza' huā'mā' na quintī'ya'tca'n israelitas.

³⁴ Fariseos, xlace'n ixtahuan:

—Huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixlīmāpa'ksīn tī xapuxcu' jā tzeza ū'ni'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā
tzeza ū'ni'.

Jesús cālkalhu'manli tachi'xcuhui't

³⁵ Jesús ixtētāxtutēlha a'katunu' nac cā'lacchicni' ē ranchujnu'. Ixtētānūtēlha a'katunu'
na ixtēmploca'n israelitas ē ixmāsu'yu. Ixcā'a'kchihuīna'ni' chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Nā ixcāmätzeyī catūhuālḥ ta'jatāt ē taca'tzanajuāt. ³⁶ A'cxni' cālaktzī'lh tachi'xcuḥuīt, cālakalhu'manli xipālacata ixcālī'a'ktuyumā'lh ē ixtaxlajuananī. Cālaktzī'lh hua'chi purecu' tī jā ixtaka'lhī ixmaktaka'lhna'ca'n. ³⁷ Jesús cāhuanilḥ ī'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' lhūhua' a'nān tī ta'a'ka'tcu'tun. Xlaca'n ixtā'chuntza' jā sputacus tasācua'n tī nata't'nin ē lhūhua' lanānī't. ³⁸ Ū'tza' nālīsqui'ni'yā'tit Dios cacāmamacmilḥ chī'xcuḥuīt nī tī nacāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī a'ka'tcu'tun —cāhuanilḥ.

10

Jesús cālacsacḥ kelḥacāujtu' t'scujnu'nī'n

Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16

¹ Xlitzā'la Jesús cāmāta'satīnī'nī'lh kelḥacāujtu' t'scujnu'nī'n. Cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn natamāxtu jā tzeza ū'nī'n ē nacāmätzeyī catūhuālḥ ta'jatāt ē taca'tzanajuāt.

² Tzamā' kelḥacāujtu' ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n tī cāmāpācuḥuīcan apóstoles. Xapūla, xla' Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuḥuī't Pedro, ē ī'stancu Andrés; ē nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo; ³ ē nā Felipe ē Bartolomé ē Tomás ē Mateo tī mātā'jīni' ixuani't; ē nā Jacobo tī ixka'hua'cha Alfeo; ē Lebeo tī ixmāpācuḥuīcan Tadeo; ⁴ ē nā Simón tī ixtapa'ksīni' partido cananista; ē nā Judas Iscariote tī ā'listān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāpa'ksīlḥ kelḥacāujtu' natalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios

Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6

⁵ A'cxni' Jesús cāmācā'lh tzamā' kelḥacāujtu', xla' chuntza' cāmāpa'ksīlḥ ē cāhuanilḥ: —Jā catīpintit timāsu'yu'yā'tit jā tahuī'lāna'ncha' xlaca'n tī jā israelitas ē jā tītanū'yā'tit na ixcā'lacchicni'ca'n samaritanos. ⁶ Napinā'tit nacāmāsu'yuni'yā'tit xalanī'n nac Israel. Xlaca'n hua'chi purecu' tī tatza'nkānī't. ⁷ Capintit ē na'a'kchihuīna'nā'tit chuntza': “Tā-lacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' natasu'yu chī Dios nacāmāpa'ksīni'nkō.” ⁸ Cāmāätzeyī'tit ta'jatātlanī'n ē cacāmālacastālancuanī'tit nīnī'n. Cacāmätzeyī'tit leprosos tī cāmasni'mā'nalḥ ixquīntca'n ē cacāmāxtutit jā tzeza ū'nī'n. Hui'xina'n jā xokoni'ta'ntit huā'mā' litlī'hui'qui tū iccāmāxquī'yān ē chuntza' jā caticāmātā'jī'tit a'cxni' nacālīmätzeyī'yā'tit quilīlī'hui'qui.

⁹ Jā camojō'tit tumīn ixta' oro nūn ixta' plata nūn ixta' cobre na mimbolsaca'n a'cxni' napanā'tit. ¹⁰ Jā calī'pintit mimorralhca'n nūn pūtu' milu'xu'ca'n. Xmān nālī'pinā'tit milu'xu'ca'n tū lhakā'nī'ta'ntit. Jā nālī'pinā'tit nūn cacḥi' nūn mimpāla'cca'n. Tī māsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios maclacasquī'n namāhuī'can jā māsu'yumā'lh.

¹¹ A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' o a'ktin nac rancho, naputzayā'tit chā'tin tzeza chī'xcu' tī nacāmānūyān na ixchic. Natachokoyā'chipitit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tizamā' nac cā'lacchicni'. ¹² A'cxni' natanū'yā'tit nac chīc, nacāhuaniyā'tit: “Dios cacāsīcua'lanātlahualḥ tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' nac chīc.” ¹³ Palḥ cā'tapāxuhuān cātāmānūyān na ixchicca'n, Dios nacāsīcua'lanātlahua ē nā hui'xina'n. Palḥ jā cātāmānūcu'tunān na ixchicca'n, xlaca'n jā caticāsīcua'lanātlahuaca. ¹⁴ Palḥ jā cātāmānūyān a'ktin nac chīc o a'ktin nac cā'lacchicni', ē palḥ jā cātāxematnī'yān, palaj tunca cataxtutit. A'cxni' nataxtuyā'tit, catīncxtit mintujanca' ē nayuja po'kxni'. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. ¹⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. A'cxni' namin quilltamacuj ē Dios nacāputzāna'nikō', xlaca'n natapātīni'n. Dios ā'chulā' nacālakalhu'man xlaca'n xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra ē jā xalanī'n tizamā' cā'lacchicni' tī jā takexmatcu'tun —huanli Jesús.

Cāputzastālani'can tī ta'a'ka'tni' Cristo

¹⁶ Jesús cāhuanipālḥ:

—Cuenta catlahua'tit! Quit iccāmācā'nān ē nalītaxtuyā'tit hua'chi purecu' na ixpu'nanca'n lobos. Skalalḥ cahuantit hua'chi lūhua'. Calā'tit hua'chi tantzasnān tū ca'csua'. ¹⁷ Catamaktaka'lh'tit. Chī'xcuḥuī'n nacātamācāmaxquī'cu'tunān māpa'ksīni'nī'n ē nacātatucān na ixtemploca'n israelitas. ¹⁸ Nacātamālacapū'yān na ixlacatīnca'n gobernadores ē reyes xmān quimpālacata. Chuntza' tze nacāhuaniyā'tit xatze tachihuīn ē nā nacāhuaniyā'tit tī jā israelitas. ¹⁹ Jā catilī'a'ktuyuntit chī nalītamaktāyayā'tit ē chī nacākelhtīyā'tit a'cxni' nacāmācāmaxquī'yān māpa'ksīni'nī'n. A'cxni' nachipinā'tit a'ntza', Dios nacāmāca'tzīnīyān tū nacāhuaniyā'tit xlaca'n. ²⁰ Jā xmān mintachihuīnca'n tū nachihuīna'nā'tit. Espīritu Santo, ū'tza' tī nacāmāchihuīnīyān.

²¹ Chī'xcuḥuī'n natamacamāstā' ixtā'timīnca'n nacāmāknīcan ē xanatātana' natamacamāstā' ixcamāna'ca'n. Ka'hua'chan natatā'lāquīlḥlaktzī'n ixnātātana'ca'n ē natāmāknīnī'n. ²² Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuḥuī't nacātaquīlḥlaktzī'nān ixpālacata quīlātapa'ksīni'yāuj quit. Tī tzancs natatāya ē jā natataxtutāya na quīntej masquī tapātīni'mā'nalḥ, ū'tunu'n nacāmākapūtaxtūcan.

²³ A'cxni' nacātaputzastālani'yān a'ktin nac cā'lacchicni', cataxtutit ē capintit ā'lacatin. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā catītētaxtukō'tit ixlīpō'ktuca'n ixcā'lacchicni'ca'n israelitas namāsu'yuyā'tit quīntachihuīn a'cxni' namimpala Chī'xcu' xala' Tāllmā'n.

²⁴ Ā'chulā' ixlacasqui'nca xamākelhtahua'kē'ni' ē jā tī sca'tmā'lh. Ā'chulā' ixlacasqui'nca patrón ē jā tasācua'. ²⁵ Līpāxuhua tī sca'tmā'lh ē tzē namālakchā'nī ixmākelhtahua'kē'ni' ē nā tasācua' tī tzē namālakchā'nī ixpatrón. Palh lakapalacani'ttza' tī māpa'ksīni'n nac chīc ē māpācuhūicani'ttza' Beelzebū, ā'chulā' nacālakapalacan ā'makapitzīn xalanī'n nac huā'mā' chīc —cāhuanilh Jesūs. (Tū huanli Jesūs ixlīchihuīna'mā'lh xla' ē nā ī'scujnu'nī'n.)

Tichu najicua'ni'can

Lc. 12:2-9

²⁶ Jesūs cāhuanipāl'h:

—Chuntza' jā caticājicua'ni'tit tachi'xcuhūi't. Ixlīpō'ktu tū tatzē'knī't, ū'tza' nalaktzī'ncan. Tū tatzē'knī'cus, naca'tzikō'can. ²⁷ Tū quit iccāhuaniyān xmān hui'xina'n, ū'tza' nacāhuaniyā'tit cā'lhūhua'lacatīn. Tū quit tzē'k iccāhuaniyān, ū'tza' palha' nahuanā'tit calhāxcuhūālh. ²⁸ Jā caticājicua'ni'tit chī'xcuhūi'n tī tzē natamaknī mimacni'ca'n ē jāla tamāpa'ksī mīlīstacna'ca'n. Najicua'ni'yā'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtū mimacni'ca'n ē mīlīstacna'ca'n nac pūpātīn.

²⁹ ¿Chī nalistā'can xalacstīn spūnī'n? Stā'can tantu' ē jā tapalaxla'. QuīnTāta'ca'n nac a'kapūn cuenta natlahua a'cxni' minācha' a'ktin xalacstīn spūnī'n. ³⁰ Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'ta'n kenatunu'. ³¹ Ū'tza' jā tiljicua'nā'tit. Hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā xalacstīn spūnī'n —huanli Jesūs.

Tī natahuan cā'lhūhua'lacatīn tā'tapa'ksi Cristo

Lc. 12:8-9

³² Jesūs cāhuanipāl'h:

—Catīxcuhūālh tī nahuan na ixlacatīn tachi'xcuhūi't: “Quit ictapa'ksīni' Cristo”, ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlacatīn quīnTāta'ca'n nac a'kapūn: “Xla' quintapa'ksīni' quit.” ³³ Tī naquinkelhtatzē'ka cā'lhūhua'lacatīn, xla'ca'n quit na'iccākelhtatzē'ka a'cxni' natatāya na ixlacatīn quīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn.

Jesūs cāmāpāpitzī tachi'xcuhūi't

Lc. 12:51-53; 14:26-27

³⁴ Jesūs cāhuanipāl'h:

—Jā tipuhua'nā'tit palh quit icmilh ixpālacata a'ktin nala ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhūi't ē chuntza' jā talālīsītzī'nī'lh nac cā'quilhtamacuj. Jā ū'tza' quintascujūt. Na'iccāmāpāpitzīyān. ³⁵ Chī'xcu' natā'lāquīchlaktzī'n ixka'hua'cha. Ē tzu'ma'jāt natā'lāquīchlaktzī'n ixtzī'. Ē nā puscāt natā'lāquīchlaktzī'n ixpuhūiti'. ³⁶ Chā'tin chī'xcu' tā'lāquīchlaktzī' nahuan xalanī'n na ixchīc.

³⁷ Tī ā'chulā' natapāxquī' ixtzī'ca'n o ixtāta'ca'n ē jā quit, xla'ca'n jā minī'ni' naquīntatapa'ksīni' quit. Nā tī ā'chulā' natapāxquī' ixka'hua'chaca'n o ixtzu'ma'jātca'n ē jā quit, xla'ca'n jā minī'ni' naquīntatapa'ksīni' quit. ³⁸ Tī jāla tatāyani' tū naca'a'kspula quimpālacata, xla'ca'n jā minī'ni' naquīntatapa'ksīni' quit. ³⁹ Tī natataxtutāya na quīntē ē jā tapātīnī'ncu'tun quimpālacata, xla'ca'n jā catitakā'lhīlh ixlatamatca'n nac a'kapūn. Tī natapātīnī'n masquī ixtalīnīlh quimpālacata, xla'ca'n nacāmākapūtāxtūcan.

Tū natlajacan

Mr. 9:41

⁴⁰ Jesūs cāhuanipāl'h:

—Palh catīhuālh nata'a'ka'tī'ni' tū hui'xina'n nacāhuanī'yā'tit, nā chuntza' nata'a'ka'tī'ni' tū quit icuan. Palh catīhuālh nata'a'ka'tī'ni' tū icuan, nā chuntza' nata'a'ka'tī'ni' tū quīomacamilh. ⁴¹ Palh catīhuālh natalakachi'xcuhūi' chā'tin a'kchihuīna' ixpālacata taca'tzī Dios macamīnī't, chuntza' ū'tunu'n natatlaja lacxtīm hua'chī a'kchihuīna'. Palh catīhuālh natalakachi'xcuhūi' chā'tin tzeya chī'xcu' xmān ixpālacata tze xla', chuntza' ū'tunu'n lacxtīm natatlaja hua'chī tzeya chī'xcu'. ⁴² Palh chā'tin natā'hua' macstī'na'j xcān xmān ixpālacata quīntapa'ksīni' quit ē palh natā'hua' masquī catīhuālh chī'xcu', Dios naxokoni' xla' —huanli Jesūs.

11

Ī'scujnu'nī'n Juan Mā'kpaxīni' talaka'lh Jesūs

Lc. 7:18-35

¹ A'cxni' Jesūs cāmāsu'yuni'kō'lh Ī'scujnu'nī'n, taxtulh a'ntza' ē a'lh. Ixtētāxtutēlha ā'makapitzīn cā'lacchīcni' lacatzuna'jatna' namāsu'yu ē nā'a'kchihuīna'n.

² Juan Mā'kpaxīni' ixtanūmā'lh nac pūlāchī'n. A'cxni' māca'tzīnīca tū ixtlahuamā'lh Jesūs, palaj tunca cāmācā'lh chā'tu' Ī'scujnu'nī'n natalaka'n Jesūs ³ ē natakēlhasquī'nī:

—¿Ē hui'x Cristo tī namin o ixlacasqui'nca na'icka'lhīyāujcus ā'chā'tin?

⁴ Jesūs cākelhtīlh:

—Cataspi'ttít ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. ⁵ Nahuaniyā'tit chī laktzī'nī'n talacahuāna'n ē lū'ntū'nunī'n tatāya ē tatlā'luan. Nā tī icxāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n, xla'ca'n tatzeyan. Tī jā ixtakexmata, chuhua'j takexmatatza'. Nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīnī'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālimakapūtāxtūcan tī talīpuhuahui'lāna'lh. ⁶ Līpāxuhua tī pō'ktu quilhtamacuj quintalīpāhuamā'nalh —cāhuanilh.

⁷ A'cxni' xla'ca'n ixta'a'nī't, Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhui't ixpālacata Juan. Cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ḡtīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ⁸ ḡTū ixpālacata quila'tit? Jā quila'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chī'xcu' tī tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tī pō'ktu quilhtamacuj tzēhuanī't talhakā'nani't, xla'ca'n tahui'lāna'lh na ixchicca'n reyes. ⁹ ḡTū ixpālacata quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ḡḂ jā quila'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna', ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ¹⁰ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhui'nī Juan. Chuntza' litatzo'kni't huā'mā' Juan na ixtachihuīn Dios:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tī napūlani'yān nacāxmāpī' minte.j

¹¹ Ixlīcāna' huā'mā' tū iccāhuaniyān. Na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't jā tī chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan. Masqui xla' ka'tla' a'kchihuīna' ixuanī't, tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīnī'nkō', ā'chulā' ka'tla' xla' ē jā Juan.

¹² Hasta a'cxni' tzuculh a'kchihuīna'n Juan Mā'kpa'xīnī', makhūhua' titanūcu'tunli jā Dios māpa'ksīnī'nkō'. Hua'chī tataquitzimā'nalh natasātanū. ¹³ Ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n ixtalīchihuīna'mā'nalh chī namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios namāpa'ksīnī'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Nā chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Talīchihuīna'nlī hasta a'cxni' milh Juan. ¹⁴ Masqui jā cati'a'ka'tī'ni'cu'tuntit tū huanli makāstza', huā'mā' Juan ū'tza' a'kchihuīna' Elías tī ixka'lhīpā'na'ntit. ¹⁵ Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit.

¹⁶ ḡChī na'iccālimālakchā'nīyāuj chī'xcuhui'n tī tahui'lāna'lh chuhua'j? Hua'chī lacstīn tatasu'yu tī takamāna'mā'nalh nac litamāuj. Cātā'ta'sa ixtā'lacstīn ē tahuani: ¹⁷ "A'cxni' quina'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatītīt ē jā tlītīt. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanī', hui'xina'n jā lakatītīt ē jā calhua'ntit. ḡTūchu lacasqui'nā'tit?" tahuān. ¹⁸ Milh Juan ē jā ko'tli ē makatunu' jā huā'yah pō'ktu quilhtamacuj. Hui'xina'n lē'ksa'nā'tit ē hua'nā'tit palh xla' ka'lhī jā tzeya ū'ni'. ¹⁹ A'listān quit icmilh. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē icua' xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'can ē pō'ktu quilhtamacuj icuā'yan. Nā quilālē'ksa'nāuj ē hua'nā'tit palh quit laktza' iclīhuā'yan ē laktza' iclīkō'tmun. Hua'nā'tit quit ixamigoca'n mātā'jīnī'nī'n ē tī tatlahua tū jā tze. Tī ta'a'ka'tī, xla'ca'n taca'tzi Dios macamīlh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Tī jā takexmatnī'lh Jesús

Lc. 10:13-15

²⁰ Xlītza'la Jesús tzuculh cālacaquilhni' xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' jā tlahualh lhūhua' lī'a'cnīn. Cālacaquilhnlīh tachi'xcuhui't ixpālacata jā ixtalakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanilh:

²¹ —Koxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazīn ē xalanī'n nac Betsaida. Nalīlīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'tī'tit. Tlahuacani't lī'a'cnīn na milacpu'na'i'tātca'n. Palh icxātlahuāca tzamā' lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidōn, makāstza' ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xla'ca'n ixtalhakā'lh xapūtze'nke ixlū'xu'ca'n ē icxā'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixtatasu'yulh ixtalīpuhuan ixpālacata icxuentaca'n. ²² Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāpūtāna'nkō', hui'xina'n ā'chulā' nacātamakapātīnīnān ē jā xalanī'n nac Tiro ē Sidōn. ²³ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, ḡē puhua'nā'tit palh nāpinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit hasta nac pūpātīn. Palh icxātlahuacancha' cahuālh lī'a'cnīn nac cā'lacchicni' Sodoma tū cātlahuacani't na milacpu'na'i'tātca'n, ixtalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' Dios jā ixmālakspūtūlh cā'lacchicni'. ²⁴ Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nacāpūtāna'nkō', ā'chulā' nacātamakapātīnīnān hui'xina'n ē jā xla'ca'n xalanī'n nac Sodoma ē ā'makapītīn cā'lacchicni' lacatzuna'j nac Sodoma —huanli Jesús.

Jesús huanli: Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxīyān

Lc. 10:21-22

²⁵ Xlītza'la Jesús orarlīh ē huanli:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīnī'na' nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna'. Icmāxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū icxāmātzē'kni'nī'ta' tī lakskalalhna'. ²⁶ Ū'tza' chuntza' chī mintalacapāstacni'.

²⁷ Cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—QuinTāta' quimacamāxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tī chā'tin ca'tzi chī hui'lh ī'ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tī chā'tin ca'tzi chī ixlīDios quinTāta', xmān quit ī'ska'ta'. Nā nataca'tzi xla'ca'n tī na'iccāmāsu'yuni'. ²⁸ Cata'ntit milīpō'ktuca'n hui'xina'n tī

makca'tziyá'tit tzi'nca tū tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palha' scujpā'na'ntit namakapāxui'yā'tit Dios. Cata'ntit ē quit na'iccāmājaxiyān. ²⁹ Caquilākexmatni'uj ē caquilāmaksa'tui. Lilacatzucu na'iccāhuanilē'nān ē quit jā ka'tla' icmakca'tzi. Chuntza' jā nacātamāmakchuyi'yān. ³⁰ Jā jicslihua' quintamāsu'yūn ē tze namākentaxtūyā'tit —huanli Jesús.

12

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n

Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5

¹ Ā'listān Jesús ixtētaxtumā'lh nac cā'tacuxtu. Quilhtamacuj tū ixpūjaxcan. Ī'scujnu'nī'n ixtatzi'ncsatza' ē tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza' ē tahua'lh.

² A'cxni' fariseos talaktzi'lh, tahuani'lh Jesús:

—Cala'ktzi'. Tascujmā'nalh miscujnu'nī'n ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Moisés.

³ Jesús cākelhtīl ē cāhuanilh:

—Ķē jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Ixtzi'ncsatza' xla' ē tī ixtatā'a'mā'nalh. ⁴ Tatanūlh na ixchic Dios ē tahua'lh pāntzīn tū ixmālacnūni'canī't Dios. Jā minī'ni' ixtahua'lh huā'mā' pāntzīn. Xmān pālejni' tze natahua'. ⁵ Ķē chā jā līkelhtahua'kanī'ta'ntit nac līmāpa'ksīn tū tzo'kli Moisés? Pālejni' tī tascuja xaka'tla' nac templo pō'ktu quilhtamacuj tamākentaxtū ixtascujūtca'n. Masqui tatlahua tū jā minī'ni' tlahuacan quilhtamacuj tū pūjaxcan, jā tī chā'tin puhuan xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Jā puhuanca'n xla'ca'n jā takexmatni' līmāpa'ksīn. ⁶ Iccāhuaniyān huā'tzā' hui'lh catīhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā xaka'tla' templo. ⁷ Hui'xina'n jā ca'tzīnī'ta'ntit tū huanicu'tun jā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quit iclacasqui'n nacālakahu'manā'tit ā'makapitzīn ē jā iclacasqui'n naquilālakahui'yūaj animalh.” Palh ixcatzī'tit cahuālh huā'mā' tachihuīn ixpālacata cālakahu'mancan, jā ixcālīmālacsu'yutit quisujnu'nī'n tī jā tatlahuamā'nalh tū jā tze. ⁸ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē tze na'icmāpa'ksīnī'n tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chi'xcu' tī ixmacascācni'

Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11

⁹ Xlītza'la Jesús taxtulh a'ntza' ē tanūlh a'ktin na ixtemploca'n israelitas. ¹⁰ Ixui'lh a'ntza' chā'tin chi'xcu' tī ixmacascācni'. Ixputzamā'ca chī nalīmālacsu'yucan Jesús, ē kelhasqui'nica: —Ķē tze mātzeyīcan ta'jatatlani' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹¹ Jesús cākelhtīl:

—Palh hui'xina'n ixka'lhī'tit mimpurecu'ca'n tū ixtojōlh nac pūlh mā'n pūlhucui', Ķē jā ixtimācu'tutit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¹² Ā'chulā' ixtapalh chā'tin chi'xcu' ē jā lakatin purecu'. Chuntza' tze tlahuani'can ā'chā'tin tū xatze ē maktāyacan ā'chā'tin masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan.

¹³ Palaj tunca huanilh chi'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncti ixmacan, ixtzeyani'ttza' ē ixtā'chuntza' huanli kentin ixmacan. ¹⁴ Palaj tunca tataxtulh fariseos ē talacapāstacli chī natalīmāmaknīnī'n Jesús.

Isaías tzo'kli tū na'akpula Jesús

¹⁵ A'cxni' Jesús ixca'tzi tū ixtapuhuamā'nalh, ē a'lh ā'lacatin ē līlhūhua' tastālani'lh. Jesús cāmātzeyīkō'lh ta'jatatlani'n ¹⁶ ē cāmāpa'ksīlh jā catahuanli tīchu xla'. ¹⁷ Chuntza' tlhualh namākentaxtū chī ā'kchihuīna'nli profeta Isaías a'cxni' tzo'kli tū huanli Dios:

¹⁸ Huā'mā' quintasācua' tī iclacsacī ē laktza' icpāxqui' ē xla' quimakapāxui.

QuinEspīritu natā'a'n ē nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzej na'icputzāna'nikō'.

¹⁹ Xla' jā nalacaquilhūnī'n ē jā nata'sa.

Jā palha' nachihuīna'n nac cā'tejen ixpālacata cuenta natlahuacan xla'.

²⁰ Xla' nacāmaktāya tī jā lactli'huī'quin tī hua'chi cha'nca't tū xaxmū'hua.

Jā nacālakmaka'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'.

Xla'ca'n hua'chi pūcās tū jā tzej māxkakēni'n ē slam slam la.

Nacāmaktāya hasta a'cxni' xla' nacāmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nac cā'tiya'tna'.

²¹ Tachi'xcuhuī't nata'a'ka'ī'.

Chuntza' tzo'kli profeta Isaías.

Huanca Jesús ixlīscuja ixlīli'huī'qui skāhuī'ni'

Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10

²² Xlītza'la lē'ni'ca Jesús chā'tin chi'xcu' tī lakatzī'n ē kō'ko' ixuani't ixpālacata ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. Jesús mātzeyīlh ē tzej ixlaktzī'n ē tzuculh chihuīna'n. ²³ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh ē tahuani'lh:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj?

²⁴ A'cxni' fariseos taxematli huā'mā' tachihuūn, tahuanli:

—Huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixlītlī'hui'qui Beelzebū tī xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n. Ū'tza' cālīmāxtulh jā tzeyā ū'nī'n.

²⁵ Jesūs ixca'tzī tū ixtapuhuamā'nalh ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksīni'nī'n tatapāpītzī ē talātucsa, jāla tamāpa'ksīni'n lakmaj. Natalāmālakspūtūkō'. Palh xalanī'n a'ktin cā'lacchicni' o a'ktin familia tatapāpītzī ē talātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁶ Palh ixlītlī'hui'qui xapuxcu' jā tzeyā ū'nī'n tū iclīmāxtu ā'a'ktin jā tzeyā ū'nī', chuntza' talitapāpītzī lītlī'hui'qui. Jā catitāyani'lh. ²⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit quit iccālīmāxtu jā tzeyā ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebū. ¿Tīchu ixlītlī'hui'qui tū talīmāxtu jā tzeyā ū'nī'n xlacā'n tī cātatapa'ksīni'yān hui'xina'n? Chuntza' xlacā'n tamāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilālīmālacsu'yuyāuj. ²⁸ Tū quit iccālīmāxtu jā tzeyā ū'nī'n, ū'tza' ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo. Ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksīni'nkō' huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²⁹ Jāla tanūcan namakka'lhāncan catūhuālh na ixchic tli'hui'qui chī'xcu' palh jā pūla nachī'can tzamā' chī'xcu'.

³⁰ Tī jā quintapa'ksīni'cu'tun ū'tza' quiclh quilaktzī'n. Tī jā quintā'scuja, ū'tza' lact-lahuana'n.

³¹ Ū'tza' iccālīhuaniyān masqui tzē nacāmātza'nkēna'ni'can ixlīpō'ktuca'n ixcuentaca'n tachi'xcu'huī't ē catūxcu'huālh jā tze tū tahuan, palh catīhuālh nahuan jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. ³² Palh catīhuālh cachīhuālh huani Chī'xcu' xala' Tālmā'n, namātza'nkēna'ni'can. Palh catīhuālh nahuan jā tze tū tlahua Espīritu Santo, xla' jā catimātza'nkēna'ni'ca nūn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē nūn nac ā'a'ktin cā'quilhtamacuj tū namin —huanli Jesūs.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't
Lc. 6:43-45

³³ Jesūs cāhuanipālh:

—Palh tze qui'hui', namāstā' xatze ixtahua'ca't. Palh jā tze qui'hui', jā catimāstā'lh xatze ixtahua'ca't. Chī māstā' ixtahua'ca't, chuntza' līlakapascan qui'hui'. ³⁴ Hui'xina'n hua'chī lūhua' tū ka'lhī tū laknīcan masqui tzēhuani't tasu'yu. ¿Chī nacālīquilhtaxtuyān tachihuūn tū tze a'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n? Chuntza' chī lacapāstacā'tit, chuntza' nachihuūna'nā'tit. ³⁵ Tze ixtachihuūn chā'tin tzeyā chī'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze ixtachihuūn chā'tin jā tzeyā chī'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. ³⁶ Iccāhuaniyān namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāputzāna'nīkō'. A'cxni' nala, ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't natahuani Dios tūchu ixpālacata catūhuālh tachihuūn tū tlakaj tahuanli. ³⁷ Chuntza' chī chihuūna'nī'ta'ntit, chuntza' nacātalīputzāna'ni'yān palh lactze o jā lactze hui'xina'n —huanli Jesūs.

Tachi'xcu'huī't tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn
Mr. 8:12; Lc. 11:29-32

³⁸ Xlītzā'la makapītzī'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn tahuanilh Jesūs:

—Mākelhtahua'kē'ni', quina'n iclaktzī'ncu'tunāuj a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn naquilālīmāsu'yuni'yāuj palh ixlīcāna' Dios macaminī'ta'n.

³⁹ Jesūs cākelhtīlh:

—Tachi'xcu'huī't tī jā tze ē tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xlacā'n tasqui'n a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Xmān nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn chī tū a'kspulalh Jonás. ⁴⁰ A'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' Jonás ixtojōmā'lh na ixpūlacni' ka'tla' squī'ti' ē xalakahuan taxtulh. Nā chuntza' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n nā na'ictōjō a'ktu'tun quilhtamacuj ē a'ktu'tun tzi'sni' na ixpūlacni' tī'ya't. ⁴¹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naputzāna'nīkō'can. A'cxni' nala huā'mā', xlacā'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nīnive natatāya ē nacāmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātalīmālacsu'yuyān ixpālacata xlacā'n talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' mīlh Jonás ē lī'a'kchihuūna'nli ixtachihuūn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuūna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás. ⁴² Nā reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabā natāya ē nacāmālacsu'yuyān a'cxni' namin quilhtamacuj tū naputzāna'nīkō'can. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuani't ixchic reina ē mīlh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quilākexmatni'cu'tunāuj —huanli Jesūs.

Jā tzeyā ū'nī' tū quītaspi'tpala
Lc. 11:24-26

⁴³ Jesūs cāhuanipālh:

—A'cxni' a'ktin já tzeyá ù'ni' nataxtuni' chi'xcu', nalatā'kchoko já cā'scahuahua ē naputza já najaxa. A'cxni' já namacla já najaxa, napuhuan: ⁴⁴ “Na'ictaspi'tpala já ictaxtukēni'.” A'cxni' naquítaspi'ta, namacla chi'xcu' hua'chi a'ktin chic já cā'huan ē tzej palhnancani't, ē já tī chā'tin hui'lh. ⁴⁵ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon já tzeyá ù'nī'n tī ā'chulā' xalihua'ca'lh'tza'. Ixlipō'ktuca'n natatanū natalatahui'la na ixpūlacni' chi'xcu'. Chuntza' ā'chulā' já tze tzamā' chi'xcu' ē já a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin já tzeyá ù'ni'. Nā chuntza' nacā'a'kspula xlacā'n tī já tze ē tahui'lāna'lh chuhua'j.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesús

Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21

⁴⁶ Jesús ixcatā'chihuīna'mā'lhucū tachi'xcu'huī't a'cxni' tachā'lh ixtzī' ē ixtā'timīn. Ixtalayāna'lh nac kēpūn ē ixtatā'chihuīna'ncu'tun Jesús. ⁴⁷ Huanica Jesús:

— Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn ē mat tatā'chihuīna'ncu'tunān.

⁴⁸ Jesús kelhtīlh tī ixmāca'tzīnīnī't:

— ¿Ē ca'tziyā'tit tīchu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'timīn?

⁴⁹ Palaj tunca Jesús cāmacahuanilh i'ŕscujnu'nī'n ē huanli:

— Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'timīn. ⁵⁰ Ixlipō'ktuca'n tī natatlahua tū lacasqui'n quinTāta' xala' nac a'kapūn, ū'tunu'n quintā'timīn ē quintzī'.

13

Cha'nāna'

Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8

¹ Huā'mā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac chic ē a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān. ² Lhūhua' tachi'xcu'huī't tatakēstokli já ixuī'lh ē Jesús tojōlh a'ktin nac barco ē tahui'lh. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tatachokolh na ixquilhtūn xcān. ³ Palaj tunca cāhuanilh tū lītaca'tzīni'can nacāmāsu'yuni'. Chuntza' cāhuanilh:

— Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtulh nacha'nāna'n. ⁴ A'cxni' ixmā'ka'huani'mā'lh ixlīcha'nat, makapitzīn tayujli nac tej. Tami'lh spūnī'n ē tasacua'lh. ⁵ Ā'makapitzīn tayujli nac cā'chihuixni' já já pūlh mā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' līcha'nat ixpālacata já pūlh mā'n ti'ya't. ⁶ A'cxni' chī'chīni'lh, xapa'lhma' scācli ē jāla tā'cnūlh ixtankēxē'k ē xnekli. ⁷ Ā'makapitzīn līcha'nat huampala tayujli nac cā'lhucū'n. Lhtucu' tastacli ē tamā'ktzī'lh. ⁸ Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli já tze nac ti'ya't ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitzīn līcha'nat tamāstā'lh a'ktin ciento ē ā'makapitzīn tamāstā'lh tū tumpu'xam ē ā'makapitzīn tamāstā'lh pu'xamacāj. ⁹ Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit — huanli Jesús.

Jesús māsu'yulh tū lītaca'tzīni'can

Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10

¹⁰ Palaj tunca i'ŕscujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

— ¿Tū ixpālacata pō'ktu quilhtamacuj cālīmāsu'yuni'ya' tachi'xcu'huī't tū lītaca'tzīni'can?

¹¹ Jesús cākelhtīlh:

— Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlacā'n jāla catītaca'tzīlh. ¹² Tī nata'a'ka'tī, xlacā'n natasca'ta ē chuntza' natakexmata ē ā'chulā' nata'a'ka'tī. Tī já ta'a'ka'tī'cu'tun, xlacā'n já catītasca'tli ē natapātzā'nkā tū ixtaca'tzī. ¹³ Ū'tza' iccālīmāsu'yuni' tū lītaca'tzīni'can. Masqui xlacā'n talaktzī'n, já taca'tzī tū huanicu'tun tū talaktzī'n. Ē masqui takexmata, já taca'tzī tū huanicu'tun. ¹⁴ Chuntza' xlacā'n tamākentaxtū chuntza' chī huanli profeta Isaías já tzo'kli chuntza':

Ixlīcāna' masqui nakexpa'tā'tit, já catīca'tzī'tit.

Masqui nalaktzī'nā'tit, já cuenta catītlahua'tit.

¹⁵ Tachi'xcu'huī't hua'chi já taka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n ē cā'a'kachi'pacan ē cālakachi'pacan.

Chuntza' já catītlacahuāna'lh ē já catītakexmatali ē jāla catītalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n.

Quit xa'iccāmātzā'nkēna'ni'lh ē xa'iccāmātzeyīlh.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī Dios huanli.

¹⁶ Jesús chihuīna'mpāl:

— Līpāxuhua'yā'tit ixpālacata tzē lacahuāna'nā'tit ē tzē kexpa'tā'tit ē nā tzē naca'tziyā'tit.

¹⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tzamā' tū laktzī'mpā'na'ntit, ū'tza' ixtalaktzī'ncu'tun lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē lhūhua' tzeyá chī'xcu'huī'n ē já talaktzī'lh. Nā chuntza' tzamā' tū hui'xina'n kexpa'tā'tit, ū'tza' xlacā'n ixtakexmatsu'tun ē já takexmatali.

Jesús cāhuanilh tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can

Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15

¹⁸ Jesús cāhuanipāl:

— Chuhua'j cakexpa'ttīt tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can ixpālacata cha'nāna'. ¹⁹ Tī takexmata chī nala a'cxni' Dios namāpa'ksīni'n ē já cuenta tatlahua, xlacā'n hua'chi līcha'nat tū

yuji nac tej. Namin skāhu'i'ni' ē nacāmāpātza'nkēni' tū tasca'tli. ²⁰ Līcha'nat tū yuji nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi' tī takexmata ixtachihuīn Dios ē talakati. ²¹ Huā'mā' līcha'nat jā ixca'lhī pūlh mā'n ixtankēx'k ē jā tāyani'lh. Nā chuntza' tachi'xcu'hi' tī jā tzej takexmata, xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o cāpuzastālanī'can ixpālacata tū ta'a'ka't'lh, jātza' talakati ē tamakxteka. ²² Līcha'nat tū yuji nac cā'lhucū'n, ū'tza' tasu'yu hua'chi' tī takexmata ē tasca'ta. Masqui takexmata, pō'ktu talacapāstaca chī natalīhuā'yan ē chī lacricujnu' natalīhuan. Ixlipō'ktu huā'mā' cāmāmakxuyī ē jā cāmakxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jātza' tatasu'yu palh ta'a'ka't' ē ū'tza' huā'mā' hua'chi' lhtucū' tū cāmā'ktzī'lh līcha'nat. ²³ Līcha'nat tū yuji jā xatze ti'ya't, ū'tza' hua'chi' tī takexmata xatze tachihuīn ē tzej tasca'tli. Tzej tatasu'yu palh ta'a'ka't'. Ixlipō'ktuca'n taka'lhī tū natalīmakapāxū Dios ē makapitzīn tzej taca'tzī. Xlaca'n hua'chi' līcha'nat tū māsā't'lh a'ktin ciento o tu'tumpu'xam o pu'xamācauj ixtahua'ca't —huanli Jesús.

Ixpālacata tū jā xatze līcha'nat

²⁴ Jesús cāhuanipālh tū līca'tzīni'can:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō' nala hua'chi' a'cxni' chā'tin chi'xcu' cha'nli līcha'nat na ixcā'tacuxtu. ²⁵ A'ktin cā'tzī'sni' līhuan i'lhātāmā'lh chi'xcu', ixtā'lāquichlaktzi' quimā'ka'huani'lh tū jā tze līcha'nat. ²⁶ A'cxni' i'stacamā'lh'tza' tacha'nān a'cxni' tasu'yulh tū jā tzeya tacha'nān. ²⁷ Palaj tunca talakmilh i'scujnu'nī'n chi'xcu' ē takelhasqui'nīlh ixtatronca'n: “¿Ē jā pō'ktu xatze līcha'nat cha'nti na mincā'tacuxtu? ¿Chī līpu'nli huā'mā' tū jā tzeya tacha'nān?” ²⁸ Ixtēcu' cākelhtīl: “Chā'tin quintā'lāquichlaktzi' quintlahuani'lh huā'mā'.” Palaj tunca tasācua'n takelhasqui'nīlh: “¿Ē lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccātampu'lhuyāuj tū jā tze pal'hma'?” ²⁹ Xla' cākelhtīl: “Ē'ē. Palhāsā' nacātampu'lhuyā'tit nā xatze tacha'nān. ³⁰ Xatze nacāmakxteka'uj lacxīm catastaclī hasta a'cxni' na't'can. Na'iccāhuani' tasācua'n tī nata't' palh pūla natataya tū jā tze pal'hma' ē natapāchī' pixatunu' nalhcuyucan. Á'listān nata't' xatze tacha'nān ē natamāqui' na quimbodega.”

Xalīcha'nat mostaza

Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19

³¹ Jesús cāhuanipālh tū līca'tzīni'can:

—Chī natalīhūhua'n tī nata'a'ka't'ni' Dios, ū'tza' nala hua'chi' a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chi'xcu' na ixti'ya't. ³² Huā'mā' līcha'nat ixlicāna' ā'chulā' xamacstī'na'j ē jā ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat. A'cxni' nastackō', ka'tla' nahuan hasta ixtā'chuntza' a'ktin qui'huī'. Spūni'n natatlahua ixmāsekca'n na ixpekenī'n.

Levadura

Lc. 13:20-21

³³ Jesús līmāsu'yupālh:

—Chī Dios nalīmāpa'ksīni'n nala hua'chi' levadura tū nalītlahua puscāt maktu'tun xatpūlhcān harina ē namakxteka hasta nalakhtāyakō' ixtasquit.

Jesús līmāsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mr. 4:33-34

³⁴ Pō'ktu huā'mā' Jesús cāhuanilh tachi'xcu'hi't ē cālītā'chihuīna'nli tū līca'tzīni'can. Xmān chuntza' ixcā'tā'chihuīna'n. ³⁵ Chuntza' tlahuālh ē ū'tza' līmākentaxtūlh tū huanli profeta a'cxni' tzo'kli huā'mā':

Na'iccālītā'chihuīna'nān tū līca'tzīni'can; na'īcuan catūhuālh tū tatze'knī't hasta a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj.

Jesús māsu'yulh ixpālacata jā tze līcha'nat

³⁶ Xlītza'la Jesús cāmāxteklī tachi'xcu'hi't ē xla' tanūlh nac chic. I'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuani'lh:

—Caquilāhuaniuj tū huanicu'tun tū līca'tzīni'can ixpālacata jā tzeya līcha'nat.

³⁷ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Tī cha'nli xatze līcha'nat, ū'tza' Chī'xcu' xala' Tālh mā'n. ³⁸ Ixcā'tacuxtu, ū'tza' tzamā' cā'quilhtamacuj. Xatze līcha'nat hua'chi' xlaca'n tī tā'tapa'ksi Dios. Tū jā tze līcha'nat hua'chi' xlaca'n tī tā'tapa'ksi skāhu'i'ni'. ³⁹ Ixtā'lāquichlaktzi' patrōn tī mā'kahuanīlh jā xatze līcha'nat, ū'tza' skāhu'i'ni'. A'cxni' i'can, ū'tza' huanicu'tun a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Tasācua'n tī nata't' pal'hma', ū'tunin āngeles. ⁴⁰ Chuntza' chī nacātayan jā tzeya pal'hma' ē nacālhucuyucan, chu lacxtim na'ā'kspula a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj.

⁴¹ Chī'xcu' xala' Tālh mā'n nacāmāpa'ksī ixāngeles nacātaya ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze ē ixlipō'ktuca'n tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn natatlahua tū jā tze. Nacāmāxtukō' jā xla' māpa'ksīni'n ⁴² ē nacāmānū jā nacālhucuyucan. A'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n. ⁴³ Xlaca'n tī tatlahua ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n natatasu'yu jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Tzēhuani't natatasu'yu hua'chi a'cxni' xkaka chi'chini'. Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit —huanli Jesús.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata tumīn tū ixmā'cnūcani't

⁴⁴ Jesús cāhuanipāl'h:

—Tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' tzē nalimālakchā'nīcan lhūhua' tumīn tū mā'cnūcani't nac tī'ya't. Namin chā'tin chi'xcu' ē namacla huā'mā' tumīn. Xla' namā'cnūpala jā ixu'lh. Līpāxuhua na'a'n nastā'kō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ē natamāhua huā'mā' tī'ya't jā mā'cnūca tumīn.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata perla tū tapalaxla'

⁴⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Nā tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin tamāhuana' tī cāputzatēlha chihuix xalactze tū huanican perlas. ⁴⁶ A'cxni' namacla a'ktin tū xatze ē tapalaxla', ē nastā'kō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ē na'a'n natamāhua tzamā' perla.

Tū lica'tzīni'can ixpālacata pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti'

⁴⁷ Jesús cāhuanipāl'h:

—Nā chī Dios māpa'ksīni'nkō' ū'tza' hua'chi a'ktin pūtayan tū pūchi'pacan squi'ti' ē tū mojócan nac mar ē nacāmācutū kempāl'hūhua' squi'ti'. ⁴⁸ A'cxni' tzuma pūtayan, chī'pana'nī'n squi'ti' natalē'n na ixquilhtūn mar ē a'ntza' natatahui'la natalacsaca squi'ti'. Xatze squi'ti' nacāmójoacan nac morralh ē tū jā xatze, nacāmaka'nca. ⁴⁹ Chuntza' nala a'cxni' nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. Natataxtu ángeles ē nacālacmāxtu tī jā tze tachi'xcuhuī't na ixlacpu'na'itātca'n xalactze. ⁵⁰ Jā tze tachi'xcuhuī't nacāmānūcan jā nacālhcuycan ē a'ntza' natacalhuan ē natalāxca ixtatzanca'n —huanli Jesús.

Xasāsti' catūhuālh ka'lhī ixtapalh ē nā xamakāstza' ka'lhī ixtapalh

⁵¹ Xlītzā'la Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Ē kexpa'tā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin?

Xlaca'n takelhtūlh:

—Jē, Māpa'ksīni', iccākexmatāuj.

⁵² Palaj tunca cāhuanilh:

—A'cxni' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn quiscujni' nahuan, xla' nala hua'chi chā'tin ixtēcu' chic. Ē huā'mā' chi'xcu' ka'lhī lhūhua' tū tapalaxla' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh xala' makāstza' ē a'cxni' minī'ni' namāxtu catūhuālh tū sāsti'cus. Chuntza' natlahua xamākelhtahua'kē'ni'.

Jesús a'lh nac Nazaret

Mr: 6:1-6; Lc: 4:16-30

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh ixlīpō'ktuca'n tū lica'tzīni'can, a'lh ā'latin ⁵⁴ ē chā'lh nac Nazaret ja stacī. A'ntza' ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas. Tī takexmatli talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu', ¿jāchu sca'tli huā'mā' talacapāstacni'? ¿Chī tzē cālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? ⁵⁵ Ū'tza' huā'mā' ixka'hua'cha xuacna' ē nā María ixtzī'. Ixtā'timīn cāhuanican Jacobo ē José ē Simón ē Judas. ⁵⁶ Ixlīpō'ktuca'n ixtā'timīn xapuscan nā huā'tzā' tahuī'lāna'lh na quīncā'lacchicni'ca'n. ¿Jāchu sca'tli ixlīpō'ktu huā'mā'?

⁵⁷ Ū'tza' talīsītzi'lh ē talakmaka'lh Jesús. Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhuī'can calhāxcuhuālh jā na'a'n. Xmān xalanī'n na ixchic ē xalanī'n na ixcā'lacchicni' jā talakachi'xcuhuī'cu'tun.

⁵⁸ A'ntza' na ixcā'lacchicni' jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' Jesús jā lhūhua' lītlahualh lī'a'cnīn.

14

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīni'

Mr: 6:14-29; Lc: 9:7-9

¹ Tzamā' quilhtamacuj Herodes gobernador ixuani't nac estado Galilea. Māca'tzīnīca ixpālacata Jesús. ² Herodes cāhuanilh ixtā'scujnu'nī'n:

—Ū'tza' huā'mā' Juan Mā'kpaxīni'. Lacastālanacuana'nī't ixlacpu'na'itātca'n nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī līlī'hui'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

³ Herodes ixmāstā'nī't līmāpa'ksīn cachi'paca Juan ē calē'nca nac pūlāchī'n nachī'can. Māchi'nīnī'lh ixpālacata Herodías tī ixpuscāt ixtā'tin Felipe ixuani't. ⁴ Juan ixuanimā'lh Herodes:

—Jā minī'ni' chī lī'pina' Herodías hua'chi mimpuscāt.

⁵ Masqui Herodes ixmaknīcu'tun Juan, cājīcu'a'ni'lh tachi'xcuhuī't. Xlaca'n tapuhuanli Juan ixa'kchihuīna' Dios ixuani't.

⁶ A'cxni' Herodes lakchā'lh ixcā'ta, tlhualh cā'tani'. Ixtzu'ma'jāt Herodías tlilh na ixlacatınca'n ti ixcā'invitarlicani't. Limakapāxūlh Herodes ⁷ ē xla' huanilh ixmaxqui'lh tzu'ma'jāt catūxcuhūālh tū nasqui'ni'. ⁸ Palaj tunca xatzī' maxqui'lh talacapāstacni' ē tzu'ma'jāt squi'ni'lh Herodes chuntza':

—Caquima'xqui' chuhua'j ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Cali'ta' a'ktin nac pulātu.

⁹ Ū'tza' lili'puhuanli Herodes chī ixmālacnūni'ni't tzu'ma'jāt. Ti ixcā'invitarlicani't takexmatli tū ixuanicani't, ē ū'tza' jātza' la lakpalilh ixtachihuīn. Herodes māpa'ksīni'lh camaxqui'ca. ¹⁰ Chuntza' macā'lh limāpa'ksīn nac pūlāchi'n ē māmāyujūni'lh ixa'kxāk Juan. ¹¹ Palaj tunca liminca a'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'jāt ē xla' maxqui'lh ixtzi'.

¹² Palaj tunca tamilh i'scujnu'ni'n Juan ē talē'lh ixmacni' ē tamā'cnūlh. Ā'līstān ta'alh tamāca'tzīni' Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chi'xcuhui'n

Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

¹³ A'cxni' māca'tzīnīca Jesús, xla' tojōlh a'ktin nac barco ē alh ixtuntacut nac xcān jā jā ti ixa'nan. A'cxni' ca'tzīca jā ixa'mā'lh, lhūhua' tachi'xcuhui't tataxtulh na ixcā'lacchicni' ē tastālani'lh catujan na ixquilhtūn xcān. ¹⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't ē cālakalhu'manli. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n ti ixcālīmini'cani't.

¹⁵ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza', i'scujnu'ni'n Jesús talakmīlh ē tahuanilh:

—Kōtanū'tza' ē huā'tza' jā nac cā'lacchicni'. Cacāmacapi tachi'xcuhui't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni'.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Jā ixlacasqui'nca nata'a'n; cacāmāhuī'tit hui'xina'n.

¹⁷ Xlaca'n tahuanilh:

—Quina'n jā tū icka'lhīyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Cacālī'ta'ntit.

¹⁹ Palaj tunca cāmāpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac cā'seketni'. Palaj tunca Jesús cātayalh macquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti' ē talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē squi'ti' ē cāmāxqui'lh i'scujnu'ni'n. Xlaca'n tamāpitzīlh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't. ²⁰ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tahuā'yalh ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'ni'n tamākēstokli lhūhua' xalacpītzun hasta tatzumalh pācāujtu' chā'xta tū quītāxtūlh. ²¹ Chi'xcuhui'n ti tahuā'yalh xlaca'n a'kquitzis mil ē nā tahuā'yalh puscan ē lacstīn.

Jesús kelhtlā'huanli na ixkelhni' xcān

Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21

²² Xlī'tza'la Jesús cāhuanilh i'scujnu'ni'n catatojōlh nac barco ē catapūlani'lh ixtuntacut nac mar. Xla' ixcāmācā'mā'lh tachi'xcuhui't. ²³ A'cxni' ixcāmācā'nkō'ni't, Jesús ixlīmān tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarlīni' Dios. A'cxni' tzi'suanli, ixlīmān ixuī'lh a'ntza' ²⁴ lhuan i'scujnu'ni'n ixtatētaxtumā'nalh nac xcān nac barco. Ū'nulh ē ixpuput mar ixtatā'kayāhuamā'nalh ē tasno'kli barco. ²⁵ A'cxni' xkalkal, Jesús ixcālaktalacatzuna'jītēlha xlaca'n. Ixkelhtlā'huantēlha xcān. ²⁶ A'cxni' scujnu'ni'n talaktzī'lh chā'tin ti ixkelhtlā'huantēlha xcān, cāmekē'klhalh ē tajicua'ni'lh ē palha' tahuanli:

—iLakachuyayāuj!

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit ti icmimā'lh.

²⁸ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixlicāna' hui'x, caquihua'ni' ē na'ickelhtlā'huan xcān na'iclapāxtokān.

²⁹ Jesús huanilh:

—Cata't.

Palaj tunca Pedro tacutli nac barco ē tzuculh kelhtlā'huan xcān nalakapāxtoka Jesús. ³⁰ A'cxni' makca'tzīlh palha' ū'ni', jicua'nli ē tzuculh tā'cnū ē palha' huanli:

—iCaquimakapūtaxtu, Māpa'ksīni'!

³¹ Palaj tunca Jesús macachi'palh ē huanilh:

—Xmān macsti'na'j a'ka'tī'ya'. ¿Tū ixpālacata jā quīlpāhua'na'?

³² A'cxni' xlaca'n tatojōlh nac barco, ca'cs lalh ū'ni'. ³³ Palaj tunca xlaca'n ti ixtahui'lāna'lh nac barco talaktaquilhpūtalh Jesús ē tahuanilh:

—Ixlicāna' hui'x i'Ska'ta' Dios.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n xalanī'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mr. 6:53-56

³⁴ Ta'al'lh ixtuntacut nac xcān ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret. ³⁵ A'cxni' tachi'xcuhui't xalanī'n a'ntza' talakapasli Jesús, tamāca'tzīnī'n'lh calhāxcuhuā'lh nac tzamā' ti'ya't. Cālīmini'ca lhūhua' ta'jatatlanī'n jā ixuī'lh Jesús. ³⁶ Tasqui'nī'lh cāmakxtekli xmān ixtaxa'malh ixtampān ixlu'xu'. Tatzeyal'lh ixlīpō'ktuca'n tī taxa'malh.

15

Tū cālactlahua chi'xcuhui'n

Mr. 7:1-23

¹ Palaj tunca makapitzīn fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixtamini'ta'ncha' cā'lacchicni' Jerusalén ē takelhasqui'nīlh:

² —Miscujnu'nī'n, žtū ixpālacata jā taxexmatni' ixtahui'latca'n quīnapapana'ca'n? Jā tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca a'cxni' natahuā'yan.

³ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Nā hui'xina'n, žtū ixpālacata mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios nacāmākentaxtūyā'tit mintahui'latca'n? ⁴ Dios huanli: “Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.” Nā huanli: “Camaknīca tī cachihuā'lh huani ixtāta' o ixtzī'.” ⁵ Hui'xina'n xtum hua'nā'tit. Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': “Jāla icmaktāyayān. Ixlpō'ktu tū icka'lhī icmālacnū'nī'n'itza' Dios.” ⁶ Hui'xina'n māsu'yuyā'tit palh chā'tin chuntza' nahuan, jātza' ixlacasqui'nca xla' namaktāya ixtāta' o ixtzī'. Chuntza' hui'xina'n mākēnu'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ē māsu'yuyā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan mintahui'latca'n. ⁷ jTlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n! Ixlīcāna' chī cālīchihuā'ni' hui'xina'n profeta Isaías a'cxni' tzo'kli huā'mā':

⁸ Tzamā' tachi'xcuhui't xmān tahuān quintalakachi'xcuhui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksīlh.

⁹ Jā tū līmācuan chī quīlaktaquīlh pūta.

Tū tamāsu'yuyā' t'za' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuhui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías chī huanli Dios.

¹⁰ Palaj tunca Jesús cāta'satīnīlh tachi'xcuhui't ē cāhuanīlh:

—Caquīlākexmatni'uj ē caca'tzītit: ¹¹ Jā ū'tza' tū naquīlhtanū chi'xcu' ē chuntza' nalīka'lhī ixcuenta. Tū jā tze tachihuīn tū naquīlhtaxtu chi'xcu', ū'tza' nalīka'lhī ixcuenta.

¹² Palaj tunca i'scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh ē tahuānīlh Jesús:

—Žē ca'tziya' palh cālīmakasītzī'ya' fariseos chī hua'na'?

¹³ Xla' cākelhtīlh:

—Catūxcuhuā'lh līcha'nat tū jā cha'nli quīntāta' xala' nac a'kapūn, ū'tza' natampu'lhucan pō'ktu ixtankēxē'k. ¹⁴ Cacāmāxtektit fariseos. Xlaca'n hua'chi lakatzī'nī'n tī talē'n ā'makapitzīn lakatzī'nī'n. Palh chā'tin lakatzī'n napekechi'palē'n ixtā'lakatzī'n, ixchā'tu'ca'n natatamakahuasa jā pulhucunu'ncanī't.

¹⁵ Palaj tunca Pedro huanīlh Jesús:

—Caquīlāhuaniuj tū huanicu'tun huā'mā' tū huanti.

¹⁶ Jesús huanīlh:

—Žē jā kexpa'tā'tit nūn hui'xina'n? ¹⁷ Ca'tziyā'tit catūxcuhuā'lh tū naquīncāquīlhtanūyān, ū'tza' natojō na quīmpūlacni'ca'n ē ā'listān nataxtu. ¹⁸ Tachihuīn tū naquīncāquīlhtaxtuyān, ū'tza' tū lacapāstacni'tauj pūla. Ū'tza' nalītasu'yuyā palh tze quīna'n o jā tze. ¹⁹ Chuntza' chī lacapāstacna'n chi'xcu', chuntza' natlahua: namaknīnī'n, o naka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, o naka'lhāna'n, o na'a'kskāhuī'nīn, o na'a'ksa'nīnī'n. ²⁰ Pō'ktu tzamā' tū jā tze tū tlahua, ū'tza' nalactlahua chi'xcu'. Palh nahuā'yan a'cxni' jā macacha'ka'nī't chuntza' chī ixtahui'latca'n Fariseos, ū'tza' jātū huanicu'tun.

Puscāt xamīni' a'ka'ī'lh Jesús

Mr. 7:24-30

²¹ Jesús taxtulh a'ntza' ē a'lh ā'lacatin jā tahuī'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. ²² Ixui'lacha' chā'tin puscāt xala' nac tzamā' ti'ya't jā huanican Canaán. Xla' jā israelita ixuanī't. Lakmīlh Jesús ē huanīlh:

—Māpa'ksīni', hui'x i'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj; caquīlakalhu'ma'nti. Quintzu'mā'jāt ka'lhī jā tzeya ū'ni' ē palha' pātīni'n.

²³ Jesús jā tū līkelhtīlh. Palaj tunca tamīlh i'scujnu'nī'n ē tahuānīlh:

—Tzamā' puscāt quīncāstālanī'yān ē ta'satēlha. Cama'capi a'jnanu'.

²⁴ Palaj tunca Jesús huanli:

—Dios quīmacamīni't na'iccāmākapūtāxtū xmān tī israelitas.

²⁵ Puscāt laktalacatzuna'jīlh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanīlh:

—jMāpa'ksīni', caquīmaktāya'!

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—Já mini'ní'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxquī'can līchichīn. (Chuntza' huanilīh ixpālacata israelitas jā ixtalakachi'xcuhuī' tī jā israelitas ē ixcāmāpācuhuī chīchīn.)

²⁷ Xla' huanilīh:

—Jē, ixlīcāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chīchīn tzē natasacua' tū nayuja na ixmesa ixtēcu'ca'n.

²⁸ Palaj tunca Jesús kelhtīl:

—Tzej a'ka'ī'ya', puscāt. Calalh chī quisqui'ni'ya'.

Tzamā' puntzuna' palaj tunca tzeyanli ixtzu'ma'jāt.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlānī'n

²⁹ Jesús taxtulh a'ntza' ē tētaxtulh ixquiltūn lago Galilea. Ā'līstān tā'cxtunu'lh nac sipej ē a'ntza' tahuī'lh. ³⁰ Līlhūhua' tachā'lh jā ixuī'lh ē talīmīnī'lh lū'ntū'nunī'n ē lakatzī'nī'n ē tī kō'ko'n ixtahuanī't ē tī macastuntu'lu'n ixtahuanī't ē lhūhua' ā'makapitzīn ta'jatatlānī'n. Cāmāpī'ca nac tī'ya't lacatzuna'j ixtujan Jesús ē xla' cāmātzeyīlh ixlīpō'ktuca'n. ³¹ Tachi'xcuhuī't talī'a'cnīlh chī tachihuīna'nli tī kō'ko' ixtahuanī't ē chī tze tahuānli ixmacanca'n macastuntu'. Ē tī ixtalū'ntū'nunī't tzej tatlā'huanli ē lakatzī'nī'n talacahuāna'lh. Ū'tza' talī'a'cnīlh tachi'xcuhuī't. Tatzuculh tamakapāxūi Dios tī ixDiosca'n israelitas.

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil chī'xcuhuī'n

Mr. 8:1-10

³² Palaj tunca Jesús cāta'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilīh:

—Iccālkalhu'man tachi'xcuhuī't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahuī'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahuā'. Palh na'iccāmācā'n na ixchicca'n ē jā tahuā'yānī't, palhāsā' nataxla'jua'n nan nac tej.

³³ Palaj tunca ī'scujnu'nī'n tahuānīlh:

—¿Chī nalīka'lhīyāuj līhua't tū natalīka'sa? Lhūhua' tachi'xcuhuī't ē jā tī huī'lh huā'tzā'.

³⁴ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtīl:

—Mactojon ē makapitzīn xalacstīn squī'ti'.

³⁵ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh catatahuī'lalh tachi'xcuhuī't nac tī'ya't. ³⁶ Xla' cātayalh mactojon pāntzīn ē squī'ti' ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Palaj tunca cāmāpitzīnī'lh ē cāmāxquī'lh ī'scujnu'nī'n ē xlaca'n cāmāxquī'lh tachi'xcuhuī't. ³⁷ Ixlīpō'ktuca'n tahuā'yālh ē talīka'sli. Ā'līstān xalacpītzun tū taquītāxtūlh cāmātzumalh pātojon chā'xta. ³⁸ Tī tahuā'yālh, xlaca'n a'ktā'ti' mil chī'xcuhuī'n. Nā tahuā'yālh puscan ē lacstīn. ³⁹ Ā'līstān Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhuī't ē tojōlh nac barco ē a'lh nac a'ktin tī'ya't jā huanican Magdala.

16

Fariseos ē saduceos tasqui'nli lī'a'cnīn

Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56

¹ Fariseos ē saduceos talaka'lh Jesús. Ixtalīlaktzī'ncu'tun, ē tasqui'nli a'ktin lī'a'cnīn tū nalītasu'yu Jesús xala' nac a'kapūn. ² Xla' cākelhtīl:

—A'cxnī' tā'cnūmā'lh chī'chīnī' huī'xina'n hua'nā'tit: “Jā catimilīh xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn.” ³ Palh tzi'saj, hua'nā'tit: “Chuhua'j namin xcān ixpālacata tzu'tzo'ko a'kapūn ē pucsuī'lh.” ⁴ Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē namālākchīpīnī'yā'tit palh namin xcān a'cxnī' laktzī'nā'tit a'kapūn. Masqui laktzī'nā'tit lī'a'cnīn tū ictlahua, jā a'ka'ī'ni'yā'tit Dios quimacamilh. ⁵ Tachi'xcuhuī't tī tahuī'lāna'lh chuhua'j jā tze ē jā ta'a'ka'ī' ē xlaca'n tasqui'n lī'a'cnīn. Jā nacāmāsu'yuni'can lī'a'cnīn; xmān naquina'kspula chuntza' chī a'kspulalīh Jonás —huanli Jesús.

Cāmāxteklī ē a'lh.

Jesús cāmāsu'yuni'lh ī'scujnu'nī'n cuenta catatlahualh fariseos

Mr. 8:14-21

⁵ A'cxnī' scujnu'nī'n ta'alh ixtuntacut nac xcān, jā talē'lh pāntzīn. Ixtapātza'nkānī't. ⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilīh:

—Cuenta catlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos.

⁷ Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'lh ē talāhuanilīh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.

⁸ Jesús ixca'tzī tū ixtalāhuanimā'nalīh ē chī xlaca'n jā ixtaca'tzī ixlīchihuīna'mā'lh tū ixtamāsu'yu fariseos. Ū'tza' cālīhuanilīh:

—¿Tū ixpālacata lī'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā līta'ntit? ⁹ ⁹ Xmān macstī'na'j a'ka'ī'yā'tit! ⁹ ¿Ē jāna'j ca'tziyā'tit? ¿Ē jātza' lacapāstacā'tit macquitzis pāntzīn tū iccāmāpitzīnī'lh a'kquitzis

mil chi'xcuhui'n? ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun? ¹⁰ Calacapāstactit mactojon pāntzīn tū iccāmāpitzini'lh a'ktā'ti' mil chi'xcuhui'n. ¿Chī pālā't chā'xta cālīmātzumatit xalacpītzun? ¹¹ ¿Tū ixpālacata jā ca'tziyā'tit palh jā pāntzīn xa'iclichihuina'mā'lh a'cxni' iccāhuanin cuenta ixtlahua'tit ixlevaduraca'n fariseos ē saduceos?

¹² Palaj tunca taca'tzilh Jesús jā iccāhuaninī't cuenta ixtatlahualh ixlevadura pāntzīn. Ixcāhuanicu'tun palh cuenta ixtatlahualh ixtamāsu'yunca'n fariseos ē saduceos.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21

¹³ A'cxni' Jesús chā'lh jā huanican Cesarea Filipo, cākelhasqui'nīlh ī'scujnu'nī'n:

—Tachī'xcuhui't, ¿chī tahuhan quimpālacata quit tī Chī'xcu' xala' Tālmā'n?

¹⁴ Xlaca'n takelhtīlh:

—Makapitzīn tahuhan mat hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuhan mat hui'x Elías. Ā'makapitzīn tahuampala mat hui'x Jeremías o ā'chā'tin a'kchihuina'.

¹⁵ Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tichu quit?

¹⁶ Palaj tunca Simón Pedro huanīlh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj ē ī'ska'ta' Dios xaxlicāna'.

¹⁷ Jesús kelhtīlh:

—Līpāxuhua hui'x, Simón ixka'hua'cha Jonás. Huā'mā' talacapāstacni' jā tamāsu'yuni'n chi'xcuhui'n. Xmān Dios māca'tzīn. ¹⁸ Quit icuaniyān hui'x Pedro ē ū'tza' mintacuhūni' huanicu'tun “chihuix.” Hui'x nalaya' hua'chi chihuix tū nalimātzucucan quīntem-plo. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī', jāla caticāskāhuī'ca; nūn līnīn jāla caticāskāhuī'lh. ¹⁹ Quit na'icmāquī'yān līlī'huī'qui ē nacāmāpa'ksī'ya' xlaca'n tī tatapa'ksīni' Dios. Tū hui'x makx-teka tatlahua tī ta'a'ka'ī' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā nala chuntza' nac a'kapūn. Tū hui'x jā makxteka tatlahua tī ta'aka'ī' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' calalh nac a'kapūn.

²⁰ Palaj tunca Jesús cāmāpa'ksīlh ī'scujnu'nī'n jā catitahuanīlh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī xka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnī'lh chī nanī

Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27

²¹ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' ī'scujnu'nī'n chuntza':

—Ixlacasqui'nca na'ica'n nac Jerusalén. A'ntza' naquīntamakapātīnīn xanapuxcu'nu' xala' nac templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Naquīnta-maknī. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

²² Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuna'j ē tzuculh tā'lāhuan ē tze'k huanīlh:

—īMāpa'ksīni', jā camakxteklī Dios! jā cati'a'kspulan chuntza'!

²³ Jesús talakspi'tli ē huanīlh Pedro:

—īCatakēnu'! Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhuī'ni'. Hui'x quīmāmakchu'yī'ya'. Hui'x jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

²⁴ Palaj tunca Jesús cāhuanīlh ī'scujnu'nī'n:

—Palh catīxcuhuālh quīntā'tapa'ksīcu'tun quit, jāta'la catilacapāstacni' xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhuī'līlh natlahua quīntalacapāstacni' masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquīstālani'lh. ²⁵ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātīni'n quimpālacata, jā cati-taka'lhīlh ixtlatamatca'n tū jā catilakspūtli. Tī natapātīni'n masqui catalīnīlh quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixtlatamatca'n tū jā catilakspūtli. ²⁶ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacuan palh jā ka'lhī ixtlatamat tū jā catilakspūtli. Jā tū a'nan tū xla' tze' namāstā' ē naka'lhī ixtlatamat tū jā catilakspūtli. ²⁷ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icmīmpala ē na'icka'lhī ixlīlī'huī'qui xaTāta' ē na'icxkaka chī xkaka quīnTāta' nac a'kapūn. Naquīntatā'min quīnāngeles. A'cxni' na'icmin, chā'tunu' naxoko chuntza' chī tlahuani't palh tze o jā tze. ²⁸ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzīn tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh a'cxni' jāna'j naquīlaktzī'ncan quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' na'icmīmpala na'icmāpa'ksīni'n.

17

Xkakalh Jesús

Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36

¹ Ixliakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan tī ixtā'tin Jacobo ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'tīca'n ta'a'lh a'ktin nac sipej tālmā'n ē tatā'cxtulh. ² A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. Ixlacan Jesús xkakalh hua'chi chī xkaka chī'chīni' ē ixlu'xu' stala'nka' huanli hasta xkakalh. ³ Palaj tunca cātasu'yuni'lh Moisés ē Elías tī ixtatā'chihuina'mā'nalh Jesús. ⁴ Palaj tunca Pedro huanīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', xalitze hui'lāna'uj huā'tzā'. Palh lacasqui'na', quina'n na'icyāhuayāuj a'ktu'tun mü'xta'ka'. A'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

⁵ Ixchihuīna'mā'lhuc Pedro ē milh a'ktin poklhnu' snapapa ē cālītamacsti'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē laktza' icpāxqui'. Xla' quimakapāxui'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁶ A'cxni' scujnu'nī'n takexmatli huā'mā' tachihuīn, lacataj tatamā'lh ē tajicua'nli. ⁷ Palaj tunca Jesús cālaktalacatzuna'jilh ē cāxa'malh ē cāhuanilh:

—Catāqui'tit ē jā cajicua'ntit.

⁸ A'cxni' tatāqui'lh ē talaktzi'lh, jā tī chā'tin ixa'nan, xmān Jesús.

⁹ A'cxni' ixtatayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksilh:

—Jā tī chā'tin catihua'ni'tit tū laktzi'ntitcus. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalacastālancuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīni'n.

¹⁰ Palaj tunca scujnu'nī'n takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn palh xapūla namin Elías ē ā'listān namin Cristo tī Dios namacamin?

¹¹ Jesús cākelhtilh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nalaccāxtlahuakō' ixlīpō'ktu. ¹² Iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē jā tī lakapasli. Chi'xcu'huī'n natlahuani'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. Nā chu chuntza' Chi'xcu' xala' Tālmā'n namakapātīnīncan —cāhuanilh.

¹³ Palaj tunca scujnu'nī'n taca'tzilh a'cxni' Jesús huanli ixminī'ttza' Elías, ixlichihuīna'mā'lh Juan Mā'kpaxīni'.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43

¹⁴ A'cxni' tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh tachi'xcu'huī't, chā'tin chi'xcu' laktalacatzuna'jilh ē tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

¹⁵ —Māpa'ksīni', calakalhu'ma'nti quinka'hua'cha. Paxnīni'n ē palha' pātīni'n. Maklhūhua'tza' chī'chinli nac maescut ē tojōlh nac xcān. ¹⁶ Iccālīmini'lh miscujnu'nī'n ē jāla tamātzeyilh.

¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—jHui'xina'n tachi'xcu'huī't tī jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka'I'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān hui'xina'n? Caquillī'ta'ni' ka'hua'cha.

¹⁸ Palaj tunca Jesús lacaquilhni'lh jā tzeyā ū'ni' ē palaj tunca taxtuni'lh ka'hua'cha. Xamaktin tzeyanli.

¹⁹ Ā'listān scujnu'nī'n ixlīmānca'n ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús ē takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeyā ū'ni'?

²⁰ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'I'yā'tit. Ū'tza' jāla līmaxtutit. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Palh li'a'ka'I'yā'tit ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n masqui tzucupā'na'ntitcus a'ka'I'yā'tit, tzē ixua'ni'tit huā'mā' sipej: “Catapānu' huā'tzā' ē capit ā'lacatin”, ē sipej natapānū. Jā tū a'nan tū jāla catitlahua'tit palh ixlicāna' a'ka'I'yā'tit. ²¹ Huā'mā' jā tzeyā ū'ni' hua'chī jāla māxtucan. Xmān tzē namāxtucan palh nalīhui'li'yā'tit jā catihua'yā'ntit ē natlahua'yā'tit oración.

Jesús māca'tzīnīni'mpālīh chī nanī

Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45

²² A'cxni' ixtatētāxtumā'nalh nac estado Galilea, Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquīmacamāstā'can na ixmācan'n chi'xcu'huī'n.

²³ Xlaca'n naquīntamaknī ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n —cāhuanilh. Huā'mā' tachihuīn cālīmakalīpuhuanli.

Chī Jesús līxokolh tū ixla' templo

²⁴ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n tachā'lh nac cālacchicni' Capernaum, talakmilh Pedro tī ixtamātā'jīni'n nac templo. Takelhasqui'nilh:

—¿Ē jā xoko tū ixla' templo mimākelhtahua'kē'ni'?

²⁵ Pedro cākelhtilh:

—Xoko.

Palaj tunca a'cxni' Pedro tanūlh nac chīc, Jesús pūla chihuīna'nli ē huanilh:

—¿Chī puhua'na', Simón? Reyes xalanī'n huā'mā' cā'quilhtamacuj, ¿tīchu mātā'jīni'n līxokot? ¿Ē cāmātā'jī tī māpa'ksīni'n o tī māpa'ksīcan?

²⁶ Pedro kelhtilh:

—Mātā'jīcan tī māpa'ksīcan.

Jesús huanilh:

—Ē jā taxoko xlacan tī tatapa'ksīni' rey. QuinTāta' nac a'kapūn hua'chi rey ē quina'n tapa'ksīni'yāuj xla'. ²⁷ Masqui chuntza', jā cāmakasītzī'ncu'tunāuj tī tamātā'jīni'n. Ē capit nac lago ē camojo' minanzuelo. Squi'ti' tū pūla namācutūya', namākelhpiitziya' ē namacla'ya a'ktin tumīn. Ū'tza' na'a'cchā'n tū nalixokocan. Calī'pi ē nalixoko'ya' chī quinchā'tu'ca'n.

18

Tī ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48

- ¹ Palaj tunca scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē takelhasqui'nīlh:
—ĶTichu ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō'?
- ² Palaj tunca Jesús māta'satīnīni'lh chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'l'tātca'n ³ ē cāhuanīlh:
—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Palh hui'xina'n jā talakpalī'yā'tit ē nalītaxuyā'tit hua'chi chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha, jā catitanū'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ⁴ Chuntza' catīxcuhuālh tī ā'chulā' ixlacasqui'nca jā Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' huā'mā' tī jā ka'tla' makca'tzī ē na'a'ka'l' chī lacstīn ta'a'ka'l'. ⁵ Catīxcuhuālh tī quintapa'ksīni' quit ē ū'tza' nalīpāxqui' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' hua'chi quit quimpāxqui'.

Jesús līmāsu'yulh tī tatlahuani' tū jā tze ā'makpitzīn

Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2

- ⁶ Jesús cāhuanīpālh:
—Palh catīhuālh chihuīna'makasītzī' chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha tī quina'ka'ti'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalītlahua tū jā tze, huā'mā' chī'xcu' jā tze. Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar jā pūlhmā'n ē najicsua'. ⁷ ĶKoxa tila tachi'xcu'huī't xalanī'n cā'quilhtamacuj ixpālacata jā tze tū hui'lh! Pō'ktu hui'lh tū nacāmākahuasī tachi'xcu'huī't. ĶKoxa titala xlacan tī tamāmakahuasī ā'makpitzīn ē tamātlahuī tū jā tze!
- ⁸ 'Chuntza' palh mimacan o mintujan nalītlahua'ya tū jā tze, xatze ixmacacā'yuju'ca' o ixtantucā'yuju'ca' ē jā catīlītlahua' tū jā tze ixpālacata mimacan o mintujan. Ā'chulā' tze palh naka'lhi'ya' milatamat tū jā catīlakspūtlī masqui macastuntu'lu' hui'x; ē jā tze palh namacapīnca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj. ⁹ Jā tze palh milakastapun nalaktzī'n catūhuālh ē ū'tza' nalītlahuacu'tuna' tū jā tze. Xatze ixmāxtu ē ixmaka' ē jā ixtlahua' tū jā tze ixpālacata milakastapun. Ā'chulā' tze palh naka'lhi'ya' milatamat tū jā catīlakspūtlī masqui lakakentīn hui'x; ē jā tze palh namacapīnca'na' nac macscut pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata a'ktu' milakastapun —huanlī Jesús.

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Lc. 15:3-7

- ¹⁰ Jesús cāhuanīpālh:
—Jā catīlakmaka' jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Iccāhuanīyān nac a'kapūn ixāngelesca' lacstīn pō'ktu quilhtamacuj tatāya na ixlacatīn quinTāta' xala' nac a'kapūn. ¹¹ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē icmīlh iccāmakapūtāxtū tī jā ixtaka'lhi' ixlamatatca'n tū jā catīlakspūtlī. Xlacan hua'chi purecu' tū xatza'nkān ixtahuani't.
- ¹² ĶChī puhua'nā'tit? Palh chā'tin chī'xcu' cāka'lhi' a'ktin ciento purecu' ē palh lakatin namakatzā'nkā, Ķtū natlahua? Nacāmakxteka ā'makpitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'an napatza purecu' tū makatzā'nkānī't. ¹³ A'cxni' namacla, ixlicāna' ā'chulā' nalīpāxuhua ixpālacata huā'mā' purecu' tū maclahl ē jā ā'makpitzīn noventa y nueve tū jā tatza'nkālh. ¹⁴ MīnTāta'ca'n xala' nac a'kapūn nā chuntza' jā lacasqui'n natza'nkā jā tī chā'tin a'ctzuna'j ka'hua'cha. Lacasqui'n nataka'lhi' ixlamatat tū jā catīlakspūtlī —huanlī Jesús.

Jesús māsu'yulh ixlacasqui'nca natalāmātza'nkēna'ni' lītā'timīn

Lc. 17:3

- ¹⁵ Jesús cāhuanīpālh:
—Palh mintā'tin tlahuani'yān tū jā tze, catā'chihuīna' ixlīmān ē namāca'tzīnīya'. Palh xla' cuenta tlaha, chuntza' hui'x maktāyani'ta' ē jātza' natlahuapala tū jā tze. ¹⁶ Palh mintā'tin jā cuenta tlaha a'cxni' tā'chihuīna'na', cacāmāta'satīni' ā'chā'tin o chā'tu' tī nacātā'lakpīna' ē natalexmata tūchu ixpālacata lītā'chihuīna'na' mintā'tin. ¹⁷ Palh jāna'j cuenta tlaha, nacāhuanīya' tī ta'a'ka'l' a'cxni' natatakēstoka. Palh chuntza' jā cuenta tlaha, ixlacasqui'nca nalaktzī'na' hua'chi chā'tin tī jā a'ka'ti'ni' Dios o hua'chi chā'tin mātā'jīni' tī a'kskāhuī'nin.
- ¹⁸ 'Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Tū hui'xina'n jā namakxtekā'tit tū tlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn. Tū hui'xina'n namakxtekā'tit natlahuacan huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' nahuancan nac a'kapūn.

¹⁹ Nā iccāhuanipalayān palh chā'tu' hui'xina'n huā'tzā' nac ti'ya't ē lacxtim puhua'nā'tit tū nasqui'ni'yā'tit Dios a'cxni' na'orarliyā'tit, quinTāta'ca'n Dios xala' nac a'kapūn nacāmaxqui'yān tū squi'ni'yā'tit. ²⁰ Chuntza' a'ntza' jā natatakēstoka chā'tu' o kelhatu'tun quimpālacata, a'ntza' quit na'ictahui'la na ixlacpu'na'ī'tāca'n —huanli Jesús.

²¹ Palaj tunca Pedro laktalacatzuna'jilh Jesús ē kelhasqui'nilh:

—Māpa'ksīni', ¿chī maklā't na'icmātza'nkēna'ni' quinta'tin a'cxni' naquintlahuani' tū jā tze? ¿Ē maktojon na'icmātza'nkēna'ni'?

²² Jesús kelhtilh:

—Quit jā icuaniyān xmān maktojon; quit icuaniyān ā'maklhūhua' maktojon namātza'nkēna'ni'ya'.

Jesús cāhuanilh tū lica'tzīni'can chā'tin scujni' tī jā mātza'nkēna'ni'lh ā'chā'tin

²³ Jesús cāhuanipālh:

—Chuntza' chī Dios nalīmāpa'ksīni'n tze nalīmālakchā'nī hua'chī chā'tin rey tī cāmātā'jilh ī'scujnu'ni'n. ²⁴ Ixtzucumā'lhuc a'cxni' limini'ca chā'tin tī ixmaklacle'n lhūhua' tumīn. ²⁵ ī'scujni' jā ixka'lhī tū nalixoko, ē ū'tza' rey limāpa'ksīlh cacāstā'maxqui'ca ā'chā'tin ixtēcu' tasācua'. Ē ā'nā cāstā'maxqui'lh ixpuscāt ē ixlacstīn ē ixlipō'ktu tū ixka'lhī. Chuntza' tze nalixoko tū ixlacle'n. ²⁶ Palaj tunca ī'scujni' tatzokostani'lh ixpathrón ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti, quimpatrón, ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ²⁷ Ixpathrón lakalhu'manli ē mātza'nkēna'ni'lh tū ixlacle'n ē maxtekli ca'a'lh.

²⁸ Xmān taxtulh tzamā' tasācua' ē tā'lāpāxtokli ā'chā'tin ixtā'tasācua' tī ixmaklacle'n xmān macstī'na'j tumīn. Tzuculh pixpī'ta ē huanilh: “īCaquixokonu'ni' tū quilacli'pini'ya'!” ²⁹ Palaj tunca tī ixtā'tasācua' tatzokostani'lh ē squi'ni'lh: “Caquilakalhu'ma'nti ē na'icxokonu'ni'kō'yān.” ³⁰ Ā'chā'tin jā lacasqui'nli ē mālacapū'lh ē māmānūnī'lh nac pūlāchī'n hasta naxokokō' tū lacle'n. ³¹ Ā'makapitzin scujnu'ni'n talimāmakchuyilh chī tlhualh ixtā'tasācua'ca'n. Ta'alh tamāca'tzīnikō' ixpathronca'n chī a'kspulalh. ³² Palaj tunca ixpathronca'n mātā'satīnī'lh ixtasācua' ē huanilh: “īHui'x quiclhlaktzī'na' tasācua'! Quit icmātza'nkēna'ni'kō'n ixlipō'ktu tzamā' mincuenta ixpālacata quisqui'ni'.” ³³ Nā hui'x ixlakalhu'ma'nti mintā'tasācua' chī quit iclakalhu'mani'.” ³⁴ Laktza' sitzī'lh ixpathrón ē māpa'ksīni'lh namakapātīnīncan nac pūlāchī'n hasta a'cxni' naxokokō' ixlipō'ktu tū ixmaklacle'n.

³⁵ Jesús ā'xmān huanli:

—Nā chuntza' nacātlahuani'yān quinTāta' xala' nac a'kapūn palh hui'xina'n jā cāmātza'nkēna'ni'yā'tit mintā'tinca'n cā'tapāxuhuān.

19

Jesús māsu'yulh ixpālacata tī maxtekcan puscāt

Mr. 10:1-12; Lc. 16:18

¹ A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, taxtulh nac Galilea ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. Ū'tza' tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordān, a'ntza' na ixquilhtūn jā tā'cxtuyachi' chī'chīni'.

² Lilhūhua' tastālani'lh ē xla' cāmātzeyilh ixlipō'ktuca'n a'ntza'.

³ Palaj tunca makapitzin fariseos talaktalacatzuna'jilh Jesús. Ixtalilaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talikelhasqui'nilh:

—¿Ē tze maxtekcan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'ca'n ixpālacata catūxcuhuālh?

⁴ Jesús cākelhtilh:

—¿Ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan: “Dios cātlhualh chī'xcu' ē puscāt.” Chuntza' tlhualh a'cxni' tzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj. ⁵ Nā huan: “Ū'tza' nacālimaxteka ixtā'ta' ē ixtzī' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimī ixpuscāt. Ixchā'tu'ca'n hua'chī xmān chā'tin natalixatu'.” ⁶ Chuntza' jā'tza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhuī'n nalāmāmaxtekē tū Dios cātlhualh tzaj chā'tin.

⁷ Palaj tunca takelhasqui'nilh:

—¿Tū ixpālacata māpa'ksīlh Moisés catzo'kca ca'psnap ē chuntza' tze namaxtekcauj quimpuscātca'n?

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tlhualh Moisés ixpālacata jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Jā chuntza' ixuanī't a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. ⁹ Quit iccāhuaniyān palh chā'tin chī'xcu' namaxteka ixpuscāt tī jā ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n, ē palh natā'tamakaxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Tī natā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī maxtekcanī't, nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

¹⁰ Palaj tunca ī'scujnu'ni'n tahuani'lh:

—Palh jicslīhua' maxtekcan, jā quincāminī'ni'yān natamakaxtokāuj.

¹¹ Jesús cākelhtilh:

—Ixlipō'ktuca'n jāla catitakexmatli huā'mā'. Xmān takexmata xluca'n tī Dios nacāmāsu'yuni'.¹² Tī jā tamakaxtoka ca'tzī tū expālacata jā catilitamakaxtokli. Hui'lh tī ixtamī'ni'ca'n jā catitatomakaxtokli. Tū cātlahuani'ca ixmacni'ca'n, ū'tza' jā catitatomakaxtokli ā'makapitzīn, ē ā'makapitzīn tatā'scujcu'tun Dios ē ū'tza' jā catitalitamakaxtokli. Tī tzē nakexmata huā'mā', cakexmatli.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17

¹³ Palaj tunca cālīmini'ca Jesús makapitzīn lacstīn nacā'a'cpūhui'li ixmacan ē natlahua oración. Scujnu'nī'n tatzuculh talacaquīlhni tī ixtalīmin. ¹⁴ Jesús huanli:

—Cacāmakxtekit caquintalakmilh lacstīn ē jā cacāmamakchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksi Dios jā māpa'ksīni'nkō', xluca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.

¹⁵ Jesús cā'a'cpūhui'lilh ixmacan lacstīn ē ā'listān a'lh ā'lacatin.

Chā'tin chī'xcu' tī rico tā'chihuīna'lh Jesús

Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30

¹⁶ Chā'tin chī'xcu' laka'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Hui'x tzeya Mākelhtahua'kē'ni'. ζTūchu xa'ictlahualh tū tze ē ū'tza' na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilakspu'tli?

¹⁷ Jesús huanilh:

—ζTū expālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī xatze ē ū'tza' Dios. Palh ka'lhūcu'tuna' milatamat tū jā catilakspu'tli, nacākexpa'tni'ya' ixlimāpa'ksīn Dios.

¹⁸ Chī'xcu' kelhasqui'nīlh:

—ζTuchūyā limāpa'ksīn?

Jesús kelhtīlh:

—Jā timakni'ni'na'; jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n; jā tika'lhāna'na'; jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlicāna';¹⁹ cacālākachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'; ē cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.

²⁰ Chī'xcu' kelhtīni'lh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'tza' hasta quiliska'ta'. ζTūchu quispu'tni'cus?

²¹ Jesús huanilh:

—Palh tze huancu'tuna', caquiāstā'kō'j ixlipō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīni' ē chuntza' naka'lhī'ya' chī rico nalihua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina'.

²² A'cxni' chī'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, lilīpuhuanli ē a'lh expālacata rico ixuanī't.

²³ Palaj tunca Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jīcslīhua' natatā'tapa'ksī Dios xluca'n tī lacricujnu'.

²⁴ Iccāhuanipalayān jīcslīhua' nalīpātēlekecu'tun lakatin camello na ixtani' līxtokon. Ā'lihua'ca' jīcslīhua' natanū chā'tin rico jā māpa'ksīni'nkō' Dios.

²⁵ A'cxni' takexmatali huā'mā' tachihuīn, ī'scujnu'nī'n talī'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh ixli'ū'tununca'n:

—ζTīchu tzē na'a'kapūtaxtu?

²⁶ Jesús cālākalktzi'lh ē cākelhtīlh:

—Chī'xcuhui'n jāla tū catitalahualh tū lī'a'kapūtaxtucan; xmān Dios tzē nacāmākapūtaxtū.

²⁷ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlipō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n. ζTūchu na'icka'lhīyāuj?

²⁸ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' xasāsti' nahuan cā'quilhtamacuj ē a'cxni' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahuī'la jā māpa'ksīni'ncan. Quit na'icmāpa'ksīni'n ē hui'xina'n tī quilāstālani'nī'taujtzā' nā naquilātā'māpa'ksīni'nāuj. Chā'tunu' natahui'layā'tit jā namāpa'ksīni'nā'tit. Nacātaputzāna'ni'yān xalanī'n kelhacāujtu' tribu tī israelitas. ²⁹ Ixlipō'ktuca'n tū ta'a'kxtekui'lilh ixchicca'n o ixtā'timīnca'n o ixtāta'ca'n o ixtzī'ca'n o ixpuscāca'n o ixcamana'ca'n o ixti'ya'tca'n, ē palh ta'a'kxtekui'lilh quilīpālacata, ā'lihua'ca'lh nataka'lhī. Catūxcuhūālh tū ta'a'kxtekui'lilh quilīpālacata, ā'chulā' nataka'lhī. Hua'chi a'ktin ciento ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ē nataka'lhī xasāsti' ixlātamata'ca'n tū jā catilakspu'tli. ³⁰ Lhūhua' a'nan tī cālākachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā caticālākachi'xcuhui'ca. Lhūhua' a'nan tī jā cālākachi'xcuhui'can huā'tzā'; a'ntza' jā Dios māpa'ksīni'nkō', nacālākachi'xcuhui'can —huanli Jesús.

20

Jesús māsu'yulh expālacata makscujni'n

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Chī Dios līmāpa'ksīni'n tzē nalimālakchā'nīcan hua'chi chā'tin ixtēcu' pū'uva. Cā'cuhūni' taxtulh cāputza tasācua'n tī natapu'xa uvas. ² Cāhuanilh natatlaja ixquilhtamacuja'n ē cāmacā'lh natascuja na ixpū'uva. ³ Ā'listān taxtupāl'h hua'chi makna'jāstza' quilhtamacuj. Cālaktzī'lh ā'makapitzīn nac lītāmāj tī jā ixtamaclānī't ixtascujūtca'n. ⁴ Cāhuanilh: “Nā capintit nascujā'tit na quimpū'uva ē na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajayā'tit.” Xlaca'n ta'a'lh. ⁵ Taxtupāl'h hua'chi tastu'nūt ē nā hua'chi maktū'tun kōtanū huampala ē cāmacā'lh tasācua'n nac pū'uva natascuja. ⁶ Chī makquitzis kōtanū a'mpāl'h nac lītāmāj ē cāmacā'lh ā'makapitzīn tī jā ixtascujmā'nalh. Cāhuanilh: “ĴTū ixpālacata xmān tāya'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj ē jā scujpā'na'ntit?” ⁷ Takelhtīni'lh: “Jā icka'lhīyāuj quimpatronca'n.” Palaj tunca cāhuanilh: “Capintit nā hui'xina'n ē nascujā'tit na quimpū'uva ē quit na'iccāxokoyān chuntza' chī tlajacan.” ⁸ A'cxni' tā'cnūlh chī'chīni', ixtēcu' huanilh xapuxcu' tasācua'n: “Cācāmāta'satīnīni' tasācua'n ē cacāxoko'. Pūla nacāxoko'ya' tī ā'xmān tatanūlh ē ā'listān nacāxoko'ya' tī pūla tatanūlh.” ⁹ Palaj tunca tatakextimilh xlaca'n tī tatzculh tascuja hua'chi makquitzis ē tatlajalh ixquilhtamacuja'n. ¹⁰ Ā'listān a'cxni' tatakextimilh xlaca'n tī tatzculh tascuja tzi'saj, tapuhuanli palh ā'chulā' ixtatljajca'n. Xmān tatlajalh ixquilhtamacuja'n. ¹¹ Ē a'cxni' tamaktīni'lh ixtumīnca'n, tatzculh ta'aksa'n ixpatronca'n ¹² ē tahuanli: “Tzamā' kōtanūtza' tamilh; xmān tascujli a'ktin hora. Lacxtim cāxokoca chī quina'n. Quina'n icscujui pō'ktu quilhtamacuj nac chī'chīni'.” ¹³ Patrōn kelhtīlh chā'tin xlaca'n ē huanilh: “Quinamigo, quit jā iclahuani'n tū jā tze. ĴĒ jā icuanin palh natlajaya' minquilhtamacuj? ¹⁴ Calī'pi mintumīn ē capit. Quit icxokocu'tun huā'mā' chī'xcu' tī chū'cus scujli chu lacxtim chī icxokoyān hui'x. ¹⁵ ĴĒ jā quila' tumīn? Tzē na'icxoko chuntza' chī quintapāxuhuān. ĴĒ hui'x sītzi'ya' ixpālacata quit jā tampi'lh?”

¹⁶ Chuntza' tī ā'xmān ixtahuani't, xlaca'n xapūla natahuan. Tī xapūla ixtahuani't, xlaca'n ā'xmān natahuan —huanli Jesús.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34

¹⁷ A'cxni' Jesús ixtā'cxtunū'mā'lh nac Jerusalén, cālē'lh i'scujnu'nī'n lacatzuna'j ē ixlīmānca'n cāhuanilh:

¹⁸ —Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' quit Chī'xcu' xala' Tālmhā'n naquintamacamāstā' na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimāknīca. ¹⁹ Nā xlaca'n naquintamacamaxquī' makatiyātīn. Naquintalakapala, ē naquintakēsnoke ē naquintaxtokohua'ca'. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n na ixlacpu'na'itātca'n nīnī'n —huanli Jesús.

Tū squī'nli ixtzī'ca'n Jacobo ē Juan

Mr. 10:35-45

²⁰ Palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús ixtzī'ca'n Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo. Puscāt cālīmīlh iccamana' na ixlacatīn Jesús ē tatzokostani'lh ē squī'nli a'ktin talakalhu'mān.

²¹ Jesús kelhasquī'nīlh:

—ĴTūchu lacasquī'na'?

Puscāt huanilh:

—Camāpa'ksi' tzamā' chā'tu' quincamana' natapāxtūtahui'layān jā namāpa'ksi'ni'nkōyā', chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxquī.

²² Jesús cākelhtīlh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsquī'ni'mā'nauj. ĴĒ tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit chī quit na'icpātīni'n? Hua'chi chuntza' chī tzē napūko'tnūnā'tit quinquaso.

Xlaca'n tahuanli:

—Tzē na'ictāyani'yāuj.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Masquī napātīni'nā'tit chuntza' chī quit, ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksīni'n. Xmān quīntāta' ca'tzī tīchu naquimpāxtūtahui'la. Huā'mā' pūtahui'lh cāxui'līca xmān ixpālacataca'n tī Dios cālacsāclī.

²⁴ A'cxni' kelhacāuj scujnu'nī'n taca'tzīlh tū kelhasquī'nīca Jesús, xlaca'n talīsītzi'ni'lh chā'tu' lītā'timīn ixpālacata pūtahui'lh. ²⁵ Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Palha' tamāpa'ksīni'n. Nā huī'lh tī cāmāpa'ksi' xlaca'n. ²⁶ Jā chuntza' catilal na milacpu'na'itātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'itātca'n, ixlacasquī'nīca xla' nala chī ixlascujni'ca'n ā'makapitzīn. ²⁷ Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'itātca'n, ixlacasquī'nīca xla' nalītaxtu hua'chi ixtasācua'ca'n ā'makapitzīn. ²⁸ Ē nacāmaktāya ā'makapitzīn chuntza' chī quit Chī'xcu' xala' Tālmhā'n. Quit jā icmīlh hua'chi xatēcu'; quit icmīlh na'icscuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat ē na'iccāmākapūtaxtū līlhūhua' —huanli Jesús.

Jesús cāmālacahuānīlh chā'tu' lakatzī'nī'n

Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43

²⁹ Jesús ē ī'scujnu'nī'n ixtataxtumā'nalh nac Jericó. Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'mā'nalh. ³⁰ Ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j nac tej chā'tu' lakatzī'nī'n. A'cxni' takexmatli ixtētāxtumā'lh Jesús, xlaca'n tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'manui!

³¹ Tachi'xcuhui't talacaquilhni'lh ē tahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē tahuampāl:

—Māpa'ksīni', hui'x ī'xū'nātā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj. ¡Caquilālakalhu'manui!

³² Palaj tunca Jesús tāyalh ē cāmāta'satīnīni'lh lakatzī'nī'n ē cākelhasqui'nīlh:

¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahuani'yān?

³³ Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', iclacahuāna'ncu'tunauj.

³⁴ Palaj tunca Jesús cālakalhu'manli' ē cāxa'mani'lh ixlakastapunca'n. Palaj tunca lakatzī'nī'n talacahuāna'lh ē tastālani'lh Jesús.

21

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

¹ A'cxni' ixtatalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac cā'lacchicni' jā iXuanican Betfagé. A'ntza' ixlacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' ī'scujnu'nī'n ² ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' tū tasu'yu na milachtza'jca'n. A'ntza' nalaktzī'nā'tit a'ktin burro xatzī' tū chī'yāhuacani't ē nā yālh ī'ska'ta'. Cacāxcuttit ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³ Palh catīhuālh nacākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata cāxcutpā'na'ntit?”, nahuaniyā'tit: “Māpa'ksīni' nacāmaclacasqui'n.” Chuntza' nacāmāxteknī'yān.

⁴ Chuntza' a'kspulalh namākentaxtū ixtachihuīn a'kchihuīna' jā tzo'kcanī't chuntza':

⁵ Cacāhua'ni' xalani'n nac cā'lacchicni' jā huanican Sión:

“Calaktzī'ntit. Mimā'lh mimPuxcu'ca'n.

Xla' jā ka'tla' makca'tzī.

Kēhuī'lh burro mimā'lh.

Kēhuī'lh xaska'ta' animalh tū mācu'qui'can.”

⁶ Palaj tunca scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlahualh tū Jesús cālimāpa'ksīlh. ⁷ Talīmini'lh xatzī' burro ē ī'ska'ta' ē talikētlapalh ixlū'xu'ca'n ē Jesús kētahuī'lh. ⁸ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixa'nan. Xlaca'n tamāpī'lh ixlū'xu'ca'n nac tej. Makapitzīn tacā'lh xalacstīn ixpeken qui'huī' ē tayalh tamāpī'lh nac tej. ⁹ Tī ixtapūlatēlha ē tī ixtastālatēlha tatzuculh tata'sa ē tahuani:

—¡Camakapāxūica ixtā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj! ¡Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quīnDiosca'n! ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

¹⁰ A'cxni' Jesús tanūlh nac Jerusalén, ixlīpō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'ncha' tatamakchuyīkō'lh ē takelhasqui'nīni'lh:

—¿Tīchu huā'mā'?

¹¹ Tachi'xcuhui't cākelhtīlh:

—Huā'mā' ū'tza' a'kchihuīna' Jesús tī xala' nac Nazaret nac estado Galilea.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' nac templo

Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹² Ā'listān Jesús a'lh xaka'tla' nac templo ē tanūlh ē cātāntlakaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtastā'namā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquīlhtīn templo. Cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuhui't. Nā cāmākpūspi'tni'lh ixpūtahui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālumax. ¹³ Cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Quinchic namāpācuhuīcan Chic jā Tlahuacan Oración.” Chī tlahuapā'na'ntit. līmāxtunī'ta'ntit hua'chī ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'nī'n.

¹⁴ A'ntza' nac templo talaktalacatzuna'jīlh Jesús makapitzīn lakatzī'nī'n ē lū'ntū'nunī'n. Xla' cāmātzeyīlh. ¹⁵ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn a'cxni' talaktzī'lh lī'a'cnīn tū Jesús cātlahualh, xlaca'n tasītzī'lh. Nā talīsītzī'lh chī lacstīn na ixpūchakān templo tata'salh ē tahuani: “¡Camakapāxūica ī'xū'nātā'nat rey David tī ixka'lhīmā'nauj!”

¹⁶ Xlaca'n tahuani'lh Jesús:

—¿Tū ixpālacata jā cālacāquilhni'ya' tzamā' lacstīn? ¿Ē jā kexpa'ta' tū tahuanimā'nān?

Jesús cākelhtīlh:

—Jē, ickexmata. ¿Ē hui'xina' jā kelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata huā'mā'? Chuntza' tatzō'kni':

Hui'x cāmāsu'yuni'nī'ta' lacstīn ē tī tatzi'qui'cus chī tzej natamakapāxūiyān.

¹⁷ Palaj tunca Jesús cā'a'kxtekui'lilh ē taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh nac Betania jā tachokolh tzamā' tzi'sa.

Jesús lacaquilhñilh xaqui'hui' higo

Mr. 11:12-14, 20-26

¹⁸ Ixliłakalī a'cxni' quītaspi'tpālñ nac Jerusalén, Jesús ixtzi'nca. ¹⁹ Laktzi'lh a'katin xaqui'hui' higo na ixpaxtūñ tej ē talacatzuna'jilñ nac qui'hui'. Qui'hui' jā ixka'lhī ix-tahua'ca't; xmāñ ixka'lhī xapa'lhma'. Palaj tunca Jesús huanilñ xaqui'hui' higo:

—jātza' ā'maktin catitahua'ca'!

Xamaktin scācli xaqui'hui' higo. ²⁰ A'cxni' i'scujnu'nīñ talaktzi'lh huā'mā', talī'a'cnilñ ē takelhasqui'nñilñ Jesús:

—¿Tū ixpālacata palaj scācli qui'hui'?

²¹ Jesús cākelhtilñ:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyāñ. Palh tzej na'a'ka'ī'yā'tit ē palh jā napuhua'nā'tit Dios jāla natlahua, nā tzē natlahua'yā'tit lacxtim chī ictlahuani'lh quit qui'hui'. Nā tzē nahuaniyā'tit huā'huī'lh sipej: “Catapanu' huā'tzā' ē catojo' nac xcāñ”; ē nā chuntza' nala. ²² Ixlipō'ktu tū nasqui'nī'yā'tit a'cxni' orarīni'yā'tit Dios, ixlipō'ktu namaktini'nā'tit, xmāñ calipāhua'ntit Dios.

Ixlimāpa'ksīñ Jesús

Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8

²³ Palaj tunca Jesús tanūñ xaka'tla' nac templo. Lihuan ixmāsu'yumā'lh, talaktalacatzuna'jilñ xanapuxcu'nu' pālejñi' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Xlaca'n takelhasqui'nñilñ:

—¿Tichu ixlimāpa'ksīñ cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tī maxqui'n līmāpa'ksīñ?

²⁴ Jesús cākelhtilñ:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyāñ catūhuāñ. Palh naquilākelhtiyāuj, nā quit na'iccāhuaniyāñ tichu ixlimāpa'ksīñ iccālītlahuamā'lh tzamā'. ²⁵ ¿Tichu ixlimāpa'ksīñ ixlimā'kpa'xīni'ñ Juan? ¿Ixlimāpa'ksīñ Dios o ixlimāpa'ksīnca'n chī'xcuhuī'ñ? Caquilākelhtilñ.

Xlaca'n tatzuculñ talālītā'chihuīna'n ixlimānca'n ē talāhuanilñ:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlimāpa'ksīñ Dios, naquīncākelhasqui'nīyāñ: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'ī'nī'ta'ntit?” ²⁶ Jāla nahuaniyāuj ixlimāpa'ksīnca'n chī'xcuhuī'ñ. Cājjicua'ni'yāuj tachī'xcuhuī't. Ixlipō'ktuca'n ta'a'ka'ī' Juan ixlicāna' ixa'kchihuīna' Dios ixuani't.

²⁷ Ū'tza' talīkelhtilñ Jesús:

—Jā icca'tziyāuj tichu ixlimāpa'ksīñ.

Palaj tunca Jesús cāhuanilñ:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tichu ixlimāpa'ksīñ iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

Jesús māsu'yulñ ixpālacata chā'tu' ka'hua'chan

²⁸ Jesús cāhuanilñ:

—¿Tū puhua'nā'tit? Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ē ixka'lhī chā'tu' ixka'hua'chan. Huanilñ xapuxcu': “Quīnka'hua'cha, capit scu'ja' na quimpū'uva chuhua'j.” ²⁹ Ixka'hua'cha kelhtilñ: “Jā ica'ncu'tun.” Ā'listāñ līlipuhuanlī chī ixkelhtīnī't ixtāta' ē a'lh scu'ja. ³⁰ Ā'listāñ xatāta' laka'lh xastancu ixka'hua'cha ē chuntza' huanipālñ. Huā'mā' kelhtilñ: “Tze, tāta', na'īca'n”, ē jā a'lh. ³¹ ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tichūyā ka'hua'cha tlāhualñ ixtalacasqui'nīñ ixtāta'?

Xlaca'n tahuaniñ:

—Tī pūla chihuīna'nli.

Palaj tunca Jesús cāhuanilñ:

—Quit iccāhuaniyāñ huā'mā'. Mātā'jīni'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejñ, xlaca'n pūla natatanū jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē jā hui'xina'n. ³² Juan Mā'kpa'xīni' mīlh ē cāmāsu'yūni'n chī ixlacasqui'nca natalā'kchokoyā'tit ē hui'xina'n jā a'ka'ī'nī'ta'ntit. Mātā'jīni'nī'n ē puscan xalanī'n nac cā'tejñ ta'a'ka'ī'nī't. Masqui laktzi'nī'ta'ntit chī ta'a'ka'ī'lh xlaca'n, hui'xina'n jā lakpalīni'ta'ntit mintalacapāstacni'ca'n ē jā a'ka'ī'nī'ta'ntit —huanlī Jesús.

Xalacca'tzāna makscujni'

Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19

³³ Jesús cāhuanilñ:

—Cakexpa'ttit tzamā' ā'a'ktin tū līca'tzīni'can. Ixui'lh chā'tin ixtēcu' ka'tla' ti'ya't ē cācha'nli mayāc tū mās'tā' uvas na ixti'ya't. Liculālñhui'lilñ chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualñ ixpūlakchi'tcan uvas ē yāhualñ a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

Ā'listāñ cāmāsācu'a'nīñ ti'ya't tasācu'a'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat.

³⁴ A'cxni' chilhtza' ixpūlanāñ uvas, cāmācā'lh ā'makapitzīñ ixlacscujnu'nī'n na ixpū'uva. Ta'a'lh tasqui'nī' tasācu'a'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū ixla' ixtēcu' ti'ya't. ³⁵ Cāchi'paca ē

tucsca chā'tin ē maknīca chā'tin ē ā'chā'tin licucta'laca chihuix. ³⁶Ixtēcu' ti'ya't cāmacā'mpālĥ ā'makapitzīn ixlascujnu'nī'n ē ā'chulā'lhūhua' cāmacā'lh. Chu lacxtim chī cātlahuaca.

³⁷'Ā'xmān macā'lh ixka'hua'cha. Puhuanli: "Natalakachī'xcuhuī' quinka'hua'cha."

³⁸A'cxni' chā'lh nac pū'uva ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilĥ ixlīmānca'n: "Ū'tza' tī i'xla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camaknīūj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva." ³⁹Chuntza' chī'paca ē māxtuca nac pū'uva ē maknīca.

⁴⁰Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' na'a'nācha' ixtēcu' ti'ya't, ħtū nacātlahuani' tzamā' tī ixcāmāsācua'nīcanī't? ħChī puhua'nā'tit?

⁴¹Tahuanilĥ:

—Ixlicāna' nacāmālakspūtūkō' tzamā' tī jā tzeya tasācua'n. Nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n. Xlaca'n a'cxni' natapu'xa uva, natamaxqui' tū i'xla' nahuan ixtēcu'.

⁴²Palaj tunca Jesús cāhuanilĥ:

—ħĒ jā maktin likelhtahua'kani'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'Ska'ta'? Xla' hua'chī chihuix tū litzo'kcanī't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

Chuntza' tlahualĥ Māpa'ksīni' ē quina'n iclī'a'cnīyāuj.

⁴³Chuntza' iccāhuanīyān tū Dios ixcāmāxqui'cu'tunān, ū'tza' nacāmāxqui'can ā'makapitzīn tī natatlahua ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴⁴Tī jā tzej takexmata quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī tali'a'kchekxlalĥ chihuix ē chuntza' tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka'tī' quintachihuīn, xlaca'n chuntza' chī tī cā'a'klhta'lalĥ ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanilĥ —huanli Jesús.

⁴⁵A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos takexmatali tū līmāsuyulĥ Jesús, taca'tzilĥ Jesús icxālīchihuīna'mā'lh xlaca'n. ⁴⁶Chuntza' masqui titachi'pacu'tunli Jesús, tajicua'nī'lh tachi'xcuhuī't. Tzamā' tachi'xcuhuī't tapuhuanli Jesús ixa'kchihuīna' Dios i'xuanī't.

22

Tū līca'tzīni'can chī natamakaxtokcan

¹Jesús tzucupālĥ cātā'chihuīna'n tū līca'tzīni'can ē cāhuanilĥ:

²—A'cxni' Dios nacāmāpa'ksīni'nkō', ū'tza' nala hua'chī a'cxni' chā'tin rey tlahualĥ cā'tani' a'cxni' tamakaxtokli ixka'hua'cha. ³Cāmacā'lh i'scujnu'nī'n ē ta'alĥ cāmāta'satīnīni'lh tī ixcā'invitarīcanī't; xlaca'n jā ixtamincū'tun. ⁴Cāmacā'mpālĥ ā'makapitzīn scujnu'nī'n ē cāhuanilĥ: "Cacāhua'ni'tit tī iccā'invitarīlīni't tacāxni'jtza' huī'lh līhua'. Iccāmāknīlhtza' huācax ē xako'ntin xaska'ta' huācax ē iccāxui'likō'lhtza' natamakaxtokcan. Catamilĥ quīnamīgos."

⁵Tī ixcā'invitarīcanī't jā cuenta tatlahualĥ. Chā'tin a'lh na ixcā'tacuxtu ē ā'chā'tin a'lh stā'nān.

⁶Ā'makapitzīn tachi'palĥ i'scujnu'nī'n rey. Tatucslī ē tamaknīlh. ⁷Palaj tunca sitzī'lh rey ē cāmacā'lh soldados nacāmāknī maknīni'nī'n ē mālhcuynīni'lh ixcā'lacchicni'ca'n. ⁸Palaj tunca cāhuanilĥ ixtasācua'n: "Ixlipō'ktu tzejtza' huī'lh natamakaxtoka quinka'hua'cha; tasu'yu xlaca'n tī iccā'invitarīlīni't jā lactze ē jā minī'ni' iccā'invitarīlīni't. ⁹Capintit chuhua'j nac cā'tejen ē cacā'invitarīlīt i'xlipō'ktuca'n tī natā'lāpāxtokā'tit. Catamilĥ nac cā'tani'; natamakaxtoka quinka'hua'cha." ¹⁰Scujnu'nī'n tataxtulĥ ē ta'alĥ nac cā'tejen. Ixlipō'ktuca'n tī tatā'lāpāxtokli tatakēstokli ē tī tze ē tī jā tze. Chuntza' lītatzumalĥ chīc.

¹¹Palaj tunca tanūlh rey ē cālaktzī'lh tī tamīlh. Laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī huī'lh ē jā ixlhakā'na'nī't chī minī'ni' jā tamakaxtokmā'ca. ¹²Huanilĥ: "Quīnamigo, ħtū ixpālacata tanū'nī'ta' huā'tzā' ē jā lhakā'nī'ta' milu'xu' tū minī'ni'?" Xla' jā tū huanilĥ; xmān ca'cs tāyalĥ. ¹³Palaj tunca rey cāhuanilĥ tī ixtamaktāyamā'nalĥ: "Camacachī'tit ē catantūchī'tit ē camāxtutit nac kēpūn jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalĥuan ē nalāxca ixtatzan."

¹⁴Jesús chihuīna'mpālĥ:

—Līlhūhua' tī cāmāta'satīnīni'nca ē jā lhūhua' tī cālacsacca.

Tū mātā'jīni'ncan

Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26

¹⁵Palaj tunca fariseos ta'alĥ ē tachihuīna'nli chī tzē ixtalīmālacsu'yulĥ Jesús ixpālacata tū huanli. ¹⁶Chuntza' cāmacā'lh makapitzīn i'xchī'xcuhuī'n ē tatā'a'lh i'xchī'xcuhuī'n Herodes tī rey i'xuanī't. Talaka'lh Jesús ē tahuaniilĥ:

—Mākelhtahua'kē'ni', iccatzīyāuj huī'x hua'na' tū ixlicāna' ē nā tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. Huī'x jā cātlahuā'ni'ya' cuenta chī talīchihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Lacxtim cālaktzī'na' i'xlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁷ħChī puhua'na' ixpālacata tū mātā'jīni'n emperador romano? ħInchā tze na'icxokoyāuj o jā ixlacasqui'nca?

¹⁸Jesús ixca'tzī xmān ixtalilaktzī'ncu'tun ē cāhuanilĥ:

—Huī'xina'n tlahua'pā'na'ntit a'ktu' milacanca'n. ħTū ixpālacata quīlīlaktzī'ncu'tunāuj? ¹⁹Caquīlāmāsu'yuni'uj tumīn tū līxokocan tū mātā'jīni'ncan.

Līmini'ca a'k'tin denario tū ixtumīnca'n. ²⁰ A'cxni' Jesús laktzī'lh tumīn, cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlacān tasu'yu huā'tzā' nac tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzō'kni'?

²¹ Takelhtīlh:

—Ixla' emperador.

Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—Camaxquī'tit emperador tū ixla' ē camaxquī'tit Dios tū ixla'.

²² A'cxni' takexmātlī huā'mā' tachihuīn, talī'a'cnīlh. Tamakxteklī ē ta'a'lh.

Chī nala a'cxni' natalacastālancaua'n

Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40

²³ Huā'mā' quīlhtamacuj makapitzīn saduceos talakmilh Jesús. Saduceos ixtahuan jā catilacastālancaua'nca. Ū'tza' talīhuanīlh chuntza':

²⁴ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés māsu'yulh palh nanī chā'tin chī'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza' ē palh jā ka'lhī ī'ska'ta', ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī'ttza'. Xapūla ska'ta' tī nalacatuncuhūī' ixla' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'. ²⁵ Ixū'lh na quīlacpu'na'ī'tāca'n kelhatojon litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtoklī ē ā'īstān nīlh. Jā tī a'nalh ī'ska'ta'; tamakxteklī'lh tī nīmaka'ncanī't ī'stancu. ²⁶ Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh ī'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin xastancu ē nā ā'chā'tin hasta ā'xmān xastancu. Nā xla' nīlh ē jā tī a'nalh ī'ska'ta'. ²⁷ A'cxni' ixtanikō'nī'ttza' litā'timīn, ā'xmān nīlh puscāt. ²⁸ A'cxni' nalacastālancaua'nncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtoknī't.

²⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Huī'xina'n tā'kskāhuī'nī'ta'ntit minā'cstuca'n. Jā ca'tzīyā'tit tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ē jā ca'tzīyā'tit chī ixlītlī'hui'qui. ³⁰ A'cxni' nīnī'n natalacastālancaua'n, jā catitā-makaxtokca ē jā catitāmāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala huā'chī ixāngeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. ³¹ ¿Ē jā kelhtahua'kanī'ta'ntit tū Dios cāhuanīn ixpālacata tī natalacastālancaua'n? Chuntza' huanlī: ³² “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob”, huanlī. Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā ixDiosca'n xanīn.

³³ A'cxni' tachi'xcuhūī't takexmātlī huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh huā'mā' ixtamāsu'yun Jesús.

Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mr. 12:28-34; Lc. 10:27

³⁴ Fariseos tatalacxtimīlh a'cxni' takexmātlī chī Jesús cāmāca'cslīlh saduceos. ³⁵ Chā'tin chī xlaca'n xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixuanī't. Xla' ixca'tzīcu'tun palh Jesús ixca'tzī ixlīmāpa'ksīn Moisés ē kelhasqui'nīlh:

³⁶ —Mākelhtahua'kē'ni', ¿tchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca tū māsu'yulh Moisés?

³⁷ Jesús huanīlh:

—“Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milīstacna' ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'.”

³⁸ Ū'tza' huā'mā' līmāpa'ksīn tū ā'chulā' xaka'tla' ē tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ³⁹ Ixli'a'ktu' līmāpa'ksīn chu lacxtīm chī ixlacasqui'nca ē huan: “Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' minā'cstu.” ⁴⁰ Chī a'ktu' līmāpa'ksīn hua'chī ixlītzucuni' ixlīmāpa'ksīn Moisés ē ixtamāsu'yunca'n a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'.

Cristo īxū'nātā'nat David

Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44

⁴¹ Fariseos jāna'j ixta'a'n ⁴² ē Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu līlacapāstacā'tit ixpālacata Cristo tī ka'lhīpā'na'ntit? ¿Tīchu ī'xū'nāpapna'?

Tahuanīlh:

—Xla' ī'xū'nātā'nat David.

⁴³ Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—¿Tū ixpālacata David māpācuhūīlh Māpa'ksīni' chuntza' chī māsu'yuni'lh Espīritu Santo? David huanlī:

⁴⁴ Māpa'ksīni' Dios huanīlh quīMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quīmpekxtūcāna'j hasta a'cxni' na'iccāskāhuī' mintā'lāquīclhaktzi'.”

⁴⁵ Palh David līchihuīna'lh ī'xū'nātā'nat ē māpācuhūīlh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanīcu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu' ē jā David —Jesús cāhuanīlh.

⁴⁶ Jā tī chā'tin tzē kelhtīlh nūn kelhtīn tachihuīn. Huā'mā' quīlhtamacuj jā tī chā'tin tzē kelhasqui'nīlh.

23

Jesús cālīmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47

¹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh I'scujnu'nī'n ē tachi'xcuhuī't:

² —Mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos taka'lhī līmāpa'ksīn natahuan tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksīn Moisés. ³ Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū tahuan ē nacākexpa'tni'yā'tit. Masqui nacākexpa'tni'yā'tit, hui'xina'n jā catilahuatit chī xla'ca'n tatlahaua ixpālacata tahuan catūhuālh ē xtum tatlahaua. ⁴ Xla'ca'n hua'chi tī tacāxtlahualh xatzī'nca tacu'ca' ē jā tī tī tē natāyani'. Xla'ca'n jā tamaktāyana'ncu'tun. ⁵ Talacasqui'n tachi'xcuhuī't natalaktzī'n ixlipō'ktu tū tatlahaua. Cāmūhū'li'canī't ē cāpekemāhua'ca'canī't xalalpika'tla' cintaj jā tatzō'kni't macstī'na'j ixtachihuīn Dios. Nā ā'chulā' pūlh mā'n taka'lhī ixlū'xu'ca'n ē jā ā'makapitzīn. ⁶ Talacasqui'n cacālakachi'xcuhuī'ca xla'ca'n jā tlahuamā'ca cā'tani'. Nā ixtemplocā'n israelitas, xla'ca'n taquīlh pūlahui'lacu'tun. ⁷ Talacasqui'n nacātā'chihuīna'n can ē nacālakachi'xcuhuī'can nac cā'tejen ē nacāmāpācuhuīcan mākelhtahua'kē'ni'nī'n.

⁸ 'Hui'xina'n ē calacasqui'ntit nacātāmāpācuhuīyān mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Lacxtim milipō'ktuca'n ē lītā'timīn lanī'ta'ntit ē xmān chā'tin mīlMākelhtahua'kē'ni'ca'n ē ū'tza' ixlīmān Cristo. ⁹ Huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna', jā catihua'ni'tit mintā'chi'xcu'ca'n: “Quintāta.” Tzaj xmān chā'tin mīnTāta'ca'n ē ū'tza' tī hui'lacha' nac a'kapūn. ¹⁰ Jā catimaktēktit nacātāmāpācuhuīyān māpa'ksīni'nī'n ixpālacata xmān Cristo ixlīmān mīMāpa'ksīni'ca'n. ¹¹ Tī cāmāktāya ixlipō'ktuca'n na milacpu'na'itātca'n, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla'. ¹² Catīxcuhuīl tī ixlīmān putza chī ā'chulā' ka'tla' nahuan, xla' namāmāxani'can. Tī jā ka'tla' makca'tzī, ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can.

¹³ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hua'chi mālacchahuani'tāntit jā lactanūcan jā Dios māpa'ksīni'ncō'. Hui'xina'n jā tanū'yā'tit ē nūn cāmaktēkē'tit natatanū ā'makapitzīn.

¹⁴ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cā'a'kskāhuī'maktiyā'tit ixchicca'n tī cānīmaka'ncanī't ē ā'līstān na'j tunca orarīyā'tit a'ntza' jā tze cātālaktzī'nān ē chuntza' lī'a'kskāhuī'ninā'tit. Ū'tza' palha' nacātālimakapātīnīnān.

¹⁵ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n tlahua'yā'tit catūxcuhuālh namā'a'ka'tnī'yā'tit ā'chā'tin mīntamāsu'yunca'n. Nā pinā'tit ixtuntacut nac mar ē lacatin nac ti'ya't. Ā'cxi'nī' tastālanī' tū māsu'yuyā'tit ā'chulā' jā tze natalītaxtu.

¹⁶ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī hua'chi lakatzī'nī'n ē cāhuanilipincū'tunā'tit ā'makapitzīn. Hua'nā'tit: “Palh catīhuālh natlahua ixpromesa ixpālacata xaka'tla' templo, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata ixoro templo, xla' līcuesa namākentaxtū.” ¹⁷ Xalacxumpin hui'xina'n ē jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca templo. Ū'tza' līscua'lanātlahuacani't oro. Chuntza' ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū promesa tū tlahualh ixpālacata xaka'tla' templo. ¹⁸ Nā hua'nā'tit: “Palh catīhuālh natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n, jā tū catilani'lh masqui jā mākentaxtū. Palh natlahua ixpromesa ixpālacata tū hui'līlh nac pūmacamāstā'n, xla' līcuesa namākentaxtū.” ¹⁹ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' ixlacasqui'nca pūmacamāstā'n. Ū'tza' līscua'lanātlahuacani't tū hui'lh a'ntza'. ²⁰ Chuntza' tū natlahua ixpromesa ixpālacata pūmacamāstā'n nā natlahua ixpālacata ixlipō'ktu tū hui'lh nac pūmacamāstā'n ē ixlacasqui'nca līcuesa namākentaxtū. ²¹ Chā'tin tī nahuan ixlīcāna' ixpromesa tū huanlī ixpālacata templo, xla' jā xmān līchihuīna'n templo. Nā līchihuīna'n Dios tī hui'lh nac templo. ²² Nā chā'tin tī nahuan ixpromesa ixpālacata a'kapūn, xla' jā xmān līchihuīna'n a'kapūn. Nā līchihuīna'n ixpūthui'lh Dios jā māpa'ksīni'n ē nā ixpālacata Dios tī tahuī'la nac pūthui'lh.

²³ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Cuenta tlahua'yā'tit ē maxqui'yā'tit Dios macstī'na'j mīlīhua'tca'n hua'chi ā'tuchiye'lh ē anīs ē comīnos. Masqui chuntza' ixlacasqui'nca, ā'chulā' ixlacasqui'nca cuenta tlahua'yā'tit ixtamāsu'yun līmāpa'ksīn. Līmāpa'ksīn māsu'yu līlacatejtīn nalatā'kchokoyā'tit, ē jā na'a'kskāhuī'ninā'tit. Nā līmāpa'ksīn māsu'yu nacālakalhu'ma'nā'tit ā'makapitzīn. Ixlacasqui'nca tze na'a'ka'tnī'yā'tit Dios. Ixlacasqui'nca namāstā'yā'tit macstī'na'j līhua't ē nā ixlacasqui'nca namākentaxtūyā'tit tamāsu'yun. ²⁴ Hui'xina'n hua'chi lakatzī'nī'n tī cāhuanilē'ncu'tun ā'makapitzīn. Hua'chi chuntza' chī mācutuyā'tit na mīlīhua'ca'n macstī'na'j kosnu' ē jā cuenta tlahua'yā'tit ka'tla' xumpepe.

²⁵ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi tī xmān makche'kē' vaso ē pulātu. Masqui tasu'yu tzeya chī'xcuhuī'n hui'xina'n, jā tze mīntalacapāstacni'ca'n. Hui'xina'n tampi'lhīni'nā'tit ē ka'lhāna'nā'tit. ²⁶ Hui'xina'n fariseos lakatzī'nī'n, pūla napūche'kē'yā'tit pulātu ē chuntza' nā namakche'kē'yā'tit ixtmacni'.

²⁷ 'Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū cālitzō'kcanī't kextaj.

Stala'nka' ē tzhēuanī't tatasu'yu ē na ixpūchakānca'n pō'ktu ixlucutca'n nīnī'n ē tū jā tze. ²⁸ Nā chuntza' hui'xina'n. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't tasu'yu'yā'tit palh tze hui'xina'n masqui jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj a'kskāhuī'ninā'tit.

²⁹ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. jHui'xina'n tlaha'ya'tit a'ktu' milacanca'n! Hui'xina'n cācāxtlahua'ya'tit ixa'cchicca'n a'kchihuīna'nī'n ē cācāxui'l'ya'tit ixpūta'cnūnca'n nīnī'n tī tze'ya chi'xcuhui'n ixtahuanī't. ³⁰ Hua'nā'tit: “Palh quina'n xa'ictahui'lauj cahuālh a'cxni' ixtahui'lāna'lh quixū'nāpapna'ca'n, quina'n jā xa'icticāmaktāyauj a'cxni' tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n.” ³¹ Ū'tza' litasu'yuyā'tit hui'xina'n ixnatā'natna'ca'n tī tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n. ³² Catlahua'tit huā'mā' tū xlaca'n talitzuculh ē jāla tatlahuakō'lh. Ū'tza' nalītasu'yu tū hui'xina'n tlahaucutunā'tit.

³³ 'Hui'xina'n hua'chi lūhua' tū tzhēuanī't tasu'yu ē kalhī tū laknīcan. ¿Chī nalī'a'kapūtaxtuyā'tit nac pūpātīn? ³⁴ Chuntza' na'iccāmacamini'yān a'kchihuīna'nī'n ē chi'xcuhui'n tī taca'tzī ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn nacāmaki'yā'tit ē nacāxtokohua'ca'yā'tit. Ā'makapitzīn nacākēsno'k'tit na mintemplocan ē nacāputzastālani'yā'tit a'katunu' cā'lacchicni'. ³⁵ Nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata xlaca'n. Maknīcanī't Zacarias tī ixka'hua'cha Berequias ixuanī't. Maknīcanī't na ixtanquilhtin nac templo ē na ixlacatzuna' pūmacamāstā'n. Hui'xina'n nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xatze chi'xcuhui'n tī cāmaknīca. Tī pūla maknīca ū'tza' Abel tī jā tlahuah tū jā tze ē hui'xina'n lī'pinā'tit cuenta hasta a'cxni' maknīcanī't Zacarias. Nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata hui'xina'n tlaha'ya'tit hua'chi chī tatlahualh xlaca'n tī tamaknīlh. ³⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī hui'lā'na'tit chuhua'j nalī'pinā'tit cuenta ixpālacata ixlipō'ktuca'n xlaca'n tī cāmaknīcanī't — huanli Jesús.

Jesús cālācalhuanli xalanī'n nac Jerusalén

Lc. 13:34-35

³⁷ Jesús cāhuaniyān:

—jīccālācalhu'manān hui'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Hui'xina'n cāmaki'yā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'la'yā'tit ixlacscujnī'n Dios tī cāmācamini'yān. Maklhūhua' xa'iccāmākēstokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn. Hui'xina'n jā lacasqui'ntit. ³⁸ Calaktzī'ntit hui'xina'n chī Dios makxtēklitzā' minchicca'n ē ixa'cstuca'n natatāya. ³⁹ Nā iccāhuaniyān jātza' quintilālaktzī'uj hasta a'cxni' namin quilhtamacuj a'cxni' nahua'nā'tit: “Sicua'lanātlahuacanī't tī mimā'lh ē kalhī ixlītlī'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios” — huanli Jesús.

24

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6

¹ Jesús taxtulh nac templo. Ixa'mā'lh ā'latin a'cxni' talaktalacatzuna'jīlh ī'scujnu'nī'n. Xlaca'n tatzuculh tahuani cuenta ixtlahualh chī ixyāhuacanī't templo. ² Jesús cāhuanih: —Calaktzī'ntit ixlipō'ktu huā'mā' tū ixlā' templo. Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catilākēlhtahuī'lh. Ixlipō'ktu nalaclakō'.

Tū nalīca'tzīcan chī nalaksputa cā'quilhtamacuj

Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³ Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'alh nac sipej jā huanican Olivos. A'cxni' Jesús ixui'lacha', talakā'lh ī'scujnu'nī'n ē tzē'k tahuanih:

—Quina'n iclacasqui'nauj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspula tzamā'. ¿Chī na'iclica'tzīyāuj palh hui'x palaj nata'mpala'ya' ē nalaksputa cā'quilhtamacuj?

⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Cuenta catlahua'tit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān. ⁵ Lhūhua' chi'xcuhui'n natahuan takā'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacasacni't”, ē chuntza' līlhūhua' nacā'a'kskāhuī'can. ⁶ Nakexpa'tā'tit chī sā'nān jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīnīyān chī lamā'cha' guerra makat. Jā catijicua'ntit; chuntza' pūla na'a'kspula. Jāna'j ixlī'a'kspu'tni'. ⁷ Chā'tin puxcu' ixtā'lāquichlaktzī' nahuan ā'chā'tin ē chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. Na'a'nān tatzī'ncstat ē tajatat ē natachiqui'tiya't. Nā calhāxcuhūālh nala nac cā'quilhtamacuj. ⁸ Ixlipō'ktu huā'mā' xmān ixlītzucuni'cu' chī napātīnī'ncan.

⁹ Nacātamacamaxquī'yān nacātamakapātīnīnān. Nacātamaknīyān ē ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhūālh nac cā'quilhtamacuj nacātaquichlaktzī'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁰ A'cxni' namin tzamā' cā'quilhtamacuj, lhūhua' natataxtutāya na ixtej Dios ē natalāquichlaktzī'n ē natalāmacamāstā'. ¹¹ Lhūhua' a'kchihuīna'nī'n natatahuī'la tī nata'a'kskāhuī'nin. Natahuan talīchihuīna'n tū ixlā' Dios ē nata'a'kskāhuī' lhūhua' tachi'xcuhui't. ¹² Tū jā tze nata'akahuanī calhāxcuhūālh ē ū'tza' jātza' catitalālipāxquī'lh

lhühua' tachi'xcuui't. ¹³ Ti já catitaxatutáyalh na ixtej Dios ē chuntza' natatachoko hasta a'cxni' nalaksputa, xlaça'n nacámakapütaxtūcan. ¹⁴ Xatze tachihuín xipälacata chí nala já Dios namäpa'ksini'nkō, ü'tza' huä'mä' nali'a'kchihuina'ncan calhāxcuuihāl nac cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nataxexmata. A'listān a'cxni' nalaksputa.

¹⁵ A'kchihuina' Daniel tzo'kli xipälacata chí nalactlahuacan já sicua'lanātlahuacani't ē chí nayāhuacan a'ntza' tū já tze. (Quit tū ictzo'kmā'lh huä'mä', quit iccāhuaniyān hui'xina'n tū kelhtahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit.) ¹⁶ A'cxni' nalaktzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la nata'a'n hasta nac sipej xlaça'n tū tahui'lāna'lh nac estado Judea. ¹⁷ Huä'mä' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tū tahui'lāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, já catitatanūlh nac chic natamāxtu catūhuāl tū ixlaca'n. ¹⁸ Tū tascujmā'nal na ixcā'tacuxtuca'n, já catitataspi'ti na ixchicca'n natalē'n ixlu'xu'ca'n. ¹⁹ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tū taka'lhini'n o tū tamātzī'qui'nincus. ²⁰ Casqui'ni'tit Dios já ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n ē nūn quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²¹ Napātīni'ncan a'cxni' nala huä'mä'. Hasta a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj, já maktin pātīni'ncani't chí napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Já maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²² Dios cālakahu'man xlaça'n tū cālacsacni't ē namāmacsti'na'jī tzamā' quilhtamacuj. Palh Dios já ixtimāmacsti'na'jīlh, já ixta'a'kapūtaxtulh nūn chā'tin.

²³ A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catūhuāl ixcāhuani: “Chā cala'ktzī'ntit. Huä'tzā' hui'lh Cristo tū Dios macamini't”, já cati'a'ka'tit. Palh catūhuāl ixcāhuani: “Chā cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'lacha”, já cati'a'ka'tit. ²⁴ Natamin lhühua' tū nata'a'kskähui'nin ē makapitzīn natahuan: “Quit Cristo.” A'makapitzīn natahuan: “Quina'n ixa'kchihuina'ni'n Dios.” Xlaça'n nā natatlahua lī'a'cnin nata'a'kskähui'cu'tun xlaça'n tū Dios cālacsacni. Jála catita'a'kskähui'lh tū Dios cālacsacni masqui nacā'a'kskähui'can ā'makapitzīn. ²⁵ Iccāhuani'tza' huä'mä' xipälacata já nacāta'a'kskähui'yān. ²⁶ Chuntza' palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzī'ntit. A'ntza' hui'lh Cristo nac cā'tzaya'nca tī'ya't”, já capintit. Palh nacātahuaniyān: “Cala'ktzī'ntit. A'tzā' hui'lh nac cuarto”, já cā'a'ka'tit. ²⁷ A'cxni' quit na'icimpalha, nala huä'chī makli'pit tū māxkakēkō' nac a'kapūn hasta já tā'cxtu ē hasta já tā'cnū chí'chini'. Quit Chí'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁸ Calhāxcuuihāl naca'tzīcan a'cxni' na'icmin chuntza' chí chū'ni' taca'tzī já mā'lh catūhuāl tū nini't —huanli Jesús.

Chī namimpala Chí'xcu' xala' Tālmā'n

Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36

²⁹ Jesús cāhuani'pālh:

—Xmān ca'a'kspulakō'lh huä'mä' tapātīn, ē chí'chini' ē mālhcuyu' já catitamāxkakēni'lh. Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ³⁰ Nalaktzī'ncan nac a'kapūn a'ktin limāsu'yun tū quila' quit Chí'xcu' xala' Tālmā'n. Xalanī'n ixlipō'ktuca'n tzamā' cā'lacchicni' huä'tzā' nac cā'quilhtamacuj, xlaça'n natacalhuan. E' naquintalaktzī'n quit Chí'xcu' xala' Tālmā'n chí na'ictaxtu nac a'kapūn ē na'icpūmin poklhu'n. Na'icka'lhī lhühua' liti'hu'qui ē tzehuani't na'icxkaka. ³¹ A'cxni' namacasā'nan liskoli', na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka tū cālacsacani't. Natamin tū cālacsacani't xalanī'n calhāxcuuihāl nac cā'quilhtamacuj.

³² Camaksca'tit xaqu'hu'i' higo: A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē a'kapumā'lh xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ³³ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huä'mä' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chī a'cxni' chā'tin tū ka'lhimā'ca ē yāllh'tza' na ixtanquilhtin mākelhcha. ³⁴ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaça'n tū tahui'lāna'lhucis já catitanīlh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huä'mä' tū iccāhuani. ³⁵ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa tī'ya't, já maktin catispulī quintachihuin; nakentaxtukō'.

³⁶ Nūn tū ca'tzī já'cxni' namin huä'mä' quilhtamacuj ē huä'mä' hora; nūn āngeles xalanī'n nac a'kapūn já taca'tzī. Nā i'Ska'ta' Dios já ca'tzī. Xmān Dios xa'Tāta' ca'tzī já'cxni' ixlicāna' na'a'kspula.

³⁷ Chuntza' chí a'kspulalh a'cxni' ixui'lh Noé, nā chuntza' na'a'kspula a'cxni' namin Chí'xcu' xala' Tālmā'n. ³⁸ A'cxni' jāna'j ixā'min lakua xcān, tachi'xcuui't ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nal. Ixtatamakaxtoka ē ixtamāstä' ixtzu'mā'janca'n natatamakaxtoka hasta a'cxni' Noé tanūlh nac arca. Já ixtapuhuan palh namin lakua xcān, ³⁹ ē já cuenta tatlahualh hasta a'cxni' milh xcān ē tamuxtukō'lh. Chuntza' nala a'cxni' namin Chí'xcu' xala' Tālmā'n. ⁴⁰ A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, palh talamā'nalh chā'tu' chí'xcuui'n nac cā'tacuxtu, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin. ⁴¹ Palh tatanūmā'nalh chā'tu' puscan tū tasquitimā'nal, nalē'ncan chā'tin ē namakxtekcan ā'chā'tin.

⁴² Skalalh catahu'la'tit; já ca'tziyā'tit já'cxni' namin miMāpa'ksini'ca'n. ⁴³ Caca'tzīt huä'mä': Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh cahuāl tūyā hora cā'tzī'sni' ixchā'lh ka'lhāna', ixka'lhītlh ē já ixtilhtatalh ē já ixmakxtekli natanū naka'lhāna'n na ixchic. ⁴⁴ Nā

chuntza' hui'xina'n tacāxni'j catahui'la'tit ixpālacata namin Chi'xcu' xala' Tālmā'n a'cxni' jā puhua'nā'tit —huanli Jesús.

Xatze tasācua' ē ti jā tzeya tasācua'

Lc. 12:41-48

⁴⁵Jesús cāhuanipāl'h:

—¿Chī hui'lh xatze tasācua' ti tzej kexmata? Xla' ū'tza' ti xatēcu' chic namacamaxqui'tāqui' ē xla' nacāmāhui' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴⁶Līpāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrón. ⁴⁷Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Ixtēcu' chic namacamaxqui' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁸Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapali ixpatrón. ⁴⁹Chuntza' natzucu cālectucsā ā'makapitzin tasācua'n ē nacātā'huā'yan ka'chīni'n ē nacātā'ko'ta. ⁵⁰Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quillhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzi. ⁵¹Ixtēcu' chic palha' nacastigarli tasācua' ē nacātā'pātīni'n xlaca'n ti jā ta'a'ka'tī. É tasācua' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan —huanli Jesús.

25

Jesús līmāsu'yulh kelhacāuj tzu'majan

¹Jesús cāhuanipāl'h:

—A'cxni' na'icmimpala a'cxni' Dios natzucu namāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' nala hua'chi a'cxni' kelhacāuj tzu'majan ixta'amā'nalh jā natamakaxtokcan. Ixtalē'mā'nalh ixpūmāxkakēnca'n ē ta'alh taka'lhī squi'nīni'. ²Kelhaquitzis lakskalalhna' ixtahui'lāna'lh ē ā'kelhaquitzis jā chuntza' ixtahui'lāna'lh. ³Ti jā lakskalalhna' xmān talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē jā talacapāstacli natalē'n macsti'na'j cās natamojō na ixpūmāxkakēnca'n. ⁴Ti lakskalalhna', xlaca'n talē'lh ixpūmāxkakēnca'n ē nā talē'lh ā'macsti'na'j cās. ⁵Tanajilh squi'nīni' ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakalhtatahui'lāna'lh ē ā'listān talhtatalh. ⁶Chī i'tāt tzi'sa takexmātlī chī chā'tin ta'salh ē huanli: “jMimā'lh squi'nīni'; capintit lakapāxtokā'tit!” ⁷Ixlīpō'ktuca'n tzu'majan talakahuanli. Tatā'kaqui'lh ē tacāxtlahualh ixpūmāxkakēnca'n. ⁸Palaj tunca kelhaquitzis ti jā talimilh cās tahuuanilh ā'kelhaquitzis: “Caquilāmaxqui'uj macsti'na'j mincāsa'n. Tamixcu'tumā'nalh tzamā' quimpūmāxkakēnca'n.” ⁹Ti lakskalalhna' takelhtilh: “E'ē, jā iccīcāmaxqui'n. Chuntza' jā quinticā'ā'cchā'ni'n quina' ē nūn hui'xina'n. Xatze capintit tamāhua'yā'tit jā stā'can.” ¹⁰Lihuan kelhaquitzis ixta'a'nī't tamāhua cās, chilh squi'nīni'. Tzu'majan ti tacāxni'j ixtahui'lāna'lh tatā'tanūlh squi'nīni' nac chic ē mālacchahuaca. ¹¹Ā'listān tachā'lh ā'kelhaquitzis tzu'majan ē tahuuanli: “Māpa'ksīni', caquilāmālaqui'nī'uj.” ¹²Xla' cākelhtilh: “Quit jā iccālakapasān.”

¹³Jesús cāhuanilh:

—Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit tūyā hora ē tūyā quillhtamacuj na'icmimpala quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

Jesús līmāsu'yulh tumīn tū māsacua'nīni'lh

¹⁴Jesús cāhuanipāl'h:

—Chī nala jā Dios namāpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi chā'tin chī'xcu' tū ixa'mā'lh ā'lacatin. Cāmāta'satīni'lh i'scujnu'nī'n ē cāmāxqui'lh ixtumīnca'n.

¹⁵'Chuntza' chī ixlīskalalhca'n chā'tunu', chuntza' maxqui'ca. A'kquitzis mil maxqui'ca chā'tin ē a'ktu' mil maxqui'ca ā'chā'tin ē ā'chā'tin a'ktin mil. Palaj tunca a'lh makat. ¹⁶Tasācua' ti ixmaxqui'cani't a'kquitzis mil, xla' ixtamāhuana'mā'lh ē i'stā'nāmā'lh ē chuntza' tla'jalh ā'a'kquitzis mil huampala. ¹⁷Ti maktīni'lh a'ktu' mil, nā tla'jalpāh ā'a'ktu' mil. ¹⁸Ti maktīni'lh a'ktin mil, xla' a'lh ē ponknu'lh ē mātze'kli ixtumīn ixpatrón.

¹⁹'Makās tamakapalilh ixtēcu'ca'n. A'cxni' taspī'ti, ixtlahuacu'tun ixcuenta. ²⁰Pūla lakmilh ti ixmaktīni'ni't a'kquitzis mil ē nā maxqui'lh ixpatrón ā'lakaquitzis mil tū ixtlajani't. Huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'kquitzis mil ē ā' iclīmimpala ā'a'kquitzis mil tū ictlajalh.” ²¹Ixtēcu' huanilh: “Tze. Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej līscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxqui'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'.”

²²'Ā'listān lakmilh tasācua' ti ixmaktīni'ni't a'ktu' mil ē huanilh: “Quimpatrón, hui'x quimaxqui' a'ktu' mil ē ā' iclīmimpala ā'a'ktu' mil tū ictlajalh.” ²³Ixtēcu' huanilh: “Tze. Tzeya tasācua' hui'x. Tzej tla'hua' mintascujūt. Tzej līscujti huā'mā' tumīn, chuhua'j nalitahua'ca'ya' ē ā'chulā' na'icmaxqui'yān. Cata't ē naquintā'pāxuhua'ya'.”

²⁴'Ā'listān lakmilh tasācua' ti ixmaktīni'ni't a'ktin mil. Xla' huanilh ixpatrón: “Quimpatrón, xa'icca'tzi hui'x scālajua. Hui'x i'ya' jā jā hui'x cha'nī'ta ē cā'ya' jā jā hui'x mā'kahuanī'nī'ta.” ²⁵Ū'tza' iclījica'ni'n ē quit icponknu'lh nac ti'ya't ē icmā'cnūlh mintumīn. Ā' iclīmīn tū milā' ixuanī't.” ²⁶Ixtēcu' kelhtilh: “Jā tzeya tasācua' hui'x. Lhquitit hui'x.

Hui'x puhua'na' palh quit icT'i jā jā iccha'nli ē iccā' jā jā quit icmā'kahuanilh. ²⁷ Ū'tza' ixlīmā'nu' quintumīn nac banco ē a'cxni' xa'ictaspi'tli xa'icmaktīni'lh quintumīn ē i'ska'ta'." ²⁸ Cāhuanilh tī ixtayāna'ncha': "Camaktītīt a'ktin mil tū ka'lhī ē camaxquī'tit tī ka'lhī a'kcāuj mil."

²⁹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ā'chulā' namaxquī'can tī ka'lhī ē naquītāxtūni'. Tī jā ka'lhī, namaktīcan macsti'na'j tū ixka'lhī. ³⁰ Huā'mā' tasācua' tī jā tze, catamaxtūtīt ē camacapintīt jā cā'pucsua'. A'ntza' nacalhuan ē nalāxca ixtatzan.

Chī'xcu' xala' Tālmā'n nacāputzāna'nī ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj

³¹ Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'ictanū quili'Puxcu', quināngeles naquin-talītamacsti'li'. Quit na'ictahuī'la na quimpūtahū'lh jā na'iccāputzāna'nī ē na'icmāpa'ksīni'n. ³² Tachi'xcuhū't xalanī'n calhāxcuhuāilh nac cā'quilhtamacuj natatalacxtīmī na quila-catīn. Quit na'iccāmāpītzī chī pastor cāmāpītzī purecu' ē chīvu. ³³ Na'iccāhuī'li purecu' na quimpekxtūcāna'j ē na'iccāhuī'li chīvu na quimpekxtūxūqui. ³⁴ Quit Puxcu' na'iccāhuani tī tahuī'lāna'lh na quimpekxtūcāna'j: "Cata'ntīt hui'xina'n. QuīnTāta' Dios cāsīcua'lanātlahuani'ta'n. Camaktītīt līmāpa'ksīn tū milaca'n nahuan. Cāxtlahuacani'ttza' mīmpālacataca'n a'cxni' Dios tlahuah cā'quilhtamacuj. ³⁵ Dios cāsīcua'lanātlahuani'ta'n. Hui'xina'n quīlāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'nca. Hui'xina'n quīlātā'hua'uj mīxcāncā'n a'cxni' quit xa'ickelhpūtīmā'lh. Chuntza' chī xamīni' quit ē quīlāmānūj na minchicca'n. ³⁶ Jātza' tze ixuanī't quīlu'xu' ē hui'xina'n quīlāmāxquī'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatlā ē quīlāmāktāyauj. Tachi'n xa'icuanī't ē quīlālāxpaxialhna'uj." Chuntza' na'iccāhuani. ³⁷ Tī lactze natahuan: "Māpa'ksīni', jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'nca' ē iccāmāhuī'n? jā'cxni' iccātā'hua'n xcān a'cxni' ixkelhpūtīya?" ³⁸ jā'cxni' iccāmānūn na quīnchicca'n a'cxni' ixlātā'hua'na' hua'chi xamīni'? jā'cxni' iccāmāxquī'n milu'xu'? ³⁹ jā'cxni' iccāmāktāyan a'cxni' ixta'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta'?"

⁴⁰ "Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhētī: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū tlaha'ni'tit chā'tin quīntā'timīn, masquī ā'chulā' xastancu xla', ū'tza' hua'chī quit quīlātlahuani'uj."

⁴¹ "Quit tzamā' Puxcu' na'iccāhuani tī tahuī'lāna'lh na quimpekxtūxūqui: "Catapānū'tit. Hui'xina'n nacātamakapātīnīnān. Capintīt jā jā mīxa macscut. Capintīt jā cāxtlahuacani't ixpālācata skāhuī'ni' ē ixmāktāyana'nī'n. ⁴² Hui'xina'n jā quīlāmāhuī'uj a'cxni' quit xa'ictzi'nca. E jā quīlātā'hua'uj mīxcāncā'n a'cxni' xa'ickelhpūtī. ⁴³ Quit hua'chī xamīni' xa'iclatlā'huan ē hui'xina'n jā quīlāmānūj na minchicca'n. Jātza' tze ixuanī't quīlu'xu' ē jā quīlāmāxquī'uj xasāsti'. Xa'icta'jatatlā ē tachi'n xa'icuanī't. Hui'xina'n jā quīlālāxpaxialhna'uj. Ū'tza' nacātālimakapātīnīnān." Chuntza' na'iccāhuani. ⁴⁴ Xlaca'n natahuan: "Māpa'ksīni', jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' ixtzi'nca', o ixkelhpūtīya', o hua'chī xamīni' ē quīna'n jā iccāmāktāyan? jā'cxni' iccālaktzī'n a'cxni' jātza' tze ixuanī't milu'xu' o ixta'jatatlāya' o tachi'n ixua'nī'ta' ē quīna'n jā iccāmāktāyan?"

⁴⁵ "Quit tzamā' Puxcu' na'iccākelhētī: "Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Catūhuālh tū jā tlaha'ni'tit chā'tin quīntā'timīn, masquī ā'chulā' xastancu xla', chuntza' hua'chī jā quit quīlātlahuani'uj."

⁴⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palaj tunca tzamā' tī jā lactze nata'a'n nac pūpātīn pō'ktu quīlhtamacuj ē tī lactze nataka'lhī ixlātamatca'n tū jā catīlakspūtī.

26

Talīchihuīna'nli natachī'pa Jesús

Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

¹ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā', cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

²—Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' sputacus a'ktu' quīlhtamacuj a'cxni' nala cā'tani' tū huanīcan pascua. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Iccāhuaniyān naquīmacamāstā'can naquixtoko-hua'ca'can —huanli Jesús.

³ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas, xlaca'n tatakēstokli na ixtanquīlhtīn ixpalacio Caifás. Xla' ixlīcāna' tī xapuxcu' pālej ixuanī't.

⁴ A'ntza' tachihuīna'nli chī natalī'a'kskāhuī'nin ē natachī'pa Jesús ē chuntza' natalīmaknī.

⁵ Ixtalāhuani:

—Palh natlahuayāj catūhuālh lihuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcuhū't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt līcuctlahualh aceite Jesús

Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8

⁶ Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Huā'mā' Simón ixmasni'mā'lh ixquīnīt ē ixtzeyani'ttza'. ⁷ Chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh Jesús. Ixlē'mā'lh pātīn lameti tū ixlītzuma

aceite tū tapalaxla' ē mu'csu ixuanī't. Lihuan Jesús ixuā'yamā'lh, puscāt līcuctlahualh aceite.
⁸ A'cxni' scujnu'nī'n talaktzī'lh tū tlahualh, tasītzī'lh ē tatzuculh talāhuani:

—¿Tū ixpālacata pāxcat līlah huā'mā' aceite? ⁹ Tzē I'stā'ca ixpālacata tapalaxla' ē tumīn tzē
 ixcāmaxquī'ca xcamanīnī'n.

¹⁰ Jesús ixca'tzī tū ixtalīchihuīna'mā'nalh ē cāhuanīlh:

—¿Tū ixpālacata jīcsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ¹¹ Pō'ktu
 quilhtamacuj na'a'nan xcamanīnī'n na milacpu'na'itātcā'n; quit jā pō'ktu quilhtamacuj
 na'iccātā'tahuī'layān. ¹² Chuntza' chī huā'yālh puscāt quilīcuctlahualh huā'mā' aceite, ū'tza'
 hua'chī ixquīncāxū'līlh naquīmā'cnūcan. ¹³ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxcuhuā'lh nac
 cā'quilhtamacuj jā namāca'tzīnī'nī'n can xatze tachihuīn ixtla' Cristo, a'ntza' nahuanīn tū
 tlahualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla'.

Judas cāhuanīlh chī namacamāstā' Jesús

Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6

¹⁴ Chā'tin chī ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n xla' ixuanīn Judas Iscariote. Xla' a'lh
 cātā'chihuīna'n xanapuxcu'nu' pālejnī' ¹⁵ ē cāhuanīlh:

—¿Chī huanī't naquilāxokoyāuj palh na'iccāmaxquī'yān Jesús?

Xlaca'n talīxokolh pu'xamacāuj xaplata tumīn ¹⁶ ē a'cxni' Judas tzuculh putza chī tzē
 nacālimacamaxquī' Jesús.

Jesús cātā'huā'yālh scujnu'nī'n

Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹⁷ Milh quilhtamacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' tū huanīn pascua a'cxni' hua'can pāntzīn
 tū jā lītlahuacani't levdadura. Huā'mā' quilhtamacuj scujnu'nī'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús
 ē takelhasquī'nīlh:

—¿Jāchu lacasquī'na' na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹⁸ Xla' cāhuanīlh:

—Capīntīl nac cā'lacchīcni' ē natanū'yā'tit na ixchīc chā'tin chī'xcu' ē nahuanīyā'tit:
 “Mākelhtahua'kē'ni' huanīyān: Talacatzuna'jī'tza' tū na'īcpūnī ē icua'cu'tun tū hua'can cā'tani'
 pascua na minchīc. Na'iccātā'huā'yān quīscujnu'nī'n.”

¹⁹ Scujnu'nī'n ta'a'lh ē tatlāhualh chī Jesús cāmāpa'ksīlh ē tacāxtlahualh līhua' xala' cā'tani'.

²⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lh'tza' chī'chīnī', Jesús ē kelhacāujtu' I'scujnu'nī'n ixtahua'yahui'lāna'lh
 nac mesa. ²¹ Lihuan ixtahua'yamā'nalh, Jesús cāhuanīlh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquīmacamāstā'.

²² Xlaca'n talīpuhuanī ē tatzuculh takelhasquī'nī chā'tunu':

—¿Ē quit, quīMāpa'ksīnī'?

²³ Jesús cākelhtīlh:

—Ū'tza' tī quintā'pūhuā'yān pulātu, ū'tza' naquīmacamāstā'. ²⁴ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n
 ē naquina'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quīmpālacata na ixtachihuīn Dios. Līlakalhu'mānat
 chī'xcu' tī naquīmacamāstā'; nalīlipuhuan. A'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtīlacatun-
 cūhuī'lh.

²⁵ Judas, ū'tza' tī namacamāstā', ē xla' huanīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿palhāsā' quit?

Jesús kelhtīlh:

—Chuntza' chī hua'niti.

²⁶ Lihuan ixtahua'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni'
 che'kelh, cāmaxquī'lh I'scujnu'nī'n ē cāhuanīlh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quīmacni'.

²⁷ Palaj tunca tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Macasti'n cāmaxquī'lh xlaca'n
 ē cāhuanīlh:

—Chā'tunu' hui'xina'n cahua'tit macasti'n. ²⁸ Ū'tza' huā'mā' quīnka'lhni'. Ū'tza' tū
 līcāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālimakapūtāxtū tachi'xcūhuī't. Quīnka'lhni'
 tū na'īcmaka'n ū'tza' nacālimātzā'nkēna'ni'can ixcentaca'n līhūhua' tachi'xcūhuī't.

²⁹ Iccāhuaniyān jā icitīhua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'iccātā'huā'yān xtumtza' xaxcān
 uva xasāsti'tza'. Na'iccātā'huā'yān a'ntza' jā namāpa'ksīnī'nkō' quīnTāta' Dios ē ixlīpō'ktu
 catūhuā'lh xasāsti'.

Jesús huanīlī Pedro nakelhtatzē'ka

Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

³⁰ A'cxni' ixtapīxtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanīcan Olivos.

³¹ Jesús cāhuanīlh:

—Huā'mā' tzi'sni' milīpō'ktuca'n naquilā'a'kxtekma'kānāuj ixpālacata tū naquina'kspula.
 Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'īcmaknī pastor ē nata'a'kahuanīkō' purecu'”,

tatzo'kni'. ³² A'cxni' naquimālacastālancañican, xapūla na'ica'n quit nac estado Galilea. Antza' nalāpāxtokāuj.

³³ Pedro huanilh:

—Masqui ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzin nata'a'kxtekmake'nān, quit jā maktin ictimakxteknī'.

³⁴ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Huā'mā' tzi'sni' a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³⁵ Pedro huanilh:

—Masqui naquintā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzin chuntza' tahananli.

Jesús orarilh jā huanican Getsemaní

Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46

³⁶ Jesús ē i'scujnu'nī'n tachā'lh jā huanican Getsemaní. Xla' cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tza' lihuan quit na'ica'n na'icorarlini' Dios a'jnanu'.

³⁷ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē chā'tu' ixka'hua'chan Zebedeo ē tzuculh līpuhuan ē ixa'ktuyumā'lh. ³⁸ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclakni' quintalīpuhuāt. Catachokotit huā'tza' ē calātā'līpuhuan. Jā calhtatatit.

³⁹ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios ē huanilh:

—QuinTāta', palh tzē na'ica'kapūtaxtu tzamā' tū na'icpātini'n, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'icpātini'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴⁰ Mimpālh jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'nī'n ē cālakchilh xla'ca'n ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—Ĵē minkelhatu'tunca'n jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora?

⁴¹ Calakahuantahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalilaktzī'ncu'tunān. Ixlicāna' milīstacna'ca'n tatlahuacu'tun xatze ē mimacni'ca'n jā taka'lhī līli'huī'qui —cāhuanilh.

⁴² Ixlimaktu' Jesús a'lh ē squi'ni'lh Dios chuntza':

—QuinTāta', palh ixlacasqui'nca na'icpātini'n ē nakentaxtu chī mintalacasqui'nīn, chuntza' calalh.

⁴³ Palaj tunca taspī'tpālh jā ixcāmakxteknī't i'scujnu'nī'n ē cālakchimpālh ē ixtalhtatamā'nampālh. Jāla tāyāni'lh ixtalhtataca'n. ⁴⁴ Cāmakxtekpālh ē ixlimaktu'tun a'lh ē squi'ni'lh Dios. Chu chuntza' huanipālh chī ixuanī't xapūla. ⁴⁵ Taspī'tpālh jā cāmakxtekli scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Ĵē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chī'xcu' xala' Tālhma'n ē naquimacamāstā'can na ixmacanca'n tū jā tzeza chī'xcu'huī'n. ⁴⁶ Catāya'tit ē ca'a'ujtza; mimā'lhtza' tū naquimacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't ē italē'n ixmachītaca'n ē qui'huī'. Tamacaminini'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁸ Judas ū'tza' tū ixmacamāstā'lh ē xla' ixcāhuaninī'ttza' chī natalilakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuaninī't:

—Na'iclacamu'su chā'tin; ē xla' ū'tza' Jesús. Nachī'payā'tit.

⁴⁹ A'cxni' chilh Judas, laktalacatzuna'jilh Jesús ē huanilh:

—Lakatzī'suanti', Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁵⁰ Jesús kelhtūh:

—Amigo, Ĵē tū ixpālacata ta'mpā't?

Tachi'xcu'huī't tū tatā'milh Judas laktalacatzuna'jilh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁵¹ Palaj tunca chā'tin tū ixtā'mini't Jesús, māxtulh ixmachīta ē mātākāhuī'lh ixtasācu'a' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁵² Jesús huanilh:

—Camānū'pala mimachīta na ixpūtanū. Tī nalālītucsa ixmachīta, nā ū'tza' nalīmāknīcan xla'. ⁵³ Ĵē jā cat'ziya' qui tze na'ic'squi'ni' quinTāta' Dios caquimaktāyāh ē xla' xamak-tin naquimacaminī' a'kcāujtu' mil ángeles? ⁵⁴ Palh xa'ictlahualh cahuālh chuntza', Ĵchī nalīmākentaxtūcan tū huan na ixtachīhuīn Dios jā tatzo'kni' ixlacasqui'nca na'a'kspula chuntza' chī a'kspulamā'lh?

⁵⁵ Jesús cāhuanilh tachi'xcu'huī't:

—ĴTū ixpālacata līta'ntit mimachītaca'n ē minqui'huī'ca'n? Hua'chī chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. A'cxni' xa'iccātā'latlā'huānān lakaliyān nac templo, Ĵtū ixpālacata jāla quīlāchi'pauj a'cxni'? ⁵⁶ Ixlīpō'ktu huā'mā' tū a'kspulalh namākentaxtū tū tatzo'kli a'kchihuīna'nī'n na ixtachīhuīn Dios —cāhuanilh.

Ixlipō'ktuca'n i'scujnu'nī'n tatzā'lah ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵⁷ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús talē'lh na ixchic Caifás tī xapuxcu' pālej ixuanī't. A'ntza' ixtalaktakēstoknī't xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁵⁸ Pedro lakamakāt stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhīn ixchic xapuxcu' pālej. Tanūlh na ixtanquilhīn chic ē cātā'tahuī'lh policías nalaktzī'n chī nalīputzāna'nīcan.

⁵⁹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmālacsu'yu Jesús ē natalīmāmaknīnīni'n. Ixtaputzamā'nalh catūhuālh masqui jā ixlīcāna' tū nalīmālacsu'yucan. ⁶⁰ Masqui lhūhua' chī'xcuhūi'n ixtalaka'n ē talīchihuīna'nli tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jāla ixtamaclani' tū natalīmālacsu'yu. Á'listān tamīlh chā'tu' tī chu lacxtim chī tachihuīna'nli. ⁶¹ Xlaca'n tahananli:

—Huā'mā' chī'xcu' huanli: “Quit tzē na'icmālakspūtūkō' xaka'tla' ixtemplo Dios ē ixlī'a'ktu'tun quilhītamacu' na'icyāhuapala.”

⁶² Xapuxcu' pālej tāyalh ē huanīlh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chā'tu' chī'xcuhūi'n tamālacsu'yumā'nān. ¿Ē jā tū caticākelhti'?

⁶³ Jesús ca'cs tāyalh. Xapuxcu' pālej chihuīna'mpālhl ē huanīlh:

—Dios tī lakahuan, ū'tza' kexmatān. Chuhua'j naquihuani'ya' tū ixlīcāna'. Caquilāhuaniuj palh hui'x Cristo tī i'Ska'ta' Dios.

⁶⁴ Jesús kelhtīlh:

—Jē, quit ū'tza' chuntza' chī hua'na'. Nā iccāhuaniyān huā'mā'. Chuhua'j hui'xina'n naquīlāktzī'nāuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahui'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Nā na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhuu'.

⁶⁵ Xapuxcu' pālej ū'tza' lacxtī'tli ixlū'xu' tū ixlhakā'nī't ē chuntza' līmāsu'yulh xla' ixstzī' ē huanli:

—Huā'mā' chī'xcu' līmālakchā'ni'cu'tun Dios. Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquīncāhuaniyalayān palh jā tze xla'. Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'tit chī mālakchā'ni'cu'tun Dios. ⁶⁶ ¿Chī puhua'nā'tit?

Tahuallh:

—Ixlacasqui'nca nanī.

⁶⁷ Palaj tunca talakachojmanīlh Jesús ē tatucslī. Á'makapitzīn talacala'sli ⁶⁸ ē tahananīlh:

—Hui'x tī Cristo, calakapasti tīchu lacala'sni'.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús

Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Līhuan Pedro ixuī'lh nac tanquilhīn ē chā'tin tzu'ma'jāt laktalacatzuna'jīlh ē huanīlh:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Galilea.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kli na ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n ē huanli:

—Jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

⁷¹ Pedro tatampūxtulh macstī'na'j ē ā'chā'tin huampala tzu'ma'jāt laktzī'lh. Xla' cāhuaniīlh tī ixtayāna'ncha':

—Huā'mā' chī'xcu' nā ixtā'latlā' huan Jesús xala' nac Nazaret.

⁷² Pedro kelhtatzē'kpālhl ē lacatancs huanli:

—Quit jā iclakapasa huā'mā' chī'xcu'.

⁷³ Ixlīka'tlā'tus xlaca'n tī ixtatā'layāna'lh talaktalacatzuna'jīlh Pedro ē tahananīlh:

—Ixlīcāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n. Mīntachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷⁴ Pedro tzucuca lakapalaca ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquīmakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū iccāhuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chī'xcu'.

Palaj tunca ta'salh puyux. ⁷⁵ Ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuanīnī't: “A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x naquīnkeltatzē'ka maktu'tun.” Pedro taxtulh a'ntza' ē ixtalīpuhuāt tzuculh calhuan.

27

Macamaxquī'ca Jesús Pilato

Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32

¹ A'cxni' xkalkalh, ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas talālītā'chihuīna'nli chī natalīmāknī Jesús. ² Tapekechī'lh ē talē'lh ē tamacamaxquī'lh Poncio Pilato tī gobernador ixuanī't.

Chī līnīlh Judas

³ Judas ū'tza' tī macamāstā'lh Jesús. A'cxni' Judas laktzī'lh chī māpa'ksīca namāmakinīni'ncan Jesús, lipuhuanli ē xtum lacapāstaclī ē cāmāspi'tni'lh pu'xamacāuj xaplata tumīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas, ⁴ ē cāhuanilh:

—Quit iclalahualh tū jā tze xpālacata icmacamāstā'lh chī'xcu' tī jā tū ixlaclē'n.

Xlaca'n takelhtīni'lh:

—Huā'mā' jā quincuentaca'n. Cuenta catlahua' hui'x.

⁵ Judas a'lh nac templo ē tilhquītamacnūlh na xpūchakān templo tumīn ē a'lh tā'kpixchī' a'katin nac qui' hui'.

⁶ Xanapuxcu'nu' pālejni' tasacli tumīn ē talāhuanilh:

—Jāla namojōyāuj jā mojōcan tumīn tū mālacnūni'can Dios. Huā'mā' tumīn lixokocani't namāmakinīni'ncan chā'tin chī'xcu'.

⁷ Tachihuīna'nli ē taputzalh chī natalītamāhua pītzuna'j ti'ya't. Huā'mā' ti'ya't ixmāpācuhuīcan Ixti'ya't Alfarero ē a'ntza' ixcāmā'ncūcan makatiyātī'n. ⁸ Chuhua'j māpācuhuīcan Ti'ya't tū Ixtapalh Ka'lhni' xpālacata lītāmāhuaca tumīn tū ixlīxokocani't namāmakinīni'ncan chā'tin chī'xcu'. ⁹ Chuntza' mākentaxtūca huā'mā' tū huanli a'kchihuīna' Jeremías jā tzo'kli na ixtachihuīn Dios: “Cātayaca pu'xamacāuj tumīn ixla' plata (ū'tza' ixtapalh chā'tin chī'xcu' chuntza' chī tahuah makapitzīn israelitas). ¹⁰ Huā'mā' tumīn lītāmāhuaca ixti'ya't Alfarero chuntza' chī quimāpa'ksīlh Māpa'ksīni' Dios.”

Jesús na ixlacatin Pilato

Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38

¹¹ A'cxni' Jesús ixyālh na ixlacatin gobernador Pilato, ē ū'tza' kelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Jesús huanilh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

¹² A'cxni' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtalīmālacsu'yu, Jesús jā tū kelhtūni'lh. ¹³ Pilato kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Ē jā kexpa'ta' tū talīmālacsu'yuyān tachi'xcuhuī't?

¹⁴ Jesús jā tū kelhtīlh. Ū'tza' līlī'a'cnīlh gobernador.

Jesús lichihuīna'nca chī namaknīcan

Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

¹⁵ Ixa'nān a'ktin tahuī'lat ē a'cxni' ixlamā'lh cā'tani', gobernador ixmāxteka chā'tin tachi'n. Tachi'xcuhuī't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekcan. ¹⁶ Ixtanūmā'lh chā'tin tachi'n tī ixuanican Barrabás. Calhāxcuhuālh ixlakapascan huā'mā' Barrabás. ¹⁷ A'cxni' ixtatalacx-timīni't tachi'xcuhuī't, Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichiyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmāxteka? ¿Ē na'icmāxteka Barrabás o na'icmāxteka Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?

¹⁸ Chuntza' huanli Pilato xpālacata xla' ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalak-tzi'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh.

¹⁹ Līhuan ixuī'lh Pilato jā ixtlahuacan justicia, ixpuscāt macā'ni'lh tachihuīn ē huanilh: “Jā timaktanū'ya' xpālacata huā'mā' tzeya chī'xcu'. Jā tze chī iclakahuālaktzī'lh tzamā' chī'xcu' huā' kōtan tzi'sa.”

²⁰ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ixtā'chihuīna'makasītzī'nī't tachi'xcuhuī't ē ū'tza' talīsqi'nīli camakxteka Barrabás ē tahuānli camaknīca Jesús.

²¹ Ā'maktin cātā'chihuīna'nli gobernador ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tichiyā tachi'n lacasqui'nā'tit na'icmāxteka? ¿Jesús o Barrabás?

Xlaca'n tahuānli:

—Iclacasqui'nāuj Barrabás.

²² Pilato cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'ictlahuani' Jesús tī māpācuhuīcan Cristo?

Ixlīpō'ktuca'n takelhtīlh:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

²³ Pilato cāhuanilh:

—¿Tū xpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuānilh:

—¡Caxtokohua'ca'ca!

²⁴ A'cxni' Pilato cuenta tlahualh jāla ixcāmāko'xamixī ē ā'chulā' ixtatā'kaquī'mā'nalh ē jāla cāskāhuī'lh, xla' squi'nīli xcān. Na ixlacatinca'n tachi'xcuhuī't Pilato makacha'ka'lh ē cāhuanilh:

—Quit jā iclē'n cuenta xpālacata huā'mā' chī'xcu' ē chī nanī. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Hui'xina'n nali'pinā'tit cuenta.

²⁵ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't takelhtīlh:

—¡Quina'n ē quincamana'ca'n na'iclé'n nāuj cuenta ixpālacata huā'mā' chi'xcu' ē chī nani!

²⁶ Chuntza' Pilato māxtulh Barrabás ē makxtekli. Palaj tunca māpa'ksilh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

²⁷ Ā'listān i'soldados gobernador Pilato talē'lh Jesús nac pūchihuīn ē tamākēstokli lhūhua' soldados ē talītamacsti'li'lh. ²⁸ Palaj tunca tamāmakxtulh ixlu'xu' ē tamālhekē'lh xasmanta'jua' lu'xu'. ²⁹ Tatlahualh a'ktin corona ixla' lhtucu' ē tamā'knūlh. Tamaxquī'lh qui'hui' tū chi'palh na ixmacapekcāna'j. Tatatzokostani'lh ē talīlitzī'nli ē tahuanihl:

—¡Calakachi'xcuhuī'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

³⁰ Nā talakachojmanilh ē tachi'palh ixqui'hui' ē talīcucni'cli. ³¹ A'cxni' talīlitzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālhekē'pālh ixlu'xu' tū ixla' ixuani't. Palaj tunca talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

³² Lihuan ixta'a'mā'nalh, tapāxtokli chā'tin chi'xcu' xala' nac Cirene ē ixtacuhuīni' Simón. Sāmācu'quī'ca ixcrúz Jesús.

³³ Chuntza' ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gógota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ³⁴ A'ntza' maxquī'ca Jesús xaxcān vinagre tū ixmojōni'canī't catūhuālh tū xū'ni' hua'chi xī'cxi'. Palh ixua'lh, jā ixtimacka'tzī'lh chī napātīni'n. A'cxni' xla' kelhuanalh, jā hua'lh.

³⁵ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'ni'ttza', soldados tamāpitzihl ixlu'xu' Jesús na ixpu'na'i'tātcā'n ē talīmāxtulh suerte nataka'tzī tūchu nacālakhā'n chā'tunu' xlaca'n. Chuntza' mākentaxtūca tū huanli a'kchihuīna' jā tzo'kli: “Tamāpitzihl quīlu'xu' na ixpu'na'i'tātcā'n; tatlahualh suerte tū talīmāxtulh.” ³⁶ Palaj tunca tatahui'lal natamaktaka'lha. ³⁷ Hui'līca nac cruz a'ktin letrero na ixa'cpūn Jesús. A'ntza' ixtzo'kcanī't tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca. Ixtzo'kcanī't: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁸ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na ixpekxtūxquī. ³⁹ Tī ixtatētaxtumā'nalh tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē talakapalalh ⁴⁰ ē tahuanihl:

—Hui'x ixlactlahuacu'tuna' xaka'tla' templo ē ixyāhuapala'cu'tuna' ixlī'a'ktu'tun quīlhtamacuj. Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu hui'x milīmān. Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, cayujti nac cruz.

⁴¹ Nā chuntza' ixtalīlitzī'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Fariseos ē xanapuxcu'nu' israelitas lacxtim ixtalīlitzī'mā'nalh ē ixtalāhuanimā'nalh:

⁴² —Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. Palh ixlicāna' xla' ixPuxcu'ca'n israelitas, cayujli nac cruz chuhua'j ē chuntza' na'a'ka'ī'ni'yāuj xla'. ⁴³ Xla' līpāhuan Dios; chuhua'j Dios camakapūtaxtūlh palh ixlicāna' pāxquī'. Quincāhuanin xla' i'Ska'ta' Dios —tahuah.

⁴⁴ Nā ka'lhāna'nī'n tī ixcātā'xtokohua'ca'canī't, nā xlaca'n talakapalalh Jesús.

Jesús nīlh

Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

⁴⁵ Xlītzā'la cā'pucsa' huanli calhāxcuhuālh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh hua'chi tastu'nūt ē tanajīlh a'ktu'tun hora. ⁴⁶ Chī maktu'tun kōtanū, Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? (É ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quina'kxtekui'līnī'ta' quina'cstu?)

⁴⁷ Takexmatli huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha' ē xlaca'n talāhuanilh:

—Huā'mā' chi'xcu' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.

⁴⁸ Xamaktin chā'tin tatu'jnu quītayalh catūhuālh hua'chi panamāc. Līmāchū'huī'lh xaxcān vinagre ē cucchī'hua'ca'lh a'ktin qui'hui' ē quīlhyāhualh Jesús nahua'. ⁴⁹ Ā'makapitzīn tahuanih:

—Camakxtekli. Nalaktzī'nāuj palh Elías namin namakapūtaxtū.

⁵⁰ Ā'maktin Jesús ta'salh palha' ē palaj tunca nīlh. ⁵¹ Huā'mā' puntzuna' taxtī'tpitzīlh ka'tla' līlakamīlīn xaka'tla' nac templo. Ū'tza' huā'mā' līlakamīlīn tū ixmāpitzi templo. Tzuculh na ixquīlhtūn xala' tālhmā'n ē tapūpitzīlh hasta na ixtampān. Tī'ya't tachiquīlh ē chíhuix tatapūpitzīlh. ⁵² Tatalaquī'lh pūtā'cnūn ē talacastālancuana'nli lhūhua' tī ixta'a'ka'ī'ni'nī't Dios ē ixtanīnī'ttza'. ⁵³ Xlaca'n tataxtūlh nac pūtā'cnūn ē a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza' Jesús, tatanūlh nac cā'lacchicni' xaticuana'lanātlahuani't jā huanican Jerusalén. A'ntza' cātasu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't.

⁵⁴ Capitān romano ē soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús tajicua'nli a'cxni' tachiquīlh tī'ya't ē a'cxni' talaktzī'lh tū a'kspulalh. Xlaca'n tahuanih:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuani't.

⁵⁵ Lhūhua' puscan ixtalaktzī'mā'nalh makat. Ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' taxtūlh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. ⁵⁶ Na ixpu'na'i'tātcā'n puscan nā ixtayāna'lh María Magdalena ē María tī ixtzī'ca'n Jacobo ē José ē nā ixuī'lh ixtzī'ca'n ixka'hua'chan Zebedeo.

*Mā'cnūca Jesús**Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42*

⁵⁷ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza', milh chā'tin chi'xcu' ti ixuanican José ē xala' nac cā'lacchicni' Arimatea. Rico ixuanī't ē nā ixa'ka't'ni' Jesús. ⁵⁸ Xla' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. Pilato māpa'ksīni'lh camaxquī'ca. ⁵⁹ José lē'lh ixmacni' Jesús ē limaksuitli xatache'ke'n lu'xu'. ⁶⁰ Mā'cnūca a'ktin nac xasāsti' lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Lhu'cu' i'xla' José ixuanī't. A'cxni' limālacchahualh a'ktin ka'tla' chihuix nac lhu'cu', xla' a'lh. ⁶¹ Na ixlacapūn lhu'cu' ixtahui'lāna'lh María Magdalena ē ā'chā'tin María.

Soldados tamaktaka'lhli jā ixmā'cnūcanī't Jesús

⁶² A'cxni' ixa'kspulani'ttza' quilhtamacuj tū pūcāxui'likō'can tū maclacasqui'ncan quilhtamacuj tū pūjaxcan, xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos talaka'lh Pilato. ⁶³ Tahuaniilh:

—Señor gobernador, quina'n iclacapāstacāuj tū huanli tzamā' chi'xcu' ti a'kskāhu'i'nilh a'cxni' lakahuancus ixuanī't. Chuntza' huanli: “Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclastālancuana'n na i'xpu'na'i'tāc'a'n nīni'n”, huanli. ⁶⁴ Chuntza' camāpa'ksi'ni' tzej camaktaka'lhca pūtā'cnūn hasta nati'a'cchā'n a'ktu'tun quilhtamacuj. Palhāsā' i'scujnu'nī'n natamin nataka'lhlan ixmacni'. Tzē nacāhuanicān tachi'xcuhu'i't palh lacastālancuana'nī't na i'xpu'na'i'tāc'a'n nīni'n. Chuntza' ā'chulā' nacālī'a'kskāhu'i'can tachi'xcuhu'i't ē jā xapūla.

⁶⁵ Pilato cāhuanilh:

—Ā' tayāna'lh soldados. Cacālī'pintit ē calaktzī'ntit hui'xina'n chuntza' chī natamaktaka'lhca.

⁶⁶ Xlaca'n ta'a'lh ē tzej tacāxtlahualh pūtā'cnūn ē hui'līca sello nac chihuix tū kelhui'līca. Cāmakxtekanca' soldados ti natamaktaka'lhca.

28*Jesús lacastālancuana'nli**Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10*

¹ I'sputni'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē i'xkakamā'lh'tza' domingo a'cxni' María Magdalena ē ā'chā'tin María ta'a'lh nac pūtā'cnūn. ² Xamaktin palha' tachi'quilh ti'ya't. Chā'tin ixāngel Māpa'ksīni' Dios ixyujni'ta'nchi nac a'kapūn. A'cxni' chilh nac pūtā'cnūn, māpānūlh chihuix tū ixkelhui'līcanī't ē pūtahu'i'lh. ³ Āngel xkakalh hua'chī makli'pit ē i'xlu'xu' stala'nka' ixuanī't hua'chī panamāc. ⁴ A'cxni' soldados talaktzī'lh, taxpipilh ē tajicua'xnilh. ⁵ Āngel cāhuanilh puscan:

—Jā cajicua'ntit. Quit icca'tzi hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús ti xtokohua'ca'ca. ⁶ Xla' jātza' tihu'i'lh huā'tzā'. Lacastālancuana'nī'ttza' chuntza' chī huanli. Catanū'tit ē calaktzī'ntit jā i'xmāp'canī't. ⁷ Palaj capintit ē cacāhua'nī'tit i'scujnu'nī'n lacastālancuana'nī'ttza' na i'xpu'na'i'tāc'a'n nīni'n. Chuhua'j xla' nacāpūlani'yān nac estado Galilea. A'ntza' natā'lāpāxtokā'tit. Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān.

⁸ Palaj tunca puscan tatapānūlh nac pūtā'cnūn. Ixtajicua'n ē nā tapāxuhualh. Tatu'jnu'n ta'a'lh cāhuani scujnu'nī'n. ⁹ Xamaktin Jesús cātasu'yuni'lh ē cātā'chihuīna'lh. Xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús. Tachi'palh ixtujan ē talaktaquilhpūtalh ē tamakapāxūilh. ¹⁰ Xla' cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Capintit cacāmāca'tzīnī'tit quintā'timīn ixlacasqui'nca cata'a'lh nac estado Galilea ē a'ntza' naquintalakchā'n ē naquintalaktzī'n.

Tū tahuani soldados

¹¹ Lihuan ixta'a'mā'nalh puscan, makapitzīn soldados ti ixtamaktaka'lh mā'nalh pūtā'cnūn ē xlaca'n ta'a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. Tahuaniilh xanapuxcu'nu' pālejni' i'xli'pō'ktu tū ixa'kspulani't. ¹² Tzamā' pālejni' talaka'lh xanapuxcu'nu' israelitas ē talīchihuīna'lh. Lhūhua' tumīn cāmaxquī'ca soldados ¹³ ē cāhuanicā:

—Hui'xina'n nahua'nā'tit palh cā'tzī'sni' tamilh i'scujnu'nī'n Jesús lihuan i'lh'atapā'na'ntit ē xlaca'n taka'lhlan ixmacni'. ¹⁴ Palh namāca'tzīnīcan gobernador i'lh'atapā'na'ntit, quina'n na'iclacāxlayāuj chī jā caticātālimaknīn.

¹⁵ Soldados tamaktīni'lh tumīn ē ta'a'lh ē tahuani chuntza' chī ixcāhuanicani't. Chuntza' israelitas tahuani hasta chuhua'j.

*Jesús cāmacamaxquī'lh ixtascujūtca'n i'scujnu'nī'n**Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23*

¹⁶ Kelhacāujtin i'scujnu'nī'n ta'a'lh nac estado Galilea a'ktin nac sipej tū Jesús lacsacli. ¹⁷ A'cxni' talaktzī'lh Jesús, talaktaquilhpūtalh masqui makapitzīn jā ixta'a'ka't'cu'tun. ¹⁸ Jesús cālakalacatzuna'jīlh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Quit quimaxquī'canī't i'xli'pō'ktu limāpa'ksīn ē na'iccāmāpa'ksī i'xli'pō'ktuca'n tū tahuī'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac a'kapūn. ¹⁹ Chuntza' capintit calhāxcuhuālh nac

cā'quilhtamacuj ē cacāmāsu'yuni'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't chī tzē quiscujnu'nī'n natahuan. Nacālimā'kpaxī'yā'tit ixlītlī'hui'qui xaTāta' Dios ē ī'Ska'ta' ē Espīritu Santo.
²⁰ Nacāmāsu'yuni'yā'tit chī natalatā'kchoko ē chī natakexmatni' ixlīpō'ktu tū quit iccālimāpa'ksīni'nī'ta'n hui'xina'n. Caca'tzītīt quit pō'ktu quilhtamacuj iccātā'lamā'n hasta a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Amén.

San Marcos

Juan Mā'kpaḁīni'

Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

¹ Huā'mā' xatze tachihuūn tū māsu'yucan ixpālacata Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios.

² Chā'tin profeta tzo'knulh chī Dios huanilh ī'Ska'ta'. Chuntza' huanli:

Cakexpa'tti.

Quit na'icmaca'n quilacsujni' milacatīn tī napūlani'yān hui'x ē tī nacāxtlahua mintej.

³ Nā profeta Isaías tzo'knulh chuntza':

A'ntza' jā cā'tzaya'nca tī'ya't, nakexmatcan chā'tin tī palha' chihuūna'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'nctit tej.”

Chuntza' tzo'knulh Isaías.

⁴ Tzamā' mākentaxtūca a'cxni' Juan tī ixmā'kpaḁīni'n ixtasu'yu nac cā'tzaya'nca tī'ya't. Ixa'kchihuūna'n ē ixcāhuani tachi'xcuhuī't:

—Calilīpuhuanit ixpālacata mincuentaca'n. Cacāmakxtektit ē nacāmātza'nkēna'ni'yān ē ca'a'kpaḁit.

⁵ Tachi'xcuhuī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac estado Judea ē xalanī'n nac cā'lacchicni' Jerusalén, ixlīpō'ktuca'n tamilh takexmata tū huanli Juan. A'cxni' takelhtasu'yuni'lh Dios ixcuentaca'n. Juan camā'kpaḁīlh chā'tunu' nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán.

⁶ Juan ixlhakā'nī't lu'xu' tū ixlīcāxtlahuacani't ixchī'xit camello ē ixlīchī'can ko'xka' ixuani't. Ixua'xtu'qui' ē xacān ta'xcāt xala' nac cā'qui'huī'n. ⁷ Ixa'kchihuūna'n ē ixcāhuani tachi'xcuhuī't:

—Ā'listān namin ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' nūn na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcacchi'. ⁸ Quit iccālīmā'kpaḁīni'ta'n xcān; xla' nacāmamini'yān Espiritu Santo.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22

⁹ Tzamā' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' Nazaret xala' estado Galilea ē lakmilh Juan jā ixmā'kpaḁīni'mā'lh. Juan mā'kpaḁīlh Jesús nac ka'tla' xcān jā huanican Jordán. ¹⁰ A'cxni' Jesús tacutli nac xcān, xamaktin laktzi'lh chī talaquī'lh nac a'kapūn ē mincha' Espiritu Santo ē ixtasu'yu hua'chī tantzasnān a'cxni' ixuyjmā'chi. Chilh na ixa'kpūn Jesús. ¹¹ Kexmatca a'ktin tachihuūn nac a'kapūn ē huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān —huanli.

Skāhuī'ni' ixlīlaktzī'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13

¹² Palaj tunca Espiritu Santo macā'lh Jesús nac cā'tzaya'nca tī'ya't. ¹³ Ixui'lh a'ntza' nac cā'tzaya'nca tī'ya't tu'pu'xam quilhtamacuj. A'ntza' skāhuī'ni' tū huanican Satanás, xla' ixputza chī Jesús jā ixkexmatni'lh Dios. Nā a'ntza' ixa'nān animalh tū ixtahua'nān. Ixāngeles Dios ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús.

Jesús tzuculh a'kchihuūna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

¹⁴ A'cxni' ixchī'canī't Juan, Jesús a'lh nac Galilea ē ixlī'a'kchihuūna'n xatze tachihuūn tū ixla' Dios. ¹⁵ Ixuan:

—Chilhza' quilhtamacuj tū lilhāna'ncanī't ē talacatzuna'jīmā'htza' a'cxni' nalaktzī'ncan ixlīcāna' Dios māpa'ksīni'n. Calilīpuhuanit ixpālacata tū jā tze tū tlahuani'ta'ntit ē calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n. Ca'a'ka'ī'tit xatze tachihuūn tū Dios māca'tzīnī'nī't.

Jesús cālasacli kelhatā'ti' chī'pananī'n squī'ti'

Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

¹⁶ A'cxni' Jesús ixlatlā'huān na ixquilhtūn xaka'tla' xcān tū huanican Lago Galilea, xla' cālaktzī'lh Simón ē ixtā'tin Andrés. Ixtamojōmā'nalh nac xcān ixpūtanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. Xlaca'n chī'pananī'n squī'ti' ixtahuani't. ¹⁷ Jesús cāhuanih:

—Caquilātā'a'uj ē na'iccāmāsu'yuni'yān chī nacālīmā'a'ka'Tnī'yā'tit tachi'xcuhuī't ixtachihuūn Dios.

¹⁸ Palaj tunca tamakxtekli ixpūtanca'n ē tatā'a'lh Jesús.

¹⁹ A'cxni' Jesús a'lh lacapunchuna'j, cālaktzī'lh Jacobo ē Juan ixcamana' Zebedeo. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh nac pūtacutnu' ē ixtalacachi'mā'nalh ixpūtanca'n. ²⁰ Palaj tunca Jesús

cāmāta'satīnīni'lh ē xlaca'n ta'a'kxtekui'lilh ixtāta'ca'n Zebedeo ē T'scujnu'nī'n nac pūtacutnu' ē ta'a'lh tastālani'lh Jesús.

Chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'

Lc. 4:31-37

²¹ Ta'a'lh nac cā'lacchicni' Capernaum. A'cxni' a'cchā'lh quilhtamacuj tū pūjaxcan, palaj tunca Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhui't. ²² Ixtali'a'cni chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixcāmāsu'yuni'mā'lh hua'chi chā'tin tī ka'lhī līmāpa'ksīn ē jā chuntza' chī tamāsu'yu xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ²³ Palaj tunca tanūlh nac templo chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. Xla' ta'salh ē huanli:

²⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmij quina'n? ¿Ē ta'nī'ta' naquilāmālakspūtūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixta' Dios ē Xatasicua'lanātlahua hui'x.

²⁵ Jesús lacaquilhnīlh jā tzeza ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla'! ¡Camakxtekti huā'mā' chī'xcu'!

²⁶ Chī'xcu' taxla'juani'lh ē jā tzeza ū'ni' palha' ta'salh ē taxtuni'lh. ²⁷ Ixlipō'ktuca'n tali'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'mā'n quina'n? Xasāsti' huā'mā'. Huā'mā' chī'xcu' līchihuīna' līmāpa'ksīn. Hasta jā tzeza ū'nī'n takexmatni' a'cxni' xla' cāmāpa'ksī.

²⁸ Palaj tunca ta'a'kahuankō'lh calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixpālacata tū tlhualh Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhui'ti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39

²⁹ A'cxni' Jesús taxtulh na ixtemploca'n israelitas, palaj tunca a'lh ē tanūlh na ixchicca'n Simón ē Andrés. Tatā'a'lh Jacobo ē Juan. ³⁰ Ixpuhui'ti' Simón ixmacscutlamā'lh ē ixmā'lh. Palaj māca'tzīnīca Jesús. ³¹ Xla' a'lh ē macachi'palh ē mā'kaqui'lh ē palaj tunca tapānūni'lh chī ixmacscutla. Palaj tunca puscāt cāmāhui'lh.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlani'n

Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41

³² Kōtanūta' a'cxni' ixtā'cnūmā'lh'tza' chī'chīni', cālīmīni'ca Jesús ixlipō'ktuca'n tī ixtata'jatatlā ē tī ixtaka'lhī jā tzeza ū'nī'n. ³³ Ixlipō'ktuca'n xalanī'n cā'lacchicni' tatakēstokli na ixtanquilhtīn chīc. ³⁴ Cāmātzeyīlh lhūhua' tī ixtata'jatatlā chu catūxcuhuālh ta'jatāt ixtaka'lhī chā'tunu'. Cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeza ū'nī'n. Jā cāmāxtekli natachihuīna' nā jā tzeza ū'nī'n ixpālacata jā ixlacasqui'n xlaca'n ixtahualh tīchu xla'.

Jesús a'kchihuīna'ni nac estado Galilea

Lc. 4:42-44

³⁵ Ixllakali tzi'saj Jesús tāquī'lh ē taxtulh ē a'lh lacatīn jā jā tī ixuī'lh. A'ntza' orarlīh. ³⁶ Simón a'lh putza ē ā'makapitzīn tatā'a'lh. ³⁷ A'cxni' tamaclalh Jesús, tahuanih:

—Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't taputzayān.

³⁸ Xla' cāhuanilh:

—Ca'a'uj nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' tū tahuī'lāna'lh lacatzuna'j ē quit a'ntza' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Ū'tza' iclīmīni't.

³⁹ Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixmāsu'yu na ixtemploca'n israelitas ē cāmāxtulh jā tzeza ū'nī'n.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquīnt

Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

⁴⁰ Lakchā'lh Jesús chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmasī quinquīntca'n tū huanican lepra. Xla' tatzokostani'lh Jesús ē squi'nī'lh:

—Palh hui'x lacasqui'na', tzē naquīmātzeyī'ya'.

⁴¹ Jesús lakalhu'manli ē stu'ncli ixmacan ē xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeza'ntī.

⁴² A'cxni' huanilh huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt ē tzezanli. ⁴³ A'cxni' Jesús macā'lh, lacatejtīn huanilh:

⁴⁴ —Catamaktaka'lhti ē jā tihua'ni'ya' nūn chā'tin. Xmān calakpi pālej ē camāsu'yuni' mimacni'. Xla' nalaktzi'n palh tzezanī'ta'tza'. Namālacnūni'ya' chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés ixpālacata tī ixmakxteknī'tza' tzamā' ta'jatāt. Chuntza' nataca'tzī tachi'xcuhui't tzezanī'ta'tza'.

⁴⁵ Xla' palaj tunca taxtulh ē tzuculh cāhuanitā'kchoko līlhūhua' ē cāhuanilh tū ixa'kspulani't. Chuntza' Jesús jātza' la ixtanū nac cā'lacchicni' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ixpālacata jā ixlacasqui'n ixtatakēstokli. Chuntza' xmān tachokolh na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh ixtalaka'n.

2

Jesús mätzeyl̄h chā'tin tī I'xcahuī'huananī't

Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

¹ Ixliłātma'j Jesús taspī'tli ē tanūpāl̄h nac Capernaum. Tachi'xcuhuī't takexm̄atli ixuī'lh nac chic. ² Palaj tunca liłhūhua' talaktakēstokli hasta jātza' ixtatanūkō' ixpūchakān chic. Nā tatzumalh tanquiltin. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios. ³ Talakmilh ā'makapitzin ē na ixlacpu'na'itātca'n kelhatā'ti' chi'xcuhuī'n ixtapūlimimā'nalh talajni'. Nac talajni' ixmā'lh chā'tin ta'jatatlani' tī I'xcahuī'huananī't. ⁴ Jāla talakchā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhuī't ixlitzuma chic. Tapūtahua'ca'lh escalera ixa'kstīn chic ē ta'a'kstīxualki chic ixlaktza Jesús.

A'cxni' tzej tamālaquī'lh, talīchi'lh lasu talajni' ē tapūmānūlh ta'jatatlani'. ⁵ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'tīni' ixlītlī'huī'qui, xla' huanil̄h ta'jatatlani':

—Quinka'hua'cha, icmātza'nkēna'ni'kō'yān mīncuenta.

⁶ Ixtakexmatuī'lāna'lh ā'makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē tapuhuanli ixa'cstuca'n: ⁷ “¿Tū ixpālacata chihuīna'n chuntza' huā'mā' chi'xcu'?” Xla' mālākchā'nī'mā'lh Dios chī chihuīna'nli. Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

⁸ Palaj tunca Jesús ixlīmān ca'tzīlh chī xla'ca'n ixtapuhua'ca'n nāl̄h ē cāhuanil̄h:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na milistacna'ca'n? ⁹ Icuanihl̄tza' ta'jatatlani': “Icmātza'nkēna'ni'kō'yān mīncuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanil̄h: “Catā'kaqui' ē casmī'li' mimpūtama' ē catlā'hua'nti”, chuntza' ixlītasu'yulh palh ixlīcāna' tzeyanli. ¹⁰ Quit Chi'xcu' xalā' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuhuī't.

Palaj tunca Jesús huanil̄h chi'xcu' tī I'xcahuī'huananī't:

¹¹ —Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmī'li' mimpūtama' ē capit na minchic.

¹² Xamaktin tā'kaqui'lh na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tī ixtahuī'lāna'lh ē sacli ixpūtama' ē taxtulh. Ū'tza' talīlī'a'cnīlh ixlīpō'ktuca'n ē tamakapāxūil̄h Dios ē tahuani':

—Jā maktin laktzī'nī'tauj tū laktzī'uj chuhua'j.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

¹³ Palaj tunca Jesús a'mpāl̄h na ixquiltūn mar. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaka'lh ē ixcāmāsu'yuni'. ¹⁴ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh, tētaxtulh jā ixmātā'jīni'ncan līxokot ē laktzī'lh Levī ixka'hua'cha Alfeo. Jesús huanil̄h:

—Caquistā'la'ni'.

Xla' tāyalh ē stālani'lh.

¹⁵ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh na ixchic Levī. Tachā'lh lhūhua' mātā'jīni'ni'n līxokot ē ā'makapitzin tī ixcālakmaka'ncan. Xla'ca'n ixcātā'huā'yamā'lh Jesús ē I'scujnu'ni'n. Lhūhua' tī ixtastālani'. ¹⁶ A'cxni' xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos talaktzī'lh ixcātā'huā'yān mātā'jīni'ni'n ē ā'makapitzin tī ixcālakmaka'ncan, tahuaniil̄h I'scujnu'ni'n Jesús:

—¿Tū ixpālacata cātā'huā'yān Jesús mātā'jīni'ni'n ē tī jā tzeyā chi'xcuhuī'n?

¹⁷ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, cāhuanil̄h:

—Xla'ca'n tī jā tata'jatatla jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. Quit jā icmilh iccāputza tī tapuhuan xla'ca'n lactze. Icmilh iccāputza tachi'xcuhuī't tī taca'tzī jā tze xla'ca'n.

Kelhasqui'nica Jesús ixpālacata chī jā tihuā'yān

Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

¹⁸ I'scujnu'ni'n Juan ē fariseos makatunu' ixtalīhuī'lī jā ixtahuā'yān. Makapitzin chī'xcuhuī'n talakmilh Jesús ē tahuaniil̄h:

—I'scujnu'ni'n Juan ē nā I'scujnu'ni'n fariseos makatunu' talīhuī'lī jā tahuā'yān. ¿Tū ixpālacata miscujnu'ni'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yān?

¹⁹ Jesús cāhuanil̄h:

—Xla'ca'n tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca, ¿ē natalīhuī'lī jā catitahuā'yān? Lihuan cātā'lahuī'lhuc squī'nīni', natahuā'yān ixamigos. ²⁰ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squī'nīni'. A'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, jā catitahuā'yālh ixamigos ixpālacata natalīpuhuan. (A'cxni' Jesús cāhuanil̄h huā'mā', ixlīchihuīna'mā'ca ixlē'cstu.)

Jesús cāhuanipāl̄h:

²¹ —Huā'mā' tū quit icmāsu'yu, ū'tza' xasāsti'. Palh catīhuālh namākentaxtū ē nā mākentaxtūcu'tun ixtahuī'latca'n mixū'nāpapna'ca'n, xla' nala hua'chi chā'tin tī nasita xasāsti'

lu'xu' nalilactza'pa' xamasni'. Xasāsti' lu'xu' nata'a'ktimī ē nastanca xamasni' ē a'ntza' jā taxtī'tli ā'chulā' ka'tla' nala. ²² Xaxcān uva tū jāna'j xcu'ta, jā tū chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Palh chuntza' ixtlahuaca, napanka ko'xka' a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva. Namojōcan xasāsti' nac ko'xka'. A'cxni' naxcu'tan, jā catipankli. Chuntza' jā pāxcat catilalh ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva —cāhuanilh Jesús.

Quilhtamacuj tū pūjaxcan ta'ī'lh tza'ktza' scujnu'nī'n

Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

²³ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcātā'tētaxtumā'lh ī'scujnu'nī'n nac a'ktin cā'tacuxtu. Xlaca'n tatzuculh ta'ī' pātin pātu' tza'ktza'. ²⁴ Palaj tunca tahuaniilh Jesús fariseos: —Cala'ktzi'. Miscujnu'nī'n tascujmā'nalh ē chuhua'j quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' jā mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés.

²⁵ Jesús cākelhtīl:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tū ix-tatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsa ē cāspunī'lh līhua'. ²⁶ Tanūlh na ixchic Dios a'cxni' Abiatar xapuxcu' pālej ixuanī't ē hua'lh pāntzīn tū ixmālacnūcanī't Dios. Jā minī'ni' ixua'lh huā'mā' pāntzīn ixpālacata xmān pālejni' tzē natahua'. Nā David cāmaxquī'lh chī'xcu'huī'n tū ix-tatā'a'mā'nalh.

²⁷ Nā Jesús cāhuanilh:

—Dios tlhualh quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacatata'n tachi'xcu'huī't ē jā tlhualh tachi'xcu'huī't ixpālacata quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²⁸ Chuntza' quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē tze na'icmāpa'ksī tū natlahuacan a'cxni' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

3

Chā'tin chī'xcu' ixmacascācni't

Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

¹ Jesús tanūpālh na ixtemploca'n israelitas. Ixu'lh a'ntza' chā'tin chī'xcu' tū ixmacascācni't. ² Tachi'xcu'huī't ixtamakataka'lh mā'nalh Jesús palh namātzeyini'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ixpālacata ixtalimālacsu'yucu'tun. ³ Jesús huanilh chī'xcu' tū ixmacascācni't:

—Cata't ē catāya' na quilacpu'na'ī'tātca'n.

⁴ Cāhuanilh tachi'xcu'huī't:

—¿Tū ā'chulā' minī'ni' tlhauacan quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē minī'ni' na'icmakapūtaxtū chī'xcu' o na'icmakni'?

Xlaca'n ca'cs ixtahuī'lāna'lh. ⁵ Jesús cālaktzī'lh ixlipō'ktuca'n tū ixtalītamacsti'li'nī't. Ixsītzī'yālh ē nā ixlīlīpuhuayālh chī jā ixtalalcalhu'man ta'jatatlani' ē huanilh chī'xcu':

—Castu'ncti mimacan.

A'cxni' stu'ncli ixmacan, tzetza' ixuanī't. ⁶ Palaj tunca fariseos tataxtulh ē tatā'chihuīna'nli ixchī'xcu'huī'n Herodes chī natalimācni Jesús.

Jesús māsu'yulh na ixquilhtūn lago

⁷ Jesús a'lh na ixquilhtūn lago ē ī'scujnu'nī'n tatā'a'lh. Lhūhua' tachi'xcu'huī't xalanī'n nac estado Galilea tastālani'lh Jesús. A'cxni' takexmātlī pō'ktu tū tlhualh Jesús, talakmilh nā xlaca'n xalanī'n nac estado Judea. ⁸ Xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n nac Idumea talakmilh Jesús. Xlaca'n xalanī'n ixtuntacut nac xcān Jordán ē xalanī'n lacatzuna'j cā'lacchicni' Tiro ē Sidón nā talakmilh. Lhūhua' tachi'xcu'huī't talakmilh Jesús a'cxni' takexmātlī tū tlhualh. ⁹ Cāhuanilh ī'scujnu'nī'n catacāxū'īlīh a'ktin barco jā natojō ē chuntza' lhūhua' tachi'xcu'huī't jāla catitatanclsī. ¹⁰ Lhūhua' ixcāmātzeyinī't ē pō'ktu tū ixtatā'jatātla ixtalalacatzuna'j ē ixtalālacxquitimā'nalh. Ixtaxa'macu'tun Jesús. ¹¹ A'cxni' xlaca'n tū ixtakā'lhī jā tzeya ū'nī' talaktzī'lh Jesús, xlaca'n tatzatōkostani'lh ē palha' tahuani:

—Hui'x ī'ska'ta' Dios.

¹² Xla' cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh jā ixtahuani tīchu xla'.

Jesús cālacsacī kelhacāujtu' ī'scujnu'nī'n

Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

¹³ Jesús a'lh nac sipej ē cāta'sani'lh tū cālacsacī'nli ē talakmilh. ¹⁴ Cālacsacī kelhacāujtu' tū natatā'latā'kchoko ē nacāmācā'n natamāsu'yū ixtachihuīn Dios. ¹⁵ Nā xlaca'n cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn natamātzeyī ta'jatatlani'n ē natamāxtu jā tzeya ū'nī'n. ¹⁶ Tzamā' kelhacāujtu': Simón tū hui'līni'ca ixtacuhūni' Pedro, ¹⁷ ē nā Jacobo ē Juan ixtā'tin tū ixka'hua'chan Zebedeo ixtahuani't ē xlaca'n cāhui'līni'ca ixtacuhūni' Boanerges tū huanicu'tun hua'chī jilini'. ¹⁸ Nā Andrés ē Felipe ē Bartolomé ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Tadeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁹ Ē Judas Iscariote, xla' tū ā'līstān macāmāstā'lh Jesús.

Huanca Jesús ixliscuja ixlitli'hui'qui skāhu'ni'

Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

Jesús a'lh na ixchic. ²⁰ Tatakēstokpāl̄h l̄hūhua' tachi'xcuui't hasta jāla ixtahuā'yan Jesús ē ī'scujnu'ni'n. ²¹ A'cxni' ixtalakapasni'n taca'tzil̄h huā'mā', xla'n talakmil̄h natachi'pa ixpālacata ixtahuan xla' hua'chi chuyani' ixl̄ila.

²² Xamākel̄tahuā'kē'ni'ni'n l̄imāpa'ks̄in t̄i ixtamini'ta'ncha' nac Jerusalén ixtahuan:

—Beelzebū, t̄i xapuxcu' jā tzeyā ū'ni'n, xla' tanūni'ni't Jesús. Ū'tza' cāl̄imāxtu jā tzeyā ū'ni'n.

²³ Jesús cāta'sani'lh ē cāhuanilh tū l̄ica'tz̄ini'can:

—¿Chī nāl̄imāxtucan Skāhu'ni' palh ū'tza' t̄i tanūma'lh? ²⁴ Palh māpa'ks̄ini'ni'n tatapitzi ē talātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁵ Palh tampūtin familia tatapitzi ē natalātucsa, jā catitatāyani'lh. ²⁶ ¿Chī Skāhu'ni' nāl̄imāxtu ixtā'skāhu'ni' palh chu ū'tza' t̄i māpa'ks̄imā'lh? Palh Skāhu'ni' natapitzi, jāla catitāyani'lh; tzē nalaksp̄uta.

²⁷ Jā t̄i chā'tin catitanūlh naka'lhāna'n na ixchic chā'tin t̄i tli'hui'qui palh jā pūla nachī'can ixtēcu' ch̄ic. A'cxni' chī'hui'licani'ttza', a'cxni' tzētza' namakka'lhāna'can.

²⁸ 'Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tzē namātza'nkēna'ni'can ixl̄ipō'ktu ixcountaca'n tachi'xcuui't ē catūxcuui'lh jā tze tū tahuan. ²⁹ Palh catihuā'lh ixuanl̄i jā tze tū tl̄ahua Esp̄iritu Santo, xla' jāla catimātza'nkēna'ni'ca. Xla' naka'lhī ixcounta pō'ktu quilhtamacuj.

³⁰ Jesús huanl̄i huā'mā' ixpālacata ixtahuan: “Xla' ka'lhī jā tzeyā ū'ni'.”

Ixtzī' ē ixtā'tim̄in Jesús

Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

³¹ Ā'l̄istān tachā'lh ixtzī' ē ixtā'tim̄in Jesús. Tatāyahl̄ nac kēpūn ē māta'sat̄in̄ini'nca xla'. ³² Tachi'xcuui't ixtal̄itasti'li'ni't ē tahuanilh:

—Tayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'tim̄in ē tatā'chihuāna'ncu'tunān.

³³ Xla' cākelht̄ilh:

—¿Ē ca'tz̄iyā't̄i t̄ichu iccālaktzī'n hua'chi quintzī' ē quintā'tim̄in?

³⁴ Ixcālaktzī'nkō' ixl̄ipō'ktuca'n t̄i ixtahu'lanā'lh ē ixtal̄itasti'li'ni't ē cāhuanilh:

—Tzamā' ū'tunu'n quintzī' ē quintā'tim̄in. ³⁵ Ixl̄ipō'ktuca'n t̄i natatl̄ahua tū lacasqui'n Dios, ū'tunu'n quintzī' ē quintā'tim̄in.

4

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

¹ Palaj tunca Jesús tzucupāl̄h māsu'yu na ixquilhtūn mar. Talaktakēstokl̄i l̄hūhua' tachi'xcuui't ē ū'tza' l̄itojō'lh a'ktin nac barco. Tahuī'lh nac barco tū ixuī'lh na ixkelhni' xcān. Ixl̄ipō'ktuca'n tachi'xcuui't tatachokol̄h na ixquilhtūn xcān. ² Lhūhua' ixcāl̄imāsu'yuni'mā'lh tū l̄ica'tz̄ini'can. A'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh, cāhuanilh:

³ —Cakexpa'ttit. Ixuī'lh chā'tin cha'nāna' ē taxtul̄h nacha'n ixlichā'nat. ⁴ A'cxni' ixmakahuanimā'lh lichā'nat, makapitz̄in tayujli nac tej. Tamilh sp̄ūni'n ē tasacua'lh. ⁵ Ā'makapitz̄in tayujli nac cā'chihuixni' jā jā pūlhmā'n ti'ya't. Palaj pu'nli huā'mā' lichā'nat ixpālacata jā pūlhmā'n ti'ya't. ⁶ A'cxni' chī'chini'lh, scācl̄i xapa'lhma' ixpālacata jāla tā'cnūlh ixtankēx'k ē xnekli. ⁷ Ā'makapitz̄in lichā'nat huampala tayujli nac cāl̄htucū'n ē lhtucu' tastacl̄i ē tamā'ktzī'lh ē jā tū tahuā'ca'lh. ⁸ Ā'makapitz̄in lichā'nat tayujli jā tze ti'ya't ē pu'nli ē tacl̄i ē māstā'lh ixtahua'ca't. Makapitz̄in lichā'nat tamāstā'lh pu'xamacūj ē ā'makapitz̄in tamāstā'lh tu'tumpu'xam ē ā'makapitz̄in tamāstā'lh a'ktin cientu.

⁹ Jesús cāhuanilh:

—Palh kexpa'tni'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

Jesús māsu'yulh tū l̄ica'tz̄ini'can

Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

¹⁰ A'cxni' ixta'anī'ttza' l̄hūhua' tachi'xcuui't, xmān tatachokol̄h Jesús ē kelhacāujtu' ē ā'makapitz̄in huampala. Kelhacāujtu' takelhasqui'n̄ilh ixpālacata tū l̄ica'tz̄ini'can. ¹¹ Jesús cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala ixl̄imāpa'ks̄in Dios. Ā'makapitz̄in iccāl̄itachihuāna' xmān chī natal̄ica'tz̄ini'n. ¹² Chuntza' masqui takexmatli, jā catitaca'tzil̄h ē masqui talaktzī'n, tasu'yu hua'chi jā talacahuāna'n. Ū'tza' jā catital̄ilakpal̄ilh ixtalacapāstacni'ca'n ē jā caticāmātza'nkēna'ni'ca ixcountaca'n.

Tū huanicu'tun tū l̄ica'tz̄ini'can

Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Palh jā kexpa'tā'tit huā'mā' tū līca'tzīni'can, jā catica'tzī'tit ixlīpō'ktu ā'makapitzīn. ¹⁴ Cha'nāna' cha'nli ixtachihuīn Dios. ¹⁵ A'ntza' jā yujli līcha'nat nac tej, ū'tza' hua'chi tachi'xcuui't tī takexmatli ē palaj milh skāhuī'ni' ē cāmāpātza'nkēnīlh tū ixtasca'tnī't.

¹⁶ Nā chuntza' jā yujli līcha'nat nac cā'chihuixni', ū'tza' hua'chi tī takexmata ixtachihuīn Dios ē talakati. ¹⁷ Hua'chi līcha'nat tū jā ixka'lhī pūlh mā'n ixtankēxē'kca'n jā tāyani'lh, chuntza' xlaca'n jā makās tatāyani'. A'cxni' tapātī catūhuālh o a'cxni' cāputzastālani'can ixpālacata tū ta'a'ka'ī'lh, jā'tza' talakati ē tamakxteku'tun ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Jā yujli līcha'nat nac cā'lhtucū'n, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihuīn ē sca'ta. ¹⁹ Masqui tasca'tli, talacapāstaca chī natalihuā'yan ē chī lacricujnu' natalihuan. Nā talacasqui'n lhūhua' catūhuālh. Ixlīpō'ktu huā'mā' cāmāmakchuyī ē jā cāmāxteka natalacapāstaca tū takexmatli. Jā'tza' tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Chuntza' tzamā' hua'chi lhtucu' tū tamā'ktzī'lh līcha'nat.

²⁰ Jā yujli līcha'nat nac tze ti'ya't, ū'tza' hua'chi xlaca'n tī takexmata tachihuīn ē tasca'ta ē tzej tatasu'yu palh ta'a'ka'ī'. Ixlīpō'ktuca'n taka'lhī tū natalimākapāxūī Dios. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū māstā'lh pu'xamacāuj ē makapitzīn ā'chulā' taca'tzī tamakapāxūī Dios. Xlaca'n hua'chi līcha'nat tū māstā'lh tu'tumpu'xam o a'ktin cientu ixtahua'ca't.

Chī lītaxtu hua'chi pūcās

Lc. 8:16-18

²¹ Jesús cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin limin pūcās ē nalimāchahua catūhuālh o nahui'li na ixtampīn tama'. Hui'lican a'ktin nac mesa o a'ktin nac cajón. ²² Pō'ktu tū tatzē'knī't chuhua'j, pō'ktu namāsu'yukō'can. Tū tatzē'knī'tcus, ū'tza' naca'tzīkō'can. ²³ Palh kexpa'tnī'ta'ntit, cuenta catlahua'tit.

²⁴ Chuntza' cāhuanilh Jesús:

—Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit. Palh nalihui'li'ya'tit nasca'tā'tit, Dios nacāmaktāyāyān ē ā'chulā' nasca'tā'tit. ²⁵ Tī cuenta tlaha ixtachihuīn Dios, ā'chulā' nasca'ta. Tī jā cuenta tlaha, napātza'nkākō' tū kexmatnī't.

Chī lītaxtu hua'chi līcha'nat ē chī listaca

²⁶ Jesús huanli:

—Chī Dios māpa'ksīni'nkō', ū'tza' hua'chi a'cxni' chā'tin chi'xcu' nacha'n līcha'nat nac ti'ya't. ²⁷ Xla' nalhtata tzi'sa ē natā'kaquī' tzi'saj. Līcha'nat napu'n ē nastaca ē xla' jā ca'tzī chī lipu'nli ē chī listacli. ²⁸ Ti'ya't ixlīmān makapu'nli; pūla tasu'yu xapa'lhma' ē palaj tunca xaxihuī't ē ā'līstān tza'ktza'n. ²⁹ A'cxni' scāclitza' ē cuxi'tza' nahuan, palaj tunca ī'can ixpālacata chilhtza' quihltamacuj tū napū'ī'can.

Chī lītaxtu hua'chi xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19

³⁰ Jesús huanli:

—¿Chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios? ¿Chī nalimāsu'yuyāuj chī natalhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī? ³¹ Natalhūhua'n hua'chi a'ktin xalīcha'nat tū huanican mostaza. Huā'mā' xalīcha'nat ā'chulā' xamactzina'j ē jā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn līcha'nat tū cha'nca. ³² A'cxni' cha'nca'nī'tza', ē nastaca, ka'tla' nahuan ē lhūhua' ixpekenī'n naka'lhī. Chuntza' spūnī'n tze natatlahua ixmāsekca'n jā skē'knin.

Jesús māsu'yulh tū līca'tzīni'can

Mt. 13:34-35

³³ Chuntza' lhūhua' ixcālīmāsu'yuni' tū līca'tzīni'can ē līlaczucu cāmāsu'yuni'lh chuntza' chī tze natalisca'ta. ³⁴ Xmān tū līca'tzīni'can ixcālītā'chihuīna'n tachi'xcuui't. A'cxni' ixlīmānca'n xla' ē ī'scujnu'nī'n, tzej ixcālīmāsu'yuni' ixlīpō'ktu.

Jesús cāmāca'cslīlh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

³⁵ Kōtanūtza' ixuanī't tzamā' quihltamacuj ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Ca'a'uj ixtuntacut nac xcān.

³⁶ Jesús ixuī'lhuc nac barco, ē chuntza' talīlē'lh nac barco ē cāmāxtekli lhūhua' tachi'xcuui't. A'makapitzīn barco nā tatā'a'lh ixtuntacut nac xcān. ³⁷ A'cxni' ixtatacutmā'nalh, palha' tzuculh ū'nun. Mar sno'kli barco ē ixlītatzumamā'lh xcān. ³⁸ Jesús xtu ximā'lh nac barco ē ī'lhataamā'lh ē ixa'ktzi'mā'lh a'ktin ixa'ktzi'. Tamālakahuanilh ē tahuanilh:

—Mākelthahua'kē'ni', tā'cnūmā'nauj ē hui'x jā cuenta tlaha'ya'.

³⁹ Jesús tā'kaquī'lh ē lacaquihnlīh ū'ni' ē huanilh mar:

—Caca'csla'.

Ca'cslalh ū'ni' ē ca'cs tahuī'lh mar. ⁴⁰ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? Jā quīlālipāhuanāuj.

⁴¹ Tali'a'cnīlh ē talāhuanilh chā'tunu' xlaca'n:

—¿Tichūyā chī'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē mar ē takexmatnī'.

5

Chi'xcu' xala' nac Gadara tī ixcāka'lhī jā tzeyā ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

¹ Tachā'lh xlaca'n ixtuntacut mar nac a'ktin ti'ya't jā huanican Gadara. ² A'cxni' Jesús tacutli nac barco, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh chā'tin chī'xcu' tī taxtulh na ixpu'nan pūtā'cnūn. Ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'. ³ Xla' ixlahuī'lh nac lhu'cu' jā ixcāmā'cnūcanī't nīnī'n. Jā tī chā'tin tzē ixchī' ē masqui ixlīchī'can cadenas. ⁴ Makhūhua' ixtūpīxchī'canī't ē ixmacatūpīxchī'canī't licā'n ē cadenas ē xla' lacpu'xli cadenas ē lacstīn tlahuah licā'n ē jā tī chā'tin tzē i'skahuī'. ⁵ Cā'tzī'sni' ē cā'cuhuīni' jā ixuī'lh lhu'cu' ē na ixlacapūn sipej pō'ktu quilhmacacuj ixta'satā'kchoko ē ixlītakāhuī'can chíhuix. ⁶ Makatcus ixmīmā'cha' Jesús a'cxni' chī'xcu' laktzī'lh ē laktu'jnulh ē lakachi'xcuhuī'lh. ⁷ Tā'chihuīna'nli palha' ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh, Jesús? Hui'x i'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mimaca'tzi tū ictlahuamā'lh? Icsqui'ni'yān jā naquintimakapātīnīna'.

⁸ Chuntza' i'squi'ni'mā'ca Jesús ixpālacata xla' ixuaninī't jā tzeyā ū'ni':

—Cataxtuni' tzamā' chī'xcu'.

⁹ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī huanica'na'?

Xla' kelhūlh:

—Quihuanican Legión ixpālacata quina'n lhūhua'.

¹⁰ Ixtasqui'ni'mā'nalh Jesús jā cacāmācā'lh makat. ¹¹ Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh lacatzuna'j a'ntza' na ixlacapūn sipej. ¹² Jā tzeyā ū'nī'n tasqui'ni'lh Jesús:

—Caquilāmacamini'uj lhūhua' pa'xni'n ē tzē na'ictanūpalayāuj na ixpūlacni'ca'n tzamā' pa'xni'n.

¹³ Palaj tunca cāmakxtekli natatanū. Jā tzeyā ū'nī'n tataxtuni'kō'lh chī'xcu' ē tapūlactojōlh ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatu'jnulh ta'a'lh lacatampān ē tatorjōcha' nac xcān ē tajic-sua'kō'lh. Chī a'ktu' ml pa'xni'n ixtahuani't.

¹⁴ Chī'xcuhuī'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh pa'xni'n ē tatzā'lal ē tamāca'tzīnīni'lh nac cā'lacchicni' ē ixquillhūn cā'lacchicni'. ¹⁵ A'cxni' ā'makapitzīn tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, xlaca'n talaktzī'lh chī'xcu' tī jātza' ixcāka'lhī jā tzeyā ū'nī'n. Xla' ca'cs ixuī'lh ē ixmālhekē'canī'ttza'. Xlaca'n tajicua'nli. ¹⁶ Tī ixtalaktzī'nī't tahuanih tū ixa'kspulani't chī'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeyā ū'nī'n ē nā tū ixcā'a'kspulani't pa'xni'n. ¹⁷ Palaj tunca tatzuculh tasqui'ni' Jesús nataxtu a'ntza'.

¹⁸ A'cxni' Jesús ixtojōmā'lh nac barco, milh chī'xcu' tī ixcāka'lhīnī't jā tzeyā ū'nī'n ē squi'ni'lh camakxtekli natā'a'n. ¹⁹ Jesús jā makxtekli natā'a'n ē huanilh:

—Cataspi'tti na minchic ē nacāhua'ni'kō'ya' mintalakapasni' ē minamigos lhūhua' tū Māpa'ksini' tlahuani'nī'ta'n ē chī lakalhu'mani'ta'n hui'x.

²⁰ Chī'xcu' a'lh ē calhāxcuhuālh jā huanican Decápolis xla' tzuculh lichihuīna'n tū Jesús tlahuani'lh. Ixīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tali'a'cnīlh.

Ixtzu'majāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlu'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

²¹ A'cxni' Jesús pūtacutpālh barco ixtuntacut nac xcān, talaktakēstokli lhūhua' tachi'xcuhuī't jā xla' ixuī'lh lacatzuna'j nac mar. ²² Milh chā'tin xapuxcu' ixtemplocanī'n israeilas ē ixtacuhuīni' jairo. A'cxni' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh. ²³ Squi'ni'lh ē huanilh:

—Quintzu'majāt nīmā'lh'tza'. Cata' ē namacaxa'ma'ya'. Natzeyan ē nalatahuī'lapala.

²⁴ Jesús tā'a'lh. Ixtastālani' lhūhua' tachi'xcuhuī't ē ixtalālacxquititēlha. ²⁵ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatata. Ixka'lh'tza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. ²⁶ Lhūhua' doctornu' ixtamakapātīnīnī't ē ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn ē jā tū tū ixtamacuani'. Ā'chulā' ixlamā'. ²⁷ Ixkexmatnī't chī ixtlahua Jesús ē laktalacatzuna'jīlh na ixchakēn na ixpu'nanca'n lhūhua' tachi'xcuhuī't ē xa'malh ixlu'xu'.

²⁸ Chuntza' tlahualh ixpālacata puhuanli: “Xmān ca'icxa'malh ixlu'xu' ē na'ictzeyan.” ²⁹ Chuntza' palaj tunca tatzuculh. Makca'tzīlh na ixmacani' ixtzeyani'ttza' ixta'jatata. ³⁰ Palaj tunca Jesús u'cxca'tzīlh chī ixlīmātzeyīnī't ixlītlī'huī'qui. Cālaktalakspi'tli tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—¿Tīchu xa'malh quīlu'xu'?

³¹ Tahuanih i'scujnu'nī'n:

—Laktzī'na' chī lhūhua' tachi'xcuhuī't talālacxquitīyān. Ē hui'x kelhasqui'nīni'na': “¿Tīchu quixa'malh?”

³² Xla' calhāxcuhuālh ixlacaputzamā'lh nalaktzī'n tū ī'xa'manī't. ³³ Puscāt icxa'tzī tū ixa'kspulanī't ē chī ixtzeyanī'ttza' ē xla' ixjicua'n. Ī'xpipitēlha laka'lh ē tatzkostani'lh Jesús ē huanikō'lh. ³⁴ Xla' huanilh:

—Quintzu'ma'jāt, tzeyanī'ta' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'. Līpāxuhua capit. Tzeyanī'ta' mīnta'jatāt.

³⁵ Ixchihuīna'mā'lhucis Jesús a'cxnī' tamilh makapitzīn xalanī'n na ixchic jairo. Tahuanilh Jairo:

—Mintzu'ma'jāt nīlhtza'. ¿Tū ixpālacata māmakchu'yī'ya'cus Mākelhtahua'kē'ni'?

³⁶ Jesús jā cuenta cātlahuani'lh tū ixtahuan. Huanilh xapuxcu' xala' nac templo:

—Jā cajicua'nti, xmān ca'a'ka'ī'.

³⁷ Jesús jā makxteklī jā tū chā'tin nastālani', xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ixtā'tin Jacobo.

³⁸ Ta'a'lh na ixchic xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. A'cxnī' tachā'lh, Jesús laktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhui't. Ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh. ³⁹ Jesús a'cxnī' tanūlh, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata ta'sayā'tit ē calhua'nā'tit? Tzu'ma'jāt jā nīnī't, xmān lhtatamā'lh.

⁴⁰ Xmān talīlītzi'nli. A'cxnī' Jesús cāmāxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n, cālē'lh ixtāta' tzu'ma'jāt ē ixtzī' ē tū ixtatā'minī't. Tatanūlh jā ixmā'lh tzu'ma'jāt. ⁴¹ Macachi'palh tzu'ma'jāt ē huanilh:

—Talīta cumi. (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: Tzu'ma'jāt, icuanīyān catā'kaqui'.)

⁴² Palaj tunca tā'kaqui'lh tzu'ma'jāt ē xla' ixlatlā'han. Xla' ixka'lhī a'kcājutu' cā'ta. Tachi'xcuhui't talī'a'cnīlh ē tajicua'nli. ⁴³ Jesús māpa'ksīlh jā tū chā'tin ixtamāca'tzīnīlh ē cāhuanilh:

—Camāhuī'tit tzu'ma'jāt.

6

Jesús taspī'tli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

¹ Jesús taxtulh a'ntza' ē taspī'tli na ixcā'lacchicni' jā ī'stacnī't ē tastālani'lh ī'scujnu'nī'n. ² A'cxnī' chílh quilhتامacuj tū pūjaxcan, tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Lhūhua' tachi'xcuhui't takexmatli ē talī'a'cnīlh ē tahuanilh:

—¿Jāchu sca'tli huā'mā' chī'xcu' tū ca'tzī? ¿Tuchūyā talacapāstacni' maxquī'canī't? ¿Chī tzē nacālītlahua tzamā' lī'a'cnīn? ³ Ū'tza' huā'mā' xuacna' ē María ixtzī'. Nā xla' ixpuxcu'ca'n Jacobo ē José ē Judas ē Simón. Tahui'lāna'lh huā'tza' xanastancunu' pusan.

Ū'tza' talīsītzī'lh ē talakmaka'lh Jesús. ⁴ Xla' cāhuanilh:

—Chā'tin a'kchihuīna' nalakachi'xcuhui'can calhāxcuhuālh na'a'n. Xmān xalanī'n na ixcā'lacchicni' ē ixtalakapasnī'n jā talakachi'xcuhui'cu'tun.

⁵ A'ntza' na ixcā'lacchicni' Jesús jāla tlhualh lī'a'cnīn. Xmān cāxa'malh makapitzīn ta'jatatlani'n ē cāmātzeyīlh. ⁶ Jesús lī'a'cnīlh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh. Ixmāsu'yutēlha nac a'katunu' lacstī'na'j cā'lacchicni'.

Jesús cāmācā'lh ī'scujnu'nī'n nata'a'kchihuīna'n

Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

⁷ Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacājutu' ī'scujnu'nī'n ē tzuculh cāmācā'n chā'tu'yūn ē cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn natamāxtu jā tzeza ū'nī'n. ⁸ Cāhuanilh:

—Jā tū tilī'pinā'tit nac tej, nūn morralh, nūn pāntzīn, nūn tumīn na mimbolsaca'n. Xmān nalī'pinā'tit mīmpāla'cca'n ē ⁹ natatūnū'yā'tit mīncacchi'ca'n. Jā tilī'pinā'tit pūtu' milu'xu'ca'n, xmān pūtin.

¹⁰ Jesús cāhuanipālh:

—Calhāxcuhuālh nac chic jā nachipinā'tit, a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxnī' natax-tuyā'tit nac tzamā' cā'lacchicni'. ¹¹ Palh catīxcuhuālh jā cāmānūyān na ixchic ē palh jā takexmatcu'tun tū huā'nā'tit, cataxtutit tzamā' cā'lacchicni'. A'cxnī' nataxuyā'tit, catīncxtit mīntujanca'n ē nājuja pokxni' na ixlacatampūn mīntujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yū'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli. Ixlīcāna' tū iccāhuanīyān. A'cxnī' namin quilhتامacuj a'cxnī' Dios nacāputzāna'nīkō', xlaca'n natapātīni'n ixpālacata jā takexmatcu'tunli. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra —cāhuanilh.

¹² Ta'a'lh scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yūni' tachi'xcuhui't ixlacasquī'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹³ Tamāxtulh lhūhua' jā tzeza ū'nī'n. Ixcālīmūtlahua aceite lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmātzeyīlh.

Chī nīlh Juan Mā'kpa'xīni'

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

¹⁴ Rey Herodes kexmatli tū ixtlahuamā'lh Jesús ixpālacata lhūhua' tū ixtalīchihuīna'mā'nalh. Herodes huanli:

—Juan tū ixmā'kpa'xīni'n lacastālcuana'nī't ixlacpu'na'ī'tātcān nīnī'n. Ū'tza' līka'lhī līlī'huī'qui tū lītlahua lī'a'cnīn.

- ¹⁵ Makapitzin ixtahuan:
—Ū'tza' Elías tī ixa'kchihuīna' Dios xalanī'n makāstza'.
Ā'makapitzin ixtahuampala:
—Ū'tza' a'kchihuīna' chī xalanī'n makāstza'.
¹⁶ A'cxni' huanica Herodes tū tlahuall Jesús, xla' huanli:
—Ū'tza' Juan tī icmā'a'cchu'cunīni'lh. Xla' lacastālanuana'nī't ē taxtulh na ixpu'nan nīni'n.
¹⁷ Herodes ū'tza' ixmāpa'ksīnī't ē ixmāchi'panīni'nī't Juan ē ixmāchi'nīni'nī't nac pūlāchi'n
ixpālacata Herodías tī ixpuscāt Felipe ixuanī't. Huā'mā' Felipe ixtā'tin Herodes. Herodes
ixtā'tahui'la tzamā' puscāt. ¹⁸ Juan ixuaninī't Herodes:
—Jā minī'ni' chī tā'tahui'la'ya' ixpuscāt mintā'tin.
¹⁹ Ū'tza' Herodías lilalh ixtā'lāquiclhaktzi' Juan ē ixmaknīcu'tun. Jāla ixmaknī ²⁰ ixpālacata
Herodes ixjicua'ni' Juan. Ixcā'tzī tzeza chī'xcu' ixuanī't Juan ē līlācatejtin ixlā'ā'huan.
Ū'tza' Herodes jā līmakxteklī Herodías natlahuanī' Juan tū ixtlahuacu'tun. Masqui Herodes
tamakchuyīlh ixpālacata tū māsu'yulh Juan, ixkexmatcu'tun. ²¹ Mīlh a'ktin quīlhtamacuj
a'cxni' Herodías tzē tlahuall ixtapāxuhuān. Herodes tlahuall ixcā'tani' a'cxni' chā'lh
ixcā'ta. Cā'invitarlīlh nacātā'huā'yan na ixchic xanapuxcu'nu' ē xamāpa'ksīni'nī'n ē generales
tī ixtatā'scuja nac estado Galilea. ²² Ixtzu'ma'jāt Herodías tanūlh ē tīlīh ē cāmāpāxūīlh
Herodes ē tī ixcātā'huā'yamā'lh. Rey Herodes huanīlh tzu'ma'jāt:
—Caquisqui'ni' tū lacasqui'na' ē quit na'icmaxqui'yān.
²³ Lacatejtin huanīlh:
—Ixlicāna' tū icuanin. Na'icmaxqui'yān tū naquisqui'ni'ya' masqui i'tāt jā quit icmāpa'ksi.
²⁴ Tzu'ma'jāt taxtulh ē kelhasqui'nīlh ixtzī':
—¿Tū na'icsqui'ni'?'
Xla' huanīlh:
—Nasqui'na' ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'.
²⁵ Tzu'ma'jāt palaj tunca tanūlh jā ixuī'lh rey ē huanli:
—Iclacasqui'n ixa'kxāk Juan Mā'kpaxīni'. Chuhua'j palaj tunca naquimaxqui'ya' a'ktin nac
pulātu.
²⁶ Ū'tza' līlīpuhuanli rey Herodes ixpālacata tū ixmālacnūni'nī't tzu'ma'jāt. Masqui
līlīpuhuanli, jātza' la lakpalīlh ixtachihuīn ixpālacata ixtakexmatnī'ttza' tī ixcā'invitarlīcanī't.
²⁷ Palaj tunca rey māpa'ksīlh chā'tin mayūlh nalīmin ixa'kxāk Juan. Xla' a'lh nac pūlāchi'n
ē a'cchu'culh. ²⁸ Līminca ixa'kxāk a'ktin nac pulātu ē maxqui'ca tzu'ma'jāt. Tzu'ma'jāt
maxqui'lh ixtzī'.
²⁹ A'cxni' cāmāca'tzīnīca i'scujnu'nī'n Juan, xlaca'n tamīlh ē tāsacīlī ixmacni' ē tamā'cnūlh
nac a'ktin pūtā'cnūn.
- Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mīl chī'xcuhuī'n*
Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14
- ³⁰ A'cxni' apóstoles talaktaspi'tlī Jesús, tahuānikō'lh pō'ktu tū ixtatlahuanī't ē tū ix-
tamāsu'yunī't. ³¹ Jesús cāhuanīlh:
—Cātā'ntit xmān hui'xina'n ē caquilātā'miuj jā nūn chā'tin lahuī'lh ē najaxāuj macstī'na'j.
Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtaquīlakla Jesús ē chuntza' i'scujnu'nī'n jāla ixtahuā'yan.
³² Tātojōlh a'ktin nac barco xmān xlaca'n ē ixta'a'mā'nalī jā jā tī ixa'nancan. ³³ Lhūhua'
tachi'xcuhuī't talaktzī'lh a'cxni' ixta'a'mā'nalī ē talakapasīlī. Xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni'
catujan tatu'jnulh a'ntza' ē tachā'lh pūla. ³⁴ A'cxni' Jesús taxtulh nac barco, cālaktzī'lh
lhūhua' tachi'xcuhuī't ē cālakalhu'manlī ixpālacata tatasu'yulh hua'chī purecu' tū jā taka'lhī
tī nacāmaktaka'lhā. Tzuculh cāmāsu'yunī' lhūhua' catūhuālh. ³⁵ A'cxni' i'smalanka'namā'lh'tza',
scujnu'nī'n talakmīlh Jesús ē tahuānīlh:
—Kōtanūtza' ē huā'tzā' jā nac cā'lacchicni'. ³⁶ Cacāmācapi tachi'xcuhuī't nata'a'n
natatāmāhua ixlīhua'ca'n calhāhuālh jā yākō'lh chic ixpālacata jā taka'lhī tū natahua'.
- ³⁷ Jesús cākelhtīlh:
—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.
Tahuānīlh:
—Lhūhua' tachi'xcuhuī't. Ixlacasqui'nca makās namakscujcan ē chuntza' tzē
nalītamāhuacan pāntzīn tū na'iccāmāhuī'yāuj xlaca'n.
- ³⁸ Jesús cāhuanīlh:
—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit? Caquilaktzī'ntit.
Taqūīlaktzī'lh ē a'cxni' taca'tzīlh, tahuānīlh:
—Macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti'.
³⁹ Xla' cāmāpa'ksīlh i'scujnu'nī'n:
—Cacāmāpitzīit ē xtum catatahuī'lh pūlacatunu' nac cā'seketni'.

⁴⁰ Ixui'lh pūlacatunu' jā tatau'lh a'ktin cientu. Nā ixui'lh ā'makapitzin pūlacatunu' jā tatau'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴¹ Jesús cātayalh macquitzis pāntzin ē tantu' squi'ti' ē tala-cayāhualh nac a'kapūn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāche'keni'lh pāntzīn ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nī'n. Xlaca'n tamāpitzilh na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't. Nā cāmāpitzini'lh tantu' squi'ti' ixlipō'ktuca'n. ⁴² Taha'u'lh ixlipō'ktuca'n ē taka'sli. ⁴³ A'cxni' tahuā'yankō'lh, scujnu'nī'n tasacli xalacpitzun pāntzin ē squi'ti'. Lītatzumalh pācājutu' chā'xta tū quitāxtūni'lh. ⁴⁴ Tī tahuā'yalh a'kquitzis mil chi'xcuui'n ixtahuanī't.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

⁴⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Catojō'tit nac barco ē capūla'tit ixtuntacut nac mar nac Betsaida lihuan quit na'iccāmacā'n tachi'xcuui't.

⁴⁶ A'cxni' ixcāmacā'nkō'nī'ttza', xla' tā'cxtunu'lh nac sipej na'orarli. ⁴⁷ A'cxni' tā'cnūlh chī'chini', Jesús ixlīmān ixui'lh nac ti'ya't lihuan i'scujnu'nī'n ixta'a'mā'nalh nac barco ixpu'nan mar. ⁴⁸ Jesús laktzi'lh chī jāla ixa'n barco ixpālacata ixū'numā'lh. A'cxni' i'xkakamā'lhntza', Jesús cālakmilh. Ixkelhtlā'huantēlh xcān ē ixcālaktalacatzuna'jilh. ⁴⁹⁻⁵⁰ Xlaca'n talaktzi'lh ē tajicua'nli ē tata'salh. Ixlipō'ktuca'n talaktzi'lh catiuhāl ixkelhtlā'huantēlh xcān ē tapuhuanli ixtalakachuyamā'nalh ē ū'tza' talijicua'nli. Palaj tunca Jesús cātā'chihuina'nli xlaca'n ē cāhuanilh:

—Catahuixcāni'tit ē jā cajicua'ntit. Quit tī icmimā'lh.

⁵¹ Tojōlh nac barco jā ixtahuilāna'lh xlaca'n ē ca'cslalh ū'nī'. Xlaca'n tali'a'cnilh. ⁵² Masqui ixtalaktzi'nī't chī Jesús mālhuhuih pāntzīn, jā ixta'a'ka'i'nī'lh ixlitli'hu'i'qui Jesús.

Jesús cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n nac cā'lacchicni' Genesaret

Mt. 14:34-36

⁵³ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n ta'a'lh ixtuntacut nac xcān, ē tachā'lh nac ti'ya't jā huanican Genesaret ē tachi'jūlh ixbarcoca'n. ⁵⁴ A'cxni' tataxtulh nac barco, tachi'xcuui't talakapasli Jesús. ⁵⁵ Palaj ta'a'lh calhāxcuuhāl ē tzucuca cālīmīncan ta'jatatlani'n nac talajni'. Cālē'nca jā ixui'lh Jesús. ⁵⁶ Calhāxcuuhāl Jesús tanūlh nac lacsti'na'j cā'lacchicni' ē nac xaka'tla' cā'lacchicni' ē masqui nac ranchuj, ixcāmāpi'can ta'jatatlani'n nac talajni' ē i'squi'ni'can xmān cacāmaktekli nataxa'ma ixtampān ixlū'xu'. Ixlipō'ktuca'n tī taxa'malh ixlū'xu' tatzeyankō'lh.

7

Tū cālactlahua chi'xcuui'n

Mt. 15:1-20

¹ Talaktalacatzuna'jilh Jesús fariseos ē makapitzin xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin xalanī'n nac Jerusalén tī ixtalakmini't Jesús. ² Ixtalaktzi'nī't makapitzin i'scujnu'nī'n Jesús tī ixtahuā'yamā'nalh ē jā pūla ixtamakacha'ka'nī't. ³ Jā chuntza' ixtatlahua fariseos ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin israelitas. Palh xlaca'n jā pūla ixtamakacha'ka'n chuntza' chī ixlacasqui'nca, jā ixtahuā'yan ixpālacata ixtalakachi'xcuui' ixtahuil'atca'n i'xū'nāpapca'n. ⁴ A'cxni' ixtaquitaspi'ta nac litamāuj, jā ixtahuā'yan palh jā tzej ixtamakacha'ka'n pūla. Ixtamākentaxtū lhūhua' ixtahuil'atca'n i'xū'nāpapca'n hua'chi chī talipūche'kē' vasos ē tla'ma'nc ē tamacatzucun licā'n ē ixpūtama'ca'n. ⁵ Takelhasqui'nīlh Jesús fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin:

—¿Tū ixpālacata miscujnu'nī'n jā tamākentaxtū tū quixū'nāpapca'n quincāmāsu'yuni'n? Tahuā'yan ē jā pūla tamakacha'ka'n chī ixlacasqui'nca.

⁶ Jesús cākelhtilh:

—Hui'xina'n tlaha'yā'tit a'ktu' milacanca'n. Mimpālacataca'n litzo'kli profeta Isaías jā tatzō'kni':

Tzamā' tachi'xcuui't xmān tahuan quintalakachi'xcuui'.

Jā talacapāstaca tū iccālīmāpa'ksilh.

⁷ Jā tū līmācuan chī quintalaktāquihpūta.

Tū tamāsu'yu, ū'tza' xmān ixtalacapāstacni'ca'n chi'xcuui'n.

Chuntza' tzo'kli Isaías.

⁸ Jesús cāhuanipāl:

—Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit ixtahuil'atca'n mixū'nāpapca'n. Hui'xina'n pūche'kē'yā'tit tla'ma'nc ē vasos chī ixlacasqui'nca ē tlaha'yā'tit lhūhua' ā'makapitzin tahuil'at.

⁹ Nā cāhuanilh:

—Puhua'nā'tit tze chī mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksin Dios ē mākentaxtūyā'tit mintahuil'atca'n.

¹⁰ A'ntza' jā tzo'kli Moisés, chuntza' huanli:

Cacālākachi'xcuhuī' mintāta' ē mintzi'.

Moisés nā huanli:

Camāmāknīnīca tī cachīhuālh huani ixtāta' o ixtzī'.

¹¹ Hui'xina'n xtmu hua'nā'tit. Māsu'yu'yā'tit palh chā'tin chi'xcu' tzē nahuani ixtāta' o ixtzī': "Jāla icmaktāyān ixpālacata ixlipō'ktu tū icka'lhī, ū'tza' Corbān." (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: icmālacnūni'nī'ttza' Dios.) ¹² Chuntza' jā makstekā'tit nacāmaktāya ixtāta' ē ixtzī'. ¹³ Hui'xina'n mākēnū'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata māsu'yu'yā'tit ixlacasqui'nca namākentaxtūcan ixtahui'latca'n mixū'nāpapca'n. Lhūhua' tū tlahua'yā'tit hua'chi tzamā' —huanli Jesús.

¹⁴ Jesús cāmāta'satīnīnī'lh tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:
—Caquilākexmatni'uj milipō'ktuca'n ē caca'tzītit. ¹⁵ Jā tū a'nan tū naquilhtanū chi'xcu' hua'chi līhua' ē chuntza' nalika'lhī ixcuenta. Tū naquilhtaxtu chā'tin chi'xcu' tū jā tze tachihuīn, ū'tza' nalika'lhī ixcuenta. ¹⁶ Cuenta catlahua'tit tū kexpa'tā'tit —huanli Jesús.

¹⁷ A'cxni' Jesús ixtanūni't nac chic, jātza' ixa'nan lhūhua' tachi'xcuhuī't. I'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu ixuanicu'tun tū līca'tzīnī'can. ¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Nā hui'xina'n zē jā kexpa'tā'tit? Ca'tziyā'tit catūxcuhuālh tū naquilhtanū chā'tin chi'xcu', ū'tza' jā catilactlahualh. ¹⁹ Ū'tza' xmān tajō na ixpān ē chuntza' taxtu. Jā catitanūlh na ixtalacapāstacni'.

Chuntza' līmāsu'yulh pō'ktu tze tū hua'yāuj. ²⁰ Jesús chihuīna'mpālh:
—Tū quilhtaxtu chā'tin chi'xcu', ū'tza' nalactlahua. ²¹ Palh jā tze ixtalacapāstacni' chā'tin chi'xcu', xla' napuhan tū jā tze. Ū'tza' nalika'lhīcu'tun ixtā'lāpāxqui'n ē nalitlahua tū jā tze ē nalimāknī'n. ²² Naka'lhāna'n ē naka'lhīcu'tun tū ixtā' ā'chā'tin ē natlahua tū jā tze. Natampi'lhīni'n ē na'a'kskāhuī'nīn ē natlahua tū jā tze ē nalakca'tzāna'n ē na'a'ksa'nīni'n ē ka'tla' namakca'tzī ē jā tze ixtalacapāstacni' naka'lhī. ²³ Pō'ktu tzamā' tū jā tze ē tamātlahūi jā tze chā'tin chi'xcu'. Nā tzamā' tataxtu na ixpūlacni' chā'tin chi'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni' —huanli Jesús.

Puscāt xamini' a'ka'tni'lh Jesús

Mt. 15:21-28

²⁴ A'cxni' Jesús huankō'lh, xla' taxtulh ē a'lh ā'latin jā tahui'lāna'lh a'ktu' cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē Sidón. Tanūlh a'ktin nac chic. Masqui ixlacasqui'n jā tī chā'tin ixca'tzīlh ixui'lh a'ntza', jāla tatzē'kli. ²⁵ Palaj tunca milh chā'tin puscāt. Ixtzu'ma'jāt puscāt ixka'lhī jā tze ya ū'ni'. Māca'tzīnīca a'cxni' chīlh Jesús ē lakmilh ē tatzokostani'lh. ²⁶ Puscāt jā israelita ixuanī't; xla' sirofenicia ixuanī't. I'squi'ni' talakalhu'mān camāxtuni'lh ixtzu'ma'jāt jā tze ya ū'ni'. ²⁷ Jesús huanilh:

—Pūla cataka'sli lacstīn. Jā minī'ni' maktīcan ixpāntzīnca'n lacstīn ē nacāmaxqui'can chichī'n.

²⁸ Puscāt kelhtīlh:

—Ixlicāna', Māpa'ksīni'. Masqui icca'tzītza', chichī'n tzē tasacua' tū tamakā'n lacstīn na ixtampīn mesa.

²⁹ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī hua'na'. Tzētza' napina' na minchic. Jā tze ya ū'ni' taxtuni'nī'ttza' mintzu'ma'jāt. ³⁰ Puscāt a'lh na ixchic. Ixtzu'ma'jāt ixmā'lh nac tama' ē ixtasu'yu ixtaxtuni'nī'ttza' jā tze ya ū'ni'.

Jesús mätzeyīlh chi'xcu' tī jāla ixa'kahuāna'n ē jāla ixchihuīna'n

³¹ Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' tū huanican Tiro ē tētaxtulh nac Sidón ē jā ixmāpa'ksī Decápolis. Taspī'tli nac mar tū huanican Galilea. ³² Līmīni'ca chā'tin chi'xcu' tī jā ixa'kahuāna'n ē kō'ko' ixuanī't. Squi'ni'ca caxa'malh. ³³ Jesús lē'lh chi'xcu' lacapunchuna'j jā jā ixtatakēstoka tachi'xcuhuī't ē mānūni'lh ixmakaspulh na ixa'ka'kko'lh. Chojmanīlh ixmacan ē nā xa'malh na I'sī'makā't chi'xcu'. ³⁴ Jesús talacayāhualh nac a'kapūn. Jaxapānīlh ē huanli:

—jEfata! (Huā'mā' tachihuīn huanicu'tun: jCatalaqui'lh!)

³⁵ Palaj tunca tatzeyalh ixa'ka'chakān chi'xcu' ē kexmatli. Tzeyanli I'sī'makā't ē tzētza' ixchihuīna'n. ³⁶ Jesús lacatejtīn cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit.

Jā takexmatni'lh, ē ā'chulā' tamāca'tzīnīni'lh. ³⁷ Xlaca'n tī cāmāca'tzīnīca ixtalī'a'cnī ē tahananli:

—Pō'ktu tū tlahuani't, pō'ktu tze. Ū'tza' cāmā'a'kahuanī tī a'katāp ē cāmāchihuīni' tī kō'ko'.

8

Jesús cāmāhuī'lh a'ktā'ti' mil tachi'xcuhuī't

Mt. 15:32-39

¹ Tzamā' quilhtamacuj ixtatakēstoknī't tachi'xcuhui't ē jā tū ixa'nan tū natahua'. Jesús cāta'sani'lh I'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

² —Iccālakahu'man tachi'xcuhui't. Tu'tuma'jtza' quintatā'lahui'lāna'lh huā'tzā' ē jātza' taka'lhī tū tahua'. ³ Palh xa'icccamacā'lh na ixchicca'n ē jā tahuā'yani't, ixtaxlajua'nalh nac tej ē jā ixtatāyani'lh. Makapitzin xlaca'n taminī'ta'ncha' makat.

⁴ I'scujnu'nī'n takelhtilh:

—¿Chī nacālīmāhuī'yāj tachi'xcuhui't huā'tzā' jā jā tī huī'lh?

⁵ Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī maclā't pāntzīn ka'lhī'yā'tit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Mactojon.

⁶ Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh catatahui'lalh tachi'xcuhui't nac ti'ya't. Cātayalh mactojon pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāpitzini'lh ē cāmāxquī'lh I'scujnu'nī'n natamāpitzī tachi'xcuhui't. Chuntza' tatlahualh. ⁷ Nā ixtaka'lhī makapitzīn xalacstīn squī'ti' ē Jesús maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata squī'ti'. Cāhuanilh I'scujnu'nī'n:

—Cacāmāpitzini'tit.

⁸ Ixlipō'ktuca'n tahuā'yalh ē talika'sli. Tamākēstokli xalacpitzun tū quitāxtūlh ē tamātzumalh pātojon chā'xta. ⁹ Tī tahuā'yalh hua'chī a'ktā'ti' mil ixtahuani't. Jesús cāmācā'lh tachi'xcuhui't na ixchicca'n. ¹⁰ Palaj tunca xla' ē I'scujnu'nī'n tatojōlh nac barco ē tachā'lh jā ixmāpa'ksi cā'lacchicni' Dalmanuta.

Fariseos tasqui'ni'lh Jesús catlahualh a'ktin li'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

¹¹ Fariseos talakmilh ē tatzuculh tatā'lāhuani Jesús. Tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn tū nalitasu'yu xla' xala' nac a'kapūn. Tasqui'nli ixpālacata xmān ixtalilaktzī'ncu'tun. ¹² Jesús cājichuanini'lh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata tachi'xcuhui't tasqui'n li'a'cnīn? Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n tī huī'lāna'ntit chuhua'j jā caticātamāsu'yuni'n li'a'cnīn.

¹³ Cāmāxtekli ē tojōpālh nac barco ē a'lh ixtuntacut nac xcān.

Camaktaka'lhiti tū tahuan fariseos

Mt. 16:5-12

¹⁴ Xmān mactin ixuī'lh pāntzīn nac barco ixpālacata ixtapātza'nkānī't ē jā talē'lh pāntzīn.

¹⁵ Jesús cāmāxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit ē camaktaka'lhiti ixlevaduraca'n fariseos ē Herodes.

¹⁶ Scujnu'nī'n talātā'chihuīna'nli ē talāhuanilh:

—Chuntza' huanli ixpālacata jā līmiuj pāntzīn.

¹⁷ Jesús icxa'tzī tū ixtalāhuanimā'nalh. Ū'tza' lica'tzilh jā ixtakexmata xla' ixlichihuīna'mā'lh ixtamāsu'yun fariseos. Ū'tza' cālihuani'lh I'scujnu'nī'n:

—¿Tū ixpālacata li'a'ktuyunā'tit pāntzīn tū jā lita'ntit? ¿Jā cuenta tlahua'yā'tit nūn kexpa'tā'tit? ¿Jā ka'lhī'yā'tit milistacna'ca'n nalilacapāstacna'nā'tit? ¹⁸ Ka'lhī'yā'tit milakastapunca'n. ¿Ē jā laktzī'nā'tit? Ka'lhī'yā'tit mīna'ka'xko'lhca'n. ¿Ē jā a'kahuā'na'nā'tit? ¿Ē jā lacapāstacna'nā'tit? ¹⁹ A'cxni' iccāche'kelh macquitzis pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuhui'n, ¿chī pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpitzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Pācājutu'.

²⁰ Xla' huanli:

—A'cxni' iccāche'kelh mactojon pāntzīn ē ū'tza' iccālīmāhuī'lh a'ktā'ti' mil, ¿chī pālā't chā'xta mātsuma'tit xalacpitzun tū mākēstoktit?

Xlaca'n takelhtilh:

—Pātojon.

²¹ Cāhuanilh:

—¿Ē jāna'j kexpa'tā'tit?

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n nac cā'lacchicni' Betsaida

²² Jesús ē I'scujnu'nī'n tachā'lh nac cā'lacchicni' tū huanican Betsaida ē līmini'ca Jesús chā'tin lakatzī'n ē squī'ni'ca caxa'malh. ²³ Makachi'palh ē pekechi'palē'lh lakatzī'n na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Chojmanīlh ixlakastapun ē xa'mani'lh na ixlakastapun ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū la'ktzī'na'?

²⁴ Xla' lacahuāna'nli ē huanli:

—Iccālaktzī'n chī'xcuhui'n tī talatlā'huan. Tatasu'yu hua'chi xalaka'tla' qui'hui'.

²⁵ Palaj tunca xa'mani'pālh na ixlakastapun. Chī'xcu' lacahuāna'mpālh ē tzeyanli ē lacahuāna'nkō'lh.

²⁶ Jesús huanilh:

—Lacatzaj capit na minchic ē jā titētānū'ya' nac cā'lacchicni'. Jā tī chā'tin tihuani'ya' xalanī'n nac cā'lacchicni' chī lītze'ya'nti.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

²⁷ Jesús ē ī'scuju'nū'nī'n ta'a'lh nac ā'makapitzīn cā'lacchicni' a'ntza' jā huanican Cesarea Filipo. Lihuan ixta'a'mā'nalh, xla' cākelhasqui'nīlh ī'scuju'nū'nī'n:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuan quimpālacata?

²⁸ Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Makapitzīn tahuan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni' ē ā'makapitzīn tahuan palh hui'x Elías ē ā'makapitzīn huampala tahuan palh hui'x palhāsā' chā'tin a'kchihuīna'.

²⁹ Palaj tunca cāhuanilh:

—Ē hui'xina'n, ¿chī hua'nā'tit tīchu quit?

Pedro kelhtīnī'lh:

—Hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nauj.

³⁰ Cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh nūn tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca.

Jesús māca'tzīnī'lh chī nanī

Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

³¹ Jesús tzuculh cāmāsu'yuni' chuntza':

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquintalakmak'a'n ē naquintamaknī. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālancuana'n.

³² Lacatejtin huanli huā'mā' tachihuīn. Palaj tunca Pedro lē'lh lacapunchuaj' ē tzē'k huanilh jā cahualh chuntza'. ³³ Jesús cālaktalakspi'tli ē cālaktzī'lh ī'scuju'nū'nī'n ē lacaquilhīnīlh Pedro ē huanilh:

—Catakēnu'. Hui'x lacapāstacna'na' chuntza' chī skāhui'ni'. Jā ka'lhī'ya' ixtalacapāstacni' Dios.

³⁴ Jesús cāta'sani'lh tachi'xcuhui't ē ī'scuju'nū'nī'n ē cāhuanilh:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calīhui'līlh natlahua quintalacasqui'nīn masqui capātīnī'lh chuntza' chī quit na'icpātīnī'n ē caquīstālani'lh. ³⁵ Tī ta'a'kapūtaxtucu'tun tū natalipātīnī'n quimpālacata, jā catitaka'lhīlh ixlamatatca'n tū jā catilakspu'tli. Tī natapātīnī'n masqui natanī quimpālacata ē ixpālacata xatze tachihuīn, xlaca'n nataka'lhī ixlamatatca'n tū jā catilakspu'tli. ³⁶ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj, jā tū līmacun palh jā ka'lhī ixlamatat tū jā catilakspu'tli. ³⁷ Jā tū a'nan tū xla' tzē namāstā' ē chuntza' nalika'lhī ixlamatat tū jā catilakspu'tli. ³⁸ Tachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh chuhua'j taputza ā'xtum dios. Palh catīxcuhuālh hui'xina'n nalimāxana'nā'tit na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē nalimāxana'nā'tit quimpālacata ē ixpālacata tū icmāsu'yu, ū'tza' na'icīmāxana'n a'cxni' na'icmimpala. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē na'icka'lhī ixlītlī'huī'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'mīn ixāngeles tī xalactze.

9

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Makapitzīn tī tahui'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j ē xlaca'n jā catitanīlh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

² Ixliakachāxan quilhtamacuj Jesús cālē'lh Pedro ē Jacobo ē Juan ē tatā'a'lh. Xmān ixkelhatā'ti'ca'n ta'a'lh nac a'ktin sipej tālmā'n ē tatā'cxtulh. A'ntza' talakpalīlh Jesús ē xtum ixtasu'yu na ixlacatīnca'n. ³ Ixlu'xu' xkakalh ē stala'nka' huanli hasta ixliakachi'xua'nancan. Jā tū a'nan nac cā'ti'ya'tna' tū mālakhā'nī chī ixlīstala'nka'. ⁴ Cātasuyuni'lh Elías ē Moisés ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. ⁵ Pedro huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', xalitze hui'lāna'uj huā'tzā'. Na'icyāhuayāuj huā'tzā' a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mīla' nahuan ē a'ktin ixtla' Moisés ē a'ktin ixtla' Elías.

⁶ Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī chī nahuan ē ixkelhatu'tunca'n tajicua'nli. Ū'tza' lihuani chuntza'. ⁷ Palaj tunca mīlh a'ktin poklhnu' ē cālītamacstī'li'lh. Takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxquī'. Cakexpa'ttit tū huan.

⁸ Palaj tunca talacaputzalh ē nūn chā'tin ixa'nan; xmān Jesús ixlīmān talaktzī'lh.

⁹ A'cxni' ixtayujmā'nalh nac sipej, Jesús cāmāpa'ksīlh ē cāhuanilh:

—Jā tī chā'tin tihua'ni'yā'tit tū laktzī'nī'ta'ntit. Jā catihua'ntit hasta a'cxni' Chi'xcu' xala' Tālmā'n nalacastāncuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

¹⁰ Tzē'k taca'tzilh huā'mā' tachihuīn ē ixtalākelhasqui'nīmā'nalh:

—¿Tū huanicu'tun tzamā' lacastāncuana'ncan na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n?

¹¹ Takelhasqui'nīlh Jesús:

—¿Tū ixpālacata tahuan xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn palh ixlacasqui'nca xapūla namin Elías ē ā'listān namin Cristo tī Dios lacsacnī't?

¹² Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' huā'mā'. Pūla namin Elías ē nacāxtlahuakō' ixlipō'ktu. ¿Ē jā tatzō'kni' ixpālacata Chi'xcu' xala' Tālmā'n napātīni'n lhūhua' ē nalakmaka'ncan? ¹³ Quit iccāhuaniyān milhtza' tī huanican Elías ē makapitzīn chi'xcuhuī'n talahuanī'lh chuntza' chī ixtalacasqui'n. A'kspulalh chuntza' chī tatzō'kni' ixpālacata xla'.

Jesús mātzeyīlh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'

Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

¹⁴ A'cxni' ixkelhatā'ti'ca'n tachā'lh jā ixtahui'lāna'lh ā'makapitzīn scujnu'nī'n, talaktzī'lh chī lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtalitamacsti'li'nī't. Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtatā'lāhuanimā'nalh scujnu'nī'n. ¹⁵ A'cxni' tachi'xcuhuī't talaktzī'lh Jesús, talī'a'cnīlh ē palaj tunca talaktu'jnulh ē tatā'chihuīna'nli. ¹⁶ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū līchihuīna'mpā'na'ntit?

¹⁷ Kelhtīlh chā'tin na ixlacpu'na'i'tātca'n ē huanli:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclīmīni'n quinka'hua'cha. Ka'lhī jā tzeza ū'ni' tū makakō'ko'nī.

¹⁸ Calhāxcuhuālh chī'pa ē a'ntza' māmakahuasī nac ti'ya't ē tzucu kelhpupu ē lāxcakō' ixtatzan ē lhtuncu lakō'. Iccāsqui'ni'lhtza' mīscujnu'nī'n catamāxtuni'lh. Xlaca'n jāla tamāxtuni'lh.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā tzej a'ka'tyā'tit. ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān hui'xina'n ē jā nakexpa'tā'tit? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyāni'yān hui'xina'n chī hui'lāna'ntit? Caquilī'ta'ni' ka'hua'cha.

²⁰ Talīmīni'lh ē a'cxni' laktzī'lh Jesús, jā tzeza ū'ni' makapaxnīni'n ka'hua'cha ē a'kā'lh nac ti'ya't ē tapi'li'lh ē kelhpupulh. ²¹ Jesús kelhasqui'nīlh ixtāta' ka'hua'cha:

—¿Chī a'klā't cā'ta ka'lhī huā'mā' ta'jatat?

Ixtāta' kelhtīni'lh:

—Hasta ixlīska'ta tzucunī't. ²² Maklhūhua' a'cchichintapūlh nac macscut ē nac xcān. Ixmaknīcu'tun. Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh, caquilālakalhu'mauj quina'n ē caquilāmaktāyauj.

²³ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni': "Palh tzē natlahua'ya' catūhuālh?" Palh hui'x a'ka'tī'ni'ya' Dios ē lipāhua'na' Dios, chuntza' tzē na'iclitlahuani'yān catūxcuhuālh.

²⁴ Palaj tunca ixtāta' ka'hua'cha ta'salh ē huanli:

—Quit ica'ka'tī'. Caquimaktāya' ixpālacata quisputnī'cus chī tzej na'ica'ka'tī'.

²⁵ A'cxni' Jesús cuenta tlahualh chī ixtatu'jnun talakmilh ixtalaktakēstokmā'nalh, xla' lacaquilhnīlh jā tzeza ū'ni' ē huanilh:

—Icmāpa'ksiyān hui'x tī makā'katāpanī'ta' ē makakō'ko'nī'ta' ka'hua'cha. Icmāpa'ksiyān cataxtu xla' ē jā makstin titanūpala'ya' na ixpūlacni'.

²⁶ Jā tzeza ū'ni' ta'salh ē makapaxnīni'lh ka'hua'cha ē taxtulh. Ka'hua'cha ixtasu'yu hua'chi xanīn ixuanī't. Ū'tza' lhūhua' talīhualh ixpālacata ka'hua'cha:

—Nīlhtza'.

²⁷ Jesús makachi'palh ē maktāyalh ē ka'hua'cha tā'kaquī'lh.

²⁸ A'cxni' Jesús ē i'scujnu'nī'n tatanūlh nac chic, ē ixlīmānca'n ixtahui'lāna'lh ē takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quina'n jāla icmāxtuni'uj ka'hua'cha jā tzeza ū'ni'?

²⁹ Cāhuanilh:

—Jā tzeza ū'ni' hua'chi huā'mā' xmān tzē māxtucan palh natlahua'yā'tit oración ē palh nalīhui'li'yā'tit jā nahuā'ya'nā'tit.

Jesús māca'tzīnīni'mpālh chī nani

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

³⁰ Tataxtulh a'ntza' ē ta'a'lh ē ixtalatā'lhuan nac estado Galilea. Jesús jā ixlacasqui'n naca'tzīcan ixuī'lh a'ntza' ³¹ ixpālacata iccāmāsu'yuni'mā'lh i'scujnu'nī'n. Ixcāhuani:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n, ē naquilīmacamāstā'can na ixmacanca'n chī'xcuhuī'n. Xlaca'n naquintamāknī ē ixlī'a'ktu'tun quīlhtamacuj na'iclacastāncuana'n —cāhuanilh.

³² Xlaca'n jā taca'tzilh tū huanicu'tun ē jā ixtakelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

¿Tichu ā'chulā' ixlacasqui'nca?

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

³³ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Capernaum. A'cxni' tatanūlltza' nac chic, Jesús cākelhasqui'nilh:

—¿Tū ixlālīquihni'pā'nantit a'cxni' ixta'mpā'na'ntit nac tej?

³⁴ Xlaca'n taquilhca'cslalh ixpālacata lihuan ixtatlā'hua'ā'nalh nac tej, ixtalālīquihni'mā'nalh ixpālacata tichu xlaca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca na ixlacpu'na'i'tātca'n.

³⁵ Jesús tahu'lh ē cāta'sani'lh ixkelhacāujtu'ca'n ē cāhuanilh:

—Palh catihuālh lacu'tun xapuxcu' hui'xina'n, calalh hua'chi ixtasācu'ca'n ā'makapitzin ē calalh hua'chi xastancu.

³⁶ Makachi'palh chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha ē yāhualh na ixlacpu'na'i'tātca'n. Cha'xli ē cāhuanilh:

³⁷ —Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' nalīpāxquī' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha hua'chi huā'yālh, ū'tza' lacxtim hua'chi quit quimpāxquī'. Catīxcuhuālh tī quimpāxquī' quit, nā pāxquī' tī quimacamilh ē jā xmān quit.

Tī jā quiclhaktzī'n Jesús, ū'tza' namaktāya

Mt. 10:42; Lc. 9:49-50

³⁸ Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin chi'xcu' tī ixmāpācuhūi' mintacuhuīni' ē ū'tza' ixcālīmaxtumā'lh jā tze'ya ū'nī'n. Icuani'nī'tauj jā'tza' catlahualh chuntza' ixpālacata xla' jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

³⁹ Jesús huanli:

—Camakxtekit ē jā timāmakchuyiyā'tit. Jā tī chā'tin tī natlahua lī'a'cnīn a'cxni' namāpācuhūi' quintacuhuīni' ē palaj tunca tze' naquilakapala. ⁴⁰ Tī jā quinquiclhaktzī'n, ū'tza' quincāmaktāyayān. ⁴¹ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān: catīxcuhuālh tī nacātā'hua'yān xcān ixpālacata hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ū'tza' naxokonu'ni'can.

Cuenta catlahua'tit tū mātlahuīyān tū jā tze

Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

⁴² Jesús chihuīna'mpālh:

—Palh catihuālh chihuīna'makasitzi' chā'tin macsti'na'j ka'hua'cha tī quina'ka'ni' ē chuntza' ka'hua'cha nalitlahua tū jā tze, huā'mā' chi'xcu' jā tze. A'chulā' xatze ixpix-chī'hua'ca'ca a'ktin ka'tla' chihuix ē ixmojōca nac mar najicsua' ē jā ixa'kskāhuī'lh ka'hua'cha.

⁴³ Jā tze palh mimacan nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xalitze macastuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentū' mimacanca'n tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātālimacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. A'ntza' macscut jā makstin catimixli. ⁴⁴ A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinī'tca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁵ Jā tze palh mintujanca'n nalitlahua'yā'tit tū jā tze. Xatze palh tantustuntu'lu' ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit kentū' mintujanca'n tū lītlahua'yā'tit tū jā tze ē ū'tza' nacātālimacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁶ A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin catihua'kō'lh xamasni' ixquinī'tca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁷ Jā tze palh tlaha'cu'tunā'tit tū jā tze ixpālacata catihuālh tū talaktzī'n milakastapunca'n. Xatze lakakentim ixuantit ē ixka'lhī'tit milatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Jā tze palh ka'lhī'yā'tit a'ktu' milakastapunca'n tū nacāmātlahuīyān tū jā tze ē ū'tza' nacātālimacā'nān hui'xina'n nac pūpātīn. ⁴⁸ A'ntza' xtokonulūhua' jā maktin catitahua'kō'lh xamasni' ixquinī'tca'n tī natapātīni'n ē jā catimixli macscut.

⁴⁹ Ixlacasqui'nca ixlipō'ktuca'n natapātīni'n ixpālacata ā'chulā' tze natala. Ū'tza' hua'chi macscut ē ixlacasqui'nca chuntza' chī līhua' maclacasqui'n matzat. Tū lakahuī'lican Dios, pō'ktu nalimāsko'kō'can matzat. ⁵⁰ Masqui matzat tze, palh matzat jā'tza' sko'ko'xnin, ¿chī nalimāsko'kō'nuncan? Caka'lhī'tit hua'chi matzat na milatamatca'n. Tzej nalatahuī'la'yā'tit —huanli Jesús.

10

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

¹ Jesús taxtulh nac Capernaum ē a'lh nac ti'ya't jā huanican Judea. E nā a'lh nac ti'ya't tū hui'lacha' ixtuntacut nac xcān Jordán. Tatzucupālh tatakēstoka tachi'xcuhuī't. Jesús tzucupālh cāmāsu'yuni' chuntza' chī ixlīmanīn't. ² Talaktalacatzuna'jilh Jesús makapitzin fariseos. Ixtalīlaktzī'ncu'tun ē ū'tza' talīkelhasqui'nilh:

—¿E tze namakxtekan quimpuscātca'n ē xapacan ixtacuhuīni'?

³ Jesús cäkelhtilh:

—¿Chī cāmāpa'ksin Moisés jā tatzō'kni' nac līmāpa'ksin?

⁴ Xlaca'n tahuanihl:

—Moisés huanli: “Tzē tzo'kcan a'ktin ca'psnap ē chuntza' tzē namakxteka' mimpuscāt.”

⁵ Jesús cāhuanilh:

—Xalilacumpin hui'xina'n ē jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' lītzo'kli Moisés huā'mā' līmāpa'ksin. ⁶ A'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj, tatzō'kni' chuntza':

Dios tlahuah chī'xcu' ē puscāt.

⁷ Ū'tza' nacālimakxteka ixtāta' ē ixtzī' chā'tin chī'xcu' ē natā'talacxtimī'ixpuscāt.

⁸ Ixchā'tu'ca'n hua'chī xmān chā'tin natalītaxtu.

Chuntza' tatzō'kni'. Chuntza' jātza' chā'tu' xlaca'n; xmān chā'tin. ⁹ Chuntza' jā minī'ni' chī'xcuhui'n nalāmāmakxtekē tū Dios cātlahuanī't tzej chā'tin.

¹⁰ A'cxni' tatanūpālh nac chic, takelhasqui'nīlh ī'scujnu'ni'n ixpālacata tū huanli. ¹¹ Jesús cāhuanilh:

—Catīxcuhuālh tī namakxteka ixpuscāt ē palh natā'tamakxtoka ā'chā'tin puscāt, huā'mā' chī'xcu' ka'lhī ixtā'lāpāxqui'n. Chuntza' tlhua tū jā tze. ¹² Palh chā'tin puscāt namakxteka ixxōlu' ē natā'tamakxtoka ā'chā'tin chī'xcu', chuntza' huā'mā' puscāt naka'lhī ixtā'lāpāxqui'n.

Jesús cāsica'lanātlahuah lacstīn

Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

¹³ Cālimini'ca Jesús lacstīn nacā'li'ā'cpūxa'ma ixmacan. Ī'scujnu'ni'n tatzuculh talacaquilhni tī ixtalīmin. ¹⁴ A'cxni' Jesús ca'tzīlh tū ixtatlahuamā'nalh, xacā'lh ē cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Cacāmakxtektit caquintalakmīlh lacstīn ē jā cacāmāmakxchuyī'tit. Tī natā'tapa'ksi Dios a'ntza' jā māpa'ksini'nkō', xlaca'n tī naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn.

¹⁵ Ixlicāna' iccāhuaniyān tī jā ta'aka't' chuntza' chī lacstīn ta'aka't', jā maktin catitatanūlh jā māpa'ksini'nkō' Dios.

¹⁶ Jesús cācha'xli lacstīn ē cālicucslutli ixmacan ē cāsica'lanātlahuah.

Chā'tin chī'xcu' tī rico tā'chihuāna'ni Jesús

Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

¹⁷ Jesús a'mpālh, ē ixtlā'huamā'lh nac tej. Laktu'jnulh chā'tin chī'xcu' ē tatzokostani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Tzeyā Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ¿Tūchu na'ictlahua na'iclika'lhī quilatamat tū jā catilaksputli?

¹⁸ Jesús huanilh:

—¿Tū ixpālacata quihua'ni'ya' tze quit? Xmān chā'tin tī tze ē ū'tza' Dios. ¹⁹ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksin Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā tīmaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tīlichihuāna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Jā tī'a'kskāhuī'maktīya' catūhuālh.

Cacālakachi'xcuhui' mintāta' ē mintzī'.

²⁰ Xla' kelhtilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'ni'ttza' hasta quiliska'ta'.

²¹ Palaj tunca Jesús laktzī'lh ē pāxqui'lh ē huanilh:

—Ā'xmān a'ktin tīsputni'yān tū natlahua'ya'. Caquistā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzī'ni'ya' tumīn xcamanīni'n ē naka'lhī'ya' chī rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquintā'pina', masqui napātini'na'.

²² A'cxni' chī'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ē a'lh ixpālacata rico ixuanī't.

²³ Jesús calhāxcuhuālh cālaktzī'lh tachi'xcuhui't ē cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Xlaca'n tī lacricujnu' jicslīhua' natatamakxteka Dios nacāmāpa'ksi.

²⁴ Ī'scujnu'ni'n talī'a'cnīlh ixtachihuīn. Jesús cāhuanipālh:

—Quīnamigos, iccāhuaniyān xlaca'n tī talīpāhuan ixtumīnca'n, jicslīhua' natatā'tapa'ksi Dios. ²⁵ Jicslīhua' nalīpātle'kecu'tun a'ktin camello na ixtani' līxtokon. Ā'chulā' jicslīhua' natanū chā'tin rico jā namāpa'ksini'nkō' Dios.

²⁶ Xlaca'n lhūhua' talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tīchu tzē namakapūtāxtūcan?

²⁷ Jesús cālaktzī'lh ē cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n jāla catitātlahuah tū natalī'a'kapūtāxtu, xmān Dios tzē nacāmakapūtāxtū ixpālacata Dios tzē tlhua pō'ktu.

²⁸ Pedro tzuculh chihuāna' ē huanilh Jesús:

—Ica'kxtekui'likō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālanī'mā'n.

²⁹ Jesús kelhtīni'lh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Huī'lh tī nata'a'kxtekui'li ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. Ē palh nata'a'kxtekui'li ixcā'lacchicni'ca'n, o ixtā'timīnca'n, o ixtzī'ca'n, o ixtāta'ca'n, o ixcamana'ca'n, o ixpūcuxtuca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac tzamā' cā'quilhtamacuj. Hua'chi a'ktin cientu ixlacata ā'chulā' nataka'lhī ixcā'lacchicni'ca'n ē nā lhūhua' ixtā'timīnca'n ē ixtzī'ca'n ē ixtāta'ca'n ē ixcamana'ca'n ē ixpūcuxtuca'n. Nā nacāmākapātīnīncan. Nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ³¹ Lhūhua' a'nan tī ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', jā ixtā'chuntza' catihuanli. Lhūhua' a'nan tī jā ixlacasqui'nca huā'tzā'; jā Dios māpa'ksīni'nkō', ā'chulā' nalacasqui'nca.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī
Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

³² Jesús ē ī'scujnu'nīn ixtatā'cxtunu'mā'nalh nac Jerusalén ē Jesús ixcāpūlani'tēlha. Xlaca'n talī'a'cnīlh ē tī ixtastālani' ixtajicua'n. Cālē'mpālhlacapunchuna'j kelhacāujtu' t'scujnu'nīn ē tzucupālhlacāhuani tū na'a'kspula. ³³ Jesús cāhuanilh:

—Ca'tziyā'tit a'mā'nauj nac Jerusalén. A'ntza' naquimacamāstā'can ixpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Naquimacamāstā'can na ixmacanca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nīn līmāpa'ksīn. Xlaca'n natahuan caquimāknīca. Xlaca'n naquintamacamāstā'can ixmacanca'n xalanī'n makat. ³⁴ Naquintalakapala ē naquintakēsnoke ē naquintalakachojmani' ē naquintamakni. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclastālanacuana'n na ixlacpu'na'i'tātca'n nīnī'n.

Jacobo ē Juan tasqui'nli a'ktin talakalhu'mān
Mt. 20:20-28

³⁵ Jacobo ē Juan, ixka'hua'chan Zebedeo, talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tahuanihl:

—Mākelhtahua'kē'ni'nī, iclacasqui'nauj naquilātlahua'ni'yāuj tū na'iccāsqui'ni'yān.

³⁶ Xla' cākelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'nā'tit na'iccātlahua'ni'yān?

³⁷ Xlaca'n tahuanihl:

—A'cxni' hui'x namāpa'ksīni'nkō'ya', quina'n iclacasqui'nauj na'iccāpāxtūtahui'layān, chā'tin na mimpekxtūcāna'j ē ā'chā'tin na mimpekxtūxquī.

³⁸ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū quilāsqui'ni'mā'nauj. ¿Ē tzē natāyani'yā'tit palh napātīni'nā'tit hua'chi quit na'icpātīni'n? Ū'tza' hua'chi pūkō'tnu'nā'tit quivaso ē hua'chi quintā'a'kpxā'tit.

³⁹ Xlaca'n tahuanihl:

—Tzē na'ictlahuayāuj; tzē na'ictāyani'yāuj.

Jesús cāhuanilh:

—Masqui napātīni'nā'tit chī quit, ⁴⁰ ū'tza' naquilāpāxtūtahui'layāuj, quit jāla icmāpa'ksī. Hua'mā' pūtahuī'lh cāxui'līca xmān ixpālacata tī Dios lacsacli.

⁴¹ A'cxni' kelhacāuj scujnu'nīn taca'tzīlh tū kelhasqui'nīca Jesús, tatzuculh talīsītzī'nī' Jacobo ē Juan. ⁴² Jesús cāta'sani'lh ixlīpō'ktuca'n ē cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī ixtāyatca'n tī tamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'. Xlaca'n hua'chi ixtēcu'nīn tī tā'tapa'ksī xlaca'n. Palha' tamāpa'ksīni'n. ⁴³ Jā chuntza' catilal na milacpu'na'i'tātca'n. Catīxcuhuālh tī ka'tla' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixlacsujni'ca'n ā'makapitzīn. ⁴⁴ Catīxcuhuālh tī xapuxcu' huancu'tun na milacpu'na'i'tātca'n, ixlacasqui'nca xla' nala hua'chi ixtasācu'a'ca'n ā'makapitzīn hui'xina'n. ⁴⁵ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Quit jā icmīlh na'icla hua'chi xatēcu'; quit icmīlh na'icsuja ē na'iccāmaktāya ā'makapitzīn. Na'icmacamāstā' quilatamat na'iccāmākapūtāxtū līlhūhua'—huanli Jesús.

Jesús mālacahuānīlh Bartimeo tī lakatzī'n ixuanī't
Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

⁴⁶ Tachā'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jericó. A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh nac Jericó, tatā'a'lh ī'scujnu'nīn ē lhūhua' tachi'xcuhui't. Na ixpāxtūn tej ī'squi'ni'huā'yahuī'lh lakatzī'n tī ixuanican Bartimeo ixka'hua'cha Timeo. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzīlh ixtētāxtumā'lh Jesús xala' nac Nazaret, tzuculh ta'sa ē huanli:

—¡Jesús, hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! ¡Caquilakalhu'ma'nti quit!

⁴⁸ Lhūhua' chī'xcuhui'n talacaquilhnihl ē tahuanihl:

—Caquilhca'csla'.

Bartimeo ā'chulā' ixta'sa ē huanli:

—¡Hui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj, caquilakalhu'ma'nti!

⁴⁹ Jesús tāyalh ē cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Cata'sa'ni'tit.

Tata'sani'lh lakatzī'n ē tahuanihlh:

—Capāxuhua' ē catāya'. Jesús ta'sani'yān.

⁵⁰ Xla' tamakxtulh a'ktin ixlu'xu' ē tāyalh ē lakmilh Jesús. ⁵¹ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Tūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n huanīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquimālacahuā'ni'.

⁵² Jesús huanīlh:

—Tzētza' napina'. Hui'x a'ka'ni'ta' quit tzē na'icmālacahuāni'yān ē ū'tza' litzeya'ntitza'.

Xamaktin lacahuāna'lh ē stālani'lh Jesús nac tej.

11

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

¹ A'cxni' ixtalacatzuna'jīmā'nalhtza' nac Jerusalén, tachā'lh nac sipej já huanican Olivos, ē ū'tza' lacatzuna'j cā'lacchini' já huanican Betfagē ē já huanican Betania. Jesús cāmāpūlīlh chā'tu' i'scujnu'nī'n ² ē cāhuanihlh:

—Capintit nac cā'lacchini' tū tasu'yu na milacatzajca'n. A'cxni' nachipinā'tit nalak-tzī'nā'tit a'ktin kaska'ta' burro tū chī'yāhuacani't. Já tī chā'tin tī kētahui'lani't. Caxcuttī ē caquilālimini'uj huā'tzā'. ³ Palh catīhuālh nacākelhasqui'ni'yān: “¿Tū ixpālacata xcutpā'na'tit burrito?”, hui'xina'n nakelhtīni'nā'tit: “Māpa'ksini' namaclacasqui'n ē palaj tunca namacāmpala huā'tzā'.”

⁴ Ta'allh ē tamaclalh lakatin xasāsti'cus burro tū ixchī'yāhuacani't. Ixyālh nac tej lacatzuna'j xamākelhcha a'ktin chic. Tatzuculh taxcuta.

⁵ Makapitzīn chī'xcuhui'n tī ixtayāna'lh takelhasqui'nīlh:

—¿Tū tlaha'pā'na'ntit? ¿Tū ixpālacata xcutpā'na'ntit burro?

⁶ Scujnu'nī'n takelhtīni'lh chuntza' chī Jesús ixcāhuani'nī't. Chī'xcuhui'n tamakxtekli ē talē'lh. ⁷ Talīmini'lh Jesús xasāsti'cus burro ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē xla' kētahui'lh.

⁸ Lhuhua' tachi'xcuhui't tamāpi'ni'lh ixlu'xu'ca'n nac tej. A'makapitzīn ixtacā' xalacstīn ix-peken qui'hui' natamāpi'ni' nac tej. Chuntza' talimāsu'yulh palh ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh Jesús.

⁹ Tī ixtapūlani'tēlha ē tī ixtastālani'tēlha tatzuculh tata'sa ē tahuanihlh:

—¡Camakapāxūca Dios! Dios casicua'lanātlahualh tī līmimā'lh ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' quinDiosca'n. ¹⁰ Dios casicua'lanātlahualh līmāpa'ksīn tū nala, ē ū'tza' hua'chī ixlīmāpa'ksīn quixū'nāpapca'n David. ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

¹¹ A'cxni' Jesús chā'lh nac Jerusalén, tanūlh xaka'tla' nac templo. Kōtanūtza' ixuanī't, ē a'cxni' calhāxcuhuālh laktzī'nkō'lh na ixchakān templo, taxtulh ē cātā'allh kelhacāujtu' scujnu'nī'n nac Betania.

Jesús lacaquilhnūlh xaqui'hui' higo

Mt. 21:18-19

¹² Ixlīlakalī a'cxni' tataxtulh nac Betania, Jesús ixtzi'nca. ¹³ Makat laktzī'lh a'katin xaqui'hui' higo ē ixtaxtuni'nī'ttza' xapa'lhma' qui'hui'. Jesús talacatzuna'jīlh nalaktzī'n palh ixua'ca'lhtza' xatahua'ca't. A'cxni' chā'lh já ixyālh qui'hui', já ixka'lhī ixtahua'ca't. Xmān xapa'lhma' ixka'lhī ixpālacata jāna'j ixchā'n ixpūlanān higo. ¹⁴ Jesús huanīlh qui'hui':

—Jā makstin catihua'ca' mintahua'ca't.

I'scujnu'nī'n takexmatli tū huanīlh qui'hui'.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹⁵ A'cxni' tachā'lh nac Jerusalén, Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātantlakaxtu tī ixtastā'namā'nalh ē tī ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilhtīn templo. Cāmākpūspi'tni'kō'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh ixtumīnca'n tachi'xcuhui't ē nā ixpūtahui'lhca'n tī ixtastā'mā'nalh pālūmax. ¹⁶ Já makxtekli nūn chā'tin natētaxtu na ixtanquilhtīn templo palh ixlē'mā'lh catūhuālh. ¹⁷ Ixcāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't ē huanīlh:

—¿Ē já tatzo'kni' chuntza'?: “Quinchic namāpācuhūican chic já tlahaucan oración. Tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh natamin natatlahua oración.” Chī tlahaupā'na'ntit, līmāxtuni'tantit hua'chī ixpūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'ni'n.

¹⁸ Cāmāca'tzīnīca xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Xlaca'n ixtaputzamā'nalh chī natalīmāknī Jesús. Ixtajicua'ni' Jesús ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalī'a'cnī chī ixmāsu'yu. ¹⁹ A'cxni' ixtā'cnūnī'ttza' chī'chīni', Jesús ē I'scujnu'nī'n tataxtulh nac Jerusalén.

*Scācli xaqui'hui' higo**Mt. 21:20-22*

²⁰ Ixlilakali tzi'saj tatētaxtulh jā ixyālh xaqui'hui' higo ē talaktzi'lh hua'chi i'scāckō'nī'ttza' pō'ktu ixtankēxē'k. ²¹ Pedro lacapāstacli tū ixiuaninī't Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Qui'hui' scāctāyākō'lhntza'; ū'tza' tū lacaquilhni'.

²² Jesús cākelhtilh:

—Ca'a'ka'i'ni'tit Dios. ²³ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Catīxcuhuālh tī tzej na'a'ka'i' ē jā naka'lhī a'ktu' ixtalacapāstacni', natlahuani'can tū xla' nasqui'n. Palh nahuani sipej: “Catapānu' ā'tzā' ē catojo' nac xcān”, chuntza' nala, xmān jā caka'lhīlh a'ktu' ixtalacapāstacni'. ²⁴ Ū'tza' iccālīhuaniyān ixlīpō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit a'cxni' orarliyā'tit Dios, ca'a'ka'i'tit ka'lhī'yā'tittza' ē namaktini'nā'tit. ²⁵ A'cxni' natāya'yā'tit ē tlahua'pā'na'ntit oración, namātzā'nkēna'ni'yā'tit catīhuālh palh cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze. Chuntza' minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn tzē nacāmātzā'nkēna'ni'yān mincuentaca'n. ²⁶ Palh hui'xina'n jā cāmātzā'nkēna'ni'yā'tit ā'makapitzīn, minTāta'ca'n tī huī'lh nac a'kapūn jā catīcāmātzā'nkēna'ni'n tū jā tze tū tlahua'nī'ta'ntit.

*Ixlīmāpa'ksīn Jesús**Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8*

²⁷ Tachā'lh nac Jerusalén. A'cxni' Jesús ixlātī'lhuan xaka'tla' nac templo, talaktalacatzuna'jīlh xanapuxcu'nu' pā'lejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n ixlīmāpa'ksīn ē xalakōlu'n israelitas. ²⁸ Takelhasqui'nīlh:

—¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't tzamā'? ¿Tīchu maxqui'n huā'mā' ixlīmāpa'ksīn?

²⁹ Jesús cākelhtilh:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Palh naquilākelhtīyāuj, nā quit na'iccāhuaniyān tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'. ³⁰ ¿Tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpxāni'n Juan? ¿Ixlīmāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhūi'n? Caquilākelhtīuj.

³¹ Xlaca'n tatzuculh talālitā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuaniyāuj? Palh nahuaniyāuj ixlīmā'kpxāni'n ixlīmāpa'ksīn Dios, naquīncākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka'i'ni'ta'ntit?” ³² Jāla catīhuanīuj ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhūi'n ixpālacata cājicua'ni'yāuj tachi'xcuhūi't —talāhuanilh.

Ixtajicua'n tachi'xcuhūi't natasītzī' ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixta'a'ka'i'ni' Juan ixlīcāna' ixa'kchihuīna' Dios ixiuanī't. ³³ Ū'tza' talīkelhtīlh Jesús:

—Jā iccā'tziyāuj tīchu ixlīmāpa'ksīn.

Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā ictīcāhuanīn tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahuamā'lh huā'mā'.

12*Xalacca'tzana' maksujni'n**Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19*

¹ Jesús tzuculh cālītā'chihuīna'n tachi'xcuhūi't tū līca'tzīni'can ē cāhuanilh:

—Ixi'lh chā'tin chī'xcu' tī cha'nli mayāc tū māstā' uvas. Līcūlāhui'līlh chihuix ixti'ya't ē cāxtlahualh ixpūlacchī'can ē yāhualh a'ktin torre tū napūmaktaka'lha ixpū'uva.

Á'listān cāmāsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna'. Xla' a'lh latā'kchoko makat. ² A'cxni' chilhtza' ixpūlanān uvas, macā'lh i'scujni' na ixpū'uva. Alh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxqui'lh tū tamakalanī't tū ixta' ixtēcu' ti'ya't. ³ Tasācua'n tachi'palh scujni' ē tatusclī ē chuntza' tamāspi'tli. Jā tū tū maxqui'ca. ⁴ Ixtēcu' pū'uva macā'mpālh ā'chā'tin i'scujni'. Tasācua'n tacucta'lalh ē talakapalalh ē chuntza' tamacā'lh. ⁵ Ixtēcu' macā'mpālh ā'chā'tin ē tamaknīlh xla'. Ixtēcu' cāmācā'mpālh lhūhua' ā'makapitzīn. Tasācua'n cālācni'cui'līlh makapitzīn ē tamaknīlh ā'makapitzīn.

⁶ Á'xmān chā'tin ixi'lhcus tī tzē namacā'nca'n, ē ū'tza' ixta'hua'cha tī ixpāxqui'. Xla' ā'xmān macā'lh ē huanli: “Natalakachi'xcuhūi' quinka'hua'cha.” ⁷ Chuntza' jā ixlīcāna'. Tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixta' nahuankō' ixlīpō'ktu tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quīlaca'n nahuan pū'uva.” ⁸ Tachi'palh ē tamaknīlh ē taquīmacā'lh iqxquilhtūn pū'uva.

⁹ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Chī puhua'nā'tit? ¿Tūchu nacātlahuani' ixtēcu' pū'uva tī icxāmāsācua'nīcanī't? Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

¹⁰ ¿Ē jā maktin līkelhtahua'kanī'ta'ntit na ixtachihuīn Dios ixpālacata i'ska'ta'? Xla' hua'chī chihuix tū lītzo'kani't ē chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹¹ Chuntza' tlahuah Māpa'ksīni' ē quīna'n iclī'a'cnīyāuj.

¹² Tī ixtaquīchlaktzi'n Jesús titachi'pacu'tunli ixpālacata ta'ucxca'tzīlh xlaca'n hua'chī tasācua'n nac pū'uva. Ixtajicua'ni' tachi'xcuhūi't ē ū'tza' talīmāxteklī ē ta'alh.

*Ixpālacata tamātā'jīn**Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26*

¹³ Cälakmacā'nca Jesús ā'makapitzīn fariseos ē ixchī'xcuuhū'n Herodes. Cälakmacā'nca natakexmatxtu catūhuālh tū tzē natalīmālacsu'yu. ¹⁴ A'cxni' talakchā'lh, tahuanihl:

—Mākelhtahua'kē'ni, icca'tziyāuj hui'x hua'na' tū ixlīcāna'. Hui'x jā cātlahua'ni'ya' cuenta chī talīchihuāna'nān tachi'xcuuhū't. Lacxtim cälaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuuhū't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ¿Inchā tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

¹⁵ Jesús ixca'tzi x mān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quīlālīlaktzī'ncu'tunāuj? Caquīlālīmini'uj a'ktin tumīn na'iclaktzī'n.

¹⁶ Talīmini'lh a'ktin denario tū ixtumīnca'n ē Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuuhūni' tatzō'kni'?

Xlaca'n tahuanihl:

—Ixla' emperador.

¹⁷ Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—Camaxqui'tit emperador tū ixla' ē camaxqui'tit Dios tū ixla'.

Xlaca'n talī'a'cnīlh chī cākelhtīlh Jesús.

*Chī nala a'cxni' nalacastālancuana'n**Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40*

¹⁸ Ā'līstān talakmīlh Jesús makapitzīn saduceos. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancuana'nca. Ū'tza' talīhuanīlh Jesús:

¹⁹—Mākelhtahua'kē'ni, Moisés quīncāmaktzekni'nī'tan huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī chā'tin chī'xcu' tī tamakaxtokni'ttza', ē palh nīmaktzeka ixcuscāt ē jā tī i'ska'ta', ixlacasqui'nca i'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuuhū' i'ska'ta' nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'. ²⁰ Ixtahui'lānal kelhatojon lītā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtokli ē jā ixka'lhī i'ska'ta' a'cxni' nīlh. ²¹ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā xla' nīlh ē jā ka'lhīlh i'ska'ta'. Chuntza' a'kspulapālh ā'chā'tin i'stancu a'cxni' tā'tamakaxtokli tī nīmaka'ncanī'ttza'. ²² Chuntza' chā'tunu' ixkelhatojonca' natā'tamakaxtokli puscāt ē ixlīpō'ktuca'n tanīlh. Jā tī chā'tin i'ska'ta'ca'n tamakxteklī. A'xmān nīlh puscāt. ²³ A'cxni' nalacastālancuana'ncan, ¿tīchu ixla' nahuan tzamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n ixtatā'tamakaxtokni't.

²⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Ū'tza' lītā'a'kskāhuī'ni'ta'ntit minā'cstuca'n. Jā ca'tziyā'tit tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ē jā ca'tziyā'tit chī huanī't ixlītlī'huī'qui. ²⁵ A'cxni' nīnī'n natalacastālancuana'n, jā catītamakaxtokca ē jā catītamāstā'lh ixtzu'ma'janca'n natatamakaxtoka. Xlaca'n natala hua'chī ixāngeles Dios xalanī'n nac a'kapūn. ²⁶ Moisés tzo'kli ixpālacata tī natalacastālancuana'n a'cxni' lītzo'kli a'ctzuna'j qui'huī' tū ixlāmamā'lh. ¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū Dios huanīlh Moisés? Chuntza' huanīli: “Quit ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.” ²⁷ Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā xanīnī'n. Hui'xina'n ta'a'kskāhuī'yā'tit minā'cstuca'n.

*Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca**Mt. 22:34-40; Lc. 10:27*

²⁸ Cälakmīlh Jesús chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē cākexmatli chī saduceos talālīhuanimā'nal. Xla' ca'tzīlh chī tzej cākelhtīlh Jesús. Palaj tunca kelhasqui'nīlh:

—¿Tuchūyā līmāpa'ksīn ā'chulā' ixlacasqui'nca?

²⁹ Jesús kelhtīlh:

—Līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' huā'mā': “Cakexpa'ttit hui'xina'n israelitas. Māpa'ksīni' quīnDiosca'n xmān ū'tza' Māpa'ksīni'. ³⁰ Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu mīlīstacna' ē ixlīpō'ktu mīntalacapāstacni' ē mīlītlī'huī'qui.” ³¹ Ixli'a'ktu līmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': “Capāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' minā'cstu.” Jā tū a'nan ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

³² Palaj tunca xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanīlh:

—Ixlicāna' tū hua'na', Mākelhtahua'kē'ni'. Huī'lh chā'tin Dios ē xla' xmān ixlīmān Dios.

³³ Ixlacasqui'nca nalīpāxqui'yāuj ixlīpō'ktu quīlīstacna'ca'n ē ixlīpō'ktu quīntalacapāstacni'ca'n ē quīlītlī'huī'quīca'n. Nā ixlacasqui'nca napāxqui'yāuj ā'chā'tin chuntza' chī quīna'cstuca'n quīncātāpāxqui'yān. Palh chuntza' natlahuayāuj, ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā namālacnūnīyāuj Dios tū maknīcan ē tū lhucuyan.

³⁴ Jesús cuenta tlahuah chī tzej lacapāstacli ē kelhtīlh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn. Jesús huanīlh:

—Tīspuṭni'yān xmān macstī'na'j natapa'ksīni'ya' Dios.

Jātza' tī chā'tin ixkelhasqui'nīcu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Cristo i'xū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

³⁵ Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't xaka'tla' nac templo ē cāhuanilh:
—Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn, ¿chī talihuancan Cristo tī Dios hui'lilh
ixlimakapūtāxtūnu' ū'tza' I'xū'nātā'nat David? ³⁶ Tzamā' David huanli chuntza' chī
māsu'yuni'lh Espīritu Santo ē chuntza' tzo'kli:
Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':
“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquiclhlaktzi'.”
³⁷ Palh David līchihuīna'nli i'xū'nātā'nat ē māpācuhūilh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla'
ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanli Jesús.
Lhūhua' tachi'xcuhuī't līpāxuhua takexmatli.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

³⁸ A'cxni' Jesús ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcuhuī't, ixcāhuanil:
—Catamaktaka'lhtit ē jā ticālī'a'kskāhuī'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī
tapūlatā'kchokocu'tun xapūlhā'mā'n ixlū'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca
ē cacālakachi'xcuhuī'ca nac cā'tejen. ³⁹ Na ixtemploca'n israelitas xlaca'n
taquihpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhuī'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁰ Xlaca'n
ta'a'kskāhuī'makti ixchicca'n tī ixtacānīmaka'ncanī't ē ā'līstān na'j tunca ta'orarlī jā
nacālaktzī'ncan ē chuntza' talī'a'kskāhuī'nin. A'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

Tū māsā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't

Lc. 21:1-4

⁴¹ Jesús tahuī'lh na ixlacatīn jā ixmojōcan tumīn tū maxquī'can Dios. Ixcālaktzī'mā'lh
tachi'xcuhuī't a'cxni' ixtamojō ixtumīnca'n. Kelhalhūhua' lacricujnu' tamojōlh lhūhua'
ixtumīnca'n. ⁴² Milh chā'tin tī nīmaka'ncanī't; xcamanīn ixuanī't. Xla' cāmōjōlh pektu' ixtumīn
cobre; xmān macstī'na'j ixtatlj. ⁴³ Jesús cāta'sani'lh i'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:
—Ixlicāna' iccāhuaniyān: tū mojōlh huā'mā' xcamanīn tī nīmaka'ncanī't ā'chulā' ixtatlj na
ixlacatīn Dios ē jā tū tamojōlh ā'makapitzīn. ⁴⁴ Xlaca'n tamojōlh xmān tū ixcāquītāxtūni'nī'ttza'
ixpālacata xlaca'n lacricujnu'. Puscāt, xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māsā'kō'lh ixlīpō'ktu
tū ixlihuā'yan.

13

Jesús huanli nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

¹ A'cxni' Jesús ixtaxtumā'lh xaka'tla' nac templo, chā'tin i'scujnu'nī'n huanilh:
—Mākelhtahua'kē'ni', cala'ktzi'. Tzēhuanī't chihuix tū lītlahuacanī't huā'mā' xaka'tla' templo
ē tzej taxtulh.
² Jesús kelhtīlh:
—Calaktzī'ntit ixlīpō'ktu huā'mā' tū ixla' templo. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn
a'ktin chihuix catilākētahuī'lh. Ixlīpō'ktuca'n nataponckō' ē talhta'm nalacila.

Nalīca'tzīcan chī na'a'kspūta cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³ Jesús tahuī'lh na ixtūtā'n sipej jā huanican Olivos ē na ixlaktzaj xaka'tla' templo. Pedro
ē Jacobo ē Juan ē Andrés tzē'k takelhasqui'nīlh:
⁴ —Iclacasqui'nāuj naquilāhuaniyāuj jā'cxni' na'a'kspūla tzamā'. ¿Chī na'iclicā'tzīyāuj palh
palaj na'a'kspūla tū hua'nti?

⁵ Jesús cāhuanilh:

—Catamaktaka'lhtit jā tī chā'tin nacā'a'kskāhuī'yān. ⁶ Lhūhua' chī'xcuhuī'n natahuan
taka'lhī quilīmāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tī Dios lacsacnī't.” Chuntza'
lhūhua' tī nacā'a'kskāhuī'can.

⁷ 'Nakexpa'tā'tit chī macasā'nan jā lacatzuna'j lāta'lamā'ca ē nacātamāca'tzīnīyān chī
lāta'lamā'ca makat. Jā tijicua'nā'tit. Chuntza' pūla na'a'kspūla. Jāna'j ixlī'a'kspūtni'. ⁸ Chā'tin
puxcu' ixtā'lāquiclhlaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin.
Calhāxcuhuālh natachiqui tī'ya't ē na'a'nan tatzī'ncstat. Ixlīpō'ktu huā'mā' xmān ixlītzucuni'
chī napātīni'ncan.

⁹ 'Cuenta catlahua'tit ixpālacata nacātamamāstā'yān jā tahuī'lāna'n māpa'ksīni'nī'n ē
nacātamaksno'kān nac templo. Quilā'a'ka'tīni'yāuj ē ū'tza' nacātalīlē'nān na ixlacatīnca'n
gobernadores ē na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n. Chuntza' nachihuīna'nā'tit quimpālacata.

¹⁰ A'cxni' jāna'j ā'spūta tzamā' cā'quilhtamacuj, ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'can xatze
tachihuīn tachi'xcuhuī't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ¹¹ A'cxni' nacātachi'payān ē

nacātamacamāstā'yān a'ntza' jā tahuilāna'lh māpa'ksīni'nī'n, jā catilī'a'ktayuntit pūla chī nalītamaktāyayā'tit. Nahua'nā'tit tū puhua'nā'tit a'cxni' nachā'n tzamā' hora. Jā hui'xina'n catichihuīna'ntit. Espīritu Santo nacāmāchihuīnīyān.

¹² 'Ti quinta'a'ka'ni' nacāmacamāstā'can jā tahuilāna'lh māpa'ksīni'nī'n. Masqui ixtā'tinca'n natamacamāstā' nacāmāknīcan. Xanātātana' natamacamāstā' nacāmāknīcan ixcamana'ca'n tī ta'a'ka'ī. Lacstīn natasītzī'ni' ixtāta'ca'n ē ixtzī'ca'n tī ta'a'ka'ī ē natamāknīnīnī'n. ¹³ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't nacātaquichlaktzī'nān ē xmān tū quilpālacata. Tī natatāyani' hasta a'cxni' natani, xlaca'n nacāmākapūtāxtūcan.

¹⁴ 'Nalaktzī'nā'tit tzamā' jā tze tū nalactlahuakō' ē natāya jā jā minī'ni' chuntza' chī tzo'knulh profeta Daniel. Quit tī ictzo'kmā'lh huā'mā', iccāhuaniyān hui'xina'n tī kelh-tahua'kapā'na'ntit cuenta catlahua'tit. A'cxni' nalaktzī'nā'tit tzamā', a'cxni' ixlacasqui'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tī tahuilāna'lh nac Judea. ¹⁵ Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' natayuja tī tahuilāna'lh na ixa'kstīn ixchicca'n, jā catitatanūlh na ixchicca'n natamāxtu catūhuālh tū ixa'ca'n. ¹⁶ Tī tascujmā'nalh nac pūcūtūca' jā catitataspī'tli na ixchicca'n natataya ixlu'xu'ca'n. ¹⁷ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīnī't o tī tamātzī'qui'ni'ncus.

¹⁸ 'Casqui'ni'tit Dios jā ixlacasqui'nca natzā'la'yā'tit a'cxni' lonknu'n. ¹⁹ Napātīni'ncan a'cxni' nala huā'mā'. Hasta a'cxni' Dios mālacatzuculh tzamā' cā'quilhtamacuj, jā maktin pātīni'ncanī't chī napātīni'ncan tzamā' quilhtamacuj. Jātza' maktin catilalh ixtā'chuntza' ā'listān. ²⁰ Palh Dios jā ixtimāmacstī'na'jīlh huā'mā' quilhtamacuj, jā ixtā'a'kapūtāxtulh jā tī chā'tin. Dios namāmacstī'na'jī ixpālacata cālakalhu'man xlaca'n tī cālacsacnī't.

²¹ 'A'cxni' namin tzamā' tapātīn ē palh catīhuālh ixcāhuani: "Chā calaktzī'ntit. Ā' hui'lh Cristo tī Dios lacsacui'līlh", jā catī'a'ka'ī'tit. Palh catīhuālh ixcāhuani: "Chā calaktzī'ntit. Ā'jnanu' yālh", jā catī'a'ka'ī'tit. ²² Natamin lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n ē makapitzīn natahuan māni' xlaca'n Cristo ē ā'makapitzīn natahuan māni' xlaca'n ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Nā natalahua ll'a'cnīn nata'kskāhuī'cu'tun xlaca'n tī Dios cālacsacī. Jāla catita'a'kskāhuī'lh tī Dios cālacsacī masqui nacā'a'kskāhuī'can ā'makapitzīn. ²³ Skalalh catahui'la'tit. Iccāhuani'ntza' ixlipō'ktu huā'mā' ē chuntza' jā nacātita'a'kskāhuī'yān.

Chī namīmpala Chī'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

²⁴ Jesús cāhuani'pālh:

—Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspulatzā' huā'mā' tapātīn, chī'chīni' ē mālhcuyū' jā catitāmāxkakēni'lh. ²⁵ Sta'cu nataminācha' nac a'kapūn ē hasta a'kapūn natachiqui. ²⁶ A'cxni' naquintalaktzī'n quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhuū'. Na'icka'lhī lhūhua' līti'huī'qui ē tzēhuani't na'icxkaka. ²⁷ Palaj tunca na'iccāmacamin quināngeles ē natamākēstoka tī cālacsaccanī't. Natamin tī cālacsaccanī't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj.

²⁸ 'Calīmaksa'ttit xaqui'huī' higo. A'cxni' tza'la'nka' ixpeken ē tzucumā'lh tapu'n xapa'lhma', hui'xina'n ca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nalhcācnan. ²⁹ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tziyā'tit talacatzuna'jīmā'lh'tza' a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' hua'chī chā'tin tī ka'lhīmā'ca ē yālh'tza' na ixlacapūn mākelhcha. ³⁰ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tī tahuilāna'lh'cus jā catitanīkō'lh hasta a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuani. ³¹ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa tī'ya't, jā maktin catisputli quintachihuīn; pō'ktu nakentaxukō'.

³² 'Jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj o huā'mā' hora; nūn āngeles xalanī'n nac a'kapūn jā taca'tzī. Nūn ī'Ska'ta' Dios jā ca'tzī. Xmān Dios xa'Tāta' ca'tzī jā'cxni' ixlīcāna' na'a'kspula.

³³ 'Skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'. ³⁴ Ū'tza' hua'chī chā'tin chī'xcu' tū na'a'n latā'kchoko makat. Nacāmamaxqui'tā'qui' ixchic ī'scujnu'ni'n ē nacāmāxqui' ixtascujūtca'n chā'tumu'. Nayāhua chā'tin maktaka'lhna' nac tan-quilhtīn ē namāpa'ksī skalalh natāya. ³⁵ Chuntza' hui'xina'n skalalh catahui'la'tit ixpālacata jā ca'tziyā'tit jā'cxni' namin ixtēcu' chic. Palhāsā' namin smalanka'n, o a'cxni' chū'cus nata'sa puyux, o i'tāt tzi'sa, o a'cxni' xkakatzā'. ³⁶ Ū'tza' skalalh calītahui'la'tit ixpālacata jā lhtatapā'na'ntit a'cxni' xamaktin namin. ³⁷ Iccāhuaniyān hui'xina'n: Skalalh catahui'la'tit. Nā skalalh catatahuī'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't —cāhuanih Jesús.

14

Tālīchihuīna'nli natachī'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

¹ Ā'a'ktu' quilhtamacuj ī'sputacus ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n

limāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natali'a'kskāhuī' Jesús natachī'pa ē natamāmāknīnī'n.
 2 Talāhuanilh:

—Palh natlahuayāuj catūhuālh lihuan lamā'lh cā'tani', tachi'xcu'huī't natatā'kaquī'.

Chā'tin puscāt licuctlahualh aceite Jesús

Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

³ Jesús ixuī'lh nac Betania na ixchic Simón. Ū'tza' huā'mā' Simón tī ixmasnī'mā'lh ixquinīt ē ixtzeyani'ttza'. A'cxni' Jesús ixuā'yamā'lh a'ntza', chā'tin puscāt laktalacatzuna'jīlh. Ixlē'mā'lh pātin lameti tū ixlitzuma aceite tū xatapalaxla' ē mu'csu ixuani't. Ū'tza' tū huani-can nardo. Puscāt pa'klhli lameti ē licuctlahualh Jesús aceite. ⁴ Makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh talisītzī'lh ē talāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata pāxcat līlālh huā'mā' aceite? ⁵ Ixtatlaj hua'chī ixtatlaj chā'tin chī'xcu' chī a'ktin cā'ta. Tzē l'stā'ca ē tumīn tzē ixcāmāxquī'ca xcamanī'n.

Taquilhīlh puscāt.

⁶ Jesús cāhuanilh:

—Camāxtektit. ¿Tū ixpālacata jicsmāhuī'yā'tit huā'mā' puscāt? Quintlahuani'lh tū tze. ⁷ Pō'ktu quilhتامacuj na'a'nan xcamanī'n na milacpu'na'l'tāca'n. A'cxni' lacasqui'nā'tit, tzē nacātlahuani'yā'tit tū tze. Quit jā pō'ktu quilhتامacuj na'iccātā'tahui'layān. ⁸ Puscāt tlāhualh tū tzē ixlacpuhuan. Quīlicuctlahualh aceite ē chuntza' quincāxui'līlhtza' chī naquimā'cnūcan. ⁹ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Calhāxchuanālh nac cā'quilhتامacuj jā namāca'tzīnī'n'ncan xatze tachihuīn i'xla' Cristo, a'ntza' nahuacul tū tlāhualh huā'mā' puscāt. Ū'tza' ixlīpō'ktuca'n natalīlacapāstaca xla' —huanli Jesús.

Judas cāhuanilh namacamāstā' Jesús

Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

¹⁰ Judas Iscariote chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuani't. Xla' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' nacāhuani' ixcāmāmaxquī'lh Jesús. ¹¹ A'cxni' takexmatli tū cāhuanica, tapāxuhualh ē tahuani'lh natamāxquī' tumīn. ¹² Judas tzuculh putza chī ixlīmacamāstā'lh Jesús.

Jesús cātā'huā'yālh ī'scujnu'nī'n

Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹² Milh quilhتامacuj tū ixlītzucuni' cā'tani' a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā lītlahuacani't levadura. Huā'mā' quilhتامacuj a'cxni' maknīcan xaska'ta' purecu' tū nahua'can ixpālacata huā'mā' cā'tani' tū huanican pascua. Ī'scujnu'nī'n takelhasquī'nīlh Jesús:

—¿Jāchu lacasqui'na' na'ica'nāuj na'iccāxtlahuayāuj tū nahua'can cā'tani'?

¹³ Cāmacā'lh chā'tu' Ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Capintit nac cā'lacchicni' ē namacla'yā'tit chā'tin chī'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit. ¹⁴ Jā xla' natanū, nā natanū'yā'tit ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chīc: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿Jā yālh cuarto jā tzē na'iccātā'hua'yān quiscujnu'nī'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹⁵ Xla' nacāmāsu'yuni'yān a'ktin cuarto ixlīquilha'ktu chīc. Ka'tla' cuarto ē cāxni'jtza' huī'lh. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quīlīhua'ca'n.

¹⁶ Ta'e'lh Ī'scujnu'nī'n ē tatanūlh nac cā'lacchicni'. Kentaxtulh chuntza' chī Jesús ixcāhuanini't ē tacāxtlahualh līhua'.

¹⁷ A'cxni' ixtā'cnūmā'lh'tza' chī'chīni', Jesús cātā'chā'lh Ī'scujnu'nī'n a'ntza'.

¹⁸ Ixtahuā'yamā'nalhcus a'cxni' Jesús cāhuanilh:

—Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Chā'tin chī hui'xina'n tī quīlātā'huā'yamā'nauj, ū'tza' naquīmacamāstā'.

¹⁹ Xlaca'n tatzuculh talīpuhuan ē chā'tunu' xlaca'n takelhasquī'nīlh:

—¿Ē quit?

²⁰ Jesús cākelhtīlh:

—Chā'tin chī hui'xina'n milīkelhacāujtu'ca'n ē ū'tza' tī quintā'pūhuā'yan tzamā' pulātu. ²¹ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquīna'kspula chuntza' chī tatzō'kni' quimpālacata na ixtachiuhīn Dios. Līlakalhu'mānat chī'xcu' tī naquīmacamāstā'; nalīlīpuhuan. A'chulā' tze ixpālacata xla' palh jā ixtīlacatuncu'huī'lh.

²² Lihuan ixtahuā'yamā'nalh, Jesús tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. A'cxni' che'kelh, cāmāxquī'lh Ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Cahua'tit. Ū'tza' huā'mā' quīmacni'.

²³ Tayalh vaso ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāmāxquī'lh Ī'scujnu'nī'n ē ixlīpō'ktuca'n tahuā'lh. ²⁴ Cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quīnka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuacan xasāsti' talacāxtlahuan chī Dios nacālimakapūtaxtū tachi'xcu'huī't. Quīnka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n nacāmātza'nkēna'mi' tū jā tze tū tatlahualh tachi'xcu'huī't. ²⁵ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Jātza' ā'maktin icthīhua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' na'īcua' xtum xaxcān uva xasāsti' jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

²⁶ A'cxni' ixtapixtlī'nī't a'ktin himno, tataxtulh ē ta'a'lh nac sipej jā huanican Olivos.
²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n naquīlā'a'kxtekmaka'nāuj ixpālacata tū naquina'kspula. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: “Na'icmaknī pastor ē nata'a'kahuankō' purecu'.” ²⁸ A'cxni' naquīmālacastālanucuanīcan, xapūla na'īca'n quit nac estado Galilea. A'ntza' nalāpāxtokāuj.

²⁹ Pedro huanilh:

—Masqui ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn nata'a'kxtekmaka'nān, quit jā ictimakxteknī'.

³⁰ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuanīyān. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa a'cxni' jāna'j ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.

³¹ Pedro ā'chulā' lacatejtin huanli:

—Masqui naquīntā'maknīca'na', quit jā ictikelhtatzē'kni'.

Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzīn lacxtim tahuani.

Jesús orarīlh jā huanican Getsemanī

Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

³² Jesús ē ī'scujnu'nī'n ta'chā'lh jā huanican Getsemanī. Cāhuanilh:

—Catahui'la'tit hui'xina'n huā'tzā' lihuan quit na'icorarlī.

³³ Cālē'lh lacapunchuna'j Pedro ē Jacobo ē Juan. Tzuculh tamachuyī ē a'katuyunli.
³⁴ Cāhuanilh:

—Iclīpuhuan hasta tzē na'iclaknī quintalīpuhuat. Catachokotit huā'tzā' ē skalalh catahui'la'tit.

³⁵ Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh nac ti'ya't ē squi'ni'lh Dios palh tzē ixa'kapūtaxtulh tū na'a'kspula ³⁶ ē huanli:

—QuīnTāta', palh tzē na'īca'kapūtaxtu tzamā' tū na'īcpātī, camakxtekti chuntza' nala. Masqui na'īcpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

³⁷ Mimpālth jā icxāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Huanilh Pedro:

—¿Ē lhtatahui'la', Simón? ¿Ē jāla tāyani'tit mintalhtataca'n nūn a'ktin hora? ³⁸ Lakahuan catahui'la'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacāta'a'kskāhuī'yān a'cxni' nacātalīlaktzī'ncu'tunān. Ixlicāna' masqui milistacna'ca'n tatlahuacu'tun tū xatze, mīmacni'ca'n jā taka'lhī lītlī'hui'qui.

³⁹ Ixlīmaktu' a'lh lacapunchuna'j ē chu ū'tza' lacxtim squi'ni'lh Dios. ⁴⁰ Taspī'pālth jā icxāmakxteknī't ī'scujnu'nī'n ē cālaktzī'lh ē ixtalhtatahui'lāna'lh. Jāla tāyani'lh ixtalhtataca'n ē jā ixtaca'tzī chī natakeltī. ⁴¹ A'cxni' ixlīmaktu'tun taspī'tī a'ntza' jā icxāmakxteknī't, cāhuanilh:

—¿Ē lhtatapā'na'ntitcus ē jaxpā'na'ntitcus? Tzetza'. Chuhua'j chilhtza' hora tū līlhcānancanī't. Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquīmacamāstā'can na ixmacanā'n tū jā tzeya chī'xcu'huī'n. ⁴² Catāya'tit ē cāhuetza'; mīmā'lhtza' tī naquīmacamāstā'.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴³ Palaj tunca a'cxni' Jesús iccātā'chihuīna'mā'lhcus, chā'lh Judas. Xla' chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n ixuanī't. Tatā'chā'lh lhūhua' tachi'xcu'huī't ē ixtalē'n ixmachītacā'n ē qui'huī'. Talīchā'lh ixlīmāpa'ksīnca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē xanapuxcu'nu' israelitas. ⁴⁴ Judas ū'tza' tī ixmacamāstā'mā'lh ē xla' icxāhuanīnī'ttza' chī natalīlakapasa tīchu Jesús. Ixcāhuanīnī't:

—Na'īclacamu'su chā'tin; ū'tza' Jesús. Nachi'payā'tit ē nalīpīnā'tit ē namaktaka'lhā'tit.

⁴⁵ A'cxni' chā'lh Judas, palaj tunca laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni'.

Lacamu'sulh. ⁴⁶ Tachi'xcu'huī't tū tatā'milh talaktalacatzuna'jīlh Jesús ē tachi'palh natalē'n.

⁴⁷ Ixyālth chā'tin tī ixtā'minī't Jesús. Xla' māxtulh ixmachīta ē mātākāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh. ⁴⁸ Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata līta'ntit mīmachītacā'n ē mīnqui'huī'ca'n? Hua'chi chī'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. ⁴⁹ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakaliyān nac templo, ¿tū ixpālacata jāla quīlāchi'pauj a'cxni'? Chuhua'j naquina'kspula ē namākentaxtū tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios —cāhuanilh.

⁵⁰ Ixlīpō'ktuca'n scujnu'nī'n tatzā'lal ē chuntza' talī'a'kxtekmaka'lh Jesús.

Tzā'lal chā'tin ka'hua'cha

⁵¹ Chā'tin ka'hua'cha stālani'lh. Jā ixlhakā'nī't ixl'u'xu'; xmān ixlitapāchī'nī't a'ktin sávana. A'cxni' tachi'xcuhui't tachi'palh, ⁵² makalhalha tzá'lah ē maka'lh sávana.

Jesús na ixlacatínca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵³ Xlaca'n tī tachi'palh Jesús, talé'lh jā ixiu'lh xapuxcu' pálej. Talaktakēstokli ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pálejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. ⁵⁴ Pedro laka makat stālani'lh ē chā'lh hasta ixtanquilhīn ixchic xapuxcu' pálej. Tanūlh na ixcorralh chic ē cātā'tahuī'lh policías. Ixcātā'sko'hui'lh nac macscut.

⁵⁵ Xanapuxcu'nu' pálejni' ē ixlīpō'ktuca'n xalaka'tla' māpa'ksīni'nī'n tī ixtaputzāna'nī, xla'ca'n ixtaputzamā'nal'hi natalimālacsu'yu Jesús natalimāmaknīnī'nī'n. Jā ixtamacla'tū tze natalimālacsu'yu. ⁵⁶ Masqui lilhūhua' talichihuīna'nli tū jā ixlīcāna' ixpālacata Jesús, jā lacxtīm tahuani. ⁵⁷ Makapitzīn tatāyall'ē ta'a'ksa'nīnī'lh ē tahuani tū jā ixlīcāna'. Chuntza' tahuani:

⁵⁸ —Quina'n icexxmatui chī huanli: “Quit na'icmālakspūtūkō' ixlīpō'ktu huā'mā' xaka'tla' templo tū ixtatlaujca'n chī'xcuhui'n. Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj xtum na'ictlahua' ā'a'ktin tū jā ixtatlaujca'n chī'xcuhui'n.”

⁵⁹ Nūn xla'ca'n jā lacxtīm tahuani.

⁶⁰ Xapuxcu' pálej tāyall' na ixlacpu'na'i'tātca'n ē kelhasqui'nīlh Jesús:

—Huā' tayāna'lh chī'xcuhui'n tamālacsu'yumā'na'n. ¿Ē jā nakelhtīni'na'?

⁶¹ Jesús ca'cs tāyall'ē jā tū kelhtīni'lh. Xapuxcu' pálej kelhasqui'nīpāl'h:

—¿Ē hui'x Cristo tī Dios lacsacnī't? ¿Ē hui'x t'Ska'ta' Dios tī quina'n iclakachi'xcuhui'yāuj?

⁶² Jesús kelhtīlh:

—Quit Cristo. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n na'ictahuī'la na ixpekxtūcāna'j Dios tī māpa'ksīni'mā'lh. Na'icminācha' nac a'kapūn ixpu'nan poklhnu'.

⁶³ Xapuxcu' pálej, xla'xtī'tli ixl'u'xu' ē chuntza' līmāsu'yulh ixtasītzī' ē huanli:

—Jātza' iclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. ⁶⁴ Hui'xina'n kexpa'tnī'ta'ntit chī mālakhā'ni'cu'tun Dios. ¿Chī puhua'nā'tit?

Ixlīpō'ktuca'n tahuani camaknīca.

⁶⁵ Makapitzīn tatzuculh talakachojmanī. Xlaca'n talacatlapalh ē tatusli ē tahuanihlh:

—¡Calakapasti tīchu lacalā'snī'!

Soldados tī ixtamaktaka'lh mā'nal'hi nā xlaca'n tatusli.

Pedro huanli jā iclakapasa Jesús

Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27

⁶⁶ Pedro ixyālh na ixtanquilhīn chic ē mīlh chā'tin tzu'ma'jāt tī t'scujmā'lh na ixchic xapuxcu' pálej. ⁶⁷ A'cxni' laktzī'lh Pedro jā t'sko'hui'lh, tzu'ma'jāt lakalaktzī'lh ē huanil'h:

—Nā hui'x ixtā'latlā'hua'na' Jesús xala' nac Nazaret.

⁶⁸ Xla' kelhtatzē'kli ē huanil'h:

—Jā iclakapasa ē jā icca'tzī tū huanicu'tuna'.

A'lh lacapunchuna'j ē ta'salh puyux. ⁶⁹ Tzu'ma'jāt laktzī'mpāl'h ē tzuculh cāhuani tī ixtatā'yāna'ncha':

—Ū'tza' huā'mā' chā'tin chī xlaca'n.

⁷⁰ Pedro kelhtatzē'kpāl'h. Ixlīka'tlā'tus tī ixtatā'yāna'ncha' tahuanihlh Pedro:

—Ixlicāna' hui'x chā'tin chī xlaca'n ixpālacata hui'x xala' nac estado Galilea. Mintachihuīn ixtā'chuntza' tī xala' nac Galilea.

⁷¹ Pedro tzuculh lakapalacan ixa'cstu ē palha' huanli:

—Dios naquimakapātīnīn palh jā ixlīcāna' tū icuanimā'n. Jā iclakapasa huā'mā' chī'xcu' tī līchihuīna'mpā'na'ntit.

⁷² Puyux ta'sapāl'h ixlīmaktu'. Ū'tza' līmāpāstaquīlh Pedro chī Jesús ixuaninī't: “A'cxni' jā ā'ta'sa ixlīmaktu' puyux, hui'x naquinkelhtatzē'ka maktu'tun.” A'cxni' Pedro lacapāstacli chuntza', tzuculh calhuan.

15

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38

¹ A'cxni' xkakalh, xanapuxcu'nu' pálejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli ē tachihuīna'nli. Tapekechī'lh Jesús ē talé'lh ē tamacamaxquī'lh Pilato tī gobernador ixuanī't. ² Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixPuxcu'ca'n israelitas?

Xla' kelhtīlh:

—Chuntza' chī hua'nī'ta'.

³ Xanapuxcu'nu' pálejni' ixtalimālacsu'yu lhūhua' catūhuālh. ⁴ Pilato kelhasqui'nīpāl'h:

—¿Tū ixpālacata jā tū tū kelhtīni'na? Kexpa'tti ixlīpō'ktu tū talīmālacsu'yun.

⁵ Jesús jātza' kelhtīlh. Ū'tza' lī'a'cnīlh Pilato.

Jesús līchihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16

⁶ Ixa'nān a'ktin tahuī'lat a'cxni' iklamā'lh cā'tani'. Pilato ixmakxteka chā'tin tachi'n. Tachi'xcuui't ixtalacsaca tachi'n tī namakxtekan. ⁷ Ixtatanūmā'nalh nac pūlāchi'n makapitzīn tī ixtamaknīni'nī't a'cxni' tatā'kaquī'lh. Chā'tin tachi'n ixuanican Barrabás. ⁸ Lhūhua' tachi'xcuui't talaktalacatzuna'jīlh Pilato ē tatzuculh tasquī'nī' catlahualh chuntza' chī ixuī'lh ixtahuī'latca'n liuhan iklamā'lh cā'tani'. ⁹ Pilato cākelhtīlh:

—¿Ē lacasquī'nā'tit na'iccāmakxteknī'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹⁰ Pilato ca'tzīlh chī xanapuxcu'nu' pālejni' quiclh ixtalaktzi'n Jesús ē ū'tza' talīmacamāstā'lh. ¹¹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ixtachihuīna'makasītzī'nī't tachi'xcuui't ē ū'tza' talīsquī'nīlh Barrabás. ¹² Pilato cākelhtīpāl ē cākelhasquī'nīlh:

—¿Tū lacasquī'nā'tit na'ictlahuani' tī māpācuui'yā'tit ixPuxcu'ca'n israelitas?

¹³ Xlaca'n tata'salh ē palha' tahuanihl:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁴ Pilato cākelhasquī'nīlh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't xla' tū jā tze?

Xlaca'n ā'chulā' tata'salh ē palha' tahuanihl:

—¡Caxtokohua'ca'ca nac cruz!

¹⁵ Pilato ixcāmāko'xamīxīcu'tun lhūhua' tachi'xcuui't, ē cāmakxteknī'lh Barrabás. Māpa'ksīni'lh camaksno'kca Jesús ē macamāstā'lh naxtokohua'ca'can.

¹⁶ Palaj tunca īsoldados gobernador talē'lh Jesús nac pūchihuīn jā huanican pretorio. Cāmākēstokca ā'makapitzīn soldados. ¹⁷ Tamālheke'lh a'ktin ixlu'xu' xasmanta'jua' ē talītlahuālh lhtucu' a'ktin corona ē tamā'knūlh. ¹⁸ Tatzuculh tahuani:

—¡Calakachi'xcuui'ca ixPuxcu'ca'n israelitas!

¹⁹ Talīcu'ni'clī quī'hui' ē talakachojmanīlh. Tatatzokostani'lh hua'chi ixtalakachi'xcuui'mā'nalh. ²⁰ A'cxni' talīlītzī'nkō'lh chuntza', tamāmakxtulh ixlu'xu' xasmanta'jua' ē tamālheke'pālhx ixlu'xu' tū ixla' ixuani't. Talē'lh naxtokohua'ca'can.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

²¹ A'cxni' ixta'a'mā'nalh, ixtētaxtumā'lh chā'tin chī'xcu' xala' nac Cirene tī ixuanican Simón. Xla' ixtāta'ca'n Alejandro ē Rufo ē ixmimā'cha' nac rancho. Soldados tasāmācu'quī'lh ix cruz Jesús.

²² Ta'a'lh ē tachā'lh jā huanican Gólgota tū huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn. ²³ Jesús maxquī'ca vino nahua'. Ixtā'tlahuapāspi'tcanī't līcu'chu' tū huanican mirra. Ū'tza' ixlīmālh tātīcu'tuncan. Jesús jā maktīni'lh.

²⁴ A'cxni' l'xtokohua'ca'canī'ttza', soldados tamāpitzīlh ixlu'xu' Jesús ē talīmāxtulh ī'suerteca'n nataca'tzī tūchu nacālakchā'n chā'tunu' xlaca'n.

²⁵ Hua'chi makna'jāstza' tzi'saj ixuani't a'cxni' xtokohua'ca'ca. ²⁶ Ixtzo'kcanī't tū ixpālacata līxtokohua'ca'ca ē ixuan chuntza': IxPuxcu'ca'n israelitas. ²⁷ Nā cātā'xtokohua'ca'ca chā'tu' ka'lhāna'nī'n; chā'tunu' na ix cruzca'n, chā'tin na ixpekxtūcāna'j Jesús ē ā'chā'tin na ixpekxtūxquī. ²⁸ Chuntza' mākentaxtūca tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios jā huan: “Xla' cātā'pūtle'keca tī tatlahua tū jā tze.”

²⁹ Xlaca'n tī ixtatētaxtumā'nalh talakapalal ē tasakā'līlh ixa'kxākca'n ē tahuanihl:

—¡A! Hui'x ixlactlahua'cu'tuna' xaka'tla' templo ē ix yāhuapala' ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj.

³⁰ Chuhua'j ca'a'kapūtaxtu milīmān ē cayujtī nac cruz.

³¹ Nā chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīlītzī'n Jesús ē ixtalāhuanimā'nalh:

—Xla' cāmakapūtaxtūlh ā'makapitzīn ē jāla a'kapūtaxtu ixlīmān. ³² Cayujlī chuhua'j nac cruz Cristo tī ixPuxcu'ca'n israelitas. Nalaktzī'nāuj nayuja nac cruz ē chuntza' nālī'a'ka'tī'ni'yāuj.

Xlaca'n tī ix cātā'xtokohua'ca'canī't nā talakapalal Jesús.

Jesús nīlh

Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

³³ A'cxni' tastu'nūttza' ixuani't, cā'pucsua' huanli calhāxcuui'lh nac cā'ti'ya'tna' hasta maktu'tun kōtanū. ³⁴ Hua'chi maktu'tun kōtanū Jesús palha' ta'salh ē huanli:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? (Ū'tza' huanicu'tun: QuinDios, quinDios, ¿tū ixpālacata quīna'kxtekui'līni'ta' quīna'cstu?)

³⁵ Takexmatli huā'mā' makapitzīn tī ixtayāna'ncha'. Xlaca'n talāhuanihl:

—Cakexpa'ttī. Xla' ta'sani'mā'lh a'kchihuīna' Elías.

³⁶ Tu'jnulh chā'tin ē līmāchū'hu'i'lh xaxcān vinagre nac a'ktin catūhuālh hua'chi panamāc. Cucchi'hu'i'lilh a'ktin qu'i'hu'i' ē quilh'yāhualh Jesús nahua' ē huanli:

—Camakxtekui; nalaktzi'nāuj palh Elías namin namāyujū nac cruz.

³⁷ Jesús palha' ta'salh ē palaj tunca nilh. ³⁸ Huā'mā' puntzuna' ka'tla' lilakamilin xaka'tla' nac templo taxtī'tpūpitzilh ixquilhtūn xala' tālhmā'n hasta na ixtampān. Ū'tza' huā'mā' lilakamilin tū ixmāpitzī templo. ³⁹ Capitán romano ix'yālh na ixlacatīn Jesús. A'cxni' laktzi'lh chī Jesús ta'salh ē nilh, ē capitán huanli:

—Ixlicāna' huā'mā' chī'xcu' i'Ska'ta' Dios ixuanī't.

⁴⁰ Nā puscan ixtalaktzi'mā'nalh makat; na ixpu'nanca'n ixtayāna'lh María Magdalena ē Salomé ē María ixtzi'ca'n Jacobo xastancu ē José. ⁴¹ Xlaca'n ixtastālani'tlā'huan Jesús a'cxni' ixui'lh nac estado Galilea ē ixtamaktāya. Nā ixtahuilāna'lh ā'makapitzīn lhūhua' puscan tī ixcātā'mini't a'ntza' nac Jerusalén.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁴² Kōtanū'tza' ixuanī't tzamā' quilhtamacuj tū ixpūcāxtlahuakō'can quilhtamacuj tū pūjaxcan. Ū'tza' ixlilakali ixuanī't. ⁴³ Laka'lh Pilato chā'tin chī'xcu' xala' nac cā'lacchicni' Ari-matea. Tzamā' chī'xcu' ixtacuhuīni' José ē ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Xla' chā'tin ixmāpa'ksīni'nī'n israelitas tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n. Huā'mā' chī'xcu' ixlakachi'xcuhuī'can. Xla' ixlīmān tahuixcānīlh ē squi'ni'lh Pilato camaxqui'lh ixmacni' Jesús.

⁴⁴ Pilato li'a'cnīlh ixpālacata puhuanli jāna'j ixnī. Māta'satīnīni'lh capitán ē kelhasqui'nīlh palh ixlicāna' ixnīni'ttza' Jesús. ⁴⁵ A'cxni' capitán māca'tzīnīlh ixnīni'ttza', Pilato makxteklī José nalē'n ixmacni' Jesús. ⁴⁶ José tamāhualh a'ktin xatze lu'xu'. A'cxni' ixmāyujūni'ttza' ixmacni' Jesús, līmaksui'tli lu'xu' ē mānūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. Līmālacchahuani'ca a'ktin ka'tla' chihuix. ⁴⁷ María Magdalena ē María ixtzi' José talaktzi'lh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús.

16

Jesús lacastālancuana'ni

Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

¹ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' quilhtamacuj tū pūjaxcan, María Magdalena ē María ixtzi' Jacobo ē Salomé tatamāhualh pomada tū xamu'csu natalimactlahua ixmacni' Jesús. ² Tzi'saj domingo a'cxni' tā'extulhcus chī'chini', ta'alh nac pūtā'cnūn ³ ē ixtalāhuani:

—¿Tichu naquincāmāpānūni'yān chihuix tū līmālacchahuacani't lhu'cu'?

⁴ A'cxni' talaca'alh, talaktzi'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix ē ka'tla' ixuanī't. ⁵ Tatanūlh nac pūtā'cnūn ē talaktzi'lh chā'tin āngel tī ixtasu'yu hua'chī chī'xcu'. Ixui'lh na ixa'cpcūcāna'j lhu'cu' ē stala'nka' ixlu'xu' ē pūlhām'n ixuanī't. Xlaca'n tajicua'nli. ⁶ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Hui'xina'n putzapā'na'ntit Jesús xala' nac Nazaret tī i'xtokohua'ca'canī't.

Xla' jā'tza' huī'lh huā'tzā'; xla' lacastālancuana'nilitza'. Chā calaktzi'ntit jā ixmāpī'canī't. ⁷ Capintit ē cacāhua'ni'tit Pedro ē ā'makapitzīn i'scujnu'nī'n Jesús. Nahua'ni'yā'tit xla' nacāpūlanī'yān nac Galilea. A'ntza' natā'lapāxtokā'tit chuntza' chī cāhuanin.

⁸ Puscan tataxtulh nac lhu'cu' ē tatzā'lal. Ixtaxpīpitēlha ē ixtali'a'cnītēlha. Ixtajicua'n, ē jā tī chā'tin ixtahuani.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Jn. 20:11-18

⁹ Tzamā' domingo tzi'saj Jesús lacastālancuana'ni. Pūla tasu'yuni'lh María Magdalena tī ixmāxtuni'nī't kelhatojon jā tzeya ū'nī'n. ¹⁰ María cālakhā'lh xlaca'n tī ixcātā'latlā'huan Jesús. Ixtalīpuhuahui'lāna'lh ē ixtacalhuahui'lāna'lh. Cāmāca'tzīnīlh tū ixa'kspulanī't. ¹¹ Masqui xlaca'n takexmatli chī ixlacastālancuana'nī't Jesús, ē chī María Magdalena ixlaktzi'nī't, xlaca'n jā ta'ka'tī'lh.

Jesús cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n

Lc. 24:13-35

¹² Ā'listān Jesús xtum cātasu'yuni'lh chā'tu' i'scujnu'nī'n a'cxni' ixta'a'mā'nalh laca-punchuna'j nac tej. ¹³ Xlaca'n tataspi'tli ē tamāca'tzīnīlh ā'makapitzīn scujnu'nī'n, ē xlaca'n jā ta'ka'tī'lh.

Jesús cāmaxqui'lh ixtascujūtca'n i'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁴ Ā'listān huampala Jesús cātasu'yuni'lh kelhacājūtin scujnu'nī'n a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. Cālaquilhnīlh ixpālacata jā ixta'a'ka'tī'cu'tun. Jā ta'ka'tī'lh chī tahuanli ixtalaktzi'nī't Jesús a'cxni' ixlacastālancuana'nī'ttza'. ¹⁵ Jesús cāhuanilh:

—Capintit calhāxcuhuālh ē nacāmāsu'yuni'yā'tit xatze tachihuīn ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Catīxcuhuālh tī na'a'ka'tī xatze tachihuīn ixpālacata Jesucristo ē na'a'kpaxa, xla' namakapūtāxtūcan. Catīxcuhuālh tī jā na'a'ka'tī xatze tachihuīn, xla' naka'lhīcus ixcuenta. ¹⁷ Nalilakapascan tī ta'a'ka'tī xatze tachihuīn chuntza'. Natalīmāxtu jā tzeya ū'nī'n quilitli'hui'qui. Tzē natchihuīna'n xasāsti' tachihuīn. ¹⁸ Masqui catachi'palh lūhua' ē masqui catalīhua'lh catūhuālh tū ka'lhī tū laknīcan, jā catitalaknīn. Xmān nataxa'ma ta'jatatlānī'n ē xlaca'n natatzeyan.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Lc. 24:50-53

¹⁹ A'cxni' Māpa'ksīni' Jesús chuntza' ixcāhuaninī't ī'scujnu'nī'n, xla' tā'kayāhualh ē a'lh nac a'kapūn. Tahuī'lh na ixpāxtucāna'j Dios jā lakachi'xcuhuī'can. ²⁰ Scujnu'nī'n ta'a'lh ē calhāxcuhuālh ixta'a'kchihuīna'n. Māpa'ksīni' ixcāmaktāya. Chuntza' tzē ixtalītlahua lī'a'cnīn. Ū'tza' ixlīca'tzīcan ixlīcāna' tū ixtamāsu'yumā'nal. Amén.

San Lucas

Chī tzo'kca huā'mā' tachihuūn

¹ Lhūhua' tī tatzo'kli tū a'kspulalh na quilacpu'na'ī'tātca'n. ² Tū quincāthuanin ixpālacata Cristo ē tū laktzī'nca xalitzucuni' hasta chuhua'j, ū'tza' tatzo'kli. Nā tī talaktzī'lh xalitzucuni' nā tamāsu'yulh. ³ Nā chuntza' quimīni'ni'lh ictzo'knun. Makās lilacatejtin xa'īclīcāxtlahuamā'lh chī na'ictzo'knuni'yān, Teófilo, ⁴ ē chuntza' naca'tziya' ixlicāna' tū māsu'yunīcanī'ta'.

Ángel māca'tzīnīni'lh nalacatuncuhuī' Juan Mā'kpaxīni'

⁵ A'cxni' Herodes rey ixuanī't nac Judea, ixuī'lh chā'tin pālej; ixtacuhuīni' Zacarías. Cātā'tapa'ksīlh pālejni' tī cāmāpācuhuīca Abías. Nā ixpuscāt Zacarías ixuanican Elisabet ē xla' ī'xū'nātā'nat Aarón. ⁶ Ixchā'tu'ca'n tamākentaxtūlh ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tatlahualh tū jā tze. ⁷ Jā ixtaka'lhī ixlacstīnca'n ixpālacata Elisabet jāla ka'lhīlh ē nā lakkōlu'ntza' ixtahuani't ixchā'tu'ca'n.

⁸ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Zacarías ē ixtā'pālejni' ixtatlahuamā'nalh ixtascujūtca'n na ixlacatīn Dios. ⁹ Ixtahuī'latca'n ixtamāxtu suerte natalacsaca tī natanū nac templo nalhcuyu siyentzu ē ū'tza' lilacsaca Zacarías. ¹⁰ A'cxni' ī'lhucuyumā'ca nac pūmacamāstā'n, ixlīpō'ktuca'n tī ixtatalacxtīmīni't tatachokolh nac tanquilhtīn ē ixta'orarlīmā'nalh. ¹¹ Palaj tunca tasu'yuni'lh Zacarías chā'tin ixāngel Dios. Ixyālh ixpekcāna'j pūmacamāstā'n jā ī'lhucuyucan siyentzu.

¹² A'cxni' Zacarías laktzī'lh, tamakchuyīlh ē jicua'nli. ¹³ Ángel huanilh:

—Zacarías, jā cajicua'nti. Dios kexmatli tū squi'nīni'ta'. Mimpuscāt Elisabet naka'lhī ī'ska'ta' ē namāpācuhuī'ya' Juan. ¹⁴ Nalīpāxuhua'ya' hui'x ē lhūhua' tachī'xcuhuī't natalīpāxuhua tzamā' ska'ta' ¹⁵ ixpālacata ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios. Jā makstin catīhua'lh cu'chu' nūn cerveza ē nūn pulhqui tū lika'chīcan. Nalītatuzma ixlīstacna' Espīritu Santo a'cxni' jā ixā'tahuī'la. ¹⁶ Nacālakpalīni' ixtalacapāstacni'ca'n lhūhua' israelitas ē chuntza' natatzucupala natakexmatni' Dios ixMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁷ Tzamā' chī'xcu' napūlani' Māpa'ksīni'. Naka'lhī ixespīritu ē ixlītlī'hui'qui Elías. Nacāmālakpalīni' ixlīstacna'ca'n tachī'xcuhuī't ē chuntza' natapāxqui' ixlacstīnca'n. Xla' nacāmaxqui' xatze talacapāstacni' tī jā takexmata. Chuntza' natakāxtahuī'la tachī'xcuhuī't a'cxni' namīn Māpa'ksīni'.

¹⁸ Zacarías kelhasqui'nīlh āngel:

—¿Chī na'īclīca'tzī palh ixlicāna' huā'mā'? Quit kōlu'tza' ē nā quimpuscāt lē'ntza' quilhtamacuj.

¹⁹ Ángel kelhtīni'lh:

—Quit Gabriel ē icyālh na ixlacatīn Dios. Quimacamilh na'īctā'chihuīna'nān ē na'īcmaxqui'yān huā'mā' xatze tachihuūn. ²⁰ Chuhua'j hui'x nakō'ko'na'. Jāla catīchihuī'na' hasta a'cxni' na'a'cchā'n ixmālhucuyi' miska'ta' ixpālacata jā quina'ka'tīni' quintachihuūn tū nakentaxtu a'cxni' nachā'n mālhucuyi'.

²¹ A'cxni' tamakapalīlh Zacarías, tī ixtaka'lhīmā'nalh na ixtanquilhtīn templo talītamakchuyīlh jā palaj taxtulh. ²² A'cxni' taxtulh, Zacarías jātza' la ixcātā'chihuīna'n. Ē ū'tza' talīca'tzīlh ixlakachuyani't na ixpūchakān templo. Xmān ixcāmachuhani' ixpālacata jāla cātā'chihuīna'n.

²³ A'cxni' sputkō'lh ixtascujūt nac templo, Zacarías taspi'tli na ixchic. ²⁴ Ā'listān ka'lhīni'lh Elisabet tī xpuscāt ixuanī't. Jā taxtulh nac chic hasta ixlīlakauitizis mālhucuyi'. Puhuanli: ²⁵ “Māpa'ksīni' chuntza' quintlahuani'ni't ixpālacata jātza' naquintalakmaka'n.”

Ángel māca'tzīnīni'lh chī nalacatuncuhuī' Jesús

²⁶ Ixka'lhītza' a'kchāxan mālhucuyi' a'cxni' Zacarías ixlakachuyani't, ē Dios macamilh āngel Gabriel lacatin nac cā'lacchicni' jā huanican Nazaret. ²⁷ Lakmilh chā'tin tzu'ma'jāt tī ixuanican María ē ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoca chā'tin chī'xcu' tī ixuanican José ē ī'xū'nātā'nat David.

²⁸ Ángel tanūlh jā ixuī'lh María ē huanilh:

—īclakmīnān hui'x tī sicua'lanātlahuacanī'ta'! Māpa'ksīni' maktaka'lhāni'; Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n ē jā ixlīpō'ktuca'n pusan.

²⁹ A'cxni' María laktzī'lh āngel, lī'a'cnīlh huā'mā' tachihuūn. ³⁰ Ángel kelhtīlh:

—María, jā cajicua'nti; Dios pāxqui'yān. ³¹ Chuhua'j naka'lhīni'na' ē naka'lhī'ya' chā'tin ska'ta' ka'hua'cha. Namāpācuhuīya' Jesús. ³² Ka'tla' ixlacatzucut ē namāpācuhuīcan ī'Ska'ta' Dios tī ā'chulā' xaka'tla'. Māpa'ksīni' Dios nahuī'lī ixlīpuxcu' chuntza' chī ixpax David ³³ ē pō'ktu quilhtamacuj nacāmāpa'ksī israelitas. Ixlītlī'hui'qui jā makstin catīspūtlī.

³⁴ Palaj tunca María kelhasqui'nīlh ángel:

—¿Chī līla quit? Jāna'j icā'tamakaxtoka.

³⁵ Ángel kelhtīlh:

—Espíritu Santo nalakminān ē ixlītlī'hui'qui quinDiosca'n Xaka'tla' nalītamacsti'li'yān hua'chī poklhnu'. Ū'tza' nali'a'man tzamā' ska'ta' tī natahui'la xmān iخلا Dios nahuan ē namāpācuhūican i'Ska'ta' Dios. ³⁶ Nā mintalakapasni' Elisabet nā naka'lhī i'ska'ta' ka'hua'cha masqui le'ntza' quilhtamacuj ē huanican jātza' catika'lhīlh i'ska'ta'. Ka'lhītza' a'kchāxan mālhcuyū' chī ka'lhīni'n ³⁷ ixpālacata Dios tzē natlahua ixlīpō'ktu catūxcuhūālh.

³⁸ A'cxni' María kelhtīlh ē huanīlh:

—Quit iخلا' Dios. Camākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn. Calalh chuntza' chī quihua'ni'nī'ta'.

Ángel a'lh.

María laka'lh Elisabet

³⁹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' María taxtulh ē palaj tunca a'lh lacatin nac cā'lacchicni' xala' nac Judea. ⁴⁰ Tanūlh na ixchic Zacarías ē tā'chihuīna'lh Elisabet. ⁴¹ A'cxni' Elisabet kexmatni'lh ixtachihuīn María, ska'ta' tasakā'līlh na ixpūlacni' Elisabet ē lītatzumalh Espiritu Santo ixlīstacna'. ⁴² A'cxni' Elisabet chihuīna'nli palha' ē huanli:

—Dios ā'chulā' sicua'lanātlahuani'ta'n hui'x ē jā ā'makapitzīn puscan ē nā sicua'lanātlahuani't miska'ta'. ⁴³ ¿Tīchu quit naquilīlakmin ixtzī' quiMāpa'ksīni'? Quit jā tū quilacatzucut. ⁴⁴ Xmān ickecxmatli mintachihuīn ē quiska'ta' līpāxuhualh ē tasakā'līlh na quimpūlacni'. ⁴⁵ Hui'x līpāxuhua'ya' ixpālacata a'ka'ī'nī'ta' ē namākentaxtū tū huanini'ta'n Māpa'ksīni'.

⁴⁶ Palaj tunca María huanli:

Quilīstacna' makapāxūimā'lh Māpa'ksīni'.

⁴⁷ Quilīstacna' līpāxuhua ixpālacata quiMakapūtaxtūnu' Dios.

⁴⁸ Dios cuenta quintlahuani'nī't quit tī ixtasācua' xcamanīn.

Chuhua'j ē nā pō'ktu quilhtamacuj tachi'xcuhui't natahuan iclīpāxuhua quit.

⁴⁹ Dios tī ka'lhī lītlī'hui'qui ka'tla' tū quintlahuani'nī't.

Xla' xatasīcua'lanātlahua.

⁵⁰ Pō'ktu quilhtamacuj nacālakalhu'man tī talakachi'xcuhui'.

⁵¹ Ixlītlī'hui'qui lītlahuani't līhūhua' catūhuālh.

Cāskāhuī'lh tī ka'tla' ixtamakca'tzī.

⁵² Cāmāpānūni'lh ixlītlī'hui'quica'n tī ka'tla' ixtahuani't ē tī tapuhuan ā'chulā' ixlīlacasqui'nca.

⁵³ Tī ixtatzī'ncsmā'nalh cālīmāka'sīlh xatze līhua' ē jā tū cāmācā'ni'lh lacricujnu'.

⁵⁴ Cāmaktāyanī't xala' nac Israel tī tamākentaxtū ixtalacasqui'nīn Dios ē jā makstin makxteklī ixtalalakalhu'man.

⁵⁵ Chuntza' tlahuah chī cāhuanini't quimpapca'n Abraham ē ixnatā'natna'.

Pō'ktu quilhtamacuj nacāmaktāya.

⁵⁶ María tahuī'lh na ixchic Elisabet a'ktu'tun mālhcuyū' ē ā'līstān taspī'tli na ixchic.

Chī lacatuncuhui'lh Juan Mā'kpaḥīni'

⁵⁷ A'cxni' a'cchā'lh ixmālhcuyū', tahuī'lh i'ska'ta' Elisabet. Ka'hua'cha huanli.

⁵⁸ Ixamicujnu' ē ixtalakapasni'n tamīlh natatā'pāxuhua a'cxni' tacatzīlh tze tū Dios tlahuani'lh Elisabet. ⁵⁹ Ixlīlakatzayan quilhtamacuj ta'lh tatlahua ixtahuī'latca'n nachu'cucan ska'ta' ē ixui'līni'cu'tuncan ixtacuhūni' Zacarías chī ixtāta'. ⁶⁰ Ixtzī' cāhuanīlh:

—Jā chuntza' catīhui'līca. Ixtacuhūni' Juan nahuanican.

⁶¹ Kelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata? Jā tī a'nan mintalakapasni' tī huanican Juan.

⁶² Palaj tunca tamacahuani'lh ixtāta' ska'ta' nataca'tzī tūyā tacuhūni' nahui'līni'.

⁶³ Xatāta' squī'nli a'ktin ca'psnap ē tzo'kli: “Ixtacuhūni' Juan.” Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh.

⁶⁴ Palaj tunca Zacarías tzucupālh chihuīna'n ē laktaquīlhputalh Dios. ⁶⁵ Ū'tza' talī'a'cnīlh ixtamicujnu' ē tahuankō'lh huā'mā' calhāxcuhūālh nac cā'lacchicni' xala' lakakēstīn nac Judea.

⁶⁶ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talacapāstacli ē talākelhasqui'nīlh:

—Huā'mā' ska'ta' ¿tīyā chī'xcu' nahuan?

Ixtasu'yu i'sicua'lanātlahuani't Māpa'ksīni' ē ū'tza' talīhuanli.

Zacarías makapāxūilh Dios

⁶⁷ Espiritu Santo lītatzumalh ixlīstacna' Zacarías ē chihuīna'nli chī Dios māsu'yuni'lh ē huanli:

⁶⁸ Camakapāxūica Māpa'ksīni' tī ixDiosca'n israelitas ixpālacata quincālakalhu'mani' quina'n tī ixraza ē quincāmakapūtaxtūn.

⁶⁹ Quincāmaxqui'nī'ta'n chā'tin Makapūtaxtūnu'; ka'lhī ixlītlī'hui'qui ē ū'tza' xla' chā'tin chī ixnatā'natna' David tī mākentaxtūlh ixtalacasqui'nīn Dios.

⁷⁰ Chuntza' chī huanli a'chihuīna'nī'n xamakās, chuntza' līhui'līlh Dios.

⁷¹ Huanli naquincālimakapūtaxtūyān ixlītl'i'huī'qui quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē ixlīpō'ktuca'n tī jā quincātalaktzī'ncu'tunān.

⁷² Huampālh nacālakalhu'mani' quimpapca'n ē jā napātza'nkā chī talācāxlanīn.

⁷³ Tzamā' talācāxlan tū Dios ixtlahuani'nī't quimpapca'n Abraham, ⁷⁴ ū'tza' ixquincālimāpānūni'n quintā'lāquiclhaktzi'ca'n ē chuntza' ixtlahuāuj ixtalacasquī'nīn Dios ē jā ixjicua'nuī.

⁷⁵ Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj lactze nahuanāuj nac cā'quilhtamacuj, hua'chī jā ixtitlahuāuj tū jā tze.

⁷⁶ Ē hui'x, quiska'ta', namāpācuhuīca'na' ixa'kchihuīna' Dios tī ā'chulā' xaka'tla' ē napūlani'ya' Māpa'ksīni' ē namālaclhtzaja jā na'a'n.

⁷⁷ Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhui't ē chuntza' natalīca'tzi namin Makapūtaxtūnu' ē nacāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n.

⁷⁸ Dios quincāpāxquī'yān ē quincālakalhu'manān.

Ū'tza' quincālimacami'nyān chā'tin tī naquincāmakapūtaxtūyān.

Xla' namāxkakē quintejca'n.

⁷⁹ Quina'n hua'chī cā'pucsua' hui'lānauj ē hua'chī palajtza' nanīyāuj.

Naquincāmāsu'yuni'yān chī ixtej Dios.

⁸⁰ Tzamā' ska'ta' stacli ē ixca'tzī ixlīpō'ktu catūxcuhuālh tū ixlā' Dios. A'cxni' ka'tla'tza' huanli, ixuī'lh nac cā'tzaya'nca tī'ya't hasta a'cxni' tzuculh cāmāsu'yuni' israelitas.

2

Chī lacatuncuhui'lh Jesús

Mt. 1:18-25

¹ A'cxni' jāna'j ixtahuī'la Jesús, emperador Augusto māpa'ksilh a'ktin censo calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. ² A'cxni' Cirenio gobernador ixuanī't nac Siria a'cxni' pūla tlahuālh censo. ³ Ixlacasquī'nca chā'tunu' cata'alh na ixcā'lacchicni'ca'n jā ixtatahuī'lanī't ixpapca'n ē a'ntza' nacātzō'kni'can ixtacuhuīni'ca'n. ⁴ Ū'tza' lītaxtulh José nac cā'lacchicni' Nazaret xala' nac estado Galilea ē alh a'ktin nac cā'lacchicni' Belén xala' nac estado Judea. A'ntza' xatahuī'lanī' David ē expālacata José i'xū'nātā'nat ixuanī't, ixlacasquī'nca a'ntza' natzō'kcan ixtacuhuīni'. ⁵ Alh nac Belén natzō'kcan ixtacuhuīni'. Tā'alh María tī ixtā'lacāxlanī'ttza' natā'tamakaxtoka xla' ē xla' ixka'lhīni'ntza'. ⁶ Tū a'kspulalh a'cxni' ixuī'lh nac Belén, a'cchā'lh ixmālhcyu' ska'ta'. ⁷ Tahuī'lh ixka'hua'cha ixlīmaksāsti' María. Līpāchi'lh ixtanchut ē māpī'lh jā mojócan paja tū tahua' cahuāyuj. A'ntza' ixtahuī'lh expālacata jā tamaclalh chīc jā natamakhtata.

Ángeles ē pastores

⁸ Ixtahuī'lāna'lh pastores lacatzuna'j nac Belén. Pō'ktu tzi'sa ixtamaktakalhmā'nalh nac potrero ixpurecua'n. ⁹ Xamaktin tasu'yulh chā'tin ixāngel Dios ē cālītamacsti'li'lh ixtaxkakēt Māpa'ksīni'. Tajicua'nli. ¹⁰ Ángel cāhuanilh:

—Jā cajicua'ntit. Iccālīmīni'yān xatze tamāca'tzīni'n ē ū'tza' natalīca'lhī tapāxuhuān ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹¹ Chuhua'j huā'mā' tzi'sa tahuī'la'cha' chā'tin ska'ta' nac cā'lacchicni' jā ixtahuī'lanī't David. Xla' ū'tza' Makapūtaxtūnu' ē tī huanican Cristo Māpa'ksīni'. ¹² Namaclayā'tit chā'tin ska'ta' lītapāchi'nī't ixtanchut ē māpī'canī't jā mojócan paja tū tahua' cahuāyuj. Ē ū'tza' nalīlakapasā'tit.

¹³ Xamaktin tatasu'yulh lhūhua' ángeles xalanī'n nac a'kapūn tī ixtamakapāxūimā'nalh Dios. Tahuālh:

¹⁴ —jCalaktaquilhpūtaca Dios tī hui'lh nac a'kapūn ē tzej calatapā'tit nac cā'quilhtamacuj milīpō'ktuca'n tī Dios cālakalhu'mani'ta'n!

¹⁵ Palaj tunca a'cxni' ángeles tataspi'tli nac a'kapūn, pastores tatzuculh talāhuani:

—Ca'auj chuhua'j nac Belén ē nalaktzī'nāuj tū a'kspulalh ē tū Māpa'ksīni' Dios quincātamāca'tzīnīn.

¹⁶ Palaj ta'alh ē cāmaclaca María ē José ē ska'ta' jā ixmāpī'canī't ē jā chī'yāhuacan cahuāyuj. ¹⁷ A'cxni' talaktzī'lh, tahuānli tū ixtahuānī't ángeles expālacata ska'ta'. ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli talī'a'cnīlh ixtachihuīnca'n pastores. ¹⁹ María ixlacapāstacmā'lh ixlīpō'ktu tū a'kspulanī't ē tū ixuanicanī't ē ixpuhuan.

²⁰ Pastores tataspi'tli ē ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh Dios ē ixtamakapāxūimā'nalh expālacata a'kspulalh chī cāhuanica.

Ska'ta' Jesús māsuyuca xaka'tla' nac templo

²¹ Ixlīlakatzayan quilhtamacuj tlahuāni'ca circuncisión ska'ta' ē hui'līni'ca ixtacuhuīni' Jesús. Ū'tza' huā'mā' tacuhuīni' tū ángel huanilh María a'cxni' jāna'j ixka'lhīni'n.

²² Ixli'tu'pu'xam quilhtamacuj tamākentaxtūlh ixtahui'latca'n puncan chī Moisés ixui'lini't limāpa'ksin natache'kē' ixlika'hua'jua' puscāt. Talē'lh ska'ta' nac Jerusalén namāsu'yuni'can Māpa'ksini' Dios. ²³ Chuntza' tatlalualh ixpālacata tatzō'kni' na ixlimāpa'ksin Dios: Chā'tunu' ska'ta' xaka'hua'cha tī limaksāsti', ū'tza' ixla' Māpa'ksini' Dios nahuan.

²⁴ Chuntza' María ē José ta'alh natalakatāyana'n. Chuntza' chī huan na ixlimāpa'ksin Dios ixlacasqui'ncā namaxquī'czam xaka'hua'cha ē xatzu'ma'jāt tōrtola o tantu' tantzasnān.

²⁵ Ixui'lh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simeón. Tzeya chī'xcu' ixuanī't ē ixlakachi'xcuhui' Dios ē ixka'lhimā'lh ixMakapūtaxtūnu'ca'n israelitas. Espiritu Santo ixtā'hui'lh. ²⁶ Ixmāsu'yuni'nī'ttza' jā ixtinilh palh jā pūla ixlaktzi'lh Cristo tī Māpa'ksini' Dios namacamin. ²⁷ Espiritu Santo mālapuhuanilh na'a'n nac templo a'cxni' liminca ska'ta' Jesús nac templo namākentaxtū ixtahui'latca'n ē tū māpa'ksilh limāpa'ksin tū tzo'kli Moisés. ²⁸ Simeón cha'xli ska'ta' ē lakachi'xcuhui'lh Dios ē huanli:

²⁹ QuiMāpa'ksini', chuhua'j lipāxuhua na'icni' ixpālacata mākentaxtū'nī'ta' tū quihua'ni'nī'ta' quit tī mintasāua'.

³⁰ Iclilaktzi'nī'ttza' qūlakastapun tzamā' Makapūtaxtūnu' ³¹ tī hui'x māstā'nī'ta' ixpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

³² Ū'tza' nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī tzē natatlā'huan nac cā'quilhtamacuj chuntza' chī pūcās nacāmāxkakēni' tī talatlā'huan jā cā'pucsua'.

Israelitas tī mintachi'xcuhui't nacālakachi'xcuhui'can ixpālacata xla'.

³³ José ē ixtzi' Jesús tali'a'cnilh tū huanli Simeón ixpālacata ska'ta'. ³⁴ Simeón squi'ni'lh Dios cacāscua'lanātlahualh ē huanilh María tī ixtzi' Jesús:

—Cala'ktzi'. Dios lacsacni't huā'mā' ska'ta'. A'cxni' chī'xcu'tza' nahuan, lhūhua' israelitas nata'a'ka'i' ē xla' nacāmaktāya. Tī jā nata'a'ka'i', xla'ca'n natalālihuani. Xla' namāsu'yu ixtalacasqui'nīn Dios ē tachi'xcuhui't natalakmaka'n. ³⁵ Chuntza' naca'tzikō'can chī lacapāstaca chā'tunu' na ixlīstacna'ca'n. Hui'x nalīpuhuana' chuntza' chī kentin machīta nalakpusa na milīstacna' —huanli Simeón.

³⁶ Nā ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixa'kchihuina' Dios ē ixtacuhui'ni' Ana. Xla' ixtzu'ma'jāt Fanuel xala' ixraza Aser. Ixlē'ntza' quilhtamacuj. Tzu'ma'jātcus ixuanī't a'cxni' tamakaxtokli ē tā'tahuī'lh ixkōlu' a'ktojon cā'ta. ³⁷ Chuhua'j ixlītā'ti'pu'xamatā'ti' cā'ta tī nīmaka'ncanī't. Jā ixtaxtu xaka'tla' nac templo. Pō'ktu quilhtamacuj ixlaktaquilhpūtāmā'lh Māpa'ksini' Dios. Makatunu' jā ixuā'yūn ixpālacata ixtlahua oración.

³⁸ A'cxni' José ē María tatanūlh xaka'tla' nac templo, huā'mā' puntzuna' Ana cālaktalacatzuna'jīlh. A'cxni' maxquī'kō'lh tapāxcatca'tzīn Dios, tzuculh lichihuina'n ska'ta' tī huanican Jesús. Cālītā'chihuina'nkō'lh tī ixtaka'lhimā'nalh ixmakapūtaxtūnu'ca'n ē tī xalanī'n nac Jerusalén.

Tataspi'tli nac Nazaret

³⁹ A'cxni' José ē María tamākentaxtūlh ixlipō'ktu tū māpa'ksilh Moisés tū tzo'kli na ixlimāpa'ksin Dios, talē'mpālh ska'ta' nac Nazaret xala' nac Galilea ixcā'lacchicni'ca'n.

⁴⁰ Ska'ta' tīstacmā'lh ē ixtatli'huī'clhtēlha ē skalalh ixuantēlha ē Dios ā'chulā' tī'sicua'lanātlahua.

Ka'hua'cha Jesús xaka'tla' nac templo

⁴¹ Cā'ta cā'ta José ē María ixta'a'n nac Jerusalén ixpālacata ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁴² A'cxni' Jesús ixka'lhī a'kcāujtu' cā'ta, ixlipō'ktuca'n ta'alh nac Jerusalén ixpālacata cā'tani' chuntza' chī ixtalīmanī'nī'ttza'. ⁴³ A'cxni' a'kspūtlitza' cā'tani' ē ixtaquītaspi'tmā'nalh ē Jesús tachokolh nac Jerusalén. Ixtzi' ē José jā cuenta tatlalualh.

⁴⁴ Ixtapuhuan Jesús cātā'mimā'lh tza' ā'makapitzīn ē chuntza' ta'alh nac tej a'ktin quilhtamacuj. A'cxni' taputzalh ixpu'nanca'n ixtalapakasni'nca'n ē ixamicujca'n, ⁴⁵ jā tamaclalh. Palaj tunca tataspi'tli nac Jerusalén; ta'alh taputza.

⁴⁶ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamaclalh Jesús xaka'tla' nac templo. Ixcāclahpu'nahuī'lh ixmākēlhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksin ē ixcākexmatmā'lh ē ixcākelhasqui'nīmā'lh. ⁴⁷ Ixlipō'ktuca'n tī takexmatli tali'a'cnilh ixtalacapāstacni' ē chī ixcākēlhtīmā'lh.

⁴⁸ A'cxni' talaktzi'lh María ē José, tali'a'cnilh ē ixtzi' huanilh:

—Quinka'hua'cha, ¿tū ixpālacata quilātlahuani'nī'ta'uj chuntza'? Quit ē mintāta' iclīpuhuamā'na'uj ē icmiuj iccāputzayān.

⁴⁹ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata quilāputzayāuj? ¿Ē jā ca'tziyā'tit ixlacasqui'ncā na'ictahui'la na ixchic quinTāta' Dios?

⁵⁰ Xlaca'n jā taca'tzīlh tū huanicu'tun.

⁵¹ Palaj tunca xla' cātā'taspi'tli nac Nazaret ē cākexmatni'lh. Ixtzi' lhūhua' ixlacapāstaca ixlipō'ktu huā'mā' ē māquī'kō'lh na ixlīstacna'. ⁵² Jesús tīstacmā'lh ē ā'chulā' ixka'lhimā'lh talacapāstacni'. Nā tze ixuanī't na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

3

Juan Mā'kpaḡini' ixa'kchihuina'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't

Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28

¹ Ixlilacāujquitzis cā'ta ixuī'lh ligobrador Tiberio ē Poncio Pilato gobernador ixuanī't nac Judea. Herodes gobernador ixuanī't nac Galilea, ē ixtā'tin Felipe gobernador ixuanī't nac Iturea ē nac Traconite, ē Lisaniyas gobernador ixuanī't nac Abilinia. ² Anás ē Caifás xamāpa'ksīni'nī'n pālejni' ixtahuani't. A'cxni' ixlipō'ktuca'n ixtamāpa'ksīni'mā'nal, a'cxni' Dios tā'chihuina'lh Juan ixka'hua'cha Zacarías ti'ixuī'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ³ Juan a'lh na ixquilhtūn ka'tla' xcān Jordán. Cāhuanilh tachi'xcuhuī't ixtalakpalilh ixtalacapāstacni'ca'n ē ixta'a'kpaxli nacāmātza'nkēna'ni'can ixcentaca'n. ⁴ Huā'mā' a'kspulalh chī ixtzo'knunī't tzamā' ixa'kchihuina' Dios ti'ixuanican Isaías. Chuntza' tzo'kli:

A'tanza' jā cā'tzaya'nca ti'ya't, naxematcan catihuālh ti'palha' nachihuina'n ē nahuan:

“Cacāxtlahua'tit tej ixpālacata mimā'lh Māpa'ksīni'.

Camālakstu'ntit tej.

⁵ Ixlipō'ktu jā jā cāxtim natatzumana'n ē pūscā'nān nahuankō'.

Jā lhka'hui'li' tej lacatza'j nala.

Jā jā lakaxtim, lakaxtim nahuan.

⁶ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natalaktzi'n ti' Dios macamilh Makapūtaxtūnu'.”

⁷ A'cxni' lhūhua' tachi'xcuhuī't tataxtulh ixpālacata Juan nacāmā'kpaḡi, xla' cālacaquilhnīlh ē cāhuanilh:

—jHui'xina'n tlahua'pā'nāntit a'ktu' milacanca'n! ¿Tīchu cāhuanin natzā'la'ni'yā'tit ixtasīzi' Dios tū mimā'lh? ⁸ Catlahua'tit tū tze; nalitasu'yu palh ixlicāna' lakpalini'ta'tit mintalacapāstacni'ca'n. Jā catihuantit mē'cstuca'n: “Quina'n i'xū'nātā'natna' Abraham. Ū'tza' iclīpāhuanāuj ē jā icjcuani'yāuj ixtasīzi' Dios.” Jā chuntza' ixa'ntit. Quit iccāhuaniyān Dios tzē nacālakpalī huā'mā' chihuixni' ē natahuan i'xū'nātā'natna' Abraham. ⁹ Hua'chi xacacani'ttza' ā'chaj ē natzucucan natancā'can qui'hui'. Catūhuālh qui'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't xatze, ū'tza' natancā'can ē nalhcuyucan.

¹⁰ Tachi'xcuhuī't takelhasqui'nīlh:

¿Tū na'ictlahuayāuj?

¹¹ Juan cākelhtīlh:

—Ti ka'lhī a'ktu' ixcamisa camaxqui'lh a'ktin ti jā tū ka'lhī. Ti ka'lhī ixlīhua' catā'hua'lh ti jā tū ka'lhī.

¹² Nā tamīlh mātā'jīni'nī'n nata'a'kpaxa ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿tū na'ictlahuayāuj quina'n?

¹³ Juan cākelhtīlh:

—Nasqui'nā'tit xmān tū ixtapalh līxokot.

¹⁴ Soldados nā takelhasqui'nīlh:

—Ē quina'n ¿tū ixlacasqui'nca na'ictlahuayāuj?

Cākelhtīlh:

—Jā tīlīmālcusu'yu'yā'tit tū jā ixlicāna' ē jā tīlītucsnu'nā'tit naka'lhā'na'nā'tit. Calīpāxuhua'tit mintatla'ca'n.

¹⁵ Tachi'xcuhuī't ixtaca'tzīcu'tun ixpālacata Juan. Xlaca'n ixtapuhua'mā'nal palhāsā' Juan, ū'tza' Cristo ti' Dios lacsacni't. ¹⁶ Juan cāhuanilh:

—Ixlicāna' quit iccālīmā'kpaḡiyān xcān. Ti namin, xla' makapitzīn hui'xina'n nacātalīmā'kpaḡiyān Espīritu Santo ē ā'makapitzīn macscut. Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jāla icmālakchā'nī chī xla'. Quit jā minī'ni' na'icxcutni' ixlīkechī'can ixcaclī'. ¹⁷ Xla' chuntza' chī ti ka'lhī ixpūmālakosūn na ixmacan nalacsu'nu trigo tū tlahuacan harina. Nasaca trigo ē namāqui' nahua' ē paja nalhcuyu nac macscut tū jā mixa.

¹⁸ Chuntza' cāhuanilh Juan xatze tachihuīn ē nā cāmālacpuhuanilh tachi'xcuhuī't. ¹⁹ Nā lacaquilhnīlh gobernador Herodes ixpālacata Herodías ti'ixpuscāt ixuanī't ixtā'tin Felipe. Herodes ixka'lhī hua'chi ixpuscāt. Nā lacaquilhnīlh ixpālacata lhūhua' tū tlahualh tū jā tze. ²⁰ Ū'tza' Herodes līsīzī'lh ē ā'chulā' tlahualh ē Juan mānūca nac pūlāchī'n.

Jesús a'kpaxli

Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11

²¹ A'cxni' Juan ixmā'kpaḡini'n, nā Jesús milh na'a'kpaxa. Līhuan ixorarlīmā'lh, a'kapūn talaqui'lh ²² ē mincha' Espīritu Santo. Tasu'yulh hua'chi lakatin tantzasnān ixuyjmā'lh na ixlactza'j Jesús ē kexmatca a'ktin tachihuīn tū huanli:

—Hui'x quiSka'ta' ē icpāxqui'yān. Hui'x quimaxqui'ya' tapāxuhuān.

Ixnāpāna' Jesucristo

Mt. 1:1-17

²³ A'cxni' Jesús tzuculh tlahua ixtascujüt, ixka'lhī chí pu'xamacāuj cā'ta. Huā'tzā' tatz'o'kni' ixnápapana' Jesús. Ixpuhuancañ Jesús ixka'hua'cha José. José ixka'hua'cha ixuani't Elí ²⁴ ti ixka'hua'cha Matat ti ixka'hua'cha Leví. Leví ixka'hua'cha ixuani't Melqui ti ixka'hua'cha Jana ti ixka'hua'cha José. ²⁵ José ixka'hua'cha ixuani't Matatías ti ixka'hua'cha Amós ti ixka'hua'cha Nahum ti ixka'hua'cha Esli ti ixka'hua'cha Nagai. ²⁶ Nagai ixka'hua'cha ixuani't Maat ti ixka'hua'cha Matatías ti ixka'hua'cha Semei ti ixka'hua'cha José ti ixka'hua'cha Judá. ²⁷ Judá ixka'hua'cha ixuani't Joana ti ixka'hua'cha Resa ti ixka'hua'cha Zorobabel ti ixka'hua'cha Salatiel ti ixka'hua'cha Neri. ²⁸ Neri ixka'hua'cha ixuani't Melqui ti ixka'hua'cha Adi ti ixka'hua'cha Cosam ti ixka'hua'cha Elmodam ti ixka'hua'cha Er. ²⁹ Er ixka'hua'cha ixuani't Josué ti ixka'hua'cha Eliezer ti ixka'hua'cha Jorim ti ixka'hua'cha Matat. ³⁰ Matat ixka'hua'cha ixuani't Leví ti ixka'hua'cha Simeón ti ixka'hua'cha Judá ti ixka'hua'cha José ti ixka'hua'cha Jonán ti ixka'hua'cha Eliaquim. ³¹ Eliaquim ixka'hua'cha ixuani't Melea ti ixka'hua'cha Mainán ti ixka'hua'cha Matata ti ixka'hua'cha Natán. ³² Natán ixka'hua'cha ixuani't David ti ixka'hua'cha Isai ti ixka'hua'cha Obed ti ixka'hua'cha Booz ti ixka'hua'cha Salmón ti ixka'hua'cha Naasón. ³³ Naasón ixka'hua'cha ixuani't Aminadab ti ixka'hua'cha Aram ti ixka'hua'cha Esrom ti ixka'hua'cha Fares ti ixka'hua'cha Judá. ³⁴ Judá ixka'hua'cha ixuani't Jacob ti ixka'hua'cha Isaac ti ixka'hua'cha Abraham ti ixka'hua'cha Taré ti ixka'hua'cha Nacor. ³⁵ Nacor ixka'hua'cha ixuani't Serug ti ixka'hua'cha Ragau ti ixka'hua'cha Peleg ti ixka'hua'cha Heber ti ixka'hua'cha Sala. ³⁶ Sala ixka'hua'cha ixuani't Cainán ti ixka'hua'cha Arfaxad ti ixka'hua'cha Sem ti ixka'hua'cha Noé ti ixka'hua'cha Lamec. ³⁷ Lamec ixka'hua'cha ixuani't Musalén ti ixka'hua'cha Enoc ti ixka'hua'cha Jared ti ixka'hua'cha Mahalaleel ti ixka'hua'cha Cainán. ³⁸ Cainán ixka'hua'cha ixuani't Enós ti ixka'hua'cha Set ti ixka'hua'cha Adán ti ixka'hua'cha Dios.

4

Skāhu'i'ni' ixlilaktzi'ncu'tun Jesús

Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13

¹ Ixlistacna' Jesús ixlitzuma Espíritu Santo ē taspitli na ixquilhtün nac xcāñ Jordán. Espíritu Santo lē'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ² A'ntza' ixiu'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Milh skāhu'i'ni' nalilaktzi'n palh tzē ixka'kskāhu'i'lh Jesús. Jesús jā huā'yalh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixtzi'ncsmā'htza'. ³ Palaj tunca huanilh skāhu'i'ni':

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, camāpa'ksi' tzamā' chíhuix pāntzīn cahuanli.

⁴ Jesús kelhtilh:

—Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios;

Jā xmāñ pāntzīn catililatamā'lh chā'tin chí'xcu' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

Á'chulā' cuenta natlahuacan ixtachihuīn Dios.

⁵ Palaj tunca skāhu'i'ni' lē'lh Jesús a'ktin nac sipej tālhmā'n. A'ntza' xamaktin māsu'yuni'kō'lh ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj. ⁶ Huanilh:

—Na'icmaxquī'yāñ ixlīpō'ktu huā'mā' ē namāpa'ksīya'. Pō'ktu quila' ē nā tzē na'icmaxquī' catixcuhuālh. ⁷ Palh hui'x naquintatzokostani'ya' ē naquilaktaquilhpūtaya', na'icmaxquī'kō'yāñ ixlīpō'ktu huā'mā' ē mila' nahuan.

⁸ Jesús kelhtilh:

—Catapānu', Skāhu'i'ni'. Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios;

Natatzokostani'ya' ē nalaktaquilhpūtaya' miMāpa'ksīni' Dios ē natlahua'ya' xmāñ tū xla' lacasquī'n.

⁹ Á'listāñ skāhu'i'ni' lē'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén ē yāhualh na ixa'kspūñ xaka'tla' templo. Huanilh:

—Palh hui'x i'Ska'ta' Dios, catamakahuasyujti nac ti'ya't. ¹⁰ Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios; Dios nacāmāpa'ksi' ixāngeles natamaktaka'lhāñ.

¹¹ Natamā'kaquī'yāñ ē chuntza' nūñ kentin mintujan catitakāhu'i'lh nac chíhuix.

¹² Jesús kelhtilh:

—Nā chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios;

Jā tililaktzi'na' miMāpa'ksīni' Dios.

¹³ Skāhu'i'ni' jātza' maclani'lh chí nalilaktzi'n Jesús ē tapānūlh puntzuna'.

Jesús tzuculh a'kchihuīna'n nac estado Galilea

Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15

¹⁴ Jesús taspitli nac Galilea ē ixka'lhī ixlīti'lhui'qui Espíritu Santo. Calhāxcuhuālh nac estado Galilea ixlīchihuīna'mā'ca ixpālacata tū tlahualh Jesús. ¹⁵ Ixcāmāsu'yuni'mā'lh na ixtemploca'n israelitas ē ixlīpō'ktuca'n ixtalakachi'xcuhui'mā'nalh.

Jesús taspitli nac Nazaret

Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6

¹⁶ Palaj tunca Jesús taspitli nac cā'lacchicni' tū huanican Nazaret jā ī'stacnī't. Tanūlh nac templo a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chī ixlīmanīcanī't. Tāyalh nalikelhtahua'ka ixtachihuīn Dios. ¹⁷ Maxquī'ca tū tzo'kli profeta Isaías. A'cxni' mālakapitzilh, maclalh jā ixtatzo'kni':

¹⁸ IxEspīritu Māpa'ksīni' quintā'hui'lh ixpālacata quilacsacnī't na'iccāmāca'tzīnī xatze tachi-huīn lāxcamanī'n.

Nā quimacamilh na'iccāmāko'xamāka'tlī' tī talīpuhuan ē na'iccāmāxtu tī cāchī'canī't.

Icmilh na'iccāmālacahuānī lakatzī'nī'n ē na'iccāmaktāya tī tapātīni'mā'nalh.

¹⁹ Nā quimacamilh na'iccāmāsu'yuni'yān ixquilhtamacuj Māpa'ksīni'.

²⁰ A'cxni' Jesús mālakachahualh libro, maxquī'lh chā'tin tī ixmaktala'hmā'lh templo ē tahuī'lh. ²¹ Ixlīpō'ktuca'n nac templo ixtalaktzī'mā'nalh, ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj mākentaxtūcanī't na milacatīnca'n tzamā' tū kexpa'ttīcus.

²² Ixlīpō'ktuca'n tahuani tze Jesús ē talī'a'cnīlh ixtachihuīn tzēhuanī't tū cāhuanilh. Ix-talāhuanimā'nalh:

—¿Ē jā ū'tza' ixka'hua'cha José?

²³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' naquilāhuaniyāuj huā'mā' tachihuīn: “Hui'x doctor ē pūla namā'tzeyīca'na' milīmān.” Nā naquilāhuaniyāuj: “Chuhua'j catlahua' huā'tzā' na mintī'ya't chuntza' chī quincātahuanin tlahuanī'ta' nac Capernaum.”

²⁴ Chihuīna'mpāl'h ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān nūn tī chā'tin a'kchihuīna' tī nalaktzī'ncu'tuncan na ixcā'lacchicni' jā stacli. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' ixtahuī'lāna'lh tī nīmaka'ncanī't nac paīs Israel a'cxni' ixlātlā'huan Elías ē a'cxni' a'ktu'tun cā'ta ā'ī'tāt jā lalh xcān. Calhāxcuahuālh ixtzī'ncsnīmā'ca. ²⁶ Dios jā cālakmacā'lh Elías jā tī chā'tin tī nīmaka'ncanī't xalanī'n nac Israel. Lakmacā'nca chā'tin xamīni' nac Sarepta tū ixlacatzuna'j cā'lacchicni' Sidón. ²⁷ Nā chuntza' ixa'nac nac Israel lhūhua' tī ixtapātīnīmā'nalh ta'jatāt tū makamasa quinqūnītca'n ē a'cxni' ixui'lacha' a'kchihuīna' Eliseo. Jā tī chā'tin xlacā'n mātzeyīca, xmān Naamán tī chā'tin xamīni' nac Siria.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tī ixtatanūmā'nalh nac templo tasitzi'lh. ²⁹ Tatā'kaquī'lh ē tatamacxtulh Jesús nac cā'lacchicni'. Talē'lh hasta na ixa'cpūn sipej nac cā'lacchicni' natamacā'n makjū. ³⁰ Jesús tētaxtulh ixpu'nanca'n ē a'lh.

Chā'tin chī'xcu' tī ixka'lhī jā tzeyā ū'ni'

Mr. 1:21-28

³¹ Palaj tunca Jesús a'lh nac Capernaum xala' nac estado Galilea. Ixcāmāsu'yuni'mā'lh tachi'xcu'huī't a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan. ³² Talī'a'cnīlh chī ixcāmāsu'yuni'mā'lh ixpālacata ixlīchihuīna'mā'lh līmāpa'ksīn.

³³ Ixui'lh nac templo chā'tin chī'xcu' tī ixchi'panī't jā tzeyā ū'ni'. Ta'salh ē huanli:

³⁴ —Jesús xala' nac Nazaret, ¿tū ixpālacata quilālakmiuj? ¿Ē ū'tza' līta't naquilāmālacspūtūyāuj? Quit iclakapasān. Hui'x ixlā' Dios ē xatasicua'lanātlahua hui'x.

³⁵ Jesús lacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni' ē huanilh:

—¡Caquilhca'csla! ¡Camakxtekti huā'mā' chī'xcu'!

Jā tzeyā ū'ni' māyujūlh chī'xcu' na ixlacatīnca'n tachi'xcu'huī't ē makxtekli chī'xcu'. Jā tū lani'lh. ³⁶ Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—¿Tuchūyā tachihuīn tzamā'? ¡Huā'mā' chī'xcu' lichihuīna'n līmāpa'ksīn ē cātāmāxtulh jā tzeyā ū'ni'n!

³⁷ Calhāxcuahuālh na ixlacatzuna'j nac Capernaum talīchihuīna'n lī Jesús.

Jesús mātzeyīlh ixpuhuiti' Simón Pedro

Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31

³⁸ A'cxni' Jesús taxtulh nac templo, a'lh ē tanūlh na ixchic Simón. Ixpuhuiti' Simón ixmacscutlamā'lh ē huanica Jesús camātzeyīlh. ³⁹ Jesús taquilhpūtalh jā ixmā'lh ē lacaquilhnīlh ta'jatāt ē tapānūnī'lh chī ixmacscutla. Xamaktin tā'kaquī'lh puscāt ē tzuculh cāmāhuī'.

Jesús cāmātzeyīlh lhūhua' ta'jatatlānī'n

Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34

⁴⁰ A'cxni' ixtā'cnūmā'lh'tza' chī'chīni', ixlīpō'ktuca'n tī ixtata'jatātla kempāl'hūhua' ta'jatāt cālīmīni'ca Jesús. Cāmacaxa'malh ē cāmātzeyīlh. ⁴¹ Lhūhua' tī ixtaka'lhī jā tzeyā ū'ni'n ē cāmātzeyīlh. A'cxni' jā tzeyā ū'ni'n cāmāxtuni'lh na ixlīstacna'ca'n, tahuaniilh:

—Hui'x ī'ska'ta' Dios.

Jesús cālacaquilhnīlh jā tzeyā ū'ni'n ē jā cāmakxtekli natachihuīna'n ixpālacata xlacā'n taca'tzilh ū'tza' Cristo tī Dios lacsacnī't.

Jesús a'kchihuīna'nli nac estado Galilea

Mr. 1:35-39

⁴² A'cxni' xkacalh, Jesús taxtulh nac cā'lacchicni' ē a'lh jā jā tī ixa'nan. Tachi'xcuhuī't ixtaputzamā'nalh ē tamaclalh jā ixuī'lh. Jā ixtamakxteku'tun ca'a'lh makat. ⁴³ Jesús cāhuanilh:

—Ixlasasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ā'makapitzīn xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Na'iccāmāsu'yuni' chī Dios māpa'ksī. Ū'tza' quilīmacamilh.

⁴⁴ Chuntza' ixcāmāsu'yuni'tēlha Jesús nac templos xalanī'n nac Galilea.

5

Lhūhua' squī'ti' cāchi'paca

Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixuī'lh na ixquilhtūn lago ixtacuhuīni' Genesaret. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tamilh ē ixtalālacxquitimā'nalhtza' ixpālacata natalaktalacatzuna'jī Jesús. Ixtakexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ² Jesús cālaktzī'lh a'ktu' barcos na ixquilhtūn lago ē jā tī chā'tin ixpūtojōma'lh. Ixtēcu'ca'n ixta'a'nī't ixtache'kē' xaka'tla' ixpūtayanca'n tū pūchi'pacan squī'ti'. ³ Palaj tunca Jesús tahuca'ca'lh a'ktin nac barco tū ixta' Simón ē huanli camātampxtuxca macstī'na'j na ixquilhtūn. Palaj tunca Jesús tahuī'lh nac barco ē a'ntza' tzuculh cāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't.

⁴ A'cxni' cāmāsu'yuni'kō'lh, huanilh Simón:

—Calī'pi huā'mā' barco jā pūllhmā'n ē camojō'tit mimpūtayanca'n napūchi'payā'tit squī'ti'.

⁵ Simón kelhtīl:

—Mākelhtahua'kē'ni', tintascactza' icmojōmā'nauj ē jā tū icchi'panī'tauj. Masqui chuntza', palh hui'x quilāhuaniyāuj na'icmojōpalayāuj quimpūtayanca'n.

⁶ A'cxni' tatlahualh chuntza', lhūhua' squī'ti' talaknūcha' nac pūtan ē ixtaxtī'tmā'lh'tza'. ⁷ Palaj tunca tamacahuani'lh ixtā'chi'pananī'n squī'ti' a'ktin nac barco natamīn nata-maktāyana'n. Squī'ti' lītatzamalh a'ktu' barco hasta ixtatā'ctzicu'tuntza'.

⁸ A'cxni' Simón Pedro laktzī'lh, tatzokostani'lh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', caquintapānū'ni' ixpālacata quit jā tzeya chi'xcu'.

⁹ Chuntza' huanilh ixpālacata Simón ē ixlīpō'ktuca'n tī ixtatā'chi'pamā'nalh squī'ti' talī'a'cnīlh ixpālacata lhūhua' squī'ti' tū tachi'palh. ¹⁰ Nā Jacobo ē Juan tī ixka'hua'chan Zebedeo ē tī ixtā'chi'pananī'n squī'ti' Simón nā xlaca'n tajicua'nli. Jesús huanilh Simón:

—Jā cajicua'nti. Chī mintascujūt ixuanī't milīchi'pana' squī'ti', chuhua'j mintascujūt nahuan nacāmā'a'ka'ī'nī'ya' tachi'xcuhuī't ixtachihuīn Dios.

¹¹ A'cxni' tachā'lh barcos nac tī'ya't, palaj tunca ta'a'kxtekmake'lh ixbarco'a'n ē tastālani'lh Jesús.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī ixmasni'mā'lh ixquinī

Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45

¹² A'cxni' Jesús ixuī'lh nac cā'lacchicni', lakchā'lh chā'tin chi'xcu' tī ixka'lhī ta'jatāt tū māmāsī quinquīnī'tca'n ē tū huanican lepra. A'cxni' ta'jatātlanī' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh hui'x lacasqui'na', tzē naquīmātzeyī'ya'.

¹³ Palaj tunca Jesús xa'malh ē huanilh:

—Chuntza' quit iclacasqui'n. Catzeya'nti.

A'cxni' huanli huā'mā', tapānūni'lh ixta'jatāt tzamā' chi'xcu'. ¹⁴ Palaj tunca Jesús māpa'ksīlh jā tī chā'tin catihuani'lh. Huanilh:

—Xmān calakpi ixpālejca'n israelitas ē camāsu'yu'ni' mimacni'. Xla' nalaktzī'n palh tzeyanī'ta'tza'. Nalīlakatāyana'n chuntza' chī māpa'ksīni'lh Moisés. Chuntza' nataca'tzi tachi'xcuhuī't tzeyanī'ta'tza'.

¹⁵ Masqui Jesús huanilh jā tī chā'tin ixuanilh, ā'chulā' calhāxcuhuālh tachi'xcuhuī't takexmatī ixpālacata Jesús. Līlhūhua' ixtatakēstoka natakekemata ē ixpālacata ixcāmātzeyīni'ca ixta'jatātca'n. ¹⁶ Jesús tamakatīlh ē a'lh ā'lacatin jā jā tī ixa'nan ē a'ntza' tlhualh ixoración.

Jesús mātzeyīlh chā'tin tī i'xcahu' huananī't

Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12

¹⁷ Milh a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Jesús ixmāsu'yumā'lh ē ixtakexmatuī'lāna'lh ā'makapitzīn fariseos ē tī xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn. Ixtaminī'ta'ncha' xalanī'n nac Jerusalén ē lhūhua' cā'lacchicni' xalanī'n nac Galilea ē Judea. Ixtasu'yu ixlīti'huī'qui Dios ixpālacata Jesús ixcāmātzeyīmā'lh ta'jatātlanī'n.

¹⁸ Palaj tunca a'cxni' tachā'lh tachi'xcuhuī't ē talīmilh nac talajni' chā'tin ta'jatātlanī' tī i'xcahuī' huananī't. Ixtamānūcu'tun ixpūchakān chic natamāpi' na ixlacatin Jesús. ¹⁹ Lhūhua' ixtahuani't tachi'xcuhuī't ē jāla ixtatanū nac chic. Ū'tza' talitahua'ca'lh ixa'kstīn nac

chic ē ta'akstīxua'kli chic. A'ntza' talacmānūlh ixtalajni' ta'jatatlani' na ixpu'nanca'n tachi'xcuui't hasta na ixlacapūn Jesús.

²⁰ A'cxni' Jesús laktzī'lh chī ixta'a'ka'ī, xla' huanilh ta'jatatlani':

—Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlīpō'ktu mincuenta.

²¹ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn xlaca'n tatzuculh tapuhuan: “¿Tichūyā chī'xcu' tī mālakhā'nimā'lh Dios? Nūn chā'tin tzē naquincāmātza'nkēna'ni'yān quincuentaca'n, xmān Dios.”

²² Jesús ixca'tzī chī ixtapuhua'mā'nalh ē cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' na mīlistacna'ca'n? ²³ Icuanihlitza' ta'jatatlani': “Iccāmātza'nkēna'ni'yān ixlīpō'ktu mincuenta.” Jā tū tasu'yu masqui mātza'nkēna'ni'catza'. Palh xa'icuanilh: “Catā'kaqui' ē casmī'li' mintalajni' ē catlā'hua'nti”, chuntza' nalitasu'yu palh ixlīcāna' tzeyanli. ²⁴ Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Chuhua'j na'iccālimāsu'yuni'yān chī icka'lhī līmāpa'ksīn huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tzē na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't.

Palaj tunca huanilh chī'xcu' tī ī'xahuī'huanani't:

—Icuaniyān, catā'kaqui' ē casmī'li' mintalajni' ē capit na minchic.

²⁵ Xamaktin tā'kaqui'lh ta'jatatlani' na ixlacatīnca'n ē sacli ixtalajni' ē a'lh na ixchic. Makapāxui'tēlha Dios.

²⁶ Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīlh ē tamakapāxui'lh Dios. Nā tajicua'nli ē tahuani:

—Huā'mā' quilhtamacuj laktzī'nī'tauj ka'tla' li'a'cnīn.

Leví tzuculh stālani' Jesús

Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17

²⁷ Ā'listān Jesús taxtulh ē laktzī'lh chā'tin mātā'jīni'. Ixtacuhuini' Levī ē ixui'lh jā ixmātā'jīni'ncan. Huanica:

—Caquistāla'ni'.

²⁸ Palaj tunca tāyalh ē maxtekkō'lh ē stālani'lh Jesús.

²⁹ Ā'listān Levī tlhualh a'ktin ka'tla' cā'tani' na ixchic nalakachi'xcuui' Jesús. Lhūhua' mātā'jīni'nī'n ē ā'makapitzīn chī'xcuui'n ixtatā'huā'yamā'nalh. ³⁰ Palaj tunca fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tapuhuanli jā tze tū tlhualh Jesús. Tatzuculh tatā'chihuāna'n ī'scujnu'nī'n Jesús ē tahuani:

—¿Tū ixpālacata tā'huā'yanā'tit mātā'jīni'nī'n ē tī jā tzeya chī'xcuui'n?

³¹ Jesús cākelhtīl:

—Xlaca'n tī jā tata'jatatla, jā tamaclacasqui'n doctor. Xmān tī tata'jatatla tamaclacasqui'n. ³² Quit jā icmīlh iccāputza tī tapuhuan xlaca'n lactze. Icmīlh iccāputza tachi'xcuui't tī taca'tzī jā lactze xlaca'n ē chuntza' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Kelhasqui'nica Jesús tū ixpālacata jāla talīhuā'yalh

Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22

³³ Palaj tunca xlaca'n takelhasqui'nīlh Jesús:

—Tī tastālani'lh Juan, jā tahuā'yan a'cxni' ta'lhua ixoracionca'n. Nā chuntza' fariseos. Miscujnu'nī'n pō'ktu quilhtamacuj tahuā'yan ē tako'tnūn. ¿Tū ixpālacata?

³⁴ Jesús cākelhtīl:

—¿Ē chā jā catitahuā'yalh tī cā'invitarlīca jā tamakaxtokmā'ca? Līhuan cātā'lahuī'lhuc squi'nīni', natahuā'yan. ³⁵ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalē'ncan squi'nīni' ē a'cxni' jātza' catitahuā'yancu'tunli ixamigos. (A'cxni' Jesús cāhuanilh huā'mā', ixa'cstu ixlīchihuāna'mā'ca.)

³⁶ Nā chuntza' cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Jā tī chā'tin nasita xasāsti' lu'xu' nalilactza'pa' tū xamasni'. Palh chuntza' ixtlahuaca jātza' tze catihuanli xasāsti' lu'xu' ē xamasni' ā'chulā' nataxtī'ta. ³⁷ Xaxcān uva tū jānal' xcu'ta jā tī chā'tin catipūmojōlh xamasni' ixko'xka' purecu'. Namojōcan nac xasāsti' ko'xka' ē chuntza' a'cxni' naxcu'tan, jā catipankli ko'xka'. Chuntza' jā pāxcat catilal ko'xka' ē jā catitaxtuni'lh xaxcān uva. ³⁸ Ū'tza' nalimojōcan xasāsti' xaxcān uva nac xasāsti' ko'xka' ē a'cxni' naxcu'tan xaxcān uva, ko'xka' nataxta'nca ē jā catitaxtī'tli. ³⁹ Nā chuntza' xaxcān uva tū makāstza' xcu'tani't, ā'chulā' cani ē jā xasāsti'. Tī nahua' xaxcu'ta jātza' catihua'cu'tunli xasāsti'. Nahuan: “Ā'chulā' tze xaxcu'ta.”

6

Scujnu'nī'n tatē'īlh tza'ktza' a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan

Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28

¹ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús ixtalatlā'huan nac cā'tacuxtu ē ī'scujnu'nī'n tatē'īlh pātu'yūn tza'ktza'. Palaj tunca tapa'sli ē tahuah. ² Makapitzīn fariseos cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata scujpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? Jā minī'ni'.

³ Jesús cākelhtīlh:

—¿Ē jā likelhtahua'kanī'ta'ntit tū tlhualh David a'ktin quilhtamacuj? Xla' ē tū ixtatā'a'mā'nalh ixtatzi'ncsmā'nalh. ⁴ Tanūlh na ixchic Dios ē tayalh pāntzīn tū ixlilakātāyacanī't Dios. Hua'lh ē cātā'hua'lh tū ixtatā'a'mā'nalh, masqui jā minī'ni' nahua' catīhuālh chī'xcu', xmān pālej.

⁵ Nā cāhuanilh:

—Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē tzē na'icmāpa'ksīni' tū natlahuacan a'cxni' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan.

Chī'xcu' tī macascāhuhua ixuanī't

Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6

⁶ A'ktin quilhtamacuj huampala tū pūjaxcan a'cxni' Jesús tanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tzuculh māsu'yu. Ixui'lh a'ntza' chā'tin chī'xcu' tī ixmacascācni't. ⁷ Xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús palh ixmātzeyini'lh huā'mā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Chuntza' tzē ixtalīmālacsu'yulh. ⁸ Xla' ca'tzīlh tū ixtapuhuan ē huanilh chī'xcu' tī ixmacascācni't:

—Catāqui' ē catāya' na quilacpu'na'itātca'n.

Chī'xcu' tāqui'lh ē tāyalh a'ntza'. ⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. ¿Tū ā'chulā' minī'ni' na'ictlahua tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ¿Ē na'ictlahua tū tze o tū jā tze? ¿Ē na'icmakapūtaxtū chī'xcu' o na'icmaktī ixlīstacna'?

¹⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ixlīpō'ktuca'n tī ixtalītamacstī'li'nī't ē huanilh chī'xcu':

—Castu'nctī mimacan.

Chī'xcu' stu'nctī ixmacan ē tzetza' ixuanī't. ¹¹ Xlaca'n tasītzī'lh ē tatzuculh talālītā'chihuāna'n tū natlahuani' Jesús.

Jesús cālacsaci kelhacāujtu' apóstoles

Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19

¹² Tzamā' quilhtamacuj Jesús a'lh a'ktin nac sipej na'orarlī. Pō'ktu tzi'sa ixorarlīmā'lh. ¹³ Ixlīlakālī cātā'sani'lh ī'scujnu'nī'n ē cālacsaci kelhacāujtu' ē cāmāpācuhuilh apóstoles. ¹⁴ Xlaca'n cāhuanican Simón tī ixlī'a'ktu' ixtacuhūni' Pedro ē Andrés ī'stancu Simón ē Jacobo ē Juan ē Felipe ē Bartolomé ¹⁵ ē Mateo ē Tomás ē Jacobo ixa'hua'cha Alfeo ē Simón. Huā'mā' Simón ixtapa'ksīni' partido cananistas. ¹⁶ Ē Judas ixtā'tin Jacobo ē Judas Iscariote tī ā'līstān macamāstā'lh Jesús.

Jesús cāmāsu'yuni'lh lhūhua' tachi'xcuhūit

Mt. 4:23-25

¹⁷ Jesús cātā'yujli xlaca'n nac sipej ē tā'tachokolh ī'scujnu'nī'n jā pūsca'nan. Ixui'lh lhūhua' tachi'xcuhūit calhāxcuhūilh nac Judea ē xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n ixquilhtūn mar lacatzuna' jā ixuanican Tiro ē Sidón. Xlaca'n ixtachā'nī't natakexmata Jesús ixpālacata ixcāmātzeyini'ca ixta'jatatca'n. ¹⁸ Tī ixtaka'lhī jā tzeya ū'ni' nā cāmātzeyīca xlaca'n. ¹⁹ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhūit ixtaxa'macu'tun Jesús ixpālacata xla' cālicu'chū'kō'lh ixlīlī'hui'qui.

Tī tapāxuhua ē tī talīpuhuan

Mt. 5:1-12

²⁰ Palaj tunca Jesús cālaktzī'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—Pāxuhua'yā'tit tī jā ka'tla' makca'tziyā'tit. Dios nacāmāpa'ksīyān.

²¹ Pāxuhua'yā'tit tī putzapā'na'ntit ixtalacasqui'nīn Dios. Xla' nacāmaktāyāyān.

Pāxuhua'yā'tit tī calhua'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān napāxuhua'yā'tit jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²² Napāxuhua'yā'tit a'cxni' tachi'xcuhūit jā cātālaktzī'ncu'tunān ē a'cxni' nacātāmāxtumli'yān quimpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Napāxuhua'yā'tit a'cxni' cātālakapalayān ē a'cxni' nacātālakmaka'nān ixpālacata natapuhuan jā tze hui'xina'n, ē ixlīpō'ktu quimpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²³ Capāxuhua'tit ē caka'lhī'tit tapāxuhuan a'cxni' chuntza' napātīni'nā'tit. Nac a'kapūn naka'lhī'yā'tit pō'ktu tū tze. Tī cātamakapātīnīmā'n hui'xina'n, nā chuntza' ixnapapana'ca'n tamakapātīnīlh ixa'kchihuāna'nī'n Dios.

²⁴ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n lacricujnu' ixpālacata tlhuhua'tittza' mintapāxuhuanca'n.

²⁵ Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lhūhua' ka'lhī'yā'tit chuhua'j ixpālacata nacāmakasputāni'.

Nalīpuhuanā'tit hui'xina'n tī lītzī'mpā'na'ntit chuhua'j. Ā'līstān mintalīpuhuanca'n nacāmakacalhuānān.

²⁶ 'Nalipuhuanā'tit hui'xina'n palh ixlīpō'ktu talakachi'xcuhui'yān. Makāstza' chuntza' ixnapapana'ca'n ixtatlahuani' a'kchihuīna'nī'n tī tahuani tū jā ixlīcāna'.

Cacāpāxqui'tit mintā'lāquichlaktzi'ca'n

Mt. 5:38-48; 7:12

²⁷ Jesús cāhuanipāl'h:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī quīlākexmatāuj: Cacāpāxqui'tit mintā'lāquichlaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit tī jā cālaktzī'ncu'tunān. ²⁸ Casqui'ni'tit Dios cacāsicua'lanātlahuah tī cachihuālh cātālīchihuīna'nān ē nacālī'orarliyā'tit ixpālacataca'n tī cātālakapalayān. ²⁹ Palh catīhuālh nalacala'sāni' na milacapīn, natamakxteka' ā'lacapī kentin nalacala'sāni'. Palh catīhuālh namāmakxtuyān minchamarra, camaxqui' masqui milu'xu'. ³⁰ Camaxqui' catīxcuhuālh tī squi'ni'yān ē palh catīhuālh namāmakxtuyān tū mila', jātza' tisqui'ni'ya'. ³¹ Chuntza' natlahua'ni'ya' ā'chā'tin chuntza' chī lacasqui'na' xla' natlahua'ni'yān hui'x.

³² 'Palh hui'xina'n xmān cāpāxqui'yā'tit tī tapāxqui'yān, zē tzeya chī'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā chuntza' talāpāxqui'. ³³ Palh xmān cāmaktāyayā'tit tī tamaktāyayān hui'xina'n, zē tzeya chī'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Lacxtim talāmaktāyā tī jā tze. ³⁴ Palh xmān namāsācua'nī'yā'tit tī tē nacāmāsācua'nī'palayān, zē tzeya chī'xcuhui'n hui'xina'n na ixlacatīn Dios? Tī jā tze nā tamāsācua'nī' tī ixtā'chuntza'ca'n ixpālacata taca'tzī namāstā'pala. ³⁵ Hui'xina'n nacāpāxqui'yā'tit mintā'lāquichlaktzi'ca'n ē nacāmaktāyayā'tit ē nacāmāsācua'nī'yā'tit ē jā catiputzalh tū nacātālīxokonu'ni'yān. Chuntza' naka'lhī'yā'tit ka'tla' mintatājca'n nac a'kapūn ē nalītaxtuyā'tit ixlacatīn tī xala' tālhmā'n ē tī ka'tla'. Nā xla' cālākalhu'man tampi'lhīni'nī'n ē tī jā tze. ³⁶ Cacālākalhu'mantit tachi'xcuhui't chuntza' chī minTāta'ca'n Dios nā cālākalhu'manān.

Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn

Mt. 7:1-5

³⁷ Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā ticāputzāna'ni'yā'tit ā'makapitzīn ē Dios jā nacāputzāna'ni'yān. Jā timakapātīnī'nā'tit ē Dios jā caticāmakapātīnīn hui'xina'n. Nalāmātza'nkēna'ni'yā'tit ē Dios nacāmātza'nkēna'ni'yān. ³⁸ Cacāmaxqui'tit ā'makapitzīn ē nā Dios nacāmaxqui'yān hui'xina'n. Xla' nacāmaxqui'yān chī tī tzej pūlhcāna'n ē nalacchi'qui pūculhtila ē namātzuma hasta natakelhmaka'n ē namojō na mimurralhca'n. Lacxtim chī hui'xina'n namaxqui'yā'tit ā'chā'tin, chuntza' Dios nacāmaxqui'yān.

³⁹ Jesús cāhuanilh huā'mā' tū līca'tzīnī'can:

—Chā'tin lakatzī'n zē tē napūlani' ixtā'lakatzī'n? Zē jā catikostajōlh a'ktin nac lhu'cu'? ⁴⁰ Chā'tin tī kelhtahua'kamā'lhcus jāla mālakchā'nī ixmākelhtahua'kē'nī'. A'cxni' nasca'tkō', tē namālakchā'nī.

⁴¹ zChī tē nalīlaktzī'na' macstī'na'j pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin palh tanūmā'lh hua'chi' a'ktin qui'hui' na milakastapun? ⁴² Palh jā pūla namāxtuya' qui'hui' na milakastapun, jāla catimaxtuni' pa'lhxtum na ixlakastapun mintā'tin. jA'kskāhu'ni'na! Pūla camāxtu' xaka'tla' pa'lhxtum na milakastapun ē chuntza' tzej nalaktzī'na' namāxtuya' macstī'na'j pa'lhxtum tū tanūmā'lh na ixlakastapun mintā'tin.

Qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't

Mt. 7:17-20; 12:34-35

⁴³ Jesús cāhuanipāl'h:

—Jā tū xatze qui'hui' tū namāstā' ixtahua'ca't tū jā tze. Pūlactin qui'hui' tū jā tze jāla namāstā' xatze ixtahua'ca't. ⁴⁴ Pūlactin qui'hui' līlakapascan ixtahua'ca't. Jāla pu'xcān higo nac lhtucu' qui'hui' ē jāla cāpu'xcān uvās cā'lhtucu'n. ⁴⁵ Tze nala tū nahuan tī tzeya chī'xcu' ixpālacata tze ixtalacapāstacni'. Jā tze tū nahuan tī jā tzeya chī'xcu' ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'. Chuntza' chī pō'ktu quīlhtamacuj lacapāstaca, chuntza' nachihuīna'n.

Kempātu' ixlitzucuni' chic

Mt. 7:24-27

⁴⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh quīlāmāpācuhui'yāuj: "Māpa'ksīnī'", ztū ixpālacata jā tlhuya'yā'tit tū quit iccālīmāpa'ksīyān? ⁴⁷ Tī namin naquinkexmatnī' ē natlahua' tū quīlīmāpa'ksīn, na'iccāhuaniyān chī tasu'yu. ⁴⁸ Xla' litasu'yu hua'chī chā'tin chī'xcu' tī yāhualh ixchic. Pūla ponknu'lh pūlhmā'n ē tzej yāhualh ixtantūn. A'cxni' stacī ka'tla' xcān, snū'n tahuī'lanī'lh chic. E jā lacachi'quīlh ixpālacata tzej ixyāhuacānī't. ⁴⁹ Tī quinkexmatnī' ē jā natlahua' tū quīlīmāpa'ksīn, ū'tza' litasu'yu hua'chī chā'tin chī'xcu' tī yāhualh ixchic ē jā pūlhmā'n ponknu'lh. A'cxni' stacī ka'tla' xcān ē snū'n tahuī'lanī'lh chic, a'kā'lh ē mū'xtulh ē laclakō'lh.

7

Jesús mätzeyilh ixtasācua' chā'tin capitán xala' nac Roma

Mt. 8:5-13

¹ A'cxni' Jesús cāmāsu'yuni'kō'lh tachi'xcuhui't, a'lh nac Capernaum. ² A'ntza' ixui'lh chā'tin capitán xala' nac Roma. Ixka'lhi chā'tin ixtasācua' tī laktza' xpāxqui'. Ū'tza' ta'jatatlal hasta ixnīcu'tumā'lh'tza'.

³ A'cxni' capitán kexmatli līchihuīna'mā'ca Jesús, cāmacā'lh ā'makapitzīn māpa'ksīni'nī'n israelitas natahuani camilh ē camätzeyilh ixtasācua'. ⁴ Xlaca'n talaktalacatzuna'jilh Jesús ē tatzuculh tahuani:

—Minī'ni' ixmaktāya' huā'mā' capitán ⁵ xpālacata quincālakachi'xcuhui'yān quina'n israelitas. Ū'tza' mātluhūni'lh quintemploca'n.

⁶ Palaj tunca Jesús cātā'a'lh.

A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nancha' ixchic capitán, cāmacā'lh ā'makapitzīn amigos natahuani Jesús:

—Māpa'ksīni', jā catamakchuyi'. Hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn ē jā minī'ni' natanū'ya' nac quinchic. ⁷ Ū'tza' iclīpuhuan palhāsā' jā minī'ni' chī icquīputzān. Xmān namāpa'ksī'ya' ē natzeyan quintasācua'. ⁸ Nā quit quintamāpa'ksī xalaka'tla' ē quit iccāmāpa'ksī quisoldados. A'cxni' na'icuanī chā'tin soldado ca'a'lh, xla' na'a'n. A'cxni' na'icuanī ā'chā'tin camilh, xla' namin. A'cxni' na'icuanī quintasācua' catlahualh catūhuā'lh, xla' natlahua tū icuanī.

⁹ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn, lī'a'cnilh ē cālaktalaksptī'ti tī ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Jā iclakapasa nūn chā'tin israelita tī quina'ka'tīni' chī huā'mā' chī'xcu'.

¹⁰ A'cxni' lacscujni'n tataspi'ti nac chic, talaktzī'lh ixtzeyani'ttza' tasācua'.

Jesús mālacastālancuanilh ixka'hua'cha chā'tin tī nīmaka'ncanī't

¹¹ A'listān Jesús a'lh a'ktin nac cā'lacchicni' ixtacuhūni' Naīn ē cātā'a'lh t'scujnu'nī'n ē līlhūhua'. ¹² A'cxni' lacatzuna'jtza' ixta'a'mā'nal nac cā'lacchicni' ē laktzī'lh ixlīmīmā'ca nūn namā'cnūcan. Ixtzī' ka'hua'cha tī ixnīni't tanīmaka'tza' ixuanī't. Xmān chā'tin ixuanī't ixka'hua'cha. Līlhūhua' xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ixtatā'a'mā'nal. ¹³ A'cxni' laktzī'lh tī tanīmaka'tza', Māpa'ksīni' lakalhu'manli ē huanilh:

—Jā cacalhua'nti.

¹⁴ Palaj tunca Jesús laktalacatzuna'jilh ē xa'malx tū xpūmā'lh. Tī ixtalē'mā'nalx tatāyalh. Jesús huanilh nūn:

—Ka'hua'cha, quit icuaniyān: ꝑCatā'kaqui'!

¹⁵ Palaj tunca tā'kxpāquī'lh ē tahuī'lh tī ixnīni'ttza' ē tzuculh chihuīna'n. Jesús macamaxquī'lh ixtzī'. ¹⁶ A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', tachi'xcuhui't tajicua'nkō'lh ē tatzuculh talakachi'xcuhui' Dios ē tahuani:

—Tasu'yulh chā'tin ka'tla' a'kchihuīna' na quimpu'na'itātca'n.

Nā tahuanli:

—Dios quincālakalhu'manān.

¹⁷ Calhāxcuhuā'lh nac Judea ē ixlacatzuna'jātna', ixlipō'ktu taca'tzilx tū tlhualh Jesús.

Ixlacscujni'n Juan Mā'kpaīni' talaka'lh Jesús

Mt. 11:2-19

¹⁸ t'scujnu'nī'n Juan tamāca'tzīnīlh tū ixtlahuamā'lh Jesús. Palaj tunca cāta'sani'lh chā'tu' t'scujnu'nī'n ¹⁹ ē cāmacā'lh natakelhasquī'nī Jesús palh ixlicāna' xla' Cristo tī namin o palh nataka'lhi ā'chā'tin. ²⁰ Tzamā' chā'tu' ixlacscujni'n Juan talakmīlh Jesús ē tahuani:

—Juan Mā'kpaīni' quincātalakmacamin ē ū'tza' ca'tzīcu'tun palh ixlicāna' hui'x Cristo tī namin o palh na'icka'lhi'yāujcus ā'chā'tin.

²¹ Chū'tza' tzamā' puntzuna' Jesús cāmätzeyilh lhūhua' ta'jatatlani'n ē cāmāxtuni'lh lhūhua' jā tzeyā ū'ni'. Nā lhūhua' lakatzī'ni'n cāmālacahuā'nīlh. ²² Chuntza' cākelhtīlh Jesús:

—Cataspī'ttī ē nahuaniyā'tit Juan tū laktzī'nī'ta'ntit ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. Nahuaniyā'tit chī lakatzī'nī'n talacahuāna'n ē nā lū'ntu'nunī'n tatāya ē tatlā'luan. Nā tī iccāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n, xlaca'n tatzeyanli. Tī jā ixtakexmata chuhua'j takexmata ē nā cāmālacastālancuanīcanī't tī ixtanīni'ttza'. Cāmāsu'yuni'can chī nacālimakapūtaxtūcan tī talīpuhuamā'nal. ²³ Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' chī Dios quimacamilh.

²⁴ A'cxni' ixta'a'nī't ixlacscujni'n Juan, Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhui't xpālacata Juan ē cāhuanilh:

—A'cxni' quīla'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't, ꝑtīchu ixlaktzī'ncu'tunā'tit? ꝑĒ ixlaktzī'ncu'tunā'tit chā'tin chī'xcu' tī hua'chī pūlactin pa'lhma' tū lacachiquilh ū'ni'? ²⁵ ꝑTū xpālacata quīla'tit? Jā quīla'tit nalaktzī'nā'tit chā'tin chī'xcu' tī tzēhuanī't lhakā'nani't. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit tī

pō'ktu quilhtamacuj tzēhuanī't talhakā'nani't ē pō'ktu quilhtamacuj tapaxialhna'n, xlacā'n tahuilāna'lh na ixchicca'n lacricujnu'. ²⁶ ¿Tū expālacata quila'tit nac cā'tzaya'nca ti'ya't? ¿Ē jā quila'tit nalaktzi'nā'tit chā'tin a'kchihuīna'? Ixlīcāna'. Ixlaktzi'ncu'tunā'tit chā'tin a'kchihuīna'. ²⁷ Huā'mā' a'kchihuīna' ixtacuhuīni' Juan. Chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios expālacata Juan:

Na'icmacā'n quina'kchihuīna' tū napūlani'yān nacāxmāpī' mintej.

²⁸ Iccāhuaniyān na ixlacpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhuī't jā tū chā'tin a'kchihuīna' ā'chulā' xaka'tla' chī Juan Mā'kpaxīni'. Tī ā'chulā' xastancu jā Dios māpa'ksīni'nkō', xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā Juan.

²⁹ A'cxni' takexmātlī huā'mā' tachihuīn, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ē mātā'jīni'nī'n tū Juan ixcāmā'kpaxīni't, xlacā'n ixtalāhuani tze Dios expālacata tū ixcāhuani'nī't Juan. ³⁰ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n līmāpa'ksīn tū jā ixcāmā'kpaxīni't Juan, xlacā'n talakmaka'lh tū Dios ixcātlahuani'cu'tun. ³¹ Māpa'ksīni' huanli:

—¿Chī na'iccālīmālakchā'nīyāuj chī'xcuhuī'n tī tahuilāna'lh chuhua'j? ¿Chī tatasu'yu? ³² Tatasu'yu hua'chi lacstīn tū takamāna'mā'nalh nac līmāuj. Ta'ta'sa ē tahuani ixtā'lacstīn: "A'cxni' quina'n icmakata'sauj liskoli', hui'xina'n jā lakatītit ē jā lītīt. A'cxni' icpīxtlī'uj chī iclīlīpuhuanui, hui'xina'n jā lakatītit ē jā calhua'ntit. ¿Tūchu lacasqui'nā'tit?" tahuani.

³³ 'Chuntza' lila'yā'tit hui'xina'n. Hua'nā'tit Juan Mā'kpaxīni' ka'lhī jā tze ya ū'ni' expālacata jā hua' pāntzīn ē jā ko'ta. ³⁴ Ā'līstān quit icmilh ē quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Quit icuā'yālh ē icuā'lh xcān ē catūxcuhuālh quimālacnūni'ca. Hua'nā'tit quit laka iclihuā'yan ē laka iclīko'tnūn, quit ixamigoca'n mātā'jīni'nī'n ē tū jā tze. ³⁵ Tī ta'a'ka'tī, xlacā'n taca'tzī Dios macamīlh Juan ē nā quit —huanli Jesús.

Jesús ixuī'lh na ixchic Simón tī fariseo

³⁶ Chā'tin fariseo ixtā'huā'yancu'tun Jesús. Jesús a'lh na ixchic ē tahuī'lh nac mesa. ³⁷ Tzamā' nac cā'lacchicni' ixuī'lh chā'tin puscāt tī jā lacatejīn. A'cxni' ca'tzīlh Jesús ixa'nī't huā'yan na ixchic chā'tin fariseo, puscāt lē'lh a'ktin frasco aceite tū xamu'csu. ³⁸ Ixcāluamā'lh ē a'cxni' tahuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús ē yujli ixlakaxta'jat na ixtujan. Ū'tza' liche'kē'lh ixtujan Jesús. Palaj tunca līmāscāquīlh ixya'j ē tantūmu'sulh ē lītlahualh aceite tū mu'csun.

³⁹ A'cxni' laktzī'lh huā'mā', fariseo tī ixtā'huā'yamā'lh Jesús, puhuanli: "Palh ixlīcāna'cahuālh huā'mā' chī'xcu' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't, ixca'tzīlh tīchu xla' ē tīchūyā puscāt xa'malh. Ixca'tzīlh palh jā tze ya puscāt." ⁴⁰ Palaj tunca Jesús huanīlh fariseo:

—Simón, icuanicu'tunān a'ktin tachihuīn.

Fariseo kelhtīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', caquihua'ni'.

⁴¹ Jesús huanīlh:

—Ixtahuī'lāna'lh chā'tu' chī'xcuhuī'n. Ixchā'tu'ca'n ixtamaklaclē'n chā'tin māsācu'a'nīni'. Chā'tin maklaclē'lh quinientos denarios (tū tumīn xala' makāstza'). Ā'chā'tin maklaclē'lh tu'pu'xamacāuj. ⁴² Xlacā'n jāla taxokolh, ē māsācu'a'nīni' cāmāspūtūnu'ni'lh ixchā'tu'ca'n. Chuhua'j caquihua'ni', ¿tīchu ā'chulā' napāxquī' chī ixchā'tu'ca'n?

⁴³ Simón kelhtīni'lh:

—Icpuhuan chī'xcu' tī ā'chulā' ixmaklaclē'nī't.

Jesús huanīlh:

—Ixlīcāna'.

⁴⁴ Palaj tunca Jesús laktalakspi'tlī puscāt ē huanīlh Simón:

—¿Ē laktzī'na' huā'mā' puscāt? Ictanūlh na minchic ē jā quimaxquī'nī'ta' xcān na'iclīlakche'kē' quintujan. Huā'mā' puscāt quīlīlacmu'nulh ixlakaxta'jat na quintujan ē cālīmāscāquīlh ixya'j. ⁴⁵ Hui'x jā quimacamū'sunī'ta' a'cxni' ictanūlh. Xla' jā jaxnī't chī quintantūmu'sumā'lh. ⁴⁶ Hui'x jā quīlītlahua' aceite na quina'kxāk; xla' quīlītāntūtlahualh ixperfume. ⁴⁷ Ū'tza' iclīhuaniyān lhūhua' ixtapāxquī'n puscāt ē ū'tza' līmāsu'yu chī Dios mātza'nkēna'ni'nī'ttza' ixcuenta masqui lhūhua'. Tī laka pāxquī'nin māsu'yu lhūhua' ixcuenta cāmātza'nkēna'ni'lh.

⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanīlh puscāt:

—Icmātza'nkēna'ni'yān mīncuenta.

⁴⁹ Tī ixcā'invitarīcānī't tatzuculh talāhuani:

—¿Tīchu huā'mā' chī'xcu' tī tze cāmātza'nkēna'ni' quīncuenta'n?

⁵⁰ Jesús huanīlh puscāt:

—Makapūtāxtūcānī'ta'tza' expālacata a'ka'tī'nī'ta'. Capit cā'tapāxuhūan.

¹ Ā'Istān Jesūs ixtētāxtumā'lh lalacalhūhua' nac cā'lacchicni' ē nac ranchos. Ixmāsu'yutēlha ē ixcālītā'chihuīna'ntēlha chī Dios māpa'ksīni'nkō'. Kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ixtatā'a'mā'nalh. ² Nā ixtatā'a'mā'nalh ā'makapitzīn puscan tī ixcāmāxtuni'canī't jā tzeza ū'ni' ē tī ixcāmāzēycanī't ixtā'jatatca'n. Na ixpu'na'i'tātca'n ixa'mā'lh Maria tī ixlīkempātu' ixtacuhuīni' Magdalena. Ū'tza' tī cāmāxtuni'ca kelhatojon jā tzeza ū'ni'. ³ Nā ixtā'a'n Juana, ixpuscāt Chuzta tī xapuxcu' ixtasācua' Herodes. Nā ixtatā'a'mā'nalh Susana ē lhūhua' ā'makapitzīn puscan tī ixtalimaktāyani't ixtumīnca'n.

Cha'nāna'

Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9

⁴ Xalanī'n lalacalhūhua' cā'lacchicni' tataxtulh nataxexmata Jesūs. A'cxni' tatalacxtimīlh lhūhua' tachi'xcuhui't, cāhuanilh tū lica'tzīni'can. ⁵ Cāhuanilh:

—Chā'tin cha'nāna' taxtulh nacha'nan ixlīcha'nat. Lihuan ixmakahuanimā'lh ixlīcha'nat makapitzīn tayujli nac tej ē cālacchi'ntaca ē tasacua'lh spūnī'n. ⁶ Ā'makapitzīn tayujli na ixlkelhni' chihuix jā xmān macstī'na'j ixka'lhī tī'ya't. A'cxni' pu'nli tzamā' līcha'nat jā maclalh xcān ē scācli ixpālacata jā pūlh mā'n ixka'lhī tī'ya't. ⁷ Ā'makapitzīn huampala tayujpāl nac cā'lhucū'n ē jāla stacli ixpālacata tamā'ktzī'lh lhtucu'. ⁸ Ā'makapitzīn līcha'nat tayujli nac tze tī'ya't ē pu'nli. A'cxni' stacli, tahuca'ca'lh. A'cxni' tī'ca, lhūhua' taxtulh xmān pūlactin līcha'nat tū ixmakahuanicani't hasta a'ktin ciento tahuca'ca'lh.

A'cxni' huankō'lh huā'mā' Jesūs cāhuanilh palha':

—Palh kexpa'tā'tit, cuenta catlahua'tit.

Jesūs līchihuīna'lh xmān tū lica'tzīni'can

Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12

⁹ Palaj tunca tī'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh tūchu huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun. ¹⁰ Cāhuanilh:

—Dios cāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n tū tatzē'knī't ixpālacata chī nala jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Ā'makapitzīn iccālīchihuīna'n xmān tū lica'tzīni'can. Chuntza' masqui takexmatli jā catitaca'tzilh tū huanicu'tun, ē masqui talaktzī'n ē hua'chī jā talacahuāna'n.

Tū huanicu'tun huā'mā' tamāsu'yun

Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20

¹¹ Jesūs cāhuanipāl:

—Huā'mā' tamāsu'yun huanicu'tun chuntza': līcha'nat, ū'tza' ixtachihuīn Dios; ¹² ē tej, ū'tza' hua'chī tachi'xcuhui't tī takexmata tachihuīn. Namin skāhui'nī' ē nacāmāpātza'nkēnī ē jā catita'a'ka'ī'lh ē jāla catita'a'kapūtāxtulh. ¹³ Tī'ya't nac cā'chihuixnī', ū'tza' hua'chī ā'makapitzīn tachi'xcuhui't. Xlaca'n takexmata ē tapuhuan tze, ē talakati. Jā makās ta'a'ka'ī'. A'cxni' jā cālaktzī'ncu'tuncan ixpālacata ixtachihuīn Dios, palaj natamaxtēka.

¹⁴ 'Huā'mā' lhtucu', ū'tza' hua'chī ā'makapitzīn huampala tachi'xcuhui't. Masqui takexmata tachihuīn, jā talakpālicu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Pō'ktu quillhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixtascujūtca'n ē ixtumīnca'n ē chī natalakastāna'n. Chuntza' jāla tzej tasca'ta. Ū'tza' hua'chī līcha'nat tū tamā'ktzī'lh lhtucu'. Jāla staca.

¹⁵ 'Tū yujli nac xatze tī'ya't, ū'tza' hua'chī tachi'xcuhui't tī tzej takexmatli tachihuīn. Ta'a'ka'ī' ē takexmatni' ē tzeza chī'xcuhui'n natahuan. Jā tamaxtēka ixtachihuīn Dios.

Pūcās

Mr. 4:21-25

¹⁶ Jesūs cāhuanipāl:

—Jā tī māpasī pūcās ē nahui'lī ixtampīn chā'xta. Ē nūn catihui'līca ixtampīn tama'. Namāhua'ca'can tālmā'n ixpālacata tī tatanūmā'nalh natalaktzī'n. ¹⁷ Ixlīpō'ktu tū iccāmāsu'yuni'yān minā'cstucā'n, ā'Istān ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁸ 'Chuntza' tzej kexpa'tit ixpālacata tī tzej a'ka'tnī' ixtachihuīn Dios, ū'tza' ā'chulā' naca'tzī; ē tī jā tzej a'ka'tnī' ixtachihuīn Dios, xla' namāpātza'nkēnīcan tū kexmatli.

Ixtzī' ē ixtā'timīn Jesūs

Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35

¹⁹ Palaj tunca tamīlh ixtzī' ē ixtā'timīn jā ixuī'lh Jesūs ē jāla talaktalacatzuna'jīlh ixpālacata līlhūhua' tachi'xcuhui't ixuī'lh. ²⁰ Huanica Jesūs:

—Talayāna'lh mintzī' nac kēpūn ē mintā'timīn. Tatā'chihuīna'ncu'tunān.

²¹ Xla' cāhuanilh:

—Tī kexmata ixtachihuīn Dios ē mākentaxtū, ū'tza' quintzī' ē quintā'timīn.

Jesūs cāmāca'cslīh ū'ni' ē mar

Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41

²² Mīlh a'ktin quillhtamacuj a'cxni' Jesūs cātā'tojōlh tī'scujnu'nī'n a'ktin nac barco. Cāhuanilh:

—Ca'auj tuntacut nac xcân.

Ta'alh.

²³ Lihuan ixtatacutmā'nalh, lhtatalh Jesús. Palaj tunca tzuculh ū'nun ē ixlītatzumamā'lhtza' xcân barco hasta ixtā'cnūmā'lhtza'. ²⁴ Palaj tunca ta'alh tamālakahuānīlh Jesús ē tahuanihl:

—jMākelhtahua'kē'ni! jlcjicsua'mā'nauj!

Palaj tunca Jesús tā'kaquī'lh ē cālacaquīlhni'lh ū'ni' ē ixpupunu' xcân, ē taca'csnankō'lh.

²⁵ Palaj tunca cāhuanīlh T'scuju'nī'n:

—¿Chī lila'tit? ¿Ē jā a'ka'T'yā'tit?

Xlaca'n tajicua'nli ē tali'a'cnīlh ē talākelhasqui'nīlh:

—¿Tichūyā chí'xcu' huā'mā'? Hasta tzē cāmāpa'ksī ū'ni' ē xcân ē takexmatni'.

Chī'xcu' xala' nac Gadara tī lhūhua' ixcāka'lhī tū jā tzeza ū'nī'n

Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20

²⁶ Ā'listān tachā'lh nac tī'ya't jā huanican Gadara. A'ntza' ixtuntacut nac xcân ē na ixlaktza'j Galilea. ²⁷ A'cxni' Jesús tacutli nac barco, chā'tin chí'xcu' xala' a'ntza' laktalacatzuna'jīlh. Makās xla' ixcāka'lhī tū jā tzeza ū'nī'n. Jā maktin lhakā'lh ixlū'xu' ē jā tahuī'lh nac chīc. Xmān nac lhū'cu' ixtahuī'la.

²⁸ A'cxni' chí'xcu' laktzī'lh Jesús, tatzokostani'lh na ixlacatīn ē ta'salh ē huanli:

—¿Tū ixpālacata ta'na' hui'x jā icuī'lh? Hui'x Jesús i'Ska'ta' Dios xaka'tla'. ¿Ē mincuenta tū icthlahuamā'lh? Icsqui'nī'yan jā naquintimakapātīnīna'.

²⁹ Chuntza' huanīlh ixpālacata Jesús ixmāpa'ksimā'lh jā tzeza ū'ni' cataxtuni'lh. Maklhūhua' chí'palh jā tzeza ū'ni'. Ixlimacachi'can cadenas ē nā ixlītantūchī'can cadenas ē xla' ixcālapu'xa. Jā tzeza ū'ni' makatzā'lalh nac cā'tzaya'nca tī'ya't. ³⁰ Jesús kelhasqui'nīlh:

—¿Chī hua'ni'ca'na'?

Xla' kelhtūlh:

—Quihuanican Legiōn.

Chuntza' huanīlh ixpālacata Legiōn huanicu'tun lhūhua', ē lhūhua' jā tzeza ū'nī'n ixtatanū'nī't. ³¹ Huā'mā' jā tzeza ū'nī'n tasqui'nī'lh Jesús jā cacāmācā'lh nac pūpātīn.

³² Lhūhua' pa'xni'n ixtahuā'yamā'nalh na ixlacapūn sipej. Jā tzeza ū'nī'n tasqui'nī' cacāmakxtekca natatanū na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n ē Jesús cāmāxteklī. ³³ Palaj tunca jā tzeza ū'nī'n tataxtunikō'lh chí'xcu' ē tapūlactojō'lh na ixpūlacni'ca'n pa'xni'n. Xlaca'n tatamākjūlh nac cā'lacatampān ē tatamakahuasli ē tātōjōcha' nac xcân ē tajicsua'kō'lh.

³⁴ A'cxni' maktaka'lhna'nī'n pa'xni' talaktzī'lh tū ixa'kspulanī't, tajicua'nli ē tatu'jnulh ē tamāca'tzīnīnī'lh nac cā'lacchīcni' ē ixlacatzuna'j huā'mā' cā'lacchīcni'. ³⁵ Tachi'xcuhuī't tataxtulh nac cā'lacchīcni' natalaktzī'n tū ixa'kspulanī't.

A'cxni' tachā'lh jā ixuī'lh Jesús, talaktzī'lh chí'xcu' tī jātza' ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. Ixcāmāxtuni'nī'ttza' jā tzeza ū'nī'n ē chí'xcu' ixmālhēkē'canī'ttza' ē ca'cs ixuī'lh lacatzuna'j ixtujan Jesús. Xlaca'n tajicua'nli. ³⁶ Tī ixtalaktzī'nī't tahuanihl chī ixlītzeyani't chí'xcu' tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'. ³⁷ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Gadara tatzuculh tasqui'nī' Jesús nataxtu a'ntza' ixpālacata tajicua'nli.

Chuntza' Jesús tojōlh nac barco ē a'lh. ³⁸ Masqui chí'xcu' tī ixtzeyani'ttza' squi'nī'lh Jesús camāxteklī natā'a'n, Jesús māpa'ksīlh catahuī'lh ē huanīlh:

³⁹ —Cataspi'ti na minchīc. Nacāhua'ni'kō'ya' ka'tla' tū tlahuani'nī'ta'n Dios ē chí a'kspulanī'ta'n.

Chí'xcu' a'lh ē tzuculh līchihuīna'n tū ixtlahuani'nī't Jesús calhāxcuhuā'lh nac cā'lacchīcni'.

Ixtzu'majāt Jairo ē puscāt tī xa'malh ixlū'xu' Jesús

Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43

⁴⁰ A'cxni' Jesús taspī'tpāl, tachi'xcuhuī't talaktzī'lh ē tapāxuhualh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n ixtaka'lhīmā'nalh. ⁴¹ Palaj tunca milh chā'tin chí'xcu', ixtacuhuīni' Jairo ē xapuxcu' ixuanī't na ixtemplocā'n israelītas. Xla' tatzokostani'lh Jesús. Huanīlh ca'a'lh na ixchīc ⁴² ixpālacata xmān chā'tin ixtzu'majāt ē ixnīmā'lhtza'. Ixka'lhī chī a'kcāujtu' cā'ta. A'cxni' ixa'mā'lh Jesús na ixchīc Jairo, līlhūhua' ixtastālani'mā'nalh hasta ixtalālācxquititē'lh.

⁴³ Na ixpu'nanca'n ixa'mā'lh chā'tin puscāt tī ixta'jatatla. Ixka'lhītza' a'kcāujtu' cā'ta jāla ixcāsni' ixka'lhni'. I'sputni'kō'nī'ttza' ixtumīn tū ixlīxokolh doctornu'. Jā tī chā'tin mātzeyīlh. ⁴⁴ Xla' talacatzuna'jīlh na ixchakēn Jesús ē xa'malh iqxūiltūn ixlū'xu'. Palaj tunca cāsni'lh ixka'lhni'.

⁴⁵ Jesús kelhasqui'nīnī'lh:

—¿Tichu quixa'manī't?

Ixlīpō'ktuca'n tahuani'lh jā tī chā'tin. Pedro ē ā'makapitzīn tahuani'lh:

—Mākelhtahua'kē'ni', līlhūhua' lītamacstī'li'ca'nī'ta' ē lālacxquitimā'ca ē hui'x kelhasqui'nīnī'na: “¿Tī quixa'malh?”

⁴⁶ Jesús cāhuanīlh:

—Icmakca'tzi catiḥuā quixa'mani't ē iclīmātzeyīnī't quilitli'hui'qui.

⁴⁷ A'cxni' puscāt ca'tzilh Jesús cuenta tlahuall xa'maca, i'xpipitēlha lakmilh ē tatzokostalh na ixtujan Jesús. Huanilh na ixlacatin ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't chī līxa'malh Jesús ē chuntza' palaj tunca ixtzeyani't. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Quintzu'majāt, tzeyani'ta' hui'x ixpālacata a'ka'tnī'ta'. Līpāxuhua capit.

⁴⁹ Ixchiḥuīna'mā'lhucus Jesús a'cxni' chilh chā'tin xala' na ixchic Jairo xapuxcu' ixtemploca'n israelitas. Huanica Jairo:

—Mintzu'majāt nīlhtza'. Jātza' camāmakchu'yi' Mākelhtahua'kē'ni'.

⁵⁰ A'cxni' Jesús kexmatli huā'mā', huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Mintzu'majāt natzeyan, xmān ca'a'ka'i'.

⁵¹ A'cxni' chā'lh nac chic, Jesús jā makxteklī natā'tanū jā tū chā'tin, xmān Pedro ē Jacobo ē Juan ē ixtāta' ē ixtzi' tzu'majāt. ⁵² Ixlipō'ktuca'n ixtacalhuamā'nalh ē ixtata'samā'nalh ixpālacata tzu'majāt. Jesús cāhuanilh:

—Jā cacalhuanī'tit. Tzu'majāt jā xanīn, xmān lhtatamā'lh.

⁵³ Xlaca'n talilītzī'nli ixpālacata ixtaca'tzi ixnīnī'ttza'. ⁵⁴ Palaj tunca Jesús macachi'palh tzu'majāt ē palha' huanilh:

—Tzu'majāt, icuaniyān catā'kaqui'.

⁵⁵ Taspi'tli ixlīstacna' ē palaj tunca tā'kaqui'lh. Jesús māpa'ksīnī'lh camāhuī'ca. ⁵⁶ Ixtāta' ē ixtzi' talī'a'cnīlh ē Jesús cāmāpa'ksīlh jā tū chā'tin iXuani tū ixa'kspulanī't.

9

Jesús cāmācā'lh i'scujnu'nī'n nata'a'kchihūina'n

Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13

¹ Jesús cātā'talacxtimīlh kelhacāujtu' i'scujnu'nī'n ē cāmāxquī'lh lītlī'hui'qui ē līmāpa'ksīn natamāxtu catūxcuhuālh jā tzeyā ū'ni'. Nā cāmāxquī'lh lītlī'hui'qui natamātzeyī ta'jatatlani'n.

² Cāmācā'lh natahuan chī māpa'ksīnī'n Dios. ³ Cāhuanilh:

—Jā tū tīlī'pinā'tit na mīnteja'n, nūn mīmpāla'cca'n, nūn tumīn nūn mīmpūtumīnca'n nūn pāntzīn. Jā catīlī'pīntit pūtu' mīncamisaca'n, xmān pūtin. ⁴ Calhāhuālh nac chic jā nachīpinā'tit a'ntza' natachokoyā'tit hasta a'cxni' nataxtuyā'tit tzamā' nac cā'lacchicni'. ⁵ Palh jā cātāmānyān na ixchicca'n, cataxtutit tzamā' nac cā'lacchicni'. A'cxni' nataxtuyā'tit, catīncxtit mīntujanca'n ē nāyujā pokxni' ixlacatampūn mīntujanca'n. Chuntza' nalīmāsu'yu'yā'tit xlaca'n natalē'n cuenta ixpālacata jā takexmatcu'tunli.

⁶ Palaj tunca tataxtulh scujnu'nī'n ē ta'a'lh calhāxcuhuālh nac cā'lacchicni'. Tatā'chihūina'nli ē tahuanih chī nacālīmākapūtaxtūcan ē tamātzeyīlh ta'jatatlani'n calhāxcuhuālh.

Chī nīlh Juan Mā'kpaxīnī'

Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29

⁷ Gobernador Herodes māca'tzīnīca ixlipō'ktu tū Jesús ixtlahuamā'lh. Jā ixca'tzi chī nalacpuhuan ixpālacata ā'makapitzīn ixtalāhuanimā'nalh Juan Mā'kpaxīnī' ixlacastālancuana'nī't ixlacpu'na'itāta'ca'n nīnī'n ē ixtahuan palhāsā' ū'tza' Jesús. ⁸ A'makapitzīn ixtalāhuanimā'nāmpālh Jesús ū'tza' Elías tū tasu'yulh. A'makapitzīn huampala ixtalāhuanimā'nalh chā'tin a'kchihūina' xala' makāstza' lacastālancuana'nli. ⁹ Herodes huanli:

—Quit icmā'a'cchu'cuñīnī'lh Juan. ¿Tīchu huā'mā' tū ixpālacata ickexmata lḥuhua' catūhuālh?

Herodes ixlaktzī'ncu'tun Jesús.

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mīl chī'xcuhuī'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14

¹⁰ A'cxni' tataspi'tli apóstoles, tahuanih Jesús tū ixtalahuani't. Palaj tunca Jesús cālē'lh ixlīmānca'n ē tatā'a'lh nac ā'lacatin cā'lacchicni' jā huanican Betsaida. ¹¹ A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzilh, tastālani'lh. Jesús cāhuanilh catatahuī'lh ē tzuculh cālītā'chihūina'n ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Dios. Cāmātzeyīlh ta'jatatlani'n.

¹² A'cxni' ixkōtanūmā'lhtza', talaktalacatzuna'jīlh Jesús kelhacāujtu' scujnu'nī'n ē tahuanih:

—Cācāmacapi tachi'xcuhuī't nata'a'n natatamāhua ixlīhua'ca'n nac cā'lacchicni' jā lacatzuna'j. Huā'tzā' jā hui'lāna'uj jā tū a'nan tū hua'can.

¹³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n cacāmāhuī'tit.

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Quina'n jā tū icka'lḥiyāuj xmān macquitzis pāntzīn ē tantu' squī'ti' palh jā na'ica'nāuj na'ictamāhuayāuj. É lḥuhua' xlaca'n.

¹⁴ Ixtahui'lāna'lh hua'chi a'kquitzis mīl chī'xcuhuī'n. Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Catatahuī'lh i'tātna' ciento.

¹⁵ Chuntza' tatlahualh ē tatahui'lakō'lh. ¹⁶ Palaj tunca Jesús cātayalh makquitzis pāntzīn ē tantu' squi'ti'. Talacayāhualh nac a'kapūn ē maxqu'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmāpitzini'lh ē cāmāxqu'lh i'scujnu'nī'n natamāpitzini' na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't. ¹⁷ Ixliṗō'ktuca'n tahuā'yah ē taka'sli. A'cxni' tahuā'yankō'lh, apóstoles tasacli lhūhua' xalacpitzun. Tatzumalh pācājutu' chā'xta tū quītāxtūlh.

Pedro līmāsu'yulh Jesús ū'tza' Cristo

Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29

¹⁸ Milh a'ktin quilhتامacuj a'cxni' ixlimān ixorarlīmā'lh Jesús. I'scujnu'nī'n lacatzuna'j tatahui'lh. Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Tachi'xcuhui't, ¿chī tahuhan quimpālacata?

¹⁹ Takelhtūlh:

—Makapitzīn tahuhan palh hui'x Juan Mā'kpaxīni'. Ā'makapitzīn tahuhan palh hui'x Elías. Ā'makapitzīn huampala tahuhan hui'x chā'tin a'kchihuīna' xala' makāstza' tī lacastālancuana'nī't.

²⁰ Palaj tunca cākelhasqui'nīlh:

—Ē hui'xina'n ¿chī hua'nā'tit tichu quit?

Pedro kelhtūlh:

—Hui'x Cristo tī Dios macamilh.

Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1

²¹ Jesús cāmāpa'ksilh jā catitahuanilh jā tī chā'tin palh ū'tza' Cristo tī ixka'lhīmā'ca. ²² Cāhuanilh:

—Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē ixlacasqui'nca naquimakapātīnīncan. Xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē mākelhtahua'kē'nī'nī'n līmāpa'ksīn, xlaca'n naquin-talakmaka'n ē naquintamaknī. Masqui naquimāknīcan, ixli'a'ktu'tun quilhتامacuj na'iclastālancuana'n.

²³ Ā'listān cāhuanilh ixliṗō'ktuca'n:

—Palh catīxcuhuālh quintā'tapa'ksīcu'tun quit, jātza' la catilacapāstacli xmān tū ū'tza' lacasqui'n. Calihui'lilh natlahua quilīmāpa'ksīn lakali lakali masqui capātīni'lh chuntza' chī quit na'icpātīni'n ē caquistālani'lh. ²⁴ Tī ta'a'kapūtāxtucū'tun tū natalipātīni'n quimpālacata, jā catitaka'lhilh ixlatamatca'n tū jā catilakspūti. Tī natalipātīni'n masqui natanī quimpālacata, xlaca'n nataka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspūti. ²⁵ Palh chā'tin chi'xcu' ixtlajakō'lh ixliṗō'ktu' xala' nac cā'quilhتامacuj, jā tū limacuan huā'mā' palh jā ka'lhī ixlatamat tū jā catilakspūti. ²⁶ Palh chā'tin naquilīmāxana'n ē nalīmāxana'n quintachihuīn, ū'tza' na'iclimāxana'n a'cxni' na'icmin hua'chī Puxcu' ē na'icka'lhī ixli'tli'hui'qui quinTāta' Dios ē naquintatā'min āngeles tī tze. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Iccāhuaniyān tū ixlicāna'. Tahuī'lāna'lh huā'tzā' chuhua'j makapitzīn tī jā catitanilh a'cxni' jāna'j natalaktzī'n ixli'tli'hui'qui Dios ē chī namāpa'ksīni'nkō'.

Xkakalh Jesús

Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8

²⁸ Ixli'a'ktzayan quilhتامacuj Jesús tahuā'ca'lh a'ktin nac sipej natlahua oración. Tatā'a'lh Pedro ē Jacobo ē Juan. ²⁹ Lihuan ixtlahuamā'lh oración Jesús, xla' talakpalilh ē xtum ixtasu'yu ixlacan. Stala'nka' huanli ixlu'xu' hasta xkakalh. ³⁰ Palaj tunca tatasu'yulh chā'tu' chi'xcuhui'n ē ixtatā'chihuīna'mā'nalh Jesús. Xlaca'n Moisés ē Elías tī makāstza' ixtanīni't. ³¹ Cālītamacsti'li'lh taxkaket. Ixtatā'chihuīna'mā'nalh chī Jesús napātīni'n ē nanī nac Jerusalén. ³² Pedro ē tī catā'a'lh masqui ixthalatacu'tun ixtalakahuahui'lāna'lh ē talaktzī'lh chī xkakalh Jesús ē chā'tu' chi'xcuhui'n ixtatā'yāna'lh.

³³ A'cxni' huā'mā' chī'xcuhui'n ixtamāxtekmā'nalhtza' Jesús, Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¡jalitze hui'lāna'uj huā'tzā'! Na'ictlahuayāuj a'ktu'tun mū'xta'ka'; a'ktin mila' nahuan ē a'ktin ixla' Moisés ē a'ktin ixla' Elías.

Chuntza' huanli Pedro ixpālacata jā ixca'tzī tū ixuan. ³⁴ Lihuan ixchihuīna'mā'lh, milh a'ktin poklhnu' ē cālītamacsti'li'lh. Tajicua'nli a'cxni' tamakca'tzīlh na ixpūlacni' poklhnu'. ³⁵ Palaj tunca takexmatli a'ktin tachihuīn nac poklhnu' ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' quiSka'ta' ē icpāxqu'.

³⁶ A'cxni' huankō'lh tachihuīn, talaktzī'lh ixlimān ixu'lh Jesús. Ca'cs tatayalh ē jā tī chā'tin tahuhanilh tū ixtalaktzī'nī't.

Jesús mātzeyilh chā'tin ka'hua'cha tī ixka'lhī jā tzeza ū'ni'

Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29

³⁷ Ixli'lakali huampala, a'cxni' tayujli nac sipej, lihūhua' tachi'xcuhui't talakapāxtokli Jesús. ³⁸ Palaj tunca chā'tin chi'xcu' na ixpu'na'i'tāca'n palha' huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', icsqui'ni'yān a'ktin talakalhu'mān. Capit laktzī'na' quinka'hua'cha, tzaj chā'tin icka'lhī. ³⁹ Chi'pa jā tzeyā ū'ni' ē makata'sa ē palha' xpipi ē kelhpupu. Māmakahuasī ē jāla makxteka. ⁴⁰ Iccāsqi'ni'lhtza' miscujnu'nī'n catamāxtuni'lh jā tzeyā ū'ni' ē jāla tamāxtuni'lh.

⁴¹ Jesús kelhtlil:

—Hui'xina'n tachi'xcuui't jā tzej lacapāstacna'nā'tit ē jā a'ka't'yā'tit! ¿Hasta jā'cxni' na'iccātā'tahui'layān ē jā naxepatā'tit hui'xina'n? ¿Hasta jā'cxni' na'iccātāyani'yān? Calī'ta' huā'tzā' minka'hua'cha.

⁴² A'cxni' ka'hua'cha ixlaktalacatzuna'jīmā'lhtza', tzuculh xpipi ē paxnīni'n ē jā tzeyā ū'ni' māmakahuasīlh nac ti'ya't. Jesús lacaquilhñilh jā tzeyā ū'ni'. Mātzeyīlh ka'hua'cha ē maxquī'pālh ixtāta'. ⁴³ Ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh ixlīka'tla' Dios.

Jesús māca'tzīnī'impālh chī nanī

Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32

Lihuan ixlipō'ktuca'n talī'a'cnīlh tū Jesús tlhualh, xla' cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

⁴⁴ —Tzej cakexpa'ttit ē jā tipātza'nkāyā'tit; quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē naquimacamāstā'can na ixmācan'a'n tachi'xcuui't.

⁴⁵ Scujnu'nī'n jā takexmatli tū cāhuanilh ixpālacata xtum ixtalacapāstacmā'nalh. Jā ixtakelhasquī'nīcu'tun tū iXuanicu'tun ixpālacata ixtajicua'n.

Ti ā'chulā' ixlacasqui'nca

Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37

⁴⁶ Palaj tunca i'scujnu'nī'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixpālacata tīchu xla'ca'n ā'chulā' ixlacasqui'nca. ⁴⁷ Jesús ca'tzīlh chī ixtalacapāstacmā'nalh. Palaj tunca macachi'palh chā'tin ska'ta' ē yāhualh na ixpāxtūn ⁴⁸ ē cāhuanilh:

—Catīxcuhuālh tī quintā'tapa'ksī quit ē ū'tza' natalipāxquī' chā'tin ska'ta' chī huā'mā' ka'hua'cha, ū'tza' lacxtim hua'chī quit quintapāxquī'lh. Catīxcuhuālh tī quintapāxquī', nā tapāxquī' tī quimacamīlh ē jā xmān quit. Ū'tza' tī jā ka'tla' makca'tzī na mīmpu'na'ī'tāca'n, ū'tza' tī ka'tla' nalītaxtu na ixlacatīn Dios.

Ti quincāmaktāyayān

Mr. 9:38-40

⁴⁹ Palaj tunca Juan huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī icxālītamakxtumā'lh jā tzeyā ū'ni'n mīlīlī'huī'qui. Icuani'nī'tauj jā'tza' catlahualh chuntza' ixpālacata jā quincātā'latlā'huanān quina'n.

⁵⁰ Jesús cāhuanilh:

—Jā tihua'nā'tit chuntza' ixpālacata tī jā quinquīchlaktzī'ca'n xla' quincāmaktāyayān.

Jesús cālacaquilhñilh Jacobo ē Juan

⁵¹ A'cxni' ixmīmā'lh quīlhtamacuj a'cxni' Jesús ixa'lh nac a'kapūn, lihui'līlh na'a'n nac Jerusalén. ⁵² Cāmāpūlīlh ā'makapitzīn i'scujnu'nī'n ē ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'. Ta'a'lh taputza jā natamaklhtata. Cā'lacchicni' xala' nac Samaria, ⁵³ ē xalanī'n a'ntza' jā tamānūcu'tunli na ixchicca'n ixpālacata ixtasu'yu Jesús ixa'mā'lh nac Jerusalén. ⁵⁴ A'cxni' scujnu'nī'n Jacobo ē Juan talaktzī'lh huā'mā', tahananilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē lacasqui'na' na'icmāyujūyāuj macscut xala' nac a'kapūn natalīsputa xla'ca'n chuntza' chī tlhualh a'kchihuīna' Elías?

⁵⁵ Palaj tunca Jesús cālaktalakspi'tli ē cālacaquilhñilh. Huanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tzīyā'tit jā tze chī lacapāstacna'nā'tit. ⁵⁶ Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā ictimīlh na'iccāmālakspūtūkō' ixlatamatca'n tachi'xcuui't. Icmīlh na'iccāmākapūtaxtū.

Palaj tunca ta'a'lh ā'lacatin nac cā'lacchicni'.

Ti tastālani'cu'tunli Jesús

Mt. 8:19-22

⁵⁷ A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, chā'tin chī'xcu' huanilh Jesús:

—Quit na'icstālani'yān calhāxcuhuālh jā napina'.

⁵⁸ Jesús kelhtlil:

—Tanquī'huī' taka'lhī ixlhu'cu'ca'n ē spūnī'n taka'lhī ixmāsekca'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n ē quit jā icka'lhī quinchic jā na'iclhata.

⁵⁹ Jesús huanilh ā'chā'tin:

—Caquistāla'ni'.

Xla' kelhtlil:

—Māpa'ksīni', caquimāxtekti na'ictahui'la na quinchic hasta a'cxni' namā'cnūcan quintāta'.

⁶⁰ Jesús kelhtilh:

—Xlaca'n tì já ta'a'ka'í t'zē natamá'cnū mintāta'. Hui'x capit ē cacāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't chī natali'a'kapūtaxtu.

⁶¹ Palaj tunca huanipālh ā'chā'tin:

—Māpa'ksīni', icstālani'cu'tunān, xmān pūla ica'ncu'tun na'iccāmāca'tzīni na quinchic.

⁶² Jesús huanilh:

—Tī natzucu naliscuja arado ē palh palaj natalakaspi'ta na ixchakēn, jā tze chī liscuja. Nā chuntza' jā minī'ni' palh hui'x natā'scuja Dios ixpālacata taspī'tcu'tuna' na minchic.

10

Jesús cāmācā'lh tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹ Ā'listān Māpa'ksīni' cālacsacli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n xtum huampala ē cāmācā'lh chā'tu'yūn. Ixtapūlani' nac cā'lacchicni' ē calhāxcuhui'ālh ixa'mā'lh. ² Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Lhūhua' a'nan tū jāna'j ta'a'ka'í ē jā lhūhua' tī nacāmāsu'yuni' xlaca'n. Chuntza' chī a'cxni' lhūhua' la cuxi' ē jā tī tī'īnin. Dios hua'chi ixtēcu' cuxi'. Ū'tza' nalikelhasqui'niyā'tit Dios cacāmācāmilh chī'xcuhui'n nacāmāsu'yuni'can tī jāna'j ta'a'ka'í. ³ Capintit ē cuenta catlahua'tit. Iccāmācā'nān hua'chi xalacstīn purecu' na ixlacpu'na'itātca'n misini'n. ⁴ Jā tīlipinā'tit nūn murralh, nūn pūtumin, nūn cacłhi'. Jā titamakapaliyā'tit natā'chihuina'nā'tit ā'chā'tin nac tej.

⁵ 'A'cxni' natanū'yā'tit a'ktin nac chic jā chipinā'tit, pūla nacāhuani'yā'tit: “Dios cacāsicua'lanātlahuān tū hui'lā'na'ntit huā'tzā' nac chic.” ⁶ Palh a'nan tū ta'a'ka'í, Dios nasicua'lanātlahuā; ē palh jā a'nan tū ta'a'ka'í, Dios jā caticāsicua'lanātlahuālh. ⁷ Catahui'la'tit a'ktin nac chic ē tū nacātalakahui'līyān, nahua'yā'tit ē nako'tnu'nā'tit ixpālacata tī scuja xla' nahuā'yan. Jā tilactā'kchokoyā'tit a'katunu' nac chic.

⁸ 'A'cxni' nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' jā nacātāmānūyān nac chic, tū nacātalakahui'līyān nahua'yā'tit. ⁹ Nacāmātzeyiyā'tit tī tata'jatlatla a'ntza' ē nacāhuani'yā'tit tachi'xcuhui't: “Laktzī'mpā'na'ntit ixlitli'hui'qui Dios.” ¹⁰ Palh nachipinā'tit a'ktin nac cā'lacchicni' ē palh jā tī lacasqui'n natachokoyā'tit, napimpalayā'tit nac tej ē nacāhuani'yā'tit: ¹¹ “Pokxni' xala' ā'tzā' tū quincātantūpasani'ta'n na'ictincxmaka'nāuj ē ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n lipinā'tit cuenta. Caca'tzītīt huā'mā', hui'xina'n laktzī'nī'ta'ntitza' chī Dios māpa'ksīni'n.”

¹² 'Iccāhuaniyān a'cxni' Dios nalaccāxtlahuakō', ā'chulā' nacāmākapātīnīn xalanī'n tzamā' cā'lacchicni' ē jā xalanī'n nac Sodoma.

Tī jā takexmatni'lh Jesús

Mt. 11:20-24

¹³ Jesús cāhuanipālh:

—jKoxa tila'yā'tit hui'xina'n xalanī'n nac Corazín! jKoxa tila'yā'tit xalanī'n nac Betsaida! Nalīpuhuanā'tit ixpālacata jā a'ka'í'tit. Tlahuacani't li'a'cnīn na milacpu'na'itātca'n. Palh ixcātlahuāca tzamā' li'a'cnīn nac cā'lacchicni' Tiro ē nac Sidón, makāstza' ixtalalpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n ixtalhakā'lh xapūtzē'nke ixlū'xu'ca'n ē ixcā'ā'cpūmāhua'ca'ca lhca'ca'n ē chuntza' ixlītasu'yulh ixtalīpuhuātca'n ixpālacata tū jā tze tū tlahualh.

¹⁴ 'A'cxni' Dios naputzāna'nikō', ā'chulā' nacātamakapātīnīn hui'xina'n ē jā xalanī'n nac Tiro ē nac Sidón. ¹⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac Capernaum, zē puhua'nā'tit palh napinā'tit nac a'kapūn ixpālacata tze hui'xina'n? Napinā'tit nac pūpātīn.

¹⁶ Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Tī cākexmatni'yān hui'xina'n, xla' naquinexmatni'. Tī nacālakmaka'nān hui'xina'n, chuntza' naquilakmaka'n nā quit. Tī naquilakmaka'n quit chuntza' nalakmaka'n Dios ixpālacata ū'tza' tū quimacamilh.

Taqui'taspi'tli tu'tumpu'xamacāuj chi'xcuhui'n

¹⁷ Tu'tumpu'xamacāuj taqui'taspi'tli cā'tapāxuhuān. Tahuaniilh:

—Māpa'ksīni', hasta jā tzeya ū'nī'n quincātalakachi'xcuhui'n ixpālacata milīmāpa'ksīn.

¹⁸ Jesús cāhuanilh:

—Nā quit iclaktzī'lh a'cxni' skāhu'ca skāhu'ni'. Tasu'yulh hua'chi a'ktin maklī'pit. ¹⁹ Iccāmaktaka'lhān ē chuntza' mintā'lāquichlaktzī'ca'n jāla caticāskāhu'ni'. Iccāmāxqui'kō'nī'ta'ntza' līti'hui'qui tū naliskāhu'yā'tit ixlīmāpa'ksīn skāhu'ni'. ²⁰ Jā calīpāxuhua'tit xmān ixpālacata jā tzeya ū'nī'n cātalakachi'xcuhui'yān. Calīpāxuhua'tit ixpālacata a'ka'í'tit ē Dios cālakapasān chī ixlacstīn.

Jesús pāxuhualh

Mt. 11:25-27; 13:16-17

²¹ Palaj tunca Jesús ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo ē Jesús orarlilh:

—QuinTāta', hui'x māpa'ksīni'na' nac a'kapūn ē nac cāti'ya'tna'. Icmāxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata cāmāsu'yuni'nī'ta' tī tasca'tcu'tun ū'tza' tū ixcāmātzē'kni'nī'ta' tī lakskalahna'. Ū'tza' tla'hua' chuntza' chī mintalacasqui'nīn.

²² Nā Jesús huanli:

—QuinTāta' quimacamāxquī'kō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan. Jā tū chā'tin ca'tzī chī i'Ska'ta' Dios, xmān Dios xaTāta'. Jā tū chā'tin lakapasa Dios xaTāta' chī i'Ska'ta'. Nā natalakapasa xla'ca'n tī na'iccāmāsu'yuni'.

²³ Palaj tunca talakspi'tli ē cāhuanilh i'scujnu'nī'n xmān ixlīmānca'n:

—Līpāxuhua tī talaktzī'n tū hui'xina'n laktzī'nā'tit. ²⁴ Iccāhuaniyān lhūhua' a'kchihuīna'nī'n ē ka'tla' xapuxcu' ixtalaktzī'ncu'tun huā'mā' tū hui'xina'n laktzī'nā'tit, ē jā talaktzī'lh. Ix-takexmatcu'tun tū kexpa'tā'tit, ē jā takexmatli.

Tzeya chi'xcu' xala' nac Samaria

²⁵ Palaj tunca chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn tāyalh ē tā'chihuīna'nli Jesús nalilaktzī'n. Kelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', çtū na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilakspu'tli?

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—çTū tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés? çChī likēlhtahua'kaya'?

²⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn kelhtīni'lh:

—“Calīpāxqui' Māpa'ksīni' tī minDios ixlīpō'ktu milistacna' ē ixlīpō'ktu milītlī'hui'qui ē ixlīpō'ktu mintalacapāstacni'. Cacāpāxqui' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu.”

²⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tze chī kelhtīni'nī'ta'. Palh chuntza' natlahua'ya', naka'lhī'ya' milatamat tū jā catilakspu'tli.

²⁹ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ixlī'a'kapūtaxtūcu'tun tū kelhasqui'nīlh ē huanilh Jesús:

—çTichu ā'makapitzīn tī na'iccāpāxqui'?

³⁰ Kelhtīlh Jesús:

—Ixu'lh chā'tin chi'xcu'; taxtulh nac Jerusalén ē ixa'mā'lh nac Jericó. Ka'lhāna'nī'n tachi'palh ē tamakka'lhankō'lh hasta ixlū'xu' tū i'lhakā'nī't. Tatucslī ē ta'a'lh. Xala'ca'lhtzincsnī' tamakxteklī. ³¹ Chuntza' a'kspulalh ixa'mā'lh nac tej chā'tin pālej. A'cxni' laktzī'lh chi'xcu', xmān makskāhuī'maka'lh. ³² Nā tētaxtulh chā'tin ixmaktaka'lhna' xaka'tla' templo. A'cxni' laktzī'lh chi'xcu', nā xla' sti'li'maka'lh.

³³ 'A'cxni' milh chā'tin samaritano, xla' laktzī'lh ē lakalhu'manli. ³⁴ Palaj tunca tala-catzuna'jīlh chi'xcu' ē licu'chū'lh aceite jā ixtakāhuī'nī't. Hui'līni'lh venda. Palaj tunca kēhui'līlh ixburro tī ixtakāhuī'nī't ē lē'lh nac mesón ē a'ntza' maktaka'lhli. ³⁵ Ixlīlakalī xkalh a'cxni' samaritano ixtaxtumā'lh, maxquī'lh tumīn ixtēcu' mesón ē huanilh: “Camaktaka'lhtī huā'mā' takāhuī'n. Palh jā a'cchā'n tzamā' tumīn, na'icmaxquī'yān ixlakxoko a'cxni' na'icchimpala.”

³⁶ Jesús huanilh xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn:

—Chuhua'j caquihua'ni', çtichüyā chi'xcu' chī kelhatu'tun tī ā'chulā' pāxqui'lh takāhuī'n?

³⁷ Xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn huanli:

—Tī lakalhu'manli.

Jesús huanilh:

—Capit ē chuntza' catlahua'.

Jesús a'lh na ixchicca'n Marta ē María

³⁸ Jesús tēlh ixtej ē chā'lh a'ktin nac cā'lacchicni'. A'ntza' chā'tin puscāt tī ixuanican Marta mānūlh na ixchic. ³⁹ Marta ixka'lhī ixtā'tin tī ixuanican María. Xla' tahuī'lh na ixtujan Jesús naxemata tū xla' ixmāsu'yumā'lh. ⁴⁰ Marta ixlītamakchuyīmā'lh ixpālacata ixka'lhī ixlītlahuat ē laktalacatzuna'jīlh Jesús ē huanilh:

—Māpa'ksīni', çē jā laktzī'na' quintā'tin quimāxteknī'kō' lītlahuat? Cahua'ni' caquimaktāyalh.

⁴¹ Jesús kelhtīlh:

—Marta, hui'x māmakchuyīnā' ē lī'a'ktuyuna' lhūhua'. ⁴² Hui'lh tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. María lacsacni't tū ā'chulā' xatze ē jā tū chā'tin catimaktīlh.

11

Jesús quincāmāsu'yuni'yān chī na'orarlīyāuj

Mt. 6:9-15; 7:7-11

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixorarlīmā'lh. A'cxni' orarlikō'lh, chā'tin i'scujni' huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāscā'tiuj chī orarlican chuntza' chī cāmāscā'tīlh i'scujnu'nī'n Juan Mā'kpaxīni'.

² Jesús cāhuanilh:

—A'cxni' orarliyā'tit, chuntza' nahua'nā'tit:
 QuinTāta'ca'n tī hui'lachi nac a'kapūn, calakachi'xcuhui'ca'.
 Camilh a'cxni' natzucuya' namāpa'ksini'nkō'ya'.
 Catlahuaca mintalacasqui'nin huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna' chuntza' chī nac a'kapūn.
³ Caquilāmaxqui'uj quilihua'tca'n tū na'icua'yāuj lakali lakali.
⁴ Caquilāmāta'nkēna'ni'uj quincuentaca'n expālacata nā quina'n iccāmāta'nkēna'ni'yāuj tī quincāquichlaktzī'nān.
 Jā camaxtekti tū naquincā'a'kspulayān naquincāmātlahuīyān tū jā tze.

⁵ Nā Jesús cāhuanilh:
 —Nālhui'liyāuj chā'tin chī hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin minamigoca'n. I'tāt tzi'sa napa'ina' na ixchic ē nahuanī'ya': "Amigo, caquimpāhua'maxqui' mactu'tun pāntzīn. ⁶ Na'jtza' quilakchilh chā'tin quinamigo na quinchic ē jā tū icka'lhī tū na'ictā'hua'." ⁷ E xla' na ixpūchakān chic nakelhtiyān: "Jā caquijicsmāhui'. Lacchahuayālh'tza' mākelhcha ē quilpō'ktuca'n iclhtatamā'naujtza'. Jāla ictāquī' na'icmaxqui'yān tū quisqui'ni'ya'", nahuanīyān minamigo.

⁸ 'Iccāhuanīyān masqui minamigo jā tāquī'cu'tunli namaxqui'yān catūhuālh, expālacata lī'amigo hui'xina'n, xla' namaxqui'yān ixlīpō'ktu tū maclacasqui'na'. Chuntza' jātza' jics catimāhui'.

⁹ 'Chuntza' iccāhuanīyān: Casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmaxqui'yān. Caputzatit tū Dios cāmaxqui'cu'tunān ē namaclayā'tit. Camacasā'na'ntit nac mākelhcha ē nacātamālaqui'ni'yān.
¹⁰ Chuntza' tī nasqui'n, xla' namaktīni'n; ē tī naputza tū Dios namaxqui', xla' namacla; ē tī namacasā'nan nac mākelhcha, namālaqui'ni'can.

¹¹ 'Hui'xina'n ka'lhīyā'tit milacstīnca'n. ¿Ē namaxqui'ya' chihuix minka'hua'cha a'cxni' squi'ni'yān pāntzīn? ¿Ē tze namaxqui'ya' a'ktin lūhua' palh squi'ni'yān squi'ti'? ¹² ¿Ē namaxqui'ya' a'ktin a'ca'cūlūt' palh squi'ni'yān ka'lhua'? ¹³ Hui'xina'n masqui jā tze ca'tziyā'tit, tze namaxqui'yā'tit talakalhu'mān milacstīnca'n. Ā'chulā' minTāta'ca'n tī hui'lacha' nac a'kapūn nacāmaxqui' Espīritu Santo tī tasqui'ni'.

Huancan Jesús ixlīscuja ixlītlī'hui'qui skāhu'ni'
 Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27

¹⁴ Jesús ixmāxtuni'mā'lh chī'xcu' jā tze ya ū'ni' tū ixmakakō'ko'nī't. A'cxni' taxtulh jā tze ya ū'ni', tzē'tza' tzuculh chihuīna'n tī kō'ko' ixuanī't. Masqui tachi'xcuhui't tali'a'cnīlh huā'mā', ¹⁵ makapitzīn tahuanchli:

—Huā'mā' chī'xcu' cālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebū tī xapuxcu' jā tze ya ū'nī'n.

¹⁶ Ā'makapitzīn ixtallīlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixtasqui'ni' a'ktin lī'a'cnīn xala' nac a'kapūn.
¹⁷ Xla' ixca'tzī'tza' tū xlaca'n ixtalacpuhuan ē cāhuanilh:

—Palh māpa'ksini'ni'n tatapitzī ē talātucsā, jāla tamāpa'ksini'n makās. Natalāmālakspūtūkō'. Palh tamputin familia tatapitzī ē natalātucsā lītā'timīn, jā catitatāyani'lh. ¹⁸ Chuntza' palh tatapitzī xlaca'n tī tatapa'ksini' skāhu'ni' ē ixtā'lāquichlaktzī' nahuan, ¿chī nalīka'lhī ixlītlī'hui'qui skāhu'ni'? Iccāhuanīyān huā'mā' expālacata hui'xina'n quilhuanīyāuj quit iclīmāxtulh jā tze ya ū'ni' ixlītlī'hui'qui Beelzebū. ¹⁹ Palh quit iccālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Beelzebū, ¿tīchu ixlītlī'hui'qui taka'lhī xlaca'n tī tatapa'ksini' hui'xina'n ē talīmāxtu jā tze ya ū'ni'? Chuntza' xlaca'n talīmāsu'yu jā ixlīcāna' tū quilhālīmālacsu'yuyāuj. ²⁰ Quit iccālīmāxtu jā tze ya ū'nī'n ixlītlī'hui'qui Dios. Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun Dios cāmāsu'yuni'yān chī tzuculhtza' māpa'ksini'n huā'tzā' nac cā'ti'ya'tna'.

²¹ 'A'cxni' maktaka'lh mā'lh ixchic chā'tin chī'xcu' tī tli'hui'qui ē tī ka'lhī līcā'n tū nalīmaktāyācan, jā tū catī'a'kspulalh catūhuālh. ²² Palh namin ā'chā'tin ā'chulā' xatli'hui'qui, ū'tza' naskāhuī' ē namaktī ixlīcā'n tū līpāhuan ē namāpitzī tū namaktī.

²³ 'Tī jā quīntapa'ksini'cu'tun quit, ū'tza' quīntā'lāquichlaktzī'. Tī jā quīntā'scuja, ū'tza' lactlahuana'n.

Jā tze ya ū'ni' quītaspi'tpālh
 Mt. 12:43-45

²⁴ Jesús cāhuanīpālh:
 —A'cxni' chā'tin jā tze ya ū'ni' nataxtuni' chī'xcu', nalatā'kchoko jā cā'scahuahua ē naputza jā najaxa. A'cxni' jā namacla jā najaxa, napuhuan: "Na'ictaspi'tpala jā ictaxtukēnī'tancha'."

²⁵ 'A'cxni' naquītaspi'ta, namacla chī'xcu' hua'chi a'ktin chic jā cā'huan ē tzej pa'lhnanca'nī't. ²⁶ Palaj tunca na'a'n nacātaya ā'kelhatojon jā tze ya ū'nī'n ā'chulā' xalihua'ca'lh'tza'. Ixlīpō'ktuca'n natatanū natatahui'la na ixpūlacni' chī'xcu'. Chuntza' ā'chulā' nalītahua'ca'ni' chī'xcu' ē jā a'cxni' ixka'lhī xmān chā'tin jā tze ya ū'ni'.

Ixlīcāna' tapāxuhuān

²⁷ A'cxni' Jesús ixcāhuanimā'lh huā'mā', chā'tin puscāt na ixlacpu'na'li'tātca'n tachi'xcuhui't ta'salh ē huanli:

—jLīpāxuhua puscāt tī mālacatuncuhui'n ē tī mātzi'qui'n!

²⁸ Jesús huanli:

—jĀ'chulā' natalīpāxuhua tī takexmata tū Dios huan ē tatlahua!

Tachi'xcuhui't tasqui'nli a'ktin li'a'cnīn

Mt. 12:38-42; Mr. 8:12

²⁹ Tachi'xcuhui't ā'chulā' talaktakēstokli Jesús ē xla' tzuculh chihuīna'n ē huanli:

—Hui'xina'n jā tze. Ū'tza' līsqi'nā'tit a'ktin li'a'cnīn. Xmān nacātamāsu'yuni'yān li'a'cnīn chī a'kspulalh Jonás. ³⁰ Tū a'kspulalh Jonás cāmāsu'yuni'lh ixlītlī'hui'qui Dios xalanī'n nac Nīnive. Nā chuntza' tū na'a'kspula Chī'xcu' xala' Tālmā'n nacāmāsu'yuni'yān ixlītlī'hui'qui Dios. ³¹ Namin quillhtamacuj a'cxni' nacāputzāna'nīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quillhtamacuj. Ē reina tī ixmāpa'ksīni'n nac Sabá natāya ē nacālīmālacsu'yuyān. Nacālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla' kexmatli tū huanli Salomón. Makat ixuani't ixchic reina ē milh kexmata Salomón. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Salomón ē hui'xina'n jā quīlakexmatni'cu'tunāuj.

³² 'Nā a'cxni' naputzāna'nīkō'can, xla'ca'n tī ixtahui'lāna'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Nīnive natatāya ē nacātālīmālacsu'yuyān hui'xina'n tī hui'lāna'ntit chuhua'j. Nacātālīmālacsu'yuyān ixpālacata xla'ca'n talakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n a'cxni' milh Jonás ē li'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n jā lakpalī'tī mintalacapāstacni'ca'n a'cxni' quit ica'kchihuīna'nli. Quit ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā Jonás.

Pūcās

Mt. 5:15; 6:22-23

³³ Jesús cāhuanīpāl:

—Jā tī chā'tin namāpasī ixpūcās ē namātze'ka o nahui'li ixtampīn cajón. Namāhua'ca' tālmā'n ē chuntza' tī natatanū tze natalaktzī'n. ³⁴ Palh tzej a'ka'Tya' ē latlā'hua'na na ixtej Dios nalītaxtuya' hua'chi taxkaket tū cāmāxkakē ā'makapitzīn. ³⁵ Cuenta catlahua'tit ē jā natzucuya'tit lacapāstacā'tit tū jā tze, ixpālacata chuntza' jāla catitlahua'tit tū tze. ³⁶ Palh hui'x lacapāstaca' tū tze ē palh tlahua'ya' tū tze, chuntza' nala chī a'ktin pūcās tū tzej māxkakē mintej.

Jesús cāmālacsu'yulh fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47

³⁷ A'cxni' Jesús chihuīna'nkō'lh, chā'tin fariseo huanilh catā'a'lh tā'huā'yan na ixchic. Jesús tanūlh ē tahuī'lh huā'yan. ³⁸ Fariseo li'a'cnīlh chī Jesús jā makacha'ka'lh xī chla'ca'n ixtalīsmānī'nī't a'cxni' natahuā'yan. ³⁹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Hui'xina'n fariseos hua'chi tī namakche'ke' vaso ē pulātu ē jā catipūche'kē'lh. Masqui tasu'yuyā'tit tzeza chī'xcuhui'n hui'xina'n, jā tze mintalacapāstacni'ca'n ixpālacata tampi'lhīni'nā'tit ē tlahua'cu'tunā'tit tū jā tze. ⁴⁰ jJā kexpatcu'tunā'tit! jĒ jā ca'tziyā'tit Dios cātlahuanī'ta'n hui'xina'n nalakachi'xcuhui'yā'tit Dios? A'cxni' jā tze mintalacapāstacni'ca'n, jāla catilakachi'xcuhui'tit. ⁴¹ Palh ixlīcāna' lakachi'xcuhui'cu'tunā'tit Dios, ixlacasqui'nca xatze mintalacapāstacni'ca'n. Palh tze mintalacapāstacni'ca'n, ixlīpō'ktuca'n nacātālaktzī'nān lactze.

⁴² jHui'xina'n fariseos nalīpuhuanā'tit! Māstā'yā'tit macsti'na'j līhua't chī culāntu' ē chī ā'cunculim ē ā'makapitzīn līhua't tū i'xla' Dios nahuan. Chuntza' tze. Masqui chuntza' tlahua'yā'tit, jātza' tasu'yu palh pāxqui'yā'tit Dios ē palh natlahua'yā'tit tū lactze. Ixla-casqui'nca namakataxtūyā'tit tū i'xla' Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū xatze ē napāxqui'yā'tit Dios.

⁴³ jNalīpuhuanā'tit hui'xina'n fariseos! Lacasqui'nā'tit natahuī'la'yā'tit jā cātālaktzī'nān nac templo. Lacasqui'nā'tit cacātālakachi'xcuhui'n a'cxni' pimpā'na'ntit nac tej.

⁴⁴ jNalīpuhuanā'tit hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tī laktza' li'a'kskāhuī'ni'nā'tit! Hui'xina'n hua'chi pūtā'cnūn tū jā tatasu'yu. Tachi'xcuhui't tachi'nta ē jā taca'tzi. Chuntza' tatlahua tū jā tze chuntza' chī tatzō'kni' na ixlīmāpa'ksīn Moisés. Nā chuntza' hui'xina'n cāmātlahuanīyā'tit ā'makapitzīn chī cāmāsu'yuni'yā'tit. Xla'ca'n jā taca'tzi palh talacē'n —huanli Jesús.

⁴⁵ Palaj tunca kelhtīlh chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' līmāpa'ksīn ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', a'cxni' chuntza' hua'na' huā'mā' quīlālacāquīlhniyāuj.

⁴⁶ Jesús huanli:

—jNalīpuhuanā'tit nā hui'xina'n xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Lhūhua' tahuī'lat mātlahuīni'nā'tit ē jātza' la mākentaxtūkō'can. Ū'tza' hua'chi ixcāmācu'quī'tit tū tzinca. Jā tī chā'tin tze natāyani' ē hui'xina'n jā maktāyayā'tit.

⁴⁷ jNalipuhuanā'tit hui'xina'n! Jā tze chī tlahua'yā'tit. Xmān cālakachi'xcuhui'cu'tunā'tit tī tanīnī'tza' a'kchihuīna'nī'n. Minapapana'ca'n tamaknīlh a'kchihuīna'nī'n ē ⁴⁸ hui'xina'n tlaha'yā'tit xpanteonca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmaknīcanī't. Nā chuntza' hui'xina'n chī minapapana'ca'n, ē puhua'nā'tit tze tū tatlahualh xla'ca'n.

⁴⁹ Ū'tza' lichihuīna'nli Dios tī ixlicāna' ka'lhī talacapāstacni'. Huanli: "Na'iccāmacamini' a'kchihuīna'nī'n ē apóstoles. Nacāmaknīcan ā'makapitzīn ē nacāmakapātinīncan ā'makapitzīn huampala." ⁵⁰ Chuntza' tachi'xcuhui't tī tahuī'lāna'lh chuhua'j, ū'tunu'n natalē'n cuenta xpālacata ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tī cāmaknīcanī't hasta a'cxni' ixlitzucuni' cā'quilhtamacuj. ⁵¹ Natzucucan nacākelhasqui'nīcan xpālacata Abel ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n hasta Zacarías tī maknīca na ixlactazuna'j templo ē pūmacamāstā'n. Ū'tza' iccāhuaniyān Dios nacākelhasqui'nīyān hui'xina'n huā'tzā' xpālacata a'kchihuīna'nī'n tī cāmaknīcanī't.

⁵² jNalipuhuanā'tit hui'xina'n, mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn! Ixtachihuīn Dios hua'chi tanūmā'lh a'ktin nac chic. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit xallave chic. Jā tanūyā'tit ē jā cāmakxtekā'tit natatanū ā'makapitzīn.

⁵³ A'cxni' Jesús cāhuanilh tzamā', mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ē fariseos tasitzi'nī'lh Jesús. Tatzuculh takelhasqui'nī lhūhua' catūhuālh. ⁵⁴ Ixtamaktaka'lh mā'nalh palh tzē ixtamaclani'lh tū ixtalimālacsu'yulh.

12

Ti a'ktu' tlaha ixlacan

¹ Lihuan ixtatakēstokmā'nalh lhūhua' tachi'xcuhui't hasta ixtalālacxquititza'. Jesús tzuculh cāhuani pūla i'scujnu'nī'n:

—Cuenta natlahua'yā'tit fariseos xpālacata xla'ca'n a'ktu' tlaha ixlacanca'n. Jā tlaha'yā'tit chī xla'ca'n. ² Catūhuālh tū tzē'kcanī't, ū'tza' nalaktzi'nīncan. Tū tzē'kcanī'tcus, naca'tzikō'can. ³ Chuntza' tū hui'xina'n huanini'ta'ntit xmān chā'tin, ū'tza' naxexmatcan calhāxcuhuālh. Tū tzē'k huanī'ta'ntit ixchakān nac chic, ū'tza' palha' nahuancan calhāxcuhuālh nac kēpūn.

Tichu ixlacasqui'nca najicua'ni'can

Mt. 10:28-31

⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Quinamigos, iccāhuaniyān jā tījicua'ni'yā'tit tū tamaknīni'n ē ā'līstān jāla tū ā'chulā' tlaha. ⁵ Na'iccāhuaniyān tī najicua'ni'yā'tit: Cajicua'ni'tit Dios tī tzē nacāmālakspūtūō'yān ē ā'līstān nacāmācā'nān nac pūpātīn. Ū'tza' caljicua'ni'tit Dios.

⁶ Jā tapalaxla' lakatin tantzicni'. Stā'can tanquitzis xmān a'ktu' tumīn. Dios jā cāpātza'nkā nūn lakatin xla'ca'n. ⁷ Hui'xina'n hasta miya'jca'n cātapūlhekeni'nī'tan kenatunu'. Ū'tza' jā tīljicua'nā'tit; hui'xina'n ā'chulā' tapalaxla' ē jā tantzicni'.

Calacan natahuan tatā'tapa'ksī Jesús

Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Iccāhuaniyān catīxcuhuālh tī nahuan na ixlactīnca'n tachi'xcuhui't: "Quit ictapa'ksīni' Cristo", ē chuntza' nā quit na'icuan na ixlactīnca'n ixāngeles Dios: "Xla' quintapa'ksīni'." Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. ⁹ Palh catīxcuhuālh naquinkelhtatzē'ka na ixlactīnca'n tachi'xcuhui't, nā quit na'ickelhtatzē'ka na ixlactīnca'n ixāngeles Dios.

¹⁰ Tī cachīhuālh talichihuīna'n Chi'xcu' xala' Tālh mā'n, tzē namātza'nkēna'ni'can. Tī tahuān jā tze tū tlaha Espiritu Santo, xla'ca'n jāla caticāmātza'nkēna'ni'ca.

¹¹ A'cxni' nacātālē'nān na ixlactīnca'n māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu', jā catilī'a'ktuyuntit chī nakelhtīni'nā'tit. ¹² A'cxni' nachihuīna'nā'tit, Espiritu Santo nacāmāsu'yuni'yān chī nakelhtīni'nā'tit —huanli Jesús.

Chā'tin chi'xcu' tī rico

¹³ Chā'tin ixpu'na'i'tātca'n tachi'xcuhui't huanilh Jesús:

—Mākelhtahua'kē'ni', cahua'ni' quintā'tin caquimaxquī'lh tū quila' nahuan.

¹⁴ Jesús kelhtīlh:

—¿Tichu quihui'lmī't quit hua'chi juez o tī māpitzī ti'ya't?

¹⁵ Nā huanli:

—Cuenta catlahua'tit. Jā tilacka'tzana'ntit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj tū jāla caticāmāxquī'n mīlatamatca'n.

¹⁶ Palaj tunca Jesús cālmāsu'yuni'lh a'ktin tachihuīn ē cāhuanilh:

—Ixui'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixmakanāna'n na ixti'ya't. ¹⁷ Xla' palaj tunca lacpuhuanli: "¿Tūchu na'ictlahua? Jā icka'lhī jā na'icmāqui' lhūhua' quincuxi'." ¹⁸ Pūla

na'iccālahua xalacsti'na'j xipūtahuilh quincuxi' ē na'ictlahua ā'chulā' xaka'tla' ē a'ntza' na'icmāquī'kō' quincuxi' ē ixlīpō'ktu tū icmakalalh. ¹⁹ A'cxni' na'icpuhuan quina'cstu: Chuhua'j icka'lhī lhūhua' tū icmakalalh tū naquīlīmacuani' ā'lhūhua' cā'ta. Chuhua'j na'icjaja ē na'icuā'yan ē na'icko'tnu'n ē na'icpāxuhua." ²⁰ Dios huanilh: "Hui'x jā tze lacapāstacna'na'. Chuhua'j huā'mā' tzi'sa nani'ya'. Tū māquī'ni'ta', ħtīchu ixla' nahuan?" ²¹ Chuntza' na'a'kspula chā'tin chī'xcu' tū mākēstoka lhūhua' catūhuālh tū ixla'. Ixīpō'ktu tū ka'lhī, jā tū ixtapalh na ixlaca'tīn Dios.

Dios cāmaktaka'lhā ixlactīn

Mt. 6:25-34

²² Ā'listān Jesūs cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Iccāhuanīyān. Jā tilī'a'ktuyunā'tit tū nahua'yā'tit ē tū nalhakā'yā'tit. ²³ Dios cāmāquī'yān milatamata'ca' ē mimacni'ca'n tū tze nalīscujā'tit ē ā'chulā' nacāmāquī'yān mīlhua'tca'n ē milū'xu'ca'n. ²⁴ Cuenta cacātlahua'tit cha'kni'. Xlaca'n jā tacha'nāna' ē nūn tamakalanāna'. Jā taka'lhī xipūcuxi'ca'n ē Dios cāmāhuī'. Ā'chulā' tapalaxla' hui'xina' ē jā tzamā' spūnī'n. ²⁵ Jā tī chā'tin chī hui'xina'n tze ā'chulā' makās natahuī'la masqui calī'a'ktuyunti. ²⁶ Palh chuntza' jāla natlahua'yā'tit, ħtū xipālacata lhūhua' tū lī'a'ktuyunā'tit?

²⁷ 'Cuenta cacātlahua'tit xanatna' chī natalīstaca. Jā tascuja ē jā tatza'pa' ixlu'xu'ca'n. Tzēhuanī't tastaca masqui jā tū tatlahua. Iccāhuanīyān rey Salomōn jāla cāmālakchā'nī ixlitzēhuanī't xanat ē xla' rico ixuanī't. ²⁸ A'nān palh'ma' nac cā'tacuxtu tū tzēhuanī't ē lakalī tū'xama'n nacā't'can ē nacālhcuycuan. Dios cāmaktaka'lhā ē cāmākastaca palh'ma' tū palaj nascāca ē ā'chulā' nacāmaktaka'lhān hui'xina'n. ħTū xipālacata jā a'ka'tīyā'tit huā'mā'? ²⁹ Chuntza' jā tilī'a'ktuyunā'tit xipālacata tū nahua'yā'tit ē tū nalīko'tnu'nā'tit. ³⁰ Tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quīhtamacuj xmān ū'tza' taputzatlā'huan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit chā'tin min'Tāta'ca'n nac a'kapūn ē xla' catzī tū maclacasquī'nā'tit. ³¹ Xatze pūla caputzatit chī nalīkexpatni'yā'tit Dios xala' tālhmā' ē nā namaktīnī'nā'tit tū maclacasquī'nā'tit.

Rico nahua'na' nac a'kapūn

Mt. 6:19-21

³² Jesūs cāhuanipālh:

—Quīlacstīn, jā cajicua'ntit. Masqui jā lhūhua' hui'xina'n, min'Tāta'ca'n nac a'kapūn lasquī'n natapa'ksini'yā'tit xla'. ³³ Castā'tit tū ka'lhī'yā'tit ē cacāmāquī'tit tī tamaclacasquī'n. Chuntza' naka'lhī'yā'tit mimpūtumīnca'n tū jā maktin catimasli ē milīricujca'n nac a'kapūn ē jā maktin catīspu'tli. A'ntza' jā catitanūlh ka'lhāna' ē nūn tū catīlacua'lh. ³⁴ Jā huī'lh milīricujca'n, a'ntza' huī'lh mintalacapāstacni'ca'n.

Ixlacasquī'nca tacāxni'j natahuī'la'yā'tit

³⁵ Jesūs cāhuanipālh:

—Cacāxtahui'la'tit. Camāpasītītza' mimpūcāscā'n. ³⁶ Hua'chī tasācua' cahuantit tī taka'lhīmā'nālh ixpatronca'n tī a'ni't jā tamaxtokmā'ca. A'cxni' nataspi'ta ē nalīmacasā'nān mākelhcha, lacasquī'n palaj camālaquī'ni'ca. ³⁷ Lipāxuhua tasācua' tī talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n. Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Ixpatronca'n nacāhuani catahuī'lh ē nacāmāhuī'can. ³⁸ Masqui cachilh i'tāt tzi'sa o xkakanī'ttza', lipāxuhua tasācua' palh talakahuahui'lāna'lh a'cxni' nachin ixpatronca'n.

³⁹ 'Caca'tzītīt huā'mā'. Palh ixtēcu' chic ixca'tzīlh tūyā hora nachin ka'lhāna', ixlakahuantahui'lh ē jā ixtimāxteklī natanū ka'lhāna'. ⁴⁰ Nā hui'xina'n caskalalhtahuī'la'tit. Namin Chī'xcu' xala' Tālhmā'n a'cxni' jā ca'tīyā'tit.

Xatze tasācua' ē tī jā xatze tasācua'

Mt. 24:45-51

⁴¹ Palaj tunca Pedro kelhasquī'nīlh:

—ħĒ quīlālīmāsu'yuni'uj xmān quimpālacataca'n o ixlīpō'ktuca'n?

⁴² Jesūs huanli:

—ħChī huī'lh xatze tasācua' tī tzej kexmata? Xla' ū'tza' tī ixtēcu' chic namacamāquī'tāquī' ixtasācua' ē xla' nacāmāhuī' ixtā'tasācua'n a'cxni' nalacchā'n hora. ⁴³ Lipāxuhua tasācua' palh mākentaxtūmā'lh ixtascujūt a'cxni' nataspi'ta ixpatrōn. ⁴⁴ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Ixtēcu' chic namacamāquī' huā'mā' tasācua' ixlīpō'ktu tū ka'lhī. ⁴⁵ Palh jā tze huā'mā' tasācua', xla' napuhuan natamakapalī ixpatrōn. Chuntza' natzucu cālactucsā ā'makapitzīn tasācua'n ē natzucu nahuā'yan ē nako'ta ē naka'chī. ⁴⁶ Xamaktin nataspi'ta ixtēcu' chic. Namin a'ktin quīlhtamacuj a'cxni' jā tzeya tasācua' jā ka'lhīmā'lh ē jā ca'tzī. Ixtēcu' chic palhā' namakapātīnīn tasācua' ē nacātā'pātīnī'n xlaca'n tī jā ta'a'ka'ī'.

⁴⁷ "Tasācua' tī ca'tzi' tū lacasqui'n ixpatrón ē jā mākentaxtū ē jā lakachi'xcuhui', xla' maklhūhua' natucscan. ⁴⁸ Tī jā ca'tzi' tū lacasqui'n ixpatrón ē masqui' natlahua tū maclacascqui'n castigo, xla' jā maklhūhua' catihui'lini'ca. Palh jā lhūhua' macamaxqui'can, xla' jā lhūhua' catisqui'ni'can. Tī lhūhua' macamaxqui'can, ā'chulā' lhūhua' nasqui'ni'can.

Jesús cāmakpitzilh tachi'xcuhui't

Mt. 10:34-36

⁴⁹ Jesús cāhuanipālhl:

—Quimpālacata quit jā lacxtim catihuantit. Makapitzīn natakexmatni' quintachi-huīn ē ā'makapitzīn natalakmaka'n. Makapitzīn lacatancs natahuan ixlicāna' quintachihui'n ē ā'makapitzīn lacatancs natahuan jā ixlicāna'. Chuntza' calalh chuhua'j. ⁵⁰ Ixlacasqui'nca na'icpātīni'n. ¿Chī na'iclitāyani' hasta a'cxni' na'icmākentaxtū? ⁵¹ ¿Ē puhua'nā'tit icmilh ixpālacata lacxtim natahuan tachi'xcuhui't? Iccāhuaniyān jā chuntza'. Na'iccāmāpitziyān. ⁵² Chuhua'j hasta kelhaquitzi' xalanī'n a'ktin nac chic natatapāpitzī. Chā'tu'tun ixtā'lāquichlaktzi'ca'n natahuan chā'tu', ē chā'tu' ixtā'lāquichlaktzi'ca'n natahuan chā'tu'tun. ⁵³ Xatāta' ixtā'lāquichlaktzi' nahuan ixka'hua'cha ē ka'hua'cha ixtā'lāquichlaktzi' nahuan ixtāta'. Ixtzi' ixtā'lāquichlaktzi' nahuan ixtzu'ma'jāt ē tzu'ma'jāt ixtā'lāquichlaktzi' nahuan ixtzi'. Puscāt ē ixpuhuiti' natalāquichlaktzi'n.

Jā ixtaca'tzi' tū huanicu'tun lī'a'cnīn

Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13

⁵⁴ Nā Jesús cāhuanilh tachi'xcuhui't:

—A'cxni' hui'xina'n laktzi'nā'tit tā'kaqui'mā'cha' poklhnu' jā tā'cnū' chī'chini', palaj tunca hua'nā'tit namin xcān. Ē chuntza' a'kspula. ⁵⁵ A'cxni' minācha' ū'ni' xala' nac sur, huancan nalhcācna'n. Ē chuntza' la. ⁵⁶ ¡Hui'xina'n tlahua'yā'tit a'ktu' milacanca'n! Tzē nahuanā'tit palh namin xcān o jā namin, xmān ixpālacata laktzi'nā'tit a'kapūn. ¿Tū ixpālacata jā cuenta tlahua'yā'tit tū a'kspulamā'lh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laktzi'nā'tit lī'a'cnīn?

Calī'hui'li' natā'lācāxla'ya' mintā'lāquichlaktzi'

Mt. 5:25-26

⁵⁷ Jesús cāhuanipālhl:

—¿Tū ixpālacata jāla puhua'nā'tit palh catūhuālh tze o jā tze? ⁵⁸ Palh catūhuālh mālacapū'yān, calacapāstacti chī palaj nalitā'lācāxla'ya' līhuan jāna'j pinā'tit nac pūchihui'n ē chuntza' jā catilē'n na ixlacin juez. Palh nalē'nān na ixlacin juez, xla' namacamāstā'yān na ixmacan policia ē xlaca'n natamānūyān nac pūlāchī'n. ⁵⁹ Palh chuntza' na'a'kspulayān icuaniyān jā catitaxtu hasta jā naxokokō'ya' ixlipō'ktu.

13

Ixlacasqui'nca nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n

¹ Tzamā' quilhtamacuj tamilh chī'xcuhui'n. Ixtahuanimā'nalh Jesús chī Pilato cāmāmakni'ni'lh makapitzīn chī'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea. Cāmāknīca a'cxni' ixtalilakatāyāmā'nalh Dios animalhna'. ² Jesús cāhuanilh:

—¿Ē puhua'nā'tit chuntza' cā'a'kspulanī't tzamā' chī'xcuhui'n ixpālacata ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Galilea? ³ Iccāhuaniyān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā milipō'ktuca'n nanikō'yā'tit. ⁴ Kelhacāujtzayan tī tanilh a'cxni' torre Siloē a'kā'lh ē cā'klhta'lalh, ¿ē puhua'nā'tit ā'chulā' ixtalaclē'n ē jā ā'makapitzīn xalanī'n nac Jerusalén? ⁵ Iccāhuaniyān jā chuntza'. Palh hui'xina'n jā nalakpali'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, nā nanī'yā'tit.

Xaqui'hui' higo tū jā ixka'lhī ixtahua'ca't

⁶ Palaj tunca Jesús cāhui'lini'lh tzamā' tū talīca'tzīni'lh ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī'xcu' ixchā'nī't pūlactin xaqui'hui' higo na ixti'yā't. A'cxni' a'lh laktzi'n palh ixua'ca'lh'tza', jā maclani'lh ixtahua'ca't. ⁷ Palaj tunca huanilh ixtasācua': "A'ktu'tuntza' cā'ta icmakputza ixtahua'ca't huā'mā' qui'hui' ē jā tū icmaclani't. Catanca; xmān yālh. Jā tū līmacuan icchā'nli." ⁸ Tī ixmaktaka'lha ti'yā't kelhīlhl: "Camaxtēkti xmān huā'mā' cā'ta. Na'iclakponkni' ti'yā't ē na'icmaka'ni' abono. ⁹ Palhāsā' natahua'ca' huā'mā' cā'ta. Palh jā tahua'ca'lh nahuan a'cxni' natancā'ya'."

Quilhtamacuj tū pūjaxcan Jesús mātzeyīlh chā'tin puscāt tī ā'clhchā'cupulu ixuanī't

¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū ixpūjaxcan, Jesús ixcāmāsū'yuni'mā'lh nac templo. ¹¹ Ixui'lh a'ntza' chā'tin puscāt tī ixta'jatatla a'kcāujtzayan cā'ta. Ixchī'panī't a'ktin jā tze ya ū'ni' ē ixmakata'jatatla ē itacupucsnī'ttza' ē jā'tza' la ixtā'klhsaja nūn macstī'na'j.

¹² Jesús, a'cxni' laktzi'lh puscāt, ta'sani'lh ē huanilh:

—Puscāt, tzeyani'ta'tza'. Jātza' ka'lhī'ya' mintā'jatat.

¹³ Palaj tunca Jesús a'cpühui'lilh ixmacan ē palaj tunca puscāt tastu'ncli ē tzuculh laktaquilhpūta Dios. ¹⁴ Xapuxcu' xala' nac templo sītzī'lh ixpālacata Jesús mātzeyilh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan, ē cāhuanilh tachi'xcu'huī't:

—Xmān a'kchāxan quilhtamacuj nascujā'tit. Ē tzamā' quilhtamacuj a'cxni' cata'ntit tacu'chu'yā'tit ē jā a'cxni' jaxcan.

¹⁵ Palaj tunca Jesús kelh'tilh:

—¡Tlahua'yā'tit a'ktu' milacan'a'n! ¿Ē jā catixcuttī mihuācacxa'n o mimburoca'n tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan ē namāko'tnīyā'tit? ¹⁶ Huā'mā' puscāt t'xū'nātā'nat Abraham ē hua'chi lichī'huī'lilh skāhuī'ni' huā'mā' ta'jatāt. Chuhua'j a'kcāujtzayantza' cā'ta. ¿Ē jā tze ixmaktīca ixta'jatāt tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

¹⁷ A'cxni' Jesús huanli huā'mā', cāmāmāxani'lh tī ixtaquichlaktzī'n. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't ixtalīpāxuhua lī'a'cnīn tū tlahualh Jesús.

Xalīcha'nat mostaza

Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32

¹⁸ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Chī huī'lh ixlimāpa'ksīn Dios? ¿Chī na'iclimāsu'yu chī natalīlhūhua'n xlaca'n tī Dios cāmāpa'ksī? ¹⁹ Natalīlhūhua'n chuntza' chī staca a'ktin xalīcha'nat mostaza tū cha'nli chā'tin chī'xcu' nac tī'ya't. Lacstī'na'j tzamā' xalīcha'nat ē a'cxni' nastackō', hua'chi a'katin qui'huī' nahuan. A'cxni' ka'tla'tza' ē a'ntza' spūnī'n natatlahua ixmāsekca'n.

Levadura

Mt. 13:33

²⁰ Nā Jesús cāhuanilh:

—¿Chī na'iclimāsu'yu chī nalīstaca ixlimāpa'ksīn Dios? ²¹ Ū'tza' hua'chi a'ktin levadura tū chā'tin puscāt nalītlahua maktu'tun xatapūlhcān harina ē namaxteka hasta nalakhtāyākō' ixtasquit.

Xapītzuna'j mākēlhcha

Mt. 7:13-14, 21-23

²² Jesús tayapālh ixtēj nac Jerusalén. Ixtētaxtu nac cā'lacchicni' jā macstī'na'j ē jā laka'tla' ē ixmāsu'yu. ²³ Chā'tin kelhasqui'nīlh:

—¿Ē xmān makapītzīn nata'a'kapūtaxtu?

Jesús kelh'tilh:

²⁴ —Calīhuī'li'tit natanū'yā'tit xapītzuna'j xamākēlhcha nac a'kapūn. Iccāhuanīyān lhūhua' nataputza chī natalītanūcu'tun ē jāla catītatānūlh. ²⁵ A'cxni' ixtēcu' chic namālacchahua, huī'xina'n tī yā'na'ntit nac kēpūn nalīmacasā'na'nā'tit mākēlhcha. Nahua'nā'tit: “Caquilāmālaquīni'uj.” Xla' nacākelhtīyān: “Jā icca'tzī jā xalanī'n huī'xina'n.” ²⁶ Huī'xina'n naquilhtzucuyā'tit nahua'nā'tit: “Iccātā'huā'yanī'ta'n ē huī'x māsu'yu'nī'ta' na quīncā'lacchicni'ca'n.” ²⁷ Xla' nacākelhtīyān: “Iccāhuanīni'ta'ntza' jā icca'tzī jā xalanī'n huī'xina'n. ¡Caquilātāpānūni'uj! Huī'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze.” ²⁸ Chuntza' huī'xina'n nacalhua'nā'tit a'ntza' ē nalāmāxcani'yā'tit mīntatzanca'n a'cxni' nalaktzī'nā'tit Abraham ē Isaac ē Jacob ē ixlipō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuī'lāna'ncha' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē huī'xina'n jā caticātamakstekni' natanū'yā'tit.

²⁹ 'Nataminācha' tachi'xcu'huī't xalanī'n calhāxcu'huālh ē natahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ³⁰ Tzamā' quilhtamacuj nacālākachi'xcu'huī'can xlaca'n tī jā ixlacasqui'nca chuhua'j; ē tī cālākachi'xcu'huī'cantza' chuhua'j ē ā'listān jā'tza' caticālākachi'xcu'huī'ca —huanli Jesús.

Jesús līlīpuhuanli ixpālacata Jerusalén

Mt. 23:37-39

³¹ Chū ū'tza' tzamā' quilhtamacuj ā'makapītzīn fariseos talakchilh Jesús ē tahuanihl:

—Cataxtu huā'tzā' ixpālacata Herodes maknīcu'tunān.

³² Jesús cākelhtīlh:

—Calakpīntit tzamā' chī'xcu' tī a'kskāhuī'nin ē nahuanī'yā'tit: “Chuhua'j ē lakali na'iccāmāxtukō' jā tzeza ū'ni'. Ē ā'nā na'iccāmātzeyī ta'jatātlanī'n. Tū'xama'n na'ictlahuakō'.” ³³ Ixlacasqui'nca na'īca'n na quīntēj chuhua'j ē lakali ē tū'xama'n ixpālacata jā mīnī'ni' calhāxcu'huālh nanī chā'tin a'kchihuīna', xmān jā huanican nac Jerusalén.

³⁴ ¡ccālākālhu'manān huī'xina'n xalanī'n nac Jerusalén! Huī'xina'n cāmāknīyā'tit a'kchihuīna'nī'n ē cācucta'layā'tit lacscujnī'n tī Dios cāmācamīni'yan. Maklhūhua' xa'iccāmākestokcu'tunān na'iccāmaktaka'lhān hua'chi xatzī' caxli cālīmātzē'ka ixpeken ixlacstīn ē jā lacasqui'ntit. ³⁵ Calaktzī'ntit huī'xina'n chī Dios makxtēklitza' mīncā'lacchicni'ca'n. Iccāhuanīyān jā'tza' quīntīlālaktzī'mpalayāuj hasta a'cxni' tzamā'

quilhtamacuj a'cxni' nahuanca: "Sicua'lanātlahuani't tī min ē ka'lhī ixlītlī'hui'qui ē ixlīmāpa'ksīn Dios."

14

Jesús mātzeyīlh chā'tin chī'xcu' tī cu'nli

¹ Milh a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan ē a'cxni' Jesús quīmakuē'yalh na ixchic chā'tin xapuxcu' fariseos. ² Ā'makapitzīn fariseos ixtamaktaka'lh mā'nalh. ³ Nā ixcu'lh chā'tin chī'xcu' na ixlacatīn tī ixcu'nī't. ⁴ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n ixlīmāpa'ksīn ē fariseos:

—Ixlīmāpa'ksīn Moisés zē makxteka namātzeyīcan chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁴ Xlaca'n ca'cs tatāyalyh. Palaj tunca Jesús macachi'palh ta'jatatlani' ē mātzeyīlh ē huanilh ca'a'lh. ⁵ Cāhuanilh fariseos:

—Palh mimburroca'n o mihuācaxca'n nakōstojō xapūlh mā'n nac xcān, zē jā palaj namācutuyā'tit masqui quilhtamacuj tū pūjaxcan?

⁶ Jā tū takelhtīni'lh.

Tī cā'invitarlīcanī't jā tamakaxtokmā'ca

⁷ A'cxni' Jesús laktzī'lh tī cā'invitarlīcanī't ē chī ixtaputzamā'nalh pūtahui'lh tū ā'chulā' xatze, cāmaxqui'lh huā'mā' talacapāstacni':

⁸—A'cxni' na'invitarlīca'na' jā tamakaxtokcan, jā tihui'la'ya' jā xatze pūtahui'lh. Palhāsā' nachin ā'chā'tin tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē jā hui'x. ⁹ Tī invitarlīyān nalaka'nān nahuaniyān: "Cama'xqui' mimpūtahui'lh huā'mā' chā'tin tī ā'līstān chilh." Chuntza' iīmāxana'tza' napa'ina' natahui'la'ya' nac cā'chakēn. ¹⁰ A'cxni' na'invitarlīca'na', natahui'la'ya' nac cā'chakēn. A'cxni' namin tī invitarlīni'ta'n nahuaniyān: "Cata't, catahui'la' nac mesa." Chuntza' nalakachi'xcuhui'ca'na' na ixlacatīnca'n ā'makapitzīn jā tamakaxtokcan. ¹¹ Tī ixa'cstu ka'tla' makca'tzī, ū'tza' namāmāxani'can. Tī jā ixa'cstu putza ixlīka'tla', ū'tza' nalakachi'xcuhui'can.

¹² Nā Jesús huanilh chī'xcu' tī ixinivitarlīni't:

—A'cxni' natlahua'ya' mīncā'tani' o mīntahua', jā nacā'invitarlīya' xmān mīnamigos ē mīntā'timīn ē mīntalakapasni'n ē lacricujnu'. Xlaca'n a'cxni' natatlahua' ixcā'tani'ca'n, nā tzē nata'invitarlīyān ē chuntza' naka'lhī'ya' ixlakxoko mīncā'tani'. ¹³ A'cxni' natlahua'ya' mīncā'tani', nacā'invitarlīya' tī laccxamanīni'n ē ta'jatatlani' ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n. ¹⁴ Chuntza' nalīpāxuhua'ya' ixpālacata xlaca'n jā tū catitamaxqui'n. Chuntza' naka'lhī'ya' mīntatlj a'cxni' natalacastālancuana'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'ka'tī'ni' ixtachihuīn Dios.

Xaka'tla' tahua'

¹⁵ A'cxni' takexmatli huā'mā', chā'tin tī ixcu'lh nac mesa huanilh Jesús:

—Līpāxuhua' tī nahuā'yan jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁶ Palaj tunca Jesús kelhtīlh:

—Chā'tin chī'xcu' hui'līlh a'ktin ka'tla' tahua' ē cā'invitarlīkō'lh lhūhua' tachi'xcuhui't.

¹⁷ A'cxni' chā'lh hora tū pūhuā'yancan, cāmacā'lh ixtasācua' natamāca'tzīnīni'n ē cāhuanilh tī ixcā'invitarlīni't: "Cata'ntit. Cāxui'lakō'tza' ixlīpō'ktu." ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tamacā'lh tachihuīn ixpālacata jāla ta'a'n. Chā'tin huanli: "Ā'cus ictamāhuah a'ktin tī ya't ē ixlacasqui'nca na'ica'n na'iclatktzī'n. Icsqui'ni'yān naquimātza'nkēna'ni'ya' ixpālacata jāla icti'a'ncha." ¹⁹ Chā'tin chihuīna'mpālhl: "Ictamāhuah tanquitzis par huācax ē ica'nā iccālakatzī'n palh tze tascuja. Icsqui'ni'yān a'ktin lītze caquimātza'nkēna'ni' ixpālacata jāla icti'a'ncha." ²⁰ Chā'tin chihuīna'mpālhl: "Ictamakaxtokmā' ē chuntza' jāla icti'a'ncha."

²¹ A'cxni' taspī'tli tasācua', huanikō'lh ixpatrōn chī a'kspulalh. Ixpatrōn sītzi'lh ē huanilh ixtasācua': "Palaj capit xatej nac cā'lacchicni' ē cacālī'ta' tī laccxamanīni'n ē ta'jatatlani'n ē lū'ntu'nunī'n ē lakatzī'nī'n." ²² A'mpālhl ē ā'līstān taspī'tpālhl tasācua' ē huanli: "Ictlahualhtza' chuntza' chī quihua'ni' ē hui'lhcus jā tahui'lacan." ²³ Ixtēcu' huanilh ixtasācua': "Capit nac tej jā ā'chulā' makat ē cuesa nacālī'ta'na' ē natatzuma quinchic. ²⁴ Iccāhuaniyān jā tī chā'tin xlaca'n tī iccā'invitarlīlh pūla natahua' quillihua't."

Tū ixlacasqui'nca ixpālacata tī nastālani' Cristo

²⁵ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani' Jesús, ē xla' cālaktalaksipi'tli ē cāhuanilh:

²⁶—Palh catīhuālh quintapa'ksīni'cu'tun quit ixlacasqui'nca ā'chulā' napāxqui' Dios ē jā ixtāta' ē ixtzī' ē ixcuscāt ē ixlacstīn ē ixtā'timīn ē hasta ixa'cstu. Palh jā chuntza', jāla quintitā'scujli. ²⁷ Tī jā pātīni'ncu'tun quimpālacata ē jā latahui'lacu'tun chī icuī'lh quit, jāla quintitā'scujli.

²⁸ Palh chā'tin chī'xcu' tlahuacu'tun a'ktin chic, pūla natlahua' ixcuenta chī huanī't nalē'n tumīn. Chuntza' naca'tzī palh na'a'cchā'ni' tumīn tū nalītlahuakō'. ²⁹ Palh jā chuntza'

natlahua, nasputa ixtumīn a'cxni' xmāncus xatantūn yālh. ³⁰ Ixlīpō'ktu tī natalaktzī'n, natalīlitzī'n. Natahuan: "Huā'mā' chī'xcu' timātzuculh ixchic ē jā mā'ksputukō'lh."

³¹ Jā tī chā'tin rey tī jā pūla nalacapāstaca palh tzē nalīskāhuī'lh a'kcāuj mil soldados ā'chā'tin rey ixtā'lāquiclhaktzi' tī kalhī a'kpu'xam mil. ³² Palh ca'tzī jāla catīskāhuī'lh ixtā'lāquiclhaktzi', namacā'n chā'tin lacscujni' natā'lācāxla a'cxni' makatcus mimā'cha'. ³³ Chuntza' palh hui'xina'n jā makxteku'tunā'tit ixlīpō'ktu tū milaca'n, jāla quiscujnu'nī'n catihuantit.

Matzat

Mt. 5:13; Mr. 9:50

³⁴ Jesús cāhuanipālh:

—Masqui tze matzat, palh jātza' sko'ko'xnin, ¿chī nalīmāsko'kō'nuncan? ³⁵ Jātza' tze. Xmāntza' namaka'nca. Tī kexmata cuenta catlahualh.

15

Purecu' tū ixtza'nkānī't

Mt. 18:10-14

¹ Ixlīpō'ktuca'n tī mātā'jīni'nī'n līxokot ē tī jā lactze, xlaca'n talaktalacatzuna'jīlh Jesús natalexmata. ² Fariseos ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtalīchihuīna'n Jesús. Talāhuanilh:

—Huā'mā' chī'xcu' cātā'huā'yan tachi'xcuhui't tī jā tze.

³ Palaj tunca Jesús cāhui'lini'lh huā'mā' tū līca'tzīni'can:

⁴ —Palh chā'tin chī'xcu' cāka'lhī a'ktin ciento purecu' ē palh namakatzā'nkā lakatin, ¿tū natlahua? Nacāmāxteka ā'makapitzīn noventa y nueve jā tahuā'yamā'nalh nac cā'seketni'. Na'a'n naputza purecu' tū makatzā'nkānī't. Naputza hasta jā namacla. ⁵ A'cxni' namacla, napekxtūtahua'ca'līmīn. ⁶ A'cxni' nachā'mpala na ixchic, nacāmākēstoka ixamīgos ē tī lacatzuna'j tahuī'lāna'lh na ixchic. Nacāhuani: "Caquilātā'pāxuhuāuj chuhua'j ixpālacata icmaclal quimpurecu' tū ixtza'nkānī't." ⁷ Iccāhuaniyān ā'chulā' naka'lhī tapāxuhuān nac a'kapūn ixpālacata chā'tin tī lakpalī ixtalacapāstacni' ē jā chī xanoventa y nueve tī tapuhuan lactzeyā chī'xcuhui'n. Xlaca'n jā tamakca'tzī palh ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n.

Tumīn tū tza'nkālh

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Palh chā'tin puscāt kalhī pekcāuj moneda ē palh namakatzā'nkā pektin, namāpasī ixpūcās ē napa'lhna'n ē tzej naputza hasta jā namacla. ⁹ A'cxni' namacla, nacāmākēstoka ixamīgos ē tī lacatzuna'j tahuī'lāna'lh na ixchic, ē nacāhuani: "Caquilātā'pāxuhuāuj ixpālacata icmaclalhtza' moneda tū xa'icmakatzā'nkānī't." ¹⁰ Iccāhuaniyān lacxtim natapāxuhua āngeles a'cxni' nalakpalī ixtalacapāstacni' chā'tin tī jā tze.

Ka'hua'cha tī pāxcat līlakō'lh ixtumīn

¹¹ Nā Jesús huanli:

—Chā'tin chī'xcu' ixka'lhī chā'tu' ixcamana'. ¹² Xastancu huanilh ixtāta': "Tāta, caquima'xqui' chuhua'j tū quila' nahuan." Xatāta' cāmāpitzini'lh ixherenciaca'n. ¹³ Jā makās xastancu mākēstokkō'lh ixtamacatzucun ē a'lh makat ā'lacatin cā'lacchicni'. A'ntza' pāxcat līlakō'lh ixtumīn.

¹⁴ A'cxni' ixmakasputkō'nī'ttza' ixtumīn, lakmilh a'ktin tatzī'ncstat tzamā' nac cā'lacchicni' ē xla' tzuculh tzi'nca. ¹⁵ Palaj tunca a'lh putza jā namakscuja. Chā'tin chī'xcu' xala' nac cā'lacchicni' macā'lh nacāmaktaka'lh pa'xni'n. ¹⁶ Tihua'cu'tunli tū ixcāmāhuī'mā'lh pa'xni', ē jā tī chā'tin ixmaxqui' tū nahua'.

¹⁷ Palaj tunca tzuculh lacapāstaca: "Chī kelhalā't tasācua' na ixchic quintāta' jā tahuā'yamā'nalh ē cāquīxtātūni' ē quit ictzi'ncsnīmā'lh huā'tzā'. ¹⁸ Na'iclaka'mpala quintāta' ē na'icuanī: Tāta', ictlahuani'nī'ta'n tū jā tze ē nā ictlahuani't tū jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁹ Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha. Caquilīmāxtu hua'chi chā'tin mintasācua'." ²⁰ Palaj tunca tayalh itxex nalaka'n ixtāta'.

A'cxni' makatcus ixa'mā'cha' na ixchic, ixtāta' laktzī'lh ē lakapasli ē lakalhu'manli. Tu'jnuun a'lh lakapāxtoka ixka'hua'cha ē skōkalh ē mu'sulh. ²¹ Palaj tunca ixka'hua'cha huanilh: "Tāta', ictlahuani't tū jā tze na ixlacatīn Dios ē na milacatīn. Jātza' minī'ni' naquihuani'ya' palh quit minka'hua'cha."

²² Masqui chuntza' huanilh ka'hua'cha, xatāta' cāhuanilh ixtasācua'n: "Calīta'ntit pūtin xasāsti' lu'xu' ē camāheke'tit huā'mā' quinka'hua'cha. Camāmakanū'tit tū nalitasu'yu quinka'hua'cha ē camātūnū'tit ixcaclhī'. ²³ Calīta'ntit huācax tū xako'ntūntza' ē camaknī'tit. Natlahuayāuj a'ktin cā'tani' ē nahuā'yanāuj. ²⁴ Hua'chi xanīntza' iXuani't huā'mā'

quinka'hua'cha ē lacastālancuana'nī't. Ixtza'nkānī'ttza' ē icmaclapāl'h." Ū'tza' lī'a'nalh tapāxuhuān.

²⁵ "Tzamā' quilhtamacuj xapuxcu' ixka'hua'cha ixa'nī't scuja. A'cxni' ixmimā'lh na ixchic, kexmatli chī i'sla'knāmā'ca ē ixtlī'mā'ca. ²⁶ Palaj tunca ta'sani'lh chā'tin tasācua' ē kelhasqui'nīlh tūchu lamā'lh. ²⁷ Xla' kelhtīlh: "Mat mīlh mistancu. Mīntāta' māmāknīnīni'lh xako'ntīn huācax ixpālacata tze chilh ē jā ta'jatatl'a."

²⁸ 'Xapuxcu' sītzi'lh ē jā ixtanūcu'tun. Ixtāta' taxtulh ē huanīlh catanūlh. ²⁹ Xla' huanīlh ixtāta': "Hui'x ca'tziya' lhūhua'tza' cā'ta ictā'scujnī'ta'n ē pō'ktu quilhtamacuj ick-exmatnī'nī'ta'n. Jā maktin quimaxquī'nī'ta' nūn lakatin xaska'ta' chivo na'iccālītā'pāxuhua quīnamīg. ³⁰ Chuhua'j ixpālacata chilh huā'mā' minka'hua'cha tī pāxcac cātā'līlakō'lh mīntumīn tī jā tzeza puscan ē hui'x māmāknīnīni'ni'ta' xako'ntīn huācax."

³¹ 'Palaj tunca xatāta' huanīlh: "Hui'x quinka'hua'cha ē hui'x pō'ktu quilhtamacuj quintā'hui'la', ē ixlīpō'ktu tū icka'lhī pō'ktu mila." ³² Chuhua'j ixlacasquī'nca natlahuayāj cā'tani' napāxuhuyāj ixpālacata mīstancu hua'chi xanīntza' ixuanī't ē lacastālancuana'mpāl'h. Hua'chi ixtza'nkānī'ttza' ē chuhua'j icmaclapāl'h."

16

Chā'tin xapuxcu' tasācua' tī skalalh ixuī'lh

¹ Nā Jesús cāhuanīlh i'scujnu'nīn:

—Ixuī'lh chā'tin patrón; rico ixuanī't. Ixka'lhī chā'tin xapuxcu' ixtasācua'. Mālacsu'yuca tzamā' xapuxcu' tasācua' chī pāxcac ixlīlani'mā'lh ixtumīn. ² Palaj tunca ixpatrón māta'satīnīni'lh ē huanīlh: "¿Chī quīlīhuanīmā'ca tzamā' tachihuīn tū mīmpālacata? Caquīmāsu'yuni' tū icmacamaxquī'nī'ta'n. Jātza' quintītā'scujti chī xapuxcu' tasācua'."

³ 'Xapuxcu' tasācua' tahuī'lh ē tzuculh lacapāstaca: "¿Tūchu na'ictlahua chuhua'j ixpālacata quīmpatrón quīmaktīlh quīntascujūt? Jā tī'hui'qui quit ē jāla ca'ictiscujli nac cā'tacuxtu, ē icmāxana'n na'icsquī'nīhuā'yan. ⁴ Quit icka'lhī quīntalacapāstacni' ē chuntza' na'icchā'n a'ktin nac chic na'icua'yan a'cxni' jā tū icka'lhī quīntascujūt."

⁵ 'Chuntza' chā'tunu' cāmāta'satīnīni'lh tī ixtamaklaclē'n ixpatrón. Tī chā'lh pūla kelhasquī'nīlh: "¿Chī huanī't laclīpini'ya' quīmpatrón?" ⁶ Xla' kelhtīlh: "Icmaklaclē'n a'ktin ciento barriles aceite." Palaj tunca xapuxcu' tasācua' huanīlh: "Ā' hui'lh mīnca'psnap. Palaj tunca catahui'la' ē catlahua'pala' ā'a'ktin xmān cincuenta." ⁷ A'listān kelhasquī'nīlh ā'chā'tin: "¿Ē hui'x, chī huanī't laclīpini'ya'?" Huanīlh: "A'ktin ciento cuartillo trigo." Palaj tunca huanīlh: "Ā' hui'lh mīnca'psnap. Catlahua'pala' ā'a'ktin xmān ochenta."

⁸ 'Ixpatrón puhuanlī xapuxcu' tasācua' skalalh huanlī chī tlahualh. Chuntza' tī xalanī'n nac cā'quīlhtamacuj laskalalhna' chī natatlahua ixnegocioca'n. Ā'chulā' skalalhna' xla'ca'n ē jā tī ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios.

⁹ 'Quit iccāhuanīyān: Nacālīmaktāyayā'tit mīntumīnca'n tī jā tū taka'lhī. Chuntza' a'cxni' nanī'yā'tit ē jāla catīlī'pintit mīntumīnca'n, nacātāmānyān jā pō'ktu natahui'la'yā'tit.

¹⁰ 'Tī tzej namaktaka'lha macstī'na' tū macamaxquī'can, nā tzej namaktaka'lha lhūhua' palh namacamaxquī'can. Tī jā tzej namākentaxtū ixtascujūt tū jā ixlacasquī'nca, xla' jāla catīmākentaxtūlh tū ā'chulā' ixlacasquī'nca. ¹¹ Palh jāla cātamacamaxquī'yān tū xala' nac cā'quīlhtamacuj, ¿chī nacātālīmacamaxquī'yān tū ixta' Dios? ¹² Palh jā maktaka'lhā'tit tū cātamacamaxquī'yān hui'xina'n, jā caticātamacaxquī'n tū mīlacca'n nahuan.

¹³ 'Jā tī chā'tin tasācua' tze nacātā'scuja chā'tu' ixpatrón. Chā'tin napāxqui' ē ā'chā'tin jā catilaktzī'ncu'tunli. Nakexmatnī' chā'tin ē nalakmaka'n ā'chā'tin. Nā chuntza' hui'xina'n jāla nalīpāhua'nā'tit Dios palh nalīpāhua'nā'tit mīntumīnca'n.

¹⁴ 'Fariseos tī ixtapāxquī' ixtumīnca'n ixtakexmatmā'nalh ixlīpō'ktu huā'mā' ē ixtalīlītzi'mā'nalh Jesús. ¹⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanīlh:

—Masquī hui'xina'n lacasquī'nā'tit tachī'xcuhūi't natapuhuan lactze hui'xina'n, Dios cālkapasni'yān mīlīstacna'ca'n. Masquī cā'a'kskāhuī'yā'tit chī'xcuhūi'n ē chuntza' xla'ca'n cātalakachi'xcuhūi'yān, Dios lakmaka'n tū tachī'xcuhūi't tapuhuan ā'chulā' ka'lhī ixtapalh.

Ixlīmāpa'ksīn Moisés ē chī Dios māpa'ksīni'nkō'

¹⁶ Jesús cāhuanīpāl'h:

—Ixuī'lh ixlīmāpa'ksīn Moisés hasta a'cxni' ixtlatlā'huan Juan Mā'kpaxīni', ē ū'tza' lacxtim chī tamāsu'yulh a'kchihuīna'nī'n. Chuhua'j talīchihuīna'n xatze tachihuīn ixpālacata chī Dios māpa'ksīni'nkō' ē ixlīpō'ktu tatanūcu'tun.

¹⁷ 'Jicslīhua' namālakspūtūcan a'kapūn ē tī'ya't, ē ā'chulā' jicslīhua' nalakpalīcan ixtachihuīn Dios. Jā catilakpalīca nūn macstī'na'j.

Jesús māsu'yulh ixpālacata makxtekan puscāt

Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12

¹⁸ Jesús cāhuanīpāl'h:

—Palh chā'tin chi'xcu' namakxteka ixpuscāt ē natā'tamakaxtoka ā'chā'tin, xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n na ixlacatīn Dios. Tī tā'tamakaxtoka chā'tin puscāt tī makxtekanī'ttza', nā xla' ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n na ixlacatīn Dios.

Lázaro ē chi'xcu' tī rico ixuanī't

¹⁹ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Ixuī'lh chā'tin chi'xcu'; rico ixuanī't. Ixlhakā' ixl'u'xu' xalactze. Lakaliyān ixtlahua cā'tani'. ²⁰ Nā ixuī'lh ā'chā'tin chi'xcu'; ixtacuhuīni' Lázaro. Lhūhua' ixka'lhī ixmactzi'tzi'. Ixtahui'la ī'squi'nihuā'yan na ixtanquihl̄tīn rico. ²¹ Xla' ixlīka'scu'tun xalacpīt̄zun pāntzīn tū ixyuja na ixmesa rico. Chichi'n ixtasnakani' ixtzi'tzi'.

²² 'Milh a'ktin quihltamacuj ē Lázaro nīlh, ē āngeles talē'lh nac a'kapūn. Nā a'ntza' ixuī'lh Abraham. Nā rico nīlh ē mā'cnūca.

²³ 'Acxni' ixpātīni'mā'lh rico nac pūpātīn, talacayāhuall ē cālaktzī'lh Abraham ē Lázaro ixchā'tu'ca'n. ²⁴ Palaj tunca ta'salh ē huanli: "Quintāta' Abraham, caquilakalhu'ma'nti ē cama'cata' Lázaro camojōlh nac xcān kentin ixmakaspulh ē camāske'huī'huī'lh quisi'ma'kā' ixpālacata icpātīni'mā'lh na ixpu'nan lamana'."

²⁵ 'Abraham huanilh: "Quinka'hua'cha, calacapāstacti chī tzej ixlapāt' na mīlatamat ē Lázaro jā tze ixlamā'lh. Chuhua'j xla' pāxuhumā'lh huā'tzā' ē huī'x pātīni'mpāt' a'ntza'. ²⁶ Nā huī'lh a'ktin ka'tla' pūlu'cu' tū quincāmāpāpītziyān. Chuntza' tī ta'a'ncu'tun a'ntza' jāla catīta'a'lh ē nūn xalanī'n a'ntza' jāla catītamilh huā'tzā'."

²⁷ 'Palaj tunca rico huanli: "Quintāta' Abraham, icsqui'ni'yān cama'capi Lázaro na ixchic quintāta' ²⁸ nacāhuani kelhaquitzis quintā'timīn tī tahuī'lāna'ncha'cus. Chuntza' xlaca'n jā catītamilh huā'tzā' nac pūpātīn."

²⁹ 'Abraham huanilh: "Xlaca'n taka'lhītza' tū tzo'kli Moisés ē profetas. Cuenta catalahualh ū'tza'." ³⁰ Rico kelhtīni'lh: "Ixlicāna'. Ū'tza' icca'tzītza'. Masqui chuntza' icca'tzi', icpuhuan palh ixcālaka'lh chā'tin tī nīnī'ttza', ixtalalpalilh ixtalacapāstacni'ca'n." ³¹ Abraham huanilh: "Palh jā cuenta tatlaha tū tzo'kli Moisés ē profetas, jā catīta'a'ka'tīlh masqui ixcālaka'lh chā'tin tī lacastālanacuana'nī'ttza' na cā'līnī'n."

17

Pō'ktu quihltamacuj huī'lh tī jā lactze

Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42

¹ Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

—Masqui pō'ktu huī'lh tū nacāmāmakahuasī tachi'xcuhui't, koxa titala xlaca'n tī tamāmakahuasī ā'makapītzn ē tamātlahuī tū jā tze. ² Xatze ixpīxchī'hua'ca'ca a'ktin chihuix ē ixmācā'nca nac mar, ē jā ixmāmakahuasīlh jā tī chā'tin tī tzucumā'lhcus a'ka'tī'. ³ Cuenta catlahua'tit.

'Palh mīntā'tin tlahuani'nī'ta'n tū jā tze, nalacaquihni'ya'. Palh xla' lacpuhuan jā tze tū tlahualh, namātza'nkēna'nī'ya'. ⁴ Namātza'nkēna'nī'ya' masqui a'ktin quihltamacuj maktojon catlahualh tū jā tze ē maktojon nalakmīnān nahuanīyān: "Jā tze quit tū ictlahuani', ē jātza' ā'maktin icitlahualh."

Tī ta'a'ka'tī taka'lhī līmāpa'ksīn

⁵ Ixapōstoles tahuanih Jesús:

—Caquilāmaktāyau ē ā'chulā' na'ica'ka'tīyāuj.

⁶ Māpa'ksīni' cāhuanilh:

—Palh ixa'ka'tit, masqui macsti'na'j, ixua'nī'tit huā'yālh qui'huī': "Catapu'lu' ē capit cātacha'nti nac mar." Chuntza' qui'huī' ixtlahualh.

Ixtascujūt tī tasācua'

⁷ Jesús cāhuanipāl̄h:

—Palh huī'x ixka'lhīya' chā'tin mīntasācua' tī scujni'ttza' pō'ktu quihltamacuj ē ixtaspi'tli na mīnchic, jā catihua'ni': "Catanu', cahuā'ya'." ⁸ Palhāsā' nahuanī'ya': "Cacāxtlahua' quihhua't ē pūla naquimā'huī'ya' quit. Ā'līstān nahuā'ya'na' huī'x."

⁹ 'Acxni' mīntasācua' natlahuakō' ixtascujūt, jā catimaxqui' tapāxcatca'tzīn ixpālacata xla' sa'j tasācua'. ¹⁰ Chuntza' huī'xina'n, a'cxni' tlahuakō'yā'tit ixlīpō'ktu ixtalacasqui'nīn Dios, nahuanā'tit: "Jā ixlacasqui'nca naquincāhuaniyān pāxcatca'tzīlh ixpālacata xmān ictlahuāj quintascujūtca'n."

Jesús cāmātzeyīlh kelhacāj tī ixcāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n

¹¹ 'Acxni' ixa'mā'lhcus nac Jerusalén, Jesús tētaxtuhl lalchūhua' cā'lacchicni' nac Samaria ē Galilea. ¹² 'Acxni' ixtalacatzuna'jitēlhatza' a'ktin cā'lacchicni', kelhacāj chi'xcuhui'n tī ixcāmasni'mā'lh ixquinī'tca'n tataxtulh ē talakapāxtokli. Makat tatāyahl xlaca'n ¹³ ē palha' tahuanih:

—jJesús, Mākelhtahua'kē'ni', caquilālakalhu'manui!

¹⁴ A'cxni' Jesús cālaktzī'lh, cāhuanilh:

—Capintit cāmāsu'yuni'tit mimacni'ca'n pālejni'.

A'cxni' xlac'a'n ixta'a'mā'nalhus nac tej, talaktzī'lh ixmacni'ca'n tzetza' ixtahuani't. ¹⁵ Chā'tin xlac'a'n, a'cxni' laktzī'lh ixtzeyani'ttza', taspī'tli makapāxui'tēlha Dios. ¹⁶ Laktatzokostalh Jesús namaxqui' tapāxcatca'tzīn. Huā'mā' chī'xcu' xala' nac Samaria ixuani't. ¹⁷ Palaj tunca Jesús huanli:

—¿Ē jā kelhacāuj ti tatzeyani? ¿Tū ixpālacata jā tamilh makapitzīn kelhana'jāstza'? ¹⁸ ¿Ē xmān huā'mā' samaritano taspī'tli naquimaxqui' tapāxcatca'tzīn?

¹⁹ Palaj tunca huanilh chī'xcu':

—Catāqui' ē catlā'hua'nti. Tzeyani'ta' ixpālacata a'ka't'nī'ta'.

Chī nachin ixlīmāpa'ksin Dios

Mt. 24:23-28, 36-41

²⁰ Fariseos takelhasqui'nilh Jesús:

—¿Jā'cxni' nalacchā'n a'cxni' namāpa'ksīni'nkō' Dios?

Xla' cākelhtīlh:

—Chī Dios namāpa'ksīni'nkō', jā tasu'yu. ²¹ Jāla catihuanca: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha.” Ixlīmāpa'ksin Dios hui'lh'tza' na ixlīstacna'ca'n tachi'xcu'huī't.

²² Palaj tunca cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nalaktzī'ncu'tunā'tit chī namāpa'ksīni'n Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Nalaktzī'ncu'tunā'tit masqui xmān a'ktin quilhtamacuj. Jā catilaktzī'ntit. ²³ Nacātahuaniyān: “Ā' hui'lh”, o “Ā' hui'lacha.” Jā tīpinā'tit ē jā tīstālani'yā'tit. ²⁴ Chuntza' chī tasu'yu a'ktin makli'pit tū palaj xkaka nac a'kapūn, chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁵ Pūla na'īcpātīni'n ē naquintalak-maka'n xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixui'lh'hus Noé, nā chuntza' nala a'cxni' namin quinquilhtamacuj quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. ²⁷ Ixtahuā'yan ē ixtatamakaxtoka ē ixtamāstā'mā'nalh ixtzū'majā'tca'n natā'tamakaxtokan hasta a'cxni' quilhtamacuj tū pūtanūlh Noé nac arca. Lakuat milh ē tanīkō'lh. ²⁸ Nā chuntza' a'kspulalh a'cxni' ixui'lh'hus Lot; ixtahuā'yamā'nalh ē ixtako'tnumā'nalh; ixtatamāhuana'mā'nalh ē ixtastā'nāmā'nalh; ixtacha'nāna'n ē ixtatlahua ixchicca'n. ²⁹ A'cxni' Lot taxtulh nac cā'lacchicni' Sodoma, yujli macscut ē azufre nac a'kapūn ē cāmāknīkō'lh ixlīpō'ktuca'n.

³⁰ 'Chuntza' chī a'kspulalh a'cxni' ixtahuī'lāna'lh'hus Lot ē Noé, chuntza' nala a'cxni' na'īccātasu'yuni'yān quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n. Tachi'xcu'huī't jā tapuhuan palh palaj na'icmimpala.

³¹ 'A'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj, ti hui'lh nac kēpūn ē ixtamacatzucun tanūmā'lh na ixchic, jā catitanūlh nacāmāxtu. Tī scujmā'cha' na ixā'tacuxtu, jā catitaspī'tli na ixchic nataya catīhuālh. ³² Calacapāstactit tū a'kspulalh ixpuscāt Lot. ³³ Tī makapūtaxtūcu'tun ixlīstacna', jā catilacapāstacti tū hui'lh nac cā'quilhtamacuj. Tī xmān lacapāstaca tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, xla' jā cati'a'kapūtaxtulh.

³⁴ 'Iccāhuaniyān tzamā' cā'tzī'sni' chā'tu' natalhtata a'ktin nac pūtama', ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁵ Chā'tu' puscan lacxtim natasquī, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin. ³⁶ Chā'tu' chī'xcu'huī'n natascuja ixchā'tu'ca'n nac cā'tacuxtu, ē Dios nalē'n chā'tin ē namakxteka chā'tin.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā' tachihuīn, i'scujnu'nī'n takelhasqui'nilh:

—Māpa'ksīni', ¿ē jā'cxni' na'a'kspula huā'mā'?

Xla' cākelhtīlh:

—Na'a'kspula chuntza' chī chū'ni' tatakēstoka calhāxcu'huālh jā mā'lh tū xanīn.

18

Tī nīmaka'ncani'ttza' ē juez

¹ Jesús cāmāsu'yuni'lh chī ixlakaliyān nata'orarlī ē jā maktin catitaxlajuani'lh. ² Cāhuanilh: —Ixui'lh a'ktin nac cā'lacchicni' chā'tin juez. Jā ixlakachi'xcu'huī' Dios ē jā cuenta ixcātlahua ti ixtaputza justicia. ³ Nā a'ntza' tzamā' cā'lacchicni' ixui'lh chā'tin tī nīmaka'ncani't. Ixlakaliyān ixa'n laktzī'n juez natlahuani'can a'ktin justicia ixpālacata ixtā'lāquichlaktzī'. ⁴ Ixlīmaklhūhua'tza' ixuani' juez ē jā ixtlahuani' justicia. A'līstān puhuanli: “Masqui jā iclakachi'xcu'huī' Dios ē jā quincuenta ti taputza justicia, ⁵ huā'mā' tī nīmaka'ncani't jicstza' quimāhuī'lh. Ū'tza' na'iclītlahuani' justicia. Chuntza' jātza' catimilh jics quimāhuī'.”

⁶ Māpa'ksīni' Jesús huanli:

—Cuenta catlahua'tit tū tlhualh juez masqui jā tze ixuani't. ⁷ Ā'chulā' nacālimaktāya Dios xlac'a'n tī cālacacni't ē tī ixlakaliyān ē pō'ktu tzi'sa tasqui'ni'. ¿Ē natamakapali nacāmaktāya?

⁸ Iccāhuaniyān palaj nacālīmaktāyayān. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. A'cxni' na'icmimpala, çē na'icmacla ti ta'a'ka'T' nac cā'quilhtamacuj ti tasqui'ni'mā'nalh Dios ixlakaliyān?

Fariseo ē mātā'jini' līxokot

⁹ Jesús cāhuanipālth tamāsu'yun ixpālacata ti tapuhuan xlaça'n xalactze ē talakmaka'n ā'makapitzin. Huanli:

¹⁰ —Chā'tu' chi'xcuui'n ta'a'lh nac templo nata'orarli. Chā'tin xlaça'n fariseo ixuanit', ē ā'chā'tin mātā'jini' līxokot ixuanit'. ¹¹ Fariseo tāyalh orarli chuntza': “Dios, icmaxqui'yān tapāxcatca'tzin quit jā hua'chi ā'makapitzin. Jā icka'lhāna'ni't. Jā ictampi'lhini'ni't. Quit jā icka'lhī quintā'lāpāxqui'n. É quit jā chuntza' chī huā'mā' mātā'jini' līxokot. ¹² A'ktu' quilhtamacuj chī a'ktin semana quit jā icuā'yan, ē icmāstā' quindiezmo chuntza' chī ixlacasqui'nca.”

¹³ “Xtum huanli mātā'jini'. Xla' makat tāyalh. Jā ixtalacayāhuacu'tun. Ixcu'xatucsmā'ca ixa'cstu ē ixuan: “¡Dios, caquilakalhu'ma'nti ixpālacata quit jā tze!”

¹⁴ ‘Iccāhuaniyān huā'mā' mātā'jini' ā'chulā' tze tasu'yu na ixlacatīn Dios ē jā fariseo. Chuntza' ti ka'tla' makca'tzi, xla' namāmāxani'can. Ti jā ka'tla' makca'tzi, ū'tza' nalakachi'xcuui'nca.

Jesús cāsicua'lanātlahualh lacstīn

Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16

¹⁵ Nā Jesús cālīmīni'ca lacstīn nacā'a'cpūhui'li ixmacan. A'cxni' talaktzi'lh i'scujnu'ni'n, talacaquilhnīh ti ixtalīmin. ¹⁶ Jesús cāmāta'satīnīni'lh lacstīn ē cāhuanilh i'scujnu'ni'n:

—Cacāmāxtektit lacstīn caquintalakmilh ē jā cacāmāmakchuyi'tit ixpālacata ti natā'tapa'ksi Dios a'ntza' jā māpa'ksīni'nkō', xlaça'n ti naquintalīpāhuan chuntza' chī tzamā' lacstīn. ¹⁷ Ixlīcāna' iccāhuaniyān. Ti jā ta'a'ka'T'ni' ixtachihuīn Dios chuntza' chī lacstīn ta'a'ka'T', jā maktin catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Chā'tin chi'xcu' ti rico tā'chihuīna'ni Jesús

Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31

¹⁸ Chā'tin xapuxcu' kelhasqui'nīh Jesús:

—Tzeyā Mākelhtahua'kē'ni' hui'x. ζTūchu na'ictlahua na'icka'lhī quilatamat tū jā catilak-sputli?

¹⁹ Jesús huanilh:

—ζTū ixpālacata quihuani'ya' tze quit? Xmān chā'tin ti xatze ē ū'tza' Dios. ²⁰ Hui'x ca'tziya' ixlīmāpa'ksīn Dios tū chuntza' huan:

Jā tika'lhīya' mintā'lāpāxqui'n.

Jā tīmāknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tīlīchi'huīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Cacālakachi'xcuui' mintāta' ē mintzi'.

²¹ Chi'xcu' kelhtīh:

—Pō'ktu tzamā' icmākentaxtūkō'nī'ttza' hasta quiliska'ta'.

²² A'cxni' kexmatli huā'mā', Jesús huanilh:

—Ā'xmān a'ktin sputni'yān tū natlahua'ya'. Caquīstā'kō'j pō'ktu tū ka'lhī'ya' ē nacāmāpitzini'ya' tumīn xcamanīni' ē chuntza' naka'lhī'ya' tū rico nalīhua'na' nac a'kapūn. Ā'listān naquīntā'pina'.

²³ A'cxni' chi'xcu' kexmatli huā'mā' tachihuīn, līlīpuhuanli ixpālacata rico ixuanit'.

²⁴ A'cxni' Jesús laktzi'lh chī ixlīpuhuan, huanilh:

—Jīcslīhua' natatā'tapa'ksi Dios xlaça'n ti lacricujnu'. ²⁵ Jīcslīhua' nalīpātē'kecu'tun lakatin camello na ixtani' līxtokon. Ā'lihua'ca' jīcslīhua' natanū chā'tin rico jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

²⁶ Ti takexmatli huā'mā' tahananli:

—ζTīchu tze na'a'kapūtāxtū?

²⁷ Jesús cāhuanilh:

—Chi'xcuui'n jāla catitatlāhualh tū natali'a'kapūtāxtu; xmān Dios tze nacāmākapūtāxtū.

²⁸ Pedro huanilh:

—Quina'n ica'kxtekui'likō'uj ixlīpō'ktu tū xa'icka'lhīyāuj ē iccāstālani'mā'n.

²⁹ Palaj tunca Jesús cākelhtīh:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'lh ti nata'a'kxtekui'li ixchicca'n natakexmatni' Dios. Ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj. É palh nata'a'kxtekui'li ixtā'taca'n o ixtzi'ca'n o ixtā'tūminca'n o ixpuscāta'ca'n o ixcamana'ca'n, ³⁰ ā'chulā' nataka'lhī nac cā'quilhtamacuj, ē nataka'lhī ixlātamāca'n tū jā catilak-sputli jā Dios māpa'ksīni'nkō'.

Ā'maktin Jesús māca'tzīnīni'lh chī nanī

Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34

³¹ Jesús cāmāta'satīnīni'lh ī'scujnu'nī'n ē cāhuanilh:

—A'mā'nauj nac Jerusalén jā namākentaxtūkō'can ixlīpō'ktu tū tatzo'kli profetas quimpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālmhā'n. ³² Naquintamacamāstā' na ixmacanca'n tī jā israelitas ē naquintalakapala ē naquintalakmaka'n ē naquintalakachojmanī. ³³ Naquintakēsnoka ē ā'līstān naquintamaknī. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj na'iclacastālanacuana'n.

³⁴ Ī'scujnu'nī'n jā ixtakexmatni' tū huanicu'tun huā'mā', nūn ixtaca'tzī tū ixlīchihuīna'mā'lh ixpālacata hua'chī xatatzē'kni' tū ixcāhuanimā'lh.

Jesús mālacahuānīlh chā'tin lakatzī'n xala' nac Jericó

Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52

³⁵ A'cxni' Jesús ixchā'mā'lh tza' nac cā'lacchicni' Jericó, ixuī'lh chā'tin lakatzī'n na ixpāxtūn tej. Ī'squi'nīhuā'yan. ³⁶ A'cxni' ixkexmata tētaxtumā'ca, ixkelhasqui'nīni'n tīchu ixtētaxtumā'lh. ³⁷ Huanica Jesús xala' nac Nazaret ixtētaxtumā'lh. ³⁸ Palaj tunca ta'salh ē huanli:

—jJesús! jHui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! jCaquilakalhu'ma'nti!

³⁹ Tī ixtapūlani' Jesús talacaquilhñīlh lakatzī'n ē tahuani caquilhca'cslalh, ē xla' ā'chulā' ta'salh ē huanli:

—jHui'x ixtā'nat David tī xa'icka'lhīmā'nauj! jCaquilakalhu'ma'nti!

⁴⁰ Palaj tunca Jesús tāyalh ē huanli calīmini'ca. A'cxni' lacatzuna'j ixlakayālh tza', kelhasqui'nīlh:

⁴¹ —jTūchu lacasqui'na' na'ictlahuani'yān?

Lakatzī'n kelhtīlh:

—Māpa'ksīni', caquimālacahuā'ni'.

⁴² Jesús huanilh:

—jCalacahuā'na'! Hui'x a'ka'Tīnī'ta' quit tzē na'icmālacahuānīyān ē ū'tza' litzeya'ntitza'.

⁴³ Xamaktin lacahuāna'lh lakatzī'n. Stālani'lh Jesús, ē makapāxūitēlha Dios. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't talaktzī'lh huā'mā' ē nā xlaca'n tamakapāxūilh Dios ixlīpō'ktuca'n.

19

Jesús ē Zaqueo

¹⁻² Ixuī'lh chā'tin rico; ixtacuhuīni' Zaqueo. Xapuxcu' mātā'jini'nī'n līxokot ixuani't. A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh nac Jericó, a'ntza' ixuī'lh Zaqueo.

³ Huā'mā' Zaqueo ixlaktzī'ncu'tun Jesús ē ixlakapascu'tun. Jāla ixlaktzī'n Jesús ixpālacata a'ctzuna'j chī'xcu' ixuani't ē lhūhua' tachi'xcuui't ixtokokecan. ⁴ Palaj tunca tu'j'numpūlah jā natētaxtu Jesús ē tahua'ca'lh nac a'katin ka'tla' qui'huī' tū huanican sicómoro. Chuntza' tzē nalaktzī'n. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh a'ntza', talacayāhualh ē huanilh Zaqueo:

—Palaj cayujti. Chuhua'j na'ictētachoko na mīnchic.

⁶ Zaqueo palaj tunca yujli ē līpāxuhua lē'lh Jesús na ixchic.

⁷ A'cxni' talaktzī'lh huā'mā', ixlīpō'ktuca'n tatzuculh talīchihuīna'n ē talāhuanilh Jesús tachokolh na ixchic tī jā tzeya chī'xcu'. ⁸ Ā'līstān Zaqueo tāyalh ē huanilh Jesús:

—Chuhua'j, na'iccāmaxqui' i'tāt tū icka'lhī xcamanīni'n. Palh xa'iccā'a'kskāhuī'maktīnī't ā'makapitzīn, na'iccāmaxqui' maktā'ti' ixlakxoko.

⁹ Jesús huanilh:

—Chuhua'j a'kapūtaxtuni'ta' ixpālacata a'ka'Tīnī'ta' chuntza' chī Abraham a'ka'Tī'lh. Nā xalanī'n na mīnchic nata'a'kapūtaxtu. ¹⁰ Quit Chī'xcu' xala' Tālmhā'n icmīlh iccāputza tī jā ta'a'ka'tī' ē na'iccāmasu'yuni' chī nacālīmakapūtaxtūcan.

Peckāuj tumīn

¹¹ A'cxni' ixtakexmatmā'nalh tachi'xcuui't tū ixcāhuanimā'lh Jesús, xla' cāhuanilh tū lītāmāsu'yu. Ixtatalacatzuna'jīmā'nalh nac Jerusalén, ē xlaca'n tapuhuanli palaj natasu'yu chī Dios namāpa'ksīni'nkō' nac cā'quilhtamacuj. ¹² Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ē xla' jā catīhuālh chī'xcu'. Ixa'mā'lh makat a'ktin nac ti'ya't jā nalīhuī'līcan ixlīrey ē ā'līstān nataspi'tpala. ¹³ A'cxni' ixtaxtumā'lh tza', cāmākextimīlh kelhacāuj ixtasācua' ē laccīm cāmāxqui'lh lhūhua' tumīn chā'tunu' ē cāhuanilh: “Camāscujū'tit tzmā' tumīn hasta a'cxni' na'icmīmpala.”

¹⁴ Tachi'xcuui't xalanī'n ixcā'lacchicni' jā ixtalaktzī'ncu'tun ē cāmāstālica lacscujni'n natahuan: “Jā iclacasqui'nāuj huā'mā' chī'xcu' rey nahuan.” ¹⁵ Masqui jā ixtalacasqui'n, lihui'līca ixlīrey ē chuntza' taspī'tli na ixti'ya't.

A'cxni' chīlh, cāmāta'satīnīni'lh tasācua' tī ixcāmaxqui'nī't tumīn. Ixcā'tzīcu'tun chī ixtat-lajani'ttza'. ¹⁶ Tī xapūla lakmīlh ē huanli: “Mīntumīn tlajani't makcāuj.” ¹⁷ Rey kelhtīlh: “Tzeya tasācua' hui'x, ixpālacata tzej māscuju'nī'ta' masqui macstī'na'j tumīn. Na'icui'līyān mīlīgobnador lakacāuj cā'lacchicni'.”

¹⁸ 'Chā'mpāl̄h chā'tin ē huanli: "Mintum̄in tlajani't makquitzis." ¹⁹ Nā kelht̄ilh: "Hui'x nalitahuil'la'ya' miligobnador lakaquitzis cā'lacchicni'."

²⁰ 'Palaj tunca chā'mpāl̄h chā'tin ē huanli: "Á' hui'lh mintum̄in. Icmāquī'lh a'ktin nac pixtahua'ca' ²¹ xipālacata icjicua'ni'yān. Hui'x palha' milimāpa'ks̄in. Hui'x taya'ya' tū jā hui'lini'ta' ē makalana'na' jā jā cha'nāna'ni'ta'." ²² Palaj tunca rey huanilh: "Hui'x jā tze ya tasācua'. Mintachihuūn limālacsu'yuyān. Hui'x puhua'na' palh quit palha' icmāpa'ks̄ini'n ē ictaya tū jā quit icui'lini't, ē icmakalana'n jā jā quit iccha'nāna'ni't. ²³ ¿Tū xipālacata jā hui'li' nac banco quintum̄in? Chuntza' xa'icmakt̄ini'lh quintum̄in ē i'ska'ta' a'cxni' xa'ictaspi'tpāl̄h na quinchic."

²⁴ 'Cāhuanilh tī ixtayāna'lh: "Camakt̄it̄it̄ ixtum̄in ē camaxquī'tit̄ tī tlajani't makcāuj." ²⁵ Tahuanih: "Xla' ka'lh̄tza' makcāuj." ²⁶ Rey kelht̄ini'lh: "Iccāhuaniyān ā'chulā' namaxquī'can tī ka'lh̄i, ē tī jā lh̄uhua' ka'lh̄i namakt̄ikō'can tū ka'lh̄i. ²⁷ Quintā'lāquichlaktzi'ni'n tī jā talacasqui'n na'ictahuil'la hua'chi rey, caquili'ta'ni'tit ē cacāmakni'tit na quilacat̄in."

Jesús tanūlh nac Jerusalén

Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19

²⁸ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús tayal ixtej nac Jerusalén. ²⁹ Ixtalacatzuna'jīmā'lh̄tza' nac cā'lacchicni' jā huanican Betfagé ē jā huanican Betania. A'ntza' lacatzuna'j sipej jā huanican Olivos. Jesús cāmāpūl̄ilh chā'tu' i'scujnu'ni'n ³⁰ ē cāhuanilh:

—Capint̄it̄ nac cā'lacchicni' tū tasu'yu milacatzuna'jca'n. A'cxni' nachipinā'tit, nalaktzi'nā'tit a'ktin xaska'ta' burro tū chī'yāhuacani't. Jāna'j tī chā'tin ixkētahui'lani't. Caxcutt̄it ē caquili'limini'uj huā'tzā'. ³¹ Palh cat̄ihuālh nacākelhasqui'nīyān: "¿Tū xipālacata xcutpā'na'ntit burrito?" hui'xina'n nakelht̄ini'nā'tit: "Māpa'ks̄ini' namaclacasqui'n."

³² Scujnu'ni'n ta'alh ē tamaclalh chuntza' chī Māpa'ks̄ini' ixcāhuanini't. ³³ A'cxni' ixtacutmā'nalh burro, ixtēcu' cāhuanilh:

—¿Tū xipālacata xcutpā'na'ntit burro?

³⁴ Xlaca'n takelht̄ini'lh:

—Māpa'ks̄ini' namaclacasqui'n.

³⁵ Lē'ni'ca Jesús palaj tunca ē talikētlapalh ixlu'xu'ca'n ē Jesús kētahui'lh burro. ³⁶ A'cxni' Jesús ixa'mā'lh̄tza' punchuna'j, ixmāpī'ni'tēlhacan lu'xu' nac tej. ³⁷ A'cxni' ixtatalacatzuna'j itēlh̄tza' ē ixta'a'kapūmācha'tza' nac sipej Olivos, tatzuculh tapāxuhua ixlipō'ktuca'n tī ta'ka't'lh ē ixtastalani'tēlha. Tata'salh ē tamakapāxūilh Dios xipālacata ixlipō'ktu li'a'cn̄in tū talaktzi'lh. ³⁸ Ixtahuan:

—¡Sicua'lanālani't Puxcu' tī mimā'lh xipālacata ixlimāpa'ks̄in quinDiosca'n! ¡Lipāxuhua nac a'kapūn! ¡Calakachi'xcuhui'ca Dios!

³⁹ Palaj tunca ā'makapit̄in fariseos tī ixtayāna'lh na ixpu'nanca'n tachi'xcuhui't, tahuanih: —Mākelhtahua'kē'ni', cacāquilhni' tī tastālani'yān.

⁴⁰ Jesús cākelht̄ilh:

—Iccāhuaniyān palh tzamā' nataquilhca'csla, chihuixni' natata'sa.

⁴¹ A'cxni' lacatzuna'jtza' ixa'mā'cha', Jesús laktzi'lh cā'lacchicni' Jerusalén ē calhuanli ⁴² ē huanli:

—¡Tze ixuanli mimpālacataca'n xalanī'n nac Jerusalén palh ixkexpa'ttit cahuālh chī nali'a'kapūtaxtuyā'tit, masqui huā'mā' quilhtamacuj! Chuhua'j tatzē'kni't ē jāla cati'a'kapūtaxtutit. ⁴³ Namin a'ktin quilhtamacuj tū jā tze. Mintā'lāquichlaktzi'ca'n natamin natayāhua a'ktin culalh ixmacni' mīncā'lacchicni'ca'n ē nacātālītamacsti'li'yān calhāxcuhuālh. ⁴⁴ Nacātālīso'ktamacatāyān nac tī'ya't. Nacātamaknikō'yān milipō'ktuca'n ē natalakpaklhkō' ē jā catimāxteklī nūn a'ktin chihuix ixa'cpūn talhta'm. Chuntza' nacā'a'kspulayān xipālacata jā lakapastit̄ Dios a'cxni' ticālakmin ixcāmākapūtaxtūcu'tunān.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na xipūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22

⁴⁵ Palaj tunca Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cātamacxtu tī ixtastā'namā'nalh ē ixtatamāhuana'mā'nalh na ixtanquilht̄in templo. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Tatzō'kni' na ixtachihuūn Dios: "Quinchic xmān xipūtlahuacan oración." Chī tlahua'pā'na'ntit limāxtunī'tantit hua'chi xipūtatze'kni'ca'n ka'lhāna'ni'n.

⁴⁷ Ixlakaliyān Jesús ixmāsu'yumā'lh nac templo. Ixtaputzani'mā'nalh chī natalīmakni' xanapxucu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'ni'n limāpa'ks̄in ē nā māpa'ks̄ini'ni'n. ⁴⁸ Jā ixtamaclani' chī natalīmakni' xipālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ca'cs ixtakexmatmā'nalh.

20

Ixlīmāpa'ks̄in Jesús

Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33

¹ A'ktin quilhtamacuj Jesús ixcāmāscā'timā'lh tachi'xcuhuī't nac templo ē ixcāmāsu'yuni'mā'lh chī tzē nali'a'kapūtaxtucan. Tachilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn ē nā xanapuxcu'nu' israelitas. ² Tahuanihl:

—Caquilāhuanij: ¿Tī ixlīmāpa'ksīn cālītlahua'pā't ztamā'? ¿Tīchu maxquī'n huā'mā' limāpa'ksīn?

³ Palaj tunca cāhuanilh Jesús:

—Nā quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh. Caquilākelhtūj: ⁴ ¿Tī ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan? ¿Ixlimāpa'ksīn Dios o ixlīmāpa'ksī'nca'n chi'xcuhuī'n? Caquilākelhtūj.

⁵ Xlaca'n tatzuculh talālītā'chihuīna'n ixlīmānca'n ē talāhuanilh:

—¿Chī nahuanīyāuj? Palh nahuanīyāuj Dios māpa'ksīlh Juan, naquincākelhasqui'nīyān: “¿Tū ixpālacata jā a'ka't'nī'ta'ntit?” ⁶ Palh nahuanīyāuj chi'xcuhuī'n tamāpa'ksīlh, ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't naquincātacucta'lamaknīyān ixpālacata xlaca'n tahuan Juan ixlīcāna'ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't.

⁷ Chuntza' takelhtūlh jā ixtaca'tzī tīchu ixlīmāpa'ksīn ixlīmā'kpaxīni'n Juan. ⁸ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Nā chuntza' quit jā icticāhuanin tīchu ixlīmāpa'ksīn iccālītlahua huā'mā'.

Xalacca'tzāna' maksujnī'n

Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11

⁹ Palaj tunca Jesús tzuculh cātā'chihuīna'n tachi'xcuhuī't. Cāhuanilh tū līca'tzīni'can:

—Ixu'lh chā'tin chī'xcu' tī cha'nli mayāc tū māstā' uva. A'listān māsācua'nīlh ixti'ya't makapitzīn tasācua'n natascuja i'tātna' ē makās a'lh ā'lacatin.

¹⁰ A'cxni' chilhtza' ixpālān uvas, macā'lh t'scujnī' na ixpū'uva. A'lh cāsqui'ni' tasācua'n catamaxquī'lh tū tamakalanī't tū ixtla' ixtēcu' ti'ya't. Xlaca'n talacni'cui'līlh lacscujnī' ē tzej chuntza' māspi'tca. Jā tū tū maxquī'ca.

¹¹ Palaj tunca ixtēcu' pū'uva macā'mpāl'h ā'chā'tin ixlascujnī'. Nā chuntza' tlahuaca chī xapūla; lacni'cui'līca ē talakapalalh ē chuntza' māspi'tca. ¹² Ixlīmaktu'tun macā'mpāl'h ā'chā'tin. Nā xla' mātākāhuī'ca ē makatzā'laca.

¹³ A'listān ixtēcu' ti'ya't huanli: “¿Tūchu na'ictlahua? Na'icmacā'n quinka'hua'cha tī icpāxquī'. A'cxni' nalaktzī'nca'n palhāsā' nalakachi'xcuhuī'can.” ¹⁴ A'cxni' talaktzī'lh ka'hua'cha, tasācua'n talāhuanilh: “Ū'tza' tī ixtla' nahuankō' tū ka'lhī ixtāta'. Camakniuj ē chuntza' quilaca'n nahuan pū'uva.” ¹⁵ Tamāxtulh nac pū'uva ē tamaknīlh.

Jesús cākelhasqui'nīlh:

—Ixtēcu' pū'uva, ¿tū puhua'nā'tit nacātlahuani' tī ixtamakscujmā'nalh? ¹⁶ Na'a'n ē nacāmālakspūtūkō' tzamā' tasācua'n ē nacāmāsācua'nī pū'uva ā'makapitzīn xtum tasācua'n.

A'cxni' tachi'xcuhuī't takexamtli huā'mā' tachihuīn, tahuanih:

—¡Nūn calacasqui'nli Dios!

¹⁷ Jesús cālaktzī'lh ē huanli:

—¿Tū huanicu'tun tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios? Chuntza' huan:

Tapācna'nī'n talakmaka'lh chihuix ē tzamā' chihuix tū ā'chulā' ixlacasqui'nca.

¹⁸ Jesús chihuīna'mpāl'h:

—Tī jā tzej takexamata quintachihuīn, xlaca'n hua'chī tī talī'a'kchekxlalh chihuix ē tatakāhuī'lh. Tī jā ta'a'ka't' quintachihuīn, xlaca'n hua'chī tī cā'a'klhta'lalh ka'tla' chihuix ē cālakka'nkxli ē tanīlh.

Ixpālacata tamātā'jin

Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17

¹⁹ Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn titachi'pacu'tunli Jesús palaj tunca huā'mā' quilhtamacuj ixpālacata taca'tzīlh xlaca'n hua'chī scujnu'nī'n nac pū'uva. Jā tachi'palh ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't. ²⁰ Palaj tunca cālakmacā'nca mak-taka'lhna'nī'n tī ixtatasu'yu lactzeya chī'xcuhuī'n. Cālakmacā'nca natakeexamtū catūhuālh tū tzē natalīmālacsu'yun. Chuntza' tzē ixtalīmālacapū'lh na ixlacatīn gobernador. ²¹ Ū'tza' talīkelhasqui'nīlh huā'mā':

—Mākelhtahua'kē'ni', icca'tzīyāuj tū hua'na' ē tū māsu'yu'ya' ū'tza' ixlīcāna'. Icca'tzīyāuj hui'x jā catlahua'nī'ya' cuenta chī talichihuīna'nān tachi'xcuhuī't. Hui'x lacxtīm cālaktzī'na' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'x tzej māsu'yu'ya' chī Dios lacasqui'n. ²² ¿Ē tze na'icxokoyāuj tū māta'jīni'n emperador romano o jā ixlacasqui'nca?

²³ Jesús ixca'tzī xmān ixtalīlaktzī'ncu'tun ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata quilālīlaktzī'ncu'tunāuj? ²⁴ Caquilāmāsu'yuni'uj tumīn tū līxokocan. ¿Tīchu ixlacan tasu'yu nac huā'mā' tumīn ē tīchu ixtacuhuīni' tatzō'kni'?

Takelhtūlh:

—Ixtla' emperador.

²⁵ Palaj tunca cāhuanilh:

—Camaxqui'tit emperador tū iخلا' ē camaxqui'tit Dios tū iخلا'.

²⁶ Jā tū tamacalalh tū tzē ixtalimālacsu'yu tū iخuan ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. Talī'a'cnīlh chī kelhtīni'lh ē chuntza' taquilhca'cslalh.

Chī nala a'cxni' nalacastālancaua'n

Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27

²⁷ Ā'listān makapitzīn saduceos talaka'lh Jesús. Xlaca'n tamāsu'yu jā catilacastālancaua'nca. Ū'tza' talihuanilh Jesús:

²⁸ —Mākelhtahua'kē'ni', Moisés quincāmakxtekni'nī'tan huā'mā' tatzō'kni': Palh nanī chā'tin chī'xcu' tī tamakaxtoknī'ttza' ē palh nīmakxteklī ixpuscāt ē jā tī ixka'hua'cha, ixlacasqui'nca ī'stancu natā'tamakaxtoka tī nīmaka'ncanī't. Xapūla ka'hua'cha tī nalacatuncuhui' ixka'hua'cha nahuan xapuxcu' tī nīnī'ttza'.

²⁹ Ixtahui'lāna'lh kelhatojon litā'timīn. Xapuxcu' tamakaxtoklī ē jā ka'lhīlh ī'ska'ta' a'cxni' nīlh. ³⁰ Ixlīchā'tu' tā'tamakaxtoklī tī nīmaka'ncanī'ttza' ē chuntza' nīpālh chī'xcu'; jā tī chā'tin ī'ska'ta' makxteklī. ³¹ Ixlīchā'tu'tun tā'tamakaxtokpālh tī nīmaka'ncanī'ttza' ē nā chuntza' ixlīkelhatojon ē ixlīpō'ktuca'n tanīlh; jā tī chā'tin ī'ska'ta'ca'n tamakxteklī. ³² Ā'listān nā puscāt nīlh. ³³ A'cxni' nalacastālancaua'nca, žtīchu iخلا' nahuan tamā' puscāt? Ixkelhatojonca'n tatā'tamakaxtoknī't.

³⁴ A'cxni' Jesús cākelhtīlh:

—Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj tamakaxtokcan ē tamāmakaxtoka ixtzu'ma'janca'n. ³⁵ Tī natalacastālancaua'nmpala ē natachā'n nac a'kapūn jātza' catitatamakaxtoklī ē jātza' catilāmāmakaxtoklī, ³⁶ ē jātza' maktīn catitanīlh. Chuntza' natala hua'chī ixāngeles Dios. Ixlacstīn Dios natahuan ixpālacata talacastālancaua'nī't. ³⁷ Nā Moisés quincāmāca'tzīnyān chī nīnī'n natalacastālancaua'nmpala, a'cxni' tzo'kli ixpālacata pūtzu'na'j qui'hui' tū ixlamamā'lh. Tzo'kli chī Māpa'ksīni' ū'tza' ixDios Abraham ē iخلا' Isaac ē iخلا' Jacob. ³⁸ Dios ū'tza' ixDiosca'n xalakahuan ē jā iخلا'ca'n xanīn. Dios cālaktzī'n ixlīpō'ktuca'n talakahuan.

³⁹ Palaj tunca ā'makapitzīn xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tahuaniilh Jesús:

—Tzej kelhtīni'nī'ta'.

⁴⁰ Ē jātza' talihui'līlh natakelhasqui'nī catūhuālh.

Cristo īxū'nātā'nat David

Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37

⁴¹ Jesús cāhuanilh:

—žChī līhuancan Cristo tī Dios hui'līlh ixlīmakapūtāxtūnu' ū'tza' īxū'nātā'nat David? ⁴² David tzo'kli nac libro tū huanicn Salmos:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la' na quimpekxtūcāna'j, ⁴³ hasta a'cxni' na'iccāskāhuī'kō' mintā'lāquichlaktzi'.”

⁴⁴ Palh David līchihuīna'nli īxū'nātā'nat ē māpācuhuilh ixMāpa'ksīni', ū'tza' huanicu'tun xla' ā'chulā' xaka'tla' nalītaxtu —huanlī Jesus.

Jesús cālīmālacsu'yulh xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn

Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54

⁴⁵ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtakexmatmā'nalh ē Jesús cāhuanilh ī'scujnu'nī'n:

⁴⁶ —Catamaktaka'lhīt ē jā ticāta'a'kškāhuī'yān xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn tī tapūlatā'kchokocu'tun xapūlmā'n ixlū'xu'ca'n. Nā talacasqui'n cacātā'chihuīna'nca ē cacālakachi'xcuhui'ca nac cā'tejen. Na ixtēploca'n israelitas xlaca'n taquilhpūlatahui'lacu'tun ē talacasqui'n cacālakachi'xcuhui'ca jā tlahuacan cā'tani'. ⁴⁷ Xlaca'n ta'a'kškāhuī'maktī ixchicca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē ā'listān naj tunca ta'orarlī jā nacālaktzī'ncan ē chuntza' talī'a'kškāhuī'nī'n. Ā'chulā' natapātīni'n xlaca'n ē jā ā'makapitzīn.

21

Tū māstā'lh xcamanīn tī nīmaka'ncanī't

Mr. 12:41-44

¹ Jesús ixiū'lhcus nac templo ē cālaktzī'lh chī lacricujnu' ixtamojō lhūhua' tumīn jā māquī'can tumīn tū lakalhu'mancanī't Dios. ² Nā laktzī'lh chā'tin tī nīmaka'ncanī't ē xcamanīn. Mojojōh pektu' ixtumīn iخلا' cobre tū jā tapalaxla'. ³ Jesús huanli:

—Ixlicāna' iccāhuanīyān. Huā'mā' xcamanīn tī nīmaka'ncanī't māstā'nī't tū ā'chulā' ixtapalh na ixlacatīn Dios ē jā ā'makapitzīn. ⁴ Xlaca'n tamāstā' tū cāquītāxtūni'nī'ttza'. Xla' masqui jā lhūhua' ixka'lhī, māstā'kō'lh tū ixlīhuā'yan.

Jesús huanlī nalactlahuacan xaka'tla' templo

Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2

⁵ Ā'makapitzīn ixtalīchihuīna'mā'nalh chī ixlītžehuanī't templo ē ixlītžehuanī't chihuix ē ixlīpō'ktu tū chī'xcuhui'n ixtalīmīni'nī't Dios. ⁶ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nūn a'ktin chihuix catlākēlhtahuī'lh. Ixlipō'ktuca'n natapachkō' ē talhta'm nalacla.

Tū nalīca'tzīcan a'cxni' na'a'ksputa cā'quilhtamacuj

Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23

⁷ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'nī', ¿jā'cxni' na'a'kspula tzamā'? ¿Chī na'iclicā'tzīyāuj palh palaj na'a'kspula tū hua'nti'?

⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Catamaktaka'lhtit ē jā nacāta'a'kskāhuī'yān ixpālacata lhūhua' chi'xcuhuī'n natahuan taka'lhī quilimāpa'ksīn. Chā'tunu' natahuan: “Quit Cristo tū Dios Iacsacnī't.” Natahuampala: “Chuhua'j chilhtza' ixquilhtamacuj Cristo.” Jā tistālani'yā'tit. ⁹ Nakexmatcan chī sā'nān jā lacatzuna'j lamā'lh guerra ē nacātamāca'tzīnyān chī tatā'kaqui' tachi'xcuhuī't. Jā tijicua'nā'tit ixpālacata huā'mā' pūla na'a'kspula ē ā'listān na'a'ksputa cā'quilhtamacuj.

¹⁰ Cāhuanipālh:

—Chā'tin puxcu' ixtā'lāquiclhaktzi' nahuan ā'chā'tin. Chā'tin māpa'ksīni' naskāhuī'cu'tun ā'chā'tin. ¹¹ Palha' natachiqui' tī'ya't ē calhāxcuhuālh na'a'nān tatzī'ncstat ē lhūhua' ta'jatāt. Lijicua' tū natatasu'yu nac a'kapūn ē laka'tla'n lī'a'cnīn.

¹² Pūla nacātachi'payān hui'xina'n ē nacātamakapātīnīnān. Nacātalē'nān nac templo natalahuacan justīcia, ē nacātamānyān nac pūlāchī'n ē nacātalē'nān ixlacatīnca'n reyes ē guber-nadores ixpālacata quāta'a'ka'tī'ni'yāuj. ¹³ Chuntza' tzē naquilālichihuīna'nāuj. ¹⁴ Calīhui'li'tit jā nali'a'ktuyunā'tit chī nalītamaktāyayā'tit. ¹⁵ Quit na'iccāmāsu'yuni'yān tachihuīn ē na'iccāmāxquī'yān talacapāstacni' ē chuntza' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n jā caticāskāhuī'n ē jā catitā'lāhua'nitit.

¹⁶ Hui'xina'n nacāmamacāstā'yān mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n ē mintā'timīnca'n ē mintalapasni'ca'n ē minamigoca'n. Ā'makapitzīn hui'xina'n nacātamaknīyān. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nacātaquiclhaktzī'nān ē xmān quimpālacata. ¹⁸ Jā caticāyujī'n nūn kentin miya'jca'n. ¹⁹ Calīhui'li'tit natāyani'yā'tit ē a'cxni' na'a'kspulakō', naka'lhī'yā'tit milatamatca'n.

²⁰ A'cxni' nalaktzī'nā'tit Jerusalén litamacstī'li'nī't soldados, naca'tzīyā'tit palaj nalact-lahuacan cā'lacchicni'. ²¹ Palaj tunca ixlacasquī'nca natatzā'la hasta nac sipej xlaca'n tū tahui'lāna'lh nac estado Judea. Tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén ixlacasquī'nca natataxtuyā'cha'. Tī ta'anī't nac cā'tacuxtu jā catitataspi'tī nac cā'lacchicni'. ²² E tzamā' quilhtamacuj ū'tza' napūpātīnī'ncan. Namākentaxtūcan ixlipō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

²³ Tzamā' quilhtamacuj koxa titala puscan tī taka'lhīni'n ē tī tamātzī'quī'ni'ncus ixpālacata lhūhua' tapātīn na'a'nān. Ixtasītzī' Dios nacāmakapātīnīn tachi'xcuhuī't.

²⁴ Makapitzīn natanī nac guerra ē ā'makapitzīn xatachī'n nacālē'ncan lacatin nac cā'lacchicni'. Tī xalanī'n makat natalactlahua ixlīka'tla' nac Jerusalén ē natamaknī xalanī'n a'ntza' hasta a'cxni' Dios nahuan jātza' catatlahualh.

Chī namimpala Chi'xcu' xala' Tālmā'n

Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37

²⁵ Jesús cāhuanipālh:

—Palaj tunca na'a'nān lī'a'cnīn nac cā'quilhtamacuj ē nac mālhcu'yu' ē nac sta'cu. Xalanī'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj natatamakchuyīkō' ē nūn catitaca'tzīlh tū natatlahua. Nā-jicua'xnīncan chī namacasā'nān mar. ²⁶ Tachi'xcuhuī't natajicua'xnīkō' a'cxni' natala-capāstaca tū nacā'a'kspula huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Hasta nac a'kapūn natachiqui. ²⁷ A'cxni' naquilaktzī'ncan quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n chī na'icpūmin nac poklhnu'. Na'icka'lhī lhūhua' līli'huī'qui ē tzēhuānī't na'icckaka. ²⁸ A'cxni' natzucu a'kspula huā'mā', calīpāxuhua'tit ē catalacayāhua'tit ixpālacata palaj na'a'kapūtaxtuyā'tit.

²⁹ Nā cāhuī'limī'lh huā'mā' tamāsu'yūn:

—Calaktzī'ntit xaqui'hui' higo ē catūhuālh qui'hui'. ³⁰ A'cxni' tasu'yutza' a'kapu'mā'lh qui'hui' a'cxni' naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' lhcāncan. ³¹ Chuntza' a'cxni' na'a'kspula ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuaniyān, naca'tzīyā'tit talacatzuna'jīmā'lhtza' a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'.

³² Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Xlaca'n tū tahui'lāna'lhcus jā catitanīkō'lh hasta a'cxni' jānal' catī'a'nalhx ixlipō'ktu huā'mā' tū iccāhuanin. ³³ Masqui nasputa a'kapūn ē nasputa tī'ya't, jā maktin catisputlī quintachihuīn; namākentaxtūkō'can.

³⁴ Cuenta catlahua'tit ē jā camakxtektit palha' nala milīstacna'ca'n ixpālacata vicio ē taka'chīn ē nūn ixpālacata catūhuālh tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Caskalalhtahuī'la'tit; xamaktin namin huā'mā' quilhtamacuj. ³⁵ Namin hua'chī a'ktin a'ktā'lh tū xamaktin yuja. Lacxtim chuntza' nacā'a'kspula ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁶ Tacāxni'j catahuī'la'tit ē pō'ktu quilhtamacuj nasquī'ni'yā'tit Dios ē

chuntza' tzē nalitāyāni'yā'tit ixlīpō'ktu tzamā' tū na'a'nān. Na'orarlī'yā'tit ē chuntza' tzē natāyayā'tit na quīlacatīn quīt Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

³⁷ Cā'cuhūni' Jesūs ixmāsu'yu nac templo ē cā'tzī'sni' ixa'n tahuī'la nac sipej jā huanican Olivos. ³⁸ Tachi'xcuhui't tzi'saj ixta'a'n nac templo natakexmata tū Jesūs ixcāhuani.

22

Talichihuina' nli natachi'pa Jesūs

Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53

¹ Lacatzuna'jtza' ixmimā'lh ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua a'cxni' hua'can pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. ² Xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn ixtaputzamā'nalh chī natalīmāmaknīnī'n Jesūs. Ixtajicua'n tachi'xcuhui't.

³ Palaj tunca skāhūi'ni' tanūni'lh Judas tī ixlī'a'ktu' ixtacuhūni' Iscariote. Xla' chā'tin ixlīkelhacājtu' scujnu'ni'n ixuanī't. ⁴ Xla' ū'tza' cālaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policia' tī ixtamaktaka'ha templo. Ū'tza' cātā'chihuina'nli chī nacālimacamāquī' Jesūs. ⁵ Xlaca'n tapāxuhua'kō'lh ē tahuani'lh natamaxquī' tumīn. ⁶ Judas cākelhtīlh ē tzuculh putzani' chī tzē nalīmācamāstā' Jesūs a'cxni' jā lhūhua' ixtahuī'lāna'lh tachi'xcuhui't.

Jesūs cātā'huā'yah' ixapōstoles

Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

⁷ Ixtzucumā'ltza' cā'tani' a'cxni' ixua'can pāntzīn tū jā lītlahuacani't levadura. Huā'mā' quīltamacuj ixlacasquī'nca namaknīcan a'ktin xaska'ta' purecu' tū nalakahui'lican Dios.

⁸ Jesūs cāmacā'lh Pedro ē Juan ē cāhuanilh:

—Capintit nacāxtlahua'ya'tit jā nahua'yāuj purecu'.

⁹ Xlaca'n takelhasquī'nīlh:

—¿Jāchu lacasquī'na' na'iccāxtlahuayāuj?

¹⁰ Jesūs cākelhtīlh:

—A'cxni' natanū'yā'tit nac cā'lacchicni', napāxtokā'tit chā'tin chī'xcu' tī lē'mā'lh ixtlāmam. Nastālani'yā'tit hasta jā natanūyācha' nac chic ¹¹ ē nahuaniyā'tit ixtēcu' chic: “Mākelhtahua'kē'ni' huaniyān: ¿jā huī'lh cuarto jā tzē na'iccātā'hua' quiscujnu'ni'n tū hua'can cā'tani' pascua?” ¹² Palaj tunca nacāmāsu'yuni'yān a'ktin ka'tla' cuarto cāxyālh'tza' ixlē'ktu' piso. A'ntza' nacāxtlahua'yā'tit quīlīhua'ca'n.

¹³ Ta'a'lh ē chuntza' tamākentaxtlīh chī Jesūs cāhuanilh, ē tacāxtlahualh līhua'.

¹⁴ A'cxni' lacchā'lh hora, Jesūs ē ixapōstoles tatahuī'lh tahuā'yan. ¹⁵ Palaj tunca Jesūs cāhuanilh:

—Xa'iccātā'huā'yancu'tunān huā'mā' smalanka'n ixpālacata quīt palaj na'icni'. ¹⁶ Chuhua'j ā'xmān na'iccātā'huā'yanān hasta a'cxni' namākentaxtlūkō'can ixlīpō'ktu tū Dios māpa'ksīni'lh.

¹⁷ Palaj tunca tayalh vaso tū ixlitzumā'lh xaxcān uva ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios. Cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Camaktīnī'ntit ē cahua'tit milīpō'ktuca'n. ¹⁸ Quit jātza' ā'maktin ictīhua'lh xaxcān uva hasta a'cxni' nalaktzī'nā'tit chī Dios māpa'ksīni'nkō'.

¹⁹ Ixlī'tza'la tayalh pāntzīn ē maxquī'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē māpitzīlh. Cāmaxquī'lh xlaca'n ē cāhuanilh:

—Ū'tza' huā'mā' quīmacni' tū macamāstā'mā'ca mimpālacataca'n. Chuntza' natlahua'yā'tit naquīlālīlacapāstacāuj.

²⁰ Nā chuntza' tlahuapālh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh ē cāhuanilh:

—Xaxcān uva tū pūhuī'lh huā'mā' vaso, ū'tza' quīnka'lhni'. Ū'tza' tū līcāxtlahuaca xasāsti' talacāxtlahuan ixpālacata chī Dios nacālimakapūtāxtū tachi'xcuhui't. Quīnka'lhni' ū'tza' tū na'icmaka'n mimpālacataca'n.

²¹ 'Chuhua'j chī huī'lh quīmacan nac mesa, nā chuntza' huī'lh ixmacan chī'xcu' tī naquīmacamāstā'. ²² Quit Chī'xcu' xala' Tālmā'n ē naquīnka'kspula chuntza' chī tatzo'kni' quīmpālacata na ixtachīhuīn Dios. Līlakalhu'mānat chī'xcu' tī naquīmacamāstā'; nalīpuhuan —huanlī Jesūs.

²³ Palaj tunca tatzuculh talākelhasquī'nī chā'tunu' xlaca'n tī ixmacamāstā'lh.

Tī ā'chulā' ixlacasquī'nca

²⁴ Palaj tunca tatzuculh talālītā'chihuīna'n tīchu chī xlaca'n ā'chulā' ixlacasquī'nca. ²⁵ Jesūs cāhuanilh:

—Reyes tamāpa'ksī hua'chī ixtēcu'ca'n tachi'xcuhui't ē tachi'xcuhui't tahanan lactze reyes.

²⁶ Jā chuntza' tila'yā'tit huī'xina'n. Tī ā'chulā' ixlacasquī'nca chī huī'xina'n xla' nala chuntza' chī xastancu. Tī namāpa'ksīni'ncu'tun ixlacasquī'nca nala chuntza' chī chā'tin tasācua'.

²⁷ ¿Tīchu puhua'na' ā'chulā' ixlacasquī'nca, tī huā'yamā'lh o tī mojomā'lh pulātu? ¿Ē jā ixlīcāna' ā'chulā' ixlacasquī'nca tī huā'yamā'lh? Quit īclītaxtlh chuntza' chī tī mojomā'lh mimpulātuca'n.

²⁸ Hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj quilātā'latlā'huanāuj masqui lhūhua' tū ixquina'kspula.
²⁹ QuinTāta' quimaxqui'lh quilimāpa'ksin, ē nā quit na'iccāmaxqui'yān milimāpa'ksinca'n.
³⁰ Chuntza' na'iccātā'huā'yanān jā na'icmāpa'ksini'n. A'tza' natahui'la'yā'tit ē nacāputzāna'nīyā'tit kelhacāujtu' tribus ti israelitas.

Jesús huanilh Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38

³¹ Nā Māpa'ksini' cāhuanilh:

—Cuenta catlahua'tit expālacata skāhu'i'ni' cālilaktzī'ncu'tunān palh tzē nacā'a'kskāhu'i'yān.

³² Quit icsqui'ni'lh Dios mimpālacata, Simón. Icsqui'ni'lh jā catipātza'nkākō'j ixlīpō'ktu tū a'ka't'ni'ta'. Hui'x a'cxni' naquintalaksipitni'palaya', cacāmaktāya' mintā'timīn.

³³ Simón Pedro huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', iclihui'li na'ictā'a'nān hasta nac pūlāchī'n ē na'ictā'nīyān.

³⁴ Jesús huanilh:

—Pedro, icuaniyān huā'mā' quilhtamacuj, a'cxni' jāna'j ta'sa puyux, maktu'tun naquin-quilhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'.

Ixtalacatzuna'jīmā'lh hora tū napūpātīni'n Jesús

³⁵ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—A'cxni' iccāmacā'n ē jā lī'pintit mimpūtumīnca'n nūn mimurralhca'n nūn mincaclhi'ca'n, jē cāspu'tni'n tū ixmaclacasqui'nā'tit?

Xlaca'n tahananli:

—Jā tū.

³⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—Chuhua'j xtum iccāhuaniyān. Ti ka'lhī ixmurralh, calē'lh ē calē'lh ixpūtumīn. Palh jā ka'lhī ixmachīta, castā'lh ixchamarra nalītamāhua. ³⁷ Ū'tza' iccāhuaniyān expālacata quit na'icmākentaxtu'ixlīpō'ktu tū tatzō'kni' quimpālacata. Chuntza' tatzō'kni':
 Laktzī'nca'n hua'chī chā'tin tī jā tze.

Chuhua'j ixlīpō'ktu tū tatzō'kni' quimpālacata, ixlacasqui'nca nakentaxtu.

³⁸ Palaj tunca i'scujnu'nī'n tahananli:

—Mākelhtahua'kē'ni', ā' hui'lh kentū' machīta.

Jesús kelhtīni'lh:

—Tzetza'.

Jesús orarlīh jā huanican Getsemanī

Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42

³⁹ Palaj tunca Jesús taxtulh nac cuarto ē chī ixlīismanīn'ttza', a'lh nac sipej jā huanican Olivos. Tastālani'lh i'scujnu'nī'n. ⁴⁰ A'cxni' tachā'lh, cāhuanilh:

—Na'orarlīyā'tit jā nacāta'a'kskāhu'i'yān a'cxni' nacātalilaktzī'ncu'tunān.

⁴¹ Palaj tunca Jesús a'lh lacapunchuna'j ē tatzokostalh na'orarlī. ⁴² Huanli:

—QuinTāta' Dios, palh hui'x lacasqui'na', caquimā'a'kapūtaxtu huā'mā' tapātīn. Masqui na'icpātīni'n, calalh tū hui'x lacasqui'na' ē jā calalh tū quit iclacasqui'n.

⁴³ Palaj tunca tasu'yuni'lh chā'tin āngel xala' nac a'kapūn. Tā'chihuīna'nli Jesús namaxqui'tatli'hu'i'clhtat. ⁴⁴ Lhūhua' ixpātīni'mā'lh, ē Jesús ā'chulā' squi'ni'lh Dios. I'skakana'mā'lh expālacata lhūhua' ixpātīni'mā'lh. Tasu'yulh hua'chī i'sta'jmā'lh ixka'lhni' chī skakana'lh.

⁴⁵ A'cxni' orarlīkō'lh, tāyahl ē taspī'tli jā ixcāmaktexkni't i'scujnu'nī'n. Ixtalhtatamā'nalh cāmaclalh expālacata ixcāskāhu'i'mā'lh talhtata ē ixtalīpuhuamā'nalh. ⁴⁶ Palaj tunca cāhuanilh:

—¿Tū expālacata lhtatapā'na'ntit? Catā'kaqu'i'tit ē casqui'ni'tit Dios jā nacātāskāhu'i'yān a'cxni' nacātalilaktzī'ncu'tunān.

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11

⁴⁷ Ixcātā'chihuīna'mā'lhcus Jesús a'cxni' tachā'lh lhūhua' tachi'xcu'huīt. Chā'tin ixlīkelhacāujtu' scujnu'nī'n tī ixuanican Judas, ū'tza' ixcāpūlani'tēlha. Laktalacatzuna'jīlh Jesús ē mu'sulh. ⁴⁸ Palaj tunca Jesús huanilh:

—Judas, hui'x quilacamū'su'ya' ē chuntza' quilīmacamāstā'ya' quit, Chī'xcu' xala' Tālmā'n.

⁴⁹ A'cxni' talaktzī'lh tū ixa'kspulamā'lh Jesús, tū ixtatā'hu'i'lāna'lh takelhasqui'nīlh:

—¿Ē na'icmāxtuyāuj machīta na'iccālīhui'lini'yāuj?

⁵⁰ Chā'tin i'scujni' mātakāhuī'lh ixtasācua' xapuxcu' pālej ē a'kakā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kapekcāna'j. ⁵¹ Jesús huanilh:

—Camakxtektit; jātza' catlahua'tit.

Palaj tunca Jesús xa'malh ixa'ka'xko'lh tasācua' ē tzej cāxlapālh. ⁵² Palaj tunca cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' policīa tī ixtamaktata'lha templo ē xanapuxcu'nu' israelitas, ixlīpō'ktuca'n tī ixtamini't tachi'pa, cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata lita'nā'tit mimachītaca'n ē minqui'hui'ca'n? Hua'chi chi'pacu'tunā'tit chā'tin ka'lhāna'. ⁵³ A'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān lakali lakali nac templo, ¿tū ixpālacata jā quilāchi'pauj a'cxni'? Ā'cus milh minquilhtamacujca'n ē namāpa'ksīni'n tū jā tze.

Pedro huanli jā ixlakapasa Jesús

Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Palaj tunca chi'paca Jesús ē lē'nca na ixchic xapuxcu' pālej. Pedro lacapचना'j i'stālani'tēlha. ⁵⁵ A'ntza' tahuil'lih macscut nac tanquilhtūn ē tatzuculh tasko'n. Nā Pedro tahuil'lh pu'nan. ⁵⁶ A'cxni' laktzi'lh chā'tin tzu'ma'jāt jā i'sko'hui'lh, lakalaktzi'hui'lih ē huanli:

—Nā huā'mā' chi'xcu' ū'tza' ixtā'latlā'huan Jesús.

⁵⁷ Pedro kelhtatzē'kli ē huanli:

—Puscāt, jā iclakapasa.

⁵⁸ Ā'listān ā'chā'tin laktzi'mpāl h ē nā huanilh:

—Nā hui'x iccātā'latlā'hua'na' xlaca'n.

Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā quit.

⁵⁹ Ixli'a'ktin hora ā'chā'tin lacatancs huanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' ixtā'latlā'huan ē xala' nac Galilea.

⁶⁰ Palaj tunca Pedro huanilh:

—Chi'xcu', jā icca'tzi tū hua'na'.

Huā'mā' puntzuna' a'cxni' ixchihiūina'mā'lhuc Pedro, palaj tunca puyux ta'salh. ⁶¹ Māpa'ksīni' Jesús talakspi'tli ē laktzi'lh Pedro, ē Pedro lacapāstaci chī ixuanini't Māpa'ksīni': "A'cxni' jā ā'ta'sa puyux, maktu'tun naquinkelhtatzē'ka ē nahua'na' jā quilakapasa'." ⁶² Palaj tunca Pedro taxtulh ē ixtalīpuhuāt licalhuanli.

Lakapalaca Jesús

Mt. 26:67-68; Mr. 14:65

⁶³ Chi'xcuhui'n tī ixtamaktaka'lh mā'nalh Jesús talakapalalh ē tatusli. ⁶⁴ Talakachi'lh ē talacala'sli ē tahuaniilh:

—¡Calakapasti tīchu lacala'sni'!

⁶⁵ Lhūhua' ixtahuani catūhuālh ixpālacata ixtamāmāxani'cu'tun.

Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n israelitas

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24

⁶⁶ A'cxni' xkakalh, tatakēstokli xanapuxcu'nu' israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksin, ē talē'lh Jesús na ixlacatīnca'n māpa'ksīni'nī'n tī ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n. A'ntza' kelhasqui'nīca:

⁶⁷ —Caquilāhuaniuj: ¿Ē hui'x Cristo tī Dios hui'lini't ixlimakapūtaxtūnu'?

Xla' cākelhtīlh:

—Masqui xa'iccāhuanin palh ixlicāna', jā ixquintilā'a'ka't'uj. ⁶⁸ Palh quit na'iccākelhasqui'nīyān catūhuālh, jā quintilākelhtīuj nūn quintilāmakxtekui. ⁶⁹ Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n ē chuhua'j quit na'ictahui'la na ixpektūcāna'j Dios tī ā'chulā' tunca māpa'ksīni'n.

⁷⁰ Palaj tunca ixlipō'ktuca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x i'Ska'ta' Dios?

Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna'. Chuntza' chī huanā'tit.

⁷¹ Palaj tunca talāhuaniilh:

—Jātza' maclacasqui'nāuj ā'chā'tin naquincāhuanipalayān jā tze xla'. Quina'n kexmatni'tauj tū lihuanli ixquilhni'.

23

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38

¹ Xlī'tza'la ixlipō'ktuca'n tatāyakō'lh ē talē'lh Jesús na ixlacatīn Pilato tī gobernador ixuani't. ² A'ntza' tatzuculh talīmālacsu'yu ē tahuani:

—Iclaktzi'nī'tauj chī huā'mā' chi'xcu' cāmāmakchuyī tachi'xcuhui't. Huanli jā ixlacasqui'nca naxokoyāuj ixlīxokot emperador, ē nā huanli ū'tza' Cristo tī Dios hui'lini't ixlimakapūtaxtūnu', ē huā'mā' tachihiūn huanicu'tun xla' xapuxcu'.

³ Palaj tunca Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

Jesús kelhtīlh:

—Chuntza' chī huanī'ta'.

⁴ Palaj tunca Pilato cāhuanilh xanapuxcu'nu' pālejni' ē tachi'xcuhui't:

—Jā tū icmaclani't tū ixpālacata.

⁵ Xlaca'n palha' tahananli:

—Cāmāmakchuyimā'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Judea chī māsuyumā'lh. Tzuculh māsuyu nac Galilea ē ixmāsuyutelha hasta chilh huā'tzā'.

Jesús na ixlacatīn Herodes

⁶ A'cxni' Pilato kexmatli huā'mā', kelhasqui'nīni'lh palh xala' nac Galilea Jesús. ⁷ A'cxni' huanica ixlicāna' xala' nac Galilea, macā'ni'ca Herodes tī gobernador xala' nac Galilea ixuani't. Nā xla' ixmini't nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj.

⁸ A'cxni' Herodes laktzi'lh Jesús, līpāxuhualh ixpālacata makāstza' ixlaktzi'ncu'tun. Ixkexmatni't chī ixlichihuīna'ncan ē puhuanli nalaktzi'n a'ktin lī'a'cnīn. ⁹ Lhūhua' catūhuālh kelhasqui'nīlh Jesús ē xla' jā tū kelhtīh.

¹⁰ Nā a'ntza' ixtahuī'lāna'nkō'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xamākelhtahua'kē'ni'nīn līmāpa'ksīn ē xlaca'n palha' ixtalīmālacsu'yumā'nal. ¹¹ Herodes ē i'soldados talakmaka'lh Jesús ē tamālhekē'lh tzēhuani't lu'xu' hua'chi ixla' rey natalilitzi'n. A'listān Herodes macā'ni'pāl Pilato. ¹² Chuntza' huā'mā' quilhtamacuj Pilato ixamigo tlahuah Herodes. Xapūla ixtā'lāquichlaktzi' ixuani't.

Jesús līchihuīna'ncā chī namaknīcan

Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16

¹³ Pilato cāmākēstokpāl xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nīn ē tachi'xcuhui't.

¹⁴ Cāhuanilh:

—Hui'xina' quilālīmini'uj huā'mā' chi'xcu' ē quilāhuanij cāmāmakchuyī tachi'xcuhui't. Quit ickelhasqui'nīni'ttza' na milacatīnca'n ē ca'tziyā'tittza' jā tū icmaclani'lh tū līmālacsu'yuyā'tit. ¹⁵ Nā chuntza' Herodes jā tū maclani'lh. Ū'tza' līmacamimpalacha'. Laktzi'nā'tittza' chī jā tū tlahuani't nachī'can ē nanī. ¹⁶ Na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

¹⁷ Ixa'nān tahuī'lat ē ū'tza' Pilato ixlīmāmxteka chā'tin tachi'n a'cxni' ixlāmā'lh cā'tani'.

¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tatzuculh tata'sa ē tahananli:

—jCamāmaknīni'ni' huā'mā' ē camakxtekti Barrabás!

¹⁹ Barrabás ixlichī'cani't ixpālacata xla' ē ixchi'xcuhui'n tatā'kaqui'lh ixpālacata tatā'lāquichlaktzi'n māpa'ksīni'nīn romanos ē hasta tamaknīni'lh. ²⁰ Pilato ixmakxteku'tun Jesús ē cātā'chihuīna'mpāl. ²¹ Ā'chulā' tata'salh ē tahananli:

—jCaxtokohua'ca'ca! jCaxtokohua'ca'ca!

²² Ixlīmaktu'tun Pilato cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata? ¿Tūchu tlahuani't? Quit jā tū icmaclani't tū ixpālacata nalīmāknīcan. Xmān na'iclimāmaksno'knīni'n ko'xka' ē ā'listān na'icmakxteka.

²³ Xlaca'n ā'chulā' palha' tahananli caxtokohua'ca'ca. Palha' tahananli xlaca'n ē xanapuxcu'nu' pālejni', ē chuntza' taliskāhui'lh. ²⁴ Chuntza' Pilato tlahuah tū ixtalacasqui'n xlaca'n, ²⁵ ē makxtekli chi'xcu' tū ixtalacsacni't. Ū'tza' Barrabás tī ixmānūcāni't ixpālacata tā'kaqui'lh ē maknīni'lh. Macamāstā'lh Pilato Jesús natatlahuani' tū ixtalacasqui'n.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27

²⁶ A'cxni' ixtalē'mā'nal Jesús nataxtokohua'ca', tachi'palh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Simón ē xala' nac Cirene. Xla' ixtanūtēlha nac cā'lacchicni' Jerusalén ē sāmācu'qui'ca cruz ē māsālīca Jesús.

²⁷ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtastālani'tēlha, nā lhūhua' puscan tī ixtacalhuantēlha ē talīpuhuanli ixpālacata Jesús. ²⁸ Jesús cālakalaktzi'lh ē cāhuanilh:

—Puscan xalanī'n nac Jerusalén, jā cacalhuanitit quimpālacata. Xatze nacalhuanā'tit tū mimpālacatāca'n ē ixpālacatāca'n mīncamana'ca'n. ²⁹ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nahuanican: “Līpāxuhua tī jāla ka'lhī i'ska'ta'. Līpāxuhua tī jā maktin lacatuncuhui'lh i'ska'ta' ē jā maktin mātzi'qui'nīlh.” ³⁰ A'cxni' tachi'xcuhui't natahuani sipej: “Caquilā'a'kta'pū'j”; ē natahuani ixmacni' sipej: “Caquilāmātzē'kui.” ³¹ Palh chuntza' tlahuani'can xastaka qui'hui', ā'chulā' natlahuani'can xascahuahua. Palh chuntza' quintlahuani'can ē quit jā tū ictlahuani't tū jā tze, ā'chulā' nacātlahuani'can tī tatlahualh tū jā tze —huanli Jesús.

³² Nā ixcalē'mā'ca chā'tu' maknīni'nīn nacātā'maknīcan Jesús. ³³ A'cxni' tachā'lh jā huani-can La Calavera (ū'tza' huanicu'tun Ixa'kxāk Nīn), a'ntza' xtokohua'ca'ca Jesús ē nā chuntza' chā'tu' maknīni'nīn ē chā'tin na ixpekxtūcāna'j ē chā'tin na ixpekxtūxqui.

³⁴ A'cxni' ixtaxtokohua'ca'mā'nal, Jesús huanli:

—QuinTāta', cacāmātzā'nkēna'ni' ixpālacata jā taca'tzi' tū tatlahuamā'nal.

Soldados talitlahualh suerte ixlu'xu' Jesús natatapitzi chā'tunu' x'laca'n. ³⁵ Tachi'xcuhui't ixtayāna'lh ē ixtalaktzi'mā'nalh ē hasta māpa'ksīni'nī'n talilitzi'nli ē tahuani:

—Ā'makapitzi'n cāmakapūtāxtūlh. Chuhua'j ca'a'kapūtāxtulh ixlīmān palh ixlīcāna' Dios lacsacni't ē hui'lilh ixlīmākapūtāxtūnu'.

³⁶ Nā soldados ixtalilitzi'mā'nalh. Talaktalacatzuna'jilh ē tamāhui'lh xaxcān vinagre. ³⁷ Tahuanih:

—Palh hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas, ca'a'kapūtāxtu milīmān.

³⁸ Ixua'ca'lh a'ktin letrero ixa'cpūn ē ixtatzo'kni' nac griego ē latino ē hebreo. Letrero ixuan: Ū'tza' huā'mā' ixPuxcu'ca'n israelitas.

³⁹ Chā'tin maknīni' ti ixtā'hua'ca'lh lilitzi'nli ē huanilh:

—Palh ixlīcāna' hui'x ti Dios hui'lilh ixlīmākapūtāxtūnu', ca'a'kapūtāxtu milīmān ē nā caquilāmakapūtāxtūj quina'n.

⁴⁰ Ā'chā'tin quilhni'lh ixtā'maknīni' ē huanilh:

—¿Ē jā jicua'ni'ya' Dios? Nā hui'x lacxtim pātini'mpā't. ⁴¹ Quina'n quincāmini'ni'yān pātini'mā'nauj ixpālacata xokomā'nauj tū laclē'nauj. Huā'mā' chi'xcu'j jā tū laclē'n.

⁴² Palaj tunca huanilh Jesús:

—Naquilacapāstaca a'cxni' namāpa'ksīni'na'.

⁴³ Jesús kelhtilh:

—Ixlicāna' icuaniyān. Chuhua'j, huā'mā' quilhtamacuj naquintā'tahui'la'yā'chi nac a'kapūn.

Jesús ni'lh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30

⁴⁴ Hua'chi tastu'nūtzta' ixuani't a'cxni' cā'pucsua' lakō'lh calhāxcuhuā'lh nac cā'ti'ya'tna'. Chuntza' lalh hasta hua'chi maktu'tun kōtanū. ⁴⁵ Chi'chini' jā māxkakēni'lh. Līlakamīlīn nac templo ixlīmān taxtī'tli ē tapūpitzi'lh. Ū'tza' huā'mā' līlakamīlīn tū ixmāpitzi' templo. ⁴⁶ Palaj tunca Jesús palha' ta'salh ē huanilh:

—QuinTāta', icmacamaxquī'yān quilīstacna'.

A'cxni' huankō'lh, ni'lh.

⁴⁷ A'cxni' capitān romano laktzi'lh tū a'kspulalh, laktaquilhpūtalh Dios ē huanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' tzeza chi'xcu' ixuani't.

⁴⁸ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ti tamilh ē talaktzi'lh tū a'kspulalh, tatapānūlh ā'tzā' ē cācu'xatucstēlhacan ixpālacata ixtalīpuhuā'tca'n. Ta'alh na ixchicca'n. ⁴⁹ Ixtalakapasni'n Jesús ē nā pusan ti ixtastālani'ni't nac estado Galilea makat tatāyālh ē ixtalaktzi'mā'nalh huā'mā'.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42

⁵⁰ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' ixtacuhui'ni' José ē ū'tza' xala' nac Arimatea nac estado Judea. Ixcātā'tapa'ksī māpa'ksīni'ni'n ti ā'chulā' ixtamāpa'ksīni'n israelitas. Tzeza chi'xcu' ixuani't. ⁵¹ Ixka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios namāpa'ksīni'nkō'. Jā lakatīlh tū ixtatlahuani't māpa'ksīni'ni'n ixpālacata Jesús. ⁵² Nā huā'mā' chi'xcu' laka'lh Pilato ē squi'ni'lh ixmacni' Jesús. ⁵³ A'cxni' ixmāyujūni'ttza' nac cruz, limaksui'tli a'ktin lu'xu' ē mēnūlh a'ktin nac lhu'cu' tū ixcāxtlahuacani'ttza' nac ka'tla' chihuix. A'tntza' jāna'j ti chā'tin ixmā'cnūcāni't. ⁵⁴ Tzamā' quilhtamacuj ū'tza' tū ixpūcāxtlahuakō'can ixpālacata ixlīlakalī quilhtamacuj tū pūjxān ē ixtzucumā'lh'tza'.

⁵⁵ Pusan ti ixtatā'mini't Jesús nac estado Galilea ta'alh talaktzi'n lhu'cu' ē cuenta tatlahualh jā ixmāpī'cani't ixmacni' Jesús. ⁵⁶ Tataspī'tli na ixchicca'n ē tacāxtlahualh perfume ē pomada ixlā' ti nīni't. Tapūjāxli quilhtamacuj tū pūjxān chuntza' chī māpa'ksīlh Moisés.

24

Jesús lacastālancuana'ni

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10

¹ Tzi'saj domingo tzamā' pusan ta'ampālh nac pūtā'cnūn ē ixtalē'mā'nalh perfume tū ixtacāxtlahuani'ttza'. Ā'makapitzi'n pusan tatā'alh. ² A'cxni' tachā'lh, talaktzi'lh ixmāpānūcāni'ttza' chihuix tū ixlīmālacchahuacāni't pūtā'cnūn. ³ Tatanūlh ē jā tamaclalh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesús. ⁴ Tajicua'nli ē jā ixtaca'tzi' tū natatlahua ē a'cxni' talaktzi'lh chā'tu' ángeles ti ixtatasu'yu hua'chi chi'xcuhui'n. Snapapa ixlu'xu'ca'n ixtahuani't ē ixtayāna'lh ixlacatzuna'jca'n pusan. ⁵ Xlaca'n tajicua'nli, ē tātāquilhpūtalh ē ángeles cāhuanih:

—¿Tū ixpālacata putzayā'tit na ixpu'nanca'n nīni'n chā'tin ti lakahuani'ttza'? ⁶ Huā'tzā' jā'tza' tihui'lh. Xla' lacastālancuana'ni'ttza'. Calacapāstactit chī cāhuani' a'cxni' ixui'lhcus nac Galilea. ⁷ Huanli chī ixlacasquī'nca Chi'xcu' xala' Tālmā'n nacāmacamaxquī'can ti jā tzeza chi'xcuhui'n ē nataxtokohua'ca' ē ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālancuana'mpala.

⁸ Palaj tunca pusan talacapāstacti ixtachihuīn Jesús.

⁹ A'cxni' tataspi'tli nac pütā'cnün, tahuunikō'lh kelhacāujtin apóstoles ē ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin. ¹⁰ Puscan, xlanca'n cāhuanican María Magdalena ē Juana ē María ti ixtzi' Jacobo ē ā'makapitzin puscan huampala. ¹¹ Apóstoles takexmatli hua'chi takelhkamān tū ixcāhuanimā'ca ē jā ta'a'ka'ī'lh.

¹² Masqui jā ta'a'ka'ī'lh, Pedro taxtulh ē tu'jnulh nac pütā'cnün. Taquilhpūtalh ē talacānūlh ē laktzi'lh xmān lu'xu' jā ixmā'lh. A'lh na ixchic ē ixlī'a'cnimā'lh ē ixlacapāstacmā'lh tū a'kspulanī't.

Na ixtej cā'lacchicni' Emaús

Mr. 16:12-13

¹³ Ū'tza' huā'mā' quilhtamacuj chā'tu' ti ixtastālani'nī't Jesús, ixta'a'mā'nalh a'ktin nac cā'lacchicni' jā huanican Emaús. Ū'tza' hua'chi a'kcāujtin kilómetros ixlīmakat Jerusalén. ¹⁴ Ixtalītā'chihuīna'ntēlha ixlipō'ktu tū ixa'kspulanī't. ¹⁵ Līhuan ixtalītā'chihuīna'mā'nalh ē ixtalālīhuanī'mā'nalh, Jesús cālaktalacatzuna'jīlh ē tzuculh cātā'tlā'huan. ¹⁶ Masqui talaktzi'lh, jāla talakapasli ixpālacata catūhuālh talitamachuyīlh. ¹⁷ Palaj tunca Jesús cākelhasqui'nīlh:

—¿Tū līchihuīna'ntēlhayā'tit? ¿Tūchu līlīpuhua'nā'tit?

—Chā'tin ti huanican Cleofas kelhtīni'lh:

—Ixlipō'ktu tachi'xcuui't taca'tzikō' tū a'kspulalh nac Jerusalén tzamā' quilhtamacuj. ¿Hui'x ti ixui'la'chi a'ntza' ē jā ca'tziya'?

¹⁹ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—¿Tū lalh?

Tahuanilh:

—Lhūhua' tū a'kspulalh ixpālacata Jesús xala' nac Nazaret ti a'kchihuīna' ē ixka'lhī līlī'huī'qui na ixlacātin Dios ē na ixpu'na'ī'tāca'n tachi'xcuui't. Ū'tza' lītasu'yulh tū tlāhualh ē tū huanli. ²⁰ Xanapuxcū'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nī'n tamacamāstā'lh namaknīcan ē naxtokohua'ca'can nac cruz.

²¹ 'Quina'n xa'icka'lhīmā'nauj ū'tza' xla' tū nacāmakapūtaxtū israelitas. Ixlīlaku'tuntza' quilhtamacuj chuhua'j a'cxni' a'kspulalh. ²² Ā'makapitzin puscan na quilacpu'na'ī'tāca'n quincātalīmekē'klhanī'tan. Tzī'saj taquīlāh nac pütā'cnün, ²³ ē jā talaktzi'lh ixmacni' Jesús ē tataspi'tli. Quincātahuanin talīlakachuyalh ángeles ti cāhuanilh lakahuan Jesús. ²⁴ Palaj tunca ā'makapitzin quincompañerosnu'ca'n taquīlāh nac pütā'cnün ē chuntza' chī tahuaniilh puscan, chuntza' tamaclāh. Jā talaktzi'lh Jesús.

²⁵ Palaj tunca Jesús cāhuanilh:

—Jā lacaca'tziyā'tit. ¿Jā'cxni' na'a'ka'ī'yā'tit ixlipō'ktu tū tahuani' a'kchihuīna'nī'n? ²⁶ Cristo ti Dios hui'līnī't ixlīmakapūtaxtūnu', ¿ē jā ixlacasqui'nca pūla napātīni'n chuntza' ē ā'līstān natanū jā xkaka'?

²⁷ Palaj tunca Jesús tzuculh cāmāsu'yuni'kō' ixlipō'ktu tū tzo'kcanī't na ixtachihuīn Dios ē tū līchihuīna'n xla'. Tzuculh tū tzo'knuī't Moisés ē cāmāsu'yuni'lh tū ixtatzo'knuī't ixlipō'ktuca'n profetas.

²⁸ A'cxni' tachā'lh nac cā'lacchicni' jā ixta'a'mā'nalh, tasu'yulh hua'chi Jesús ixa'mā'lh ā'chulā' pekanācha'. ²⁹ Xlanca'n cuesa tahuaniilh natachoko ē tahuaniilh:

—Xatze catachoko. Licua' tzi'suamā'lhtza'. Cā'pucsua'tza'.

Palaj tunca Jesús cātā'tanūlh nac chīc.

³⁰ A'cxni' tātahuī'lh tahuā'yan, xla' tayalh pāntzīn ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē māpitzilh ē cāmāxqui'lh. ³¹ Palaj tunca huā'mā' tza'la hua'chi tzej talacahuāna'nli ē talakapasli ē xla' cālaksputnī'lh.

³² Xlanca'n talāhuanilh:

—¿Ē chā jā ixlicāna' quina'n līpāxuhauaj a'cxni' ixquincāmāsu'yuni'tēlhayān ixtachihuīn Dios?

³³ Xamaktin tachi'papālh ixtejca'n. Jā tatamakapalīh nūn macsti'na'j. Tataspi'tpālh nac Jerusalén ē cātā'lāpāxtokli kelhacāujtin apóstoles jā ixtatakēstoknī't ē ā'makapitzin. ³⁴ Cāhuanica huā'mā' chā'tu':

—Ixlicāna' lacastālancuana'nli Māpa'ksīni'. Tasu'yuni'lh Simón.

³⁵ Palaj tunca xlanca'n cāhuanilh chī cā'a'kspulalh nac tej ē chī talakapasli Jesús a'cxni' māpitzilh pāntzīn.

Jesús cātasu'yuni'lh ī'scuju'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23

³⁶ A'cxni' ixtalīchihuīna'mā'nalhcus tzamā', a'cxni' Jesús tāyalh na ixpu'na'ī'tāca'n. Cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

³⁷ Cāmekē'klhaca ē tajicua'nli ē ixtapuhuan ixtalaktzi'mā'nalh espīritu. ³⁸ Jesús cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata jicua'nā'tit? ¿Tū ixpālacata xtum puhua'nā'tit mina'cstuca'n?
³⁹ Calaktzi'tnit quimacani'n ē quintujani'n. Naquilālakapasāuj. Caquilāxa'mauj ē caquilālaktzī'uj. Espiritu jā ka'lhī quinīt ē lucut chuntza' chī quit.

⁴⁰ A'cxni' chuntza' cāhuanilh, cāmāsu'yuni'lh ixmacani'n ē ixtujani'n. ⁴¹ Masqui lipāxuhua talaktzi'lh, jāla ta'a'ka't'lh. Jesús cākēlhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'lh lihua't?

⁴² Palaj tunca maxqui'ca pītzuna'j xatatzī'li' squi'ti' ē pītzuna'j xatachu'cu cera tū ka'lhī xaxcān. ⁴³ Xla' maktīni'lh ē hua'kō'lh na ixlacatīnca'n. ⁴⁴ Ā'listān cāhuanilh:

—Tū quina'kspulalh ū'tza' tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān. Ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlipō'ktu tū tatzo'kni' na ixtachihuin Dios quimpālacata, jā tzo'knulh Moisés ē profetas ē jā huanican Salmos.

⁴⁵ Palaj tunca cāmāscatīlh ixtachihuin Dios. ⁴⁶ Cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni'. Ixlacasqui'nca nanī Cristo tū Dios hui'līnīt ixlīmakapūtaxtūnu'. Ixlacasqui'nca ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj nalacastālcuana'n jā tahuilāna'ncha' nīnī'n. ⁴⁷ Ixlacasqui'nca nacāmāsu'yuni'kō'can ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūt xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ixpālacata Cristo. Natzucucan nac Jerusalén ē nacāhuanikō'can ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātza'nkēna'ni'can. ⁴⁸ Hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tzamā' catūhuālh ixpālacata laktzī'nkō'tit. ⁴⁹ Chuhua'j calaktzī'ntit. Na'iccāmacamini'yān tū huanli quinTāta'. Natachokoyā'tit huā'tzā' nac Jerusalén hasta a'cxni' namaktīni'nā'tit litli'hui'qui tū xala' nac a'kapūn.

Jesús tā'kayāhualh nac a'kapūn

Mr. 16:19-20

⁵⁰ Palaj tunca Jesús cālē'lh i'scujnu'ni'n nac tej hasta nac Betania ē makayāhualh ixmacani'n ē cāsicua'lanātlahualh. ⁵¹ Līhuan ixcāsicua'lanātlahuamā'lh, tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n ē lē'nca nac a'kapūn. ⁵² Xlaca'n talaktaquilhpūtāl ē ā'listān lipāxuhua tataspi'tli nac Jerusalén. ⁵³ Pō'ktu quilhtamacuj ixtahuilāna'lh xaka'tla' nac templo natamāka'tlī Dios. Amén.

San Juan

Ixtachihuīn Dios quītachi'xcuhuī'lichi nac cā'quilhtamacuj

¹ A'cxni' jāna'j ixcāxui'lican cā'quilhtamacuj, ixuī'lh'tza' chā'tin ti tzamā' Tachihuīn. Chuntza' huanican ixpālacata ū'tza' quincāmāsu'yuni'yān Dios. Xla' ixtā'huī'lacha' Dios. Xla' ū'tza' Dios. ² Xapūla ixtā'huī'lh Dios. ³ Tzamā' Tachihuīn cāxui'lilh ixlipō'ktu tū a'nān; jā tū ixa'nalh palh jā cahuālh ū'tza'. ⁴ Ū'tza' mästā' latamat ē chuntza' litaxtulh a'ktin taxkaket ixpālacataca'n tachi'xcuhuī't. ⁵ Ū'tza' chī a'ktin taxkaket tū māxkakēni'n a'ntza' jā nac cā'pucsua'. Skāhuī'ni' xala' nac cā'pucsua' ē jāla skāhuī' taxkaket.

⁶ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ti ixuanican Juan, ti Dios macamilh. ⁷ Xla' milh nalīchihuīna'n ti huanican taxkaket ē milh nacālīmāxquī' talacapāstacni' tachi'xcuhuī't nata'a'ka'ti'ni' ti huanican taxkaket. ⁸ Juan jā ū'tza' taxkaket. Xla' xmān quimāsu'yuchi huā'mā' ti ixlicāna' taxkaket. ⁹ Ti ixlicāna' taxkaket ixmimā'lhcus nac cā'quilhtamacuj. Xla' cāmāxkakēni'kō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

¹⁰ Xla' milh nac cā'quilhtamacuj. Masqui ū'tza' cāxui'lilh cā'quilhtamacuj, tachi'xcuhuī't jā talakapasli. ¹¹ Ti ixla' ticālākmilh ē jā tamaktīni'nli. ¹² Makapitzin ta'a'ka'ti'lh. Ixlipō'ktuca'n ti ta'a'ka'ti'lh, xla' cāmāxquī'lh lītlī'huī'qui natalitaxtu ixlacstīn Dios. ¹³ Chī talilacatuncuhuī' ixlacstīn Dios, jā chī talilacatuncuhuī' ixcamana'ca'n tachi'xcuhuī't. Ixlacstīn Dios jā chī a'ktin ska'ta' ti lacatuncuhuī'lh ixpālacata ixtapāxuānca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Dios ū'tza' ti cāmāxquī'ixlatamatca'n ixlacstīn.

¹⁴ Ti huanican Tachihuīn, xla' quītachi'xcuhuī'lichi nac cā'quilhtamacuj. Xla' ixquincātā'huī'lan. Iclaktzī'uj chī ka'lhī lītlī'huī'qui. Huā'mā' lītlī'huī'qui ū'tza' ixla' ti ixlimān i'ska'ta' Dios. Xla' lakalhu'manīni'n ē pō'ktu tū huanli ū'tza' ixlicāna'. ¹⁵ Juan līchihuīna'nli ē huanli:

—Ū'tza' huā'mā' ti iclīchihuīna'nli a'cxni' icuanli ti icpūlani'nit, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Xla' ixuī'lh'tza' a'cxni' quit iclacatuncuhuī'lh.

¹⁶ Quincātlahuani'nli'ta'n lhūhua' talakalhu'mān, ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷ Moisés quincāmāsu'yuni'n ixlimāpa'ksīn Dios. Jesucristo quincāmāca'tzīni'yān tū ixlicāna' ē chī quincālakalhu'manān Dios. ¹⁸ Jā ti laktzī'nit Dios nūn maktin. Ti ixlimān i'ska'ta' ti Dios pāxquī', ū'tza' quincāmāsu'yuni'nli'ta'n Dios.

Juan līchihuīna'nli Jesucristo

Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17

¹⁹ Israelitas xalanī'n nac Jerusalén talakmacamilh Juan makapitzīn pālejni' ē levitas. Xlaca'n takelhasqui'nīlh Juan tīchu xla'. ²⁰ Juan cālīmāsu'yulh ē cāhuanilh:

—Jā quit Cristo.

²¹ Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? ¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios ti huanican Elías?

Juan huanli:

—Jā quit.

Takelhasqui'nīpālh:

—¿Ē hui'x ixa'kchihuīna' Dios ti icka'lhīmā'nauj?

Xla' kelhtīni'lh:

—Jā quit.

²² Takelhasqui'nīpālh:

—¿Tīchu hui'x? Caquilāhuaniuj ē chuntza' na'iccāhuaniyauj ti quincātamacamini'ta'n. ¿Tīchu hui'x?

²³ Juan cākelhtīlh:

—Quit hua'chi ti palha' na'icuan nac cā'tzaya'nca ti'ya't: “Cacāxtlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n ē nakexpa'tā'tit Māpa'ksīni' a'cxni' namin.” Chuntza' huanli ixa'kchihuīna' Dios ti huanican Isaías, a'cxni' huanli: Camālaksajtī ixtēj Māpa'ksīni'.

²⁴ Nā ixtahui'lāna'lh makapitzīn fariseos ti ixcālākmacamincanī't Juan. ²⁵ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Tū ixpālacata mā'kpxāni'mpā't palh jā Cristo hui'x, nūn Elías, nūn ixa'kchihuīna' Dios ti icka'lhīmā'nauj?

²⁶ Juan cāhuanilh:

—Quit iclīmā'kpxāni'n xcān. Huā'tzā' huī'lh chā'tin ti jā lakapasā'tit. Nā xla' namā'kpxāni'n. ²⁷ Xla' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. Quit jā mini'ni' nūn na'icxcutni' ixlīchī'can ixcaclhī'.

²⁸ Pō'ktu huā'mā' a'kspulalh nac Betábara tuntacut nac Jordán, jā ixmā'k'paxīni'n Juan.

Jesús ixTamālacnūn Dios

²⁹ Ixlilakali Juan laktzī'lh Jesús ixlaktalacatzuna'jitēlha ē cāhuanilh tachi'xcuui't:

—Calaktzī'ntit tī mimā'lh. Ū'tza' tī macaminī't Dios ē ū'tza' huanican ixTamālacnūn Dios. Ū'tza' namāpānū quincuentaca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ³⁰ Ū'tza' iclichihuina'nli a'cxni' iccāhuanin: “Tī icpūlani'nī't, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit ixpālacata xla' ixuī'ltza' a'cxni' quit iclacatuncuui'lh.” ³¹ Masqui quit jāna'j xa'iclakapasa, quit icmīnī't iclīmā'k'paxīni'n xcān ixpālacata tachi'xcuui't nataca'tzī Dios macamilh tī icpūlani'nī't.

³² Nā cāhuanilh Juan:

—Quit iclaktzī'lh Espiritu Santo tī yujchi ē chilh na ixa'cpūn Jesús. Espiritu Santo tasu'yulh hua'chi a'ktin tantzasnān. ³³ Xapūla quit jā xa'icca'tzī tichu xla'. Quihuanilh Dios tī quimacā'lh na'iclīmā'k'paxīni'n xcān. Dios quihuanilh: “Nalaktzī'na' nayujāchi Espiritu Santo ē nachin na ixa'cpūn chā'tin. Huā'mā' chī'xcu' ū'tza' tī līmā'k'paxīni'n Espiritu Santo.” ³⁴ Iclaktzī'nī'ttza' chī quihuanicanī't. Ū'tza' iclīmāsu'yu quit ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' Dios.

Xapūla i'scujnu'nīn Jesús

³⁵ Ixlilakali huampala Juan ixcātā'layālh chā'tu' i'scujnu'nīn. ³⁶ Laktzī'lh ixtētextumā'lh Jesús. Juan laktzī'lh Jesús ē huanil:

—Ū'tza' huā'mā' tī macamilh Dios ē tī huanican ixTamālacnūn Dios.

³⁷ Chā'tu' i'scujnu'nīn Juan takexmatli ē tastālani'lh Jesús. ³⁸ Jesús talakspi'tli ē cālaktzī'lh ixtastālani'tēlha ē cāhuanilh:

—¿Tū putzayā'tit?

Xlaca'n tahuanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā hui'la'?

³⁹ Jesús cākelhtīl:

—Cata'ntit ē calaktzī'ntit.

Tatā'a'lh ē talaktzī'lh jā ixuī'lh. Kōtanūtza' hua'chi maktā'ti'tza' ixuanī't, ē chuntza' a'ntza' tatachokolh tzamā' quilhtamacuj.

⁴⁰ Tzamā' chā'tu' tī tastālani'lh Jesús ixpālacata tū ixcāhuaninī't Juan, chā'tin ixuanican Andrés, ixtā'tin Simón Pedro. ⁴¹ Palaj tunca Andrés putzalh ixtā'tin tī ixuanican Simón ē huanilh:

—Ictā'lapāxtokuitza' Mesías. (Ū'tza' huanicu'tun: Cristo tī lacsacnī't Dios.)

⁴² Andrés tā'a'lh Simón talaktzī'n Jesús. A'cxni' Jesús laktzī'lh Simón ē huanilh:

—Hui'x Simón, ixka'hua'cha Jonás. Hui'x nahuanica'na' Cefas. (Huā'mā' ū'tza' huanicu'tun: Pedro ē nā chihuix.)

Jesús cāta'sani'lh Felipe ē Natanael

⁴³ Ixlilakali huampala Jesús ixa'ncu'tun jā huanican Galilea. Tā'lapāxtokli Felipe ē huanilh: —Caquistāla'ni'.

⁴⁴ Huā'mā' Felipe xala' nac Betsaida ixuanī't ē nā xala' a'ntza' Andrés ē Pedro. ⁴⁵ Felipe laka'lh Natanael ē huanilh:

—Iclaktzī'nī'tauj chā'tin tī tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Moisés tzo'kli līmāpa'ksīn ē jā tatzo'knulh profetas. Xla' ū'tza' Jesús, ixka'hua'cha José xala' nac Nazaret.

⁴⁶ Natanael huanil:

—¿Ē tzē nataxtu tū xatze nac Nazaret?

Felipe kelhtīl:

—Cata't ē calaktzī'.

⁴⁷ Jesús laktzī'lh Natanael lakmimā'lh ē lihuanli:

—Tī mimā'lh ū'tza' tzeya israelita. Xla' jā a'kskāhuī'nin.

⁴⁸ Natanael kelhasqui'nīl:

—¿Chī quilīlakapasti'?

Jesús huanilh:

—Quit iclaktzī'nī'ta'ntza' xapūla na ixtampīn nac ka'tla' qui'hui' a'cxni' jāna'j ixā'ta'sani'yān Felipe.

⁴⁹ Natanael kelhtīl:

—Mākelhtahua'kē'ni', hui'x i'Ska'ta' Dios; hui'x puxcu' nalītahui'la'ya' nac Israel.

⁵⁰ Jesús kelhtīl:

—Quina'ka't'ni'ya' xmān ixpālacata icuanin iclaktzī'nī'ta'n na ixtampīn nac qui'hui'. Nalaktzī'na'cus ā'chulā' xalaka'tla' tū na'ictlahua.

⁵¹ Nā huanli Jesús:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit a'kapūn laquī'yālh, ē ángeles tī nacāmacamin Dios. Xlaca'n natatahua'ca' ē natayujāchi na ixac'pūn Chi'xcu' xala' Tālh mā'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālh mā'n.

2

Tamakaxtokca nac Caná

¹ Ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj tamakaxtokca nac a'ktin cā'lacchicni' jā huanican Caná, nac Galilea. Ixtzī' Jesús a'ntza' ixui'lh. ² Nā ixuanicanī't na'a'n Jesús ē I'scujnu'nī'n. ³ Sputli xaxcān uva, ē ixtzī' Jesús huanilh:

—Jātza' tū xaxcān uva.

⁴ Jesús kelhtilh:

—¿Tū ixpālacata quihuani'ya' huā'mā', Nā'? Jāna'j tzucu tū quilhtahuat nahuan.

⁵ Ixtzī' cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Catlahua'tit ixlipō'ktu tū xla' nacāhuaniyān.

⁶ Ixui'lh pāchāxan tlāmam ixla' chíhuix tū ixtamaclacasqui'n israelitas a'cxni' ixtamakacha'ka'n chuntza' chí ixtahui'latca'n. (Ixta'a'ka'tī palh makhūhua' ixtamakacha'ka'n, chuntza' natalitaxtu lactze na ixlacatīn Dios.) Pātunu' tlāmam ixtalitatzumā'lh pātu' o pātu'tun pūxka'tni'. ⁷ Jesús cāhuanilh tī ixtamacascujmā'nalh:

—Cacālimātzuma'tit xcān tzamā' tlāmam.

Chuntza' xlaca'n tamātzumalh. ⁸ Jesús cāhuanilh:

—Camācututit macstī'na'j ē calīpini'tit tī cuenta lani' ixla' cā'tani'.

⁹ Xla' kelhuāna'lh. Xaxcāntza' uva ixuanī't. Xla' jā ixca'tzī palh xcān ixuanī't ē ixtalak-palīnī'ttza'. Ixtaca'tzī xmān tī ixtamacascujmā'nalh, ixpālacata ū'tunu'n ixtamojōnī't xcān. Chi'xcu' tī cuenta lani' cā'tani' ta'sani'lh tī ixtamāxtokmā'lh ¹⁰ ē huanilh:

—Tahui'lat xapūla cāmaxqui'can tī cāta'sani'canī't xatze xaxcān uva. Ā'līstān, a'cxni' tzejtza' tako'tni't tī cāta'sani'canī't, cāmaxqui'can tū jā xatze. É hui'x ā'xmān māsā'pā't tū xatze.

¹¹ Ū'tza' huā'mā' tū tlāhualh Jesús nac Caná nac Galilea, ū'tza' xapūla lī'a'cnīn. Chuntza' līmāsu'yulh ixlitlī'huī'qui. I'scujnu'nī'n talī'a'ka'tī'nī'lh.

¹² Ā'līstān Jesús a'lh nac Capernaum. Tatā'a'lh ixtzī' ē ixtā'timīn ē I'scujnu'nī'n. A'ntza' jā lakma'j tatahuī'lh.

Jesús cātamacxtukō'lh tū jā tze na ixpūchakān xaka'tla' templo

Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46

¹³ Ixtalacatzuna'jīmā'lh ixcā'tani'ca'n lī'israelitas tū huanican pascua. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' jā huanican Jerusalén. ¹⁴ Tanūlh xaka'tla' nac templo. A'ntza' cālaktzī'lh tī ixtastā'mā'nalh huācax ē borregos ē tantzasnān, ē ā'makapitzīn tī ixtahui'lāna'lh na ixmesaca'n jā ixpūpakxtucan tumīn. ¹⁵ Jesús tlāhualh a'ktin lītasno'knu' ixla' ko'xka', ē cālītansno'kxtukō'lh ixlipō'ktuca'n nā borregos nā huācax. Cāmakpūspi'tni'lh ixmesaca'n tī ixtapakxtumā'nalh tumīn, ē cāmaka'ni'kō'lh ixtumīnca'n. ¹⁶ Cāhuanilh stā'na'nī'n tantzasnān:

—Camāxtutit tzamā' huā'tzā'. Jā calīmāxtutit lītāmāuj na ixchic quinTāta'.

¹⁷ I'scujnu'nī'n talīlacapāstacli chuntza' chí ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Iclacasqui'n calakachi'xcu'huī'ca ixchic Dios.

Ū'tza' iclacasqui'n quit.

¹⁸ Israelitas tahuaniilh:

—¿Ē ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn natlahua'ya' huā'mā'? Caquilātlahuani'uj a'ktin lī'a'cnīn ē chuntza' na'icca'tziyāuj palh hui'x ka'lhī'ya' līmāpa'ksīn nacāmāxtuya' animalh xaka'tla' nac templo.

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Calactlahua'tit tzamā' chic ē ixlītu'tuma'j na'iclicāxtlahuapalakō'.

²⁰ Israelitas takelhtilh:

—Tu'pu'xamachāxan cā'ta līcāxtlahuakō'ca huā'mā' templo. ¿Ē hui'x tzē nalīcāxtlahuakō'ya' a'ktu'tun quilhtamacuj?

²¹ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús ixlīchihuīna'mā'lh ixmacni'. ²² I'scujnu'nī'n talacapāstacli ixtachihuīn Jesús a'cxni' lacastālanacuana'nli. Ta'a'ka'tī'lh tū ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ā'nā tū huanli Jesús.

Jesús cālakapaskō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't

²³ Nac Jerusalén ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua. Jesús ixui'lacha' ē a'ntza' tlāhualh lhūhua' lī'a'cnīn. Ū'tza' lhūhua' talī'a'ka'tī'nī'lh Jesús. ²⁴ Jesús ixcālakapaskō' ixlipō'ktuca'n, ē xla' ixca'tzī makapitzīn ixta'a'ka'tī' ē ā'makapitzīn jā ixta'a'ka'tī'. ²⁵ Jā ixlacasqui'nca nahuanican ixtalacapāstacni'ca'n. Xla' cālakapasni'kō' ixtalacapāstacni'ca'n.

3

Jesús ē Nicodemo

¹ Ixui'lh chā'tin fariseo ixtacuhuini' Nicodemo. Xapuxcu' israelitas ixuanī't. ² A'ktin tzi'sni' xla' lakmilh Jesús ē huanilh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ca'tziyāuj Dios macaminī'ta'n namāsu'yu'ya'. Jā tū tī tze tlahua lī'a'cnīn tū hui'x tlaha'ya' palh jā Dios macaminī't.

³ Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Tī jā catilacatuncuhuī'palh jāla catitā'tapa'ksilh Dios.

⁴ Nicodemo kelhasqui'nīlh:

—¿Chī nalīlacatuncuhuī'pala chā'tin tī kōlu'tza'? Jāla natanūpala na ixpūlacni' ixtzī' ē nalīlacatuncuhuī'pala.

⁵ Jesús huanli:

—Ixlicāna' tū icuaniyān. Palh tī jā līlacatuncuhuī' xcān ē ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo, jāla catitā'tapa'ksilh Dios. ⁶ Tī ixlacstīn tachi'xcuhuī't, ū'tza' ka'lhī ixquīnīt ē ixlucut. Tī ka'lhī xasāsti' ixlatamat ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Espīritu Santo, ū'tza' ka'lhī ixEspīritu Dios. ⁷ Jā calī'a'cni' tū icuaniyān: "Ixlacasqui'nca nalacatuncuhuī'pala'yā'tit ē chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n milīpō'ktuca'n." ⁸ Ū'ni' a'n calhāxcuhuālh. Xmān kexpa'ta' chī macasā'nān ē hui'x jā ca'tziya' jāchu mincha' ē jāchu a'mā'lh. Nā chuntza' jā ca'tziya' chī nalīlacatuncuhuī'pala chā'tin chi'xcu' ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo ē naka'lhī xasāsti' ixlatamat.

⁹ Nicodemo kelhasqui'nīpālh:

—¿Chī līla huā'mā'?

¹⁰ Jesús huanli:

—¿Ē jā ca'tziya' hui'x huā'mā'? Hui'x chā'tin mākelhtahua'kē'ni' nac Israel. ¹¹ Ixlicāna' tū icuaniyān. Iclīchihuīna'nāuj tū icca'tziyāuj ē icuanāuj tū iclaktzī'nī'tauj. Hui'xina'n jā a'ka'lyā'tit tū icuanāuj. ¹² Hui'xina'n jā quilā'a'ka'tī'ni'yāuj a'cxni' quit iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā quintilā'a'ka'tī'ni'uj palh na'iccālītā'chihuīna'nān tū xala' nac a'kapūn.

¹³ Nūn chā'tin lakapasna'n nac a'kapūn, xmān quit. Xa'icui'lacha' a'cxni' jāna'j xa'icā'yujāchi ē ū'tza' iclīlakapasna'n. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁴ Chuntza' chī Moisés līmā'kayāhuah qui'hui' lūhua' nac cā'tzaya'nca tī'ya't, nā chuntza' ixlacasqui'nca naquīmā'kayāhuacan quit nac cruz. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. ¹⁵ Chuntza', ixlīpō'ktuca'n tī quintalīpāhuan nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī.

Dios cāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't

¹⁶ Jesús cāhuanīpālh:

—Dios cāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' līmāstā'lh tī ixlīmān ī'Ska'ta' ē chuntza' tī natalīpāhuan xla', xlaca'n jā makstīn catītasputlī. Nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā ka'lhī ixlīspūtlī. ¹⁷ Dios macamilh ī'Ska'ta' nac cā'quilhtamacuj. Jā macamilh nacāmākapātīnīn. Macamilh nacālīmākapūtāxtū.

¹⁸ Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n jā catīcāmākapātīnīnca. Tī jā talīpāhuan, nacāmākapātīnīncan ixpālacata jā talīpāhuanlī tī ixlīmān ī'Ska'ta' Dios. ¹⁹ Milh nac cā'quilhtamacuj tī taxkaket ixpālacata namāsu'yu tū ixlicāna'. Makapitzīn jā ixtalakatī taxkaket. A'chulā' talakatīlh jā cā'pucsua' ixpālacata ixtatlahuacu'tun tū jā tze. Ū'tza' nacālīmākapātīnīncan. ²⁰ Pō'ktu tī tatlahua tū jā tze jā talakatī taxkaket ē jā tatalacatzuna'jīcu'tun nac taxkaket ixpālacata jā talacasqui'n nacālaktzī'ncan chī tatlahuamā'nalh tū jā tze. ²¹ Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatalacatzuna'jī nac taxkaket ixpālacata nacālaktzī'ncan tatlahuamā'nalh tū Dios lacasqui'n.

Juan Mā'kpaxīni' līchihuīna'mpālh Jesús

²² A'līstān Jesús a'lh nac Judea ē tatā'a'lh ī'scujnu'nī'n. A'ntza' tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē ixmā'kpaxīni'mā'lh. ²³ Nā Juan nā ixmā'kpaxīni'n nac Enón na ixlacatzuna'j Salīm ixpālacata a'ntza' ixmā'lh ka'tla' xcān. Tachi'xcuhuī't ixtalakchīn ē ixta'ā'kpaxa. ²⁴ Jāna'j ixmānūcan Juan nac pūlāchī'n.

²⁵ Makapitzīn ixchī'xcuhuī'n Juan tatzuculh tatā'lāhuanī ā'makapitzīn israelitas ixpālacata chī mā'kpaxīni'ncan ē palh Dios laktzī'n ā'chulā' xatze catīhuālh a'cxni' a'kpaxa. ²⁶ Talaka'lh Juan ē tahuanih:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿pāstaca' chī'xcu' tī ixtā'hui'lāchi ixtuntacut nac Jordán ē tī līchihuī'na'? Chuhua'j nā xla' mā'kpaxīni'mā'lh ē ū'tza' lhūhua' talakmīkō'.

²⁷ Juan cākelhtīlh:

—Chā'tin chī'xcu' ka'lhī xmān tū Dios maxqui'. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī icuanli: "Jā quit Cristo. Xmān quīmacamīncanī't na'īcpūlanī'." ²⁹ A'cxni' chā'tin chī'xcu' tamakaxtoka,

ixla'tza' tlahua tasqui'ni'. Ixamigo päxtütäya ē kexmata ē līpāxuhua tū lichihuīna'n. Nā chuntza' quit iclīpāxuhua chī talakmin Jesús. ³⁰ Ixlacasqui'nca ā'chulā' natatālani'kō' Jesús ē jā quit.

Ti mincha' nac a'kapūn

³¹ Ti minī'ta'ncha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. Tī talacatuncuhui' nac cā'quilhtamacuj, ū'tunu'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē xmān talīchihuīna'n tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā tī xala' nac cā'ti'ya'tna'. ³² Masqui xla' lichihuīna'n tū laktzī'nī't ē tū kexmatnī't, jā tī chā'tin a'ka'ī' tū huan. ³³ Palh tī a'ka'ī' ixtachihuīn tī mincha' nac a'kapūn, ū'tza' lītasu'yu ixlicāna' tū huan Dios. ³⁴ Tī Dios macamilh, xla' lichihuīna'n ixtachihuīn ixpālacata Dios līpāxuhua māstā' Espīritu Santo. ³⁵ XaTāta' pāxqui' ī'Ska'ta' ē macamaxqui'kō'lh pō'ktu ē ū'tza' namāpa'ksīkō'. ³⁶ Tī talīpāhuan ī'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī. Tī jā talīpāhuan, xlaca'n jā catitaka'lhīlh xasāsti' ixlamatatca'n. Dios nacāmakapātīnīn.

4

Jesús ē chā'tin puscāt xala' nac Samaria

¹ Fariseos ixcāmāca'tzīncani'ttza' Jesús ā'chulā' lhūhua' ixtastālani' ē ixcāmā'kpaxīmā'lh, ē jā Juan. ² Jesús jā ixmā'kpaxīni'n; xmān ī'scujnu'nī'n ū'tunu'n ixtamā'kpaxīni'n. ³ A'cxni' Jesús cā'tzīlh fariseos ixcāmāca'tzīncani'ttza', Jesús taxtulh nac Judea ē a'lh nac Galilea.

⁴ Ixtej Galilea tētaxtu nac Samaria. ⁵ A'cxni' Jesús ixtētaxtumā'lh jā ixtapa'ksīni' nac Samaria, chā'lh nac Sicar a'ktin cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j tī'ya't tū Jacob ixmaxqui'ni't ixka'hua'cha tī ixuanican José. ⁶ A'ntza' ixuī'lh a'ktin mu'sni' tū makāstza' ixla' ixuanī't Jacob. A'cxni' tastu'nūt ixuanī't, Jesús chā'lh nac mu'sni'. Makat ixmīni'ta'ncha', ē ū'tza' ixlītlakua'ni't. A'ntza' tahuī'lh na ixquilhtūn mu'sni'. ⁷ Jā ixlīna'j lakchilh chā'tin puscāt xala' nac Samaria namācutu xcān. Jesús huanilh:

—Quintā'hua' mixcān.

⁸ ī'scujnu'nī'n ixta'a'nī't nac cā'lacchicni' natatamāhua ixlīhua'ca'n. ⁹ Tzamā' puscāt samaritana huanilh Jesús:

—Hui'x israelita ē quit samaritana. ¿Chī quīlīsqui'ni'ya' xcān? (Chuntza' huanilh ixpālacata israelitas ē samaritanos jā ixtalālaktzī'ncu'tun.)

¹⁰ Jesús kelhtīlh:

—Ca'tziya' cahuālh tū Dios māstā' ē tī squi'ni'mā'n xcān, hui'x ixquisqui'ni' xatze xcān ē quit xa'icmaxqui'n.

¹¹ Puscāt huanilh:

—Hui'x jā ka'lhī'ya' tū napūmācutuya' ē xcān pūlh mā'n tojōmā'cha'. ¿Jāchu nataya'ya' xatze xcān? ¹² Tī quimpapca'n Jacob quincāmakxtekni'n huā'mā' mu'sni'. A'tzā' ixtako'tnun Jacob ē ixlacstīn ē ixanimalh. ¿Ē hui'x ā'chulā' ka'tla' ē jā Jacob?

¹³ Jesús huanilh:

—Ixlīpō'ktu tī natahua' huā'mā' xcān, natakelpūtīpala. ¹⁴ Tī natahua' xcān tū na'iccāmaxqui', xlaca'n jātza' maktin catitakelpūtīpāl. Tzamā' xcān tū na'iccāmaxqui' nala hua'chī mu'sni' na ixpūlacni'ca'n, ē nacāmaxqui' xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī.

¹⁵ Puscāt huanilh:

—Caquīma'xqui' huā'mā' xcān ē chuntza' jātza' maktin ictikelpūtīlh ē jātza' ictimīlh na'ictaya xcān huā'tzā'.

¹⁶ Jesús huanilh:

—Caquīta'sa'ni' mīnkōlu' ē cata'ntit.

¹⁷ Puscāt kelhtīlh:

—Jā icka'lhī quīnkōlu'.

Jesús huanilh:

—Ixlicāna' tū hua'na' jā ka'lhī'ya' mīnkōlu'. ¹⁸ Hui'x cāka'lhī'nī'ta' kelhaquitzis chī'xcuhū'ni'. Tī tā'huī'la' chuhua'j jā mīnkōlu'. Ixlicāna' tū huanī'ta'.

¹⁹ Puscāt huanilh:

—Hui'x ixa'kchihuīna' Dios. Chuntza' tasu'yu. ²⁰ Quīnapapana'ca'n samaritanos ixtamakapāxūi' Dios huā'tzā' nac sipej. Hui'xina'n israelitas hua'nā'tit xmān nac Jerusalén tēzē namakapāxūican Dios.

²¹ Jesús kelhtīlh:

—Ca'a'ka'ī' tū na'īcuanīyān. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' jātza' catimāclacasqui'nca na'a'ncan namakapāxūican Dios nac sipej ē jā nac Jerusalén. ²² Hui'xina'n samaritanos jā lakapasā'tit tī makapāxūi'yā'tit. Quīna'n iclakapasāuj tī icmakapāxūi'yāj. Tī namakapūxtūnu'n, xla' ū'tza' chā'tin israelita. ²³ Chilhtza' quilhtamacuj a'cxni' tī tzej tamakapāxūi' Dios natalīmakapāxūi' ixlīpō'ktu ixlīstacna'ca'n ē nata'a'ka'ī' ixtachihuīn Dios.

Dios lacasqui'n chuntza' nalimapakāxui'can. ²⁴ Dios lakahuan masqui jā tasu'yu. Ixla-casqui'nca tachi'xcu'hu'i't natalimapakāxui' pō'ktu ixlistacna'ca'n; ē ixlacasqui'nca nata'a'ka'ī' ixtachihu'īn. Chuntza' tzej natalimapakāxui' Dios.

²⁵ Puscāt huanilh:

—Quit icca'tzi' namin Mesías tī huanican Cristo tī Dios lacsacnī't ē lihui'lilh ixlimapakūtaxtūnū'. Xla' naquincāhuanikō'yān ixlipō'ktu a'cxni' namin.

²⁶ Jesús huanilh:

—Ū'tza' quit tī tā'chihu'īna'mā'n.

²⁷ Palaj tunca tachilh i'scujnu'nī'n. Tali'a'cnīni'lh ixtā'chihu'īna'mā'lh Jesús chā'tin puscāt. Nūn chā'tin kelhasqui'nīlh: “ĴTū lacasqui'na'?” Jā kelhasqui'nīca: “ĴTū litā'chihu'īna'mpā't' tzaamā' puscāt?” ²⁸ Puscāt hui'lilh ixtlāmam ē a'lh nac cā'lacchicni' ē cāhuanilh tachi'xcu'hu'i't:

²⁹ —Capintit laktzi'nā'tit chā'tin chi'xcu' tī quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuanī't. Palhāsā' ū'tza' tī Cristo.

³⁰ Tataxtulh nac cā'lacchicni' natalaka'n Jesús. ³¹ A'cxni' ixtamimō'nalh tachi'xcu'hu'i't, i'scujnu'nī'n Jesús tahuanihl:

—Māpa'ksini', catihua'ya' macsti'na'j.

³² Xla' cāhuanilh:

—Quit icka'lhī quilihua' tū jā lakapasā'tit.

³³ Scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—ĴĒ hui'l'h tī quixteknī'chitza' ixlihua'?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Quit ictlahuacu'tun ixlimāpa'ksin quinTāta' tī quimacaminī't, ē ictlahuakō'cu'tun tū quilimacaminī't. Ū'tza' huā'mā' quit quilihua'. ³⁵ Hui'xina'n hua'nā'tit: “Sputacus a'ktā'ti' mālhcuyu' nalanāna'n.” Quit iccāhuaniyān: Calaktzi'ntit tachi'xcu'hu'i't. Talacapalatēlha nata'a'ka'ī' quintachihu'īn. ³⁶ Tī scuja maxqui'can ixtatlj. Nā chuntza' tī quintatā'scuja. Makapitzin ta'a'ka'ī' ē ū'tza' ixtatlajca'n tī quintatā'scuja. Tī ta'a'ka'ī'nī't quintachihu'īn, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilaksputi'. Ū'tza' natalipāxuhua tī tamāsu'yulh quintachihu'īn xapūla ē tī tamāsu'yulh ā'listān. ³⁷ Ixlicāna' chī tahuān: “Chā'tin cha'n ē ā'chā'tin i'nin.” ³⁸ Quit iccāmācā'nī'ta'n na'ī'ninā'tit hui'xina'n jā jā cha'nī'ta'ntit hui'xina'n. Na'ī'ninā'tit jā tascujli ā'makapitzin. Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n nacāmāsu'yuni'yā'tit tī cāmāca'tzīnīcanī'ttza' macsti'na'j quintachihu'īn. Xla'ca'n nata'a'ka'ī' —huanli Jesús.

³⁹ Lhūhua' samaritanos xalanī'n tzaamā' cā'lacchicni' ta'a'ka'ī'nī'lh Jesús ixpālacata tū ixu-anī't tzaamā' puscāt: “Quihuanikō'lh ixlipō'ktu tū ictlahuanī't quit.” ⁴⁰ Chuntza' samaritanos, a'cxni' talakchilh Jesús, tahuanihl cacātā'tamakxteklī ū'tunu'n. Xla' tachokolh a'ktu' quilhtamacuj. ⁴¹ Lhūhua' ta'a'ka'ī'lh a'cxni' takexmatli tū huanli xla'. ⁴² Xla'ca'n tahuanihl tzaamā' puscāt:

—Chuhua'j jā xmān ixpālacata mintachihu'īn ica'ka'ī'yāuj. Quina'n iclilaktzi'uj quilakastapunca'n ē ickexmatnī'tauj tū huan xla'. Ixlicāna' palh ū'tza' Cristo tī nacāmākapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

Jesús mātzeyīlh ixka'hua'cha chā'tin māpa'ksini'

⁴³ Ixli'a'ktu' quilhtamacuj Jesús taxtulh nac Samaria ē a'lh nac Galilea. ⁴⁴ Jesús huanli chā'tin a'kchihu'īna' jā lakachi'xcu'hu'i'can na ixtā'chicni'. ⁴⁵ A'cxni' Jesús chilh nac Galilea, lipāxuhua talaktzi'lh xalanī'n nac Galilea. Xla'ca'n ixtaquilanī't nac Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani' tū huanican pascua, ē ixtalaktzi'nkō'nī'ttza' lhūhua' tū quītlahualh Jesús.

⁴⁶ Jesús mimpālhan nac Caná, nac Galilea, a'ntza' jā limāxtulh xaxcān uva. Ixlacatzuna'j Caná, nac a'ktin cā'lacchicni' tū huanican Capernaum, ixui'lh chā'tin chi'xcu' tī ixtā'scujmā'lh puxcu'. Ixka'hua'cha ixta'jatatla. ⁴⁷ A'cxni' ca'tzilh ixtaxtunī'ttza' Jesús nac Judea ē ixui'lacha'tza' nac Galilea, palaj tunca xatāta' a'lh laktzi'n Jesús ē huanilh ca'a'lh na ixchic namātzeyī ixka'hua'cha tī ixnīmā'lh'tza'. ⁴⁸ Jesús huanilh:

—Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh jā nalaktzi'nā'tit li'a'cnīn.

⁴⁹ Tzaamā' chī'xcu' huanilh:

—Capit na quinchic lihuan jā nanī quinka'hua'cha.

⁵⁰ Jesús huanilh:

—Capinchitza' na minchic. Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

Tzaamā' chī'xcu' a'ka'ī'lh tū huanilh Jesús ē a'lh.

⁵¹ A'cxni' ixchintēlha na ixchic, ixtasācua'n palaj tunca tataxtulh ta'a'lh talāpāxtoka ē tahuanihl:

—Minka'hua'cha tzeyanlitza'.

⁵² Cākelhasqui'nīlh tuchūyā hora tzuculh tzeyan. Tahuanihl:

—Huā' kōtan maktin hora kōtanū tapānūni'lh macscut.

⁵³ Xatāta' palaj tunca ca'tzilh chu ū'tza' tzamā' hora a'cxni' huanilh Jesús: "Minka'hua'cha tzeyanlitza'." Ū'tza' li'a'ka'i'ni'lh Jesús tzamā' chi'xcu' ē nā ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic.

⁵⁴ Ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' li'a'cnīn tū tlhualh Jesús a'cxni' mincha' nac Judea ē chā'lh nac Galilea.

5

Jesús mātzeyilh chā'tin chi'xcu' xala' nac Betesda

¹ Jā makās ā'līstān israelitas talītzuculh cā'tani'. Jesús a'lh nac cā'lacchicni' Jerusalén jā ixlamā'lh cā'tani'. ² Nac Jerusalén, ixu'lh a'ktin mu'sni' na ixlacatzuna'j jā ixtalactanū borregos. Tzamā' mu'sni' ixuanican Betesda. Ū'tza' ixtachihuīn hebreo. Ixyahuacan'itza' ixa'chic tū ixka'lhī a'kquitzis ixtanquilhūn. ³ A'ntza' ixtamā'nalh lhūhua' ta'jatatlanī'n ē tī lakatzī'nī'n ē tī jā tze ixtujanca'n ē tī ixtalū'ntū'lanī't. Xlaca'n ixtaka'lhīmā'nalh a'cxni' ixtasakā'lih xcān. ⁴ Makatunu' ixquiyujāchi chā'tin āngel. Ū'tza' ixsakā'li xcān. Tī pūla ixtōjō nac xcān, a'cxni' ixtasakā'li, xla' palaj tunca ixtzevan catūhuālh ta'jatat.

⁵ A'ntza' ixu'lh chā'tin chi'xcu' tī ixta'jatatla pu'xamacājtzeyan cā'ta. ⁶ Jesús laktzī'lh tzamā' chi'xcu' jā ixmā'lh. Ixca'tzītza' makāstza' ixta'jatatla ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē tzeyan'cū'tuna'?

⁷ Tzamā' chi'xcu' kelhtūni'lh:

—Jā tī tū naquimojō nac xcān a'cxni' tasakā'li. A'cxni' quit ictōjōcu'tun palaj tunca tojō ā'chā'tin ē chuntza' quīliskāhuī'can.

⁸ Jesús huanilh:

—Catā'kaqui' ē casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti.

⁹ Palaj tunca tzamā' chi'xcu' tzevanli ē sacli ixpūtama' ē tzuculh tlā'huan. Tzamā' quīlhtamacuj ū'tza' ixpūjaxcan. ¹⁰ Israelitas tahuanilh chi'xcu' tī mātzeyīca:

—Chuhua'j huā'mā' quīlhtamacuj ū'tza' tū pūjaxcan. Hui'x jā minī'ni' līpimpā't mimpūtama'.

¹¹ Tzamā' chi'xcu' cākelhtīlh:

—Tī quimātzeyilh, ū'tza' quīhuanilh: "Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti."

¹² Takelhasqui'nīlh:

—¿Tīyā chi'xcu' tī huanin: "Casacti mimpūtama' ē catlā'hua'nti?"

¹³ Tzamā' chi'xcu' jā ixca'tzī tī mātzeyilh ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhui't ixtahui'lāna'lh ē Jesús ixcātēlacataxtunī'tza'. ¹⁴ Ā'līstān Jesús tā'lāmaclalh xaka'tla' nac templo ē huanilh:

—Chuhua'j hui'x tzevanī'ta'tza'. Jātza' catlā'hua' tū jā tze. Palh hui'x natlahua'pala'ya' tū jā tze, ā'chulā' napātīpala'ya'.

¹⁵ Tzamā' chi'xcu' a'lh ē cāmāca'tzīnīlh israelitas Jesús tī ixmātzeyīnī't. ¹⁶ Tzamā' quīlhtamacuj ū'tza' tū ixpūjaxcan a'cxni' Jesús tlhualh tzamā' li'a'cnīn. Ū'tza' tatzuculh talīputzastālani' israelitas ē ixtamaknīcu'tun. ¹⁷ Jesús cāhuanilh:

—QuīnTāta' pō'ktu quīlhtamacuj scujmā'lh ē nā ū'tza' quit iclīscuja.

¹⁸ Ū'tza' ā'chulā' talīsītzī'lh israelitas ē ixtalīmaknīcu'tun. Ū'tza' talīsītzī'lh tū tlhualh Jesús tzamā' quīlhtamacuj tū pūjaxcan ē ū'tza' ā'chulā' talīsītzī'lh hua'chī Dios litaxtulh a'cxni' huanli: Dios quīnTāta'.

I'Ska'ta' Dios ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁹ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Quit quīna'cstu jāla tū ictlahua. Xmān ictlahua ixtalacasqui'nīn quīnTāta' Dios. Iclaktzī'n tū tlhualh quīnTāta' ē xmān ū'tza' ictlahua. Tū tlhualh quīnTāta', nā ū'tza' ictlahua. ²⁰ QuīnTāta' quīmpāxqui' quit ē quīmāsu'yuni' ixlīpō'ktu tū tlhualh mā'lh. Naquīmāsu'yuni'cus tū ā'chulā' xalaka'tla'. Ū'tza' na'ictlahua ē nalī'a'cnī'yā'tit. ²¹ QuīnTāta' mālacastālanuanīni'n. Nā chuntza' quit iccāmaxqui' ixlamatatca'n tī quit iclacasqui'n. ²² QuīnTāta' jā tī putzāna'nī. Xla' quīmacamaxqui'nī't līmāpa'ksīn quit na'iccāputzāna'nī. ²³ Chuntza' ixlīpō'ktuca'n naquīntalīlakachi'xcuhui' quit lacxtim chī talakachi'xcuhui' quīnTāta' Dios. Tī jā quīlakachi'xcuhui' jā lakachi'xcuhui' quīnTāta' tī quīmacaminī't.

²⁴ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Tī takexmata tū icuan ē talīpāhuan tī quīmacaminī't, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catīlakspūtlī. Xlaca'n jā catīcāmāpātīnīca; taka'lhī'tza' ixlamatatca'n xasāsti' tū jā makstīn catīspūtlī. ²⁵ Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Mīmā'lh'tza' quīlhtamacuj ē chuhua'jtza' huā'mā' quīlhtamacuj a'cxni' tī jā taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n, xlaca'n natakexmata quīntachihuīn quit, i'Ska'ta' Dios. Tī natakexmata quīntachihuīn, xlaca'n nacāmaxqui'can xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catīlakspūtlī. ²⁶ Chuntza' chī quīnTāta' Dios māstā' latamat, nā i'Ska'ta' tzē namāstā' latamat. ²⁷ Quīmaxqui'nī't līmāpa'ksīn na'icputzāna'nī, ixpālacata quit Chī'xcu' xala' Tālhmā'n. ²⁸ Jā calī'a'cnī'tit tū iccāhuanīmā'n. Mīmā'lh quīlhtamacuj a'cxni' nīnī'n natakexmata quīntachihuīn.

²⁹ Natatā'cxtuyāchi xla'ca'n nac pūtā'cnūn. Tī tatlahualh tū tze, xla'ca'n natalacastālanacuana'n ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Tī tatlahualh tū jā tze, xla'ca'n natalacastālanacuana'n ē nacāmakapātīnīncan.

Jesús māsu'yulh xla' ka'lhī līmāpa'ksīn

³⁰ Jesús cāhuanipālh:

—Quit jā ictlahua tū xmān quintapāxuān. Quit icputzāna'nī chuntza' chī quilimāpa'ksi Dios. Ū'tza' tzej icliputzāna'nī. Quit jā ictlahua tū quintapāxuān. Ictlahua ix-tapāxuān quinTāta' tī quimacaminī't. ³¹ Palh xmān quit quilimān naquilichihuīna'ncan ē jā tī ā'chā'tin tī naquilichihuīna'n, chuntza' jā cati'a'ka'ī'ca tū icuan. ³² Hui'lapālh ā'chā'tin tī naquilichihuīna'n. Quit icca'tzī tū nahuan xla' quimpālacata, ū'tza' ixlicāna'. ³³ Hui'xina'n mākelhasqui'nīnīnīntit Juan. Juan kelhtīnī'lh tū ixlicāna'. ³⁴ Quit jā icmaclacacqui'n nūn chā'tin chī'xcu' tī nalichihuīna'n quimpālacata. Xmān iccāhuanimā'n tzamā' ixpālacata hui'xina'n na'a'kapūtaxtuyā'tit. ³⁵ Juan xla' hua'chī a'ktin pūmaksko tū ixlama ē ixmāxkakēni'n. Hui'xina'n jā makās lakatītit chī ixcāmāxkakēni'yān. ³⁶ Juan huanli Dios quimacaminī't. E quit ictlahua tū quimacamaxqui'nī't. Ū'tza' ā'chulā' māsu'yū Dios quimacaminī't. ³⁷ Nā Dios quimacamilh ē lichihuīna'n quimpālacata. Hui'xina'n jā makstin kexpa'tni'ta'ntit ixtachihuīn ē jā makstin laktzī'nī'ta'ntit Dios. ³⁸ Jā makstin cātānūnī'nī'ta'n ixtachihuīn na milistacna'ca'n. A'ntza' litasu'yū hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit palh quit Dios quimacaminī't. ³⁹ Hui'xina'n tzej likelhtahua'ka'yā'tit ixtachihuīn Dios. Puhua'nā'tit chuntza' naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli. Masqui ixtachihuīn Dios lichihuīna'n quimpālacata, ⁴⁰ hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj ē chuntza' jā naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catilaksputli.

⁴¹ Quit jā icputza ixtapāxqui'n chī'xcuhuī'n. ⁴² Quit icca'tzī tzej hui'xina'n jā pāxqui'yā'tit Dios. ⁴³ Dios quimamaxqui'nī't līmāpa'ksīn. Ū'tza' icliminī't. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'yāuj. Palh ixa'cstu ixmilh ā'chā'tin, ū'tza' ixa'ka'ī'tit. ⁴⁴ Hui'xina'n lacasqui'nā'tit cacātapāxqui'n tachi'xcuhuī't ē jā lacapāstacā'tit natlahua'yā'tit tū ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' jā li'a'ka'ī'yā'tit. ⁴⁵ Jā capuhua'ntit na'iccālimālacsu'yuyān na ixlacatīn quinTāta'. Tī nacālimālacsu'yuyān ū'tza' Moisés tī li'a'ka'ī'ni'yā'tit. ⁴⁶ Palh hui'xina'n a'ka'ī'ni'yā'tit cahuālh tū tzo'kli Moisés, nā quit ixquilā'a'ka'ī'ni'uj. Moisés litzo'knunī't quimpālacata. ⁴⁷ Palh hui'xina'n jā a'ka'ī'ni'yā'tit tū tzo'kli Moisés, Ꝁchī naquilā'a'ka'ī'ni'yāuj tū iccāhuanimā'n?

6

Jesús cāmāhuī'lh a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n

Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17

¹ Ā'listān Jesús a'lh ixtuntacut nac mar jā huanican Galilea ē nā huanican Tiberias. ² Lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtastālanī'nī't ixpālacata ixtalaktzī'nī't lhūhua' li'a'cnīn tū ixtalahuanī't, a'cxni' ixcāmātzeyinī't ta'jataflanī'n. ³ Jesús tachu'ca'n nac sipej ē a'ntza' cātā'tahuī'lh i'scujnu'nī'n. ⁴ Ixtalacatzna'jītēlha ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. ⁵ Jesús laca'a'lh ē cālaktzī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't ixtalalmimā'nalh. Huanilh Felipe:

—Chuhua'j Ꝁjāchu natamāhuayāuj lihua' tū nacāmāhuī'yāuj huā'mā' tachi'xcuhuī't?

⁶ Jesús ixlitzā'samā'lh Felipe. Jesús, ixca'tzitzā' tū natlahua. ⁷ Felipe kelhtīnī'lh:

—A'ktu' ciento tumīn jā cati'a'cchā'lh natalihua'yankō' macasti'n.

⁸ Ā'chātīn i'scujni' ixtacuhuīni' Andrés, ixtā'tin Simón Pedro, huanilh:

⁹ —Ā'tzā' hui'lh chā'tin ka'hua'cha. Līmīn macquitzis pāntzīn i'xla' cebada ē tantu' squi'ti'. Ꝁchī nalī'a'cchā'n natalihua'yankō' tachi'xcuhuī't?

¹⁰ Jesús huanli:

—Cacāhuani'tit tachi'xcuhuī't catatahuī'lh.

A'ntza' nac cā'seketni' tatahuī'lakō'lh hua'chī a'kquitzis mil chī'xcuhuī'n. ¹¹ Jesús maktīnī'lh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē cāmāxqui'lh i'scujnu'nī'n. Xla'ca'n tamāxqui'lh tī ixtahuī'lāna'lh. Nā chuntza' cāmāxqui'ca squi'ti'. Cāmāxqui'ca chī xla'ca'n ixtalacasqui'n. ¹² A'cxni' taka'sli, Jesús cāhuanilh i'scujnu'nī'n:

—Cacāmākēstokkō'tit xalacpītzun. Jā capāxcatlila'tit.

¹³ Tamākēstokli ē a'cchā'lh pācāujtu' chā'xta litatzumalh xalacpītzun macquitzis pāntzīn i'xla' cebada. ¹⁴ Tachi'xcuhuī't a'cxni' talaktzī'lh tzamā' li'a'cnīn tū tlhualh Jesús, xla'ca'n tahuanli:

—Ixlicāna' ū'tza' tzamā' ixa'kchihuīna' Dios tī ixmilh nac cā'quilhtamacuj.

¹⁵ Jesús ca'tzīlh ixtalē'ncu'tun ē ixtasāhuī'licu'tun chī ixpuxcu'ca'n. Ū'tza' litapānūlh ē ixlimān a'lh nac sipej.

Jesús kelhtlā'huanli xcān

Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52

¹⁶ A'cxni' tzi'satza' ixuanī't, i'scujnu'ni'n tamincha' na ixquilhtūn mar. ¹⁷ Tatorjōlh a'ktin nac barco ē ixtapūtacutnu'mā'nalh nac mar. Ixtachā'ncu'tun nac Capernaum. Cā'pucsua'tza' ixuanī't ē Jesús jāna'j ixtaspi'ta. ¹⁸ Palha' tzuculh ū'nun. Ixpuput xcān tzuculh tā'kayāhua. ¹⁹ A'cxni' ixtatlá'huani'ttza' hua'chi a'kquitzis kilómetro ixlīmakat, i'scujnu'ni'n talaktzi'lh Jesús. Ixtalacatzuna'jītēlha nac barco, ē ixkelhtlā'huantēlha xcān. Xlaca'n tadjicua'nli. ²⁰ Jesús cāhuanilh:

—Quit Jesús. Jā cajicua'ntit.

²¹ Xlaca'n cā'tapāxuan tamojōlh nac barco. Palaj tunca tachā'lh na ixquilhtūn mar, ixlacatzuna'j Capernaum.

Tachi'xcuhuī't taputzalh Jesús

²² Ixliakalī tachi'xcuhuī't ixtalahui'lāna'ncha' na ixtuntacut mar. Xlaca'n taca'tzīlh xmān a'ktin barco ixui'lh ē ū'tza' ixtapūtacutni't i'scujnu'ni'n Jesús, ē Jesús jā iccāta'a'ni't. ²³ Makapitzin barcos xalacstīn ixtaminī'ta'ncha' nac Tiberias ē tachīlh ixlacatzuna'j jā ixua'canī't pāntzīn a'cxni' māstā'lh tapāxcatca'tzīn Jesús. ²⁴ A'cxni' tachi'xcuhuī't taca'tzīlh Jesús jātza' ixui'lh a'ntza' ē nūn i'scujnu'ni'n, xlaca'n tatorjōlh nac barcos ē ta'alh taputza nac Capernaum.

Jesús ū'tza' lihua't tū māstā' latamat

²⁵ A'cxni' tachi'xcuhuī't tatacutcha', tamaclalh Jesús ē takelhasqui'nīlh:

—Mākelhtahua'kē'ni', ¿jā'cxni' chīta' huā'tzā'?

²⁶ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n laktzi'ntit lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā ixpālacata lī'a'cnīn quīlālīputzayāuj. Hui'xina'n huā'yantit ē kelhka'stit. Ū'tza' quīlālīputzayāuj. ²⁷ Jā caliscujtit milīhua'tca'n tū nasputa. A'chulā' caputzatit lihua't tū jā makstīn catispūtlī. Quit icmāstā' huā'mā' lihua't ixpālacata quit Chī'xcu' xala' Tāllhmā'n ē quinTāta' Dios quīmāsu'yuchi.

²⁸ Xlaca'n takelhasqui'nīlh:

—¿Chī na'iclitlahuayāuj tū Dios lacasqui'n?

²⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit, ū'tza' huā'mā': Naquīlā'a'ka't'ni'yāuj, ixpālacata quit quīmacamini't Dios.

³⁰ Takelhasqui'nīlh:

—¿Tūyā lī'a'cnīn tzē naquīlāmāsu'yuni'yāuj ē chuntza' na'iccālī'a'ka't'ni'yān? ¿Tūchu natlahua'ya'? ³¹ Quīnapapana'ca'n tahua'lh tū ixuanican manā nac cā'tzaya'nca'ti'ya't. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xla' cāmaxqui'lh ixlihua'tca'n xala' nac a'kapūn.

³² Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Moīseš jā cāmaxqui'lh lihua't tū xala' nac a'kapūn. QuīnTāta' cāmaxqui'yān tū ixlicāna' lihua't xala' nac a'kapūn. ³³ Minī'ta'ncha' nac a'kapūn chā'tin tū cāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhuī't.

³⁴ Tahuanih:

—Caquīlāmaxqui'uj pō'ktu quīlhtamacuj tzamā' lihua't.

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Quit huā'mā' lihua't. Quit iccāmaxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tachi'xcuhuī't. Masqui hui'xina'n huā'yānā'tit, natzi'ncspalayā'tit ē nakhēpūtīpalayā'tit. Palh naquīlā'a'ka't'ni'yāuj, jā catīcāspūtni'n tapāxuan. ³⁶ Iccāhuanintza' laktzi'nī'ta'ntīttza' lhūhua' lī'a'cnīn tū ictlahualh. Jā a'ka't'yā'tit masqui laktzi'nī'ta'ntit. ³⁷ Ixli'pō'ktuca'n tī nacāmālapuhuanī quīnTāta', naquīntalakmīn. E tī naquīntalakmīn jā iccāmālakaspi'tli. ³⁸ Quit icmīnī'ta'ncha' nac a'kapūn na'ictlahua ixtalacasqui'nīn tī quīmacamīlh. Jā ictlahua xmān quīntapāxuan. ³⁹ QuīnTāta' tī quīmacamīnī't lacasqui'n na'iccāmaktaka'lha ixli'pō'ktuca'n tī cāmālapuhuanī naquīntalakmīn. Xla' lacasqui'n na'iccāmālacastālanuanī a'cxni' nachīn tū ā'xmān quīlhtamacuj. ⁴⁰ Ixtalacasqui'nīn quīnTāta' ū'tza' huā'mā': Ixli'pō'ktuca'n tī natahuan quit i'Ska'ta' Dios ē naquīntalīpāhuan, nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspūtlī; ē quit na'iccāmālacastālanuanī a'cxni' nachīn tū ā'xmān quīlhtamacuj —huanli Jesús.

⁴¹ Israelitas tatzuculh talīchihuīna'n Jesús. Jā cāmīnī'ni'lh chī huanli Jesús: “Quit lihua't. Quit icmīncha' nac a'kapūn.” ⁴² Talāhuanilh:

—¿E jā ū'tza' ixka'hua'cha José huā'mā' Jesús? Quīna'n cālakapasāuj ixtāta' ē ixtzi'. ¿Tū ixpālacata quīncāhuaniyān chuhua'j palh nac a'kapūn minī'ta'ncha'?

⁴³ Jesús cāhuanilh:

—Jā chuntza' calālīchihuī'na'ntit. ⁴⁴ Xmān Dios tzē cāmālapuhuanī tachi'xcuhuī't naquīntastālani'. E tī naquīnta'a'ka't'ni' quit na'iccāmālacastālanuanī a'cxni' nachīn tū ā'xmān quīlhtamacuj. ⁴⁵ Chuntza' huan jā tatzō'knūnī't ixa'kchihuīna'ni'n Dios:

Dios nacāmāsu'yuni' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't.

Ixlipō'ktuca'n tū natalexmata ixtachihuīn quinTāta' ē chuntza' natalisca'ta, ē naquin-tastālani'.

⁴⁶ Nūn chā'tin laktzi'nī't quinTāta'. Xmān quit iclaktzi'nī't, ixpālacata icmini'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios. ⁴⁷ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī quintalipāhuan, xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli. ⁴⁸ Quit lihua't tū ka'lhī latamat. ⁴⁹ Minapapana'ca'n ixtahua' maná a'cxni' ixtalatā'lhuan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. Masqui ixtahua' maná, tanilh. ⁵⁰ Quit iccālītā'chihuīna'mā'n lihua't tū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Quit huā'mā' lihua't. Tī quinta'a'ka'ti'ni' jā makstin catitanilh. ⁵¹ Quit xalakahuan lihua't tū mini'ta'ncha' nac a'kapūn. Tī natahua' huā'mā' lihua't jā makstin catitaspuṭli. Lihua't tū na'iccāmaxquī', ū'tza' quimacni' ē chuntza' natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n —huanli Jesús.

⁵² Israelitas tatzucull talālītā'chihuīna'n ē talāhuanih:

—¿Chī lilalh huā'mā' chi'xcu' naquincāmaxquī'yān ixmacni' nahua'yāuj?

⁵³ Jesús cāhuanih:

—Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Quit Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Palh hui'xina'n jā nahua'yā'tit quimacni' ē quinka'lhni', jā catika'lhī'tit xasāsti' milamatatca'n. ⁵⁴ Tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catispuṭli. Quit na'iccāmālacastālanucuanī a'cxni' nachin ā'xmān quihltamacuj. ⁵⁵ Quimacni' xatze lihua't ē quinka'lhni' xatze liko'tnuncan. ⁵⁶ Xlaca'n tī natahua' quimacni' ē quinka'lhni', lacxtim naquintatā'tahuī'la. ⁵⁷ Quimacaminī't quinTāta'. Quit xalakahuan ixpālacata quinTāta' xalakahuan. Nā chuntza' na'iccāmālakahuani tī natahua' quimacni'. ⁵⁸ Quit huā'mā' lihua't tū mincha' nac a'kapūn. Jā chuntza' chī maná tū tahuā'lh minapapana'ca'n. Masqui minapapana'ca'n tahuā'lh maná, tanilh. Tī natahua' huā'mā' lihua't tū iccālītā'chihuīna'mā'n, nataka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli.

⁵⁹ Jesús huanli huā'mā' a'cxni' ixcāmāsu'yuni'mā'lh nac templo nac Capernaum.

Cāmāsu'yuni'ca chuntza' chī natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspuṭli

⁶⁰ A'cxni' takexmatli huā'mā', lhūhua' tī ixtastālani'mā'nalh Jesús talāhuanih:

—Palha' huā'mā' tachihuīn ē jātza' kexmatcu'tunāuj.

⁶¹ Jesús ixca'tzi' i'scujnu'nī'n ixtalichihuīna'mā'nalh ē jā ixcāminī'ni' ixtachihuīn. È xla' cākelhasqui'nilh:

—¿Ē jā cāminī'ni'yān tū iccāhuaniyān? ⁶² ¿Tūchu ixpuhantit palh ixlaktzi'ntit Chi'xcu' xala' Tālmā'n tā'kayāhuamā'lh jā pūla ixui'lacha'? ⁶³ Tū iccāhuaniyān, ū'tza' jā huanicu'tun ixlīcāna' nahua'yā'tit quinquinīt. Quinquinīt jā caticāmaxquī'n milamatatca'n. Ū'tza' Espīritu Santo tī nacāmaxquī'yān xasāsti' milamatatca'n. Tū iccāhuaniucus, ū'tza' māsu'yu chī tzē nalika'lhī'yā'tit xasāsti' milamatatca'n. ⁶⁴ Hui'lh makapitzin hui'xina'n tī jā a'ka'lyā'tit.

Jesús ixca'tzī'tza' tī jā ixta'a'ka'ti' ē tī namacamāstā'. ⁶⁵ Huanli:

—Ū'tza' iccālīhuani'ni'ta'ntza' nūn chā'tin tzē naquintapa'ksīni' palh quinTāta' jā namālacpuhuanī naquistālani'.

⁶⁶ Ū'tza' lhūhua' talītaspi'tli ē jātza' tastālani'lh Jesús. ⁶⁷ Jesús cākelhasqui'nilh ixlīkelhacāujtu' i'scujnu'nī'n:

—¿Ē hui'xina'n quīlāmakxteku'tunāuj?

⁶⁸ Simón Pedro kelhtilh:

—Māpa'ksīni', ¿tīchu tzē na'ictā'a'nāuj? Mintachihuīn māsu'yu chī na'iclika'lhīyāuj quilata-matca'n tū jā catispuṭli. ⁶⁹ Quina'n iccā'a'ka'ti'ni'ni'ta'n hui'x Cristo, i'Ska'ta' Dios tī xalakahuan.

⁷⁰ Jesús cākelhtilh:

—Quit iccālacsa'ni'ta'n minkelhacāujtu'ca'n. Chā'tin tā'scujatza' skāhuī'ni'.

⁷¹ Jesús ixlīchihuīna'mā'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón tī namacamāstā' Jesús, masqui ū'tza' chā'tin ixlīkelhacāujtu' ixuanī't.

7

Ixtā'timīn Jesús jā ixta'a'ka'ti'

¹ A'cxni' tētaxtukō'lh, Jesús a'lh tā'kchoko nac Galilea. Jātza' ixlātā'kchokocu'tun nac Judea ixpālacata israelitas ixtamāknīcu'tun. ² Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū huanican ixta' mū'xta'ka' tū ixtatlahua israelitas. ³ È ixtā'timīn Jesús tahuanih:

—Jā catamakxtekti huā'tzā'. Capitza' nac Judea ē chuntza' mintachi'xcuui't natalak-tzi'n tū tlahua'pā't. ⁴ Tī lacasquī'n nalakapascan jā tū catilahuah cā'lakatzē'k. Palh ixlīcāna' tū tla'hua'ya' hui'x, catla'hua' na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't.

⁵ Nūn chu ixtā'timīn jā ixta'a'ka'ti'ni' Jesús. ⁶ Jesús cāhuanih:

—Jāna'j chīn quihltamacuj a'cxni' na'ica'n nac Judea. Hui'xina'n tzē napinā'tit a'cxni' nap-incu'tunā'tit. ⁷ Hui'xina'n jāla caticātaquichlaktzi'n. Quit quintalīquichlaktzi'n iccāhuani'ni'lh

já tze tū tatlahuamā'nalh. ⁸ Capintit hui'xina'n jā lamā'lh cā'tani'. Quit jāna'j icti'a'lh ixpālacata jāna'j chīn quilhtamacuj tū na'icpū'a'n.

⁹ A'cxni' cāhuanikō'lh ixtā'timīn, Jesús tachokolh nac Galilea.

Jesús a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'

¹⁰ A'cxni' ixta'a'nī'ttza' ixtā'timīn Jesús, nā xla' hua'chī tzē'k a'lh jā ixlamā'lh cā'tani'.
¹¹ Israelitas ixtaputza Jesús jā ixlamā'lh cā'tani' ē ixtalikelhasqui'nīnī'n:

—Jāchu hui'lh tzamā' chī'xcu'?

¹² Lhūhua' tī tzē'k ixtalichihuīna'mā'nalh. Makapitzīn ixtahuan: “Tzeya chī'xcu'.” É makapitzīn ixtahuan: “Jā tzeya chī'xcu'; a'kskāhuī'nin.”

¹³ É litzē'k ixtalichihuīna'n ixpālacata ixtajicua'ni' lī'israelita.

¹⁴ A'cxni' i'tāttza' ixlamā'lh cā'tani', Jesús tanūlh xaka'tla' nac templo ē tzuculh cāmāsu'yuni'. ¹⁵ Israelitas talī'a'cnīlh ē talāhuanilh:

—Chī tzej lica'tzī huā'mā' chī'xcu'? Jā maktin kelhtahua'ka'ni't.

¹⁶ Jesús cākelhtīlh:

—Tū icmāsu'yu quit jā quintalacapāstacni'. Ixtalacapāstacni' tī quimacaminī't. ¹⁷ Palh tī tlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n, naca'tzī palh icmāsu'yumā'lh ixtalacapāstacni' Dios, ē jā xmān quintalacapāstacni'. ¹⁸ Tī chihuīna'n xmān ixtalacapāstacni', lacasqui'n calakachi'xcuhuī'ca. Tī lacasqui'n nalakachi'xcuhuī'can tī macaminī't, nahuan tū ixlīcāna'. Jā cati'a'kskāhuī'nīlh.

¹⁹ Moisés cāmāxqui'n līmāpa'ksīn ē jā mākentaxtūyā'tit tzamā' līmāpa'ksīn. Jē tū ixpālacata quilālīmaknīcu'tunāuj?

²⁰ Tachi'xcuhuī't takelhtīlh:

—Hui'x chuya'ya'. Jē Tīchu maknīcu'tunān?

²¹ Jesús cāhuanilh:

—Milipō'ktuca'n lī'a'cnī'yā'tit tū ictlahualh tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²² Moisés cāmāsu'yuni'n tahuilat tū huanican circuncisión (masqui xapūla quīnapapana'ca'n chuntza' ixtatlahua). U'tza' hui'xina'n lichū'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. ²³ Chuntza' mākentaxtūyā'tit tū huanli Moisés ē chu'cuyā'tit chā'tin ska'ta' tī xaka'hua'cha, masqui ū'tza' quilhtamacuj tū pūjaxcan. Palh hui'xina'n chuntza' tlahua'yā'tit', jētū ixpālacata līsītzī'yā'tit icmātzeyīlh chā'tin ta'jatatlani' tzamā' quilhtamacuj tū pūjaxcan? ²⁴ Hui'xina'n quilāputzāna'nīyāuj ixpālacata puhua'nā'tit jā tze tū ictlahualh. A'cxni' naputzāna'nī'yā'tit ā'chā'tin, ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n —huanli Jesús.

Jesús cāhuanilh jā xala'

²⁵ Tatzuculh talākelhasqui'nīn xalanī'n nac Jerusalén:

—Jē jā ū'tza' tī putzacan maknīcu'tuncan? ²⁶ Calaktzī'ntit chī chihuīna'mā'lh nac cā'lhūhua'lacatīn ē jā tū tahuani xanapuxcu'nu'. Jē talacpuhuan huā'mā' Cristo tī Dios lacsacni't? ²⁷ A'cxni' namin Cristo nūn chā'tin catīca'tzīlh jā naminācha'. Quīna'n ca'tzīyāuj jā xala' huā'mā' chī'xcu'.

²⁸ Jesús kexmatli huā'mā' tachihuīn jā icxāmāsu'yuni'mā'lh xaka'tla' nac templo. Palha' cāhuanilh:

—Hui'xina'n quilālākapasāuj ē nā ca'tzīyā'tit jā icminī'ta'ncha'. Quit jā icminī't quīna'cstu. Tī quimacaminī't xla' ixlīcāna' ē jā lakapasā'tit hui'xina'n. ²⁹ Quit iclakapasa ixpālacata a'ntza' icmincha' ē ū'tza' quimacamilh.

³⁰ Palaj tunca ixtachi'lē'ncu'tun. Nūn chā'tin tī chī'palh ixpālacata jāna'j ixchā'n ixquilhtamacuj. ³¹ É līlhūhua' ta'a'ka'tī'nī'lh ē tahuani:

—Palhāsā' huā'mā' Cristo. Jē Cristo a'cxni' namin ē ā'chulā' natlahua lī'a'cnīn ē jā huā'mā'?

Fariseos tamacā'lh policīa nachī'lē'ncan Jesús

³² Fariseos taxematli chī tzē'k ixtalichihuīna'n Jesús tachi'xcuhuī't. Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' tamacā'lh ixpolicīaca'n natachi'lē'n Jesús. ³³ Jesús cāhuanilh tachi'xcuhuī't: —Jātza' lakma'j icticātā'latamān. Palajtza' na'iclaka'n tī quimacaminī't. ³⁴ Hui'xina'n naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj. Jāla catichipintit jā quit na'ica'n.

³⁵ Israelitas talākelhasqui'nīlh:

—Jāchu na'a'n palh jāla catimaclauj? Palhāsā' nacālaka'n israelitas tī tatā'huī'lāna'ncha' griegos ē nacāmāsu'yuni' griegos. ³⁶ Quīncāhuanin: “Naquilāputzayāuj ē jā quintilāmaclauj, ixpālacata jāla catichipintit jā na'ica'n quit.” Jē Tūchu huanīcu'tun huā'mā' tachihuīn?

Xcān tū māsā' latamat

³⁷ Tū ā'xmān quilhtamacuj ixta' cā'tani' tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, tzamā' quilhtamacuj Jesús tāyalh ē palha' chihuīna'lh:

—Tī takelhpūti, caquintalakmilh ē catahua'lh. ³⁸ Tī quinta'a'ka'tī'ni' nataka'lhī hua'chi mu'sni' na ixlīstacna'ca'n ē natā'xtuni'yāchi lhūhua' xcān tū māsā' latamat. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

³⁹ Jesūs ixuanicu'tun tī nata'a'ka'tī' natamaktī'ni' Espīritu Santo. Jāna'j ixmin Espīritu Santo ixpālacata Jesūs jāna'j ixa'n nac a'kapūn.

Jā lacxtim ixuanī't ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't

⁴⁰ A'cxni' tachi'xcuhuī't takexmatli huā'mā' tachihuīn, makapitzīn tahuani:

—Ixlicāna' huā'mā' Jesūs ixa'kchihuīna' Dios tī naquincālakminān.

⁴¹ Ā'makapitzīn tahuampāl:

—Ū'tza' huā'mā' Cristo.

Ā'makapitzīn tahuampāl:

—Cristo jā catimīncha' nac Galilea. ⁴² Cristo t'xū'nātā'nat David. Ē natahuī'la nac Belén jā xala' ixuanī't David. Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios.

⁴³ Ū'tza' jā lacxtim ixtalīlacapāstaca ixpālacata Jesūs. ⁴⁴ Makapitzīn ixtachī'lē'ncu'tun ē nūn chā'tin chī'palh.

Māpa'ksīni'nī'n jā ixta'a'ka'tī'ni' Jesūs

⁴⁵ Policías talaka'mpāl fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni'. Cākelhasqui'nīca:

—¿Tū ixpālacata jā līlī'ta'ntit?

⁴⁶ Policías takelhtīni'lh:

—Jā maktin ickexmatnī'tauj nūn chā'tin chī'xcu' tī chihuīna'n chī huā'mā' chī'xcu'.

⁴⁷ Fariseos takelhtīni'lh:

—Palhāsā' nā hui'xina'n cāta'a'kskāhuī'nī'ta'ntza'. ⁴⁸ Jā a'ka'tī'ni'nī't Jesūs nūn chā'tin xapuxcu' ē nūn chā'tin fariseo. ⁴⁹ Catīhuālh tachi'xcuhuī't tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios nacāmālakspūtūcan.

⁵⁰ Nicodemo tī ixlakminī't Jesūs cā'tzī'sni', xla' nā fariseo ixuanī't. Xla' cāhuanilh:

⁵¹ —Jāla catimakapātīniuj chā'tin chī'xcu' palh jā pūla naca'tzīyāuj tū laclē'n ē palh jā pūla namakxtekāuj nachihuīna'n. Chuntza' tatzō'kni' nac līmāpa'ksīn.

⁵² Ā'makapitzīn fariseos tahuaniilh Nicodemo:

—¿Ē nā hui'x xala' nac Galilea? Hui'x cakelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios ē naca'tzīya' jā makstīn minī'ta'ncha' nac Galilea chā'tin ixa'kchihuīna' Dios.

⁵³ Palaj tunca ta'a'lh na ixchicca'n.

8

Puscāt tī xamaklani'

¹ Jesūs a'lh nac sipej jā ixuanican Olivos. ² Ixlīlakalī tzi'saj Jesūs a'lh xaka'tla' nac templo. Ixlīpō'ktu tachi'xcuhuī't talakmīnkō'lh. Xla' tahuī'lh ē tzuculh cāmāsu'yuni'.

³ Fariseos ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n līmāpa'ksīn talīmīni'lh Jesūs chā'tin puscāt. Tzamā' puscāt quītā'maclaca chā'tin chī'xcu' ē chī'paca. Yāhuaca a'ntza' na ixlacpu'tī'tāca'n tī ixtahuī'lāna'lh.

⁴ Tahuaniilh Jesūs:

—Mākelhtahua'kē'ni', huā'mā' puscāt tā'maclaca chā'tin chī'xcu'. ⁵ Līmāpa'ksīn tū quīncāmāxqui'nī'ta'n Moisés, ū'tza' quīncāmāsu'yuni'yān nacucta'lamaknīyāuj chā'tin puscāt tī chuntza' la. Hui'x, ¿chī hua'na'?

⁶ Xlaca'n tahuaniilh Jesūs huā'mā' xmān talīputzāna'nīcu'tun ē chuntza' tzē natalīmālacapū'. Jesūs taquīlhputalh ē tzuculh lītzō'knun ixmacan nac tī'ya't. ⁷ Ā'chulā' ixtakelhasqui'nī ē xla' tā'chlsajli ē cāhuanilh:

—Chā'tin chī hui'xina'n tī jā tū laclē'n ū'tza' pūla cacucta'lalh tzamā' puscāt.

⁸ Jesūs taquīlhputapāl ē lītzō'knumpāl ixmacan nac tī'ya't. ⁹ A'cxni' takexmatli huā'mā', nā xlaca'n tamacka'tzīlh ixtalaclē'n. Tatzuculh ta'a'n tī ā'chulā' kōlu'ntza' ē makapitzīn chā'tunu' chā'tunu' ta'a'nkō'lh. Xlīmān tamakxtekli Jesūs ē tzamā' puscāt. ¹⁰ Jesūs tā'chlsajli ē kelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu tayāna'lh tī ixtamālacsu'yumā'na'n? ¿Nūn tī chā'tin tī makapātīnī'nī'ta'n?

¹¹ Xla' huanli:

—Nūn chā'tin, Māpa'ksīni'.

Jesūs huanilh:

—Nūn quīt icmakapātīnīnān. Capit ē jātza' ā'makstīn titlahua'ya' tū jā tze.

Jesūs taxkaket nac cā'quilhtamacuj

¹² Jesūs cātā'chihuīna'mpāl tachi'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Quit iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't. Chuntza' quit taxkaket. Tī naquintastālani' jā catitalatā'kchokolh nac cā'pucsua'. Quit na'iccāmāxkakēni'ni' ixlamatatca'n.

¹³ Fariseos tahuaniilh:

—Hui'x mintalacapāstacni' lichihuīna'na'. Chuntza' jā tū limacuan mintachihuīn.

¹⁴ Jesús cākelhtīl:

—Quit tū icuan, ū'tza' ixlicāna' masqui quit quina'cstu quilichihuīna'ncan. Quit icca'tzī jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit jā icmini'ta'ncha' ē jā na'ica'mpala. ¹⁵ Hui'xina'n liputzāna'nā'tit xmān tū laktzī'nā'tit. Quit jā tī tī icputzāna'nī. ¹⁶ Palh quit xa'icputzāna'nīlh, na'icputzāna'nī chuntza' chī ixlicāna'. Quit jā quilimān icputzāna'nī. QuinTāta' tī quimacamini't ū'tza' quintā'putzāna'n. ¹⁷ Chuntza' tatz'o'kni' na milimāpa'ksīncā'n: A'cxni' chā'tu' chī'xcu'huīn līlacxtim tamālectzeyī, ū'tza' huā'mā' tū ixlicāna'. ¹⁸ Quit iclimāsu'yu quimpālacata. Hui'lapālh ā'chā'tin tī limāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' quimacamini't.

¹⁹ Takelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu hui'lacha' mintāta'?

Jesús cākelhtīl:

—Hui'xina'n jā quilālakapasāuj ē nā jā lakapasā'tit quinTāta'. Palh ixquilālakapasui, nā quinTāta' ixlakapastit hui'xina'n.

²⁰ Jesús huanlī huā'mā' a'cxni' ixmāsu'yumā'lh xaka'tla' nac templo jā ixmāqui'can tumīn. Nūn chā'tin puhuanlī nachī'lē'n ixpālacata jāna'j ixchā'ni' ixquilhtamacuj tū napūchī'lē'ncan.

Jāla catita'a'lh jā ixa'mā'lh Jesús

²¹ Jesús ā'maktin cāhuanipālh:

—Quit na'ica'n. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. A'cxni' nanīyā'tit hui'xina'n naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Jāla catipintit jā na'ica'n quit.

²² Israelitas tahuanlī:

—Palhāsā' ixa'cstu namaknīcan ē ū'tza' līhualh jāla cati'a'uj jā na'a'n.

²³ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n xala' nac cā'ti'ya'tna', ē quit xala' nac tālhmā'n. Hui'xina'n xala' nac cā'quilhtamacuj ē quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ²⁴ Ū'tza' iccālihuanin a'cxni' nanīyā'tit naka'lhī'yā'titcus mincuentaca'n. Hui'xina'n jā quilā'a'ka'tni'yāuj a'cxni' iccāhuanīyān tī quit. Chuntza' nalika'lhī'yā'titcus mincuentaca'n a'cxni' nanīyā'tit.

²⁵ Palaj tunca takelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x'?

Jesús cākelhtīl:

—Iccāhuanini'ta'ntza' xapūla. ²⁶ Quit tzē na'icuan lhūhua' mimpālacataca'n ē tzē na'iccāputzāna'nīyān lhūhua' tū tlahuapā'na'ntit tū jā tze. Tī quimacamini't, xla' huan tū ixlicāna'. Tū quihuanī, xmān ū'tza' iccāhuanī tachi'xcu'huī't.

²⁷ Xlaca'n jā ixtaca'tzī Jesús ixlichihuīna'mā'lh Dios, xaTāta'. ²⁸ Ū'tza' cālīhuanilh Jesús:

—A'cxni' hui'xina'n naquilāmā'ka'yāhuayāuj tālhmā'n, hasta a'cxni' naca'tziyā'tit tīchu quit. Quit Chī'xcu' xala' Tālhmā'n. Naca'tziyā'tit quit jā tū icthlaha quina'cstu. Xmān icuan tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. ²⁹ Tī quimacamilh, xla' quintā'huī'lh. Jā quimaktexkni't quina'cstu, ixpālacata quit pō'ktu quilhtamacuj icthlhuamā'lh tū ixtalacasqui'nīn.

³⁰ A'cxni' Jesús huanlī huā'mā', lhūhua' ta'a'ka'tni'lh.

Tī ixlacstīn Dios ē tī jā ixlacstīn

³¹ Jesús cāhuanilh israelitas tī ixta'a'ka'tni'mā'nalhcus:

—Hui'xina'n palh naquilākexpa'tni'yāuj quintachihuīn, chuntza' hui'xina'n ixlicāna' quis-cujnu'nī'n. ³² Nalakapasā'tit tū ixlicāna'. Tū ixlicāna' nalilaktaxtuyā'tit hui'xina'n.

³³ Xlaca'n takelhtīl:

—Quina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham. Nūn makstin quincātāmāhuanī'ta'n. ¿Tū ixpālacata hua'na' hui'x na'icclaktaxtuyāuj?

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Ixlicāna' tū iccāhuanīyān. Tī tlahua tū jā tze, chuntza' chī chā'tin tasācua' tī tamāhuacanī't, ixpālacata jāla makxteka tū jā tze. ³⁵ Xatamāuj tasācua' jā chuntza' chī tī ixlicāna' ka'hua'cha. Xatamāuj jā pō'ktu quilhtamacuj catitahuī'lal na ixchic ixtēcu' ixpālacata nastā'palacan. Tī ixlicāna' ixka'hua'cha chā'tin chī'xcu', xla' pō'ktu quilhtamacuj ixka'hua'cha. Jāla catistā'lh. ³⁶ Hui'xina'n hua'chi tī xatamāuj ixpālacata jāla makxtekā'tit tū jā tze. Tī'Ska'ta' Dios tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n ē chuntza' tzē nalimaktexkē'tit tū jā tze. Chuntza' jā'tza' catitahuī'la'tit hua'chi xatamāuj. ³⁷ Masqui hui'xina'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, quilāmaknicu'tunāuj ixpālacata jā a'ka'tiyā'tit tū iccāhuanīyān. ³⁸ Quit iclichihuīna'n tū quimāsu'yuni'nī't quinTāta'. Hui'xina'n tlahua'yā'tit tū cāhuanini'ta'n mintāta'ca'n.

³⁹ Xlaca'n takelhtīl:

—Quintāta'ca'n, ū'tza' Abraham.

Jesús cāhuanilh:

—Palh ixlicāna' cahuālh hui'xina'n ixlacstīn Abraham, chuntza' ixtlahua'tit chī ixtlahua Abraham. ⁴⁰ Hui'xina'n quilāmknīcu'tunāuj masqui quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' tū Dios quimāsu'yuni'nī't. Abraham jā chuntza' ixtlahua chī hui'xina'n tlahua'yā'tit. ⁴¹ Hui'xina'n tlahua'pā'na'tit tū tlahua mintāta'ca'n.

Xlaca'n tahuanihl:

—Quina'n jā xtūka'hua'chan. Icka'lhīyāuj xmān chā'tin quintāta'ca'n ē ū'tza' Dios.

⁴² Jesús cāhuanilh:

—Palh mintāta'ca'n cahuālh Dios, hui'xina'n ixquilāpāxqui'uj ixpālacata quit icminī'ta'ncha' jā hui'lacha' Dios ē chuhua' ā'tzā' icuī'lh. Quit jā icmilh quina'cstu talacapāstacni'. Dios ū'tza' tī quimacamini't. ⁴³ Hui'xina'n jā kexpa'tcu'tunā'tit tū icuan. Ū'tza' jā lica'tziyā'tit tū iccāhuanimā'n.

⁴⁴ Mintāta'ca'n hui'xina'n ū'tza' skāhuī'ni'. Hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn. Skāhuī'ni' xla' ū'tza' xamaknīni' hasta ixquilhtzucut. Xla' jā makstin lacapāstaca tū ixlicāna' ixpālacata jā lakati tū ixlicāna'. Xla' huāk tā'ksa'nīn līchihuīna'n ixpālacata xla' chuntza' ixtāyāt. Xla' a'ksa'nīni' ē xla' ū'tza' mālacatzuculh tā'ksa'nīn. ⁴⁵ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna' ē hui'xina'n jā quilā'a'ka'tni'yāuj. ⁴⁶ ŷTīchu chī hui'xina'n nahuanā'tit palh quit iclāhuanī't tū jā tze? Palh quit iccāhuaniyān tū ixlicāna', ŷtū ixpālacata jā quilā'a'ka'tni'yāuj? ⁴⁷ Tī ixla' Dios kexmata ixtachihuīn. Hui'xina'n jā ixla' Dios. Ū'tza' jā likexpa'tcu'tunā'tit —huanli Jesús.

Cristo ixuī'htza' a'cxni' jāna'j ixā'lacatuncuhuī' Abraham

⁴⁸ Israelitas tahuanihl Jesús:

—Ixlicāna' chī icuanāuj hui'x samaritano ē ka'lhī'ya' jā tzeya ū'ni'.

⁴⁹ Jesús cākelhtīlh:

—Jā icka'lhī jā tzeya ū'ni'. Quit iclakachi'xcuhuī' quinTāta' ē hui'xina'n jā quilālakachi'xcuhuī'yāuj. ⁵⁰ Quit jā quincuenta palh jā quilālakachi'xcuhuī'yāuj. Hui'lh chā'tin tī lacasqui'n caquilakachi'xcuhuī'ca, ū'tza' tī naputzāna'nīkō'. ⁵¹ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān: Tī natamākentaxtū quintachihuīn xlaca'n nataka'lhī xasāsti' ixtlatamatca'n tū jā makstin catisputli.

⁵² Israelitas takelhtīni'lh:

—Quina'n icca'tziyāujtza' hui'x ka'lhī'ya' tū jā tzeya ū'ni'. Abraham nīlhtza' ē nā tanīlhtza' ixa'kchihuīna'nīn Dios. Hui'x hua'na' tī natamākentaxtū mintachihuīn jā makstin cati-tasputli. ⁵³ ŷĒ hui'x ā'chulā' xaka'tla' ē jā quintāta'ca'n Abraham? Xla' nīlh ē a'kchihuīna'nīn nā tanīlh. ŷTīchu hui'x palh jā catinī't?

⁵⁴ Jesús cākelhtīlh:

—Palh quina'cstu naquilakachi'xcuhuī'can, jā tū ixtapalh. Tī quilakachi'xcuhuī' quit, xla' ū'tza' quinTāta' ē ū'tza' tī hui'xina'n huanī'yā'tit mīnDiosca'n. ⁵⁵ Ū'tza', tī hua'nā'tit mīnDiosca'n, jā lakapasā'tit. É quit iclakapasa. Palh quit xa'icualh jā iclakapasa, quit xa'iclitaxtulh chā'tin a'ksa'nīni' chuntza' chī hui'xina'n. Quit ixlicāna' iclakapasa ē quit icmāqui' ixtachihuīn. ⁵⁶ Abraham tī mimpapca'n ka'lhīlh tapāxuhuān ixpālacata ixca'tzi nalaktzī'n a'cxni' xa'icmilh nac cā'quilhtamacuj. Xla' laktzī'lh ē līpāxualh.

⁵⁷ Israelitas tahuanihl Jesús:

—Hui'x jāna'j ka'lhī'ya' nūn i'tāt ciento cā'ta, ŷē chī līhua'na' palh laktzī'ni'ta'tza' Abraham?

⁵⁸ Jesús cākelhtīlh:

—Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Quit xa'icuī'htza' a'cxni' jāna'j ixlacatuncuhuī' Abraham.

⁵⁹ Palaj tunca tasacli chihuix ē ixtalīcuca'lacu'tun. Jesús cātatzē'kni'lh ē chuntza' lītaxtulh xaka'tla' nac templo.

9

Jesús mātzeyīlh chā'tin chī'xcu' tī ixlīlacatuncuhuī'nī't xalakatzī'n

¹ A'cxni' Jesús ixlatlā'huan, laktzī'lh chā'tin chī'xcu' tī ixlīlacatuncuhuī'nī't xalakatzī'n. ² I'scujnu'nī'n takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksini', ŷtū ixpālacata līlacatuncuhuī'lh laktzī'n huā'mā' chī'xcu'? ŷĒ ixpālacata quincuenta'n ixtāta' ē ixtzī', o ixpālacata ixcuenta līlacatzī'?

³ Jesús cāhuanilh:

—Jā ixpālacata ixcuenta līlacatzī' nūn ixcuentaca'n ixtāta' ē ixtzī'. Xla' līlacatuncuhuī'lh laktzī'n ixpālacata chuntza' tzē nālīmāsu'yu ixlītlī'hui'qui Dios a'cxni' namātzeyī. ⁴ A'cxni' xkakacuj, tzē scujcan; a'cxni' tzi'suamā'htza', jātza' la catiscujca. Nā chuntza' quit ixlacasqui'nca na'ictlahua chuhua'j ixtascujūt tī quimacamini't. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' na'ica'n ē jātza' la ca'ictiscujli. ⁵ Quit iccāmāxkakēni'ni' tachi'xcuhuī't līhuan icuī'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁶ A'cxni' huanli huā'mā' Jesús chojli nac cā'ti'ya'tna'. Tlahualh macsti'na'j pūtlū'n ē līlacatlahualh na ixlakastapun laktzī'n. ⁷ Huanilh:

—Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē nalakacha'ka'na'. (Siloé huanicu'tun: Macamin-cani't.)

Tzamā' lakatzī'n a'lh ē a'ntza' lakacha'ka'nli. A'cxni' chimpāl'h, tzēta' ixlacahuāna'n.
⁸ Ixtā'limacchicini' ē tī ixtalaktzī'ni't xapūla a'cxni' lakatzī'n ixuani't, xlaca'n talāhuanilh:

—¿Ē jā ū'tza' huā'mā' chi'xcu' tī ī'squi'nihuā'yan?

⁹ Makapitzīn ixtahuan:

—Ū'tza'.

Ā'makapitzīn ixtahuan:

—Jā ū'tza'. Hua'chi ū'tza' tasu'yu.

Ē ū'tza' huanli:

—Quit tzamā' chi'xcu'.

¹⁰ Takelhasqui'nilh:

—¿Chī līlalh tzēta' lacahuāna'na' hui'x?

¹¹ Xla' cākelhtilh:

—Ū'tza' tzamā' chi'xcu' tī huanican Jesús tlahualh pūtlū'n ē quīlīlacatlahualh na quīlakastapun. Quīhuanilh: “Capinchi nac xcān jā huanican Siloé ē calakacha'ka'.” Ica'lh ē a'cxni' iclakacha'ka'nkō'lh, tzēta' iclacahuāna'lh.

¹² Takelhasqui'nilh:

—¿Jāchu hui'lh tzamā' chi'xcu'?

Xla' cāhuanilh:

—Jā icca'tzī.

Fariseos takelhasqui'nilh chi'xcu' tī ixlakatzī'

¹³ Cālimini'ca fariseos tzamā' chi'xcu' tī ixlakatzī'. ¹⁴ Tzamā' quīlhtamacuj tū pūtlahualh pūtlū'n Jesús ē mātzeyīlh lakatzī'n, ū'tza' quīlhtamacuj tū pūjaxcan. ¹⁵ Fariseos ā'maktin takelhasqui'nīpāl'h:

—¿Chī līlacahuā'na'?

Xla' cākelhtilh:

—Quīlīlacatlahualh pūtlū'n na quīlakastapun ē iclakacha'ka'nli ē chuhua'j quit tzē iclacahuāna'n.

¹⁶ Makapitzīn fariseos tahuani:

—Huā'mā' chi'xcu' jā ixla' Dios ixpālacata jā lakachi'xcu' quīlhtamacuj tū pūjaxcan.

Ā'makapitzīn tahuampāl'h:

—Tī tlahua tū jā tze, xla' jā catitlahualh lī'a'cnīn chī tlahua huā'mā' chi'xcu'.

Jā lacxtim ixtaka'lhī ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁷ Takelhasqui'nīpāl'h tzamā' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuani't:

—¿Chī hua'na' hui'x ixpālacata tzamā' chi'xcu' tī mālacahuānīn?

Xla' huanli:

—Xla' ixa'kchihuāna' Dios.

¹⁸ Israelitas, xlaca'n jā ta'a'ka'ī'ni'lh palh lakatzī'n ixuani't ē mālacahuānīca. Cāta'sani'ca ixtāta' ē ixtzī'. ¹⁹ Ē cākelhasqui'nīca:

—¿Ē ū'tza' huā'mā' chi'xcu' mīnka'hua'chaca'n tī lacatuncu'lh xalakatzi'n? ¿Chī tzēta' līlacahuāna'n chuhua'j?

²⁰ Ixtāta' ē ixtzī' takelhtīni'lh:

—Quīna'n icca'tziyāuj ū'tza' quīnka'hua'chaca'n. Icca'tziyāuj līlacatuncu'lh lakatzī'n.

²¹ Jā icca'tziyāuj chī tzēta' līlacahuāna'n chuhua'j. Jā icca'tziyāuj tī mālacahuānīlh. Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'. Māni' ū'tza' tzē nacāhuanīyān.

²² Ixtāta' ē ixtzī' tahuani chuntza' ixpālacata xlaca'n ixtajicua'ni' israelitas. Israelitas ixtalichihuāna'nī'tza' natamacxutan xaka'tla' nac templo tī natahuan Jesús ū'tza' Cristo.

²³ Ū'tza' talīhuanli ixtāta' ē ixtzī': “Cakelhasqui'nī'tit ū'tza'; xla' chi'xcu'tza'.”

²⁴ Israelitas tata'sani'pāl'h ixlīmaktu' chi'xcu' tī lakatzī'n ixuani't ē tahuaniilh:

—Caquīlāhuanīuj ixlicāna' na ixlacatīn Dios. Quīna'n icca'tziyāuj huā'mā' chi'xcu' tlahua tū jā tze.

²⁵ Xla' cākelhtilh:

—Quit jā icca'tzī palh tlahua tū jā tze. Xmān icca'tzī xapūla lakatzī'n xa'icuanī't ē chuhua'j iclacahuāna'ntza'.

²⁶ Kelhasqui'nīpalaca:

—¿Tū tlahuanī'n? ¿Chī līmālacahuānīn?

²⁷ Xla' cākelhtilh:

—Iccāhuani'ntza'. Hui'xina'n jā ixkexpa'tcu'tunā'tit. ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit na'icāhuani'palayān? ¿Ē nā stālani'cu'tunā'tit nā hui'xina'n?

²⁸ Talakapalāh ē tahuaniilh:

quintalakapasa. Nā ixlacasqui'nca nā xlaca'n na'iccālīmin. Xlaca'n naquintaxematni'. Chuntza' xlaca'n kēxtim natala quintachi'xcuhui't. Xmān chā'tin ixmaktaka'lhna' nahuan.

¹⁷ 'QuinTāta' quimpāxqui' expālacata icmāstā' quilatamat ē quit na'iclakahuampala. ¹⁸ Nūn chā'tin quintimaktīl quilatamat. Quit icmāstā' expālacata icmāstā'cu'tun. Quit icka'lhī talacasqui'nīn ē chuntza' tzē na'icmāstā', ē tzē na'ictayapala. Chuntza' quilīmāpa'ksīlh quinTāta' —huanli Jesús.

¹⁹ A'cxni' israelitas takexmatli huā'mā' tachihuīn, tatapāpitzini'lh. ²⁰ Makapitzīn ixtahuan: —¿Tū expālacata kexpa'tni'yā'tit huā'mā' chī'xcu' palh ka'lhī jā zeya ū'ni', ē xla' chuya?

²¹ A'makapitzīn huampala tahuani:

—Tī ka'lhī jā zeya ū'ni', xla' jā chuntza' catichihuīna'nli. ¿Ē tzē namālacahuāni chā'tin lakatzī'n jā zeya ū'ni'?

Israelitas talakmaka'lh Jesús

²² Nac Jerusalén ixtlahuamā'ca cā'tani'. Tzamā' cā'tani' ū'tza' tū ixlilacapāstaccan a'cxni' ixcāxtlahuakō'cani't xaka'tla' templo makāstza'. Cā'lonkni' ixuani't. ²³ Jesús ixlātā'huan na ixtanquilhtīn xaka'tla' templo jā ixuanican Ixtanquilhtīn Salomón. ²⁴ Israelitas tasti'li'hui'līlh ē tahuanihl:

—¿Hasta jā'cxni' naquilāhuaniyāuj tīchu hui'x? Palh hui'x Cristo xamaktin caquilāhuaniuj.

²⁵ Jesús cākelhtīlh:

—Quit iccāhuanintza' ē hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit. Pō'ktu tū ictlahua quit iclītlahua ixlītlī'hui'qui quinTāta'. Ū'tza' lītasu'yū tīchu quit. ²⁶ Hui'xina'n jā a'ka'ī'yā'tit expālacata hui'xina'n jā quintachi'xcuhui't. ²⁷ Quintachi'xcuhui't takexmata quintachihuīn chuntza' chī borregos takexmata ixtachihuīn ixtē'cu'ca'n. Quit iccālakapasa quintachi'xcuhui't, ē xlaca'n quintastālanī'. ²⁸ Quit iccāmaxqui' xasāsti' ixlātamata'n tū jā makstin catilakspūtlī. Jā tī chā'tin tzē naquimakti tī quinta'a'ka'ī'ni'. ²⁹ Quimacamaxqui'ni't quinTāta' ē xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' māpa'ksīni'. Ē nūn tī chā'tin tī tzē quintimaktīl tī quinta'a'ka'ī'ni'lh. ³⁰ Quit ē quinTāta' chu chā'tin quina'n.

³¹ Palaj tunca israelitas tasacpālh chihuix ixtalīcucta'lacu'tun. ³² Jesús cāhuanilh:

—Ixlītlī'hui'qui quinTāta' quit iclītlahuanī't lhūhua' tū xatze na mlīcatīnca'n. ¿Ē ū'tza' naquilālicucta'layāuj?

³³ Israelitas tahuanihl:

—Jā ū'tza' icticālicucta'lan expālacata tū lactze tlahuanī'ta'. Na'iccālicucta'layān expālacata hui'x lakmaka'na' Dios ē mālakhīpini'cu'tuna'. Hui'x xmān chī'xcu'.

³⁴ Jesús cāhuanilh:

—Chuntza' tatzo'kni' na ixlīmāpa'ksīn Dios: “Hui'xina'n mlīpō'ktuca'n diosnu'.” ³⁵ Dios cāmāpācuīlh diosnu' tī cāmamacaxqui'lh ixtachihuīn Dios ē huā'mā' tatzo'kni' jā makstin catilātlahuaca. ³⁶ Dios quilacsacī ē quimacamīlh nac cā'quilhtamacuj. ¿Tū expālacata quilālmālacsu'yuyāuj iclakmaka'lh Dios a'cxni' iccāhuanin quit ī'Ska'ta' Dios? ³⁷ Palh quit jā ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', jā caquilā'a'ka'ī'ni'uj. ³⁸ Palh hui'xina'n jā quilā'a'ka'ī'ni'cu'tunāuj, masqui quit ictlahua chuntza' chī tlahua quinTāta', ca'a'ka'ī'tit tū ictlahua ū'tza' i'xla' Dios. Chuntza' naca'tziyā'tit hui'xina'n ē na'a'ka'ī'yā'tit xaTāta' ē quit chu chā'tin quina'n.

³⁹ Ē ā'maktin ixtachi'lē'mpalacu'tun ē Jesús cātzā'lanī'lh.

⁴⁰ Palaj tunca Jesús a'lh na ixtuntacut nac Jordán. Chā'lh jā Juan ixmā'kpaxīni'mā'lh xapūla.

⁴¹ Lhūhua' tachi'xcuhui't talakchilh Jesús ē xlaca'n talāhuanilh:

—Masqui Juan jā tlahualh lī'a'cnīn, pō'ktu tū ixlīchihuīna'n Jesús, ū'tza' tū ixlīcāna'.

⁴² A'tntza' lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh Jesús.

11

A'cxni' nīlh Lázaro

¹ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Lázaro. Xla' ixta'jatatla. Xla' ixlahuī'lh a'ktin nac cā'lacchicni' tū huanican Betania. Nā ixtatā'lahui'lāna'lh María ē Marta ixtā'timīn. ² Huā'mā' María ū'tza' tī lītāntūlahualh Jesús xaxcān xa'nat ē lītāntūxacalh ixya'j. Lázaro, ixtā'tin María ixta'jatatla. ³ María ē Marta tamāca'tzīnīlh Jesús ē tahuanihl:

—Māpa'ksīni', ta'jatatla tī pāxqui'ya'.

⁴ A'cxni' huanica huā'mā' Jesús huanli:

—Huā'mā' ta'jatāt jā catilaknīlh. Ixpālacata tzmā' ta'jatāt nalaktzī'nca'n chī ixlīka'tla' Dios, ē nā nalīmāsu'yū chī ixlīka'tla' ī'Ska'ta'.

⁵ Jesús ixcāpāxqui' Marta ē María ē nā Lázaro. ⁶ A'cxni' huanica Lázaro ixta'jatatla, Jesús tachokopālh jā ixui'lh ā'a'ktu' quilhtamacuj. ⁷ A'listān cāhuanilh ī'scujnu'ni'n:

—Ca'a'uj nac Judea.

⁸ Ī'scujnu'ni'n tahuanihl:

—Māpa'ksīni', israelitas xalanī'n nac Judea jāna'j makās ixtacucta'lamaknīcu'tunān. Ē hui'x pīmpalacu'tuna'tza'.

⁹ Jesús cāhuanilh:

—A'ktin quilhtamacuj ka'lhī a'kcāujtu' hora. Palh chā'tin latlā'huan cā'cuhuīni', jā cati'a'kche'kxlalh ixpālacata xkakana'n. ¹⁰ Palh chā'tin latlā'huan cā'tzī'sni', xla' a'kche'kxla ixpālacata jā ka'lhī taxkaket. Ixlacasqui'nca na'ica'n chuhua'j. Jā tū quinti'a'nani'lh hasta na'ictitlahuakō' quintascujūt.

¹¹ Ā'listān Jesús cāhuanilh:

—Lázaro, quinamigoca'n lhtatamā'lh ē quit na'ica'n na'icmālakahuānī.

¹² I'scujnu'nī'n tahuānilh:

—Māpa'ksīni', palh lhtatamā'lh, natzeyan.

¹³ Jesús ixcāhuanicu'tun Lázaro ixnīnī'ttza'. I'scujnu'nī'n ixtapuhuan Jesús ixcāhuanimā'lh xmān ī'lhtatamā'lh. ¹⁴ Ū'tza' tzej cālihuānikō'lh:

—Lázaro nīnī'ttza'. ¹⁵ Xalītze jā xa'icui'lh a'ntza' quit. Chuntza' xatze mimpālacataca'n. Chuntza' nali'a'ka'I'yā'tit. Chuhua'j ca'a'uj jā mā'cha' Lázaro.

¹⁶ Tomás, tī ixuanīcan Līstu', cāhuanilh ā'makapitzīn scujnu'nī'n:

—Nā catā'a'uj Jesús. Nanīyāuj lacxtim.

Jesús nacāmālacastālanuanī tachi'xcuhuī't

¹⁷ A'cxni' chā'lh Jesús, māca'tzīnīca tā'ti'ma'jtza' ixa'cnū Lázaro. ¹⁸ Betania hua'chi a'ktu'tun kilómetro ixuanī't ixlīmakat nac Jerusalén. ¹⁹ Lhūhua' israelitas ixtalakminī't Marta ē María. Tatastokli ixpālacata ixnīnī't ixtā'tinca'n. ²⁰ Marta, a'cxni' ca'tzilh ixchā'ntēlhata' Jesús, palaj tunca milh lakapāxtoka. María tachokolh nac chīc. ²¹ Marta huanilh Jesús:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin. ²² Quit icca'tzī, masqui chuhua'j, Dios namaxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'ya'.

²³ Jesús huanilh:

—Mintā'tin nalacastālanuana'mpala.

²⁴ Marta huanilh:

—Quit icca'tzī nalacastālanuana'mpala a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj.

²⁵ Jesús huanilh:

—Quit tī na'iccāmālacastālanuanī tachi'xcuhuī't ē quit na'iccāmaxqui' xasāsti' ixlata-matca'n. Tī quintalīpāhuan, masqui catanilh, xla'ca'n nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. ²⁶ Tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n ē quintalīpāhuan, jā makstin catitasputli. ¿Ē hui'x jā a'ka'I'ya' huā'mā'?

²⁷ Marta huanilh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Quit ica'ka'I' hui'x ī'Ska'ta' Dios, ē hui'x Cristo tī xa'icka'lhīmā'nāuj.

Jesús calhuanli ixlacatzuna'j nac pūtā'cnūn

²⁸ Marta, a'cxni' huanli huā'mā', a'lh ta'sani' María ixtā'tin. Lakatzē'k huanilh:

—Chuhua'j chilhtza' Māpa'ksīni' ē ta'sani'yān.

²⁹ A'cxni' kexmatli huā'mā', María palaj tunca tāyalh ē laka'lh Jesús. ³⁰ Jesús jāna'j ixtanū nac cā'lacchicni'. Ixlayālcus jā quīpāxtokli Marta. ³¹ Israelitas ixtatā'lahui'lāna'lh María nac chīc ē ixtamāmakxtokmā'nalh. A'cxni' talaktzī'lh María chī tāyalh ē palaj tunca a'ntāqui'lh, xla'ca'n tastālanī'lh. Ixtapuhuan a'mā'lh calhuan nac pūtā'cnūn.

³² María a'cxni' lakchā'lh Jesús, tatzokostani'lh ē huanilh:

—Māpa'ksīni', palh ixtahui'la' huā'tzā', jā ixtinīlh quintā'tin.

³³ Jesús laktzī'lh tzuculh calhuan María ē israelitas tī ixtatā'mimā'nalh. Lhpīpeklalh ē līpuhuanli. ³⁴ Cākelhasqui'nīlh:

—¿Jāchu mā'cnū'tit?

Tahuānilh:

—Māpa'ksīni', cata't laktzī'na'.

³⁵ Jesús calhuanli. ³⁶ Israelitas talāhuanilh:

—Calaktzī'ntit chī ixpāxqui'.

³⁷ Ā'makapitzīn tahuānli:

—Ū'tza' huā'mā' tī mālacahuānīlh lakatzī'n. ¿Ē jāla ixtlahualh Lázaro jā ixtinīlh?

Lázaro lacastālanuana'ni

³⁸ Jesús līpuhuampālh ā'maktin. Chā'lh nac pūtā'cnūn. A'ktin lhu'cu' ixtlahuacanī't ē ixlīlakatalacanī't a'ktin chihuix. ³⁹ Jesús huanli:

—Camāpānū'tit chihuix.

Marta, ixtā'tin nūn, huanilh:

—Māpa'ksīni', ka'lhī a'ktā'ti' quilhtamacuj nīnī't ē chuhua'j pu'csantza'.

⁴⁰ Jesús huanilh:

—¿Ē jā icuanin palh na'a'ka't'ya', nalaktzī'na' ixlītl'i'hui'qui Dios tū natlahua?

⁴¹ Palaj tunca māpānūca chihuix. Jesús talacayāhualh nac tālhmā'n ē huanli:

—Tāta', icmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata hui'x quinkexpa'tni'nī'ta'. ⁴² Quit icca'tzī tihua'na' quinkexpa'tni'ya'. Quit icuaniyāntza' ixpālacataca'n tachi'xcuhui't tī tahui'lāna'lh huā'tzā' xlaca'n chuntza' nata'a'ka't' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁴³ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús palha' huanli:

—¡Lázaro, cataxtu!

⁴⁴ Ta'a'cxtulh tī xanīntza' ixuanī't. Ixlimakchī'canī't ē ixlīlacchī'canī't ē ixlīlakatlapacanī't lu'xu'. Jesús cāhuanilh:

—Calacxcutī ē camacaxcutī ē chuntza' camakxtektī.

Talīchihuīna'nli natachī'pa Jesús

Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2

⁴⁵ A'cxni' talaktzī'lh Jesús tū tlhualh, ta'a'ka't'lh lhūhua' israelitas tī ixtamāmakxtokmā'nalh María. ⁴⁶ Makapitzīn talaka'lh lifariseos ē cāhuanica tū ixtlahuanī't Jesús. ⁴⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ē māpa'ksīni'nīn talāmāstokli ē talāhuanilh:

—¿Tū natlahuayāj chuhua'j? Huā'mā' chī'xcu' tlahuamā'lh lhūhua' li'a'cnīn. ⁴⁸ Palh jā tū natlahuani'yāj, nata'a'ka't'ni'kō' ū'tza', ē xanapuxcu'nu' romanos natamin ē natalactlahua xaka'tla' templo ē quincā'lacchicni'ca'n.

⁴⁹ Chā'tin chī ū'tunu'n ixuanican Caifás. Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta. Cāhuanilh:

—Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit. ⁵⁰ Hui'xina'n jā kexpa'tā'tit. Ā'chulā' tze palh chā'tin chī'xcu' nanī quimpālacataca'n. Chuntza' ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā catilakspu'tli.

⁵¹ Tū huanli Caifás, jā ixa'cstu ixtalacapāstacni'. Caifás xapuxcu' pālej ixuanī't tzamā' cā'ta, ē Dios māhuanilh chī Jesús nalīn ixpālacataca'n tachi'xcuhui't. ⁵² Jā xmān israelitas ixticā'nīlh; nā ixlīpō'ktuca'n xala' makat, ē ū'tza' tzē nacālimākēxtimī ē kēxtim natala. ⁵³ Tzamā' quilhtamacuj xanapuxcu'nu' israelitas tatzuculh talīchihuīna'n chī tzē natalimāknī Jesús.

⁵⁴ Ū'tza' Jesús jātza' ixcālītasu'yuni' israelitas. Taxtulh nac Judea ē a'lh ā'lacatin cā'lacchicni' tū ixuanican Efraín, na ixlacatzuna'j nac cā'tzaya'nca tī'ya't. A'ntza' cātā'tahui'lh i'scujnu'nī'n.

⁵⁵ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' ixcā'tani'ca'n israelitas tū huanican pascua. A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', lhūhua' tachi'xcuhui't ta'a'lh nac Jerusalén natatalacpa'lha chuntza' chī ixtahui'latca'n. ⁵⁶ Xlaca'n ixtaputza Jesús. A'cxni' ixtatanūmā'nalhtza' xaka'tla' nac templo, ixtalākelhasqui'nī:

—¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Namin Jesús o jā catimīlh?

⁵⁷ Fariseos ē xanapuxcu'nu' pālejni' ixtamāstā'nī't limāpa'ksīn palh ixui'lh tī icca'tzī jā ixui'lh Jesús, cacāmāca'tzīnīca ē chuntza' tzē nalīchi'pacan.

12

Chā'tin puscāt lītlahualh xaxcān xa'nat ixtujan Jesús

Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9

¹ Ixtalacatzuna'jītēlhatza' cā'tani' tū ixuanican pascua. Xmān a'kchāxan quilhtamacuj i'sputa. Jesús a'lh nac Betania jā ixui'lacha' Lázaro tī ixmālacastālancuanī'nī't. ² A'ntza' cāxtlahuaca ixlīhua' Jesús. Marta ixcāmaxquī' xpulātuca'n. Lázaro ē makapitzīn lacxtim ixtatā'hui'lāna'lh Jesús jā ixtahuā'yamā'nalh. ³ María līmīlh i'tāt litro xaxcān xa'nat nardo tū mu'csun ē lhūhua' ixtapalh. Lītantūtlahualh Jesús ē palaj tunca lītantūxacalh ixya'j. Ixlīpūchakānmu'csun chīc. ⁴ Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón, tī nā i'scujni' ixuanī't ē tī namacamāstā' Jesús, huanli:

⁵ —¿Tū ixpālacata jā līstā'ca huā'mā' xaxcān xa'nat? Hua'chī a'ktu'tun ciento tumīn ixtapalh. Huā'mā' tumīn tzē ixcāmaxquī'ca xcamanī'nī'n.

⁶ Judas jā ixcālalkalhu'man xcamanī'nī'n. Huanli huā'mā' chū'nu xla' ka'lhāna' ixuanī't. Xla' ixmāmāquī'nīncanī't tumīn ē a'ntza' ixka'lhantēlha. ⁷ Jesús huanilh:

—Jā camāmakchu'yi' huā'mā' puscāt. Xla' māquī'nī't huā'mā' xaxcān xa'nat hasta naquīlītlahua ixpālacata a'cxni' na'icnī ē naquīmā'cnūcan. ⁸ Pō'ktu quilhtamacuj na'a'nan xcamanī'nī'n. Quit jā pō'ktu quilhtamacuj ixticā'tā'latamān.

Talīchihuīna'nli Lázaro

⁹ A'cxni' taca'tzīlh Jesús ixui'lacha' nac Betania, lhūhua' israelitas ta'a'lh talaktzī'n. Jā xmān Jesús ixtalaktzī'ncu'tun. Nā ixtalaktzī'ncu'tun Lázaro tī ixmālacastālancuanī'nī't Jesús.

¹⁰ Chuntza' xanapuxcu'nu' pālejni' nā xlaca'n talīchihuīna'mpālīh nā natamāknī Lázaro.

¹¹ Ixpālacata Lázaro, lhūhua' israelitas ixtatalakaspī'tnī'ttza' pālejni' ē ixta'a'ka't'ni'nī'ttza' Jesús. Ū'tza' ixtalimāknīcu'tun Lázaro.

*Jesús tanülh nac Jerusalén**Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40*

¹² Ixlilakali lhühua' tachi'xcuhui't ti ixtachini't nac Jerusalén já ixlamá'lh cá'tani', xlacan' tacat'zilh Jesús ixmimá'lh nac Jerusalén. ¹³ Talé'lh ixpeken palhma é ta'a'lh taläpáxtoka Jesús é ixtamáta'simá'nalh:

—¡Camakapáxui'tit Dios! ¡Dios casicua'lanätlahualh ti limimá'lh ixlitli'hui'qui Mäpa'ksini'! Ü'tza' quimPuxcu'ca'n quina'n israelitas.

¹⁴ Jesús ixmaclani't lakatin burro é ixkêhuí'lh. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuín Dios:

¹⁵ Já cajicua'ntit hui'xina'n xalaní' nac Sión;

chuhua'j mimPuxcu'ca'n mimá'lh é kêhuí'lh lakatin xaska'ta' burro.

¹⁶ Xapüla i'scujnu'ní'n já ixtaca'tzi' tü ixuanicu'tun huá'má'. A'cxni' Jesús lacastälancuana'nli, a'cxni' talacapástacali chí ixtatzo'kni' é chuntza' mäkentaxtülh Jesús.

¹⁷ Tachi'xcuhui't ti ixtatá'hui'lána'lh Jesús a'cxni' xla' ta'sani'lh Lázaro nac pütá'cnün já ixmá'cnücani't é mälastälancuanilh, é xlacan' ixtalichihuína'má'nalh tü ixtalaktzi'ní't.

¹⁸ Ü'tza' tali'a'lh talipáxtoka Jesús lhühua' tachi'xcuhui't ixpälacata xlacan' ixtaca'tzi' ixtalahuaní't huá'má' li'a'cnín. ¹⁹ Fariseos talähuanilh:

—Calaktzi'ntit chí tastälani'kó'. Jála tü tlahuani'yäuj.

Makapitzin griegos taputzalh Jesús

²⁰ Makapitzin griegos ná xlacan' ixta'a'ní't nac Jerusalén natalaktaquilhpüta Dios a'cxni' ixlamá'lh cá'tani'. ²¹ Xlacan' talaka'lh Felipe xala' nac Betsaida nac Galilea. Tahuaniilh:

—Señor, quina'n ictá'chihuína'ncu'tunäuj Jesús.

²² Felipe laka'lh Andrés é huanilh tü tahuani. Ixchá'tu'ca'n ta'a'lh tahuani Jesús. ²³ Jesús cāhuanilh:

—Quit Chí'xcu' xala' Tälhmá'n. Chilhtza' quilhtamacuj tü naquimpülakachi'xcuhui'can ixpälacata palaj na'icni. ²⁴ Ü'tza' ixlicána'. Palh a'ktin licha'nat namástá' ixtahua'ca't, ixlacasqui'nca namá'cnücan nac ti'ya't. A'cxni' namá'cnücan, püla tasu'yu hua'chi ixníní't. Á'listán namástá' ixtahua'ca't. Ná chuntza' naquina'kspula a'cxni' naquimá'cnücan. ²⁵ Ná chuntza' tachi'xcuhui't. Ti tatlahua tü ixtalacasqui'nínca'n, xlacan' nacāspu'tni' ixlata-matca'n. Ti tatlahua ixtalacasqui'nín Dios, taka'lhí' xasásti' ixlatamatca'n tü já makstin caticāspu'tni'lh. ²⁶ Ti quintatá'scujcu'tun, caquintastälani'lh. Já na'ictahui'la quit nac a'kapün, ná a'ntza' naquintatá'tahuí'la ti quintatá'scuja. QuinTáta' nacälakachi'xcuhui' ixlipó'ktuca'n tü quintatá'scuja.

Jesús huanli chí nani

²⁷ 'Chuhua'j quit ictamakchuyini't. ¿Chí na'icuan? Já ictihuanilh quinTáta': "Táta', caquimakapütaxtú tü na'icpáti." Jála icuan chuntza'. Ixlacasqui'nca na'icpáti'n. Ü'tza' iclímini't nac cá'quilhtamacuj. ²⁸ Táta', calakachi'xcuhui'ca' hui'x.

Palaj tunca kexmatca a'ktin tachihuín nac a'kapün tü huanli:

—Quilakachi'xcuhui'cani'ttza' é naquilakachi'xcuhui'palacan.

²⁹ Tachi'xcuhui't, a'cxni' takexmatli huá'má', tahuani:

—jililh.

Á'makapitzin tahuampälh:

—Chá'tin ángel tá'chihuína'lh.

³⁰ Jesús cāhuanilh:

—Huá'má' tachihuín chihuína'nli mimpälacataca'n é já quimpälacata. ³¹ Chuhua'j natzucucan cāputzāna'nican xalaní' nac cá'quilhtamacuj. Namaktican ixlitli'hui'qui ti mäpa'ksí huá'má' cá'quilhtamacuj. ³² Quit a'cxni' naquimá'kayáhuacan nac cruz, na'iccāmāpāstaqui ixlipó'ktuca'n tachi'xcuhui't palh naquintakexmatni'.

³³ Jesús huanli huá'má' ixpälacata chuntza' naca'tzi'can chí nalín. ³⁴ Tachi'xcuhui't takelhtilh:

—Quilimāpa'ksínca'n quincāmāsu'yuni'yān Cristo natahui'la ixlipó'ktu quilhtamacuj. ¿Chí lihua'na' hui'x Chí'xcu' xala' Tälhmá'n namá'kayáhuaca'na' nac cruz? ¿É tichu huá'má' Chí'xcu' xala' Tälhmá'n?

³⁵ Jesús cāhuanilh:

—Játza' makás catika'lhí'tit taxkaket. Catlá'hua'ntit hui'xina'n lihuancus ka'lhí'yá'tit taxkaket é jāna'j lakatzi'suaná'tit. Ti talatlá'huan cá'pucsua' já tacat'zi' já ta'a'n. ³⁶ Quit taxkaket ixpälacata icmāsu'yu tü ixlicána'. Caquilá'a'ka'tí'ni'uj é chuntza' naca'tzi'yá'tit tü ixlicána'.

A'cxni' ixuaní'ttza' huá'má', Jesús a'lh é cātatzē'kni'lh.

Tü ixpälacata israelitas já ixta'a'ka'í'ni' Jesús

³⁷ Israelitas já ixta'a'kaT'ni' Jesús masqui ixtlahuani'ttza' lhūhua' li'a'cnīn ixlacatīnca'n.

³⁸ Chuntza' mākentaxtūlh tū ixtzo'kni't a'kchihuīna' Isaías:

Māpa'ksīni', jā tū a'kaT'nī't tū icmāsu'yūj.

Jā tū a'kaT'lh masqui laktzī'nca chī Dios ka'lhī litli'hui'qui.

³⁹ Isaías lichihuīna'nli chī jāla ixta'a'kaT'. Ē ū'tza' lihuampālh:

⁴⁰ Dios cāmālakatzī'lh ē cācaltlahuani'lh ixtalacapāstacni'ca'n.

Chuntza' jāla natalacahuāna'n

ē jā natalilacapāstaca ixlīstacna'ca'n

ē jā quintalakmin na'iccālimātzeyī.

⁴¹ Isaías huanli huā'mā' ixpālacata ixlaktzī'nī'ttza' chī ixlītlī'hui'qui Jesús. Chuntza' lichihuīna'nli Jesús.

⁴² Lhūhua' xanapuxcu'nu' ta'a'kaT'ni'lh Jesús. Xlaca'n xmān tzē'k ta'a'kaT'lh ixpālacata ixtajicua'ni' lifariseo. Ixtajicua'n nacātamacxtucan nac templo. ⁴³ Xlaca'n ā'chulā' ixtalakati catalakachi'xcuui'lh tachi'xcuui't; ē jā ixtatlahuacu'tun tū Dios lacasqui'n.

Ixtachihuīn Jesús nacālīputzāna'nīcan tachi'xcuui't

⁴⁴ Jesús palha' chihuīna'nli ē huanli:

—Tī quinta'a'kaT'ni'nī't jā xmān quina'cstu quinta'a'kaT'ni'nī't. Xlaca'n ta'a'kaT'ni'nī't

nā quinTāta' tī quimacaminī't. ⁴⁵ Tī quintalaktzī'n hua'chī talaktzī'mā'nalh nā quinTāta'

tī quimacaminī't. ⁴⁶ Quit taxkaket. Icmīnī't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakēni'ni'

tachi'xcuui't. Chuntza' tī naquinta'a'kaT'ni' jātza' catitatahuī'lh nac cā'puccua', ixpālacata

nata'a'kaT' tū ixlīcāna'. ⁴⁷ Tī takexmata quintachihuīn ē jā ta'a'kaT', jā quit icticāputzāna'nīlh.

Quit icmīnī't na'iccāmākapūtaxtū xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ē jā icmīnī't na'iccāputzāna'nī.

⁴⁸ Tī quintalakmakā'n ē jā ta'a'kaT' quintachihuīn, xlaca'n nacāputzāna'nīcan. A'cxni' ā'xmān

quilhtamacuj, nacālīputzāna'nīcan tū icuanī't. ⁴⁹ Quit jā xmān icchihuīna'n tū quintalac-

apāstacni'. QuinTāta' tī quimacamilh xla' quimāpa'ksīlh tū icuan ē tū icmāsu'yu. ⁵⁰ Quit

icca'tzī quinTāta' quimāpa'ksīlh tū iccāmāsu'yuni' tachi'xcuui't chī natalīka'lhī xasāsti'

ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tū quihuaninī't quinTāta', ū'tza' iclichihuīna'n.

13

Jesús cātantūche'kē'lh ī'scujnu'nī'n

¹ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'tani', Jesús ca'tzīlh ā'macsti'na'j ī'sputni' nalatama ē nalaka'mpala ixTāta'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixcāpāxqui'nī't tī ixtla' xala' nac cā'quilhtamacuj. Jātza' lātma'j namāsu'yu chī lhūhua' ixcāpāxqui'.

² Jesús ixcātā'huā'yamā'lh ī'scujnu'nī'n. Skāhuī'ni' ixmālapuhuanī'nī'ttza' Judas Iscari-

ote, ixka'hua'cha Simón, namacamāstā' Jesús. ³ Jesús ixca'tzī ixTāta' ixmaxqui'kō'nī't

līmāpa'ksīn. Nā ixca'tzī ixmīnī'ta'ncha' jā huī'lh Dios ē nalaka'mpala. ⁴ Ā'līstān tāyalh jā

ixuā'yamā'lh ē tamakxtulh ixlu'xu' tū ixmākelhalīnī't ē tampātahuī'lh a'ktīn ixlīmacaxaca.

⁵ Palaj tunca mojōlh xcān nac a'ktīn pūmakacha'ka'. Tzuculh cātantūche'kē' ī'scujnu'nī'n ē

cālītantūxacalh ixlīmacaxaca tū ixtampāhuī'lh.

⁶ A'cxni' ixtantūche'kē'cu'tumā'lh'tza' Simón Pedro huanli:

—Māpa'ksīni', ħhui'x naquintantūche'kē'ya'?

⁷ Jesús kelhtīlh:

—Chuhua'j huī'x jā ca'tzīya' tū ictlahuamā'lh. Ā'līstān nalacapāstaca.

⁸ Pedro huanilh:

—Quit jā makstīn quintantūche'ke'.

Jesús huanilh:

—Palh jā ictitāntūche'kē'n, huī'x jātza' quintitā'scujti.

⁹ Simón Pedro huanilh:

—Jā xmān quintujan, nā quimacan caquimakache'ke', ē nā quina'kxāk caquina'kche'ke'.

¹⁰ Jesús huanilh:

—Tī paxni'cus, xmān ixlacasqui'nca natantūche'kē'can ixpālacata pō'ktu ixmacni' xat-

ache'kē'n. Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze.

¹¹ Jesús ixca'tzī'tza' tī namacamāstā'. Ū'tza' lihuani: "Hui'xina'n lactze. Xmān chā'tin jā tze."

¹² Jesús a'cxni' cātantūche'kē'kō'lh ī'scujnu'nī'n, lhakā'pālh ixlu'xu' ē tahuī'lapālh ē cāhuanih:

—Ķē' lacaca'tzīyā'tit tū iccātlahuani'nī'ta'n? ¹³ Hui'xina'n quilāmāpācuhuīyāuj

Mākelhtahua'kē'ni' ē Māpa'ksīni'. Tze chī huanā'tit. Ū'tza' quit. ¹⁴ Quit Mākelhtahua'kē'ni'

ē Māpa'ksīni', ē iccātantūche'kē'ni'ta'n. Nā chuntza' ixlacasqui'nca huī'xina'n

nalātantūche'kē'yā'tit. ¹⁵ Quit iccātlahuani'n huā'mā' hua'chī xalīlaktzī'ntēn. Nā chuntza'

natlahua'yā'tit huī'xina'n. ¹⁶ Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n jā ā'chulā' xaka'tla' chī

quit. Hui'xina'n hua'chī quintasācua'n ē quit mīntēcu'ca'n. Hui'xina'n quīlacscujnī'n ē

quit iccāmālacscujūyān. Chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit tū ictlahua. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū iccāhuani'nī'ta'ncus. Palh natlahua'yā'tit, lipāxuhua nalatapāyā'tit.

¹⁸ Jā milipō'ktuca'n iccālīchihuīna'nān. Quit icca'tzi tū iccālacsacnī't. Namākentaxtū chuntza' chī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ū'tza' tī quintā'huā'yan ū'tza' jā quilaktzī'ncu'tun.

¹⁹ Quit iccāhuani'mā'n tū na'akspula. A'cxni' nala huā'mā', hui'xina'n naca'tziyā'tit tīchu quit. ²⁰ Quit ixlicāna' iccāhuaniyān. Tī takexmatni' tī icmacā'n, quit quintakexmatni' ē nā takexmatni' tī quimacaminī't.

Jesús huanli ū'tza' Judas namacamāstā'

Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23

²¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús lipuhuanli ē lacatancs huanli:

—Ixlicāna' iccāhuaniyān, chā'tin chī hui'xina'n naquimacamāstā'.

²² Ē tatzuculh talālakalaktzī'n ī'scujnu'nī'n ixpālacata jā ixtaca'tzi tī ixlīchihuīna'mā'lh.

²³ Chā'tin ī'scujni' ixuā'yamā'lh na ixpāxtūn. Ū'tza' tī ā'chulā' ixpāxquī' Jesús. ²⁴ Simón Pedro macahuanilh tzamā' scujni':

—Cakelhasqui'ni' tīchu līchihuīna'mā'lh.

²⁵ Xla' ā'chulā' laktalacatzuna'jīlh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿tīchu līchihuīna'mpā't?

²⁶ Jesús kelhtīlh:

—Na'icmāchū'huī' līhua' pītzuna'j pāntzīn. Ē tī na'icmaxquī' ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh.

Māchū'huī'lh pītzuna'j pāntzīn ē maxquī'lh Judas Iscariote, ixka'hua'cha Simón. ²⁷ A'cxni' Judas maktīni'lh pāntzīn, tanūni'lh skāhuī'ni' na ixlīstacna'. Palaj tunca Jesús huanilh:

—Tū tla'hua'cu'tuna', palaj tunca catla'hua'.

²⁸ Makapitzīn tī ixtahuā'yamā'nalh jā ixtalacaca'tzi tū chuntza' ixlīhuani'mā'lh. ²⁹ Judas ū'tza' ixmānāquī'nīcanī't tumīn, ē makapitzīn tapuhuanli Jesús ixuaninī't natamāhua tū ixta-maclacasqui'n ixpālacata cā'tani', o ixuaninī't nacāmaxquī' macasti'n xcamanīnī'n. ³⁰ A'cxni' ixua'nī'ttza' pāntzīn, Judas taxtulh. Tzī'satza' ixuanī't.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

³¹ A'cxni' Judas ixtaxtunī'ttza', Jesús huanli:

—Chuhua'j Dios quimāka'tlī'nī't quit, Chi'xcu' xala' Tālmā'n. Ē xla' quilītaka'tlī'nī't.

³² Namāka'tlī'can Dios ixpālacata tū ictlahua, ē chuntza' Dios naquilīmāka'tlī'. Palaj tunca nakentaxtu. ³³ Quilacstīn, jātza' makās icticātā'tahuī'lan. Hui'xina'n naquilāputzayāuj. Chuntza' chī iccāhuanilh israelitas, nā hui'xina'n chu chuntza' chuhua'j na'iccāhuaniyān: Jā na'ica'n, hui'xina'n jāla catipintit. ³⁴ Iccāmaxquī'yān xasāsti' līmāpa'ksīn: Calāpāxquī'tit hui'xina'n. Chuntza' chī iccāpāxquī'yān quit, nā chuntza' nalāpāxquī'yā'tit. ³⁵ Palh hui'xina'n nalāpāxquī'yā'tit, chuntza' natalīca'tzī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't hui'xina'n quiscujnu'nī'n.

Jesús huanli Pedro nakelhtatzē'ka

Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34

³⁶ Simón Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ¿jāchu pimpā't?

Jesús kelhtīlh:

—Jā na'ica'n, jāla quintitā'pi chuhua'j. Ā'līstān naquistālani'yā'.

³⁷ Pedro huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿tū ixpālacata jāla ictitā'a'n chuhua'j? Iclīnicu'tun mimpālacata.

³⁸ Jesús kelhtīlh:

—¿Ē ixlicāna' quilīnicu'tuna'? Ixlicāna' tū icuaniyān. A'cxni' jāna'j ta'sa puyux, hui'x nakelhtatzē'ka' maktu'tun.

14

Ū'tza' Jesús nalīlakchā'ncan Dios

¹ Jesús cāhuanipālh:

—Hui'xina'n jātza' catamakchuyī'tit. Calīpāhua'ntit Dios ē nā chuntza' quit caquilālipāhuanui. ² Jā hui'lacha' quīnTāta', a'ntza' a'nan lhūhua' pūtahuī'lh. Palh jā cahuālh chuntza', xa'iccāhuani. Ica'nā iccāxui'lī pūtahuī'lh jā natahuī'la'yā'tit. ³ A'cxni' na'ica'n ē na'iccāxui'likō'yācha', na'icmimpala ē na'iccale'nān. Chuntza' jā na'ictahuī'la, nā hui'xina'n a'ntza' natahuī'la'yā'tit. ⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit jā ica'mā'lh ē ca'tziyā'tit chī tzē līchā'ncan.

⁵ Tomás huanilh:

—Māpa'ksīni', quina'n jā icca'tziyā'uj jā pimpā't. ¿Chī na'iclica'tziyā'uj chī līchā'ncan?

⁶ Jesús kelhtīlh:

—Quit xatze tej, ē quit tū ixlīcāna', ē quit latamat. Xmān tī quinta'a'ka'ī'ni' tzē nata-lakchā'n quinTāta'. ⁷ Palh hui'xina'n ixca'tzītīt tīchu quit, ixlakapastit quinTāta'. Chuhua'j lakapasā'tittza' quinTāta' ē laktzī'nī'ta'ntit.

⁸ Felipe huanilh:

—Māpa'ksīni', caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'. Xmān ū'tza' iccāsqui'ni'yān.

⁹ Jesús kelhtilh:

—Felipe, makās iccātā'hui'lan. ¿Tū expālacata jāna'j quilakapasa'? Tī quintalaktzī'nī't, nā talaktzī'nī't quinTāta'. ¿Tū expālacata līhua'na': "Caquilāmāsu'yuni'uj minTāta'?" ¹⁰ ¿Ē jā a'ka'ī'ya' quinTāta' ē quit chu chā'tin? Tū iccāhuaniyān, jā quintalacapāstacni'. QuinTāta' quintā'lahui'lh, ē māni' ū'tza' quintā'tlahua tū ixtascujūt. ¹¹ Ca'a'ka'ī'tit chu chā'tin quina'n, quit ē quinTāta'. Palh jāla na'a'ka'ī'yā'tit huā'mā', calī'a'ka'ī'tit lī'a'cni'n tū ictlahua. ¹² Ixlīcāna' tū iccāhuaniyān. Tī quinta'a'ka'ī'ni', nā xlaca'n natatlahua tū ictlahua quit. Ā'chulā' xalaka'tla' natatlahua expālacata quit na'iclaka'n quinTāta'. ¹³ Tū nasqui'nā'tit hui'xina'n na quintacuhuīni' quit na'ictlahua expālacata quit ī'ska'ta' Dios. Chuntza' tzē na'iclimāsu'yukō' chī ixlīka'tla' ixlītlī'hui'qui quinTāta'. ¹⁴ Quit na'ictlahua pō'ktu tū nasqui'nā'tit na quintacuhuīni'.

Jesús huanli namacamin Espiritu Santo

¹⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Palh hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj, cakexpa'ttit quilīmāpa'ksīn. ¹⁶ Quit na'icsqui'ni' quinTāta' ē xla' nacālakmacamimpalayān ā'chā'tin tī nacāmaktāyayān. Xla' ū'tza' nacātā'tahui'layān chī ixlīpō'ktu quilhtamacuj. Ū'tza' Espiritu Santo tī māsu'yu tū ixlīcāna'. ¹⁷ Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj jāla catītamaktīni'lh Espiritu Santo expālacata xlaca'n jā catitalaktzī'lh ē jā catitalakapasī. Hui'xina'n lakapasā'tit expālacata xla' cātā'hui'lan. ¹⁸ Jā icticāmakttekni' minā'cstucā'n. Na'iccālakmimpalayān. ¹⁹ Jātza' makās quintitalaktzī'lh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n naquilālaktzī'nāuj. Nalatahui'li'yā'tit expālacata quit iclahui'lh. ²⁰ A'cxni' namin Espiritu Santo, hui'xina'n naca'tzīyā'tit quinTāta' quintā'hui'lh ē nā iccātā'hui'lan. ²¹ Tī taca'tzī quilīmāpa'ksīn ē tamākentaxtū, ū'tza' lītasu'yu quintapāxqui'. QuinTāta' nā nacāpāxqui' tī quintapāxqui'. Nā quit na'iccāpāxqui' ē na'iccātasu'yuni'.

²² Judas (ā'chā'tin Judas ē jā Iscariote) huanilh:

—Māpa'ksīni', ¿tū expālacata naquilātasu'yuni'yāuj quina'n ē jā ā'makapitzīn?

²³ Jesús kelhtilh:

—Tī quintapāxqui', xlaca'n natakexmata tū iccāhuani. QuinTāta' nacāpāxqui'. QuinTāta' ē quit na'iccālakmināuj ē na'iccātā'tahui'layāuj. ²⁴ Tī jā quintapāxqui' jā takexmata tū icuan. Quintachihuīn tū kexpa'tpā'na'ntit, xla' jā quila'; i'xla' quinTāta' tī quimacaminī't.

²⁵ Pō'ktu huā'mā' iccāhuani'kō'nī'ta'n līhuan iccātā'hui'lan. ²⁶ QuinTāta' namacamin Espiritu Santo ē xla' namāsu'yu quimpālacata. Ū'tza' nacāmaktāyayān ē nacāmāsu'yuni'kō'yān ē nacāmālapāstaquīyān ixlīpō'ktu tū iccāhuani'na'ta'n.

²⁷ Iccāmakttekni'yān quintapāxuān. Iccāmāxqui'yān quintapāxuān ē jā chuntza' chī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Jā catamakchuyī'tit ē jā cajicua'ntit. ²⁸ Hui'xina'n kexpa'ttit chī iccāhuani: "Quit ica'nā ē na'iccālakmimpalayān." Palh ixlīcāna' ixquilāpāxqui'uj, ixlīpāxua'tit expālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'. Xla' ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' ē jā quit. ²⁹ Iccāhuani'na' tū na'a'kspula. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit.

³⁰ Jātza' icticātā'chihuīna'n expālacata mīmā'lh'tza' tī māpa'ksīni'n cā'quilhtamacuj. Xla' jāla quintīmāpa'ksīlh quit. ³¹ Quit ictlahua tū quīhuani quinTāta'. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē naca'tzī palh quit icpāxqui' quinTāta'.

A'cxni' Jesús cāhuani'kō'lh huā'mā', cāhuanipāl'h:

—Chuhua'j catāya'tit ē ca'a'uj

15

Xamayāc uva ē ixpekenī'n

¹ Jesús cāhuanipāl'h:

—Quit hua'chi xatze mayāc ē quinTāta' hua'chi xamaktaka'lhna'. ² Ixlīpō'ktu ixpekenī'n tū jā māstā' ixtahua'ca't, xla' cāpekesitmakā'n. Ixlīpō'ktu ixpekenī'n tū māstā' ixtahua'ca't, xla' nacāmaktaka'lhna. Chuntza' ā'chulā' namāstā' ixtahua'ca't. ³ Nā chuntza' Dios cāmāpānūni'nī'ta'n tū jā tze expālacata hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntit quintachihuīn. ⁴ Caquilātā'lātahui'lauj ē chuntza' quit na'iccātā'lātahui'layān. Kentin ixpeken xamayāc palh jā tzej chī'pāxna'n jā catimāstā'lh ixtahua'ca't ixa'cstu. Nā chuntza' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n. Palh jā a'cxīm quilātā'hui'lanāuj, jāla catimāstā'tit mintahua'ca'tca'n.

⁵ Quit hua'chi xamayāc ē hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n. Tī pō'ktu quintatā'lātahui'la, xlaca'n natamāstā' ixtahua'ca'tca'n. Hui'xina'n minā'cstucā'n jāla tū catīlahua'tit palh

quit já na'iccāmaktāyāyān. ⁶ Tí já quintatā'lätahui'la nacālakmaka'ncañ hua'chi ixpekeni'n tū cāpekositmaka'ncañi't ē natascāca ē namākēxtimīcan ē nalcuyucan.

⁷ Palh hui'xina'n lacxtim naquilātā'tahui'layāuj, ē palh já napātza'nkāyā'tit quintachihuīn, casqui'ntit tū hui'xina'n lacasqui'nā'tit ē nacātamaxqui'yān. ⁸ Palh hui'xina'n mästā'yā'tit mintahua'ca'tca'n, chuntza' nalmāka'tli'yā'tit quinTāta'. Chuntza' litasu'yu ixlicāna' quiscujnu'nī'n. ⁹ Quit iccāpāxqui'yān chuntza' chī quinTāta' quimpāxqui'. Hui'xina'n caquilāpāxqui'tēlhuaj. ¹⁰ QuinTāta' quimpāxqui' xpālacata ickeexmatni' ixtachihuīn. Nā hui'xina'n palh naquinkepa'tni'yā'tit quintachihuīn, nā chuntza' na'iccāpāxqui'yān.

¹¹ 'Quit iccāhuanini'ta'n huā'mā' xpālacata naka'lhī'yā'tit quintapāxuhuān. Chuntza' nalīka'lhī'yā'tit lhūhua' tapāxuhuān. ¹² Quilīmāpa'ksīn ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit hui'xina'n chuntza' chī quit iccāpāxqui'yān. ¹³ Palh hui'lh chā'tin tī linīlh ixamigo, ixlicāna' pāxqui'. ¹⁴ Hui'xina'n quinamigos palh natlahua'yā'tit tū iccālimāpa'ksīyān. ¹⁵ Jātza' iccālimāpācuhuan quintasācua'n xpālacata tasācua' já ca'tzi tū tlahuacu'tuma'lh itēcu'. Hui'xina'n iccāhuaniyān quinamigos xpālacata quit iccāmāca'tzīniyān pō'ktu tū quihuani quinTāta'. ¹⁶ Já hui'xina'n quilālacacui. Quit iccālacacni'ta'n. Iccāmacamaxqui'yān napanā'tit ē namästā'yā'tit mintahua'ca'tca'n tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Nā chuntza' quinTāta' nacāmāxqui'yān pō'ktu tū nasqui'ni'yā'tit na quintacuhuīni'. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' iccālimāpa'ksīyān: calāpāxqui'tit milipō'ktuca'n.

Makapitzin já caticātalaktzī'ncu'tun

¹⁸ Jesús cāhuanipālh:

—Palh xalanī'n nac cā'quilhtamacuj cātaquiclhaktzī'nān, já natamakchuyī'yā'tit. Ca'tziyā'tit nā quit xapūla quintaquiclhaktzī'lh. ¹⁹ Palh cahuālh hui'xina'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, ixcāpāxqui'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chī talāpāxqui' xlaca'n. Quit iccālacacni'ta'n ē chuntza' hui'xina'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' caticālicquiclhaktzī'nān. ²⁰ Calacpāstactī chī iccāhuanin hui'xina'n já ā'chulā' xaka'tla' chī quit. Hui'xina'n hua'chi quintasācua'n ē quit hua'chi mintēcu'ca'n. Makapitzin quintaputzastālani'nī't. Nā hui'xina'n chuntza' nacāputzastālani'yān. Ā'makapitzin takeexmatni't quintachihuīn, ē nā hui'xina'n nacātakeexmatni'yān. ²¹ Pō'ktu huā'mā' nacātatlahuanī'yān quimpālacata, xpālacata xlaca'n já talakapasa tī quimacamini't.

²² Palh quit já xa'icmilh iccāhuanī quintachihuīn, xlaca'n já ixtitalē'lh cuenta. Chuhua'j jāla catitahualh palh já talē'n cuenta, xpālacata iccāhuanini'ttza'. ²³ Tī quintaquiclhaktzī'n, nā chuntza' quinTāta' taquiclhaktzī'n. ²⁴ Xlaca'n já tū ixtalē'lh cuenta, palh quit já xa'icltahualh na ixlacatīnca'n tū jāla tlaha ā'chā'tin. Masqui talaktzī'nī't huā'mā', quintaquiclhaktzī'lh ē nā quinTāta' taquiclhaktzī'lh. ²⁵ Chuntza' nalīkentaxtu chī tatzo'kni' nac limāpa'ksīn tū cāmaxqui'ca:

Quintaquiclhaktzī'lh ē já tū xpālacata.

²⁶ Namin Maktāyana'. Ū'tza' Espiritu Santo tī nahuan tū ixlicāna'. Xla' naminācha' já hui'lacha' xaTāta'. Quit na'iccāmacamini'yāchā'n já hui'lacha' quinTāta'. Namāsu'yu quimpālacata. ²⁷ Nā hui'xina'n nalīchihuīna'nā'tit xpālacata ixquilātā'hui'lāna'uj a'cxni' iclītzucullh quintascujūt huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj.

16

¹ 'Quit iccāhuanimā'n huā'mā' ē chuntza' já titamakahuasā'tit a'cxni' napātini'nā'tit.

² Hui'xina'n nacātatamacxtuyān nac templos. Namin a'ktin quilhtamacuj tū nacātapūmakniyān. Tī nacātamakniyān, xlaca'n natapuhuan tatlahuamā'nalh tū ixtalacascui'nīn Dios. ³ Huā'mā' natatlahua xpālacata já makstin talakapasni't quinTāta' ē nā quit já quintalakapasni't. ⁴ Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' a'cxni' nacāputzastālani'yān, nalīlacapāstacā'tit chī iccāhuanin xapūla.

Tū tlaha Espiritu Santo

Jesús cāhuanipālh:

—Quit já iccāhuanin huā'mā' xapūla xpālacata quit xa'iccātā'hui'lan. ⁵ Chuhua'j na'iclakāmpala tī quimacamini't. Hui'xina'n nūn tī tī quinkelhasqui'nīn: “¿Jā pimpā't?” ⁶ Chuhua'j hui'xina'n lilīpuhuanā'tit xpālacata tū iccāhuanimā'n. ⁷ Quit iccāhuaniyān tū ixlicāna'. Xatze mimpālacataca'n palh quit na'ica'n. Palh quit já icti'ālh, já caticālakmin tī nacāmaktāyāyān. É palh na'ica'n quit na'iccālakmacaminān tī nacāmaktāyāyān. ⁸ Xla', a'cxni' namin, nacāmāca'tzīni tachi'xcuhui't chī talaclē'n chā'tunu' xlaca'n. Nacāmāca'tzīni tū xatze na ixlacatīn Dios. Nacāmāca'tzīni chī Dios nacāputzāna'nī. ⁹ Nacāmāca'tzīni xlaca'n talaclē'n xpālacata já quinta'a'ka'tni'. ¹⁰ Nacāmāca'tzīni tū xatze, xpālacata quit iclakā'mā'lh quinTāta' ē hui'xina'n jātza' quintilāktzī'uj. ¹¹ Nacāmāca'tzīni chī Dios nacāputzāna'nī xpālacata chuhua'j putzāna'nīcāni'ttza' tī māpa'ksī huā'mā' cā'quilhtamacuj.

¹² 'Lhūhua' sputa tū iccāhuanicu'tunān. Jāna'j la catikexpa'tkō'tit chuhua'j. ¹³ A'cxni' namin Espiritu Santo, tī nahuan tū ixlicāna', ū'tza' nacāmāsu'yuni'kō'yān pō'ktu. Xla' jā catichihuīna'nli xrnān ixtalacapāstacni'. Xla' nacāhuaniyān xrnān tū xaTāta' nahuanī. Nā nacāmāca'tzīniyān hui'xina'n tū na'a'kspulana'n. ¹⁴ Xla' naquimāka'tli' ixpālacata nacāmāca'tzīniyān tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit. ¹⁵ Pō'ktu tū ka'lhī quinTāta' nā quila'. Ū'tza' iclihuah Espiritu Santo nacāmāca'tzīniyān hui'xina'n tū iclacasqui'n naca'tziyā'tit.

Natapāxuhua tī talīpuhan

¹⁶ Jesús cāhuanipāl'h:

—Ā'macsti'na'j hui'xina'n jā quintilālaktzī'uj. Ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj ixpālacata quit iclaka'mā'lh quinTāta'.

¹⁷ Makapitzin ī'scujnu'nī'n talākelhasqui'nīlh:

—¿Tū huanicu'tun huā'mā'? Xla' quincāhuaniyān ā'macsti'na'j jā catilaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala nalaktzī'mpalayāuj, ixpālacata nalaka'n ixTāta'. ¹⁸ ¿Tūchu huanicu'tun ā'macsti'na'j? Jā ca'tziyāuj tū quincāhuanimā'n.

¹⁹ Jesús ca'tzilh tū ixtakelhasqui'nīcu'tun ē ū'tza' cālīhuanilh:

—Quit iccāhuanin ā'macsti'na'j jā quintilālaktzī'uj ē ā'macsti'na'j huampala naquilālaktzī'mpalayāuj. ¿Jā ū'tza' huā'mā' tū lākelhasqui'nī'pā'na'ntit? ²⁰ Ixlicāna' tū iccāhuaniyān. Hui'xina'n nacalhua'nā'tit ē nalīpuhuanā'tit. Tachi'xcuhui't natalīpāxuhua. Masqui pūla nalīpuhuanā'tit, ā'listān līpāxūj natahui'la'yā'tit. ²¹ A'cxni' chā'tin puscāt nacamala, xla' līpuhuan ixpālacata pātīni'n. A'cxni' lacatuncuhui'nī'ttza' ī'ska'ta', xla' jātza' pāstaca chī pātīni'lh ixpālacata chilhtza' nac cā'quilhtamacuj chā'tin ska'ta'. Ū'tza' līpāxuhua. ²² Nā chuntza' hui'xina'n chuhua'j līpuhuanā'tit. A'cxni' quit na'iccālakmimpalayān hui'xina'n napāxua'yā'tit. Nūn chā'tin caticākmaktin huā'mā' tapāxuhuan.

²³ A'cxni' namin tzāmā' quilhtamacuj, hui'xina'n jā tū quintilākelhasqui'nīuj. Ixlicāna' tū iccāhuaniyān, quinTāta' nacāmāxqui'yān ixlīpō'ktu tū nasqui'nī'yā'tit na quintacuhui'nī'. ²⁴ Jāna'j tū squi'nī'ta'ntit na quintacuhui'nī'. Casqui'ntit ē nacātamaxqui'yān. Ē ū'tza' nalīpāxua'yā'tit.

Jesús skāhuī'lh tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj

²⁵ Jesús cāhuanipāl'h:

—Iccāhuaninī'ta'n huā'mā' tū līmāsu'yun. Namin quilhtamacuj a'cxni' jātza' iclicātā'chihuīna'n chuntza'. Tzej na'iccātā' līchihuīna'nān quinTāta'. ²⁶ Tzamā' quilhtamacuj hui'xina'n nasqui'nī'yā'tit quinTāta' na quintacuhui'nī'. Jātza' ixlacasqui'nca quit na'icsqui'nī' quinTāta' mimpālacataca'n. ²⁷ QuinTāta' cāpāxqui'yān hui'xina'n ē ū'tza' nalīsqi'nī'yā'tit na quintacuhui'nī'. Hui'xina'n quilāpāxqui'yāuj quit ē a'ka'ī'nī'ta'ntit quit icminī'ta'ncha' jā hui'lh Dios. Ū'tza' xla' cālīpāxqui'yān hui'xina'n. ²⁸ Quit icmincha' na ixpāxtūn quinTāta' ē icmilh huā'tza' nac cā'quilhtamacuj. Chuhua'j na'icmāxteka cā'quilhtamacuj ē na'iclaka'mpala quinTāta'.

²⁹ Ī'scujnu'nī'n tahuanih:

—Chuhua'j tzej icca'tziyāuj tū līchihuīna'mpā't ixpālacata jātza' chihuīna'mpā't tū līmāsu'yun. ³⁰ Chuhua'j icca'tziyāuj hui'x ca'tzikō'ya' ixlīpō'ktu. Jātza' ixlacasqui'nca nākelhasqui'nīca'na'. Icca'tziyāuj hui'x ta'nī'ta'nchi jā hui'lacha' Dios.

³¹ Jesús cākelhtīlh:

—¿Chuhua'j a'ka'ī'yā'tittza'? ³² Mīmā'lhntza' quilhtamacuj, ē chuhua'j huā'mā' quilhtamacuj a'cxni' hui'xina'n nata'a'kahuanī'yā'tit. Milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē chā'tunu' napinā'tit na minchicca' ē quit naquilāmaktekāuj quina'cstu. Masqui quilāmaktekui, jā quilīmān icitīahuī'lh ixpālacata quinTāta', xla' quintā'huī'lh. ³³ Iccāhuaniyān huā'mā' ē chuntza' jā najicua'nā'tit ixpālacata hui'xina'n quilālipāhuanāuj xrnān quit. Līhuan hui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj, napātīni'nā'tit. Jā cajicua'ntit. Quit icskāhuī'lhntza' tī māpa'ksī cā'quilhtamacuj.

17

Jesús lī'orari'lh ī'scujnu'nī'n

¹ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús talacayāhualh nac a'kapūn ē huanil:

—Tāta', chilhtza' quilhtamacuj. Caquilakachi'xcuhui' quit, miSka'ta', ē nā chuntza' quit nā na'iclakachi'xcuhui'yān. ² Quimaxqui'nī'ta' līmāpa'ksīn na'iccāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' quit tze na'iccāmāxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. Tze na'iccāmāxqui' xasāsti' ixlatamatca'n tū quimacamaxqui'nī'ta'. ³ Xlaca'n talakapasān hui'x ē quintalakapasa quit, Jesucristo. Taca'tzi hui'x ixlicāna' Dios ē hui'x quimacata'nī'ta'. Chuntza' tasu'yu xlaca'n taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli.

⁴ 'Quit iclakachi'xcuhui'nī'ta'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Ictlahuakō'lhntza' tū quimāpa'ksīnī'ta' na'ic'tlahua. ⁵ Chuhua'j Tāta', caquilakachi'xcuhui' na milacatin

chuntza' chī ixquilakachi'xcuhui'ya' a'cxni' xa'ictā'hui'lachā'n hui'x a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj.

⁶ Xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī hui'x quimacamaxquī'nī'ta', xlaça'n iccāmāca'tzīnī'nī'tza' tī hui'x. Xlaça'n mila' ixtahuani't ē hui'x quimacamaxquī'nī'ta' ē xlaça'n takexmatnī'nī't milimāpa'ksīn.

⁷ Chuhua'j xlaça'n taca'tzī milimāpa'ksīn ū'tza' tū iclītlahua ixlipō'ktu. ⁸ Quit iccāmāsu'yuni'nī't mintachihuīn tū quihua'ni'. Xlaça'n quinta'a'ka'tī'nī'lh. Chuhua'j taca'tzī'tza' ixlicāna' icmini'ta'ncha' jā hui'la'chi hui'x. Ta'a'ka'tī'nī'tza' hui'x quimacata'nī'ta'.

⁹ 'Quit icsqui'nī'yān ixpālacataça'n. Jā icsqui'nī'yān ixpālacataça'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Icsqui'nī'yān xmān ixpālacataça'n tī quimacamaxquī'nī'ta' ixpālacata xlaça'n pō'ktu mila'. ¹⁰ Pō'ktu tī quila' ē nā mila'. Pō'ktu tī mila' ē nā quila'. Quit quintalakachi'xcuhui'nī't.

¹¹ 'Chuhua'j quit na'iclakmimpalayān. È jātza' ictitachokolh nac cā'quilhtamacuj. Xlaça'n natataçhoko nac cā'quilhtamacuj. Tāta' xatasicau'lanālanī' hui'x, cacālimaktāya' milītlī'hui'qui xlaça'n tī quimacamaxquī'nī'ta' ē kēxtim catalalh, chī hui'x ē quit lacxtim. ¹² A'cxni' xa'iccātā'hui'lh ū'tunu'n, xa'iccālimaktaka'lha milītlī'hui'qui tī quimacamaxquī'. Xa'iccāmaktaka'lha xlaça'n. Chuntza' jā tī chā'tin tza'nkālh, xmān ū'tza' tī jā ixa'ka'tī'cu'tun ū'tza' tza'nkālh. Chuntza' mākentaxtūlh mintachihuīn chī tatzo'kni'.

¹³ 'Chuhua'j quit iclaka'mā'chā'n. Lihuan icuī'lhcus huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, quit icuan huā'mā' ē chuntza' xlaça'n natalika'lhī tapāxuhuān chī quit. ¹⁴ Iccāmāxquī'nī't mintachihuīn. È xalanī'n nac cā'quilhtamacuj taquiclhaktzī'n xlaça'n. Cāquiclhaktzī'n can quinchi'xcuhui'n ixpālacata xlaça'n jātza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁵ Jā icsqui'nī'yān nacāmāxtuya' nac cā'quilhtamacuj. Quit icsqui'nī'yān cacāmaktāya'. Chuntza' skāhuī'ni' jā nacā'a'kskāhuī'. ¹⁶ Xlaça'n jā xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chuntza' chī quit jā xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷ Xalactze cacālimāxtu mintachihuīn. Mintachihuīn ū'tza' tū ixlicāna'. ¹⁸ Chuntza' chī quimacata'nī'ta' nac cā'quilhtamacuj, nā chuntza' xlaça'n nā quit na'iccāmācā'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁹ Ixpālacataça'n quit na'iclitamacamāstā' quina'cstu hua'chi a'ktin talakalhu'mān ē chuntza' ā'chulā' xlaça'n mila' natalītaxtu.

²⁰ 'Icsqui'nī'mā'n ixpālacataça'n xlaça'n ē ixpālacataça'n ixlipō'ktuca'n tī nā nata'a'ka'tī' ā'listān ixpālacata xtamāsu'yunca'n xlaça'n tī quila'. ²¹ Icsqui'nī'yān quina' ē xlaça'n kēxtim nalayauj, Tāta', chuntza' chī hui'x ē quit. Catalalh chī chā'tin ē chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā nata'a'ka'tī' hui'x tī quimacata'nī'ta'. ²² Chī hui'x quilakachi'xcuhui'nī'ta', nā chuntza' quit iccālakachi'xcuhui'nī't xlaça'n ē chuntza' chā'tin natahuan chī quit ē hui'x chu chā'tin quina'n. ²³ Quit iccātā'lahuī'lh xlaça'n chuntza' chī hui'x quintā'hui'la', ē xlaça'n natalītaxtu chu chā'tin. Chuntza' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tzē natalica'tzī hui'x quimacata'nī'ta' ē hui'x nā cāpāxquī'ya' xlaça'n chī quimpāxquī'ya' quit.

²⁴ 'QuinTāta', hui'x quimacamaxquī'nī'ta' xlaça'n. Quit iclacasqui'n nā xlaça'n catachā'lh jā quit na'icchā'n, ē chuntza' xlaça'n natalaktzī'n chī quilakachi'xcuhui'ya'. Hui'x quilakachi'xcuhui'ya' ixpālacata ixquimpāxquī'ya' xapūla a'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quilhtamacuj. ²⁵ Tāta', hui'x xatze. Masqui jā talakapasān tachī'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, quit iclakapasān. Quinchi'xcuhui'n, xlaça'n taca'tzī hui'x quimacata'nī'ta'. ²⁶ Quit iccāmāca'tzīnī'nī'tza' tī hui'x. Na'iccāmāca'tzīnīcus ē xlaça'n natapāxquī'nin chuntza' chī hui'x quimpāxquī'ya'. Nā xlaça'n pō'ktu quilhtamacuj na'iccātā'tahuī'la.

18

Chī'lē'nca Jesús

Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53

¹ Jesús a'cxni' tlahuakō'lh oración, cātā'taxtulh ī'scujnu'nī'n ē tatacutli nac Cedrón. A'ntza' ixuī'lh a'ktin pū'olivar. Jesús a'ntza' cātā'tanūlh ī'scujnu'nī'n. ² Nā Judas tī namacamāstā' Jesús, xla' ixlakapasna'n a'ntza' ixpālacata makhūhua' Jesús ixcātā'takēstoknī't a'ntza' ī'scujnu'nī'n. ³ A'ntza' nac pū'olivar Judas cālē'lh soldados ē policías tī ixcāmācā'nī't xanapuxcu'nu' pālejni' ē fariseos. Ixtalē'nācha' ixespadaça'n ē ixpūmaksoca'n ē ixlamparaça'n. ⁴ Jesús ixca'tzīkō'tza' ixlipō'ktu tū na'a'kspula ē cālaktalacatzuna'jīlh ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Tī putzayā'tit?

⁵ Xlaça'n takelhtīlh:

—Jesús xala' nac Nazaret.

Jesús cākelhtīlh:

—Quit Jesús tī putzayā'tit.

A'ntza' ixcātā'yālh Judas tī namacamāstā' Jesús. ⁶ A'cxni' Jesús cāhuanilh: “Quit Jesús tī putzayā'tit”, xlaça'n chā'kēni'yaj tatamakahuasli ē ta'a'kā'lh nac tī'ya't.

⁷ Jesús cākelhasqui'nīpālh:

—¿Tī putzayā'tit?

Xlaca'n tahuampāl:

—Jesús xala' nac Nazaret.

⁸ Jesús cāhuanilh:

—Iccāhuanintza' quit. Palh quit quilāputzayāuj, cacāmakxtektit cata'a'lh tzamā' makapitzīn.

⁹ Huanli huā'mā' xpālacata namākentaxtū tū Jesús ixuanī't: “Jā tī chā'tin tza'nkāl tī quimacamaxqui'lh xaTāta'.”

¹⁰ Simón Pedro ixlē'mā'lh ixmachīta, ē māxtulh ē a'kacā'yujulh ixa'ka'xko'lh na ixa'kacāna'j tī ixuanican Malco. Xla' ū'tza' ixtasācua' ixuanī't xapuxcu' pālej. ¹¹ Jesús huanilh Pedro:

—Camānū'pala' mimachīta. Quit iclīhui'linī't na'icpātī tū ixtalacacsqui'nīn quinTāta'.

Lē'ni'ca Jesús xapuxcu' pālej

Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54

¹² Tachi'palh Jesús soldados ē ixcomandanteca'n ē policías tī ixlaca'n israelitas. Macachi'ca. ¹³ Lē'nca pūla na ixchic Anás. Kōlu' Anás ixpuhuiti' ixuanī't Caifás tī xapuxcu' pālej tzamā' cā'ta. ¹⁴ Tzamā' Caifás ū'tza' tī ixcāhuaninī't israelitas ā'chulā' tze palh chā'tin chī'xcu' nalīnī xpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhūi't.

Pedro kelhtatzē'kli Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57

¹⁵ Ixtastālani'tēlha Jesús Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni'. Tzamā' ī'scujni' xla' ixlakapasa xapuxcu' pālej. Ū'tza' litā'tanūlh Jesús na ixtanquiltīn ixchic xapuxcu' pālej. ¹⁶ Pedro tachokolh nac kēpūn, ixlacatzuna'j nac mākelhcha. Taxtulh tzamā' ī'scujni' tī ixlakapasa xapuxcu' pālej. Tā'chihuīna'nli tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lh mā'lh mākelhcha. Chuntza' tzamā' ī'scujni' tzē mánūlh Pedro nac tanquiltīn. ¹⁷ Tzu'ma'jāt tī ixmaktaka'lh mākelhcha, xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ī'scujni' huā'mā' chī'xcu'?

Pedro kelhtīnī'lh:

—Jā quit.

¹⁸ Tasācua'n ē policías ixtahui'linī't macscut xpālacata ixlonknu'n. Ixtayāna'lh ē ixtasko'mā'nalh. Nā a'ntza' ixmaklayāl Pedro ixmaksko'mā'lh.

Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Jesús

Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71

¹⁹ Anás tī xapuxcu' pālej, xla' likelhasqui'nīlh Jesús xpālacata ī'scujnu'nī'n ē ixtamāsu'yun.

²⁰ Jesús huanilh:

—Quit icchihuīna'nī't cā'lacan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhūi't. Pō'ktu quilhtamacuj xa'icmāsu'yu quit nac templos ē nac xaka'tla' templo jā ixtatakēstoka israelitas. Jā tū icuanī't nac cā'tzē'k. ²¹ ¿Tū xpālacata quilikelhasqui'nī'ya' quit? Cacākelhasqui'ni' tachi'xcuhūi't tī quintakexmatnī't. Ū'tunu'n catahualh tū iccāhuanilh.

²² A'cxni' Jesús huanli huā'mā', chā'tin policia tī ixlayāl a'ntza', lalaca'syāhualh ē huanilh:

—¿Ē chuntza' kelhtīcan tzamā' xapuxcu' pālej?

²³ Jesús kelhtīlh:

—Palh jā tze tū icuanli, cacāhua'ni' ixlipō'ktuca'n huā'tzā' tū icuanli. Palh tze tū icuanli, ¿tū xpālacata quilītucsā'?

²⁴ Anás lakmacā'lh Jesús xatachi'n Caifás tī xapuxcu' pālej.

Pedro kelhtatzē'kpāl Jesús jā ixlakapasa

Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62

²⁵ Simón Pedro ixyāl ī'sko'mā'lh. Huanica:

—¿Ē hui'x jā ī'scujni' huā'mā' chī'xcu'?

Pedro kelhtatzē'kpāl ē huanli:

—Jā quit.

²⁶ Nā a'ntza' ixuī'lh chā'tin ixtasācua' xapuxcu' pālej. Xla' ixtalakapasni' ixuanī't tī a'kacā'yujulh Pedro. Tzamā' tasācua', xla' kelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Ē jā hui'x ictā'laktī'n Jesús nac pū'olivar?

²⁷ Pedro kelhtatzē'kpāl ē palaj tunca ta'salh lakatin puyux.

Lē'nca Jesús na ixlacatīn Pilato

Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5

²⁸ Tzi'sajcs ixuanī't a'cxni' māxtuca Jesús na ixchic Caifás ē lē'nca na ixchic gobernador. Israelitas, xlaca'n jā tatanūlh nac chīc. Palh ixtatanūlh, chuntza' jā tze ixtalītaxtulh na ixtahui'latca'n. Palh ixtatanūlh jāla ixtahua'lh lihua' ixla' cā'tani' tū huanican pascua. ²⁹ Ū'tza' lītaxtulh Pilato nacātā'chihuīna'n. Cāhuanilh:

—¿Tū ixpālacata līmālacsu'yuyā'tit huā'mā' chí'xcu'?

³⁰ Xlaca'n takelhtīn'lh:

—Palh jā cahuālh xla' laclē'n, jā xa'icticāmacamaxquī'n.

³¹ Pilato cāhuanilh:

—Calī'pintit hui'xina'n ē calacāxtlahua'tit chī ka'lhī'yā'tit milīmāpa'ksīnca'n hui'xina'n.

Israelitas takelhtīl:

—Quina'n israelitas jā icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn na'icmaknīyāuj catīhuālh.

³² Chuntza' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū tū ixuanī't Jesús ixpālacata chī nalīnī.

³³ Pilato tanūpālh na ixpūchihuīn ē ta'sani'lh Jesús ē kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x ixpuxcu'ca'n israelitas?

³⁴ Jesús huanilh:

—¿Ē mintalacapāstacni' quilikelhasqui'nī'ya' huā'mā' o talīchihuīna'nī'ta'n ā'makapitzīn quimpālacata?

³⁵ Pilato kelhtīl:

—¿Ē quit israelita? Quintamacamaxquī'n hui'x mintā'israelitas ē xanapuxcu'nu' pālejni'.

¿Tūchu tlahua'nī'ta'?

³⁶ Jesús kelhtīl:

—Quit jā icmāpa'ksīni'n nac huā'mā' cā'quilhtamacuj. Palh chuntza' cahuālh, quinchī'xcuhuī'n ixquintamaktāyahl a'cxni' quintachi'palh israelitas. Jā icmāpa'ksīni'n huā'tzā'.

³⁷ Pilato kelhasqui'nīlh:

—¿Ē hui'x xapuxcu'?

Jesús kelhtīl:

—Ixlicāna' tū huanī'ta'. Ū'tza' iclīlacatuncuhuī'lh ē ū'tza' iclīmīlh nac cā'quilhtamacuj ixpālacata na'icuan tū ixlicāna'. Ixlipō'ktuca'n tū taca'tzīcu'tun tū ixlicāna', xla'ca'n quintakexmatni'.

³⁸ Pilato huanilh:

—¿Chī lica'tzīcan tū ixlicāna'?

Jesús lichihuīna'nca namaknīcan

Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25

A'cxni' Pilato ixuanī'ttza' huā'mā', xla' cālaktaxtupālh israelitas ē cāhuanilh:

—Quit jā icmaclani' nūn tū jā tze tū tlahuanī't huā'mā' chí'xcu'. ³⁹ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tit mintahuī'latca'n cā'ta cā'ta quit icmakxteka chā'tin tachī'n a'cxni' lamā'lh cā'tani' tū huani-can pascua. ¿Ē lacasqui'nā'tit na'iccāmakxteknī'yān ixPuxcu'ca'n israelitas?

⁴⁰ Ixlipō'ktuca'n tata'sapālh ē tahuanli:

—jā ū'tza'! ¡Camakxtekti Barrabás!

Tzamā' Barrabás xla' ka'lhāna' ixuanī't.

19

¹ Pilato māmaksno'knīni'lh Jesús. ² Soldados tatlhualh a'ktin corona ixla' tzu'pīn ē tamaknūlh na ixa'kxāk Jesús ē tamālhakē'lh a'ktin ixlu'xu' xasmataka chī ixtalhakā'nan reyes. ³ Ixtalaktalacatzuna'jī ē ixtahuani:

—¡Tzehuanī't ixPuxcu'ca'n israelitas!

Ixtalacala'syāhuamā'nalh.

⁴ Pilato cālaktaxtupālh tachī'xcuhuī't ē cāhuanilh:

—Calaktzī'ntit. Iccāmāxtuni'yān hui'xina'n. Ē naca'tzīyā'tit quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁵ Taxtulh Jesús. Ixa'knū a'ktin corona ixla' tzu'pīn. Ixmālhakē'canī't lu'xu' xasmataka.

Pilato cāhuanilh:

—¡Huā'yālh tzamā' chí'xcu'!

⁶ A'cxni' talaktzī'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē policías, xla'ca'n tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¡Caxtokohua'ca'ca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—Calīpintit ē caxtokohua'ca'tit hui'xina'n. Quit jā icmaclani' nūn a'ktin tū jā tze ixtatlauj.

⁷ Israelitas takelhtīl:

—Quina'n icka'lhīyāuj a'ktin līmāpa'ksīn. Chuntza' chī huan nac līmāpa'ksīn, ixlacasqui'nca nanī huā'mā' chí'xcu' ixpālacata xla' huan ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

⁸ Pilato, a'cxni' kexmatli huā'mā' tachihuīn, xla' ā'chulā' jicua'ni. ⁹ Tanūpālh na ixpūchihuīn ē kelhasqui'nīpālh Jesús:

—¿Jāchu xala' hui'x'?

Jesús jā kelhtīl.

¹⁰ Pilato huanilh:

—¿Chí já quílikelhtíya'? ¿Ē já ca'tziya' palh quit icka'lhí līmāpa'ksín tzē na'icmakxtekān ē nā tzē na'ixtokohua'ca'yān?

¹¹ Jesús kelhtílh:

—Palh já Dios ixmaxquí'n līmāpa'ksín, hui'x já ixtika'lhí nūn a'ktin līmāpa'ksín naquint-lahua'ni'ya' catúhuālh. Chí'xcu' tī quimacamāstā'lh na mlacatín, xla' ā'chulā' ka'tla' ka'lhí ixcuta ē já hui'x.

¹² A'cxni' kexmatli huā'mā', Pilato ā'chulā' makxteku'tunli Jesús. Israelitas tata'salh ē tahuanihl:

—¡Palh hui'x namakxteka', hui'x já ixamigo César, ixpuxcu'ca'n romanos! ¡Tī litanūcu'tun ixlípuxcu', xla' ū'tza' ixtā'lāquichlaktzi' César!

¹³ A'cxni' kexmatli Pilato huā'mā', māmāxtunīni'lh Jesús. Tahuí'lh na ixpūmāpa'ksín já huanican Empedrado ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gabata. ¹⁴ Xmán a'ktin quíilhtamacuj i'sputni' natzucu cā'tani' tū huanican pascua. Hua'chí i'tāt quíilhtamacuj Pilato cāhuanilh israelitas:

—¡Huā'yālh mimPuxcu'ca'n!

¹⁵ Xlaca'n tata'salh ē tahuanihl:

—¡Camaknīca! ¡Camaknīca! ¡Caxtokohua'ca'ca!

Pilato cāhuanilh:

—¿Ē lacasquí'nā'tit naxtokohua'ca'can mimPuxcu'ca'n?

Xanapuxcu'nu' pálejni' takelhtíni'lh:

—Quina'n icka'lhīyāuj xmán chā'tin quimpuxcu'ca'n. Ū'tza' César.

¹⁶ Palaj tunca Pilato cāmacamaxquí'lh xlaca'n naxtokohua'ca'can. Ē xlaca'n talē'lh.

Xtokohua'ca'ca Jesús

Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43

¹⁷ Jesús taxtulh ē icxu'calē'mā'lh ixruz. Chā'lh já huanican Calavera ē nā hebreo ixtacuhuīni' Gólgota. ¹⁸ A'ntza' xtokohua'ca'ca ē nā cāxtokohua'ca'ca ā'chā'tu' na ixpāxtūtūni'n Jesús. Jesús pū'i'tāt ixua'ca'lh. ¹⁹ Pilato māhui'līnīni'lh a'ktin letrero nac cruz tū ixuan: Jesús xala' nac Nazaret, ixPuxcu'ca'n israelitas. ²⁰ A'ntza' já xtokohua'ca'ca Jesús ixlacatzuna'j nac cā'lacchicni' ē lhūhua' israelitas talaktzi'lh letrero. Tzamā' letrero kempātu'tun tachihuīn ixtzo'kcani't: hebreo ē griego ē latín. ²¹ Xanapuxcu'nu' pálejni' tahuanihl Pilato:

—Jā ixtzo'kti "IxPuxcu'ca'n israelitas." Chuhua'j catzo'kti: "Ū'tza' huanli: Quit ix-Puxcu'ca'n israelitas."

²² Pilato cākelhtílh:

—Ū'tza' tū ictzo'kni't, ū'tza' natahui'la.

²³ A'cxni' soldados ixtaxtokohua'ca'ni'ttza' Jesús, tasacli ixluxu' kelhatā'ti' soldados ē talātapitzílh. Ixkelhni' lu'xu' xla' já xatatzā'pa' ixuani't; chu a'ktin ixtacāxtlahuani't chí ixa'cpūn ē chí ixquíilhtūn. ²⁴ Soldados talāhuanilh:

—Jā calacxtitūi. Xatze calālilaktzi'uj ē nalaktzi'nāuj tū napāxtoka.

Chuntza' mākentaxtūlh ixtachihuīn Dios já tatzō'kni':

Tamālapitzílh quílu'xu' ē talālilaktzi'lh chí napāxtoka.

Chuntza' tatlahualh soldados.

²⁵ Ixlacatzuna'j cruz já ixmāhua'ca'cani't Jesús, ixtayāna'lh ixtzi' Jesús ē xapuscāt ixtā'tin ixtzi' ē María ixpuscāt Cleofas, ē María Magdalena. ²⁶ Jesús cālakctzi'lh ixtzi' ē i'scujni' tī ixmakyālh. Tzamā' i'scujni' ū'tza' tī tzej ixpāxquí'. Jesús huanilh ixtzi':

—Nā, ā'tzā' huí'lh minka'hua'cha.

²⁷ Ē huanilh i'scujni':

—Ū'tza' huā'yā puscāt mintzi'.

Tzamā' i'scujni' mánūlh na ixchic.

Jesús nílh

Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49

²⁸ Jesús ixca'tzítza' ixmākentaxtūkō'cani'ttza' ixlípō'ktu. Chuntza' chí tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios, xla' huanli:

—Ickelhpūtí.

²⁹ A'ntza' ixyālh a'ktin tla'ma'nc ixlítzuma xaxcān vinagre. Līmāchū'huí'ca esponja xaxcān vinagre. Cucchi'huí'lica a'ktin qui'huí' tū huanican hisopo ē līlakmacā'nca ē māhuí'ca.

³⁰ Jesús hua'lh xaxcān vinagre. Palaj tunca huanli:

—Ixlípō'ktu icmākentaxtūkō'ni'ttza'.

Jesús māquíilhpūtílh ixa'kxā ē ixa'cstu tamacamāstā'ni'lh Dios ē chuntza' nílh.

Chā'tin soldado litāpāhtuculh Jesús ixlanza

³¹ Xmāntza' ā'a'ktin quilhtamacuj ī'sputa natzucutza' cā'tani' tū huanican pascua. Israelitas jā ixtalacasqui'n ixmacni'ca'n nīni'n natatahua'ca' nac cruz quilhtamacuj tū pūjajcan, ixpālacata tzamā' quilhtamacuj xla' ū'tza' ixlakachi'xcuui'can. Ū'tza' īisqui'ni'ca Pilato nacāmāchēkētū'cxni'n tū ixcāxtokohua'ca'cani't ē nacāmāyujūnīni'n ixmacni'ca'n nīni'n. ³² Soldados ta'a'lh ē tachēkētū'cxli chā'tu' chi'xcuui'n tū ixcātā'xtokohua'ca'cani't Jesús. ³³ A'cxni' talaktalacatzuna'jīlh Jesús, talaktzi'lh ixnīni'ttza'. Ū'tza' jā lichēkētū'cxca xla'.

³⁴ Chā'tin soldado lītāpāhtuculh Jesús ixlanza ē palaj tunca taxtulh ka'lhni' ē xcān. ³⁵ Quit Juan ē iclaktzi'lh huā'mā'. Tū icuan ū'tza' tū ixlīcāna'. Iccāhuanīyān huā'mā' ixpālacata chuntza' nā hui'xina'n na'a'ka'ī'yā'tit. ³⁶ Huā'mā' a'kspulalh ixpālacata namākentaxtū ixtachihuīn Dios chī tatzō'kni'.

Jā catitū'cxni'ca nūn kentīn ixlucut.

³⁷ Nā chuntza' tatzō'kni':

Xlaca'n natalaktzi'n tū tāpāhtucucanī't.

Mā'cnūca Jesús

Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56

³⁸ A'cxni' ixa'kspulanī't huā'mā', José xala' nac Arimatea squi'ni'lh Pilato namakxteka nalē'n ixmacni' Jesús. Huā'mā' José tū tatzē'kli ixa'ka'ī'ni' Jesús ixpālacata xla' ixcājicua'ni' israelitas. Pilato makxtekni'lh José ē xla' a'lh ē lē'lh ixmacni' Jesús. ³⁹ Nā tā'a'lh Nicodemo tū pūla ixlakmini't cā'tzi'sa Jesús. Xla' īimilh mirra ē āloes. Chī pu'xamacāuj kilos īimilh Nicodemo. ⁴⁰ Chuntza' José ē Nicodemo talē'lh ixmacni' Jesús ē talipāsna'tli lu'xu' ē nā tatā'mānūlh mirra ē āloes tū ixtalīmini't. Chuntza' ixtahui'latca'n israelitas a'cxni' ixtamā'cnūnu'n. ⁴¹ A'ntza' jā xtokohua'ca'ca Jesús, ixlacatzuna'j a'ktin pū'olivar ē a'ntza' ixui'lh a'ktin lhu'cu' tū ixtlahuacani't namā'cnūcan catīhuālh. A'ntza' jāna'j tū ixmā'cnūcanī't, nūn chā'tin. ⁴² Tzamā' lhu'cu' ixlacatzuna'j ixui'lh ē a'ntza' mānūca ixmacni' Jesús ixpālacata ixtzucumā'lh tza' quilhtamacuj tū ixtapūjaja israelitas.

20

Jesús lacastālancuana'nli

Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12

¹ Ixlītzucuni' semana tzi'saj a'cxni' cā'pucsua'cus ixuani't, María Magdalena a'lh nac lhu'cu' jā ixmānūcanī't Jesús. Xla' laktzi'lh jātza' ixui'lh chihuix tū ixlkelhui'licanī't nac lhu'cu'. ² Tu'jnuntēlha cālaka'lh Simón Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tū tzej ixpāxqui' Jesús. E cāhuanilh:

—Māxtucanī't nac lhu'cu' Māpa'ksīni' ē jā icca'tzi'yāuj jā mā'cnūca.

³ Pedro ē ā'chā'tin ī'scujni' tataxtulh ē ixta'a'mā'nalh nac lhu'cu'. ⁴ Ixchā'tu'ca'n ixtatu'jnuntēlha laxctim. Á'listān chā'tin ā'chulā' tu'jnulh. Pedro a'kapūlaca. Xapūla chā'lh nac lhu'cu' ā'chā'tin ī'scujni'. ⁵ Taquilhpūtalh ē talacanūlh ē laktzi'lh a'ntza' ixui'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcanī't Jesús. Tzamā' ī'scujni' jā tanūlh. ⁶ Simón Pedro ī'stālātēlha. Á'listān xla' chā'lh ē tanūlh nac lhu'cu' ē a'ntza' laktzi'lh lu'xu' tū ixlipāsna'tcanī't Jesús. ⁷ Nā laktzi'lh tū ixlītacucsna'tni't. Xtum ixui'lh tzamā' lu'xu'; ē ixpāsui'tui'licanī't. ⁸ Nā tanūlh ī'scujni' tū xapūla ixchini't nac lhu'cu' ē laktzi'lh ē a'ka'ī'lh Jesús ixlacastālancuana'ni'ttza'. ⁹ Jāna'j ixtakeumatni't ixtachihuīn Dios jā ixtatzō'kni' ixlacasqui'nca nalacastālancuana'n Jesús ā'maktin. ¹⁰ Tzamā' scujnu'nī'n ta'a'mpālh na ixchicca'n.

Jesús tasu'yuni'lh María Magdalena

Mr. 16:9-11

¹¹ María tāyalh ixtanquilhtīn nac lhu'cu' jā ixmānūcanī't Jesús. Ixcalhuamā'lh. Līhuan ixcalhuamā'lh, taquilhpūtalh ē talacanūlh nac lhu'cu'. ¹² Cālaktzi'lh chā'tu' āngeles ē laktala'nka'n ixtaka'lh ixlū'xu'ca'n. Xlaca'n ixtahui'lāna'lh jā ixmāpī'canī't ixmacni' Jesús. Chā'tin ixui'lh na ixa'cpūn ē chā'tin nā ixui'lh na ixtujan jā ixmāpī'canī't Jesús. ¹³ Ángeles takelhasqui'nīlh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'?

Xla' cāhuanilh:

—Lē'nca ixmacni' quiMāpa'ksīni'. Jā icca'tzi' jā mānūcanī't.

¹⁴ A'cxni' ixuani'ttza' huā'mā', palaj tunca xla' talakspi'tli ē laktzi'lh Jesús a'ntza' ixyālh. Xla' jā ixlakapasa palh ū'tza' Jesús. ¹⁵ Jesús huanilh:

—Puscāt, ¿tū ixpālacata calhua'na'? ¿Tī putzaya'?

Tzamā' puscāt xla' ixlacpūhuan ū'tza' ixmaktaka'lhna' pū'olivar ē huanilh:

—Chī'xcu', palh hui'x lī'pi, caquihua'ni' jā lī'pi, ē chuntza' quit na'ica'n ictaya.

¹⁶ Jesús huanilh:

—¡María!

Xla' talakspi'tpālh ē huanilh:

—¡Raboni! (Ū'tza' a'ktin tachihuīn hebreo tū huanicu'tun: Mākelhtahua'kē'ni'.)

¹⁷ Jesús huanilh:

—Jā caquixa'ma' ixpālacata quit jāna'j ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Capinchi ē cacāhua'ni' quintā'timīn quit na'ictā'kayāhua jā hui'lacha' quinTāta'. Ū'tza' nā minTāta'ca'n ē quinDios ē minDiosca'n.

¹⁸ Palaj tunca María Magdalena a'lh cāmāca'tzīnī i'scujnu'nī'n xla' ixlaktzī'nī'ttza' Māpa'ksīni' ē cāhuanilh tū ixuaninī't.

Jesús cātasu'yuni'lh i'scujnu'nī'n

Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49

¹⁹ A'cxni' ixtzī'suamā'lh'tza' ixlitzucuni' semana i'scujnu'nī'n ixtatakēstokkō'nī't a'ktin nac chic. Lacchahuaj ixtatanūmā'nalh ixpālacata xla'ca'n ixtajicu'a'ni' israelitas. Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'na'ītātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁰ A'cxni' ixcāhuaninī'ttza' huā'mā', cāmāsu'yuni'lh ixmacan ē ixtāpān. I'scujnu'nī'n tapāxualh ixpālacata talaktzī'mpālh ixMāpa'ksīni'ca'n.

²¹ Jesús cāhuanipālh:

—Tzej calatapā'tit. Chuntza' chī quimacamilh quinTāta' ē nā chuntza' hui'xina'n na'iccāmācā'nān.

²² A'cxni' huankō'lh huā'mā', Jesús cāsu'nulh xla'ca'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j, caquilāmaktiuj Espiritu Santo. ²³ Palh hui'xina'n namātza'nkēna'ni'yā'tit ix-cuenta ā'chā'tin, xla' jātza' laclē'n. Palh hui'xina'n jā catimātza'nkēna'ni'tit ix-cuenta ā'chā'tin, xla' ū'tza' laclē'ncus.

Tomás laktzī'lh Māpa'ksīni' lacastālanacuana'nī'ttza'

²⁴ Chā'tin i'scujni' ixtacuhuīni' Tomás nā ixuanican Listu'. Jā ixmakuī'lh xla' a'cxni' cātasu'yuni'lh Jesús ā'makapitzīn scujnu'nī'n. ²⁵ Xla'ca'n tahananilh:

—Iclaktzī'ujtza' Māpa'ksīni'.

Tomás cāhuanilh:

—Palh jā na'iclaktzī'n jā ixtakāhuī'nī't na ixmakxtampūn ē palh jā na'icxa'mani' jā ixtanūni'nī't clavos, ē palh jā na'icxa'ma ixtāpān jā ixtakāhuī'nī't, jā icti'a'ka'ī'lh palh lacastālanacuana'nī't.

²⁶ Ixlitzeyama'j huampala ixtatakēstokpalani't i'scujnu'nī'n ē nā Tomás a'ntza' ixmakuī'lh. Masqui ixlacchahuayālh chic, Jesús tanūlh ē tāyalh na ixlacpu'ītātca'n ē cāhuanilh:

—Tzej calatapā'tit.

²⁷ Palaj tunca huanica Tomás:

—Camānu' mimacan na quimakxtampūn jā quimakxtampūlhu'cu'canī't ē cālaktzī' quimacan ē calī'ta' mimacan ē catamacnu' na quintāpān. Jātza' capuhua' palh jā ixlīcāna' iclacastālanacuana'nī't. Ca'a'ka'ī'.

²⁸ Tomás kelhtīni'lh:

—¡QuiMāpa'ksīni' ē quinDios!

²⁹ Jesús huanilh:

—Tomás, chuhua'j hui'x a'ka'ī'ya' ixpālacata quilaktzī'nī'ta'. Līpāxuhua tī ta'a'ka'ī' ē masqui xla'ca'n jā quintalaktzī'nī't.

Tū ixpālacata tzo'kca huā'mā' libro

³⁰ Jesús tlahuapālh lhūhua' lī'a'cnīn na ixlacatīnca'n i'scujnu'nī'n. Tzamā' lī'a'cnīn jā tatzō'kni' tzamā' nac libro. ³¹ Makapitzīn lī'a'cnīn tatzō'kni't ē chuntza' hui'xina'n tzē na'a'ka'ī'yā'tit Jesús xla' ū'tza' ī'ska'ta' Dios tī Dios līhui'līlh ixlīmākapūtaxtūnu', ē hui'xina'n tzē naka'lhī'yā'tit xasāsti' milatamatca'n palh nalīpāhua'nā'tit Jesucristo.

21

Jesús cātasu'yuni'lh kelhatojon i'scujnu'nī'n

¹ Ā'līstān Jesús cātasu'yuni'pālh i'scujnu'nī'n na ixquilhtūn xcān tū ixuanican Galilea, ē nā ixuanican Tiberias. A'cxni' talacsu'yulh chuntza' lī'a'kspulalh: ² A'ntza' ixtahui'lāna'lh lacxtim Simón Pedro ē Tomás, tī ixuanican Listu', ē Natanael xala' nac Caná, Galilea, ē ixka'hua'chan Zebedeo ē ā'chā'tu' i'scujnu'nī'n Jesús. ³ Simón Pedro cāhuanilh:

—Ica'nā icchī'pāna'n.

Xlaca'n tahananli:

—Nā quina'n na'iccātā'a'nān.

Ta'alh ē tatojōlh nac barco. Jā tū tachi'palh ixlipō'ktu tzamā' tzi'sni'. ⁴ A'cxni' tzuculh xkaka, Jesús cātasu'yuni'lh ixquilhtūn nac xcān. Ē i'scujnu'nī'n jā ixtalakapasa. ⁵ Jesús cāhuanilh:

—Chì'xcuñi'n, ¿ē chí'patittza' squi'ti'?

Xlaca'n takelhtìlh:

—Já tū icchi'pani'tauj.

⁶ Jesús cāhuanilh:

—Camacapintit pūtayan na ixpekxtūcāna'j barco. A'ntza' nachi'payā'tit.

Chuntza' tatlahualh xlaca'n. Palaj tunca jātza' la ixtamācutu ixpūtayanca'n ixpālacata lhūhua' squi'ti' ixtalaknūnī't. ⁷ I'scujni' tī tzej ixpāxqui' Jesús, xla' huanilh Pedro:

—i'Ū'tza' Māpa'ksīni'!

A'cxni' huanica huā'mā', Simón Pedro palaj tunca lhakā'lh ixlu'xu' tū ixtamakxtunī't ē palaj tunca tojōlh nac xcān ē laka'lh Jesús. ⁸ Tzamā' barco lacatzuna'j ixquilhtūn nac xcān ixu'lh hua'chì a'ktin ciento metros ixlīmakat. Makapitzīn ixtapūmimā'nalh barco ē ixtasakalīmimā'nalh ixpūtayanca'n tū ixpūtalaknūnī'ta'ncha' lhūhua' squi'ti'.

⁹ A'cxni' tatacutchì xlaca'n talaktzī'lh pūlactin macscut ē ixa'ctzī'li'pūmā'ca lakatin squi'ti' ē pāntzīn. ¹⁰ Jesús cāhuanilh:

—Calīta'ntit squi'ti' tū chí'patittza'.

¹¹ Simón Pedro palaj tunca tojōlh nac barco ē sakalīmīlh pūtayan na ixquilhtūn nac xcān. Pūtayan ixpūtalaknūnī'ta'ncha' a'ktin ciento tu'pu'xamacāujtu'tun laka'tla' squi'ti'. Masqui lhūhua' squi'ti' ixtalaknūnī't, pūtayan jā taxtī'tli. ¹² Jesús cāhuanilh:

—Cata'ntit, cahuā'ya'ntit.

Nūn chā'tin i'scujni' lihui'lilh nakelhasqui'nī tīchu, ixpālacata ixtaca'tzī palh ū'tza' Māpa'ksīni'. ¹³ Jesús quītayalh pāntzīn ē cāmaxqui'lh. È chuntza' tlahuapālh squi'ti'.

¹⁴ Tzamā' ixlīmaktu'tun cātasu'yuni'lh i'scujnu'nī'n a'cxni' ixlacastālancaua'nkō'nī'ttza'.

Jesús tā'chihuīna'nli Simón Pedro

¹⁵ A'cxni' tahuā'yankō'lh, Jesús kelhasqui'nīlh Simón Pedro:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē ā'chulā' quimpāxqui'ya' quit ē jā ā'makapitzīn?

Pedro kelhtìlh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn.

¹⁶ Kelhasqui'nīpālh ixlīmaktu':

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxqui'ya'?

Pedro kelhtìlh:

—Jē, Māpa'ksīni'. Hui'x ca'tzīya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktaka'lhti tī quilacstīn.

¹⁷ Ixlīmaktu'tun kelhasqui'nīpālh:

—Simón, ixka'hua'cha Jonás, ¿ē quimpāxqui'ya'?

Pedro līlīpuhuanli ixpālacata xla' kelhasqui'nīca ixlīmaktu'tun palh ixpāxqui' Jesús. Huanilh:

—Māpa'ksīni' hui'x ca'tzīya' ixlīpō'ktu. Hui'x ca'tzīya' icpāxqui'yān.

Jesús huanilh:

—Cacāmaktāya' tī quilacstīn. ¹⁸ Icuaniyān quit tū ixlīcāna'. A'cxni' ka'hua'chacus ixu-anī'ta', hui'x ixlhakā'na'na' ē ixpina' jā ixpincu'tuna'. A'cxni' nakōlu'ya' hui'x, nalacstū'nca' mīmpekenī'n ē ā'chā'tin natāpāchī'yān ē xla' nalē'nān jā jā pincu'tuna'.

¹⁹ Chuntza' Jesús ixlīhuanimā'lh Pedro chī xla' nalīnī ē chuntza' nalīlakachi'xcuñi' Dios. Ā'līstān huanilh:

—Caquistāla'ni'.

I'scujni' tī tzej ixpāxqui'can

²⁰ Pedro talakspi'tli ē laktzī'lh chā'tin i'scujni' i'stālani'tēlha. Ū'tza' huā'mā' Jesús tzej ixpāxqui'. Nā huā'mā' ū'tza' tī ixpāxtūhuī'lh Jesús a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh ē kelhasqui'nīlh: “Māpa'ksīni', ¿tīchu namacamāstā'yān?” ²¹ A'cxni' laktzī'lh Pedro kelhasqui'nīlh Jesús:

—Māpa'ksīni', ē huā'mā' chí'xcu' ¿tū na'a'kspula?

²² Jesús kelhtìlh:

—Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala ā'maktin, ¿ē mincuenta hui'x? Hui'x caquistāla'ni'.

²³ Ū'tza' ixtalīhuan tā'timīn tzamā' i'scujni' jā catinīlh. Jesús jā huanli xla' jā catinīlh. Tū huanli xla' ū'tza': “Palh quit na'iclasasqui'n xla' natahui'la hasta a'cxni' na'icmimpala, ¿ē mincuenta hui'x?”

²⁴ Huā'mā' i'scujni' ū'tza' quit. Iclīmāsu'yuni't ē ictzo'knī't huā'mā' tachihuīn. Icca'tzīyāuj ixlīcāna' tū icuan.

²⁵ A'nampala lhūhua' catūhuālh tū tlhualh Jesús. Palh ixtzo'kui'līca cahuālh ixlīpō'ktu tū tlhualh xla', quit icpuhuan jāla ixlītahui'lakō'lh ixlīka'tla' cā'quilhtamacuj ixlīlhūhua' libros jā ixtzo'kui'līca. Amén.

Los Hechos

Chī mǎstā'ca Espíritu Santo

¹ Icuaniyān, Teófilo, a'cxni' ictzo'kli pūla a'ktin ca'psnap, ictzo'kli ixlīpō'ktu tū Jesús litzuculh tlahua ē māsu'yu. ² Ictzo'kli tū tlhualh hasta a'cxni' a'lh nac a'kapūn. A'cxni' jāna'j ixa'n nac a'kapūn, Jesús cāmaxquī'lh a'ktin līmāpa'ksīn ixapóstoles tī ixcālcacsacnī't. Cāmaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata Espíritu Santo chī tzē natascuja. ³ A'cxni' Jesús ixpātīni'nī'ttza', xla' xalakahuan cātasu'yuni'lh ixapóstoles. Xla' tlhualh lhūhua' tū māsu'yulh ixlicāna' xalakahuan ixuanī't Jesús. Cātasu'yuni'lh hasta jā chā'lh tu'pu'xam quilhtamacuj. Ixcālītā' chihuīna'mā'lh chī māpa'ksīni'n Dios.

⁴ A'cxni' ixcātā'takēstoknī't Jesús cāhuanilh:

—Jāna'j cataxtutit nac Jerusalén. Caka'lhī'tit tū nacāmaxquī'yān quinTāta'. Huā'mā' quit iccāhuaninī'ta'ntza' hui'xina'n. ⁵ Ixlicāna', Juan ixlīmā'kpa'xini'n xcān. Xtum chī nālī'a'kpaxā'tit. Hui'xina'n nacātamaxquī'yān Espíritu Santo. Palaj nacātamaxquī'yān —cāhuanilh Jesús.

Jesús a'lh nac a'kapūn

⁶ Tī ixtatakēstoknī't takelhasqui'nīlh:

—Māpa'ksīni', ¿ē chuhua'j nahui'li'ya' a'ktin līmāpa'ksīn nac Israel?

⁷ Jesús cāhuanilh:

—Hui'xina'n jāla catica'tzītīt tzamā' quilhtamacuj a'cxni' nala huā'mā'. Xmān Dios ca'tzī a'cxni' namacamīn huā'mā' tū nala. Ū'tza' tī māpa'ksīni'n. ⁸ Hui'xina'n namaktīni'nā'tit litli'hui'qui a'cxni' Espíritu Santo nacālakminān. Hui'xina'n nachihuīna'nā'tit quimpālacata nac Jerusalén ē na ixlīpō'ktu Judea ē Samaria ē ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj.

⁹ A'cxni' Jesús cāhuanikō'lh huā'mā' xla' palaj tunca tzuculh tā'kayāhua na ixlacatīnca'n. Tanūlh nac a'ktin poklhu' tū litatzē'kli. ¹⁰ Xlaca'n ixtatalacayāhuayāna'lh a'cxni' Jesús ixa'mā'lh tālhmā'n. Xamaktin tatāyachi chā'tu' chī'xcuhui'n ixlacatzuna'jca'n. Ixtaka'lhī ixlu'xu'ca'n xastala'nka'. ¹¹ Xlaca'n tachihuīna'nli:

—Hui'xina'n chī'xcuhui'n xalanī'n nac Galilea, ¿tū ixpālacata talacayāhuapāna'ntit nac a'kapūn? Ū'tza' huā'mā' Jesús, tī tā'kayāhuamā'lh nac a'kapūn na milacatīnca'n, chuntza' nataspī'tpala ā'maktin —cāhuanica.

Lacsacca Matías natahui'la ixlaxkoko Judas

¹² Apóstoles tayujchī nac sipej jā huanican Olivos. Huā'mā' sipej ixlacatzuna'j nac Jerusalén ixlīmakat a'cxim chī tze natlā'huancan a'ktin quilhtamacuj tū pūjaxcan chuntza' chī tatzō'kni' nac līmāpa'ksīn. Xlaca'n nataspī'tpālh nac Jerusalén. ¹³ A'cxni' tachā'lh xlaca'n tatahua'ca'lh tālhmā'n. A'ntza' ixtahui'lāna'ncha' Pedro ē Jacobo ē Juan ē Andrés ē Felipe ē Tomás ē Bartolomé ē Mateo ē Jacobo ixka'hua'cha Alfeo ē Simón Zelote ē Judas ixtā'tin Jacobo. ¹⁴ Ixlīpō'ktuca'n lacxtim ixta'orarlamā'nal. Nā puscan ixta'orarlamā'nal ē María tī ixtzī' Jesús ē nā ixtā'timīn Jesús.

¹⁵ Tī ixtahui'lāna'lh a'ktin ciento ē ā'kelhapu'xam. Huā'mā' quilhtamacuj Pedro tāyalh ixlacpu'na'nca'n tā'timīn. Cāhuanilh:

¹⁶ —Tā'timīn, chuntza' ixlacasqui'nca na'a'kspula tū huan ixtachihuīn Dios jā David lihuanli pūla ixlītli'hui'qui Espíritu Santo. David lichihuīna'nli Judas. Ū'tza' huā'mā' Judas tī cāpūlani'lh xlaca'n tī tachi'palh Jesús. ¹⁷ Ū'tza' huā'mā' Judas tī ixquincātā'latlā'huānān. Nā ū'tza' ixtā'scuja Dios chuntza' chī quina'n tā'scujaū Dios. ¹⁸ Huā'mā' tumīn tū tlajalh ixpālacata tū tlhualh tū jā tze litāmāhuaca ti'ya't. Judas tālhmā'n mincha' ē taxtuni'kō'lh ixpālūhua'. ¹⁹ Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Jerusalén taca'tziko'lh huā'mā'. Ū'tza' līmāpācuhuica ti'ya't Acéldama. Nā ixtachihuīnca'n Acéldama huanicu'tun ti'ya't ixtapalh ka'lhni'. ²⁰ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios nac libro ixtacuhui'nī' Salmos: Calakmaka'nca ixchic.

A'ntza' jā tī chā'tin catitahui'lalh.

Nā tatzō'kni' chuntza':

Ā'chā'tin catahui'lapālh na ixtascujūt.

²¹ Pedro chihuīna'mpālh:

—Catanūlh chā'tin ixlaxkoko Judas tī ixquincātā'latlā'huānān a'cxni' Jesús ixquincātā'latlā'huānān. ²² Catahui'lh chā'tin tī ixquincātā'latlā'huānān a'cxni' Juan mā'kpaxīlh Jesús hasta a'cxni' Jesús a'lh nac a'kapūn. Ū'tza' nala hua'chi quina'n ē nalichihuīna'n chī Jesús lacastālanuana'nli.

²³ Cālcacsacca chā'tu' chī'xcuhui'n. Ixtacuīni' chā'tin José tī ixuanican Barsabás ē Justo. Ē ā'chā'tin huampala ixtacuhui'nī' Matías. ²⁴ Ē tatlahualh oración ē tahananli chuntza':

—QuinDiosca'n, hui'x cālakapasni'ya' ixlīstacna'ca'n ixlīpō'ktuca'n chi'xcuhui'n. Hui'x caquilāmāsu'yuni'uj tī hui'x lacsacni'ta' huā'mā' chā'tu'. ²⁵ Ū'tza' natā'scujān chī apóstol. Natahui'la ixlakxoko Judas tī makxteklī ixtascujūt ē tlahualh tū jā tze. Ū'tza' lī'a'lh nac pūpātīn.

²⁶ Tlahuaca a'ktin talacsacni' tī napāxtoka. A'cxni' laktzī'nca ū'tza' Matías pāxtokli. Ē ū'tza' līchi'palh tzamā' tascujūt. Ū'tza' lacchā'lh ixlīkelhacājutu' apóstoles.

2

Macaminca Espíritu Santo

¹ A'cxni' chilh ixquilhtamacuj Pentecostés, ixlīpō'ktuca'n ixtatakēstokkō'nī't. ² Xamaktin macasā'nalh tū ixmimā'cha' nac a'kapūn. Kexmatca hua'chī palha' ū'nī' ixmimā'lh pō'ktu nac chic jā ixtahui'lāna'lh. ³ Cātasu'yuni'lh hua'chī sī'ma'kā't tū tasu'yulh hua'chī macscut. Cālākhā'lh chā'tunu' xla'ca'n. ⁴ Ixlīstacna'ca'n talītatzumakō'lh Espíritu Santo. Tatzuculh tachihuīna' a'katunu' tachihuīn tū cāmaxquī'lh Espíritu Santo natachihuīna'.

⁵ Ixtahui'lāna'lh nac Jerusalén israelitas, chi'xcuhui'n tī ixtalakachi'xcuhui' Dios. Xlaca'n ixtaminkō'nī't xala' calhāxcuhuālh. ⁶ A'cxni' takexmatli tū macasā'nalhi, tatakēstokkō'lh ixlīpō'ktuca'n. Jā ixtaca'tzī chā'tunu' chī ixtakexmatmā'nalh chī ixtachihuīnca'n. ⁷ Ixtalītamachuyīmā'nalh ē talāhuanilh:

—Hua'chī jā xala' nac Galilea tī tachihuīna'mā'nalh. ⁸ ŷChī kexmatāuj huā'mā' tachihuīn tū chihuīna'nāuj līchā'tunu' quina'n? ⁹ Makapitzīn quina'n xala' nac Partia ē Media ē Elam ē Mesopotamia ē Judea ē Capadocia ē Ponto ē Asia. ¹⁰ A'makapitzīn quina'n xala' nac Frigia ē Panfilia ē Egipto ē xala' nac África ā'chulā' pekanācha' Cirene. A'makapitzīn xala' nac Roma tī tamini'ta'ncha' nac Jerusalén. Makapitzīn xlaca'n talīlacastacni' israelitas ē ā'makapitzīn tamaktanūkō'lh na ixtamāsu'yunca'n israelitas. ¹¹ A'makapitzīn quina'n xala' nac Creta ē Arabia. Quina'n cākexmatni'yāuj tzamā' chi'xcuhui'n, xala' nac Galilea, chī tachihuīna'mā'nalh tū quintachihuīnca'n. Quincātālchihuīna'mā'n tū lītlahuamā'lh Dios ixlītlī'huī'qui —talāhuanilh.

¹² Ixlīpō'ktuca'n talī'a'cnīkō'lh ē jā ixtaca'tzī chī līlamā'lh. Talākelhasqui'nīlh:

—ŷTū huanicu'tun huā'mā'?

¹³ Makapitzīn ixtalīkelhkamāna'mā'nalh ē ixtaquilhuamā'nalh:

—Huā'mā' chī'xcuhui'n taka'chī.

Pedro cātā'chihuīna'nli tachi'xcuhui't

¹⁴ Pedro tāyalh ē ā'makapitzīn apóstoles ē palha' chihuīna'lh:

—Iccāhuanīyān chī'xcuhui'n israelitas ē mlīpō'ktuca'n hui'xina'n tī hui'lā'na'ntit nac Jerusalén. Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā' ē cakexpa'ttīt quintachihuīn. ¹⁵ Tzamā' chī'xcuhui'n jā taka'chī chī puhua'nā'tīt hui'xina'n. Jā taka'chī ixpālacata xmān makna'jāstza' tzi'saj. ¹⁶ Huā'mā', tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit, ū'tza' līchihuīna'nli profeta Joel makāstza'. Joel huanli:

¹⁷ Chuntza' Dios huanli:

A'cxni' ā'xmān quilhtamacuj na'iccāmacamini' quinEspíritu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't.

Minka'hua'chanca'n ē mintzu'ma'janca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

Minka'hua'chanca'n natalakachuya ē lakkōlu'n natalakahuāna'n.

¹⁸ Ixlīcāna' na'iccāmacamini' xlaca'n quinEspíritu huā'mā' quilhtamacuj tī quintatā'scujā, chī'xcuhui'n ē puscan.

Xlaca'n natalīchihuīna'n quintachihuīn.

¹⁹ Na'icmāsu'yu lī'a'cnīn tālhāmā'n nac a'kapūn ē natasu'yu tū talī'a'cnīn chī'xcuhui'n nac cā'ti'ya'tna'.

Natatasu'yu ka'lhni' ē lamana' ē mixini' tū hua'chī jini'.

²⁰ Chī'chini' jā na'xkaka ē mālhcuyu' natasu'yu chī ka'lhni'.

Ā'līstān namin ixquilhtamacuj Māpa'ksīni' Jesucristo a'cxni' namimpala.

Nala a'ktin quilhtamacuj xaka'tla'.

Nalaktzī'nca'n tū na'a'nan.

²¹ Nala chuntza': Catīxcuhuālh tī nata'sani' Māpa'ksīni' namaktāya, ū'tza' na'a'kapūtaxtu.

²² Pedro chihuīna'mpālh:

—Chī'xcuhui'n israelitas, cakexpa'ttīt huā'mā' tachihuīn. Dios cāmāsu'yuni'n hui'xina'n ū'tza' macamilh Jesús xala' nac Nazaret. Cāmāsu'yuni'n huā'mā' ixpālacata lī'a'cnīn tū lītlahualh Jesús ixlītlī'huī'qui Dios na mlīcatīnca'n. Huā'mā' hui'xina'n ca'tzīyā'tīt. ²³ A'cxni' macamāstā'ca Jesús, ē hui'xina'n hua'ntit caxtokohua'ca'ca ē camāmakinīnca. Tī tamaknīlh Jesús, xlaca'n jā tzeya chī'xcuhui'n. Huā'mā' kentaxtūlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios tū jāla talakpalī ē chuntza' chī ixca'tzī Dios makāstza'. ²⁴ Dios mālacastālancuanīlh Jesús ē līmāxtulh ixlītlī'huī'qui līnīn ixpālacata Jesús jāla tamakxteka nac cā'līnīn. ²⁵ David līchihuīna'nli Jesús ē huanli:

Pō'ktu quilhtamacuj xa'iclaktzī'n Māpa'ksīni' na quilacatin.

Hui'lh na quimpekxtūcāna'j.

Chuntza' jā iccitamakchuyilh.

²⁶ Ū'tza' lipāxuhualh quilistacna' ē icchihuīna'nli catūhuālh tū lipāxuhualh ixpālacata jā catimaktexca quimacni'.

²⁷ Hui'x jā catimaktexki quilistacna' nac cā'linīn, ē jā catimaktexki namasa quimacni'.

Quit miSka'ta' xatasica'lanālani'.

²⁸ Quimāsu'yuni'nī'ta' chī na'icllatā'kchoko.

Na'icka'lhī tapāxuhuān na milacatin.

²⁹ Pedro chihuīna'mpālh:

—Chī'xcuui'n, israelitas chī quit, na'iccāhuaniyān tū ilxicāna' ixpālacata quimpapca'n David tī ixpuxcu'ca'n israelitas ixuanī't. Xla' nīlh ē mā'cnūca. Hui'lhcus jā mā'cnūca.

³⁰ Xla' ixa'kchihuīna' Dios ixuanī't. Ixca'tzī chī Dios ixuanī't ilxicāna' nahui'li chī ixlīpuxcu' tī i'xū'nātā'nat David. ³¹ David ixca'tzī Cristo nalacastālanacuana' ē jā catihuī'lacha' nac cā'linīn ē jā catimasli ixmacni' Cristo. Ū'tza' chuntza' litzo'knuhl David. ³² Dios mālacastālanacuani'nī't huā'mā' Jesús. Quilpō'ktuca'n iclaktzī'nī'ta'uj huā'mā'. ³³ Dios līmāhua'ca'lh Jesús ē līhui'līlh na ixpekxtūcāna'j. XaTāta' Dios maxquī'lh Jesús Espīritu Santo chuntza' chī huanli pūla. Nā Jesús macamilh Espīritu Santo huā'tzā'. Huā'mā' ū'tza' tū hui'xina'n laktzī'mpā'na'ntit ē kexpa'tpā'na'ntit chuhua'j. ³⁴ David jā a'lh nac a'kapūn. Xla' huanli:

Māpa'ksīni' Dios huanilh quiMāpa'ksīni':

“Catahui'la'na quimpekxtūcāna'j

³⁵ hasta a'cxni' quit na'iccāskāhuī' mintā'lāquiclhaktzī'.”

³⁶ Pedro chihuīna'mpālh:

—Catata'tzīkō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Israel huā'mā': Dios hui'līlh Jesús ixlīmāpa'ksīni' ē ixlīCristo. Ū'tza' huā'mā' Jesús tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīni'ntit.

³⁷ A'cxni' takexmatli huā'mā', tatakamakchuyilh. Kelhasqui'nīca Pedro ē a'makapitzīn apóstoles:

—Chī'xcuui'n, ζtū na'ictlahuayāuj?

³⁸ Pedro cāhuanilh:

—Calakpali'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpaxtit milīpō'ktuca'n hui'xina'n na ixtacuui'nī' Jesucristo. Chuntza' nacātamātza'nkēna'ni'yān mincuentaca'n ē Dios nacāmaxquī'yān Espīritu Santo. ³⁹ Ū'tza' tū Dios huanī't namāstā'. Huā'mā' tze namaktīni'nā'tit hui'xina'n. Nā tze natamaktīni'n nā mincamana'ca'n ē nā ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuui't xalanī'n ā'lacitanu' cā'lacchicni' ē ixlīpō'ktu tī nacāta'sani' Māpa'ksīni' quinDiosca'n.

⁴⁰ Pedro cāhuanilh ē cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē huanli:

—Ca'a'kapūtaxtutit ē chuntza' jā tila'yā'tit chī huā'mā' tachi'xcuui't jā tze tī tahuī'lāna'lh chuhua'j —cāhuanica.

⁴¹ Tī ta'a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Pedro, xla'ca'n ta'a'kpaxli. Tī ta'a'ka'ī'lhcus huā'mā' quilhtamacuj a'ktu'tun mil tachi'xcuui't. ⁴² Xlaca'n jā ixtamakxteca ixtamāsu'yunca'n apóstoles. Jā ixtamakxteca chī ixtatakēstoka ē chī ixtamālapitzī pāntzīn ē chī ixta'orarla. Ixtaka'lhī a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n.

Chī ixtalīlatlā'huān tī ixta'a'ka'ī xapūla

⁴³ Ixlīpō'ktuca'n ixtajicua'n. Apóstoles tatlhualh lhūhua' laka'tla' li'a'cnīn tū talīmāsu'yulh ixlītlī'huī'qui Dios. ⁴⁴ Ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī, ixtahuī'lāna'lh kēxtim ē a'ktin ixtamālapitzī ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. ⁴⁵ Tastā'lh ixti'ya'tca'n ē tū ixtaka'lhī ē ixtalāmāpitzīni' tumīn ixlīpō'ktuca'n chā'tunu' chī ixtamaclacasqui'n. ⁴⁶ Lakaliyān ixtatakēstoka xaka'tla' nac templo. Ixtamāpitzī pāntzīn na ixchicca'n ē cā'tapāxuhuān ixtahuā'yan. Ixtapāxuhua ixlīstacna'ca'n. ⁴⁷ Ixtamakapāxui Dios. Ixcālaktzī'ncan tzeya chī'xcuui'n. Māpa'ksīni' Dios ixmālhūhuī'pala lakaliyān. Lakali lakali ixtalhūhua'ntēlha tī ixta'a'kapūtaxtu.

3

Mātzeyica chā'tin lū'ntu'

¹ A'ktin quilhtamacuj Pedro ē Juan lacxtim ixtatahua'ca'mā'nalh xaka'tla' nac templo. Ixlacchā'ni' hora tū ixpūtlahuacan oración, chī maktu'tun hora kōtanū. ² Lakali lakali ixtahuī'la a'ntza' chā'tin chī'xcu' lū'ntu' chu tunca ixlīlacatuncuui'nī't. Lakali lakali ixui'līcan na ixtanquilhtīn nac templo xalacatzuna'j nac xamākelhcha jā ixuanican Tzēhuani't. A'ntza' i'squi'n tumīn tū ixlīhuā'yan. Ixcāsqui'ni' tī ixtatanū nac templo. ³ A'cxni' lū'ntu' cālaktzī'lh Pedro ē Juan ixtatanūmā'nalh nac templo ē xla' cāsqui'ni'lh tumīn. ⁴ Pedro ē Juan talakalaktzī'lh ē Pedro huanilh:

—Caquilālakalaktzī'uj.

⁵ Xla' cālakalaktzī'lh ē xla' puhuanli hui'lh tū namaxquī'can. ⁶ Pedro huanilh:

—Jā tū icka'lhī plata ē nūn oro. Na'icmaxquī'yān tū icka'lhī. Na ixtacuhuīni' Jesucristo xala' nac Nazaret, catāya' ē catlā'hua'nti.

⁷ Macachi'palh ixpekcāna'j ē yāhualh. Palaj tunca ixtujan ē ixtūpixni' tatli'hui'clhli. ⁸ Palaj tunca tāyall ē tlā'huanli ē cātā'tanūlh Pedro ē Juan nac templo. Ixtlā'huantēlha tanūlh ē ixtachāyahuatēlha ē ixmakapāxūimā'lh Dios. ⁹ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't talaktzī'lh chī ixlātā'lhuan ē ixmakapāxūimā'lh Dios. ¹⁰ Talakapasli ū'tza' tī ī'squi'ntahui'la tumīn na ixtanquiltīn xaka'tla' templo, xalacatzuna'j jā huanican xamākelhcha Tzēhuanī't. Tali'a'cnīlh tū ixa'kspulanī't. Jā ixtaca'tzī.

Pedro a'kchihuīna'nli na ixtanquiltīn Salomón

¹¹ Tzamā' lū'ntu' tī ixtzeyani'tcus, ixcātā'lāmacachi'patlā'huan Pedro ē Juan. Ixlipō'ktu tachi'xcuhuī't tu'jnun ta'a'lh ē cālaktastocka nac tanquiltīn jā huanican ixtanquiltīn Salomón ē tali'a'cnīlh. ¹² Pedro, a'cxni' laktzī'lh huā'mā', cāhuanilh tachi'xcuhuī't:

—Chī'xcuhuī'n israelitas, ¿tū ixpālacata lī'a'cnī'yā'tit huā'mā'? ¿Tū ixpālacata quilālakalaktzī'nāuj? Jā quililtī'hui'quica'n tū iclīmātzeyīnī'ta'uj ē jā ixpālacata quīna'n tzeyā chī'xcuhuī'n. ¹³ Tlahualh huā'mā' ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob ē quīnatā'ta'na'ca'n. Ū'tza' Dios māsu'yuni't ka'lhī līmāpa'ksīn Jesús tī ī'Ska'ta' Dios. Huā'mā' Jesús ū'tza' tī macamāstā'tit hui'xina'n ē kelhtatzē'ktit na ixlacatīn Pilato. Pilato ixmakxteku'tun ē hui'xina'n jā lacasquī'ntit. ¹⁴ Hui'xina'n kelhtatzē'ktit tī tze ē tlahuanī't xmān tū tze. Hui'xina'n hua'ntit camakxteka chā'tin maknīni'. ¹⁵ Māmaknīnī'ntit Jesús tī māstā' latamat ē tī Dios mālacastālanuanilh. Huā'mā' quīna'n icmāsu'yuyāuj chī lacastālanuana'nli. ¹⁶ Ica'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo. Ū'tza' līmātzeyīca huā'mā' chī'xcu' tī hui'xina'n laktzī'nā'tit ē lakapasā'tit. Jesús quīncāmā'ka'ī'nīn. Ū'tza' līmātzeyīca na milacatīnca'n milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁷ 'Chuhua'j chī'xcuhuī'n, quit icca'tzī hui'xina'n jā ixca'tzīyā'tit tū tlahua'tit a'cxni' māmaknīnī'ntit Jesús. Nā jā ixtaca'tzī mimāpa'ksīni'nī'nca'n. ¹⁸ Dios māca'tzīnīnī'lh xapūla Cristo napātīni'. Chuntza' tahaunli ixa'kchihuīna'nīn Dios xala' makāstza'. Huā'mā' mākentaxtūlh Dios. ¹⁹ Chuhua'j hui'xina'n calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē calakpalī'tit milistacna'ca'n ē chuntza' naxapācan mincuentaca'n. Chuntza' namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāsīcua'lanātlahuani'yān milīstacna'ca'n. ²⁰ Namacamin Jesucristo tī xapūla līhui'līlh Dios nacāmacamini'yān hui'xina'n. ²¹ Jesucristo natahui'la nac a'kapūn hasta a'cxni' Dios nacāxtlahuapalakō' ixlipō'ktu chī Dios makāstza' cāmāchihuīnīlh ixa'kchihuīna'nīn tī lactze.

²² Moisés cāhuanilh quīnapapana'ca'n:

Māpa'ksīni' quīnDiosca'n nacāmacamini'yān hui'xina'n chā'tin a'kchihuīna', chuntza' chī

quīmacamīlh quit.

Dios nalacsaca chā'tin chī hui'xina'n.

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ixlipō'ktu tū nacāhuaniyān.

²³ Tī jā nata'a'ka'ī' tū nahuan tzamā' chī'xcu', ū'tunu'n nacāmālakspūtūcan ē nacātamacxtucan ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

²⁴ 'Chuntza' tahaunli ixlipō'ktuca'n ixa'kchihuīna'nīn Dios xamakāstza', Samuel ē nā chuntza' tī tamīlh ā'listān. Xlaca'n tahaunli na'a'kspula huā'mā'. ²⁵ Hui'xina'n ixcamana'ca'n ixa'kchihuīna'nīn Dios. Nā milaca'n talacāxtlahuan tū tlahualh quīnDiosca'n ē quīnapapana'ca'n. Tlahuaca talacāxtlahuan a'cxni' Dios huanilh Abraham:

Ixpālacata minatā'natna' nacāsīcua'lanātlahuacan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

²⁶ A'cxni' Dios macamīlh ī'Ska'ta', cālakmacamin hui'xina'n pūla ixpālacata milipō'ktuca'n namakxtekā'tit tū jā tze ē chuntza' nacāstacīcua'lanātlahuayān —huanlī Pedro.

4

Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n scujnī'n

¹ A'cxni' Pedro ē Juan ixtatā'chihuīna'mā'nalh tachi'xcuhuī't, talakmīlh pālejni' ē ixcapitān tropas xalanī'n nac templo ē nā saduceos. ² Xlaca'n tatamakchuyīlh ixpālacata tū ixcāmāsu'yuni'can tachi'xcuhuī't ē chī ixtalīchihuīna'n Jesús lacastālanuana'nli, ē chuntza' nalīlacastālanuana'nca'n. ³ Cāchi'paca Pedro ē Juan ē cāmānūca nac pūlāchī'n. Kōtanūtza' ixuanī't, ē ū'tza' cālīmakxteka a'ntza' hasta ixlīlakalī. ⁴ Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī takexmatlī tachihuīn. Ixlīlhūhua'ca'n chī a'kquitzis mīl chī'xcuhuī'n.

⁵ Ixlīlakalī tatakēstokli nac Jerusalén māpa'ksīni'nīn ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nīn līmāpa'ksīn. ⁶ Mīlh Anás, tī xapuxcu' pālej, ē Caifás ē Juan ē Alejandro ē ixlipō'ktuca'n ixtalakapasnī'n xapuxcu' pālej. ⁷ A'cxni' ixcāhuī'licani'ttza' Pedro ē Juan na ixlacatīnca'n, cākelhasquī'nīca:

—¿Tichu ixlīmāpa'ksīn tū lītlahua'tit huā'mā'? ¿Tichu cāmācaminān lītlahua'tit huā'mā'?

⁸ Ixlīstacna' Pedro ixlītuzma Espīritu Santo ē cāhuanilh;

—Chi'xcuhuī'n, māpa'ksīni'nī'n ē xanapuxcu'nu' israelitas: ⁹ Chuhua'j quina'n quillāmālacapū'nī'ta'uj ixpālacata a'ktin tū tze iclāhuani'uj huā'mā' chi'xcu' ta'jatatlani' ē ixpālacata chī lītazeyilh. ¹⁰ Caca'tzītī milīpō'ktuca'n hui'xina'n ē cacataczīlh ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't israelitas huā'mā' tū a'kspulalh. Huā'mā' chi'xcu' tī yālh na milacatīnca'n ū'tza' līmātzeyilh ixlītlī'hui'qui Jesucristo xala' nac Nazaret. Ū'tza' Jesucristo tī hui'xina'n māxtokohua'ca'nīnī'ntit ē Dios mālacastālanuanilh. ¹¹ Huā'mā' Jesucristo ū'tza' tī lakmaka'ntit hui'xina'n hua'chi tapācna'nī'n talakmaka'n a'ktin chihuix. Chuhua'j huā'mā' Jesucristo hua'chi chihuix tū pūla hui'lica ixtzā'stūn. ¹² Jesucristo xmān ū'tza' makapūtaxtūnu'. Jā a'nampala ā'chā'tin chi'xcu' nac cā'quilhtamacuj tī tzē quincāmakapūtaxtūyān —huanli Pedro.

¹³ A'cxni' talaktzī'lh māpa'ksīni'nī'n chī Pedro ē Juan jā ixtajicua'n, xlaca'n talī'a'cnīlh ixpālacata ixtaca'tzī Pedro ē Juan xlaca'n catīhuālh chi'xcuhuī'n ē jā tū ixtaca'tzī. Ū'tza' talīca'tzīlh xlaca'n ixtatā'latlā'huan Jesús. ¹⁴ Talaktzī'lh chi'xcu' tī mātzeyīca ē ixyālh ixlacatīnca'n. Jāla tahuanli jā tze tū tatlāhuah Pedro ē Juan. ¹⁵ Cāmaxquī'ca līmāpa'ksīn catataxtulh macstī'na'j Pedro ē Juan jā ixtatakēstoknī't tī ixtatlahua justicia. Talīkelhachihuīna'nli xlaca'n ¹⁶ ē talāhuanilh;

—¿Tū nacātlahuani'yāuj tzamā' chi'xcuhuī'n? Ū'tunu'n tatlāhuani't a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn. Huā'mā' taca'tzī ixlīpō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac Jerusalén. Jāla catī'a'kskāhuī'uj. ¹⁷ Cācāmekē'klhauj ē cacāhuanīuj jātza' catamāsu'yulh na ixtacuhuīni' Jesús. Chuntza' jātza' catīhūhuīna'nli tī ta'ka't' ixtachīhuīna'n —talāhuanilh.

¹⁸ Cāmāta'satīnīnī'nca Pedro ē Juan ē cāmāpa'ksīca jātza' catalīchihuīna'nli ē jātza' catamāsu'yulh nūn ā'maktin na ixtacuhuīni' Jesús. ¹⁹ Pedro ē Juan takelhtīni'lh ē tahuanli:

—¿Ē chā tze na ixlacatīn Dios na'iccākexmatni'yān hui'xina'n ē jā na'ickexmatni'yāuj Dios? ¿Chī puhua'nā'ti? Caquilāhuaniuj. ²⁰ Quina'n jāla icīmāxtekuī na'icuanāuj tū iclaktzī'nī'ta'uj ē tū icckexmatni'ta'uj —tahuanli.

²¹ A'cxni' ixcāmekē'klhacani't huampala, cāmāxtecca. Jāla ixtamaclani' chī nacālimakapātīnīncan ixpālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't. Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixtachīhuīna'n chī ixlīka'tla' Dios chī lītzeyanli lū'ntu'. ²² Ē huā'mā' chi'xcu' ixka'lhī'tza' līhua'ca'lh tu'pu'xam cā'ta.

Tā'timīn tasquī'ni'lh Dios cacāmaktāyah jā titajicua'n

²³ A'cxni' Pedro ē Juan ixcāmāxteccanī'ttza', talaka'lh ixtā'timīnca'n. Cāhuanica ixlīpō'ktu tū ixtahuani't xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. ²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', ixlīpō'ktuca'n kēxtim ta'orarlīh ē tahuanilh Dios:

—Māpa'ksīni', hui'x Dios ē hui'x tlahua' a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. ²⁵ Ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo hui'x māchihuī'ni' David tī ixtā'scujān. David huanli chuntza': ¿Tū ixpālacata tata'sa ē tasītzī' tzamā' tachi'xcuhuī't tī jā israelitas?

¿Tū ixpālacata talacapāstaca tachi'xcuhuī't tū jā ixtapalh?

²⁶ Napuxcu'nu' xalani'n nac cā'ti'ya'tna' tatā'lāquichlaktzī'lh Dios.

Māpa'ksīni'nī'n tatakēstokli,

ē talītalakaspī'tni'ni'lh Māpa'ksīni' Dios ē nā Cristo tī Dios lacsacnī't.

²⁷ Ū'tza' ixlīcāna'. Nac huā'mā' cā'lacchicni' tatakēstokli Herodes ē Poncio Pilato ē israelitas ē tī jā israelitas. Talītalakaspī'tni'ni'lh Jesús miSka'ta' tī lacsacnī'ta' hui'x, quīn-Diosca'n. ²⁸ Xlaca'n tatakēstokli natatlahua xmān tū hui'x līhuī'li' xapūla tū nala ē xmān tū milīmāpa'ksīn ē mintalacapāstacni'. ²⁹ Chuhua'j, Māpa'ksīni' Dios, cala'ktzī' chī quīncātamekē'klhacu'tunān. Caquilāmakāyah quina'n tī iccātā'scujān. Chuntza' na'iclichihuīna'nāuj mintachihuīn ē jā na'icjicua'nāuj. ³⁰ Camāsu'yu' mlītlī'hui'qui ē cacāmātzeyī' ē calī'tlahua' lī'a'cnīn ixlītlī'hui'qui Jesús miSka'ta' tī tze.

³¹ A'cxni' ixta'orarlīnī'ttza', tachi'quilh jā ixtatakēstoknī't. Ixlīpō'ktuca'n ixlīstacna'ca'n talītatzumalh Espīritu Santo. Talīchihuīna'nli ixtachīhuīn Dios ē jā ixtajicua'n.

Kēxtim tahui'līh tū ixtaka'lhī

³² Ixlīlhūhua' tī ixta'aka'ni't ixtaka'lhī a'ktin talacapāstacni' ē a'ktin tapuhuāt. Nūn chā'tin puhuanli jāla namāstā' tū ixka'lhī. Maktin ixtamākēxtimīnī't ixlīpō'ktu tū ixtaka'lhī. ³³ Apóstoles ixtaka'lhī lhūhua' lītlī'hui'qui. Ixtalīmāsu'yu chī Māpa'ksīni' Jesús ixlacastālanuana'nī't. Ē Dios ixcāsicua'lanātlahua. ³⁴ Nūn chā'tin i'sputni' catūhuālh ixpālacata ixlīpō'ktuca'n tī ixtaka'lhī ixti'ya'tca'n ē ixchicca'n, ixtastā' ē ixtalīmīn ixtapalh tū ixtastā'. ³⁵ Ixtamaxquī' apóstoles. Tamāpītzīlh chā'tunu' chī ixtamaclacasquī'n. ³⁶ Ixui'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' José. Apóstoles tamāpācuhuīlh ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Bernabé (huā'mā' huanicu'tun māko'xamixīni'). Ū'tza' levīta ixuanī't xala' nac Chīpre. ³⁷ Xla' ixka'lhī ixti'ya't. Stā'lh ē cālīmīni'lh ixtapalh ē cāmāxquī'lh apóstoles.

5

Tamätzē'kli macsti'na'j tumīn Ananías ē Safira

¹ Nā ixuū'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuīni' Ananías. Ixka'lhī xpuscāt tī ixuanican Safira. Xlaca'n tastā'lh pitzuna'j ixti'ya'tca'n. ² Ananías māquī'lh macsti'na'j ixtapalh. Nā xpuscāt nā ixtā'lica'tzī. Ananías līmīlh tū quītāxtūlh ē cāmaxquī'lh apóstoles. ³ Pedro huanīlh:

—Ananías, ¿tū xipālacata litanūlh skāhuī'ni' na mīlīstacna' ē lakpalīlh mintalacapāstacni' lī'a'kskāhuī'cu'tuna' Espīritu Santo ē namāquī'ya' macsti'na'j tumīn ixtapalh tī'ya't? ⁴ Mila' ixuanī't tī'ya't a'cxni' jāna'j ī'stā'ya'. Mila' ixuanī't ixtapalh a'cxni' stā't tī'ya't. ¿Tū xipālacata līlacapāstacti natlahua'ya' huā'mā'? Hui'x a'ksa'nī'ni' jā xmān na ixlacatīnca'n chī'xcuhuī'n. Hui'x nā a'ksa'nī'ni'ni'ta' na ixlacatīn Dios.

⁵ A'cxni' Ananías kexmatli huā'mā' tachihuīn, a'kā'lh xanīn. Tajicua'nli ixlīpō'ktuca'n tī takexmatli tū a'kspulalh. ⁶ Ka'hua'chan tamā'kaquī'lh Ananías ē tapāsui'tli ē tamāxtulh ē tamā'cnūlh.

⁷ Chī ixlī'a'ktu'tun hora xpuscāt Ananías tanūlh. Xla' jā ixca'tzī tū ixa'kspulani't. ⁸ Pedro kelhasqui'nīlh:

—Caquihua'ni', ¿chī līstā'tit tī'ya't?

Puscāt huanīlh chuntza' chī ixuanīni't ixxōlu'.

⁹ Pedro huanīlh:

—¿Tū xipālacata lālica'tzīyā'tit a'kskāhuī'cu'tunā'tit ixEspīritu Dios? Cakexpa'tti chī tatantūsa'nan kēpūn tī tamā'cnūlh mīnkōlu'. Nā hui'x natamāxtuyān.

¹⁰ Lacapala puscāt a'kā'lh xanīn na ixlacatīn Pedro. Ka'hua'chan tatanūchi ē talaktzī'lh mā'lh xanīn. Tamāxtulh ē tamā'cnūlh ixpāxtūn ixxōlu'. ¹¹ Ixtajicua'n ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī takexmatli huā'mā'.

Tlahuaca lhūhua' lī'a'cnīn

¹² Apóstoles tatlahualh lhūhua' lī'a'cnīn ixlacpu'na'ī'tātca'n tachi'xcuhuī't. Ixtatakēstoknī't ixlīpō'ktuca'n na ixtanquīlhtīn Salomōn. ¹³ Nūn chā'tin chī ixlīlhūhua'ca'n jā tā'takēxtimīcu'tunli ū'tunu'n xipālacata ixtajicua'n. Tachi'xcuhuī't ixtalaktzī'n apóstoles chī tzeiya chī'xcuhuī'n. ¹⁴ Tī ixta'a'ka'tī'ni' Māpa'ksīni' ā'chulā' ixtalhūhua'n, chī'xcuhuī'n ē puscan. ¹⁵ Ixcālīmīncan ta'jatatlani'n nac cā'tejen jā ixtētaxtu Pedro. Ixcāhuī'līcan nac talajni' ē na ixpūtama'ca'n, palh tze cahuālh masqui xmān ixmāstīlē'k Pedro ixcālīmātzeyīlh. ¹⁶ Nā ixtamīmā'nalh nac Jerusalén lhūhua' tachi'xcuhuī't xalanī'n cā'lacchicni' na ixlacatzuna'j Jerusalén. Ixtalīmīn ta'jatatlani'n ē tī ixtaka'lhī jā tzeiya ū'ni'. Ixlīpō'ktuca'n cāmātzeyīca.

Cāputzastālani'ca Pedro ē Juan

¹⁷ Tā'kaquī'lh xapuxcu' pālej ē ixchī'xcuhuī'n tī ixta'a'ka'tī'ni' ixtamāsu'yunca'n saduceos. Tāsītzī'lh xlaca'n. ¹⁸ Cāchi'paca apóstoles ē cāmānūca nac pūlāchī'n. ¹⁹ Dios macamīlh chā'tin āngel. E cāmālaquī'ni'lh pūlāchī'n tzi'sa ē cāmāxtulh ē cāhuanīlh:

²⁰ —Capintī ē catāya'tit xaka'tla' nac templo ē cacātā'chihuīna'ntit tachi'xcuhuī't ixlīpō'ktu chī tze natalīka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

²¹ A'cxni' ixtakexmatnī't huā'mā', tatanūlh xaka'tla' nac templo a'cxni' ī'xkakamā'lh tza' ē tamāsu'yulh.

Xapuxcu' pālej ē nā ixchī'xcuhuī'n tatakēstokli. Cāmākēstokca ū'tunu'n tī ixtatlahua justicia ē ixlīpō'ktu xanapuxcu'nu' xalanī'n nac Israel. Cāmācā'nca policīas natamāxtu tachi'ni'n nac pūlāchī'n ē natalīmīn. ²² A'cxni' policīas tachā'lh, jā cāmāclaca nac pūlāchī'n. Taquītaspi'tli ē tamāca'tzīnīni'lh. ²³ Tāhualh:

—Icchā'uj nac pūlāchī'n ē iclaktzī'uj ē tzej ixlacchahua. Maktaka'lhna'nī'n ixtayāna'lh ixtanquīlhtīn nac pūlāchī'n. A'cxni' icmālaquī'uj, jā tī chā'tin icmaclauj na ixpūchakān pūlāchī'n.

²⁴ A'cxni' takexmatli huā'mā', xacapitān xaka'tla' templo ē xanapuxcu'nu' pālejni' lhūhua' talacapāstacni'lh tūchu nala. ²⁵ Palaj tunca mīlh chā'tin ē cāhuanīlh:

—Chī'xcuhuī'n tī cāmānū'tit nac pūlāchī'n tayāna'ncha' xaka'tla' nac templo ē tamāsu'yuni'mā'nalh tachi'xcuhuī't.

²⁶ Palaj tunca ta'a'lh capitān ē policīas ē cāquītēpalaca Pedro ē Juan. Cālīmīnca līlacatzucu xipālacata ixtajicua'ni' tachi'xcuhuī't palh ixcācucta'laca. ²⁷ A'cxni' ixcālīmīncanī'ttza', cāhuī'lica ixlacatīnca'n māpa'ksīni'ni'n. Xapuxcu' pālej cākelhasqui'nīlh:

²⁸ —¿Ē jā iccāmāpa'ksīn hui'xina'n jā'tza' camāsu'yu'tit na ixtacuhuīni' Jesús? Hui'xina'n cāmāasca'tikō'tittza' xalanī'n nac Jerusalén tzamā' mīntamāsu'yunca'n. Hui'xina'n hua'nā'tit quīna'n iclē'nāuj cuenta xipālacata mākīnca Jesús.

²⁹ Takelhtīni'lh Pedro ē ā'makapitzīn apóstoles ē tahananli:

—¿Ē chā tze palh na'iccākexmatnī'yāuj chī'xcuhuī'n ē jā Dios? ³⁰ IxDiosca'n quīnatāta'na'ca'n mālacastālancuanīlh Jesús tī hui'xina'n māmāknīnī'ntit a'cxni'

xtokohua'ca nac cruz. ³¹ Dios limāhua'ca'lh Jesús ē hui'lilh na ixpekxtūcāna'j ē lihui'lilh xapuxcu' ē makapūtāxtūnu'. Ū'tza' tlahualh xpālacata xalanī'n nac Israel natalakpālī ixtalacapāstacni'ca'n ē nacāmātzā'nkēna'ni'can ixcuentaca'n. ³² Quina'n iclimāsu'yuyāuj huā'mā'. E chuntza' limāsu'yu Espīritu Santo tī Dios cāmāxqui'nī't tī takexmatnī'.

³³ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasītzī'lh ē ixcāmāknīcū'tuncan. ³⁴ Chā'tin scujni', tī fariseo ixuanī't, ixuanican Gamaliel. Xla' ū'tza' chā'tin xamākelhtahua'kē'ni' limapa'ksīn ē ixlakachi'xcu'huī'can. Xla' tāyalh ē huanli cacāmāxtuca Pedro ē Juan tzā'aj. ³⁵ Gamaliel cāhuanilh ā'makapitzīn scujnī'n:

—Chī'xcu'huī'n xalanī'n nac Israel, calacapāstacna'ntit tū nacātlahuani'yā'tit tzamā' chī'xcu'huī'n. ³⁶ Ca'tziyā'tit makāstza' ixuī'lh chā'tin chī'xcu' ixtacu'huīni' Teudas, tī ka'tla' ixmakca'tzī. Makapitzīn chī'xcu'huī'n, hua'chi a'ktā'ti' ciento, ixtastālani'. Xla' maknīca. Tata'a'kahuanikō'lh tī ixtastālani'nī't. Chuntza' līspulī tū ixmātzucunī't Teudas. ³⁷ A'listān ixuī'lapālh Judas xala' nac Galilea a'cxni' lālaktzo'kca. Xla' cāmā'kaqui'lh makapitzīn tī ixtastālani'. Nā Judas sputli. Tata'a'kahuanikō'lh tī ixtastālani'nī't. ³⁸ Chuhua'j iccāhuaniyān hui'xina'n, jā tū cacātlahuani'tit tzamā' chī'xcu'huī'n ē cacāmāxtektit. Palh huā'mā' talacapāstacni' ē huā'mā' tamāsu'yūn xmān ixlaca'n chī'xcu'huī'n, ixlīmān nalakspūta. ³⁹ Palh ixtla' Dios, jā maktin catimāpānū'tit. Jā catā'lākelhtaxtoktītīt Dios.

⁴⁰ Ta'a'ka'tī'lh ixtachihuīn Gamaliel. Cāmāta'satīnī'nī'ca apōstoles ē cāsno'kca. Cāhuanica jātza' catachihuīna'lh na ixtacu'huīni' Jesús. Cāmāxtekteca. ⁴¹ Pedro ē Juan tataxtulh ixlacatīnca'n scujnī'n. Tapāxuhualh xpālacata cālaktzī'nca xla'ca'n tze natapātī tū limāxana' ixpālacata Jesucristo. ⁴² Lakalī lakalī xaka'tla' nac templo ē na ixchicca'n, jā ixtamakxtekteca tamāsu'yu ē talīchihuīna'n Jesucristo.

6

Cālacsacca kelhatojon maktāyana'nī'n

¹ Huā'mā' quilh tamacuj ixtatachā'lh huī'tēlha tī ixta'a'ka'tī. Chī'xcu'huī'n griegos talāhuanilh hebreos jā tze chī' ixcāmāpitzīni'can lihua' lakalī lakalī tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' ē jā lacxtim ixcāmāxqui'can. ² Kelhacāujtu' apōstoles tamākēstokli ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'tī ē cāhuanica:

—Jā minī'ni' na'icmāxtekeāj na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios ē na'icmāstā'yāuj lihua'. ³ Chuhua'j, tā'timīn, cacālacsactit kelhatojon chī'xcu'huī'n chī' hui'xina'n tī cālkapasā'tit lactze ē tī talītzuma Espīritu Santo ē tī tzej talacapāstacna'n. Nacāmācāmāxqui'yāuj huā'mā' tascujūt. ⁴ Quina'n ū'tza'tza' quintascujūtca'n: na'icorarlīyāuj ē na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Dios —cāhuanica.

⁵ Huā'mā' cāmīnī'ni'lh ixlīpō'ktuca'n. Lacsacca Esteban, chā'tin chī'xcu' tī ixlītzuma Espīritu Santo ē tī tzej ixa'ka'tī'ni' Dios. Cālacsacca Felipe ē Prócoro ē Nicanor ē Timón ē Parmenas ē Nicolás xala' nac Antioquía tī ixcātā'a'ka'tī israelitas. ⁶ Cālīmīnca ixlacatīnca'n apōstoles ē cā'orarlīca ē cā'a'cpūhuī'līca ixmācanca'n.

⁷ A'kahuanli ixtachihuīn Dios. Tī ixta'a'ka'tī ixtatachā'lh huī'tēlha nac Jerusalén. Lhūhua' pālejni' ta'a'ka'tī'lh ē takexmatnī'lh ixtachihuīn Dios.

Chī'paca Esteban

⁸ Esteban ixa'ka'tī ē ixka'lhī ixlītlī'huī'qui Dios. Ixtlahua lī'a'cnīn ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcu'huī't. ⁹ Tatā'kaqui'lh makapitzīn xalanī'n na ixtemploca'n israelitas tī ixcāmāpācuhūican Libertos, ē nā xalanī'n nac Cirene ē Alejandria ē Cilicia ē Asia. E tatā'lālīhuanilh Esteban. ¹⁰ Xla'ca'n jāla ixtatā'lāskāhui' xpālacata ixtalacapāstacni' Esteban ē xpālacata Espīritu Santo tī ixmāchihuīnī. ¹¹ Xla'ca'n taxokolh ā'makapitzīn nata'a'ksa'nīnī'n ixtakexmatnī't chī Esteban a'ksa'nli Moisés ē Dios. ¹² Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcu'huī't ē xanapuxcu'nu' israelitas ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn. Xamaktin laktalacatzuna'jīca Esteban ē chī'paca ē līmīnca ixlacatīnca'n scujnī'n. ¹³ Cāhuī'līca tī natahuan tū jā ixlīcāna' ē tahuānli:

—Huā'mā' chī'xcu' jā makxtekteca a'ksa'n limāpa'ksīn ē tzamā' xaka'tla' templo tū xata-sicua'lanālan. ¹⁴ Ickexmatui a'cxni' huanli Jesús xala' nac Nazaret namālakspūtū xaka'tla' templo ē natalakpālī tahuīlat tū māsu'yulh Moisés.

¹⁵ Ixlīpō'ktuca'n tī ixtahuī'lāna'ncha' jā ixtlahuacan justicia, talakalaktzī'lh Esteban. Ixla-can ixtasu'yu hua'chi āngel.

7

Tamaktāyalh Esteban ē maknīca

¹ Xapuxcu' pālej kelhasqui'nīlh Esteban:

—¿E ixlīcāna' huā'mā'?

² Esteban huanli:

—Chi'xcuhui'n, israelitas hua'chi chi quit, cakexpa'ttit. Dios, ti ka'tla', tasu'yuni'lh quimpapana' Abraham a'cxni' xla' ixui'lhcus nac cá'lacchicni' nac Mesopotamia. Jána'j ixa'n tahu'la nac Harán. ³Dios huanilh:

Cataxtu na mincá'lacchicni' ē cācāmakxtekti mintalakapasni' n ē capit nac cá'lacchicni' tū na'icmāsu'yuni'yān.

⁴Abraham taxtulh na ixcá'lacchicni'ca'n caldeos ē a'lh tahu'la nac Harán. A'cxni' ixnīnī'ttza' ixtāta' Abraham, Dios limilh Abraham nac cá'lacchicni' jā hui'xina'n hui'lā'na'ntit chuhua'j.

⁵Dios jā maxqui'lh ti'ya't huā'tzā', nūn pītuzna'j jā nayāhua ixtujan. Xmān huanilh ixtēcu' ti'ya't nahuan xla' ē ixnatā'natna', masqui jāna'j ixka'lhī ixka'hua'cha. ⁶Dios tā'chihuīna'nli chuntza':

Minatā'natna' natatahui'la chī xamini' nac ā'lacatin cā'lacchicni'.

A'ntza' nacāmāscujūcan ē nacāmākapātīnīncan a'ktā'ti' ciento cā'ta.

⁷Quit na'iccāmākapātīnīn tachi'xcuhui't tī nacāmāscujū minatā'natna'.

Ā'līstān natataxtu minatā'natna' ē naquintamakapāxū huā'tzā'.

⁸Dios hui'lilh a'ktin talacāxtlahuan tū expālacata ixcāchu'cucan chi'xcuhui'n israelitas expālacata nacāllalakapascan. Tahu'lh chā'tin ixka'hua'cha Abraham, ixtacuhui'ni' Isaac. Ixli'a'ktzayan quilhtamacuj Abraham chu'culh ixka'hua'cha. Ā'līstān tahu'lh chā'tin ixka'hua'cha Isaac, ixtacuhui'ni' Jacob. Ā'līstān Jacob ka'lhilh kelhacāju'tu' ixcamana' tī quinapapana'ca'n.

⁹Quinapapana'ca'n ixtaquiclhaktzi'n ixtā'tinca'n José. Xlaca'n tastā'lh José. Lē'nca nac Egipto. Dios ixmaktaka'lha. ¹⁰Dios makapūtaxtūlh ixlipō'ktu tū pātīlh. Dios maxqui'lh José talacāpāstacni' na ixlacatin Faraón tū puxcu' xala' nac Egipto. Faraón ixlakachi'xcuhui' José. Lihui'lilh chī gobernador nac Egipto. Hui'lilh namāpa'ksikō' pō'ktu ixchic Faraón.

¹¹'Milh a'ktin tatzī'ncstat ixlipō'ktu tzamā' ti'ya't Egipto ē nac Canaán. Tapātīnī'lh. Quinapapana'ca'n jā ixtamacla tū natahua'. ¹²A'cxni' kexmatli Jacob ixa'n nan trigo nac Egipto, pūla cāmācā'lh a'ntza' ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹³A'cxni' ta'a'mpālīh ixlīmaktu', José cāhuanilh ixnapuxcu'nu': "Quit mistancuca'n." Faraón māca'tzīnīca ixtā'timīn José ixtahuani't. ¹⁴José māta'satīnīnī'lh Jacob tī ixtāta' ē ixlipō'ktuca'n ixtā'timīn ē ixcamana'ca'n, i'tāt ciento ā'pu'xamaquitzis tachi'xcuhui't. ¹⁵Jacob a'lh tahu'la nac Egipto. A'ntza' nilh xla' ē nā tanikō'lh ixka'hua'chan tī quinapapana'ca'n. ¹⁶Ā'maktin cālē'mpalaca nac Siquem ē a'ntza' cāmā'cnūca nac lhu'cu' tū cāmaktamāhualh Abraham ixcamana' Hamor xalanī'n nac Siquem. Litamāhualh tumīn.

¹⁷Ixtalacatzuna'jītēlha quilhtamacuj a'cxni' ixmākentaxtūlh Dios tū ixuani'nī't Abraham. Tachi'xcuhui't israelitas lhūhua'ntēlhalh nac Egipto. ¹⁸Hui'līpalaca chā'tin puxcu' nac Egipto tī jā lakapasli José. ¹⁹Xla' cā'a'kskāhui'lh quinapapana'ca'n ē chuntza' cālītlajalh. Xla' cāmākapātīnīnli quinapapana'ca'n ē cāmāmaka'nīlh xanātā'ta'na' ixlacstīnca'n natanī. ²⁰Milh a'ktin quilhtamacuj lacatuncuhui'lh Moisés ē tzēhuani't ixuani't na ixlacatin Dios. Ixmaktaka'lh mā'ca a'ktu'tuca'n mā'hcuyu' na ixchic ixtāta'. ²¹A'cxni' quihui'līca Moisés nac xcān, ixtzu'mā'jāt Faraón sacli ē makastacli hua'chi ixlicāna' ixka'hua'cha. ²²Moisés māscā'tīca ixlipō'ktu talacāpāstacni' xala' nac Egipto. Tzej ixchihuīna'n ē pō'ktu tzē ixtlahua.

²³'A'cxni' ixka'lhītza' tu'pu'xam cā'ta, puhuanlītza' palh nacālaka'n ixtalakapasni' tī israelitas. ²⁴Laktzi'lh chī chā'tin egipcio ixmakapātīnīmā'lh chā'tin israelita. Moisés līmaktāyālīh ē maknīlh tzamā' egipcio. Chuntza' tapānūnī'lh tū ixmakca'tzī. ²⁵Moisés ixpuhuan israelitas ixtakexmata chī Dios ixlacsacni't nacāmaktāya nata'a'kapūtaxtu. Ē xlaca'n jā ixtakexmata. ²⁶Ixlīlakālī huampala cālākchilh Moisés chā'tu' israelitas ixtalātucsmā'nalh ē ixlāmaktekecu'tun ē cāhuanilh: "Chi'xcuhui'n, hui'xina'n litalalakapasni'n. ĴTū expālacata lālītucspā'na'ntit?" ²⁷Tī ixlacatāqui'mā'lh ixtā'chic palaj tunca tancsli Moisés ē huanilh: "ĴTichu hui'līnī'ta'n hua'chi quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?" ²⁸Ĵē naquimāknīcu'tuna' quit chī ma'kni' huā' kōtan egipcio?" ²⁹A'cxni' kexmatli huā'mā, Moisés tzā'lalh. Chā'lh cā'lacchicni' nac Madián ē a'ntza' tachokolh chī xamini'. A'ntza' tatahui'lh chā'tu' ixcamana'.

³⁰A'cxni' ixtētaxtunī'ttza' tu'pu'xam cā'ta, chā'tin āngel tasu'yuni'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't ixlacatzuna'j nac sipej ixtacuhui'ni' Sinaí. A'ntza' tasu'yulh nac a'katin putzuna'j qui'huī' tū i'lhcumā'lh. ³¹A'cxni' laktzī'lh Moisés jā ixca'tzī tū i'lhcumā'lh. Ē talacatzuna'jīlh nalaktzī'n. Ixtachihuīn Dios huanilh:

³²Quit ixDiosca'n minatā'ta'na' ē ixDiosca'n Abraham ē Isaac ē Jacob.

Moisés xpīpīlh ē jīcua'nli ē jā ixlaktzī'ncu'tun. ³³Māpa'ksīnī' huanilh:

Catātūxtu mincaclhī' expālacata jā yā't, ixlacatin Dios.

³⁴Quit ixlicāna' iclaktzī'nī't chī cāmākapātīnīmā'ca quintachi'xcuhui't tī tahu'lanā'lh nac Egipto.

Ickexmatnī't chī tata'samā'nalh xlaca'n, ē icyujnī'ta'nchi na'iccāmākapūtaxtū.

Chuhua'j cata't.

Na'icmacā'nān nac Egipto.

³⁵ 'Huā'mā' ū'tza' Moisés tī talakmaka'lh a'cxni' tahuanli: “¿Tīchu hui'līnī'ta'n hua'chī quimpuxcu'ca'n ē quijuezca'n?” Dios macamilh huā'mā' Moisés chī xapuxcu' ē makapūtaxtūnu'. Ixmaktāya ángel tī tasu'yuni'lh nac a'katin putzuna'j qui'hui'. ³⁶ Moisés cāmāxtulh quinapapana'ca'n. Xla' tlahualh laka'tla' lī'a'cnīn nac Egipto ē nac Xatzu'tzo'ko Mar ē nac cā'tzaya'nca tī'ya't tu'pu'xam cā'ta. ³⁷ Huā'mā' ū'tza' Moisés tī cāhuanilh israelítas: Māpa'ksīni' quinDiosca'n nalacsaca chā'tin mintalakapasni'ca'n chuntza' chī quilacsacli quit.

Ū'tza' ixa'kchihuīna' Dios nahuan.

Nakexpa'tā'tit hui'xina'n.

³⁸ Huā'mā' Moisés ū'tza' ixuī'lh a'cxni' ixtatakēstoknī't nac cā'tzaya'nca tī'ya't. Ángel tā'chihuīna'nli nac sipej Sinaí. Moisés cāhuanilh quinapapana'ca'n tū huanli ángel. Moisés maktīni'lh tachihuīn tū jā maktin catispul'ti ē ū'tza' quincāmāxquī'n.

³⁹ 'Huā'mā' quinapapana'ca'n jā takexmatri'cu'tunli Moisés ē talakmaka'lh. Ixtataspī'tcu'tun nac Egipto. ⁴⁰ Tahuanih Aarón:

Caquilātlahuani'uj ídolos tū naquincāpūlani'yān.

Jā icca'tzīyāuj tū a'kspulalh Moisés tī quincāmāxtun nac tī'ya't Egipto.

⁴¹ Xlaca'n tatlahualh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu hua'chī kaska'ta' huācax ē maknīca animalh ē maxquī'ca talakalhu'mān ídolo. Talīpāxuhualh tū ixtalītlahuani't ixmācanca'n. ⁴² Dios cāmakatīni'lh xlaca'n ē cāmāxtekli natalaktaquilhpūta sta'cu. Nā chuntza' tatzo'kni' nac libro tū tatzo'kli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Huanlī:

¿Ē quilāmālacnūni'uj talakalhu'mān ē animalh tū xatamāknīn tu'pu'xam cā'ta nac cā'tzaya'nca tī'ya't?

⁴³ Hui'xina'n lita'ntit a'cchic ídolo Moloc jā ixlaktaquilhpūtacān, ē ídolo Renfán tū ixtasu'yu hua'chī sta'cu.

Hui'xina'n tlahua'tit ídolos nacālaktaquilhpūtayā'tit.

Chuhua'j quit na'iccālē'nān ā'chulā' ixlakamakāt Babilonia.

⁴⁴ Esteban chíhuīna'mpāl'h:

—Nac cā'tzaya'nca tī'ya't, quinapapana'ca'n ixtaka'lhī xaka'tla' a'cchic tū ixmāsu'yu Dios ixcāmāmakxtoklē'mā'lh. A'cchic ū'tza' ixtlahuacani't chuntza' chī Dios ixmāsu'yuni'nī't Moisés. ⁴⁵ Quinapapana'ca'n tamaktīni'lh ixa'cchic. Talīmīlh a'cxni' tatā'tanūchi Josué na ixtī'ya'tca'n ā'makapitzin chí'xcuhuī'n tī Dios cāmāxtulh ixlacāfīnca'n quinapapana'ca'n. A'ntza' tamāxtekli a'cchic hasta a'cxni' ixquilhtamacuj David. ⁴⁶ Dios līpāxuhualh David chun ixtlahuani'cu'tun a'ktin ixchic Dios tī nā ixDios Jacob. ⁴⁷ Tī tlahualh ixchic Dios, ū'tza' Salomón. ⁴⁸ Dios xaka'tla' jā tahuī'la nac a'ktin chíc tū tatlahuani't chí'xcuhuī'n. Nā chuntza' huanli ixa'kchihuīna' Dios:

⁴⁹ Quit, Dios, icmāpa'ksī nac a'kapūn ē nac cā'quilhtamacuj.

¿Tuyā chíc naquilātlahuani'yāuj? huanli Māpa'ksīni'.

¿Jāchu na'icjāxa quit?

⁵⁰ ¿Ē jā quit iclītlahuualh quimācan ixlīpō'ktu tū a'nān?

⁵¹ Esteban cāhuanipāl'h:

—Hui'xina'n laxumpin. Jā ka'lhī'yā'tit milīstacna'ca'n nalīlacapāstacna'nā'tit. Jā kexpa'tcu'tunā'tit. Tīhua'na' tā'lāhuaniyā'tit Espīritu Santo. Chuntza' chī ixtala minapapana'ca'n nā chuntza' la'yā'tit hui'xina'n. ⁵² Minapapana'ca'n tamakapātīnīnli ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh tī tahuanih xapūla namin tī xatze. Ū'tza' milh ē hui'xina'n macamāstā'tit ē maknī'tit. ⁵³ Hui'xina'n maktīni'ntit līmāpa'ksīn tū tamacamāstā'lh ángeles ē jā kexpa'tni'tit —cāhuanilh Esteban.

Maknīca Esteban

⁵⁴ A'cxni' takexmātlī huā'mā', tasītī'lh ē talāxcakō'lh ixtatānca'n ixpālacāta chí tasītī'lh. ⁵⁵ Ixlīstacna' Esteban ixlītzuma Espīritu Santo. Xla' ixtalacayāhuamā'lh nac a'kapūn. Laktzī'lh taxkaket jā hui'lh Dios. Laktzī'lh Jesús ixyāl'h na ixpekxtūcāna'j Dios ⁵⁶ ē huanli:

—Calaktzī'ntit. Quit iclaktzī'n a'kapūn laquī'yāl'h, ē Chí'xcu' xala' Tālmhā'n na ixpekxtūcāna'j Dios.

⁵⁷ Ē tī ixtakexmatmā'nalh tata'salh palha' ē cā'a'kachi'paca. Ixlīpō'ktuca'n palaj tunca talakmīnkō'lh. ⁵⁸ Māxtuca Esteban nac cā'lacchīcni' ē cucta'laca. Testigos tahuī'līlh ixlū'xu'ca'n na ixlacatīn chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Saulo. ⁵⁹ A'cxni' cucta'laca Esteban huanilh Dios:

—Māpa'ksīni' Jesús, icmacamāxquī'yān quilīstacna'.

⁶⁰ Tatzokostalh ē huanli palha':

—Māpa'ksīni', cacāmāzta'nkēna'ni' tū quintatlahuani'mā'nalh.

A'cxni' huanli huā'mā' Esteban nīlh.

8

Saulo ixcāputzatokoke tī ixta'a'ka't'

¹ Saulo ixcātā'lica'tzī chī limaknīca Esteban.

Tzamā' quilhtamacuj tzucuca cāputzatokocan tī ixta'a'ka't' nac Jerusalén. Ixlipō'ktuca'n ta'a'kahuankō'lh hasta nac ti'ya't Judea ē Samaria. Tatachokolh xmān apóstoles. ² Makapitzin chī'xcuhui'n, tī ixtalakachi'xcuhui' Dios, talē'lh Esteban ē tamā'cnūlh ē talakcalhuanli. ³ Saulo ixcāmālakspūtūcū'tunkō' tī ixta'a'ka't'. Tzuculh tanū' a'katunu' nac chic ē ixcāsakalē'n chī'xcuhui'n ē puscan ē ixcāmānū nac pūlāchī'n.

Māsu'yuca xatze tachihu'n nac Samaria

⁴ Tī ta'a'kahuankō'lh ixta'a'n calhāxcuhuālh ē ixtalichihuina'n xatze tachihu'n. ⁵ Felipe a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' nac Samaria. Ixcāmāsu'yuni' ixpālacata Cristo. ⁶ Lhūhua' tachi'xcuhui't ixtakexmata kēxtim tū ixcāhuani Felipe. Takexmatli ē talaktzī'lh li'a'cnīn tū ixtlahua. ⁷ Tū jā tzeya ū'ni' ixtata'sa palha' ē ixcātaxtuni' tī ixtaka'lhī. Lhūhua' ixtalū'ntū'nun ē tī'xcāhui' huananī't ixcāmātzeyimā'ca. ⁸ Lhūhua' ixa'nān tapāxuhuān tzamā' nac cā'lacchicni'. ⁹ Ixū'lh chā'tin chī'xcu' ixtacuhuini' Simón. Xla' xapūla ixuanī't xantilh nac tzamā' cā'lacchicni'. Ixcā'a'kskāhuimā'lh xalanī'n nac Samaria. Huanli ū'tza' xaka'tla'. ¹⁰ Tzej ixtakexmatni' Simón ixlipō'ktuca'n tī xalacstīn ē tī xalaka'tla'tza'. Ixtahuan:

—Huā'mā chī'xcu' ka'lhī ixlītlī'hui'qui Dios.

¹¹ Tzej ixtakexmatni' Simón ixpālacata makāstza' ixcāli'a'kskāhuinī't ixlīxantilh. ¹² Felipe cālītā'chihuina'lh xatze tachihu'n chī Dios māpa'ksīni' ē ixpālacata Jesucristo. Xlaca'n ta'a'ka'ī'lh ē ta'a'kpaxli chī'xcuhui'n ē puscan. ¹³ Nā Simón nā a'ka'ī'lh ē a'kpaxli ē stālani'lh Felipe. A'cxni' Simón laktzī'lh lhūhua' li'a'cnīn tū tlhualh Felipe, lhūhua' ixlacapāstaca.

¹⁴ A'cxni' taca'tzīlh xalanī'n nac Samaria ixtamaktīni'nī'ttza' ixtachihu'n Dios, apóstoles nac Jerusalén tamacā'lh Pedro ē Juan nac Samaria. ¹⁵ Xlaca'n tamilh ē ta'orarlīlh ixpālacata natamaktīni'n Espiritu Santo xalanī'n nac Samaria. ¹⁶ Jāna'j ixcālakyujachi Espiritu Santo. Xmān ixtalī'a'kpaxnī't na ixtacuhuini' Jesús. ¹⁷ Cā'a'cpūhui'lica ixmacanca'n ē tamaktīni'lh Espiritu Santo.

¹⁸ Simón laktzī'lh chī Espiritu Santo maktīni'nca a'cxni' apóstoles ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmālacnūni'lh tumīn. ¹⁹ Huanli Simón:

—Nā quit caquilāmaxqu'uj huā'mā' lītlī'hui'qui ē chuntza' chī catihuālh na'ica'cpūhui'li quimacan nā namaktīni'n Espiritu Santo.

²⁰ Pedro huanilh:

—Calakspūtli mintumīn ē nā hui'x casputti ixpālacata puhuanti nalītamāhua'ya' tumīn tū Dios māsā'. ²¹ Hui'x jāla catimaktīni' tzamā' talakalhu'mān ixpālacata jā tze milīstacna' na ixlacatīn Dios. ²² Camakxtekti tzamā' tū jā tze talacapāstacni' ē casqui'ni' Dios namātza'nkēna'ni'yān tzamā' talacapāstacni' tū ka'lhī'ya' na milīstacna'. ²³ Iclaktzī'nān hui'x jā tzeya chī'xcu'. Hui'x jāla makxteka tū jā tze.

²⁴ Kelhtīni'lh Simón ē huanli:

—Casqui'ni'tit Māpa'ksīni' Dios jā quinti'a'kspula tū hui'xina'n quilāhuaniuj.

²⁵ A'cxni' xlaca'n ixtalīmāsu'yuni'ttza' ē ixtalichihuina'nī'ttza' ixtachihu'n Dios, tataspi'tpālh nac Jerusalén. Talīchihuina'nli xatze tachihu'n ixta' Jesucristo na ixcā'lacchicni'ca'n samariatanos.

Felipe ē chā'tin chī'xcu' xala' nac Etiopía

²⁶ Tā'chihuina'nli Felipe chā'tin ángel tī Dios macamilh ē huanilh:

—Catā'kaqui' ē capit nac sur. Nalacpina' xatej Jerusalén tū a'mā'lh nac Gaza. A'ntza' cā'tzaya'nca tī'ya't.

²⁷ Felipe tā'kaqui'lh ē a'lh. Tā'lāpāxtokli chā'tin chī'xcu' eunuco xala' nac Etiopía. Xla' chā'tin scujni' ixuanī't nac Etiopía jā ixmāpa'ksīni'n reina ixtacuhuini' Candace. Huā'mā' chī'xcu', xla' ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtumīn reina. Quilachi nac Jerusalén namakapāxūichi Dios. ²⁸ Ixtaspi'tmā'lh'tza' ē ixpūmimā'lh a'ktin carreta. Ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū tzo'kdi Isaiás, tī ixa'kchihuina' Dios ixuanī't. ²⁹ Espiritu Santo huanilh Felipe:

—Catalacatzuna'jī' nac tej jā lē'mā'ca carreta ē catā'pi.

³⁰ Felipe tu'jnulh ē laktalacatzuna'jīlh ē kexmatli tū ixlīkelhtahua'ka'tēlha tū ixtzo'knī't Isaiás. Felipe kelhasqui'nīlh:

—¿Ē chā'kexpatni'ya' tū līkelhtahua'ka'tēlha'ya'?

³¹ Kelhtīlh:

—¿Ē chī na'iclikexmatni' palh jā tī tī quimāsu'yuni'?

Huanica Felipe:

—Catahua'ca' ē caquimpāxtūtahui'la'.

³² Xla' ixlīkelhtahua'ka'huī'lh ixtachihu'n Dios jā huan chuntza':

Hua'chi chí lē'ncan lakatin oveja tū namaknīcan, chuntza' lē'nca;

ē chí lakatin oveja xakō'ko' na ixlacatīn tī macsi'ta, chuntza' tzamā' chí'xcu' jā tū huanli.

³³ Māmāxani'ca ē jā tlahuani'ca justicia.

¿Tīchu cahuālh nahuan hasta makās tilatamalh?

¿Ē jā naminācha' ixlitalakapasni' palh maktin maknīca ē mālaksputūni'ca ixlatamat nac cā'quilhtamacuj?

³⁴ Eunuco huanilh Felipe:

—Ickelhasqui'nīyān, ¿tīchu līchihuīna'mā'lh huā'mā' Isaiás? ¿Ixlīmān līchihuīna'ncan, o līchihuīna'mpala ā'chā'tin?

³⁵ Felipe tzuculh chihuīna'n. Tzuculh huani tū ixlīkelhtahua'ka'nī't ixtachihuīn Dios ē māsu'yuni'lh ixpālacata Jesús. ³⁶ A'cxni' ixta'a'mā'nalh nac tej, tachā'lh jā mā'lh xcān. Huanli eunuco:

—Cala'ktzi'. Huā'tzā' mā'lh xcān. ¿Tū naquimāmakchuyī palh na'ica'kpaxa?

³⁷ Felipe huanilh:

—Palh hui'x lī'a'ka'tīya' pō'ktu milīstacna', tzē na'a'kpaxa'.

Xla' kelhtīni'lh:

—Quit ica'ka'tīni' Jesucristo ū'tza' ī'Ska'ta' Dios.

³⁸ Palaj tunca māchokolh ixcarreta. Tatojōlh nac xcān ixchā'tu'ca'n, Felipe ē eunuco. Felipe mā'kpaxilh. ³⁹ A'cxni' tātacutli, ixEspīritu Dios mā'kayāhualh Felipe. Eunuco jātza' laktzī'lh. A'mpālh ē pāxuhualh. ⁴⁰ Felipe chā'lh nac cā'lacchicni' Azoto. Ixcālītā'chihuīna'ntēlha xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' hasta chā'lh nac Cesarea.

9

Saulo lakpalilh ixtalacapāstacni'

Hch. 22:6-16; 26:12-18

¹ Saulo ixcāmekē'klla tī ixta'a'ka'tīni' Māpa'ksīni' ē ixcāmankīcu'tun. Laka'lh xapuxcu' pālej ² ē squi'nli a'ktin tatzo'knu' tū nalē'n na ixtemploca'n israelitas nac Damasco. Chuntza' tzē nacāputza chí'xcuhuī'n ē pusan tī ixtastālani' Jesús ē tzē nacālīmin xatachī'nī'n nac Jerusalén. ³ Saulo ixtlā'huantēlha ē ixtalacatzuna'jītēlhatza' nac Damasco. Xamaktin a'ktin taxkakēt xala' nac a'kapūn lītamacstī'lī'lh. ⁴ A'ka'lh nac tī'ya't. Kexmatli a'ktin tachihuīn tū huánica:

—Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya'?

⁵ Saulo kelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu hui'x, Chí'xcu'?

Xla' huanli:

—Quit Jesús, ū'tza' tī hui'x putzatokokeya'. Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chi lakatin cahuāyuj a'cxni' chí'nta qui'huī' tū lītlakalē'ncan.

⁶ Saulo xpīpilh ē jicua'nli ē huanli:

—Māpa'ksīni', ¿tū lacasqui'na' na'ictlahua'?

Māpa'ksīni' huanilh:

—Catā'kaqui' ē catanu' nac cā'lacchicni'. A'ntza' nahuanica'na' tū milītlahuat nahuan.

⁷ Chí'xcuhuī'n tī ixtatā'a'mā'nalh Saulo takexmatli tachihuīn ē jā tū talaktzī'lh ē tajicua'nli. ⁸ Saulo tā'kaqui'lh nac tī'ya't. A'cxni' tilacahuāna'ncu'tunli, jātza' lacahuāna'nli. Pekechī'palē'nca ē līminca nac Damasco. ⁹ A'ntza' tamakxteklī a'ktu'tun quilhtamacuj ē jāla lacahuāna'nli. Jā huā'yalh ē jā ko'tnūlh.

¹⁰ Ixui'lh nac Damasco chā'tin chí'xcu' tī ixa'ka'tīni' Jesucristo ē ixtacuhuīni' Ananías. Xla' lakachuyalh ē Māpa'ksīni' huanilh:

—Ananías.

Xla' kelhtīni'lh:

—Ā'tzā' icuī'lh, Māpa'ksīni'.

¹¹ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit nac tej tū huānicān Lacasaj. Caputza na ixchic Judas chā'tin tī huānicān Saulo xala' nac Tarso. A'ntza' orarlīmā'lh. ¹² Ū'tza' līlakachuyani't ē laktzī'nī't chā'tin chí'xcu' ixtacuhuīni' Ananías tī tanūlh ē a'cpūhui'līlh ixmacān ē chuntza' nalīlacahuāna'mpala.

¹³ Ananías kelhtīni'lh:

—Māpa'ksīni', lhūhua' quintahuanīni't huā'mā' chí'xcu' tū jā tze cātlahuani'nī'ttza' xalanī'n nac Jerusalén tī ta'a'ka'tīni' mintachihuīn. ¹⁴ Xanapuxcu'nu' pālejni' tamaxqui'nī't līmāpa'ksīn naquincāchi'payān quīlīpō'ktuca'n tī iclīchihuīna'nāuj milīmāpa'ksīn.

¹⁵ Māpa'ksīni' huanilh:

—Capit. Quit iclacsacnī't Saulo. Xla' nacālītā'chihuīna'n quimpālacata ā'makapitzīn ē na ixlacatīnca'n reyes ē israelitas. ¹⁶ Quit na'icmāsu'yuni' lhūhua' tū napātīni'n quimpālacata.

¹⁷ Ananías a'lh ē tanūlh nac chic jā ixuī'lh Saulo. A'cpūhui'lilh ixmacan ē huanilh:
—Tā'tin Saulo, quimacamini't Māpa'ksīni' Jesús tī tasu'yuni'n nac tej jā ixta'mpā't. Ū'tza' quimacamini't nalacahuāna'mpala'ya' ē nalitatzumakō'ya' Espiritu Santo na milīstacna'.

¹⁸ Palaj tunca yujni'lh na ixlakastapun tū ixua'ca'ni'lh chī kepeksma' ē lacahuāna'mpāl. Tā'kaquī'lh ē palaj tunca a'kpaxli. ¹⁹ Huā'yalh ē tatli'hui'clhli. A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātā'lahuī'lh tā'timīn nac Damasco.

Saulo a'kchihuāna'ni nac Damasco

²⁰ Palaj tunca na ixtemploca'n israelitas, Saulo tzuculh lichihuāna'n Jesús. Ixuan ū'tza' huā'mā' i'Ska'ta' quinDiosca'n. ²¹ Tali'a'cnilh ixlipō'ktuca'n tī takexmatli ē talāhuanilh:

—Ē jā ū'tza' huā'mā' tī ixcāmālakspūtūcu'tun nac Jerusalén tī ixtatapa'ksīni' Jesús? Mini't huā'tzā' ē quincāchī'lē'ncu'tunān ē quincāmacamāstā'cu'tunān na ixmacanca'n xanapucxu'nu' pālejni'. Ū'tza' limilh huā'tzā'.

²² Saulo a'chulā' ixlītatli'hui'clhmā'lh ē ixmāsu'yumā'lh Jesús ū'tza' huā'mā' Cristo tī Dios ixlacsacni't. Ū'tza' talī'a'cnilh israelitas tī ixtahuī'lāna'lh nac Damasco.

Saulo cātā'lanī'lh israelitas

²³ A'cxni' ixpātle'kēni'ttza' lakma'jtza' quilhtamacuj, israelitas tachihuāna'ni natamaknī Saulo. ²⁴ Māca'tzīnīca Saulo ixmaktaka'lh mā'ca. Pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu tzi'sa ixtaka'lhītīmā'nal jā ixlactanūcan nac cā'lacchicni' ixpālacata ixtamaknīcu'tun. ²⁵ Cā'tzi'sa tā'timīn talē'lh Saulo ē tamāyujūlh a'ktin nac canasta nac lhu'cu' nac xatalhta'm cā'lacchicni'. Chuntza' lipūtaxtulh.

Saulo a'lh nac Jerusalén

²⁶ Saulo chā'lh nac Jerusalén ē ixcātā'tanūcu'tun tā'timīn a'ntza'. Xlaca'n ixtajicua'ni'. Jā ixta'a'ka'ī'ni' palh xla' ixa'ka'ī'ni'ttza'. ²⁷ Bernabé cālīmini'lh Saulo li'apōstoles. Cāhuanilh chī Saulo ixlaktzi'nī't nac tej Māpa'ksīni' Jesucristo tī tā'chihuāna'ni. Cāhuanī'lh chī Saulo ixlīchihuāna'ni't nac Damasco ixlīmāpa'ksīn Jesús, ē jā ixjicua'n. ²⁸ Saulo ixcātā'latlā'huan nac Jerusalén. ²⁹ Ixlīchihuāna'n ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā ixjicua'n. Ixcātā'lahuani israelitas tī ixtachihuāna'n griego. Ixtamaknīcu'tun Saulo. ³⁰ A'cxni' tā'timīn taca'tzīlh huā'mā', talē'lh Saulo nac Cesarea ē tamacā'lh nac Tarso.

³¹ Cā'lipāxuhuatzā' ixtahuī'lāna'lh tī ixtatalacxtimī' na ixlipō'ktu ixlīka'tla' Judea ē Galilea ē Samaria. A'chulā' ixta'a'ka'ī'ni' ē ixtajicua'ni'tēlha Māpa'ksīni'. Espiritu Santo ixcāmāko'xamāka'tli ē ixtatalhūhua'ntēlha.

Eneas mātzeyīca

³² Pedro calhāxcuahuāl ixlātā'huan ē cālakmilh tī ixta'a'ka'ī' xalanī'n nac Lida. ³³ A'ntza' macalh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Eneas. Xla' ixmā'lh na ixpūama' a'ktzayan cā'ta. Ixchēkēni'n ixlū'ntū'nunī't. ³⁴ Pedro huanilh:

—Eneas, Jesucristo mātzeyīyān. Catā'kaqui' ē camā'kaqui' mimpūtama'.

Palaj tunca tā'kaquī'lh Eneas. ³⁵ Ixlipō'ktuca'n tī ixtahuī'lāna'lh nac Lida ē Sarón talaktzi'lh Eneas ixtzeyani'ttza'. Xlaca'n tatamacamāstā'ni'lh Jesucristo.

Dorcacastālanacuana'ni

³⁶ Ixuī'lh nac Jope chā'tin puscāt tī ixa'ka'ī'. Ixtacuhuīni' Tabita ē nā Dorcas ixtacuhuīni' griego. Huā'mā' puscāt ixtlahua lhūhua' tū tze. Ixmāstā' lhūhua' talakalhu'mān. ³⁷ Huā'mā' quilhtamacuj ta'jatatlal ē nilh. Ixmāpaxīcanī'ttza' ē ixcāxmāpi'canī'ttza' na ixlī'a'ktu' piso. ³⁸ Tā'timīn nac Jope takexmatli Pedro ixuī'lh nac Lida, ixlacatzuna'j nac Jope. Cālakmacā'nca chā'tu' chī'xcuhuī'n. Xlaca'n tahuani'lh Pedro:

—Palaj capit a'ntza' jā icui'lāna'uj.

³⁹ Palaj tunca Pedro cātā'a'lh. A'cxni' cālakchā'lh, lē'nca na ixlī'a'ktu' piso. Ixlipō'ktuca'n tī ixcānīmaka'ncanī'ttza' talītalacxtimīlh jā ixmā'lh Dorcas ē tacalhuanli. Tamāsu'yuni'lh lu'xu' tū ixtlahua Dorcas a'cxni' ixuī'lhuc. ⁴⁰ Pedro cāmāxtulh ixlipō'ktuca'n ē tatzokostalh ē orarīlh. Laktalakspi'tli tzmā' nīn ē huanilh:

—Tabita, catā'kaqui'.

Lacahuāna'ni ē laktzi'lh Pedro ē tā'kaquī'lh ē tahuī'lh. ⁴¹ Pedro makachi'palh ē yāhualh. Pedro cātā'sani'lh tī ixta'a'ka'ī' ē tī ixcānīmaka'ncanī't ē cāmāsu'yuni'lh Dorcas xalakahuān. ⁴² Huā'mā' ca'tzīkō'ca na ixlipō'ktu Jope. Lhūhua' ta'a'ka'ī'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo. ⁴³ Pedro tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Jope na ixchic chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simón tī ixcāxtlahua ko'xka'.

10

Pedro ē Cornelio

¹ Ixuī'lh nac Cesarea chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Cornelio. Xla' capitān ixuanī't a'ktin nac batallón tū ixuanican Italiano. ² Cornelio ixlakachi'xcuhuī' ē ixtajicua'ni' Dios, ē nā

chuntza' ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Ixmāstā' talakalhu'mān ē pō'ktu quilhtamacuj ixorarlīni' Dios. ³ A'ktin quilhtamacuj chī maktu'tun kōtanū, Cornelio lakachuyalh. Laktzī'lh chā'tin ángel tī Dios macamilh. Ángel tanūlh ē huanilh:

—¡Cornelio!

⁴ Cornelio laktzī'lh ē jicua'nli ē kelhasqui'nilh:

—¿Tūchu, Māpa'ksīni'?

Ángel huanilh:

—Dios kexmatni'cha'n minoraciōn ē chī māstā'ya' talakalhu'mān. ⁵ Chuhua'j cacāmacapi chī'xcuhui'n nac Jope ē camāta'satīni'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. ⁶ Xla' tētachokoni't na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' tī ka'lhī ixchic na ixquilhtūn mar. Ū'tza' nahuaniyān tū natlahua'ya'.

⁷ A'cxni' huanikō'lh ángel palaj tunca a'lh. Cornelio cāta'sani'lh chā'tu' ixtasācua'n ē chā'tin tropa tī ixlakachi'xcuhui' Dios ē tī ixtā'scuja na ixchic. ⁸ A'cxni' cāhuanikō'lh tū ixuanini't ángel, cāmācā'lh nac Jope.

⁹ Ixlīlakalī xlacan' ixtatlā'huamā'nalh ē ixtatalacatzuna'jītēlha nac cā'lacchicni'. Chī tastu'nūt Pedro tahua'ca'lh na ixa'kstīn chic na'orarlī. ¹⁰ E' tzi'ncstāyalh ē ixiuā'yancu'tun. Lihuan ixcāxtlahuamā'ca lihua', Pedro lakachuyalh. ¹¹ Laktzī'lh a'kapūn laqui'yālh ē hua'chi a'ktin ka'tla' sávana chī'canī't ixa'katzā'stūtā'ti'. Yujli na ixlacatīn. ¹² A'ntza' ixtatōjōmā'nalh ixlipō'ktu animalh tū makakentā'ti' ē lūhua' ē spūni'n. ¹³ Kexmatli chī tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Catā'kaqui', Pedro, cama'kni' ē cahua't.

¹⁴ Pedro huanli:

—E'ē, Māpa'ksīni'; jā maktin icua'nī't tū jā tzē hua'can.

¹⁵ Kexmatpālhl ixlīmaktu' tā'chihuīna'nca ē huanica:

—Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.

¹⁶ Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē sávana tayapalacancha' nac a'kapūn. ¹⁷ Pedro ixlacapāstacui'lh ixpālacata jā ixcat'zī tū ixuanicu'tun tū lakachuyalh. Tzamā' chī'xcuhui'n, tī ixcāmacaminī't Cornelio, takelhasqui'nīni'lh jā yālh ixchic Simón. Palaj tunca tachilh na ixlacapūn mākelhcha. ¹⁸ Palha' tachihuīna'lh ē takelhasqui'nīni'lh palh jā lahu'lh chā'tin chī'xcu' tī ixuanican Simón tī ixa'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. ¹⁹ A'cxni' Pedro ixlacapāstacui'lh chī lakachuyani't, Espiritu Santo huanilh:

—Chā'tu'tun chī'xcuhui'n taputzayān. ²⁰ Catāya' ē cayujti ē cacatā'pi. Jā tipuhua'na: “Jā icti'a'lh.” Quit iccāmacaminī't.

²¹ Pedro cālakyujli chī'xcuhui'n ē huanli:

—Quit tī putzayā'tit. ¿Tūchu lakta'nī'ta'ntit'?

²² Xlacan' takelhtīlh:

—Ixpālacata capitān Cornelio. Xla' tzeya chī'xcu' ē jicua'ni' Dios. Talaktzī'n israelitas tzeya chī'xcu'. Chā'tin ángel tī Dios macamilh huanilh Cornelio namāta'satīni'ni'nān ē xla' nakexmata tū nahua'na'.

²³ Pedro cāmānūlh nac chic ē cāhuanilh catatachokokelhl huā'mā' tzi'sni'. Ixlīlakalī cātā'a'lh ē nā ta'a'lh makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Jope.

²⁴ Ixlīlakalī huampala tachā'lh nac Cesarea. Cornelio ixcāka'lhīmā'lh ē ixcāmākēstokkō'ni't ixtalakapasni'n ē ixamigo tī ā'chulā' ixcālakapasa. ²⁵ A'cxni' Pedro ixtanūmā'lh, Cornelio lakchilh. Palaj tunca tatzokostani'lh ē laktaquilhpūtalh. ²⁶ Pedro mā'kaqui'lh ē huanilh:

—Catā'kaqui'. Nā quit chī'xcu' chī hui'x.

²⁷ A'cxni' Pedro ixtanūtēlha ē ixtā'chihuīna'ntēlha ē lhūhua' cāmācalh tī ixtatakēstokni't. ²⁸ Pedro cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chā'tin israelita jāla catitā'talacxtimīlh tī jā israelita. Jāla catitanūlh na ixchic. Dios quimāsu'yuni'nī't jāla ictihualh jā tze ā'chā'tin chī'xcu' ē xmān catīhuālh.

²⁹ Ū'tza' iclimīlh a'cxni' quimāta'satīni'ni'nca ē jātū tū icpuhuanli. Iccākelhasqui'ni'yān: ¿Tūchu ixpālacata quilālimāta'satīni'ni'uj'?

³⁰ Palaj tunca Cornelio huanli:

—Tā'ti'majatzā' quit jā xa'icua'yamā'lh. Hua'chi maktu'tun kōtanū quit xa'icorarlāmā'lh na quinchic. Chā'tin chī'xcu' tāyalh na quilacatīn ē ixa'lhī ixlū'xu' tū i'xkaka. ³¹ Quihuanilh: “Cornelio, Dios kexmatni't minoraciōn ē lacapāstacmā'lh chī māstā'ya' talakalhu'mān.

³² Cacāmacapi chī'xcuhui'n nac Jope ē camāta'satīni'ni' Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhui'ni' Pedro. Xla' tētachokomā'lh na ixchic Simón tī cāxtlahua ko'xka' na ixquilhtūn mar. Xla' namin ē natā'chihuīna'nān.” Chuntza' quihuanilh. ³³ Ū'tza' iclimāta'satīni'ni'n palaj tunca. Hui'x quintlahua'ni' talakalhu'mān quīlakta. Chuhua'j quilipō'ktuca'n icui'lāna'uj huā'tzā' na ixlacatīn Dios. Ickexmatcu'tunāj tū Dios māpa'ksīni'ta'n nahua'na' —huanica Pedro.

Pedro tzuculh a'kchihuīna'n na ixchic Cornelio

³⁴ Pedro tzuculh a'kchihiuina'n ē cāhuanilh:

—Chuhua'j quit icca'tzi' ixlicāna' Dios lacpuhuan lacxtim ixlipō'ktuca'n chi'xcuui'n.
³⁵ Xalanī'n calhāxcuuihūn nac cā'lacchicni' tī tajicua'ni' Dios ē tatlaha tū tze, ū'tunu'n tamakapāxūi Dios. ³⁶ Dios cāmamacini'lh israelitas ixtachihuūn. Cāmāsu'yuni'lh tzē ix-amigo natahuan Dios expālacata Jesucristo tī cāmāpa'ksikō'. ³⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī māsuyucani't xatze tachihuūn pūla nac Galilea ē ā'līstān nac Judea a'cxni' Juan ixmāsu'yuni'ttza' ē ixmā'kpaxini'nī'ttza'. ³⁸ Dios maxqui'lh Jesús, xala' nac Nazaret, ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Jesús ixtlahuatlā'huan tū tze ē ixcāmātzeyitlā'huan tī ixtapātīni'n ixpālacata tū māsā' skāhuī'ni'. Huā'mā' tzē tlhualh Jesús ixpālacata Dios ixmaktāyamā'lh. ³⁹ Quina'n icmāsu'yuyāuj tū tlhualh Jesús na ixcā'lacchicni'ca'n israelitas ē nac Jerusalén. Ū'tza' tī xtokohua'ca'ca nac cruz ē chuntza' maknīca. ⁴⁰ Dios mālacastālancuanilh ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ē Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús. ⁴¹ Jā cāmāsu'yuni'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't. Dios quincāmāsu'yuni'n Jesús xmān quina'n tī quincālacacni'ta'n na'icmāsu'yuyāuj ixtachihuūn. Quina'n ictā'huā'yauj Jesús ē ictā'ko'tnūj a'cxni' ixlacastālancuana'ni'ttza'. ⁴² Dios quincāhuanin na'iccāmāsu'yuni'yāuj tachi'xcuui't ē na'icuanāuj Jesús ū'tza' tī Dios hui'lilh chī ixjueza'ca'n xalakahuan ē xanīni'n. ⁴³ Ixlipō'ktuca'n ixa'kchihiuina'nī'n Dios, xamakāstza', ixtamāsu'yu ixlipō'ktu tī talipāhuan Jesús, xlaca'n nacāmātza'nkēna'ni'can ixcountaca'n.

Ta'a'ka'ī'lh tī jā israelitas

⁴⁴ Pedro ixa'kchihiuina'mā'lhcus ē Espiritu Santo cālakyujchi ixlipō'ktuca'n tī ixtakexmatni'mā'nalh Pedro. ⁴⁵ Tali'a'cnīni'lh israelitas tī ixta'a'ka'ī ē ixtatā'mini't Pedro. Tali'a'cnīlh ixpālacata ixcāmāxqui'mā'ca Espiritu Santo tī jā israelitas. ⁴⁶ Cālī'a'cnīca ixpālacata ixcākexmatcanī't chī ixtachihuūna'n xtum tachihuūn ē ixtamāka'tlī'mā'nalh Dios. ⁴⁷ Pedro cāhuanipāl'h:

—¿Ē hui'lh chā'tin tī nacāmāmakchuyī nata'a'kpaxa huā'mā' chi'xcuui'n? Ā'nā xlaca'n cāmāxqui'ca chuntza' chī quina'n quincātamāxqui'n Espiritu Santo.

⁴⁸ Pedro cāhuanilh cata'a'kpaxil na ixtacuhuūni' Jesucristo. Huanica Pedro cacātā'lātahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj.

11

Pedro cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac templo nac Jerusalén

¹ Apóstoles ē tā'timin tī ixtahuī'lāna'lh nac Judea cāmāca'tzīnīca chī ixta'a'ka'ī ixtachihuūn Dios nā xlaca'n tī jā israelitas. ² A'cxni' Pedro chā'lh nac Jerusalén, tatā'lāquilhni'lh israelitas. ³ Takelhasqui'nīlh Pedro:

—¿Tū ixpālacata maktanūni'ta' jā tahuī'lāna'lh chi'xcuui'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata cātā'huā'ya'ni'ta'?

⁴ Pedro tzuculh chihuūna'n ē cāhuanilh:

⁵ —Xa'icui'lācha' quit nac Jope ē xa'icorarlamā'lh e iclakachuyalh. Iclaktzi'lh hua'chi ka'tla' sávana tū yujchi nac a'kapūn. Chī'canī't ixa'katzá'stūtā'ti' ē quīlakchilh. ⁶ Iclaktzi'lh animalh tū xamakakentā'ti' ē animalh tū tahuā'nān ē lūhua' ē spūni'n. ⁷ Ickexmatli'kūtin tachihuūn tū quihuanilh: “Pedro, catā'kaqui' ē cama'kni' ē cahua't.” ⁸ Icuani'lh: “Ēē, Māpa'ksini'. Jā maktin icua'ni't tū catūhuā'lh ē tū jā tze.” ⁹ Quintā'chihuūna'mpāl'h ixlīmaktu' nac a'kapūn. Quihuanilh: “Jā cahua'nti jā tze tū Dios tlahuani't tze.” ¹⁰ Huā'mā' a'kspulalh maktu'tun ē tayapalacancha' tā'lhāmā'n. ¹¹ Palaj tunca tachilh nac chīc jā xa'icui'lāna'uj chā'tu'tun chi'xcuui'n tī ixquīlakmacamincanī't nac Cesarea. ¹² Espiritu Santo quihuanilh: “Cacātā'pi ē jā tipuhua'na': Jā icti'a'lh.” E quintatā'a'lh kelhachāxan tā'timin. Ictanūj na ixchic Cornelio. ¹³ Xla' quincāhuanin chī laktzi'lh na ixchic chā'tin ángel tī tasu'yuni'lh ē huanilh: “Cacāmacapi chi'xcuui'n nac Jope ē calimīca Simón tī ka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuūni' Pedro. ¹⁴ Xla' nahuaniyān chī tzē nalī'a'kapūtaxtuya' hui'x ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na minchic.”

¹⁵ Pedro cāhuanipāl'h:

—A'cxni' ictzuculh iclīchihuūna'n, Espiritu Santo cālakmilh chuntza' chī quincālakmin pūla. ¹⁶ Quit iclacapāstacli chī huanli Māpa'ksini' Jesús: “Ixlicāna' Juan ixlīmā'kpaxini'n xcān. Hui'xina'n nalī'a'kpaxā'tit Espiritu Santo.” ¹⁷ Dios cāmāxqui'lh Espiritu Santo nā chuntza' chī quincāmāxqui'n quina'n tī a'ka'ī'ni'nī'ta'uj Jesucristo. ¿Ē tīchu quit na'iclīmāmakchuyī Dios? —huanli Pedro.

¹⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', ca'cs taquilhuanli. Palaj tunca tatzuculh tachihuūna'n chī ixlīka'tla' Dios ē tahuani'lh:

—Dios lacasqui'n natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n nā xlaca'n tī jā israelitas ē nā chuntza' nataka'lhī ixlamatata'n.

Ta'a'ka'ī'lh xalanī'n nac Antioquía

¹⁹ A'cxni' mahnica Esteban, tzucuca cāputzatokokecan tī ixta'a'ka't'nī't. Xlaca'n tatzā'lalh ē ixta'a'kahuankō'nī't. Ixtalatlā'huanācha' nac Fenicia ē nac Chipre ē nac Antioquía. Cāhuanica xatze tachihuūn xmān israelitas. ²⁰ Makapitzin xlaca'n xalanī'n nac Chipre ē nac Cirene tachā'lh nac Antioquía. Cātā'chihuūna'nca tī jā israelitas. E cāmāsu'yuni'ca xatze tachihuūn ixta' Jesú. ²¹ Jesucristo cāmaxquī'lh līlī'huī'qui ē chuntza' lhūhua' ta'a'ka't'lh.

²² Cāmāca'tzīnīca tī ixta'a'ka't'nī't xalanī'n nac Jerusalén tū ixlamá'lh nac Antioquía. Macā'nca Bernabé a'ntza'. ²³ A'cxni' chā'lh, laktzī'lh chī Dios ixcāsīca'lanātlahuani't, ē pāxuhualh. Bernabé cāmaxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanilh:

—Calīhuī'lī'tit nastālani'yā'tit Jesucristo.

²⁴ Bernabé tzeya chī'xcu' ixuani't ē ixlīstacna' ixlītzuma Espīritu Santo ē ixa'ka't'. Lhūhua' tachi'xcuhuī't tatzuculh tatapa'ksīni' Jesucristo.

²⁵ A'līstān Bernabé a'lh putza Saulo nac Tarso. ²⁶ A'cxni' maclalh, līmilh nac Antioquía. A'ktin cā'ta Bernabé ē Saulo ixtatā'takēstoka tī ixta'a'ka't'nī't. Ixcāmāsu'yuni'can lhūhua' tachi'xcuhuī't. A'ntza' nac Antioquía tzucuca pūla cāmāpācuhuīcan cristianos tī ixta'a'ka't'tēlha.

²⁷ Tzamā' quilhtamacuj tataxtulh nac Jerusalén makapitzin ixa'kchihuūna'nī'n Dios. Tachā'lh nac Antioquía. ²⁸ Chā'tin, tī ixuanicān Agabo, tāyalh na ixlacatīnca'n ē cāhuanilh tū ixmāca'tzīnīlh Espīritu Santo. Huanli calhāxcuahuālh na'a'nān a'ktin ka'tla' tatzī'ncstat. Chuntza' lalh a'cxni' Claudio ixmāpa'ksīni'n. ²⁹ Tī ixta'a'ka't'nī't talīhuī'līlh tamacā'ni' a'ktin tamaktay tā'timīn xalanī'n nac Judea. Tapuhuanli natamāstā' chuntza' chī ixtaka'lhī chā'tunu'. ³⁰ Chuntza' tatlahualh. Bernabé ē Saulo talē'ni'lh tamaktay xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo.

12

Mahnica Jacobo ē chī'ca Pedro

¹ Tzamā' quilhtamacuj rey, tī ixuanicān Herodes, tzuculh cāchi'pa ē cāmāpātīnīn tī ixta'a'ka't'nī't. ² Līmāmāknīnī'nli cuchīlu Jacobo ixtā'tin Juan. ³ A'cxni' laktzī'lh Herodes israelitas talīpāxuhualh tū tlahualh, ā'chulā' cātlahuasti'lh. Nā Pedro māchi'panīni'nli. Huā'mā' lalh a'cxni' ixlamā'lh cā'tani' a'cxni' tahuā'lh pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. ⁴ A'cxni' Herodes ixmāchi'panīni'nī't Pedro ē māmānūnī'lh nac pūlāchī'n. Cāmācamaxquī'ca kelhacājchāxan tropas tī natamaktaka'lha ē ixtalālīlakpalītēlha likelhatā'ti'n. Herodes ixpuhuan ixlīminca ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't a'cxni' na'a'ksputa cā'tani' tū huanican pascua. ⁵ Chuntza' Pedro ixmānūcanī't nac pūlāchī'n ē ixtamaktaka'lh mā'nalh. Tī ixta'a'ka't'nī't jā tajaxli talī'orarlā ē tasquī'ni'lh Dios ixpālacata Pedro.

Dios māxtulh Pedro nac pūlāchī'n

⁶ A'ktin tzi'sni' Pedro īlhtatamā'lh nac pūlāchī'n. Herodes ixmāxtucu'tun ixlīlakālī. īlhtatamā'lh Pedro na ixpāxtūnca'n chā'tu' tropas ē ixcātā'lāmacachi'maxquī'canī't chā'tunu' tropa. E a'chā'tu' tropa ixtayāna'lh ixlacapūn mākelhcha ē ixtamaktaka'lha pūlāchī'n. ⁷ Xamaktin tasu'yuni'lh chā'tin āngel tī Dios macamīlh. A'ktin taxkakēt māxkakēlh pūlāchī'n. Āngel tāpātoklhlī Pedro ē mālakahuānīlh ē huanilh:

—Palaj catā'kaquī'.

Taxcutli na ixmacān Pedro. ⁸ Āngel huanilh:

—Calhā'kā'na' ē catatūnu' mincaclhī'.

Chuntza' tlahualh Pedro. Huanipālh āngel:

—Calhā'ka' milu'xu' ē caquīstāla'ni'.

⁹ Pedro taxtulh ē ī'stālani'tēlha. Jā ixca'tzī palh ixlīcāna' tū ixtlahuamā'lh āngel. Ixpuhuan ixlakachuya. ¹⁰ Tatēlakataxtulh xapūla tropa tī ixmaktaka'lh mā'lh ē ā'līstān tatētaxtupālh ā'chā'tin. Tachīlh nac mākelhcha xalīcā'n jā lactanūcan nac cā'lacchīcni'. Ixa'cstu talaquī'lh. Xlaca'n tatētaxtulh nac kentīn tej. Palaj āngel makxteki Pedro. ¹¹ A'cxni' Pedro tzeya ca'tzīlh ē huanli:

—Chuhua'j icca'tzī Jesucristo macamīlh ixāngel ē quimākapūtāxtūnī't na ixlīmāpa'ksīn rey Herodes. Quimākapūtāxtūnī't tū ixquīntatlahuani'cu'tun israelitas.

¹² A'cxni' ixlacapāstacni'tza' huā'mā', Pedro chā'lh na ixchic Mariā tī ixtzī' Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. A'ntza' līlhūhua' ixtastokcanī't ē ixta'orarlāmā'nalh. ¹³ Pedro toklhlī nac mākelhcha jā lactanūcan na ixtanquilhtīn chīc. Chā'tin tzu'ma'jāt, tī ixuanicān Rode, mīlh kelhasquī'nī tīchu xla'. ¹⁴ Kelhlakapasli Pedro ē pāxuhualh. Ū'tza' jā līmālaquī'ni'lh ē palaj tu'jnuntēlha tanūpālh nac chīc. Cāhuanīlh tī ixtatakēstoknī't:

—Layālh Pedro nac kēpūn.

¹⁵ Xlaca'n tahuānīlh:

—Chuya'ya'.

Rode ā'chulā' cāhuanīlh ixlīcāna' ū'tza'. Palaj tunca tahuānli:

—Já ũ'tza'. Ixmāstīlē'k ángel tī maktaka'lha Pedro.

¹⁶ Pedro ā'chulā' palha' toklhlī nac mākelhcha. A'cxni' tamālaquī'lh, talaktzī'lh Pedro ē tali'a'cnīlh. ¹⁷ Pedro cāmācahuani'lh cataquilhca'cslalh. Cāhuanihl chī Dios līmāxtulh nac pūlāchī'n. Cāhuanihl:

—Camāca'tzīnī'tit Jacobo ē tā'timīn huā'mā' tū quina'kspulalh.

Pedro taxtulh ē a'lh ā'lacatin.

¹⁸ Palaj a'cxni' xkakalh, tropas tatamakchuyīlh ixpālacata chī litzā'lal Pedro. ¹⁹ A'cxni' Herodes māputzīnī'lh Pedro ē jā maclaca ē cākelhasqui'nīlh tropas tī ixcāyāhuacani't natamak-taka'lha ē cāmāmaknīnī'lh. Herodes taxtulh nac Judea ē a'lh tancā'n nac Cesarea ē a'ntza' tachoklh.

Nīh Herodes

²⁰ Herodes ixcātā'lāsītzī'nī't xalani'n nac Tiro ē Sidón. Makapitzīn talālītā'chihuīna'nli palh tzē natalaka'n. Lī'amigos talalh Blasto tī ixmaktaka'lha jā ī'lhata rey. Xlaca'n ix-talimāko'xamīxīcu'tun ixpālacata ixlīhua'tca'n tū līmīnancha' na ixcā'lacchicni' rey. ²¹ Lakchā'lh quilhtamacu' tū ixcālcānī'nī't Herodes. Ixlhakā'nī't ixlū'xu' tū ixtasu'yu chī rey ixuanī't. Tahuī'lh nac trono ē a'kchihuīna'nli. ²² Tachi'xcuhuī't tamāta'silh:

—Jā chī'xcu' tī chihuīna'mā'lh. Hua'chī chā'tin dios.

²³ Xamaktin chā'tin ixāngel Dios makata'jatatlalh Herodes ixpālacata cāmāxteklī talak-taquilhpūtalh hua'chī Dios. Lūhua' tahuā'lh ē nīlh.

²⁴ Ixtachihuīn Māpa'ksīni' ta'a'kahuani'lh ē cālakchā'lh ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n.

²⁵ A'cxni' Bernabé ē Saulo ixtatlahuakō'nī't ixlītlahuatca'n nac Jerusalén, xlaca'n tataspi'tlī nac Antioquía. Cātā'a'lh Juan tī ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos.

13

Bernabé ē Saulo tatzuculh ta'a'n makat talichihuīna'n xatze tachihuīn

¹ Chī ũ'tunu'n tī ixtatakēstoka nac Antioquía, ixtahuī'lāna'lh a'kchihuīna'nī'n ē mākelhtahua'kē'ni'nī'n. Makapitzīn ixtacuhuīni'ca'n Bernabé ē Simón (tī ixuanican Negro) ē Lucio xala' nac Cirene ē Manaén (tī tā'staclī rey Herodes) ē Saulo. ² Xlaca'n ixtalaktaquilhpūtāmā'nalh Dios ē ixtalīhui'līnī't jā tū natahua'. Espīritu Santo huanli:

—Iclacasqui'n Bernabé ē Saulo natatlahua xtu' ixtascujūtca'n tū na'iccāmāxqui'.

³ Xlaca'n jāna'j tū ixtahua', ē ta'orarlīlh ē ta'a'cpūhui'līlh ixmacanca'n ē cāmācā'nca.

Apóstoles tamāsu'yulh nac Chipre

⁴ Espīritu Santo cāmācā'lh Bernabé ē Saulo. Xlaca'n ta'alh tancā'n nac Seleucia. A'ntza' tapū'a'lh barco nac Chipre, a'ntza' jā pu'nahuī'lh macstī'na'j tī'ya't. ⁵ A'cxni' tachīlh nac Salamina, tali'a'kchihuīna'nli ixtachihuīn Dios na ixtemploca'n israelitas. Tale'lh Juan ixmaktāyana'ca'n. ⁶ A'cxni' tatētaxtulh ixlīpō'ktu nac Chipre, tachīlh nac cā'lacchicni' ixtacuhuīni' Pafos. Tamaclalh chā'tin chī'xcu' israelita ixtacuhuīni' Barjesús. Xla' xantīlh ixuanī't ē a'kchihuīna' tū jā i'xla' Dios. Xmān ixcālī'a'kskāhuī'mā'lh. ⁷ Xantīlh ixmaktāyā gobernador Sergio Paulo tī skalalh ixuanī't. Gobernador cāmāta'satīnīnī'lh Bernabé ē Saulo ē ixkexmatcu'tun ixtachihuīn Dios. ⁸ Cātā'lāhuanihl xantīlh tī ixuanican Barjesús ē Eliimas. Xla' jā ixlacasqui'n na'a'ka'tī' gobernador. ⁹ Saulo, tī nā ixuanican Pablo, ixlītzuma Espīritu Santo na ixlīstacna'. Xla' lakalaktzī'lh Eliimas. ¹⁰ Huanīlh:

—Hui'x a'kskāhuī'ni'na' ē jā tzeya chī'xcu'. Hui'x ixka'hua'cha skāhuī'ni' ē hui'x jā lakatīya' tū tze. ¿Chī jā līmāxteka' lactlahua'ya' tū i'xla' Dios? ¹¹ Chuhua'j Dios namakapātīnīnān. Lakatzī'n nahua'na' ē lakma'j jāla catīlacahuā'na'.

Xamaktīn lakapoklhuana'lh ē jāla lacahuāna'lh ē ixputzatlā'luan tī ixpekechī'palē'lh. ¹² A'cxni' gobernador laktzī'lh tū a'kspulalh, xla' a'ka'ī'lh ē lī'a'cnīlh tū ixmāsu'yucan ixpālacata Jesús.

Pablo ē Bernabé nac Antioquía

¹³ Pablo ē tī ixtatā'a'n tataxtulh nac Pafos ē tapū'a'lh barco ē tachā'lh nac Perge i'xlika'tla' nac Panfilia. A'ntza' Juan cāmāxteklī ē taspī'tlī nac Jerusalén. ¹⁴ Pablo ē Bernabé tataxtulh nac Perge ē tachā'lh nac Antioquía i'xlika'tla' nac Pisidia. Quilhtamacu' tū pūjaxcan, xlaca'n tatanūlh na ixtemploca'n israelitas ē tatauī'lh. ¹⁵ Līkelhtahua'ka'ca ixtachihuīn Dios jā tatzō'knī' līmāpa'ksīn ē jā huanicān profetas. Xanapuxcu'nu' xalani'n nac templo tamacamīlh chā'tin tī cāhuanihl Pablo ē Bernabé:

—Chī'xcuhuī'n, palh cāmāxqui'cu'tunā'tit talacapāstacni' tachi'xcuhuī't, cacāhuani'tit.

¹⁶ Pablo tāyalh ē cāmācahuani'lh cataquilhca'cslalh ē huanli:

—Cakexpa'tit chī'xcuhuī'n israelitas ē hui'xina'n tī jīcu'a'ni'yā'tit Dios. ¹⁷ QuinDiosca'n quina'n israelitas cālacsacī quinapapana'ca'n. Dios cāmālhūhui'lh a'cxni' xlaca'n xamīni' ixtahuani't nac tī'ya't Egipto. Dios ka'lhī lhūhua' lītlī'huī'qui ē ũ'tza' tzē cālīmāxtulh nac

huā'mā' ti'ya't. ¹⁸ Dios cālīpātīl'h tu'pu'xam cā'ta a'cxni' ixtalatlā'huan nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁹ Dios cāmālakspūtūlh tachi'xcu'huī't xalanī'n a'ktojon cā'lacchicni' nac ti'ya't jā ixuanī-can Canaán. Cāmāpītzīni'lh ti'ya't quinapapana'ca'n jā natatahui'la. ²⁰ Dios cāhui'līni'lh ixjuezca'n ti nacāmāpa'ksī' a'ktā'ti' ciento ā'i'tāt cā'ta. A'kchi'huīna' Samuel ū'tza' ā'xmān ixlīhuī'lh ixlījuez. ²¹ A'līstān quinapapana'ca'n israelitas tasqui'nli chā'tin ixreyca'n. Dios hui'līlh ixlīrey Saúl, ixka'hua'cha Cis. Ixtalakapasni' Benjamín ixuanī't. Xla' ixmāpa'ksīni'n tu'pu'xam cā'ta. ²² A'cxni' Dios māpānūlh Saúl, ē hui'līpāl'h David ixlīrey. Dios lichihuīna'nli David ē huanli: “Quit iclakapasa David, ixka'hua'cha Isai. Iclaktzī'n ū'tza' chā'tin chī'xcu' tī lacapāstacna'n chī iclacapāstacna'n quit. Xla' natlahua pō'ktu tū iclacasqui'n.” Chuntza' huanli Dios. ²³ Dios cāmāxquī'lh israelitas chā'tin makapūtaxtūnu' chuntza' chī huanli Dios xapūla. Makapūtaxtūnu' ū'tza' Jesús, ī'xū'nātā'nat David. ²⁴ A'cxni' Jesús jāna'j ixā'mīn, Juan ixcāhuani ixlīpō'ktuca'n tachi'xcu'huī't israelitas: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'kpxatit.” ²⁵ A'cxni' ī'sputmā'lh'tza' quilhtamacuj tū ixlīmā'kpxāni'n Juan, xla' ixuan: “Jā quit tī puhua'ni'ya'tit. A'līstān namimpala ā'chā'tin tī ka'lhī līlī'huī'qui. Ū'tza' jā minī'ni' na'ixcutni' ixcaclhi'.”

²⁶ Pablo chihuīna'mpāl'h:

—Iccāhuaniyān hui'xina'n tī ī'xū'nātā'natna' Abraham, chī quit, ē hui'xina'n tī jīuca'ni'ya'tit Dios. Chuhua'j cātamacamini'ni'ta'n tachihuīn tū nālī'a'kapūtaxtucan. ²⁷ Xalanī'n nac Jerusalén ē nā ī'scujni'ca'n jā ixtaca'tzī tī Jesús. Jā takexmātlī ixtachihuīnca'n ixa'kchi'huīna'ni'n Dios tū likelhtahua'ka'can pō'ktu quilhtamacuj tū pūjāxcan. Ū'tza' līmāmaknīni'nca Jesús. Chuntza' tamākentaxtūlh chuntza' chī tahuānli ā'kchi'huīna'ni'n xamakāstza'. ²⁸ Masquī jāla tamaclani'lh chī natalimāknī Jesús, xlaca'n tasqui'ni'lh Pilato camaknīca. ²⁹ A'cxni' xlaca'n ixtamākentaxtūni'ttza' ixlīpō'ktu tū ixtatzo'kni' natatlahuani' Jesús, māyujūca Jesús xanīn nac cruz ē mānūca nac lhu'cu'. ³⁰ Dios mālacastālancuanīlh. ³¹ A'klhūhua' quilhtamacuj ixcātasu'yuni' tī ixcātā'taxtūni't nac Galilea ē ixcātā'a'ni't nac Jerusalén. Huā'mā' chī'xcu'huī'n ū'tunū'n tī tamāsu'yuni'mā'nal'h chuhua'j tachi'xcu'huī't ixpālacata Jesús.

³² Chuhua'j quina'n iccāhuaniyān hui'xina'n xatze tachihuīn ixpālacata tū cāhuanih Dios quinapapana'ca'n namāstā'. ³³ Ū'tza' Dios quincāmākentaxtūni'n quina'n, tī ī'xū'nātā'natna'ca'n, a'cxni' mālacastālancuanīlh Jesús. Chuntza' tatzo'kni' nac libro Salmos ixlī'a'ktu' capítulo:

Hui'x quinKa'hua'cha.

Chuhua'j icmāxquī'ni'ta'n latamat.

³⁴ Dios mālacastālancuanīlh Jesús nac cā'līnīn. Jā ā'maktin cati'a'lh nac cā'līnīn. Dios chuntza' huanli:

Na'iccāsīcua'lanātlahuayān chuntza' chī huanica David.

³⁵ Tatzo'kni' nac libro Salmos ā'a'ktin capítulo:

Hui'x jā catimāxtekti namasa ixmacni' minKa'hua'cha tī tze.

³⁶ David ixtlahuani'ttza' ixtalacasqui'nīn Dios ixlacatīnca'n xlaca'n tī ixtahui'lāna'lh a'cxni' xla' ixlātā'huan nac cā'quilhtamacuj. Xla' nīlh ē mā'cnūca jā ixcāmā'cnūcanī't ixnatā'ta'na'. Ixmacni' David masli. ³⁷ Jā masli ixmacni' Jesús tī Dios mālacastālancuanīlh. ³⁸ Caca'tzītī hui'xina'n tī israelitas chī quit. Ixpālacata huā'mā' chī'xcu', cātāmāca'tzīnīyān hui'xina'n mincuentaca'n tze nacātāmāzta'nkēna'ni'yān. ³⁹ Jesús cāmāzta'nkēna'ni' ixlīpō'ktu ixcuentaca'n tī talīpāhuan Jesús. Līmāpa'ksīn tū māxquī'ca Moisés, ū'tza' jāla catimālakspūtūlh tū jā tze. ⁴⁰ Caskalalhuantit jā nacā'a'kspulayān tū tahuānli ā'kchi'huīna'ni'n. Tahuānli:

⁴¹ Cakexpa'ttit hui'xina'n tī lakmaka'nā'tit.

Ca'a'cnī'tit ē calaksputtit; ixpālacata quit, Dios, na'ictlahua a'ktin lī'a'cnīn a'cxni' hui'xina'n hui'lā'na'ntit.

Palh ixcātahuani'n tū quit na'ictlahua, hui'xina'n jā cati'a'ka'ītī.

⁴² Pablo ē Bernabé tātaxtulh na ixtemploca'n israelitas. Tachi'xcu'huī't, tī jā israelitas, tasqui'ni'lh natahuanipala huā'mā' tachihuīn ixlītzayama'j. ⁴³ Tātaxtulh tī ixtatakēstokni't nac templo. Tastālani'lh Pablo ē Bernabé lhūhua' israelitas ē ā'makapītzīn tī ixta'a'ka'ī'ni't chī israelitas. Pablo cāmāxquī'lh talacapāstacni' ē cāhuanih jā catamakxtekti xatze tachihuīn tū māsu'yu ixtalakalhu'mān Dios.

⁴⁴ Ixlītzayama'j, a'cxni' ixchā'n quilhtamacuj tū ixpūjāxcan, ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'lacchicni' tatakēstokli natakexmata ixtachihuīn Dios. ⁴⁵ A'cxni' israelitas talaktzī'lh ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcu'huī't, xlaca'n talaksītzī'lh ē tatā'lahuanih Pablo ē talakapalalh.

⁴⁶ Pablo ē Bernabé tachihuīna'nli ē jā tajīcua'nli ē cāhuānīca:

—Ixlacasqui'nca cacātahuānīn xapūla hui'xina'n, israelitas, ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n lakmaka'ntit, ē chuntza' lītasu'yu jā ka'lhīcu'tunā'tit xasāsti' milatamatca'n tū jā catīlakspūtī. Chuhua'j quina'n na'iccālaka'nāuj tī jā israelitas. ⁴⁷ Chuntza' quīnDiosca'n quincāmāpa'ksīn ē huanli:

Quit iclacsacni'ta'n nacāmāca'tzīni'ya' chī natali'a'kapūtaxtu xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' na ixlika'tla' cā'quiltamacuj.

Chuntza' hui'x chī a'ktin pūcās chī namāxkakēni'na' ixlīpō'ktu.

⁴⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tapāxuhualh tī jā israelitas. Tahuanli tze ixtachihuūn Dios. Ta'a'ka'ī'lh ixlīpō'ktuca'n tī icxāhui'licanī't natamaktīni'n xasāsti' ixlātamatca'n tū jā catilacxaputli. ⁴⁹ Māca'tzīni'nca ixtachihuūn Māpa'ksīni' calhāxcuhuāl h jā ixmāpa'ksī Antioquā. ⁵⁰ Israelitas tachihuūna'makasītzī'lh xalaka'tla' puscān tī ixtalakachi'xcuhuī' Dios ē nā xanapuxcu'nu' cā'lacchicni'. Tachihuūna'makasītzī'lh cacāputzatokokeca Pablo ē Bernabé ē cāmakatza'laca na icxā'lacchicni'ca'n ē nā a'ntza' jā ixtamāpa'ksi. ⁵¹ Pablo ē Bernabé tatincxli pokxni' ixtujanca'n ē chuntza' cāmāca'tzīni'ca xalanī'n cā'lacchicni' ixtalē' cuenta. Ta'a'lh nac Iconio. ⁵² Tā'timīn tapāxuhualh. Ixlistacna'ca'n ixlitzuma Espīritu Santo.

14

Pablo ē Bernabé nac Iconio

¹ Pablo ē Bernabé lacxtim tatanūlh na ixtemploca'n israelitas nac Iconio ē ta'a'kchihuūna'nli. Ta'a'ka'ī'lh lhūhua' israelitas ē nā tī jā israelitas. ² Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī' tachihuūna'makasītzī'lh tī jā israelitas. Cāmālacapāstaquīca tā'timīn jā tze ixtahuani't. ³ Pablo ē Bernabé tatahuī'lh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Iconio ē ixta'a'kchihuūna'n ē jā tajicua'nli ixpālacata ixtalīpāhuan Jesucristo. Ixli'tli' hui'qui Dios lhūhua' ixtalītlahua tū laka'tla' li'a'cnīn. Ū'tza' līmāsu'yulh Dios ixlīcāna' tū ixtalīchihuūna'n Pablo ē Bernabé ixpālacata Jesucristo. ⁴ Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac Iconio jā lacxtim ixtalacapāstaca. Makapitzin ixtalacapāstaca chī israelitas ē ā'makapitzin ixtalacapāstaca chī apóstoles. ⁵ Israelitas ē nā tī jā israelitas ē nā xanapuxcu'nu' tachihuūna'nli natalacatā'quī'nin ē nātacucta'lanā'n. ⁶ A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', Pablo ē Bernabé tatza'lal. Ta'a'lh nac estado Licaonia nac cā'lacchicni' Lистра ē Derbe ē ā'lacatunu' cā'lacchicni'. ⁷ A'ntza' ixtalī'a'kchihuūna'n xatze tachihuūn ixtla' Jesucristo.

Cucta'laca Pablo nac Lистра

⁸ Ixuī'lh chā'tin chī'xcu' nac Lистра. Jā tze ixuani't ixtujan. Ixlū'ntū'nunī't chu tunca ixlīlacatuncuhuī'ni'. Jā maktin ixtlā'huan. ⁹ Ixkexmatmā'lh Pablo. Pablo lakalaktzī'lh ē ca'tzīlh ixa'ka'ī' tze namātzeyican. ¹⁰ Pablo palha' huanli:

—Lachtzaj catāya'.

Chī'xcu' tāyah ē tzuculh tlā'huan.

¹¹ A'cxni' ixlīlhūhua'ca'n talaktzī'lh tū tlauhualh Pablo, xlaca'n tata'salh ē tahuani chī ixtachihuūna'n xalanī'n nac Licaonia. Tauhualh:

—jTayujni'ta'nchi dioses tī tatasu'yu chī chī'xcuhuī'ni'!

¹² Ixtahuan Bernabé ixuani't ū'tza' dios Júpiter. É ixtahuan Pablo ixuani't ū'tza' dios Mercurio ixpālacata ū'tza' tī ixa'kchihuūna'nī't. ¹³ Templo jā ixlaktaquilhpūtacan dios Júpiter, ixylāh jā lactanūcanācha' nac cā'lacchicni'. Ixcura Júpiter līmīlh huācax ē xa'nat nac tanquiltin. Pālej ē tachi'xcuhuī't ixtalakachi'xcuhuī'cu'tun apóstoles. ¹⁴ A'cxni' apóstoles, Bernabé ē Pablo, taca'tzīlh tū icxātlahuani'cu'tuncan, xlaca'n talactxī'tli ixlimāca'n ixlu'xu'ca'n ixpālacata tatamakchuyilh. Tatu'jnulh ixlacpu'na'ītāca'n tachi'xcuhuī't ē tata'salh ē tahuani:

¹⁵ —jTachi'xcuhuī't! ¿Tū ixpālacata tlauha'yā'tit huā'mā'? Quina'n nā chī'xcuhuī'n chuntza' chī hui'xina'n. Iccālimini'yān xatze tachihuūn ixpālacata nalitalakasti'ni'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā' tū jā tī ixtalpalh tū tlauha'yā'tit. É chuntza' naputzayā'tit Dios tī lakahuan. Ū'tza' tī tlahuani't a'kapūn ē cā'ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. ¹⁶ Lakma'jtza' Dios cāmāxteknī't ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natatlahua tū talacasqui'n. ¹⁷ Pō'ktu quilhtamacuj Dios icxāmāca'ni' tū ixmāsu'yu palh a'nan Dios. Dios tlauha tū tze. Ū'tza' lila xcān ē lila tū tze hua'can. Quincāmāxqui'yān quina'n tapāxuhuān ē tū hua'yāuj hasta līpāxuhua hui'lāna'uj —huanli Pablo.

¹⁸ Masqui Pablo cāhuanilh huā'mā', ē jicslīhua' cālīmāpānūni'ca ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't jā catalakachi'xcuhuī'lh Pablo ē Bernabé.

¹⁹ Tachilh makapitzin israelitas xalanī'n nac Antioquā ē Iconio. Tachihuūna'makasītzī'lh tachi'xcuhuī't. Ū'tza' līcucta'laca Pablo ē sakalē'nca ē māxtuca nac cā'lacchicni' ē makxtekca. Tapuhuanli xanīntza' ixuani't. ²⁰ Tā'timīn talītamacsti'li'lh ē Pablo tā'kaquī'lh ē tanūlh nac cā'lacchicni'. Ixlīlakālī ta'a'lh Pablo ē Bernabé nac Derbe.

²¹ Ixta'a'kchihuūna'n xatze tachihuūn ixtla' Jesucristo nac tzamā' cā'lacchicni' ē lhūhua' ta'a'ka'ī'lh. Palaj tunca xlaca'n tataspi'tli nac Lистра ē nac Iconio ē nac Antioquā. ²² A'ntza' icxāmāxqui'ca tā'kpuhuan tī ixta'a'ka'ī'. Icxāmāxqui' talacapāstacni' nata'a'ka'ī' pō'ktu quilhtamacuj. Cāhuanica:

—Ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni' jāna'j tanūyāuj jā Dios māpa'ksīni'n.

²³ Cālacsacca xanapuxcu'nu' a'katunu' nac templo. Pūla ta'orarlih ē jā tahuā'yalh. Tasqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo tī ixta'a'ka'ī'nī't. Tasqui'ni'lh cacāmaktaka'lhli xanapuxcu'nu'.

Pablo ē Bernabé taquítaspi'tpāl̄h nac Antioquía

²⁴ Palaj tunca Pablo ē Bernabé tatētaxtulh nac Pisidia ē tamilh nac Panfilia. ²⁵ A'cxni' ixtali'a'kchihuīna'nī't xatze tachihuīn nac Perge, ē ta'alh tancā'n nac Atalia. ²⁶ A'ntza' tapū'a'lh barco nac Antioquía. Chu ū'tza' cā'lacchicni' ixuani't jā xapūla i'squi'ni'canī't Dios cacāmaktāyalh Bernabé ē Pablo ixtascujūta'n tū chū'cus ixtatlahuani't.

²⁷ A'cxni' tachā'lh Pablo ē Bernabé nac Antioquía, tamākēstokli ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'ī'. Cāhuanica ixlipō'ktu tū Dios ixcāmaktāyani't nataťlahua. Cāhuanica chī Dios ixcāmāsu'yuni'nī't ixlacasqui'nca nā nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas. ²⁸ A'ntza' Pablo ē Bernabé tatā'tachokokō'lh tā'timīn makās.

15

Tatakēstokli nac Jerusalén

¹ Tamilh nac Antioquía makapitzīn chī'xcuhuī'n xalanī'n nac Judea. Tatzuculh tamāsu'yuni' tā'timīn. Tahuani':

—Ixlacasqui'nca natachu'cuayā'tit chuntza' chī ixmāsu'yu Moisés. Palh jā tachu'cuni'ta'ntit, jāla cati'a'kapūtaxtutit.

² Pablo ē Bernabé talālīhuanilh xlaca'n ē talālīquilhmīlh. Ā'listān cālacsacca Pablo ē Bernabé ē ā'makapitzīn huampala tī natalaka'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo nac Jerusalén ē natakahasqui'nīnī'n chī nalīlacāťlahuacan.

³ Chuntza' tā'timīn xalanī'n nac templo nac Antioquía tamacā'lh Pablo ē Bernabé. Xlaca'n ta'alh ē ixtatētaxtumā'nalh ixā'tuntamacni' estado Fenicia ē Samaria. Ixcāhuani chī ixta'a'ka'ī'nī't tī jā israelitas. Ū'tza' talīpāxuhualh tā'timīn.

⁴ A'cxni' Pablo ē Bernabé tachā'lh nac Jerusalén ē talālākchā'lh tā'timīn ē apóstoles ē xanapuxcu'nu' xala' nac templo. Pablo ē Bernabé tahuani'lh ixlipō'ktu tū Dios cāmaktāyalh tze nataťlahua. ⁵ Tatāyalh makapitzīn tī ī'stālani' ixtamāsu'yunca'n fariseos ē ixta'a'ka'ī'. Tahuani':

—Ixlacasqui'nca nacāhu'cuan israelitas nā xlaca'n tī jā israelitas. Nā ixlacasqui'nca catakexmatni'lh līmāpa'ksīn' tū maxquī'ca Moisés.

⁶ Apóstoles ē xanapuxcu'nu' tatakēstokli nataputzāna'nī huā'mā'. ⁷ Ixtachihuīna'mā'nalhcus ē tāyalh Pedro ē cāhuani'lh:

—Tā'timīn, hui'xina'n ca'tziyā'tit makāstza' Dios lacsacli chā'tin chī quina'n. Quit quilacsacli na'iccāhuani xatze tachihuīn tī jā israelitas ē chuntza' tze nata'a'ka'ī' xlaca'n. ⁸ Dios, tī lakapasa ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhuī't, ū'tza' cāmaxquī'lh xlaca'n Espiritu Santo chuntza' chī quīncāmaxquī'nī'ta'n. Chuntza' māsu'yulh Dios chī lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas. ⁹ Chuntza' Dios nā liche'kē'lh ixlīstacna'ca'n xlaca'n chī quina'n ixpālacata līpāhuanūj Dios. ¹⁰ ¿Chī puhua'nā'tit hui'xina'n jā tze chī Dios lacasqui'n nata'a'ka'ī' nā xlaca'n tī jā israelitas? ¿Tū ixpālacata lacasqui'nā'tit hui'xina'n xlaca'n natamākentaxtū līmāpa'ksīn tū maxquī'ca Moisés? Ū'tza' quīnatāta'na'ca'n jāla tamākentaxtūlh. Nā quina'n jāla catimākentaxtūj. ¹¹ Ica'ka'ī'yāuj ta'a'kapūtaxtuyāuj quina'n chuntza' chī xlaca'n ixpālacata quīncāmakapūtaxtū'cū'tunni' quīMāpa'ksīni'ca'n Jesús —huanli Pedro.

¹² Palaj tunca ixlipō'ktuca'n ixlīlhūhua'ca'n tachi'xcuhuī't taquilhca'cslalh. Xlaca'n takexmatli a'cxni' Bernabé ē Pablo tachihuīna'nīli ē tahuani'lh laka'tla' lī'a'cnīn tū Dios cāmaktāyalh tze tatlahua na ixlacpu'na'ī'tāta'n tī jā israelitas. ¹³ A'cxni' xlaca'n tachihuīna'nkō'lh, Jacobo kelhtīni'lh:

—Tā'timīn, caquīlākexmatui. ¹⁴ Chihuīna'nī'ttza' Simón Pedro chī Dios xapūla cālacsacli makapitzīn chī'xcuhuī'n tī jā israelitas. Dios cālacsacli ixpālacata ixlacsfin natahuan.

¹⁵ Chuntza' tahuani' a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza'. Ē chuntza' tatzo'kni':

¹⁶ Ā'listān na'ictaspi'ta ē na'ictlahuapala ixchic David tū laclalh.

Na'iccāťlahuapala jā laclanī't, ē na'icyāhuapala.

¹⁷ Chuntza' ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n nataputza Māpa'ksīni',

ē nā ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac ā'lacatunu' cā'lacchicni' tī cālākapascan ū'tunu'n quīn-tachi'xcuhuī't.

¹⁸ Huā'mā' huanli Māpa'ksīni' tī māsu'yulh huā'mā' a'cxni' tzuculh quīlhtamacuj.

¹⁹ Jacobo chihuīna'mpāl̄h:

—Ū'tza' quit quintalacapāstacni': jā cacāmāmakchuyūj tī tatā'a'n Dios tī jā israelitas.

²⁰ Icpuhuan natzo'kāuj ē nacāhuaniyāuj jā catahua'lh tū cālakahui'licanī't ídolos ē nā jā cataputzalh ixtā'lāpāxquī'nca'n ē nā jā catahua'lh xaquinī't animalh tū a'kpixchī'canī't ē nā jā catahua'lh ka'lhni'. ²¹ Chuntza' icpuhuan ixpālacata makās na ixlipō'ktu cā'lacchicni', pō'ktu

quilhtamacuj tū pūjaxcan, a'kchihuīna'n ncan ē kelhtahua'ka'can tū huanli Moisés —cāhuanilh Jacobo.

²² Apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē ixlīpō'ktuca'n talihui'lilh talacsaca makapitzīn chi'xcuhuī'n ixlī'ū'tunu'nca'n ē nacātā'macā'n ncan Pablo ē Bernabé nac Antioquía. Macā'nca Judas, tū ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Barsabás, ē ā'chā'tin ixtacuhuīni' Silas. Tzama' chā'tu' chi'xcuhuī'n xalaka'tla' litā'timīn ixtahuani't. ²³ Tzo'kca a'ktin carta tū talē'lh Judas ē Silas. E a'ntza' nac carta tahananli:

“Quina'n apóstoles ē xanapuxcu'nu' ē tā'timīn iccāmacā'nī'yāchā'n saludos hui'xina'n tā'timīn tū jā israelitas xalanī'n nac Antioquía ē nac estado Siria ē Cilicia. ²⁴ Ickexmatnī'ta'uj makapitzīn tataxtunī't huā'tzā' masqui quina'n jā iccāmaxqui'uj limāpa'ksīn. Xlaca'n cātālīmāmakchuyīnī'ta'n tū ixtamāsu'yunca'n. E cātālīlakpalīcu'tunān a'cxni tahananli ixlacasqui'nca hui'xina'n natlahuayā'tit ixtahuī'latca'n israelitas. ²⁵ A'cxni' quina'n ictakēstokui, iclihui'līuj iclacsacāuj chi'xcuhuī'n tū na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n ē natatā'ū'n Bernabé ē Pablo tū cāpāxqui'yāuj. ²⁶ Huā'mā' chā'tu' chi'xcuhuī'n tatanūnī't jā cālījicua' ixpālacata quiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. ²⁷ Iccāmacā'nī'ta'nchāuj Judas ē Silas. Xlaca'n nacāhuanīyān ū'tza' tū iccāto'knunī'mā'n. ²⁸ Na'iccāmaxqui'yān hui'xina'n a'ktin limāpa'ksīn chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espīritu Santo ē nā chuntza' quintalacapāstacni'ca'n. Chu xmān huā'mā' ixlacasqui'nca: ²⁹ hui'xina'n jā catihua'tit quini't tū cālakahui'līcanī't ídolos, ē jā cahua'tit ka'lhni', ē jā cahua'tit ixquini't animalh tū a'kpixchī'canī't, ē jā capuzatit mintā'lāpāxqui'nca'n. Palh hui'xina'n namākentaxtūyā'tit huā'mā', natlahuayā'tit tū tze. Xmān huā'mā' iccāhuanīyān.”

³⁰ Cāmacā'nca Bernabé ē Pablo ē ā'makapitzīn. Xlaca'n ta'alh tancā'n nac Antioquía. A'ntza' cāmākestokca tachi'xcuhuī't tū ixta'a'ka'ī ē cāmaxqui'ca carta. ³¹ Xlaca'n talīkelhtahua'ka'lh ē tapāxuhualh ixpālacata cāmāko'xamāka'tlī'ca. ³² Judas ē Silas nā xlaca'n a'kchihuīna'nīn ixtahuani't. Xlaca'n tamāstā'lh talacapāstacni' ixpālacata lītā'timīn ē nā tamāstā'lh lītī'huī'qui. ³³ A'cxni' ixtahuī'lāna'lh tza' makās a'ntza', cāmākxteca tā'timīn ē cāhuanica: “Dios cacālē'ncha'n.” E talaktaspi'tpālī tū ixcāmacā'nī't. ³⁴ Silas puhuanli natachoko a'ntza'. ³⁵ Pablo ē Bernabé tatachokolh nac Antioquía. E lhūhua' ā'makapitzīn huampala ixtamāsu'yu ē ixtālīchihuīna'n ixtachihuīn Māpa'ksīnī'.

Pablo a'lh ixlīmaktu' a'cxni' lē'lh makat xatze tachihuīn

³⁶ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' lakma'j quilhtamacuj, Pablo huanilh Bernabé: —Cacālaka'mpalaj quintā'timīnca'n na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' jā māsuyunī'ta'uj ixtachihuīn Māpa'ksīnī'. Ca'a'uj cālaktzī'nāuj chī tataxtukō'.

³⁷ Bernabé ixlē'ncu'tun Juan, tū ixka'lhī ixlī'a'ktu' ixtacuhuīni' Marcos. ³⁸ Pablo jā ixlē'ncu'tun ixpālacata Marcos ixcāmāxteknī't a'cxni' ixtahuī'lāna'lh nac Panfilia. Jā a'lh cātā'scuja. ³⁹ Talālītā'chihuīna'lh Bernabé ē Pablo. Ū'tza' talītaxtumlīh. Bernabé lē'lh Marcos ē tapū'a'lh barco nac Chipre. ⁴⁰ Pablo lacsacī Silas ē tataxtulh. Tā'timīn ixtasqui'nī'nī't Dios cacāmaktaka'lhli. ⁴¹ Pablo ē Silas ixtatētaxtu nac estado Siria ē Cilicia ē ixcāmaxqui' tā'kpuhuanīn tā'timīn tū a'ntza' ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni'.

16

Timoteo cātā'a'lh Pablo ē Silas

¹ Pablo ē Silas tachā'lh nac Derbe ē Litra. Talāpāxtokli chā'tin ixta'tinca'n ixtacuhuīni' Timoteo, ixka'hua'cha chā'tin puscāt israelita tū ixa'ka'ī'. Ixtāta' Timoteo griego ixu-anī't. ² Tā'timīn nac Litra ē nac Iconio tzeya chī'xcu' ixtalaktzī'n Timoteo. ³ Pablo ixlē'ncu'tun Timoteo. Israelitas ixtaca'tzī ixtāta' Timoteo jā israelita ixuani't. Ū'tza' Pablo līmāchu'cunīnī'lh Timoteo ixpālacata naka'lhī ixlīlakapascan chī israelita. Pablo tlahuah huā'mā' ixpālacata jā cāmāsītzī'cu'tunli israelitas. ⁴ Xlaca'n ixtatētaxtumā'nalī a'katunu' cā'lacchicni'. Ixcāmāca'tzīnīcan līmāpa'ksīn tū ixtahuani't apóstoles ē xanapuxcu'nu' nac Jerusalén. ⁵ Chuntza' tū ixtatakēstoka nac a'katunu' cā'lacchicni' tatahuixcānīh ē ā'chulā' ta'a'ka'ī'lh. Lakalī lakalī talhūhua'ntēlhalh.

Pablo lakachuyalē laktzī'lh chā'tin chī'xcu' xala' nac Macedonia

⁶ Espīritu Santo jā cāmākxteklī natalīchihuīna'n xatze tachihuīn nac Asia. Pablo ē tū ixtatā'a'n tatētaxtulh na ixlīka'tla' Frigia ē Galacia. ⁷ A'cxni' tachā'lh na ixlītapitzī jā ixmāpa'ksī Mīsia, ē tita'a'ncu'tunli nac Bitīnia. IxEspīritu Jesús jā cāmākxteklī nata'a'n. ⁸ Tatētaxtulh nac Mīsia ē ta'a'lh tancā'n nac cā'lacchicni' Troas. ⁹ A'ntza' tzi'sa Pablo lakachuyalē laktzī'lh chā'tin chī'xcu' xala' nac Macedonia tū tīyalh ixlacatīn. Chī'xcu' ī'squi'nī'mā'lh ē huanilh: “Caquilālaka'uj nac Macedonia ē caquilāmaktāyauj.” ¹⁰ A'cxni' lakachuyakō'lh, palaj tunca quina'n ictacāxui na'ica'nāuj nac estado Macedonia. Palaj tunca iclacapāstacui ixlīcāna' Dios quincālacsacni'ta'n na'iccālītā'chihuīna'nāuj xalanī'n nac Macedonia xatze tachihuīn ixta' Jesucristo.

Pablo ē Silas nac Filipos

¹¹ Ictaxtūj nac Troas ē icpū'a'uj barco ē lacatza'j icmiuj nac Samotracia. Ixlilakali huampala ica'uj nac Neápolis. ¹² Ictaxtūj a'ntza' ē icchā'uj nac Filipos tū tapa'ksi' nac Roma. Ū'tza' ā'chulā' xaka'tla' cā'lacchicni' ixlipō'ktu estado Macedonia. Ictachokouj nac huā'mā' cā'lacchicni' a'klhūhua' quilhtamacuj. ¹³ A'ktin quilhtamacuj tū tapūjaja israelitas, ictaxtūj nac cā'lacchicni'. Icchā'uj na ixquilhtūn ka'tla' xcān jā icpuhuanui palhāsā' a'ntza' jā ixtakēstokcan ixtlahuacan oración. Ictahui'lauj ē iccātā'chihuīna'uj puscān tī ixtatakēstokni't. ¹⁴ Chā'tin chī xlaca'n, tī ixquincācexmatni'yān, chā'tin puscāt ixtacuhuīni' Lidia. Xla' xala' nac Tiatira ē ī'stā' lu'xu' xasmataka. Ixlakachi'xcuhui' Dios. Māpa'ksīni' mākexmatīcu'tunli tū huanli Pablo. Kexmatni'lh. ¹⁵ Xla' a'kpaxli ē ixlipō'ktu tī xalanī'n na ixchic. Lidia quincāsqui'ni'n ē quincāhuanin:

—Palh puhua'nā'tit hui'xina'n quit ixlicāna' ica'ka't'ni' Jesucristo, capintit na quinchic ē natachokoyā'tit a'ntza'.

Chuntza' ixquincāhuanian.

¹⁶ A'ktin quilhtamacuj a'cxni' xa'ica'mā'nauj jā ixtlahuacan oración, ictā'lāpāxtokui chā'tin tzu'ma'jāt tī ixka'lhī tū jā tzeza ū'ni' tū ixmāhuanī tū na'a'kspula. Chī'xcuhui'n, tī ixtēcu'ni'n tzu'ma'jāt, lhūhua' ixtalitlaja ixpālacata ixcatzī tū na'a'kspula. ¹⁷ Tzu'ma'jāt ixquincāstālani'yān a'cxni' xa'ictā'latlā'huanāuj Pablo. Palha' ixta'sa ē ixuan:

—Tzamā' chī'xcuhui'n tatā'scuja Dios tī ka'tla'. Xlaca'n cātahuaniyān chī tze nali'a'kapūtaxtucan.

¹⁸ Chuntza' ixuan a'klhūhua' quilhtamacuj. Pablo jichluhāl ē talakspi'tli ē huanilh tū jā tzeza ū'ni':

—Na ixtacuhuīni' Jesucristo iclihuaniyān cataxtu na ixlistacna' tzu'ma'jāt.

Palaj tunca taxtulh.

¹⁹ A'cxni' taca'tzilh ixtēcu'ni'n jātza' la ixtalitlaja, cāchi'paca Pablo ē Silas ē cālīmīnca nac pūchihuīn. ²⁰ A'cxni' ixcālīmīncanī't ixlacatīnca'n scujni'n cāhuanica:

—Tzamā' chī'xcuhui'n israelitas cāmāmakchuyīlh xalanī'n na quincā'lacchicni'ca'n. ²¹ Tamāsu'yu ā'xtun tahuilat tū quina'n jāla a'ka't'yāuj ixpālacata quina'n romanos. Jāla catitlahuāuj ixpālacata jā chuntza' quilīmāpa'ksīnca'n.

²² Chuntza' tachi'xcuhui't tatā'kaquī'lh ē cāquiclhaktzī'nca Pablo ē Silas. Scujni'n tamāpa'ksīni'lh cacāxtī'tpūxtuca ixlū'xu'ca'n ē cacālīmīnacni'cca qui'hui'. ²³ A'cxni' cāhui'lini'kō'ca ē cāmānūca nac pūlāchi'n. Nā māpa'ksīca tī maktaka'lhnan tzej cacāmaktaka'lhca. ²⁴ Chuntza' māpa'ksīca, ē ū'tza' cālīmānūlh ā'xmāntza' ē cāmānūni'ca ixtujanca' tī ixlacihu'cu'canī't kentū' qui'hui' ē ixmāpekstokcanī't.

²⁵ I'tāt tzi'sa, Pablo ē Silas ixta'orarlitānūmā'nalh ē ixtapixtli'tanūmā'nalh ē nā ixta-makapāxūimā'nalh Dios. Tachi'ni'n ixtakexmattanūmā'nalh. ²⁶ Xamatkin tzuculh tachiqui tī'ya't. Ixtūtzā'n talhta'm pūlāchi'n tasakā'līlh. Palaj tunca pūlāchi'n talaquī'lh. Qui'hui' jā ixcāmānūcanī't ixtujanca'n ixlipō'ktuca'n tachi'ni'n palaj tunca talakxtulh. ²⁷ Palaj tunca lakahuānli tī maktaka'lhnan ē laktzī'lh laquī'yālh pūlāchi'n. Māxtulh ixcuchilu ē ixlīmān ixmaknicu'tuncan ixpālacata xla' puhuanli tachi'ni'n ixtatzā'lanī'ttza'. ²⁸ Pablo ta'salh palha' ē huanilh:

—Jā tū catlahua'ni'ca milimān. Quilipō'ktuca'n ictanūmā'nauj huā'tzā'.

²⁹ Maktaka'lhna' squi'nli a'ktin pūcās ē tanūlh palaj ē ī'xpipitēlha catatzokostani'lh Pablo ē Silas. ³⁰ Cāmāxtulh ē cākelhasqui'nīlh:

—Chī'xcuhui'n, ctū ixlacasqui'nca na'ictlahua quit na'ica'kapūtaxtu?

³¹ Xlaca'n takelhtūlh:

—Ca'a'ka'i' Māpa'ksīni' Jesucristo ē na'a'kapūtaxtuya' hui'x ē nā chuntza' xalanī'n na minchic.

³² Litā'chihuīna'nca ixtachihuīn Dios tī maktaka'lhnan ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. ³³ Tzamā' tzi'sa, tī maktaka'lhnan cālē'lh Pablo ē Silas ē cāche'kē'ni'lh jā ixcāmātakāhuī'canī't. Ixlipō'ktuca'n tī ixtahui'lāna'lh na ixchic ta'a'kpaxkō'lh palaj tunca. ³⁴ Tī maktaka'lhnan cālē'lh na ixchic ē cāmāhuī'lh. Pāxuhualh xla' ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n na ixchic ixpālacata ta'a'ka't'ni'lh Dios.

³⁵ A'cxni' xkakalh, scujni'n tamacā'lh mayūlhnu' natahuani tī maktaka'lhnan:

—Cacāmakxtekti tzamā' chī'xcuhui'n.

³⁶ Tī maktaka'lhnan māca'tzīnīlh Pablo ē huanli:

—Scujni'n tamāpa'ksīni'lh na'iccāmakxtekān. Chuhua'j cataxtutit ē capintit ē Dios cacālē'ncha'n.

³⁷ Pablo cāhuanilh mayūlhnu':

—Quincātamacni'cni'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't ē quincātāmānūn nac pūlāchi'n ē jā quincātatlahuāni'n justicia, masqui quina'n ictapa'ksiyāuj nac Roma ē ū'tza' iclika'lhīyāuj

quintachihuīnca'n. Chuhua'j tze'k quincātamakatzā'lacu'tunān. Chuhua'j catamilh ū'tunu'n ē caquincātamāxtun.

³⁸ Mayūlhnu' tamāca'tzinīpāl scujnī'n. Xlaca'n tajicua'nli a'cxni' takexmatti tachī'nī'n ixtatapa'ksi nac Roma ē jā cāfihuālh chī'xcuui'n. ³⁹ Cālakminca Pablo ē Silas ē cāsqui'ni'ca tamātzā'nkēn. Cāmāxtuca ē cāsqui'ni'ca catataxtulh nac cā'lacchicni'. ⁴⁰ Pablo ē Silas, a'cxni' ixtataxtunī'tza' nac pūlāchī'n, tatanūlh na ixchic Lidia. Cālaktzī'nca tā'timīn. Pablo ē Silas tamāstā'lh talacapāstacni' ē ta'a'lh.

17

Tatā'kaquī'lh nac Tesalónica

¹ Pablo ē Silas tatētaxtulh nac Anfīpolis ē Apolonia. Tachā'lh nac Tesalónica jā ixyālh a'ktin ixtemploca'n israelitas. ² Pablo ixlīmanīnī't tanū nac templo ē chuntza' cātā'tanūlh. A'ktin quilhtamacuj tū pūjāxcan, Pablo cālītā'chihuīna'lh ixtachihuīn Dios. Chuntza' tlahuapāl ixlītzayama'j ē ixlīcāujquitzisma'j. ³ Pablo cāmāsu'yuni'lh ē cāmāca'tzinīlh ixlacasqui'nca napātīni' ē nalacastālancuana'n Cristo tī Dios lacsacnī't. Cāhuanilh:

—Huā'mā Jesús, tī iccālītā'chihuīna'nān, xla' ū'tza' Cristo.

⁴ Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'lh tū huanli Pablo. Talīstastokli Pablo ē Silas. Nā chuntza' cāmākēxtimīlh lhūhua' tī jā israelitas ē ixtalakachi'xcuui' Dios. Makapitzīn puscan xalaka'tla' nā xlaca'n cāmākēxtimīlh Pablo ē Silas. ⁵ Israelitas tī jā ixta'a'ka'ī', xlaca'n taquicīhlaktzī'lh ē talē'lh ā'makapitzīn tī jā tzeza chī'xcuui'n ē tī xmān ixtalatlā'huan. Tamākēstokli lhūhua' tachi'xcuui't ē tatā'kaquī'lh nac cā'lacchicni'. Līcuesa ixtatanūcu'tun na ixchic Jasón. Ixtamāxtucu'tun Pablo ē Silas ē ixcālīmincu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuui't. ⁶ Jā cāmaclaca ē sakalē'nca Jasón ē makapitzīn huampala tā'timīn. Talē'ni'lh scujnī'n ē palha' cāhuanica:

—Tzamā' chī'xcuui'n tamāmakchuyīnī't ixlīpō'ktu tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj. Nā taminī't huā'tzā'. ⁷ Jasón cāmānūlh na ixchic. Xlaca'n jā talakachi'xcuui' ixlīmāpa'ksīn César. Xlaca'n tahuān a'nampala chā'tin rey ixtacuhuīni' Jesús. Xlaca'n talacasqui'n ū'tza' huā'mā' nalakachi'xcuui' canal.

⁸ A'cxni' takexmatti huā'mā', tatamakchuyīlh tachi'xcuui't ē scujnī'n. ⁹ A'cxni' cālācāxtlahuaca, taxokolh macstī'na'j ē makxtēcca Jasón ē ā'makapitzīn.

Pablo ē Silas nac Berea

¹⁰ Palaj tunca tzamā' tzi'sa tā'timīn tamacā'lh Pablo ē Silas nac Berea. A'cxni' tachā'lh, tatanūlh na ixtemploca'n israelitas. ¹¹ Tzamā' israelitas xalanī'n nac Berea tzej ixtalacapāstacna'n ē jā chī xalanī'n nac Tesalónica. Ixtakexmatcu'tun xatze tachi'huīn ē lakalī lakalī ixtaputzana'ni' na ixtachihuīn Dios palh ixlīcāna' tū huanli Pablo. ¹² Chuntza' ta'a'ka'ī'lh lhūhua' tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Ixlīlhūhua'ca'n tī jā israelitas, lhūhua' puscan xalaka'tla' ē lhūhua' chī'xcuui'n. ¹³ A'cxni' israelitas xalanī'n nac Tesalónica taca'tzilp Pablo ixcālītā'chihuīna'mā'lh nac Berea ixtachihuīn Dios, ē xlaca'n ta'a'lh a'ntza'. Cāchihuīna'makasītzī'ca tachi'xcuui't xalanī'n nac Berea tī jā ixta'a'ka'ī'. Xlaca'n tatā'kaquī'lh. ¹⁴ Palaj tunca tā'timīn tamacā'lh Pablo na ixquilhtūn mar. Silas ē Timoteo tatchokolh nac Berea. ¹⁵ Tī tatā'a'lh Pablo talē'lh nac cā'lacchicni' Atenas ē tataspi'tli nacāmāca'tzīnīcan Silas ē Timoteo catalaka'lh Pablo palaj tunca.

Pablo nac Atenas

¹⁶ Pablo ixcāka'lhīmā'lh Silas ē Timoteo nac Atenas. Tamakchuyīlh ixpālacata laktzī'lh tzamā' cā'lacchicni' ixlītzumakō' ídolos. ¹⁷ Lakalī lakalī ixcātā'lāhuanimā'lh nac templo israelitas ē tī ixtalakachi'xcuui' Dios. Lakalī lakalī ixcātā'lāhuani nac lītāmāuj tī ixtachā'n a'ntza'. ¹⁸ Tatā'chihuīna'nli ā'makapitzīn tī lākskalalhna' chī'xcuui'n. Makapitzīn ū'tunu'n ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n tī ixcāhuanīcan epicúreos. Ā'makapitzīn ixtastālani' ixtamāsu'yunca'n esticos. Makapitzīn tahuānli:

—¿Tū māsu'yumā'lh tzamā' chī'xcu' tī chihuīna'n?

Ā'makapitzīn tahuānli:

—Huā'mā māsu'yumā'lh ixdiosesca'n makatīyātī'n.

Tahuānli huā'mā' ixpālacata Pablo ixcālīmāsu'yuni' Jesús ē chī nalīlacastālancuana'nca'n. ¹⁹ Chī'paca Pablo ē lē'nca nac Areópago jā ixtatalacxtīmī makapitzīn scujnī'n ē tahuānli:

—Quīna'n icca'tzīcu'tunāuj huā'mā' xasāsti' tachi'huīn tū māsu'yū'ya'. ²⁰ Hui'x ta'nī'ta' ē quilāmāsu'yuni'yāuj tū jā maktin icxexmatnī'tauj. Icca'tzīcu'tunāuj tūchu huānīcu'tun huā'mā'.

²¹ Ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac Atenas ē xamini' tī ixtahui'lāna'lh a'ntza', xlaca'n jā tū ixtatlahuacu'tun xmān ixtahuāncu'tun ē ixtakexmatcu'tun tū xalacsāsti'.

²² Pablo ixyālh na ixlacatīnca'n tī ixtatakēstoknī't nac Areópago ē cāhuanilh:

—Chi'xcuhui'n xalanī'n nac Atenas, hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit mindiosesca'n. Chuntza' tasu'yu. ²³ A'cxni' ictētaxtulh, iclaktzī'lh tū laktaquilhpūtayā'tit hui'xina'n. A'tza' icmaclalh a'ktin pūmacamāstā'n jā tazto'kni' tzamā' tachihiūn: “Ixla' quindiosca'n tī jāna'j iclakapasāuj.” Quit iccātā'chihuīna'mā'n hui'xina'n ixpālacata huā'mā' Dios tī laktaquilhpūtayā'tit masqui jāna'j lakapasā'tit.

²⁴ Dios tlahualh cā'quilhtamacuj ē ixlīpō'ktu tū a'nan. Xla' māpa'ksikō' a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Xla' jā hui'lh nac templo jā xamacani'tlahua. ²⁵ Xla' jā maclacasqui'n tachi'xcuhui't catamaktāyalh. Xla' jā tū sputni'. Ixlimāpa'ksin līhui'lāna'uj ē lījaxāna'nāuj ē pō'ktu līka'lhīyāuj.

²⁶ Dios līmātzumalh tachi'xcuhui't ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ixpālacata chā'tin chi'xcu' tī ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Dios cāmāsu'yuni'lh ixquilhtamacujca'n chī natalilatama ē jāchu natatahui'la. ²⁷ Xla' lacasqui'n naputzayāuj ē hua'chi namacaputzayāuj palh namaclayāuj Dios masqui hui'lh na quilacatzuna'jca'n. ²⁸ Ixlimāpa'ksin līhui'lāna'uj quina'n ē ilatā'lhuanāuj ē ilatā'kchokoyāuj. Chā'tin chī hui'xina'n tī lactzēhuanī't ixtachihuīn, ū'tza' huanlī chuntza': “Nā quina'n ixlacstīn.” ²⁹ Palh quina'n ixlacstīn Dios, jā capuhuanui Dios hua'chī oro ē plata ē chihuix tū cāxtlahualh chā'tin chi'xcu' xmān chī ixtalacapāstacni' xla'. ³⁰ A'cxni' jāna'j ixtacā'tzī tachi'xcuhui't jā tū, Dios xmān cālaktzī'lh ē jā tū cātlahuani'lh. Chuhua'j cāmāpa'ksī Dios catalakpalīlh ixtalacapāstacni'ca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuahuālh nac cā'quilhtamacuj. ³¹ Dios līlacsacli' a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāpūtzāna'nī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nacāpūtzāna'nī chuntza' chī ixlacasqui'nca. Dios lacsacni't chā'tin chi'xcu', Jesucristo, tī nacāpūtzāna'nī tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Huā'mā' tzej ca'tzīcan ixpālacata Dios mālacastālancuanīlh Jesucristo —cāhuanīlh Pablo.

³² A'cxni' tachi'xcuhui't takexmatli chī nalacastālancuana'nca, makapitzīn tatzuculh talakapala. Ā'makapitzīn tahuani:

—Nā'iccākexmatni'yān ā'maktin ixpālacata huā'mā'.

³³ Pablo cāmāxteklī. ³⁴ Ā'makapitzīn tatalacxtimīlh ē ta'a'ka'tī'lh. Nā a'ka'tī'lh Dionisio, chā'tin scujni' tī ixtatalacxtimī nac Areópago. Nā a'ka'tī'lh chā'tin puscāt tī ixuanican Dámaris ē ā'makapitzīn huampala.

18

Pablo nac Corinto

¹ Ā'līstān Pablo taxtulh nac Atenas ē a'lh nac Corinto. ² Tā'lāpāxtokli chā'tin israelita tī ixtacuhui'nī Aquila xala' nac Ponto. Xla' ē ixpuscāt, tī ixuanican Priscila, ixtataxtuni'tcus nac Italia. Xapuxcu' Claudio ixcāmāpa'ksinī't ixlīpō'ktuca'n israelitas catataxtukō'lh nac Roma. Ū'tza' talitaxtulh Aquila ē Priscila. Pablo cālaka'lh. ³ A'tza' cātā'tachokolh ixpālacata ixtā'chuntza' ixtascujūtca'n ixuanī't. Ixtascuja ē ixtatlahua a'cchic. ⁴ Pablo ixcāmāsu'yuni' nac templo ixtayama'jān ixlīpō'ktu quilhtamacuj tū ixpūjāxcan. Ixcāmā'a'ka'tī'nicu'tun israelitas ē nā tī jā israelitas.

⁵ Silas ē Timoteo tataxtulh nac Macedonia ē tachā'lh nac Corinto. A'cxni' xla'ca'n tachā'lh, Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios. Ixcāhuanimā'lh tachi'xcuhui't israelitas Jesús ū'tza' Cristo tī Dios ixlacasacni't. ⁶ Xlaca'n tatā'lāhuanīlh ē talakapalalh. Pablo tincxli ixlū'xu' na ixlacatīnca'n ē cāhuanīlh:

—Hui'xina'n līpinā'tit cuenta tū nacā'a'kspulayān. Quit jātza' quincuenta. Chuhua'j nā'iccālaka'n tī jā israelitas.

⁷ A'lh ē chā'lh na ixchic tī ixuanican Justo. Xla' ixlakachi'xcuhui' Dios. Ixka'lhī ixchic ixlacatzuna'j ixtemploca'n israelitas. ⁸ A'ka'tī'lh Crispo, tī xapuxcu' xala' nac templo. Nā ta'a'ka'tī'kō'lh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n na ixchic. Chuntza' chā'lhūhua' xalanī'n nac Corinto takexmatli tū huanlī Pablo ē ta'a'ka'tī'lh ē ta'a'kpxali. ⁹ Pablo lakachuyalh tzamā' tzi'sa. Māpa'ksinī' huanīlh:

—Jā caji'cuānti. Jā camakxtekti chihuīna'na'. ¹⁰ Quit icmaktaka'lhān. Jā tū catitlahuani'ca. A'nan lhūhua' tachi'xcuhui't nac huā'mā' cā'lacchicni' tī naquintastālani'.

¹¹ Pablo tachokolh a'ktin cā'ta ā'i'tāt. Ixcāmāsu'yuni' ixtachihuīn Dios.

¹² A'cxni' Galión ixlīgobernador ixuanī't nac Acaya, ē israelitas ixlīpō'ktuca'n ixtatā'lāquiclhaktzī'n Pablo. Talē'lh jā ixtlahuacan justicia. ¹³ Tahuani'lh gobernador:

—Huā'mā' chi'xcu' chihuīna'makasītzi' tachi'xcuhui't. Xtum chī cāhuanī catalaktaquilhpūtalh Dios, ē jā chī tazto'kni' na quilimāpa'ksīnca'n.

¹⁴ A'cxni' Pablo ixchihuīna'ncu'tun, Galión cāhuanīlh israelitas:

—Palh tlahuanī't cahuālh a'ktin tū jā tze, o palh maknīni'nī't cahuālh, quit xa'iccākexmatni'n līlacatzucu hui'xina'n, israelitas. ¹⁵ Hui'xina'n līmālapū'yā'tit xmān tū

māsu'yu ē a'ktin tacuhuīni' tū māpācuhuī ē tū milīmāpa'ksīnca'n. Hui'xina'n caputzāna'nī'tit. Quit jā icputzāna'nīcu'tun huā'mā'.

¹⁶ Cāmāxtulh jā ixtlahuacan justicia. ¹⁷ Ixlipō'ktuca'n talhūhua'chi'palh Sóstenes, tī xapuxcu' xala' nac templo, ē tatucslī na ixlacatīn gobernador. Galión jā tū cāhuanilh.

Pablo a'lh ixlīmaktu'tun nalē'n makat xatze tachihuīn

¹⁸ Pablo tahuī'lapālh ā'a'klhūhua' quilhtamacuj. Ā'listān cāmāxteklī tā'timīn ē pū'a'lh barco nac Siria. Nā Priscila ē Aquila tatā'a'lh. Tā'ksitpūxtulh ē ū'tza' līmākentaxtūlh ixpromesa nac Cencrea. ¹⁹ A'cxni' tachā'lh nac Efeso, Pablo a'ntza' cāmāxteklī. Tanūlh nac templo ē ixcātā'chihuīna'mā'lh israelitas tī ixtatakēstoknī't a'ntza'. ²⁰ Tahuanih Pablo ixtachokolh ā'chulā' a'ntza'. Pablo jātza' lacasqui'nli. ²¹ A'cxni' cātā'lāmāxteklī Pablo cāhuanilh:

—Ixlacasqui'nca quit tunca na'ica'n nac Jerusalén jā nala cā'tani'. Na'ictaspi'tpala palh Dios lacasqui'n.

Pablo taxtulh nac Efeso ē pū'a'lh barco.

²² Pablo chā'lh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén ē cātā'chihuīna'nli tī ixta'a'ka'tīnī't, ē a'lh tancā'n nac Antioquía. ²³ Tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj ē taxtulh ē a'lh ē tētaxtutēlhalh nac a'katunu' cā'lacchicni' xala' nac Galacia ē Frigia. Ixcāmāhuixcānitēlha ixlipō'ktuca'n tī ixta'a'ka'tīnī't.

Apolos a'kchihuīna'nli nac Efeso

²⁴ Ixui'lh chā'tin chi'xcu' israelita xala' nac Alejandría tī iuxanican Apolos. Xla' chā'lh nac Efeso. Huā'mā' chi'xcu' tzej ixchihuīna'n hua'chi tī i'sca'tnī't. Tzej ixca'tzi ixtachihuīn Dios. ²⁵ Xla' i'sca'tnī't ixlīmāpa'ksīn Dios. Līchihuīna'lh ixlīlī'huī'qui. Tzej ixmāsu'yu ixpālacata Jesús, masqui ixcātzi xmān ixlīmā'kpxān Juan. ²⁶ Apolos tzuculh chihuīna'n na ixtemploca'n israelitas ē jā ixjicua'n. Priscila ē Aquila takexmatlī ē talē'lh ā'lacatin ē ā'chulā' tzej tamāsu'yuni'lh ixpālacata Dios. ²⁷ Apolos ixa'ncu'tun nac Acaya. Tā'timīn tahuanih tze ē na'a'n. Cāmācā'ni'ca a'ktin carta tā'timīn xalanī'n nac Acaya ē cāhuanica catamānūlh Apolos na ixchicca'n. A'cxni' chā'lh Apolos, lhūhua' cāmaktāyalh tī ixta'a'ka'tīnī't ixpālacata ixtalakalhu'mān Dios. ²⁸ Lhūhua' līmāpa'ksīn Apolos ixcālītā'lāhuani israelitas ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n. Ē ixcāskāhuī'kō'. Ixmāsu'yu ixtachihuīn Dios chí Jesús chu ū'tza' Cristo tī Dios ixlacsacnī't.

19

Pablo nac Efeso

¹ A'cxni' Apolos ixui'lh nac Corinto, Pablo ixtētaxtunī'ttza' nac lacstī'na'j cā'lacchicni' nac cā'sipejī' ē chā'lh nac Efeso. A'ntza' cātā'lāpāxtoklī ā'makapitzīn tī ixta'a'ka'īnī't ² ē cākelhasqui'nīlh:

—¿Chā maktīnī'ntit Espīritu Santo a'cxni' a'ka'tī'tit?

Xlaca'n tahuanih:

—Jā maktin ickekmatnī'ta'uj palh māstā'can Espīritu Santo.

³ Pablo cākelhasqui'nīlh:

—¿Tīchu cāmāsu'yuni'n na'a'kpxā'tit?

Xlaca'n takelhtīnī'lh:

—Quina'n ica'kpxaxi chuntza' chí ixquincāmāsu'yuni'yān Juan.

⁴ Pablo cāhuanilh:

—A'cxni' ixmā'kpxā'īnī'n Juan ixcāhuani tachi'xcuhuī't: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē ca'a'ka'tī'tit tī namin ā'līstān.” Ū'tza' huanicu'tun Jesús.

⁵ A'cxni' takexmatlī huā'mā', talī'a'kpxā'li na ixtacuhuīni' Jesús. ⁶ A'cxni' Pablo cā'a'cpūhuī'līh ixmacan, Espīritu Santo tanūlh na ixlīstacna'ca'n. Xlaca'n tachihuīna'nli xtum tachihuīn tū jā ixtaca'tzi, ē talichihuīna'nli ixtachihuīn Dios. ⁷ Ixlipō'ktuca'n xlaca'n hua'chi kelhacāujtu' chi'xcuhuī'n.

⁸ A'ktu'tun mālhcu'yu' Pablo ixtanū na ixtemploca'n israelitas ē ixmāsu'yu ē jā ixjicua'n. Ixcālītā'chihuīna'n ē ixcāmā'a'ka'tī'nīcu'tun chí māpa'ksīni'n Dios. ⁹ Makapitzīn lacxumpin ixtahuani't ē jā ixta'a'ka'tī'. Ixtalakapala xasāsti' tamāsu'yun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't. Pablo cā'a'kxtekmake'lh ē cālē'lh tī ixta'a'ka'tī'. Ixchihuīna'n pō'ktu quilhtamacuj na ixpūscuela Tiranno. ¹⁰ Chuntza' hasta tlhualh a'ktu' cā'ta. Chuntza' takexmatlī ixtachihuīn Māpa'ksīni' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Asia, tī israelitas ē nā tī jā israelitas. ¹¹ Dios mātlahuīlh Pablo laka'tla' lī'a'cnīn. ¹² Pixtahua'ca' ē lu'xu' tū talitoklīhli Pablo, ē a'cxni' talē'ni'lh ta'jatatlani'n, cātāpānūni'lh ixta'jatatca'n. Cāmāxtuni'ca tū jā tze'ya ū'ni' tū ixtaka'lhī.

¹³ Ixtahuī'lāna'lh makapitzīn xantīlhnī' israelitas tī ixtalatlā'huan a'katunu' cā'lacchicni'. Xlaca'n, na ixtacuhuīni' Jesús, talīmāxtucu'tunli tū jā tze'ya ū'ni'. Cāhuanica tū jā tze'ya ū'ni':

—Iccālīmāpa'ksiyān hui'xina'n na ixtacuhuīni' Jesús, tū māsu'yumā'lh Pablo, cataxtutit.

¹⁴ Tí ixtatlahua huā'mā', xlaça'n kelhatojon ixka'hua'chan chā'tin israelita tí ixuanican Esceva tí xapuxcu' pálej. ¹⁵ A'cxni' huanica chuntza', já tzeya ū'ni' cākelhtlil:

—Iclakapasa Jesús ē icca'tzī tīchu Pablo. Hui'xina'n já iccālakapasa'n. ¿Tīchu hui'xina'n?

¹⁶ Chī'xcu' tí ixka'lhī já tzeya ū'ni' cālaktu'jnunli ē ixka'lhī litli' hui'qui ē cāskāhuī'lh xantilhni'. Xlaça'n tataxtulh nac chic ē tatzā'lah makhpi'mpi'li'n ē tatakāhuī'nīt. ¹⁷ Taca'tzikō'lh huā'mā' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso, tí israelitas ē nā tí já israelitas. Tajicua'nkō'lh. Chuntza' ā'chulā' tamāka'tli'lh Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Lhūhua' tí ixta'a'ka'tī'nī'tcus tamilh ē tahuanih Dios tū já tze ixtatlahuanī't. ¹⁹ Lhūhua' ū'tunu'n, tí xantilhni' ixtahuani't, tamākēstokli ixlībroca'n ē talhcuyulh na ixlacatīnca'n ixlīlhūhua'. Tatlahualh ixuentaca'n ē ixtaxokoni't itāt ciento mil tumīn xaplata. ²⁰ Ā'chulā' a'kahuanli ixtachiuhīn Māpa'ksīni' ē ā'chulā' ixtasu'yutēlha ixlīli' hui'qui Dios.

²¹ A'cxni' ixa'kspulanī'ttza' huā'mā', Pablo puhuanli natētaxtu nac estado Macedonia ē nac Acaya ē na'a'n nac Jerusalén. Pablo huanli:

—Pūla na'ica'n nac Jerusalén ē ā'listān ixlacasqui'nca na'ica'n nac Roma.

²² Cāmacā'lh nac Macedonia chā'tu' ixmaktāyana', Timoteo ē Erasto. Pablo tachokolh a'klhūhua' quilhtamacuj nac Asia.

Tatā'kaquī'lh xalanī'n nac Efeso

²³ Tzamā' quilhtamacuj taka'lhīlh a'ktin tā'kslokōn ixpālacata xatze tachiuhīn. ²⁴ Ixū'lh chā'tin chī'xcu' tí ixtacuhūni' Demetrio. Xla' platero ixuanī't. Plata ixcālitlahua lacstī'na'j tí ixtemplo dios Diana. Demetrio ē tí ixtatā'scuja lhūhua' ixtalitlaja. ²⁵ Demetrio cāmākēstokkō'lh ixlipō'ktuca'n tí nā ū'tza' ixtalīscuja. Cāhuanilh:

—Chī'xcuhui'n, hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā' tascujūt ū'tza' litlajayāuj. ²⁶ ¿Ē já ca'tziyā'tit o já kexpa'tā'tit tū a'kspulanī'lh nac Efeso ē na ixlipō'ktu nac Asia? Huā'mā' Pablo cāmā'a'ka'tī'nī't lhūhua' tachi'xcuhui't. Cālakpalīni'lh ixtalacapāstacni'ca'n. Cāhuanī tū ixtamacani'tlaujca'n chī'xcuhui'n já ū'tza' dios. ²⁷ Quit icjicua'n tzamā' quintascujūtca'n nasputa ē jātza' cati'a'ka'tīca ixtemplo xaka'tla' quimpāxca'ttzi'ca'n Diana. Jātza' catihuanca palh ka'tla' Diana tū talaktaquilhpūta chuhua'j xalanī'n nac Asia ē ixlipō'ktu cā' quilhtamacuj —cāhuanilh Demetrio.

²⁸ A'cxni' takexmatli huā'mā', tasitzi'lh ē tata'salh ē tahuanih:

—Jka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tí xalanī'n nac Efeso!

²⁹ Palaj tunca tasitzi'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac Efeso. Cāchi'paca Gayo ē Aristarco ē cāsakalē'nca já ixtatakēstokmā'nalh. Tzamā' chā'tu' chī'xcuhui'n xalanī'n nac Macedonia ixtatā'scuja Pablo. ³⁰ Pablo ixtanūcu'tun na ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcuhui't. Tā'timīn já tamakxteklī. ³¹ Makapitzīn scujnī'n xalanī'n nac estado Asia, xlaça'n ix-amigo Pablo ixtahuani't. Tahuanih já ca'a'lh nac pūstastokni'. ³² Makapitzīn a'ntza' já ixtatakēstokni't tata'salh palha' ē tahuanih catūhuāl. Ā'makapitzīn huampala tahuampāl xtum. Chuntza' tatamakchuyikō'lh ixlipō'ktuca'n já ixtatakēstokni't. Já ixtaca'tzī ixlīlhūhua' tīchu ixpālacata ixtalitakēstokni't. ³³ Māxtuca Alejandro ixlacpu'na'itātca'n ixlīlhūhua'. Israelitas ta'a'clhta'nclē'lh na ixlacatīnca'n. Alejandro cāmācahuani'lh cataquilhca'cslalh. Xla' ixtamaktāyacu'tun na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. ³⁴ A'cxni' ca'tzīca palh xla' israelita ixuanī't, tata'salh lacxtim chī'a'ktu' hora ē tahuanih:

—Jka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n quina'n tí xalanī'n nac Efeso!

³⁵ A'cxni' secretario ixcāmāquilhca'cslīni'ttza' ixlīlhūhua', xla' huanli:

—Iccāhuaniyān chī'xcuhui'n xalanī'n nac Efeso. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n ū'tza' xamaktaka'lhna' ixtemplo xaka'tla' Diana, quimpāxca'ttzi'ca'n, ē nā ixídolo tū mincha' nac a'kapūn. ¿Ē hui'lh tí já ca'tzī huā'mā'? ³⁶ Jála catihuanca já ixlīcāna' huā'mā'. Chuntza' hui'xina'n caquilhca'csla'tit ē tzej calacapāstactit tū tlaha'yā'tit. ³⁷ Hui'xina'n cālīta'nī'ta'ntit huā'tzā' tzamā' chī'xcuhui'n. Xlaça'n já tū tatlahuanī'nīt tzamā' quimpāxca'ttzi'ca'n ē já talīchihuīna'nīt. ³⁸ Palh Demetrio ē tí tatā'scuja talāmakasitzi'lh ā'makapitzīn, ū'tza' lī'a'nān pūchihuīn ē juez. Catamālacapū'lh. ³⁹ Palh catūhuāl talacasqui'n xlaça'n, cataputzāna'nīlh a'cxni' tatakēstokkō' scujnī'n natlahuacan justicia. ⁴⁰ Quit icjicua'n naquincātālīmālcusu'yuyān tā'kaquī'lh ixpālacata tū a'kspulalhcus. ¿Chī nakhelīnī'nāuj quina'n palh naquincātakelhasqui'nīyān tū ixpālacata takēstokni'ta'ntit ē ta'sapā'na'ntit?

⁴¹ Chuntza' lī'a'ksputli chihuīna'n secretario ē cāmāca'lh na ixchicca'n.

20

Pablo a'lh nac Macedonia ē nac Grecia

¹ A'cxni' taquilhca'cslakō'lh tza', Pablo cāmāta'satīnīni'lh tā'timīn. A'cxni' ixcāmāxqui'nīt tza' talacapāstacni', cāmāxteklī ē taxtulh ē a'lh nac Macedonia. ² A'cxni' ixlātā'huan nac Macedonia, ixcāmāxqui' talacapāstacni' tā'timīn. Ā'listān chā'lh já ixmāpa'ksīni'ntza' Grecia. ³ A'ntza' ixū'lh a'ktu'tun mālhcuuyū'. Ixlacapāstacmā'lh na'a'n nac barco nac Siria. Israelitas

ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī Pablo. Ū'tza' Pablo lilacpuhuampāl̄h natētaxtu nac Macedonia. ⁴ Tatā'a'lh nac Asia, Sópater xala' nac Berea, ē Aristarco ē Segundo xalanī'n nac Tesalónica, ē Gayo xala' nac Derbe ē nā Timoteo. Nā tatā'a'lh Tíquico ē Trófimo xalanī'n nac Asia. ⁵ Tzamā' chī'xcuuhī'n xapūla tachā'lh nac cā'lacchicni' Troas ē a'ntza' quincātaka'lhīn. ⁶ Quina'n ictaxtūj nac Filipos a'cxni' a'ksputli cā'tani' a'cxni' ixa'can pāntzīn tū jā ixka'lhī levadura. Icpū'a'uj barco ē ixli'a'kquitzis quillhtamacuj iccālakhā'uj nac Troas. A'ntza' ictahui'lauj a'ktojon quillhtamacuj.

Pablo ixuī'lh nac Troas

⁷ Xapūla quillhtamacuj a'cxni' tanūlh semana, tatakēstokli tī ixta'a'ka'ī' natamāpitzi pāntzīn. Pablo cātā'chihuīna'nli. Xla' ixpuhuamā'lh palh na'a'n ixlīlakalī. Mālh mā'nīlh ixtachihuīn hasta i'tāt tzi'sa. ⁸ A'ntza' jā xa'ictakēstokni'ta'uj tālh mā'n na ixli'a'ktu'tun piso nac chic. Lhūhua' pūcās ixa'ca'lh. ⁹ Chā'tin ka'hua'cha tī ixuanican Eutico ixuī'lh nac ventana. I'lhatacu'tun ixpālacata Pablo lhūhua' chihuīna'nli. A'listān lhtatahui'lh ē kelhtun mincha' ixli'a'ktu'tun nac piso. Quīsacca xanīn. ¹⁰ Pablo yujli ē taquillhpūtalh ē laktzi'lh ē sko'ka'lh. Cāhuanilh tā'timīn:

—Jā cajicua'ntit. Xla' lakahuan.

¹¹ Pablo tahua'ca'lh ē māpitzi'lh pāntzīn ē hua'lh. Cā'a'kchihuīna'ni'pāl̄h hasta jā xkakah. A'listān a'lh. ¹² Lē'nca ka'hua'cha xalakahuan ē tapāxuhualh.

Ica'uj nac Mileto

¹³ Quina'n icpūlauj ē icpū'a'uj barco nac Asón jā Pablo ixtanūcu'tun nac barco. Chuntza' icchihuīna'uj ixpālacata xla' ixtlā'huana'a'ncu'tun hasta nac Asón. ¹⁴ A'cxni' quincāmaclan nac Asón, quincātā'tanūn nac barco. A'listān icchā'uj nac Mitilene. ¹⁵ Ictaxtūj a'ntza' nac a'ktin barco. Ixlīlakalī icchā'uj ixlacatīn Quío. Ixlīlakalī huampala ictalacatzuna'jūj Samos. A'listān icchā'uj nac Troglío. Ixlīlakalī icchā'uj nac Mileto. ¹⁶ Pablo ixlacapala ixpālacata ixtahui'lacu'tun nac Jerusalén tzamā' quillhtamacuj tū huanican Pentecostés. Ū'tza' jā litanūcu'tunli nac Efeso ē jā tahui'lacu'tunli lakma'j nac Asia.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Efeso

¹⁷ A'cxni' xa'icui'lāna'nchāujcus nac Mileto, Pablo cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo nac Efeso. ¹⁸ A'cxni' talakhā'lh, Pablo cāhuanilh:

—Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'icli'latlā'luan na milacāfīnca'n pō'ktu quillhtamacuj hasta xapūla quillhtamacuj a'cxni' icmilh nac Asia. ¹⁹ Quit xa'ictā'scuja Māpa'ksīni'. Quit jā maktin ka'tla' icmakca'tzilh. É icpātīni'lh ē lhūhua' tū ixquina'kspula ixpālacata israelitas ixquintalīchihuīna'nī'ttza'. ²⁰ Quit tzej xa'iccāmāsu'yuni'n ixlipō'ktu tū hui'xina'n namac lacasqui'nā'tit. Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n na ixlacatīnca'n tachi'xcuuhī't ē na minchicca'n. ²¹ Israelitas ē nā tī jā israelitas xa'iccāhuani: “Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē cakexpa'tni'tit Dios ē calipāhua'ntit qui Māpa'ksīni'ca'n Jesucristo.”

²² 'Chuhua'j ica'mā'lh nac Jerusalén. Espiritu Santo quimacā'mā'lh. Quit jā icca'tzi tū naquina'kspulayācha'. ²³ Quilīmān icca'tzi ixlipō'ktu cā'lacchicni' jā ica'n, Espiritu Santo quimacā'tzīni' naquinchī'can ē na'icpātīni'n. ²⁴ Pō'ktu huā'mā' jā quincā'tzani'. Quit jā iclakca'tzan quilatamat. Xmān lipāxuhua icmāspūtūcu'tun quintascujūt ē icmākentaxtūcu'tun tū quimacamaxqui'lh Māpa'ksīni' Jesús. Quimacamaxqui'lh na'icli'chihuīna'n xatze tachihuīn tū quincāhuaniyān ixtalakalhu'mān Dios.

²⁵ 'Quit icca'tzi jātza' quintilālaktzi'uj milipō'ktuca'n hui'xina'n, tī xa'iccāhuani'ltā'luanān chī māpa'ksīni'n Dios. ²⁶ Ū'tza' quit chuhua'j iccālīhuanicu'tunān quit icmākentaxtūni'ttza' tū ixquimacamaxqui'can't mimpālacataca'n. Jātza' iclē'n cuenta. ²⁷ Quit iccāmāsu'yuni'nī'ta'n ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios. Nūn tū icmātzē'kli. ²⁸ Chuhua'j cacuentatlahua'tit chī nalatā'kchokoyā'tit. Nā cacāmaktaka'lhī't tī ixlacstīn Dios. Espiritu Santo cāmacamaxqui'nī'ta'n nacāmaktaka'lhā'tit chī maktaka'lhna'nī'n purecu. Māpa'ksīni' cālītāmāhualh ixka'lhni' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. ²⁹ Quit icca'tzi a'cxni' na'ica'n, nacātalu'na'tanūyān chī'xcuuhī'n. Xlaca'n hua'chī misini'n lījica'ni' tū tamālakspūtū purecu. Nūn macstī'na'j catīlakalhu'manli ixlacstīn Dios. ³⁰ Nā makapitzīn hui'xina'n natatzucu cāta'a'kskāhu'yān ē nacātāmāxtucu'tunān makapitzīn hui'xina'n ixpālacata nacāstālanī'yā'tit ū'tunu'n. ³¹ Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit chī xa'iccāmāxqui'yān talacapāstacni' tzi'sa ē cā'cuhuīni' a'ktu'tun cā'ta hasta iccalhuanli.

³² 'Chuhua'j quit icscqui'ni' Dios ū'tza' cacāmaktaka'lhni' hui'xina'n. É hui'xina'n ka'lhī'yā'tit tachihuīn tū quincātahuaniyān ixtalakalhu'mān Dios. Tzamā' tachihuīn tzē nacāmāxqui'yān līlī'huī'qui ē tzē nacāmāxqui'yān tū natamaktīni'n ixlipō'ktuca'n tī Dios cātīlhuani't lactze. ³³ Quit jā iclakca'tzani't ixtumīn ē ixoro ē ixlu'xu' ā'chā'tin. ³⁴ Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'icli'cuja quimacan ē chuntza' xa'iclihuā'yan quit ē tī ixquintatā'lahuī'lāna'lh. ³⁵ Nā

chuntza' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n cascujtīt ē cacāmaktāya'tit tī cāspuṭni' tū tamaclacascuī'n. Calacapāstactit chī huanlī Māpa'ksīni' Jesús: “Á'chulā' līpāxuhuanac a'cxni' mātā'can ē jā a'cxni' maktīni'ncan.”

³⁶ A'cxni' Pablo chihuīna'nkō'lh, tatzokostalh ē cātā'orarilīh ixlīpō'ktuca'n. ³⁷ Tacalhuankō'lh ixlīpō'ktuca'n ē tasko'ka'lh Pablo ē tamu'sulh. ³⁸ Pablo iccāhuaninī't jātza' maktin catitalaktzī'lh. Ū'tza' ixtalīlīpuhan. Á'listān taquixteklī hasta nac barco.

21

Pablo a'lh nac Jerusalén

¹ Iccāmaktēkui tā'timīn ē ictōjōuj nac barco ē lacatza'j ica'uj nac Cos. Ixlīlakalī icchā'uj nac Rodas ē ā'listān icchā'uj nac Pátara. ² A'ntza' icmaclauj a'ktin barco tū ixa'mā'lh nac Fenicia. Ictōjōuj nac barco ē ica'uj. ³ A'cxni' ictētāxtūj makat, iclaktzī'uj quimpāxtūnca'n Chipre a'ntza' jā pu'nahuīlh macstī'na'j tī'ya't. Ica'uj nac Siria. Á'listān icchā'uj nac Tiro icxpālacata barco natēxtēka ixtacu'ca'. ⁴ A'ntza' iccāmaclauj tī ixta'a'ka'tī ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktojon quilhتامacuj. Espīritu Santo iccāhuaninī't tū na'a'ksipula. Ū'tza' tā'timīn talīhuanilīh Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ⁵ Ixlī'a'ktojon quilhتامacuj ictaxtūj. Quincātātā'a'n, hasta iclachtaxtukō'uj nac cā'lacchicni', ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'tī ē icxpuscātca'n ē iccamana'ca'n. A'cxni' icchā'uj na icxuilhtūn mar, ictatzokostauj ē icrorarlauj. ⁶ Á'listān iclāsko'ka'uj ē iclāmaktēkui. Quina'n ictōjōuj nac barco ē xlaca'n atasapī'palh na icxhicca'n.

⁷ Ictaxtūj nac Tiro ē icchā'uj nac Tolemaida. A'ntza' ica'kspuṭni' iclatā'kchokoyāuj nac mar. Iccāmaclauj tā'timīn a'ntza' ē iccātā'tachokouj ū'tunu'n a'ktin quilhتامacuj. ⁸ Ixlīlakalī huampala ictā'taxtūj Pablo. Iccā'uj nac cā'lacchicni' Cesarea. A'ntza' ictanūj na icxhich Felipe tī ixmāsu'yu xatze tachihuīn ixa' Jesucristo. Xla' chā'tin ixlīkelhatojonca'n maktāyana'nī'n xalanī'n nac templo. Ictā'tachokouj ū'tza'. ⁹ Xla' iccāka'lhī kelhatā'ti' ixtzu'ma'jan tī jāna'j ixtatamakaxtoka. Xlaca'n ixtalichihuīna'n tū Dios iccāmāca'tzīnī'nī't. ¹⁰ A'ntza' ictachokouj a'klhūhua' quilhتامacuj. Chilh chā'tin chí'xcu' xala' nac Judea tī ixuanican Agabo. Ū'tza' ixuan tū na'a'nan. ¹¹ Xla' quincālakchin ē tayalh t'cinturón Pablo ē litantūchī'ca ē nā limacachī'ca ē huanli:

—Espīritu Santo huanli: “Chuntza' nac Jerusalén israelitas nā natāchī' ixtēcu' huā'mā' cinturón ē nacāmamacaxquī'can tī jā israelitas.”

¹² A'cxni' icckexmatui huā'mā', quina'n ē nā xalanī'n nac Cesarea icuanuij Pablo jā ca'a'lh nac Jerusalén. ¹³ Pablo kelhtīnī'lh ē quincākelhasquī'nī'n:

—¿Tū icxpālacata līcalhua'nā'tit hui'xina'n? ¿Tū icxpālacata quilhāmāmakchuyīyāuj? Quit iclīhui'līnī't naquinchī'can ē naquimāknīcan nac Jerusalén icxpālacata Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁴ A'cxni' jāla icmālapuhuanūj jā ca'a'lh nac Jerusalén, jātza' ā'chulā' icuanuij. Xmān huā'mā' icuanui:

—Calalh tū ixtalacasquī'nīn Māpa'ksīni'.

¹⁵ Á'listān ictacāxi ē ica'uj nac Jerusalén. ¹⁶ Quincātātā'a'n makapitzīn tā'timīn xalanī'n nac Cesarea ē nacacāxi ē na icxhich Mnason xala' nac Chipre. Xla' makāstza' ixa'ka'tī'nī't. A'ntza' na icxhich ictētachokouj.

Pablo laka'lh Jacobo

¹⁷ A'cxni' icchā'uj nac Jerusalén, tā'timīn tapāxuhualh a'cxni' iclāpāxtokui. ¹⁸ Ixlīlakalī quina'n ē Pablo iclakchā'uj Jacobo. A'ntza' ixtahuī'lāna' ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' lītā'timīn. ¹⁹ Pablo cātā'chihuīna'nli ē ā'listān cāhuanilīh pō'ktu chí Dios maktāyalh tū līhualh na iclacpu'na'itātca'n tī jā israelitas. ²⁰ A'cxni' takexmatli xlaca'n tamakapāxuilh Dios. Tahuanih Pablo:

—Tā'tin, hui'x ca'tziya' līhūhua' miles israelitas ta'a'ka'tī'nī't. Kēxtim takexmatni' līmāpa'ksin tū maxquī'ca Moisés. ²¹ Cāmāca'tzīnīcanī'ttza' hui'x cāmāsu'yuni'ya' israelitas, tī tahuī'lāna'ncha' na iccā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n, ē cāhuanī'ya' jā catakexmatni'lh Moisés. Tahuan hui'x cāmāsu'yuni'ya' jā icxlacasquī'nca icxka'hua'chancia'n nataka'lhī ixtasmani'ca'n israelitas ē jā icxlacasquī'nca natatlahua ixtahuī'latca'n israelitas. ²² Chuhua'j, ¿tū natlahuayāuj? Tzamā' tachi'xcuhūit natatakēstoka a'cxni' nataka'tzi palh ta'nī'ta'. ²³ Chuntza' hui'x catla'hua' tū na'iccāhuanīyān. Tahuī'lāna'lh kelhatā'ti' chí'xcuhūīn na quilacpu'na'itātca'n. Xlaca'n natamākentaxtū tū tamālacnūnī't. ²⁴ Cacālī'pi ē catalacpa'lhīt ē hui'x nacāxokonuni'ya'. Á'listān xlaca'n tzē nacā'a'csitcan. Chuntza' naca'tzīkō'can jā iclīcāna' chí līchihuīna'nca'na' hui'x. Á'chulā' nā nalaktzī'ncan nā hui'x kexpa'tni'ya' līmāpa'ksin. ²⁵ Quina'n iccāmāca'ni'nī'ta'uj a'ktin carta tī jā israelitas tī ta'a'ka'tī'nī't. Iccāhuanīuj tū icpuhuanūj quina'n. Iccāhuanīuj: “Camākentaxtūtīt xmān huā'mā': jā tihua'yā'tit quīnīt tū hui'līnī'canī't ídolos ē jā tihua'yā'tit ka'lhni' nūn quīnīt ixa' animalh tū ta'a'kpixchī'nī't. Jā tika'lhī'yā'tit mīntā'lāpāxquī'nca'n.” Chuntza' iccāhuanīuj xlaca'n.

Chīpaca Pablo xaka'tla' nac templo

²⁶ Pablo cālē'lh kelhatā'ti' chī'xcuhui'n ē ixlilakali cātā'talacpa'lhli. Tanūlh xaka'tla' nac templo nacāmāca'tzīnī a'cxni' natamāspūtū quilhtamacuj tū napūtalacpa'lhcan a'cxni' ixlipō'ktuca'n natalimin ixofrendaca'n.

²⁷ Xmnān macsti'na'j i'sputa ixlī'a'ktojon quilhtamacuj ē israelitas xalanī'n nac Asia talaktzī'lh Pablo xaka'tla' nac templo. Tachihuīna'makasītzī'lh tachi'xcuhui't ē chī'paca Pablo.

²⁸ Palha' tahananli:
—i'Chī'xcuhui'n israelitas, caquilāmaktāyauj! Huā'mā' chī'xcu' calhāxcuhuihāl cāmāsu'yuni'tlā'huan ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Xla' cālchihuīna'n quincā'lacchicni'ca'n ē quilimāpa'ksīnca'n ē huā'mā' xaka'tla' templo. Nā cāmānūnī't xaka'tla' nac templo tī jā israelitas. Chuntza' talactlahualh chī ixlitze ixuanī't.

²⁹ Chuntza' tahananli ixpālacata laktzī'nca Pablo ē Tróximo xala' nac Efeso. Tapuhuanli Pablo ū'tza' ixmānūnī't xaka'tla' nac templo.

³⁰ Ixlipō'ktu tachi'xcuhui't xalanī'n nac Jerusalén tatā'kaquī'lh ē tatu'jnuntēlha tatalacx-timilh. Chī'paca Pablo ē sakaxtuca xaka'tla' nac templo ē palaj tunca mālacchahuaca. ³¹ A'cxni' ixmaknīcu'tuncantza', palaj māca'tzīnīca xapuxcu' tropa ē huanica ixlipō'ktu xalanī'n nac Jerusalén ixtasītzī'kō'nī't ē ixtatā'kaquī'kō'nī't. ³² Palaj tunca xapuxcu' tropa cālē'lh ixtropas ē ixcapitanesca'n. Tatu'jnulh ē tachā'lh jā ixtatakestokni't. A'cxni' xlacā'n talaktzī'lh tropas ē capitanes, jātza' tatusli Pablo. ³³ Xapuxcu' tropa talacatzuna'jilh ē palaj tunca māchī'panīni'nli Pablo ē limāchī'nīni'lh kentū' cadenas. Kelhasqui'nīni'lh tīchu xla' ē tīchu ixtlahuanī't. ³⁴ Makapitzīn tachi'xcuhui't palha' tahananli catūhuālh ē ā'makapitzīn xtum tahuampālh. Chuntza' xapuxcu' tropa jāla tzej ca'tzīlh tū ixa'kspulamā'lh ixpālacata ixtata'samā'nalh. Mālē'nīni'nca Pablo nac cuartel. ³⁵ A'cxni' tachā'lh jā ixlactahua'ca'can nac cuartel, tropas tacu'ca'lē'lh Pablo ixpālacata ixtamaknīcu'tuntza' tachi'xcuhui't. ³⁶ Ixlipō'ktuca'n ixtastālani'tēlha ē ixtata'satēlha ē ixtahuan:

—i'Canilh!

Pablo tamaktāyahl na ixlacatīn tachi'xcuhui't

³⁷ A'cxni' ixmānūtēlhacantza' nac cuartel, Pablo huanilh xapuxcu' tropa:

—Icchihuīna'ncu'tun macstī'na'j.

Xapuxcu' huanli:

—¿Ē chā tzē chihuīna'na' griego? ³⁸ ¿Jā hui'x tzamā' chī'xcu' xala' nac Egipto tī tā'kaquī'lh lakma'jtza' ē cālē'nca nac cā'tzaya'nca tī'ya't a'ktā'ti' mīl maknīni'nī'n?

³⁹ Pablo kelhtīni'lh:

—Quit israelita xala' nac xaka'tla' cāl'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Icsqui'ni'yan caquimaktxtekti na'iccātā'chihuīna'n tzamā' tachi'xcuhui't.

⁴⁰ Xapuxcu' maxquī'lh talacasqui'nī'n. Pablo tāyahl jā ixtahua'ca'mā'lh ē cāmācahuani'lh cataquilhca'cslalh tachi'xcuhui't. A'cxni' taquilhca'cslalh, cātā'chihuīna'nli tachihuīn hebreo ē huanli:

22

¹—Chī'xcuhui'n, quintā'israelitas, cakexpa'tūt chī na'icchihuīna'n ē chī na'iclitamaktāya na milcatīnca'n.

² A'cxni' takexmatli chī cātā'chihuīna'lh tachihuīn hebreo, ā'chulā' taquilhca'cslalh. Pablo cāhuanilh:

³—Quit israelita. Iclacatuncuhui'lh nac cāl'lacchicni' Tarso nac estado Cilicia. Huā'tzā' quimakastacca nac Jerusalén. Quimāsu'yuni'lh Gamaliel. Tzej quimāsu'yuni'ca ixlīmāpa'ksīnca'n quinatāta'na'ca'n. Quit xa'iclhui'li na'iclahua tū ixa' Dios chuntza' chī hui'xina'n tlahua'ya'tit chuhua'j. ⁴ Quit xa'iccāputzatokoke tū ixta'tā'ka' Jesús ē xa'iccāmāknīcu'tun. Tachi'n xa'iccālē'n chī'xcuhui'n ē pūscan ē xa'iccāmānū nac pūlāchī'n. ⁵ Xapuxcu' pālej ē xanapuxcu'nu' israelitas tzē natahuan ixlicāna' tū icuan. Ū'tunu'n quintamaxquī'lh carta na'iccālē'ni' israelitas xalanī'n nac Damasco. Tzamā' carta ū'tza' tū tzē xa'iccālchī'palh tī ixta'a'ka'tī Jesús a'ntza' ē xa'iccālimilh tachi'n nac Jerusalén jā ixcāmākapātīnca.

Pablo cāhuanilh chī līlakpalīlh ixtalacapāstacni'

Hch. 9:1-19; 26:12-18

⁶ Quit xa'ica'mā'lh nac tej ē xa'icchā'ntēlhatza', chī i'tāt quilhtamacuj, nac Damasco ē xamaktin quintapūnūlh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. ⁷ Ica'kā'lh nac tī'ya't ē ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh: “Saulo, Saulo, ¿tū ixpālacata quimputzatokokeya?” ⁸ Quit ickelhasqui'nīlh: “¿Tīchu hui'x, Chī'xcu'?” Quihuanilh: “Quit Jesús xala' nac Nazaret tī hui'x putzatokokeya.” ⁹ Tī ixquintatā'a'mā'nalh nā xlacā'n talaktzīlh taxkaket ē tajicua'nli ixpālacata jā takexmatli tū quihuanilh tachihuīn. ¹⁰ Quit icuanilh: “¿Tū na'ic'tlahua, Māpa'ksīni'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Catā'kaqui' ē capit nac Damasco.

A'ntza' nahuanica'na' ixlipō'ktu tū natlahua'ya'." ¹¹ Tzamā' taxkaket quimālakatzī'lh. Quintapekechi'palē'lh tī iqxuintatā'a'mā'nal. Chuntza' icchā'uj nac Damasco.

¹² 'A'ntza' ixuī'lh chā'tin chi'xcu' tī ixuanican Ananías. Xla' ixlakachi'xcuhui' Dios ē ixkexmatni' līmāpa'ksīn. Ixtaca'tzikō' israelitas xalanī'n nac Damasco tzeya chī'xcu' ixuani't. ¹³ Ananías quilakmilh ē quilaktalacatzuna'jilh ē quihuanilh: "Tā'tin Saulo, calacahuā'na'mpala'." Lacapala iclacahuāna'mpāl ē iclaktzī'lh Ananías. ¹⁴ Quihuanilh: "Ix Diosca'n quinatāta'na'ca'n lacsacni' hui'x ē chuntza' nalica'tzīya' tū ixtalacasqui'nīn ē nalaktzī'na' tī Xatze ē nakexpa'ta' ixtachihuīn. ¹⁵ Chuntza' nacātā'chihuīna'na' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixpālacata tī Xatze. Nacāhuani'ya' tū laktzī'nī'ta' ē tū kexpa'tni'ta'. ¹⁶ Chuhua'j, ¿tū ixpālacata lītamakapalī'ya'? Catā'kaqui' ē ca'a'kpaxtī ē calipāhua'nti Jesucristo ē chuntza' naxapacan mincuenta." Chuntza' quihuanilh Ananías.

Pablo cāhuanilh chī līmācā'nca na ixlacatīnca'n tī jā israelitas

¹⁷ 'Icmimpāl nac Jerusalén ē icquī'orarīlīh xaka'tla' nac templo. Iclakachuyalh. ¹⁸ Iclaktzī'lh Māpa'ksīni' Jesús ē xla' quihuanilh: "Calacapala' ē cataxtu palaj tunca nac Jerusalén ixpālacata ā'tzā' jā cati'a'ka'tī'ca tū lichihuīna'na' quimpālacata." ¹⁹ Icuaniilh: "Māpa'ksīni', xla'ca'n taca'tzī' quit xa'ica'n ixlipō'ktu nac templo ē xa'iccāmānū nac pūlāchi'n tī ixta'a'ka'tī'ni'yān ē xa'iccāhui'līni'. ²⁰ Nā quit xa'icyāl h a'ntza' a'cxni' maknīca Esteban tī ixlīchihuīna'n mimpālacata. Quit nā xa'iclica'tzī tū tatlahuani'lh ē xa'icmaktaka'lha ixlū'xu'ca'n xla'ca'n tī tamaknīlh." ²¹ Māpa'ksīni' quihuanilh: "Capit. Quit na'icmacā'nān makat. Nacālākpina' xla'ca'n tī jā israelitas." Chuntza' quihuanica —huanli Pablo.

Xapuxcu' tropa timāpa'ksīni'lh ixkēsno'kca Pablo

²² Tachi'xcuhui't jātzā' ixtakekxmatni'cu'tun Pablo tū ixcāhuani. Tatzuculh tata'sa ē tahuanli:

—¿Canīlh huā'mā' chi'xcu'! jā līmācuan natahuī'la!

²³ Ixtata'sa ē ixtatīnca ixlū'xu'ca'n ē ixtamākosū pokxni' ixpālacata ixtasītzi'nī't. ²⁴ Xapuxcu' tropa māmānūnīni'lh Pablo nac cuartel. Ixmāmaksno'knīni'ncu'tun ixpālacata namāchihuīnīcan. Ixca'tzīcu'tun tū ixpālacata ixtalīta'sa tachi'xcuhui't ē ixtalīsītzi'nī' Pablo. ²⁵ A'cxni' ixchī'yāhuamā'ca nakēsno'kcan, Pablo kelhasqui'nīlh capitān tī ixyāl h a'ntza':

—¿Chā chuntza' huan nac līmāpa'ksīn? Jāla kēsno'kcan chā'tin tī tapa'ksī nac Roma ē palh jāna'j tlahuani'can justīcia.

²⁶ A'cxni' huanica huā'mā', capitān laka'lh xapuxcu' tropa ē māca'tzīnīlh ē huanilh:

—¿Tū natlahuani'ya'? Tzamā' chi'xcu' xla' tapa'ksī nac Roma.

²⁷ Xapuxcu' tropa lakmilh Pablo ē kelhasqui'nīlh:

—¿Chā ixlīcāna' hui'x xala' nac Roma?

Pablo kelhtīni'lh:

—Ixlīcāna'. Quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁸ Xapuxcu' tropa huanli:

—Lhūhua' tumīn icxokoni't na'ictapa'ksī nac Roma.

Pablo huanli:

—Hasta chī iclacatuncuhui'lh quit ictapa'ksī nac Roma.

²⁹ Palaj tunca ta'a'kxtekyāhuah Pablo tī ixtakēsno'kcu'tun. Xapuxcu' jīcua'nli a'cxni' ca'tzīlh ixchī'nī't chā'tin tī ixtapa'ksī nac Roma.

Pablo tamaktāyālh nac pūchihuīn

³⁰ Ixlīlakalī xapuxcu' tropa ixca'tzīcu'tun tūchu ixpālacata israelitas tālīmālacsu'yulh Pablo. Macaxcutli Pablo. Cāmākēstokli ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' pālejni' ē ixlipō'ktuca'n scujni'n. Līmīnca Pablo ē hui'lica na ixlacatīnca'n.

23

¹ Pablo cālakalaktzī'lh scujni'n ē huanli:

—Chi'xcuhui'n, quīntā'israelitas, quit quina'cstu iclacapāstacna'n tzej iclatlā'huan na ixlacatīn Dios hasta chuhua'j.

² Palaj tunca Ananías, tī xapuxcu' pālej, cāhuanilh tī ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j Pablo:

—Caquīlhtu'cstīt.

³ Pablo huanilh:

—Dios namakapātīnīnān hui'x, a'kskāhuī'ni'. Hui'x hui'la' naquīntlahuani'ya' justīcia chuntza' chī tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. Quīmātu'csni'ni'. Jā chuntza' tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn.

⁴ Tī ixtayāna'lh a'ntza' tahuanli:

—¿Tū ixpālacata lacaquīlhnī'ya' xla' tī Dios hui'līni't xapuxcu' pālej?

⁵ Pablo huanli:

—Chi'xcuhuī'n, quit jā xa'icca'tzī palh xla' xapuxcu' pālej. Chuntza' tatz'o'kni': "Jā tilichihuīna'na' tī cāmāpa'ksī tachi'xcuhuī't."

⁶ Makapitzīn scujnī'n xla'ca'n ixchī'xcuhuī'n saduceos ixtahuanī't ē ā'makapitzīn huam-pala ixchī'xcuhuī'n fariseos. A'cxni' ca'tzīlh Pablo huā'mā', palha' cāhuanilh:

—Chi'xcuhuī'n, quintāta' xla' fariseo ē nā quit fariseo. Quilālimālcasu'yuyāuj expālacata quit ica'ka't' natalacastālancuana'n nīnī'n.

⁷ A'cxni' Pablo huanli huā'mā', tataxtumlīh tī ixtatakēstoknī't. Tatzuculh talālītā'chihuīna'n fariseos ē saduceos. ⁸ Saduceos tahuan jāla catitalacastālancuana'nli nīnī'n. Tahuan jā tī āngeles ē jā tī espíritu. Fariseos, xla'ca'n ta'a'ka't' pō'ktu a'nān. Ū'tza' talālīhuanilh. ⁹ Ixlipō'ktuca'n ixtata'samā'nalh. Palaj tunca tatāyalh makapitzīn mākelhtahua'kē'ni'nī'n limāpa'ksīn, tī ixchī'xcuhuī'n fariseos ē tahuanli:

—Huā'mā' chi'xcu' jā tū tlahuanī't tū jā tze. Palhāsā' tā'chihuīna'nli a'ktin espíritu o chā'tin āngel. Jā catā'latlahuāuj Dios.

¹⁰ A'chulā' talālītā'chihuīna'lh. Xapuxcu' tropa, xla' jicua'nli Pablo ixtalālīlaksakamā'nalh. Ū'tza' cālīmacā'lh ixtropas namāxtucan ē nalē'mpalacan nac cuartel.

¹¹ Huā'mā' tzi'sa Māpa'ksīni' tasu'yuni'lh Pablo ē huanilh:

—Jā caji'cua'nti. Chuntza' chī'chihuīna'nī'ta' quimpālacata nac Jerusalén, chuntza' nachihuīna'na' nac Roma.

Talīchihuīna'nli natamaknī Pablo

¹² A'cxni' xkakalh, makapitzīn israelitas tachiuhuīna'nli natamaknī Pablo. Talāhuanilh:

—Jā tū catihua'uj ē jā catiko'tnūnui hasta a'cxni' namaknīyāuj Pablo. Dios caquincāmakapātīnīn palh jā namākentaxtūyāuj.

¹³ Tī chuntza' tahuanli līhua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhuī'n. ¹⁴ Xla'ca'n talaka'lh xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas ē cāhuanica:

—Quina'n icuanī'ta'uj Dios caquincāmakapātīnīn palh na'icua'yāuj catūhuālh a'cxni' jāna'j na'icmaknīyāuj Pablo. ¹⁵ Chuhua'j hui'xina'n ē mlipō'ktuca'n scujnī'n, casqui'nī'tit xapuxcu' tropa lakalī calīmīlh Pablo na milacātīnca'n. Nahua'nī'yā'tit hui'xina'n palh ā'chulā' kelhasqui'nīcu'tunā'tit. Pablo jā catichīlh. Quina'n na'icka'lhītyāuj nac tej na'icmaknīyāuj.

¹⁶ Ixka'hua'cha ixtā'tin Pablo ca'tzīlh tū ixlīchihuīna'ncanī't ē a'lh nac cuartel ē māca'tzīnīlh Pablo. ¹⁷ Pablo ta'sani'lh chā'tin capitān ē huanilh:

—Calī'pini'chi huā'mā' ka'hua'cha xapuxcu' tropa. Xla' tā'chihuīna'ncu'tun macstī'na'j.

¹⁸ Capitān lē'ni'lh ē huanilh xapuxcu':

—Tachī'n Pablo quinta'sani'lh ē quisqui'nī'lh ca'iclimini'n huā'mā' ka'hua'cha. Xla' tā'chihuīna'ncu'tunān macstī'na'j.

¹⁹ Xapuxcu' tropa makachi'palh ka'hua'cha ē lē'lh lacapunchuna'j ē kelhasqui'nīlh:

—¿Tū quihuanīcu'tuna'?

²⁰ Ka'hua'cha huanli:

—Israelitas talīchihuīna'nī'ttza' natasqui'nī'yān nalīpina' lakalī Pablo jā tlahuacan justicia. Natahuanīyān tū ā'chulā' takelhasqui'nīcu'tun Pablo. Xmān nata'a'kskāhuī'lē'nān. ²¹ Jā cacākexpa'tni'. Xla'ca'n līhua'ca'lh chī tu'pu'xam chi'xcuhuī'n tī taka'lhītmā'nalh. Jā tū catitahua'lh ē nūn catitako'tnūlh hasta jā natamaknī Pablo. Chuhua'j tacāxui'lāna'ncha'tza'. Ā'xmān hui'x taka'lhīmā'nān palh namacapina'.

²² Xapuxcu' tropa huanilh:

—Jā tī tihuani'ya' palh quimāca'tzīnīnī'ta'tza' huā'mā'.

Ē macā'lh na ixchīc ka'hua'cha.

Lakmacā'nca Pablo gobernador Félix

²³ Xapuxcu' tropa cāta'sani'lh chā'tu' ixcapitān ē cāhuanilh:

—Cacāmācāxtit a'ktu' ciento tropas ē tu'tumpu'xamacāuj tropas kētahui'lana'nī'n ē a'ktu' ciento tī natalē'n espada. Nataxtuya'tit makna'jāstza' tzi'sa ē napīnā'tit nac Cesarea.

²⁴ Cacākētlā'pa'tit cahuāyujnu' tū nakētahui'la Pablo. Chuntza' jā tū cati'nani'lh Pablo ē nalakchā'n gobernador Félix.

²⁵ Xapuxcu' tropa tzo'kli a'ktin ca'psnap ē huanli:

²⁶ "Quit, Claudio Lisias, ictzo'knuni'yān hui'x, gobernador Félix, tī lakachi'xcuhuī'ca'na'.

²⁷ Israelitas tachi'panī't huā'mā' chī'xcu' ixtacuhuīni' Pablo. Ixtamaknīmā'nalh a'cxni' icchā'lh ē quintropas. Icmakapūtaxtūlh expālacata icca'tzīlh xla' ixtapa'ksi' nac Roma.

²⁸ Quit xa'icca'tzīcu'tun tūchu expālacata ixtalīmālcasu'yu. Ū'tza' iclīlē'lh jā tatlahua justicia israelitas. ²⁹ Palaj tunca icca'tzīlh ixtalīmālcasu'yu expālacata ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū laclē'n huā'mā' chī'xcu' expālacata tū nalīmaknīcan o expālacata tū nalīmānūcan nac pūlāchi'n. ³⁰ A'cxni' quit icca'tzīlh israelitas ixtalīchihuīna'nī'ttza' natamaknī, palaj tunca quit icmacā'ni'cha'n. Quit iccāhuanilh tī ixtamālcasu'yumā'nalh Pablo catalīmālcasu'yulh na milacātīn. Xmān ū'tza' icuanīyān."

³¹ Chuntza' chī ixcāhuanicanī't, tropas talē'lh Pablo ē līminca cā'tzī'sni' nac cā'lacchicni' Antīpatris. ³² Ixlilakālī tropas tachimpāl̄h nac cuartel. Xmān kētahui'lāna'nī'n ixtatā'a'mā'nal̄h Pablo. ³³ A'cxni' tachā'lh nac Cesarea, tamacamaxquī'lh ca'psnap gobernador Félix ē talīmīni'lh Pablo na ixlacatīn. ³⁴ A'cxni' gobernador likelhtahua'ka'kō'lh ca'psnap, xla' cākelhasqui'nīlh jāchu xala' Pablo. Tahuanih xla' xala' nac estado Cilicia. ³⁵ Félix huanilh Pablo:

—Naquihuani'ya' ixlīpō'ktu a'cxni' natamin tī tamālacsu'yuyān.

Gobernador māchī'nīni'lh Pablo na ixpalacio Herodes ē cāyāhuaca tī natamaktaka'lha.

24

Pablo tamaktāyahl na ixlacatīn Félix

¹ Ixlī'a'kquitzis quilhtamacuj chā'lh nac Cesarea Ananías tī xapuxcu' pālej. Nā tachā'lh makapitzīn xanapuxcu'nu' israelitas ē chā'tin ixkelhmaktāyana'ca'n tī ixuanican Tértulo. Talakchā'lh gobernador Félix ē tamālacsu'yulh Pablo.

² A'cxni' līminca Pablo, Tértulo tzuculh mālacsu'yu Pablo. Huanilh Félix:

—Señor gobernador, iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn quina'n cā'ca'csua' icui'lāna'uj. Tzamā' quincā'lacchicni'ca'n makāstza' xatze ixpālacata mintalacapāstacni'. ³ Iccāmaxquī'yān tapāxcatca'tzīn hui'x, señor gobernador Félix, tū pō'ktu quilhtamacuj quilāmaxquī'yāuj calhāxcuhuāl̄h. ⁴ Jā icmāmāchuyīcu'tunān ā'chulā'. Icsqui'nī'yān caquintlahua'nī' talakalhu'mān ē caquinkepa'tni' macstī'na'j. ⁵ Huā'mā' chī'xcu' Pablo jicsmāhuī'nin. Calhāxcuhuāl̄h chihuīna'makasitzi'lh ixlīpō'ktuca'n israelitas. Xla' ū'tza' xapuxcu' secta tū huanican nazarenos. ⁶ Xla' laclahuacu'tun ixlītze xaka'tla' templo. Quina'n icchī'pauj ē xa'ickelhasqui'nīcu'tunāuj chuntza' chī huan na quilīmāpa'ksīnca'n. ⁷ Lisias, tī xapuxcu' tropa, maktanūlh ē palha' quincāmaktīn. ⁸ Cāhuanilh tī tamālacsu'yu catalakmin hui'x. Hui'x tzē nachelhasqui'nī'ya' ē chuntza' naca'tzīya' ixlīpō'ktu tū ixpālacata iclīmālacsu'yuyāuj —huanli.

⁹ Israelitas nā xlaca'n tamālacsu'yulh ē tahuanih pō'ktu ixlīcāna' tū huanli Tértulo.

¹⁰ Gobernador macahuani'lh Pablo nachihuīna'n. Pablo huanli:

—Quit icca'tzī hui'x juez huā'tzā' nac cā'lacchicni' lakma'jtza'. Ū'tza' iclīpāxuhua na'ictamaktāya na milacatīn. ¹¹ Hui'x tzē nachelhasqui'nīni'na' palh ixlīcāna' ka'lhītza' xmān a'kcāujtu' quilhtamacuj icquīl̄al̄h nac Jerusalén icquīlaktaquīlhpūtal̄h Dios. ¹² Jā tī chā'tin xa'ictā'lāhuanimā'lh a'cxni' quilaktzī'nca a'ntza'. Jā iccāmākēstokli tachi'xcuui't xaka'tla' nac templo, nūn na ixtemplocā'n israelitas, ē nūn nac Jerusalén. ¹³ Xlaca'n jāla cati-tamālazeyīlh tū quintaprocā'nīlh. ¹⁴ Tū ixlīcāna' ū'tza' huā'mā': Quit iclaktaquīlhpūta ix-Diosca'n quinatāta'na' chuntza' chī xasāstī' tamāsu'yun tū xlaca'n tahuanih secta. Quit ica'ka'tī ixlīpō'ktu tū tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huanican līmāpa'ksīn ē jā huanican profetas. ¹⁵ Chuntza' chī ta'a'ka'tī xlaca'n nā chuntza' ica'ka'tī' quit chī Dios nacāmālacastālancuanī tī xalactze ē tī jā xalactze. ¹⁶ Ū'tza' iclīhui'lih na'ictlahua tū tze ē chuntza' quit na'iclīca'tzī jā tū icmaklaclē'n nūn Dios ē nūn chī'xcuui'n.

¹⁷ 'Quit makās xa'iclatlā'huan ē chuhua'j icmimpālhtza' na quincā'lacchicni' na'icmāstā' limosna ē talakalhu'mān. ¹⁸ Xmān huā'mā' xa'ictlahuamā'lh ē makapitzi'n israelitas xalanī'n nac Asia quintalaktzī'lh xaka'tla' nac templo a'cxni' ixquilakpa'lhcanī'tcus. Jā tī ixa'nan. Cā'ca'csua' ixuanī't. ¹⁹ Palh xlaca'n tapuhuan quit icclahuani't catūhuāl̄h, ixtamīlh huā'tzā' ē ixquintamālacsu'yulh na milacatīn. ²⁰ Catahuanli xlaca'n tī tahuī'lāna'lh huā'tzā' palh quintamaclani'lh tū jā tze xa'ictlahuani't a'cxni' quīlē'nca na ixlacatīnca'n xanapuxcu'nu' israelitas. ²¹ Tū xa'ictlahuani't ū'tza' huā'mā': A'cxni' xa'icātā'huī'lh ū'tunu'n, iccāhuanilh palha': "Chuhua'j hui'xina'n quīlakelhasqui'nīmā'nauj ixpālacata quit ica'ka'tī' natalacastālancuana'n nīni'n."

²² Félix tzej ixca'tzī ixtamāsu'yunca'n tī ixtatā'a'n Jesucristo. Xla' cālhcāni'lh ā'a'ktin quilhtamacuj ē cāhuanilh:

—Hasta a'cxni' namīn Lisias xapuxcu' tropa, hasta a'cxni' na'icputzāna'nī huā'mā'.

²³ Félix māpa'ksilh capitán calē'lh Pablo tachi'n ē catlahuani'lh talakalhu'mān macstī'na'j ē cacāmaktxtekli talakmin ixamigo natatlahuani' tū xla' namaclacasqui'n.

²⁴ A'klhūhua' quilhtamacuj tachā'lh Félix ē Drusila, ixpuscāt, tī israelita ixuanī't. Félix māta'satīnīni'lh Pablo. Pablo cātā'chihuīna'nli chī a'ka'tīcan Jesucristo. ²⁵ Cālītā'chihuīna'nli chī tzej līlatā'kchokocan ē chī līhui'lican jāla catītlahuaca tū jā tze. Cālītā'chihuīna'nli chī Dios nalīputzāna'n. Félix jīcua'nli ē huanilh:

—Tzetza'. Chuhua'j capit. A'cxni' icka'lhī quilhtamacuj na'icmāta'satīnīni' mpalayān.

²⁶ Félix ixpuhuan Pablo ixmaxquī'lh tumīn ixpālacata ixlīmakxtekli. Ū'tza' maklhūhua' ixlīmāta'satīnīni'n ē ixtā'chihuīna'n. ²⁷ A'cxni' tlhualh a'ktu' cā'ta, Félix taxtulh ixlīgobrador.

Tanülh ixlakxoko tī ixuanican Porcio Festo. Félix ixcātlahuani'cu'tun israelitas ka'tla' talakalhu'mān. Ū'tza' līmakxtekli Pablo tachī'n.

25

Pablo na ixlacatīn Festo

¹ Festo chā'lh natanū ixlīgobnador. Ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj taxtulh nac Cesarea ē a'lh nac Jerusalén. ² A'ntza' xanapuxcu'nu' pālejni' ē israelitas ā'chulā' xalaka'tla' talīmālacsu'yulh Pablo na ixlacatīn Festo. ³ Lhūhua' talakalhu'mān tasqui'ni'lh Festo camāta'satīnī'lh Pablo nac Jerusalén. Xlaca'n ixtalīchihuīna'nī'ttza' nataka'lhīti' nac tej natamaknī. ⁴ Festo cāhuanih Pablo chī'canī'ta'ncha' nac Cesarea ē ū'tza' ixa'ncu'tun a'ntza' palaj. ⁵ Cāhuanih:

—Caquilātā'a'uj hui'xina'n tī ka'lhī'yā'tit līmāpa'ksīn. Palh huā'mā' chi'xcu'tlahuani't tū jā tze, camālacsu'yutit a'ntza'.

⁶ Festo tachokoh nac Jerusalén xmān a'ktzayan o a'kcāuj quilhtamacuj ē a'mpālh nac Cesarea. Ixlīlakalī tahuī'lh jā ixtlahuacan justicia. Māta'satīnī'lh Pablo. ⁷ A'cxni' milh Pablo, talitasti'li'lh israelitas tī ixtamini'ta'ncha' nac Jerusalén. Lhūhua' laka'tla' ixtalīmālacsu'yu. Jā tū ixtamālectzeyī. ⁸ Pablo ixtamaktāya ē huanli:

—Quit jā tū ixtlahuani'ni't ixlīmāpa'ksīnca'n israelitas. Jā tū ixtlahuani'ni't xaka'tla' templo nūn xamāpa'ksīni' nac Roma tī huanican César.

⁹ Festo ixcātlahuani'cu'tun israelitas a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' līkelhasqui'nīlh Pablo:

—¿Pīncu'tuna' nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīni'ca'na' na quilacatīn?

¹⁰ Pablo kelhtīni'lh:

—Quilākelhasqui'nīmā'nauj nac pūchihuīn tū māpa'ksi César. Chuntza' xatze. Quit jā tū tū iccātlahuani'ni't israelitas tū jā tze. Huā'mā' hui'x ca'tzyā'. ¹¹ Palh quit ixtlahuani't tū naquilīmāknīcan, caquimāknīca. Palh jā ixlicāna' tū quintaputzāna'nī, jāla tī quintī-macamāstā'lh chī ū'tunu'n. Icsqui'ni' César caquimputzāna'nīlh.

¹² Festo cātā'chihuīna'nli ixmaktāyana'nīn ē palaj tunca xla' huanilh Pablo:

—Hui'x squi'ni'ta' César ixputzāna'nīn. Ū'tza' nalīlakpina' César.

Pablo na ixlacatīn rey Agripa

¹³ A'listān ē jā a'klhūhua' quilhtamacuj rey Agripa ē Berenice, ixpuscāt rey, talakchā'lh Festo nac Cesarea. ¹⁴ A'ntza' tātachokoh a'klhūhua' quilhtamacuj. Festo tā'chihuīna'lh rey ixpālacata Pablo ē huanli:

—Huā'tzā' tachī'ni't chā'tin chi'xcu' tī tachī'n makxtekli Félix. ¹⁵ A'cxni' quit icquīlah nac Jerusalén, tamālacsu'yulh na quilacatīn xanapuxcu'nu' pālejni' ē xanapuxcu'nu' israelitas. Quintasqui'ni'lh quit ca'icmāmaknīnī'lh. ¹⁶ Quit iccākelhtīlh, chuntza' chī ixlīmāpa'ksīnca'n romanos, xla' jā līsmānī namaknīcan chā'tin palh jā pūla natā'lacāxla nac cā'lacan tī mālacsu'yumā'lh. ¹⁷ A'cxni' tachīlh xlaca'n huā'tzā', quit jā ictanajīlh. Ixlīlakalī ictahuī'lh jā tlahuacan justicia. Icmāta'satīnī'lh tachī'n Pablo. ¹⁸ A'cxni' tatāyalh tī ixtalīmālacsu'yuni', jā tamālacsu'yulh chī quit xa'icpuhuan. ¹⁹ Tū ixtahuan xmān ixpālacata tū ta'a'ka'l' xlaca'n ē ixpālacata chā'tin tī ixtacuhuīni' Jesús tī nīlh. Pablo huan xla' lakahuan. ²⁰ Quit jāla xa'icputzāna'nī huā'mā', ē ū'tza' iclīkelhasqui'nīlh Pablo palh a'ncu'tun nac Jerusalén ixpālacata a'ntza' naputzāna'nīcan. ²¹ A'cxni' Pablo squi'nli caputzāna'nīlh César, xamāpa'ksīni' nac Roma, quit icmāpa'ksīni'lh cātachokoh tachī'n hasta a'cxni' quit tze na'iclakmacā'n César.

²² Agripa huanilh Festo:

—Nā quit icxexmatni'cu'tun ixtachihuīn huā'mā' chi'xcu'.

Kelhtīca:

—Lakalī nakexpa'ta'.

²³ Ixlīlakalī Agripa ē Berenice tamīlh tzej tacāxyāna'lh. Tatanūlh nac pūtastokni' ē nā tatanūkō'lh xanapuxcu'nu' tropa ē xalaka'tla' chi'xcuhuī'n. Festo māta'satīnī'lh Pablo. ²⁴ Festo huanli:

—Rey Agripa ē milipō'ktuca'n tī takēstokni'ta'ntit huā'tzā', hui'xina'n laktzī'nā'tit huā'yālh chi'xcu' Pablo. Quintasqui'ni'lh, ixpālacata huā'mā' chi'xcu', lhūhua' israelitas xalanī'n nac Jerusalén ē xalanī'n huā'tzā' nac Cesarea. Palha' tahuanli canīlh. ²⁵ Quit icpuhuan jā tū tlahuani't ixpālacata tzē namaknīcan. Xla' squi'ni'lh xamāpa'ksīni' César caputzāna'nīlh. Ū'tza' quit iclīlacpuhuanli na'iclakmacā'n César. ²⁶ Quit jā tū icka'lhī tū ixlacasqui'nca na'ictzo'knun ixpālacata tzamā' chi'xcu'. Ū'tza' iclīlīmin na milacatīnca'n hui'xina'n. Ā'chulā' iclīmincu'tun na milacatīn hui'x, rey Agripa, ixpālacata nakelhasqui'ni'ya'. Chuntza' quit na'icca'tzī tū na'ictzo'ka. ²⁷ ¿Chī quit na'iclimacā'n chā'tin tachī'n palh jā icca'tzī chī putzāna'nīcan?

26

Pablo tamaktāyalh na ixlacatīn rey Agripa

¹ Agripa huanilh Pablo:

—Chuhua'j tzē natamaktāya'ya'.

Pablo tamacayāhualh ē tzuculh tamaktāya ē huanli:

² —Rey Agripa, iclipāxuhua expālacata quit na'ictamaktāya na milacatīn expālacata ixlipō'ktu tū quintalīmālacsu'yu israelitas. ³ Hui'x lakapasa' ixlipō'ktu chī quintahui'latca'n quina'n israelitas ē nā tū iclālīhuanimā' nauj. Ū'tza' iclisqui'nī'yān caquinkexpa'tni' lilacatejtin.

Pablo cāhuanilh chī ixlīlatlā'huan a'cxni' jāna'j ixa'ka'tī

⁴ 'Ixlipō'ktuca'n israelitas taca'tzīkō', a'cxni' quilika'hua'chacus xa'icuanī't, chī xa'iclīlatlā'huan nac Jerusalén ē na ixlacpu'na'itātca'n. ⁵ Xlaca'n taca'tzī ē, palh tahuancu'tun, tzē natalīmāsu'yu makāstza' quit fariseo xa'icuanī't. Fariseos, xlaca'n taka'lhī ixlīmāpa'ksīnca'n ā'chulā' xapalha' ē jā ixlipō'ktuca'n tū tamakstāla chī israelitas. ⁶ Chuhua'j quinkelhasqui'nīmā'ca expālacata quit ica'ka'tī Dios nacāmālacastālanuani nīnī'n chuntza' chī Dios cāhuanilh quinapapana'ca'n. ⁷ Quina'n, israelitas, ī'xū'nātā'natna'ca'n kelhacāujtu' litā'timīn tū ixka'hua'chan Israel ixtahuani't. Quilipō'ktuca'n ica'ka'tī'nī'yāuj Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' iclīlaktaquilhpūtayūj Dios tzi'sa ē cā'cuhuīni'. Icuaniyān, rey Agripa, nā quit ica'ka'tī'nī' Dios namākentaxtū tū huanli. Ū'tza' quintalīmālacsu'yu israelitas. ⁸ ȷtū expālacata hui'xina'n jā a'ka'tī'yā'tit Dios tzē namālacastālanuani nīnī'n?

Pablo cāhuanilh chī iccāputzatokoke tī ixta'a'ka'tī

⁹ Xapūla quit xa'icpuhan lhūhua' catūhuālh xa'iccātlahuani'lh tū ixtastālani' Jesús xala' nac Nazaret. ¹⁰ Chuntza' iclāluahlh nac Jerusalén. Xanapuxcu'nu' pālejni' quintamaxquī'lh līmāpa'ksīn. Chuntza' xa'iccāmānū nac pūlāchī'n lhūhua' tū ixtastālani' Jesús. Nā quit xa'iclīca'tzī a'cxni' iccāmāknīcan. ¹¹ Maklhūhua' quit xa'iccāmākapātīnīn ē chuntza' quit xa'iccāmāmaxtekēcū'tun chī ixta'a'ka'tī'nī't Jesús. Chuntza' xa'iclāluhua quit na ixlipō'ktu ixtemploca'n israelitas. Ixquintamakasitzi' ē xa'iccāputzatokoke hasta na iccā'lacchicni'ca'n makatiyātī'n.

Pablo cāhuanilh chī tzuculh tapa'ksīni' Cristo

Hch. 9:1-19; 22:6-16

¹² 'Ū'tza' xa'iclī'a'mā'lh nac Damasco. Xanapuxcu'nu' pālejni' ixquintamaxquī'nī't līmāpa'ksīn ē talacasquī'nī'n ē ū'tza' tzē xa'iccālipuzatokoke. ¹³ Na'icuanīyān hui'x, rey, tū quina'kspulalh. Chī tastu'nūt ixuani't xa'iclā'huantēlha, quit iclaktzi'lh a'ktin taxkaket tū mincha' nac a'kapūn. Xla' ā'chulā' xkaka ē jā chī'chīni'. Quilītamacsti'lilh quit ē nā tū ixquintatā'a'mā'nalh. ¹⁴ Quilipō'ktuca'n ica'ka'uj nac ti'ya't. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū quihuanilh ixtachihuīn hebreo: “Saulo, Saulo, ȷtū expālacata quimputzatokokeya? Chu tlakaj quintā'lātlahuacu'tuna'. Hui'x hua'chī lakatin cahūyuj a'cxni' chīnta qui'hui' tū litlakalē'nca'n.” ¹⁵ Quit icuanli: “ȷTīchu hui'x, Chī'xcu'?” Māpa'ksīni' quihuanilh: “Quit Jesús tū hui'x putzatokokeya”. ¹⁶ Catā'kaqui' ē catāya'. Quit ictasu'yuni'mā'n hui'x. Quit iclacsacnī'ta'n ē naquintā'scuja ē nacāhuani'ya' ā'makapitzīn chī iclītasu'yuni'n ē chī na'iclītasu'yuni'yān. ¹⁷ Na'icmakapūtaxtūyān tū israelitas ē nā tū jā israelitas jā na'icmacā'nān. ¹⁸ Na'iccāmācā'ni'yān expālacata nā xlaca'n natalacahuāna'n ē natataxtu jā cā'pucsua' ē chuntza' natalatā'kchoko nac taxkaket ē nata'a'kapūtaxtu na ixlītlī'hui'qui skāhuī'ni' ē natastālani' Dios. Quit na'iccāmācā'ni'yān naquinta'a'ka'tī'nī' quit ē chuntza' ixcuentaca'n nacāmāspūtūnu'can ē nā xlaca'n nacātlahuacan lactze chī ixlipō'ktuca'n tū quinta'a'ka'tī'nī' quit.” Chuntza' quihuanilh Māpa'ksīni' Jesús.

Pablo kexmatni'lh Māpa'ksīni' Jesús

¹⁹ 'Ū'tza' huā'mā' icuanīyān, rey Agripa. Quit ickexmatni'lh tū quihuanilh Māpa'ksīni' xala' nac a'kapūn a'cxni' quintasu'yuni'lh. ²⁰ Quit xapūla iccā'a'kchihuīna'ni'lh xalanī'n nac Damasco ē ā'līstān xalanī'n nac Jerusalén ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac estado Judea. Nā xa'iccāhuani tū jā israelitas: “Calakpālī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē castālani'tit Dios ē chuntza' catahui'la'tit chī tū talakpālīnī't ixtalacapāstacni'ca'n.” Chuntza' xa'iccāhuani. ²¹ Ū'tza' quintalīchī'palh israelitas xaka'tla' nac templo ē ixquintamāknīcu'tun. ²² Hasta chuhua'j Dios quimaktāyani't. Ū'tza' iccālīhuanicus ixtachihuīn Dios ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tū xalaka'tla' ē tū jā xalaka'tla'. Xmān iclīchihuīna'n tū māsu'yulh Moisés makāstza' ē tū tahuanli a'kchihuīna'ni'n na'a'kspula. ²³ Xlaca'n tahuanli ixlacasquī'nca napātīnī'n Cristo ē nani ē ū'tza' tū xapūla nalacastālanuana'n, ē chuntza' nacāmāca'tzīnīcan tū ixlīcāna' tū israelitas ē nā tū jā israelitas.

Pablo ixmā'a'ka'tī'nīcu'tun Agripa

²⁴ Chuntza' Pablo lītamaktāyalh. Festo huanli palha':

—¡Hui'x chuya'ya', Pablo! Lhūhua' sca'tni'ta'. Ū'tza' līmakachuya'yān.

²⁵ Pablo kelhtīni'lh:

—Quit jā icchuya, Festo. Quit ixlicāna' tū icuan. ²⁶ Rey Agripa nā xla' lakapasa huā'mā'. Ū'tza' iclīchihuīna'n na ixlaca'tin ē jā icmāxana'n. Quit tzej icca'tzi nā xla' ca'tzikō' huā'mā'. Quit iclīchihuīna'n tū jā tze'k tlahuacani't. ²⁷ ¿Ē hui'x, rey Agripa, a'ka't'ya' tū tahuani a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāsta'? Quit icca'tzi a'ka't'ya'.

²⁸ Agripa huanilh Pablo:

—Puhua'na' palh ā'macsti'na'j tachihuīn naquilimā'a'ka't'ni'ya'.

²⁹ Pablo huanli:

—Masqui macsti'na'j, o masqui lhūhua' tachihuīn, iclacasqui'n hui'x cala't hua'chi chī quit. Catalakō'lh hua'chi chī quit ixlipō'ktuca'n tī quintakexmatni'mā'nalh chuhua'j. Xmān jā cacāmacachi'ca hua'chi chī quit —huanli Pablo.

³⁰ Tatāyakō'lh ixlipō'ktuca'n, rey ē gobernador ē Berenice ē ixlipō'ktuca'n tī ixtatā'huī'lāna'lh. ³¹ Tatatampūxtulh lacapunchuna'j ē talāhuanih:

—Huā'mā chi'xcu'j tā tū tlahuani't tū ixpālacata nalīmaknīcan o nalīchi'can.

³² Agripa huanilh Festo:

—Palh huā'mā' chi'xcu'j jā ī'squi'nli naputzāna'nī César, quina'n tzē ixmakxteku.

27

Macā'nca Pablo nac Roma

¹ A'cxni' lacapāstacca naquincātamacā'nān nac Italia, Pablo ē ā'makapitzīn tachī'nī'n tamacamaxqui'lh chā'tin capitān tī iXuaniican Julio. Xla' ixmāpa'ksi batallōn tū huanican Augusto. ² Ictojōuj a'ktin nac barco xala' nac Adramitio ē ica'uj. Huā'mā' barco ixtētaxtumā'lh nac makapitzīn cā'lacchicni' nac Asia jā ixpūjaxni' barco. Quincātā'a'n Aristarco xala' nac Tesalónica, a'ktin cā'lacchicni' nac Macedonia. ³ Ixlīlakalī icchā'uj nac Sidōn jā ixpūjaxni' barco. Julio tzej ixtā'lāē'n Pablo ē makxteklī cālaka'lh ixamigo. Xlaca'n tatlahuani'lh tū ixmaclacasqui'n. ⁴ Ā'maktin ica'mpalauj nac barco. Ū'ni' palha' quincālāpāxtokni'. Ū'tza' iclītētaxtūj na ixpāxtūn Chipre a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j tī'ya't. A'ntza' jā'tza' palha' ixquincāsno'kmā'n ū'ni'. ⁵ Ā'līstān icpū'a'uj barco lacatzuna'j na ixquilhtūn jā huanican Cilicia ē Panfilia. Iccā'uj nac Mīra, a'ktin cā'lacchicni' nac estado Licia.

⁶ A'ntza' maclalh capitān a'ktin barco xala' nac Alejandría tū ixa'mā'lh nac Italia. Quincāmojōpalan ā'a'ktin nac barco. Ū'tza' icpū'a'mpalauj. ⁷ Xa'ica'mā'nauj līlacatzucu a'klhūhua' quīlhtamacuj, ē jicslīhua' iclīchā'uj ixlacatzuna'j Gnido. Ū'ni' quincāmāmakchuyīn ē ū'tza' iclītētaxtupalauj ixlacatzuna'j Salmōn na ixpāxtūn Creta a'ntza' jā pu'nahuī'lh macsti'na'j tī'ya't. A'ntza' jā palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. ⁸ Jicslīhua' xa'ictētaxtumā'nauj ixlacatzuna'j Creta. Iccā'uj nac Buenos Puertos, ixlacatzuna'j cā'lacchicni' jā huanican Lasea.

⁹ Makās ictamakapaliuj ē ixmimā'lh'tza' lonkni'. Ū'tza' ixlijicua'ncañ ixpū'a'ncañ barco. Pablo cāmaxqui'lh talacapāstacni' ¹⁰ ē cāhuanih:

—Chi'xcuhui'n, quit icpuhuan palh ā'chulā' na'a'nāuj, hui'lh tū naquincālani'yān ē lhūhua' namakasputāuj. Lhūhua' natza'nkāna'n: tzamā' barco ē tzamā' tacu'ca' ē nā quina'n nanīyāuj.

¹¹ Capitān jā kexmatni'lh Pablo. Cākexmatni'lh piloto ē ixtēcu' barco. ¹² A'ntza' jāla ixmakxtekan barco a'cxni' ixlonknu'n. Ū'tza' ixlīlhūhua' talīhualh:

—Ca'a'uj ā'chulā'.

Ixtapuhuan palh tzē cahuālh ixtachā'lh nac Fenice, a'ktin cā'lacchicni' nac Creta. Nac Fenice jā ixpūjaxni' barco laca'a'huī'lh nac noroeste ē nac suroeste. A'ntza' ixtapuhuan ixtatāchokolh a'cxni' ixlonknu'lh.

Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco

¹³ A'cxni' tzuculh ū'nun macsti'na'j nac sur, tapuhuampālh tzē'tza' nata'a'mpala. Tatzucupālh ta'a'n ē ixtatētaxtumā'nalh ixlacatzuna'j Creta. ¹⁴ Palaj tunca milh a'ktin palha' ū'ni' tū iXuaniican Nordeste. ¹⁵ Ū'ni' sno'kmaxqui'lh xcān barco ē jā quincāmāxteknī' na'ica'nāuj jā xa'ica'ncu'tumā'nauj. Jātza' la tū ixtlahuacan. Calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁶ Ictētaxtūj na ixlacatzuna'j a'ktin pītzuna'j tī'ya't tū iXuaniican Claudia. A'ntza' jā'tza' palha' ixquincāsno'kān ū'ni'. Jicslīhua' icsakacu'tūj pūtacutnu' tū xa'icsakalīmimā'nauj. ¹⁷ A'cxni' ixmojōcāni'ttza' pūtacutnu' nac barco, chā'xpāchī'ca barco. Ixtalījicua'n palhāsā' ixa'ksatāyalh nac cā'cucujnu' tū iXuaniican Sirte. Ū'tza' talīmāyujūlh xalu'xu' barco tū ixlīсно'klē'n ū'ni'. Chuntza' calhāxcuhuālh quincālē'n ū'ni'. ¹⁸ Ixlīlakalī xaxiyālh xcān ē ū'ni' palha' sno'kli barco. Ū'tza' tatzuculh talīmaka'n tacu'ca' nac mar. Chuntza' jā'tza' tzi'nca līhualh barco. ¹⁹ Ixlīlakalī huampala iclīmaka'uj quimacanca'n ixtamacatzucun tū ixtojōmā'lh nac barco. ²⁰ Lakma'j

quilhtamacuj tētaxtulh ē jā iclaktzī'uj chi'chini' nūn sta'cu. Ū'ni' palha'cus i'sno'kmā'lh barco. Ū'tza' jātza' xa'iclica'tziyāuj palh xa'iclaktaxtūj.

²¹ Lakma'jtza' jā xa'icua'yani'ta'uj. Pablo tayalh na ixlacpu'na'i'tāca'n ē huanli:

—Chi'xcuhui'n, ixquilāexmatni'uj. Palh jā ixtaxtucha'uj nac Creta, jā tū ixquincā'a'kspulan huā'mā' lijicua' ē jā tū ixtimakasputui. ²² Chuhua'j, jā calīpuhua'ntit. Hui'xina'n jā tū chā'tin catinilh, masqui casputi tzamā' barco. ²³ Tzamā' huā' kōtan tzi'sa quit xamatasu'yuni'lh chā'tin āngel tī Dios macamilh. Huā'mā' Dios ū'tza' tī quimāpa'ksi ē tī ictā'scuja. ²⁴ Ángel quihuanilh: “Hui'x, Pablo, jā caji'cua'nti. Ixlacasqui'nca hui'x nalakpina' César. Milīpālacata, Dios nacāmākapūtaxtū ixlīpō'ktuca'n tī tatā'tojōmā'nac nac barco.” Chuntza' quihuanilh. ²⁵ Chuhua'j, chi'xcuhui'n, jā calīpuhua'ntit. Quit iclīpāhuan Dios. Quit icuan chuntza' nala chī quihuanica. ²⁶ Ixlacasqui'nca nachā'nāuj jā pu'nahui'lh macsti'na'j tī'ya —huanli Pablo.

²⁷ A'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ixlanī't palha' ū'ni'. Hua'chi i'tāt tzi'sa barco calhāxcuhuālh ixlē'n xaxiyālh xcān jā huanican Adria. Marineros tapuhuanli palhāsā' ixtatalacatzuna'jīmā'nal nac a'ktin ti'ya't. ²⁸ Talhcālh ixlīpūlmā'n xcān ē pu'xamacājchāxan metro ixuanī't. Lacapunchuna'j huampala talhcāpālh ē xmāntza' pu'xamatojon metro ixuanī't. ²⁹ Ixtajicua'n palhāsā' ixtalaknūlh barco nac cā'chihuixni'. Ū'tza' talīmojōlh nac xcān a'ktā'ti' xalactzinca licā'n xala' na ixchakēn barco ē chuntza' tzē taliyāhualh barco. Taka'lhīlh hasta a'cxni' xkakah. ³⁰ Marineros ixtamāyujūmā'nalh pūtacutnu'. Ixtatasu'yu chī ixtamōjōmā'nampālh nac xcān xalactzinca licā'n xala' na ixquini' barco tū nalitāya barco. Xmān ta'a'kskāhui'nīlh. Ixtapūtā'lacu'tun nac pūtacutnu'. ³¹ Pablo cāhuanilh capitān ē tropas: —Palh tzamā' chi'xcuhui'n jā natatachoko nac barco, hui'xina'n jātza' la cati'a'kapūtaxtutit.

³² Palaj tunca tropas tacā'tu'cxli lāsū' tū tapūmāyujūlh pūtacutnu'. Tamacamincha' nac xcān.

³³ A'cxni' i'xkakamā'lh'tza', Pablo cāhuanilh ixlīpō'ktuca'n catahuā'yalh macsti'na'j. Cāhuanilh: —Ka'lh'tza' a'kcāujtā'ti' quilhtamacuj ē jā huā'ya'nī'ta'ntit ē jā lhtatani'ta'ntit.

³⁴ Iccāhuaniyān cahuā'ya'ntit ē chuntza' tli'huī'qui nahuanā'tit. Nūn chā'tin hui'xina'n catimakasputit nūn kentin miya'jca'n.

³⁵ A'cxni' huankō'lh huā'mā', Pablo tayalh pāntzīn ē maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n ē che'kelh ē tzuculh huā'yan. ³⁶ Ixlīpō'ktuca'n jātza' ixtalīpuhuan ē nā tahuā'yalh. ³⁷ Quina'n quilīpō'ktuca'n a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xamacājchāxan tī xa'ictōjōmā'nāuj nac barco. ³⁸ A'cxni' ixtahuā'yani'ttza', tamaka'lh trigo nac mar ē chuntza' jātza' ixtzincan barco.

Barco laclalh

³⁹ A'cxni' xkakah, marineros jā ixtalakapasna'n tzamā' nac ti'ya't. Talaktzī'lh jā ixquīpātānūnī't mar ē ixka'lhī cucuj. Titapuhualh palh tzē cahuālh ixtamālacatzuna'jīlh a'ntza' barco. ⁴⁰ Tacā'tu'cxli lāsū' ē chuntza' tachokolh nac mar xalactzinca licā'n ē chuntza' tzē tasakā'līlh barco. Taxla'jalh xalāsū' ixlikosnu' barco. Tamakyāhualh lu'xu' xala' ixquini' barco ē chuntza' natantancslē'n ū'ni'. Barco tzuculh a'n nac ti'ya't. ⁴¹ Talaknūlh nac cā'cucujnu'. Ixquini' barco a'ksātāyāl ē jātza' la tasakā'līlh. Ixlīsū'n xcān mālakanūlh ixchakēn barco. ⁴² Tropas ixtamāknīcu'tun tachī'nī'n ē chuntza' nūn chā'tin natasuāyanatacuta nac mar ē chuntza' tzē natatzā'la. ⁴³ Capitān ixmakapūtaxtūcu'tun Pablo. Ū'tza' jā līmāxtekli nacāmāknīcan. Cāmāpa'ksīlh tī tzē ixtasuāyanan xapūla catatojōlh nac xcān ē cata'alh nac ti'ya't. ⁴⁴ Māpa'ksīni'lh makapitzīn catapūtacutli lhta'ca'la' ē makapitzīn catapūtacutli xalacpītzun barco. Chuntza' tatacutkō'lh nac xcān ē ta'a'kapūtaxtukō'lh ixlīpō'ktuca'n.

28

Pablo nac Malta

¹ A'cxni' xa'ica'kapūtaxtuni'ta'ujtza', iccatzīuj pītzuna'j ti'ya't tū ixuanican Malta. ² Xalanī'n a'ntza' quincātalakalhu'manni'. Ixlamā'lh xcān ē ixlonknu'n. Tahuī'līlh macscut. Quincāthuanin ca'icskō'nui. ³ Pablo putzāl makxpātin qui'huī'. A'cxni' ixmāpūcu'tumā'lh nac macscut, taxtuchi lakatin lūhua' tzā'latēlha nac macscut ē macaxcalh Pablo. ⁴ A'cxni' xalanī'n nac Malta talaktzī'lh lūhua' chī ixlaknūhua'ca'lh na ixmācan Pablo, talāhuanilh:

—Ixlicāna' huā'mā' chi'xcu' maknīni'nī't. Masqui a'kapūtaxtulh nac mar, ixlacasqui'nca nanī ē chuntza' nalixokoni' Dios.

⁵ Pablo tīncxmakā'lh lūhua' nac macscut ē jā tū lani'lh. ⁶ Xlaca'n ixtapuhuan palh ixcu'ni'lh jā i'xcāni't lūhua' o palh ixa'kā'lh ē ixnīlh. Naj tunca taka'lhīlh. A'cxni' talaktzī'lh jā tū lani'lh, ē tapuhūampālh ē talāhuanilh:

—Ū'tza' chā'tin dios huā'mā' chī'xcu'.

⁷ Lacatzuna'j ixuī'lh ixti'ya't xapuxcu' chī'xcu' xala' nac Malta. Xla' ixuanican Publio. Ū'tza' quincāhui'līn na ixchic a'ktu'tun quilhtamacuj ē lhūhua' quincātlahuani'n tū

tze. ⁸ Ixtāta' Publio ixmā'lh nac tama' ē ixmacscutla ē ixka'lhni'tantin. Pablo laka'lh ē oraril'lh ē hui'lini'lh ixmacan ē mātzeyil'lh. ⁹ A'cxni' mātzeyil'lh, tamilh ā'makapitzin huampala ta'jatatlani'n tū ixtahui'lāna'lh nac Malta. Nā cāmātzeyīca. ¹⁰ Lhūhua' talakalhu'mān quincātatlahuani'n. A'cxni' ictaxtūj, ū'tunu'n tamānūlh nac barco tū na'icmaclacasqui'nāuj.

Pablo chā'lh nac Roma

¹¹ Ixli'a'ktu'tun mālhcuyi' icpū'a'uj a'ktin barco tū ixtachokoni't na ixlacatzuna'j Malta ixlipō'ktu cā'lonkni'. Barco xla' xala' nac cā'lacchicini' Alejandría. Ixyāhuani'cani't nac barco ixli'lakapascan tū a'ktu' idolo tū ixuanican Cástor ē Pólux. ¹² Icc'hā'uj nac Siracusa ē a'ntza' ictētahui'lauj tu'tuma'j. ¹³ A'ntza' ictaxtūj ē jāla lacatza'j ica'uj. Ā'listān icchā'uj nac Regio. Ixli'akali lal' ū'ni' nac sur. Ixli'tu'ma'j icchā'uj nac Puteoli. ¹⁴ A'ntza' iccātā'lāpāxtokui ā'makapitzin tā'timīn. Xlaca'n quincātahuanin ca'iccātā'tachokouj a'ntza' a'ktojon quilhtamacuj. Ā'listān ictaxtupalauj na'ica'nāuj nac Roma. ¹⁵ Ixcāmāca'tzīnīcani'ttza' tā'timīn nac Roma palh na'icchā'nāuj. Xlaca'n tataxtulh ē tamilh hasta nac litamāuj Apio ē nā jā huanican Tres Tabernas. A'ntza' iclāpāxtokui nac tej. A'cxni' cālaktzī'lh Pablo maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios ē ka'lhil'lh tapāxhuān. ¹⁶ A'cxni' icchā'uj nac Roma, capitān cāmacamaxqui'lh tachi'nī'n xapuxcu' maktaka'lhna'. Pablo makxtekca natachoko ixlimān ē chā'tin tropa ixmak-taka'lhna.

Pablo a'kchihuīna'nli nac Roma

¹⁷ Ixli'tu'tuma'j Pablo cāmāta'satīnīni'lh xanapuxcu'nu' israelitas nac Roma. A'cxni' talakminkō'lh, Pablo cāhuani'lh:

—Chī'xcuhi'n israelitas, quit jā tū iccātlahuani'nī't israelitas tū jā tze nūn ixtahui'latca'n quinatāta'na'ca'n. Masqui jā tū ictlahuani't tū jā tze, quimacamāstā'ca hua'chī chā'tin tachi'n na ixlimāpa'ksīnca'n romanos nac Jerusalén. ¹⁸ Romanos quintakelhasqui'nīlh ē jā tū tamaclalh tū zē naquilimāknīcan. Ū'tza' ixquintalimākxtekcu'tun. ¹⁹ Israelitas jā talacasqui'nli naquimākxtekcan. Ū'tza' iclīsqi'nli quit caquinkelhasqui'nīca na ixlacatīn Cēsar, masqui jā iccāmālcusu'yu xalanī'n na quincā'lacchicini'. ²⁰ Ū'tza' iccālīmāta'satīnīni'ta'n hui'xina'n. Xa'iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n ē xa'iccātā'chihuīna'ncu'tunān. Israelitas ta'a'ka'l' nacāmālacastālancuanīcan nīni'n. Nā quit chuntza' ica'ka'l'. Ū'tza' quilimacatūpīchī'cani't.

²¹ Xanapuxcu'nu' israelitas tahuani'lh:

—Xalanī'n nac Judea jā tamacamīni't ca'psnap mimpālacata. Israelitas, tū tamincha' nac Judea, jā tū quincātahuani'nī'ta'n mimpālacata. ²² Iclacasqui'nāuj caquilāhuaniuj tū hui'x puhua'nā'. Icca'tzīyāuj chī calhāxcuahuālh huancan jā tze huā'mā' secta —huanica Pablo.

²³ Tzamā' quilhtamacuj tū ixli'acsaccani't, ixlhūhua'ca'n tamilh nac chic jā ixtachoko Pablo. Pablo tzuculh tzi'saj cālītā'kelhachihuīna'n chī māpa'ksīni'n Dios. Cātā'chihuīna'nli hasta jā tzi'suanli. Cālītā'chihuīna'nli tū huanixtachihuīn Dios ixpālacata Jesús jā tazo'kni' limāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés ē jā huanican profetas. Chuntza' Pablo cāmā'a'ka'l'ni'ncu'tunli ixpālacata Jesús. ²⁴ Makapitzin ixta'a'ka'l'mā'nal' ē ā'makapitzin jā ta'a'ka'l'lh. ²⁵ Chuntza' jā a'ktin ixtalacapāstacni'ca'n ixtahuani't. Tatzuculh ta'a'n. A'cxni' jāna'j ixtataxtu, Pablo cāhuani'lh:

—Espīritu Santo huanli tū ixlicāna' a'cxni' māchihuīnīlh a'kchihuīna' Isaías. Chuntza' cāhuani'lh quinapapana'ca'n:

²⁶ Capit ē cacāhua'ni' huā'mā' tachi'xcuhi't:

Hui'xina'n nakexpa'tā'tit ē jā catīca'tzītīt tū huanicu'tun; nalaktzī'nā'tit ē jā cuenta catītlahua'tit tū laktzī'nā'tit.

²⁷ Jā tū tamakca'tzī na ixli'stacna'ca'n huā'mā' tachi'xcuhi't.

Ixa'ka'xko'lhca'n jā tzej talikexmata.

Ixlakastapunca'n jā talīlaktzī'n.

Jā talaktzī'ncu'tun ē jā takexmatcu'tun.

Jā taca'tzī tū huanicu'tun.

Jā talakpalīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n ē chuntza' quit tzē na'iccāmātzeyi.

²⁸ Pablo ā'chulā' ixchihuīna'n ē cāhuani'lh:

—Caca'tzītīt hui'xina'n huā'mā': Tī jā israelitas cāmāca'tzīnīcani'ttza' chī Dios makapūtāxtūnu'n. Xlaca'n natakexmata.

²⁹ A'cxni' Pablo ixuani'ttza' huā'mā', israelitas ta'a'lh ē ixtalīkelhachihuīna'ntēlha.

³⁰ Pablo a'ntza' tachokolh a'ktu' cā'ta nac chic jā ixśācu'a'nī't. Ixcāmamakaktīni'n ixlipō'ktuca'n tū ixtalakmin. ³¹ Ixcāhuani chī Dios māpa'ksīni'n. Ixcāmāzūyuni' ixpālacata Māpa'ksīni' Jesucristo na ixlacatīnca'n ē jā tū chā'tin ixmāmakchuyī.

Romanos

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Quit, Pablo, ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit ictā'scuja Jesucristo. Dios quilihui'lilh quili'apóstol. Quimacamaxquī'lh na'icmāsu'yu xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnīni'lh.

² Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios, jā huanican profetas, chī Dios huanli tū na'a'kspula.

³ Tatz'o'kni' expālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo xla' ī'xū'nātā'nat rey David. ⁴ Nā Jesucristo, nā xla' ī'Ska'ta' Dios. Jesucristo lacastālancuana'nli ē chuntza' limāsu'yu xla' ī'Ska'ta' Dios ē ka'lhī līlī'huī'qui. Xla' chuntza' chī Dios ixlīze.

⁵ Cristo quilakalhu'manli ē quilihui'lilh quili'apóstol expālacata ū'tza' ixlīmāpa'ksīn Dios. Xla' lacasqui'n na'iccāmāsu'yuni' tachi'xcuhui't xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' xla'ca'n tze nata'a'ka't'ni' Jesucristo ē tze natakexmatni' Dios. Chuntza' Jesucristo nalakachi'xcuhui'can. ⁶ Nā chuntza' hui'xina'n xalanī'n nac Roma. Dios cāta'satīni'ta'n ē chuntza' tapa'ksīni'yā'tittza' Jesucristo.

⁷ Quit iccātz'o'knuni'yān milipō'ktuca'n xalanī'n nac Roma tī Dios cāpāxquī'yān ē cāta'satīni'ta'n ē ū'tza' līlītaxtuyā'tit ixtachi'xcuhui't Dios. Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Dios tī quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacāmāxquī'n tze latamat.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

⁸ Pūla icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios expālacata Jesucristo, expālacata hui'xina'n tzej a'ka't'yā'tit. Calhāxcuhuālh līchihuīna'ncan hui'xina'n chī tzej a'ka't'yā'tit. ⁹ Dios ca'tzī palh ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Xla' ū'tza' tī iclītā'scuja ixlīpō'ktu quilīstacna', expālacata quit icmāsu'yu xatze tachihuīn ixta' ī'Ska'ta' Dios. Dios ca'tzī palh pō'ktu quilhtamacuj iccālacapāstacān hui'xina'n a'cxni' icorarla. ¹⁰ Quit icsqū'ni' Dios tze na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹ Quit iccālaktzī'ncu'tunān hui'xina'n expālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān tū quimāca'tzīnīlh Espīritu Santo. Chuntza' hui'xina'n tze na'a'ka't'yā'tit a'chulā'. ¹² Chuntza' tze nalāmaktāyayāuj chā'tunu' chī a'ka't'yāuj.

¹³ Quit iclacasqui'n caca'tzītī hui'xina'n, tā'timīn, maklhūhua' xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. Jā icā'nī'ta'ncha' expālacata jālanā'j icā'ncha'. Quit iccāmaktāyacu'tunān ā'chulā' na'a'ka't'yā'tit. Chuntza' a'nani't ā'lacatin jā iccāmāsu'yuni'nī't ixtachihuīn Dios tī jā israelitas. ¹⁴ Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni' tī catīxcuhuālh tachi'xcuhui't ē nā tī jā catīxcuhuālh tachi'xcuhui't, ē tī taca'tzī ē nā tī jā taca'tzī. ¹⁵ Chuntza' iccāmāsu'yuni'cu'tunān chī lī'a'kapūtaxtucan hui'xina'n xalanī'n nac Roma.

A'kapūtaxtucan a'cxni' a'ka't'can xatze tachihuīn

¹⁶ Jā iclīmāxana'n icmāsu'yu xatze tachihuīn ixta' ī'Ska'ta' Dios. A'cxni' māsu'yucan huā'mā' tachihuīn, Dios cāmā'a'kapūtaxtūkō' ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios, expālacata xla' ka'lhī līlī'huī'qui. Pūla cāmāsu'yuni'ca tī israelitas ē ā'līstān tī jā israelitas. ¹⁷ Ixtachihuīn Dios quincāmāsu'yuni'yān chī Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī talīpāhuan Dios. Tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios: "Ixlīpō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni' ixcentaca'n expālacata talīpāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixtlatamatca'n."

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't talac'lē'n

¹⁸ Ca'tzīyāuj Dios hui'lacha' nac a'kapūn ē xla' nacāmākapātīnīn tī tatlahua tū jā tze. Xla'ca'n tatlahuacu'tun tū jā tze, ē ū'tza' jā talīlacapāstaccu'tun tū ixlīcāna' ixta' Dios. ¹⁹ Xla'ca'n tze nataka'tzī macstī'na'j chī Dios, chuntza' chī quilīpō'ktuca'n nā tze ca'tzīyāuj. Ū'tza' Dios cāmāsu'yuni'nī't. ²⁰ A'cxni' ixlītzucuni' cā'quilhtamacuj tachi'xcuhui't talaktzī'n tī tlahuānī't Dios. Chuntza' tze natalīca'tzī chī Dios. Masqui jāla talaktzī'n Dios, xla'ca'n taca'tzī huī'lh Dios ē xla' ka'lhī ixlīlī'huī'qui tū jā maktīn catīlakspūtlī. Ū'tza' talīlē'n cuenta. ²¹ Masqui xla'ca'n taca'tzī Dios huī'lh, xla'ca'n jā talakachi'xcuhui' chī ixlacasqui'nca nalakachi'xcuhui'can. Jā tamaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. A'chulā' talacapāstaca tū jā tze. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n jā tze taka'lhī. ²² Xla'ca'n tahuan lakskalalhna', ē ā'chulā' talalh xalac'hkēntīn. ²³ Jā tamakapāxūcu'tun Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Talaktaquilhpūta īdolos tū tatasu'yu chī chī'xcuhui'n. Chī'xcuhui'n, xla'ca'n natanīkō'. Nā xla'ca'n talaktaquilhpūta xtum īdolos xatamacanī'tlahua tū tatasu'yu hua'chī spūnī'n ē lūhua' ē animalh.

²⁴ Ū'tza' Dios cālīlakmaka'lh ē cālīmāxteklī natatlahua tū jā tze. Chuntza' talātlahuani' tū jā tze chuntza' chī ixtalacasqui'nīnca'n. ²⁵ Xla'ca'n jā ta'a'ka't'cu'tun tū ixlīcāna' ixta' Dios; xmān ta'a'ka't'cu'tun a'ktīn tā'ksa'nīn. Talakachi'xcuhui' ē talaktaquilhpūta tū tlahuānī't Dios. Jā

tamakapāxui tī ixlicāna' Dios. Ū'tza' tī tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca ū'tza' namakapāxuiyāuj quillipō'ktuca'n pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²⁶ Ū'tza' Dios cālimakxteklī natatlāhua tū līmāxana' chuntza' chī tatlahuacu'tun. Chuntza' puscan jātza' taka'lhīcu'tun ixkōlu'ca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh chī ixlīpusanca'n. Chuntza' talātlahuani' puscan tū līmāxana'. ²⁷ Nā chuntza' chī'xcuhui'n. Jā taputza ix-puscā'tca'n chī talacasqui'n. Talātā'tahui'lalh chī ixlichī'xcuhui'nca'n. Chuntza' talātlahuani' chī'xcuhui'n tū līmāxana'. Ū'tza' talilacatāyālh.

²⁸ Jā talacapāstaccu'tun tū ixtla' Dios, chuntza' Dios cālakmaka'lh ē cāmakxteklī natalacapāstaca tū jā tze. Ū'tza' talītlahua tū jā tze. ²⁹ Tatlahua kempālhūhua' tū jā tze. Taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Tatlahua tū jā tze. Xlaca'n talālacka'tzani' tū taka'lhī ā'makapitzīn. Jā talaktzī'ncu'tun ā'makapitzīn. Talālacka'tzani'. Tamaknīni'n. Talālisītzī'ni'. Ta'a'kskāhūi'nin. Talālācuphuani' tū jā tze ā'makapitzīn. Ta'a'ksa'nīni'n. ³⁰ Talīchihuīna'n ā'makapitzīn tū jā tze, ē tasītzī'ni' Dios. Talacatāqui'nin. Ka'tla' tamakca'tzī. Tahuān palh xlaca'n laka'tla'. Tapuhuan chī natalītlahua ā'chulā' tū jā tze. Jā takexmatnī' ixtā'ta'ca'n ē ixtzī'ca'n. ³¹ Jā taca'tzī tū xatze. Jā tamākentaxtū tū tahuān. Jā tapāxqui' ā'makapitzīn. Jā tamātza'nkēna'ni' ā'makapitzīn. Nūn talakalhu'manīni'n. ³² Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua chuntza', xlaca'n nacāmākapātīnīncan. Chuntza' huanī't Dios. Masqui xlaca'n taca'tzī huā'mā', jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. Ā'chulā' tamālācuphuani' ā'makapitzīn nā natatlāhua tū jā tze.

2

Dios nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't

¹ Palh chā'tin ixuānli ā'makapitzīn talacē'n, chuntza' xa'cstu huanimā'ca ū'tza' laclē'n ixpālācata nā xla' tlahua tū jā tze. ² Ca'tzīyāuj Dios nacāputzāna'nī chī ixlicāna' xlaca'n tī jā tze tū tatlahua. ³ Tī natāhuan Dios nacāputzāna'nī ā'makapitzīn ixpālācata talacē'n, nā xlaca'n nā nacāputzāna'nīcan ixpālācata xlaca'n nā taka'lhī ixcuēntaca'n. ⁴ Masqui Dios quincālākalhu'manān, ē masqui jā palaj quincāmākapātīnīnān, xlaca'n jā takexmata. Hua'chī talakmaka'n Dios chī cālīpātīmā'lh. Dios tzej lakalhu'manīni'n ixpālācata xla' lacasqui'n natalakpali ixtalacapāstacni'ca'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Xlaca'n xalīlacumpin. Jā talakpālīcu'tun ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' ā'chulā' natalīxoko na ixlacatīn Dios a'cxni' Dios nacāputzāna'nī xlaca'n tī talacē'n. ⁶ Dios naputzāna'nī chā'tunu' chuntza' chī tlahuani't. ⁷ Nacāmāxqui' ixlātamātca'n tū jā catīlakspūtli xlaca'n tī tatlahua tū tze. Tatlahua tū tze ixpālācata xlaca'n ta'a'ncu'tun nac ā'kapūn, ē talacasqui'n Dios nacālaktzī'n lactze, ē taka'lhīcu'tun xasāstī' ixlātamātca'n tū jā catīlakspūtli. ⁸ Dios tamakasītzī' xlaca'n tī lacxumpin ē jā tatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios, ē xmān tatlahuacu'tun tū jā tze. Dios nacāmākapātīnīn. ⁹ Natapātīni'n ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze. Natapātīni'n israelītas xapūla ē nā natapātīni'n tī jā israelītas. ¹⁰ Ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua tū tze, Dios nacālaktzī'n lactze. Dios nacāmāxqui' tze latamat. Nata'a'n nac ā'kapūn. Nā chuntza' xapūla nacā'a'kspula tī israelītas ē nā chuntza' nacā'a'kspula tī jā israelītas.

¹¹ Chuntza' nacā'a'kspula tī israelītas ē nā tī jā israelītas, ixpālācata Dios chu lacxtīm cālaktzī'n. ¹² Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't taka'lhī ixcuēntaca'n. Makapitzīn xlaca'n jā talakapasa līmāpa'ksīn tū Dios cāmāxqui'lh israelītas. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chuntza' chī taca'tzī xlaca'n. Ā'makapitzīn talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios. Xlaca'n nacāputzāna'nīcan chī huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹³ Dios lactze cālaktzī'n xlaca'n tī takexmatnī' huā'mā' līmāpa'ksīn. Tī taca'tzī ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā takexmat'cu'tun, xlaca'n jā tze cālaktzī'nca'n. ¹⁴ Xlaca'n tī jā talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios, ē palh xlaca'n lacatejtīn tahuī'lāna'lh chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n, chuntza' tatlahua chī ixlīmāpa'ksīn Dios masqui jā talakapasa. Chuntza' lītasu'yu palh xlaca'n taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁵ Hua'chī ixtalākapsalī ixlīmāpa'ksīn Dios, ixpālācata ixlīmānca'n taca'tzī palh tze o palh jā tze tū tatlahuamā'nalh. ¹⁶ Namin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalīhui'li Jesucristo naputzāna'n. Jesucristo nacāputzāna'nī tachi'xcuhui't ixpālācata ixcuēntaca'n ē ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze tū lakatzē'k taca'tzī. Ū'tza' icmāsu'yu a'cxni' ica'kchihuīna'n xatze tachihiūn ixtla' Jesucristo.

Israelītas ixtalīpāhuan līmāpa'ksīn tū maxqui'ca Moisés

¹⁷ Xlaca'n tī israelītas, xlaca'n ka'tla' talīmācca'tzī. Talīpāhuan līmāpa'ksīn tū Dios cāmāxqui'lh. Ka'tla' talīmācca'tzī ixcālācācni't Dios. ¹⁸ Xlaca'n talakapasa ixtalacasqui'nīn Dios. Cāmāsu'yuni'canī't huā'mā' līmāpa'ksīn ē chuntza' tzētza' taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁹ Xlaca'n tapuhuan tzē natamāsu'yuni' tū jā tū talakapasa. Nā tapuhuan xlaca'n hua'chī tamāxkakēni'mā'nalh tī talatlā'huān nac cā'puēsuā'. ²⁰ Tapuhuan tzē tamāsu'yuni' tī xalāclh'kēntin ē tī hua'chī lacstīn ixpālācata jāna'j tū taca'tzī. Talakapasa ixlīmāpa'ksīn Dios. Tapuhuan taca'tzī'tza' ixlīpō'ktu tū ixlicāna' ē ixlīpō'ktu tū ca'tzīcan. ²¹ Xlaca'n tamāscā'tī ā'makapitzīn, ē jā tamākentaxtū tū tamāsu'yu. Tahuāni ā'makapitzīn jā tze palh ka'lhāna'ncan, ē xlaca'n taka'lhāna'n. ²² Xlaca'n tahuāni ā'makapitzīn jā tze palh taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n, ē

xlaca'n taputza ixtā'läpāxqu'i'nca'n. Xlaca'n talakmaka'n ídolos, ē xlaca'n taka'lhāna'n nac templo jā tahu'i'lāna'lh ídolos. ²³ Xlaca'n ka'tla' talimakca'tlzi cāmaxqu'i'cani't ixlīmāpa'ksīn Dios, ē xlaca'n jā takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' talilakmaka'n Dios ā'makapitzīn. ²⁴ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hui'xina'n israelitas ā'chulā' lipinā'tit cuenta ixpālacata talakmaka'n Dios ā'makapitzīn tī jā israelitas.

²⁵ Tze israelita huancan xmān palh natamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh jā tamākentaxtū, chuntza' jā tū līmacuan huanican israelitas. ²⁶ Xlaca'n tī jā israelitas, palh xlaca'n tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' Dios cālaktzī'n hua'chī israelitas. ²⁷ Palh xlaca'n tī jā israelitas tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' lītasu'yu hui'xina'n tī israelitas ka'lhī'yā'tit mīncuentaca'n, ixpālacata hui'xina'n jā mākentaxtiyā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, masqui ka'lhī'yā'tit jā tatzo'kni'. ²⁸ Chā'tin jā catitaxtulh ixka'hua'cha Dios xmān ixpālacata chu'cucani't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. ²⁹ Tī ixlīcāna' ixtachi'xcuhui't Dios, ū'tunu'n tī talakpalīni't ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' talakpalīni't nā ixpūlacni'ca'n ē jā xmān na ixmacni'ca'n. Xlaca'n tī talakpalīni't ixtalacapāstacni'ca'n, Dios cālaktzī'n lactze masqui jā cālaktzī'ncu'tuncan na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't.

3

¹ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit palh jā tū ixtapalh huancan israelita ē palh jā tū ixtapalh chu'cuan. ² Quit icuan jā ixlīcāna'. Israelitas lhūhua' taka'lhī tū jā taka'lhī ā'makapitzīn. A'cxni' Dios cāmaxqu'i'lh tachi'xcuhui't ixtachihuīn tū tatzo'kni', israelitas ū'tunu'n tī Dios cāmacamaxqu'i'lh ixtachihuīn. ³ Masqui ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ti'cu'tun palh ixlīcāna' tū huan Dios, Dios namākentaxtū tū huan. ⁴ Masqui ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ta'a'kskāhui'nin, Dios namākentaxtū tū huan. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Chuntza' lītasu'yu pō'ktu quilhtamacuj hui'x hua'na' tū ixlīcāna'.

Nūn chā'tin tzē nahuan jā tze tū hua'na'.

Chuntza' huanica Dios.

⁵ Palh quina'n natlahuayāuj tū jā tze, chuntza' ā'chulā' lītasu'yu palh Dios pō'ktu quilhtamacuj tlahua tū tze. Palhāsā' chā'tin nakelhasqui'nīni'n: "¿Tū ixpālacata naquincātamakapātīnīnān? Ixpālacata quincuentaca'n, ā'chulā' naca'tzīcan Dios ā'chulā' xatze. ¿Chā quincātamakapātīnīnān ixpālacata tū māsuyu Dios xatze?" Chuntza' tapuhuan tachi'xcuhui't. ⁶ Jā tze talacapāstaca. Palh Dios jā nacāmākapātīnīn xlaca'n tī talaclē'n, ¿chī nacāliputzāna'nī tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj?

⁷ Palhāsā' chā'tin nahuan: "Palh quintā'ksa'nīn māsuyu Dios xatze, ixpālacata xla' jā maktin a'ksa'nīni'n, ¿chā naquilhmakapātīnīn Dios? Ixpālacata quincuenta ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios." ⁸ Palh tze cahuālh huā'mā' talacapāstacni', chuntza' tzē i-xuanui: "Ā'chulā' catlahuāuj tū jā tze ē chuntza' ā'chulā' nalakachi'xcuhui'can Dios." Jāla huancan huā'mā' tachihuīn. Makapitzīn tahuan quit chuntza' icmāsu'yu. Jā ixlīcāna'. Dios nacāmākapātīnīn tī tahuan chuntza'.

Nūn chā'tin tī jā laclē'n

⁹ Jāla huanāuj israelitas ā'chulā' lactze. Icuani'ttza' kēxim jāla tamakxteka tū jā tze, xlaca'n tī israelitas ē nā xlaca'n tī jā israelitas. ¹⁰ Nā huā'mā' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios huan:

Nūn chā'tin tī tze.

¹¹ Nūn chā'tin tī kexmata tū ixla' Dios.

Nūn chā'tin tī lacapāstaccu'tun Dios.

¹² Ixlīpō'ktuca'n tatamakati'nī'lh Dios.

Talacalā'lh ixlīpō'ktuca'n.

Nūn tī chā'tin tlahua tū tze.

¹³ A'cxni' tatakelpitzi, hua'chī mālaqui'can a'ktin pūtā'cnūn jā tojōmālh' nūn, ixpālacata jā tze chī tachihuīna'n.

Ta'a'kskāhui'nin ē ta'a'ksa'nīni'n.

Ixtachihuīnca'n tū taxtu na ixquilhni'ca'n hua'chī ixlīcu'chu lūhua' tū xcana'n.

¹⁴ Taquiclhaktzī'n ā'makapitzīn.

¹⁵ Masqui jā tū ixpālacata, palaj tunca tamaknīni'n.

¹⁶ A'ntza' jā talatā'kchoko xlaca'n tamālakspūtūnu'n ē tamālakalīpuhuanīni'n.

¹⁷ Jā taca'tzī chī tze natalilatama.

¹⁸ Nūn talacapāstaca natalakachi'xcuhui' Dios.

¹⁹ Quina'n ca'tziyāuj tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn, ū'tza' cāhuani xlaca'n tī cāmacamaxqu'i'cani't līmāpa'ksīn. Chuntza' ixlīpō'ktuca'n talaclē'n na ixlacatīn Dios. Nūn chā'tin tzē catihuanlī palh jā laclē'n. ²⁰ Nūn chā'tin mākentaxtūkō'nī't

ixlimāpa'ksin Dios. Ū'tza' jā tī chā'tin litasu'yu palh tze na ixlaca'tin Dios. Ixlimāpa'ksin Dios xmān tze nā quincāmāsu'yuni'yān palh quina'n ka'lhūyāj quincuentaca'n.

Ta'a'kapūtaxtu xla'ca'n tī ta'a'ka'ṭni' Jesucristo

²¹ Chuhua'j ca'tziyāj Dios jā catimāpānūni'lh ixcuenta chā'tin chi'xcu' tī xmān mākentaxtūcu'tun limāpa'ksin. Xtum chī Dios cālimāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhu'it. Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihu'in Dios jā tatzo'kni' limāpa'ksin ē jā huanican profetas. ²² Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṭni' Jesucristo. Cafixcuhualh tī a'ka'ṭni' Jesucristo, ū'tza' Dios namakapūtaxtū palh xla' israelita ē palh jā israelita. ²³ Quilipō'ktuca'n tlahuanī'ta'uj tū jā tze. Nūn chā'tin tī lilacatejtin latā'kchoko chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²⁴ Dios lakalhu'manīni'n. Cristo Jesús xokolh quincuentaca'n. Chuntza' Dios quincāmāpānūni'ni'ta'n quincuentaca'n. ²⁵ Chī ixtalacasqui'nin Dios, Jesucristo xtokohua'ca'ca. Xla' nilh ē chuntza' xla' xapakō'lh ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṭni' Jesucristo. Chuntza' litasu'yu Dios pō'ktu tze tū tlahua. A'cxni' jāna'j ixnī Cristo, Dios ixcālipāti' chī ixtlahuacan tū jā tze. ²⁶ Chuhua'j Cristo nīni't ē cāmāpānūni'ni't ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṭni' Jesucristo. Chuntza' litasu'yu ū'tza' Dios tlahua tū tze.

²⁷ Jā tī tī ka'tla' nalimakca'tzi na ixlaca'tin Dios. Palh chā'tin cahuālh ixmākentaxtūkō'lh ixlimāpa'ksin Dios, chuntza' tze ka'tla' ixlimakca'tzilh. Jāla ka'tla' makca'tziyāj, ixpālacata Cristo ū'tza' tī quincāmākapūtaxtūni'ta'n ixpālacata lipāhuanāj xla'. ²⁸ Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ṭnyāj Jesucristo quincāmākapūtaxtūyān, ē masqui quina'n jā mākentaxtūkō'ni'ta'uj ixlimāpa'ksin.

²⁹ Ixlacstīn Dios, xla'ca'n jā xmān israelitas. Nā xla'ca'n tī jā israelitas nā xla'ca'n ixlacstīn Dios. ³⁰ Dios xmān chā'tin. Xla' cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṭni' Jesucristo ē masqui xla'ca'n israelitas ē masqui jā ū'tza'. ³¹ Jā māpānūmā'nauj ixlimāpa'ksin Dios. A'ka'ṭnyājta' Jesucristo quincāmākapūtaxtūyān, ā'chulā' tzej natlahuayāj tū tze chuntza' chī ixlimāpa'ksin Dios.

4

Abraham ixlipāhuan Dios

¹ Chuhua'j na'iclichihuīna'n Abraham, quimpapca'n quina'n israelitas. ¿Chī limātza'nkēna'ni'ca ixcuenta? ² Palh Abraham tze ixmākentaxtūkō'lh cahuālh tū Dios ixuani ē palh chuntza' Dios ixlimāpānūni'lh ixcuenta, chuntza' tze ka'tla' ixlimakca'tzilh Abraham. Jā chuntza' lalh. Ū'tza' jāla ka'tla' limakca'tzilh. ³ Ixtachihu'in Dios huan Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios lilaktzī'lh tze Abraham. ⁴ A'cxni' chā'tin chi'xcu' maksuja, xla' maxqui'can ixtatlah. Ixtatlah xla' jātza' talakalhu'mān. Xokocan ixpālacata maksuja. Ū'tza' tū laclē'ni'can. ⁵ Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n xla'ca'n tī talipāhuan Dios, ē masqui jā tū tatlahuanī't tū xatze na ixlaca'tin Dios. Tū Dios māstā' huāktza' talakalhu'mān. ⁶ Nā David lichihuīna'ni huā'mā'. Lichihuīna'ni chī talipāxuhua tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n xmān hua'chi talakalhu'mān ē jā ixpālacata tatlahuanī't tū tze. ⁷ Tatzo'kni' na ixtachihu'in Dios tū huanli David:

Tapāxuhua xla'ca'n tī Dios cāmātza'nkēna'ni'lh ē cāxapani'lh ixcuentaca'n.

⁸ Tapāxuhua xla'ca'n tī Dios jā caticāmāxokonilh ixcuentaca'n.

⁹ Na'iccākelhasqui'niyān catūhuālh. ¿Ē hui'xina'n puhua'nā'tit Dios cāmātza'nkēna'ni' xmān tī cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas? Jā chuntza'. Nā Dios cāmātza'nkēna'ni' tī jā cāchu'cucanī't. Iccāhuanini'ta'ntza' Abraham ixlipāhuan Dios, ē ū'tza' Dios lilaktzī'lh Abraham tze. ¹⁰ A'cxni' a'kspulalh huā'mā', Abraham jāna'j ixchu'cucanī't. ¹¹ Ā'listān chu'cuca. Huā'mā' lilakapascan Abraham tze na ixlaca'tin Dios ixpālacata ixlipāhuan Dios, masqui jāna'j ixchu'cucan. Chuntza' Abraham hua'chi ixtāta'ca'n ixlipō'ktuca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n ixpālacata talipāhuan Dios, masqui jā cāchu'cucanī't. ¹² Nā Abraham hua'chi ixtāta'ca'n tī cāchu'cucanī't. Jā ixpālacata cāchu'cucanī't. Hua'chi ixtāta'ca'n ixpālacata ta'a'ka'ṭ' xla'ca'n chuntza' hua'chi quimpapca'n Abraham a'ka'ṭ'lh a'cxni' jāna'j ixchu'cucanī't.

Dios mākentaxtūlh tū ixuani't

¹³ Dios huanilh Abraham kexmatni'lh limāpa'ksin. Jā chuntza'. Dios huanilh huā'mā' ixpālacata Abraham ixa'ka'ṭni't ixlicāna' tū Dios ixuani'ni't ē ū'tza' lilaktzī'lh palh tze. ¹⁴ Dios huanli nacāsica'lanātlahua tachi'xcuhu'it. Jā ixpālacata tamākentaxtū limāpa'ksin. Jā ū'tza' cālīsica'lanātlahuacan. Palh chuntza' cahuālh, palh Dios ixcāsica'lanātlahuahulh xmān xla'ca'n tī tamākentaxtū limāpa'ksin, chuntza' jā tī chā'tin ixsicua'lanātlahuaca, ixpālacata jā tī tze mākentaxtūkō' limāpa'ksin. Nā jā ixcāsica'lanātlahuaca nūn xla'ca'n tī ta'a'ka'ṭ'. ¹⁵ Ixlimāpa'ksin Dios quincāmāsu'yuni'yān palh laclē'nāj ē ū'tza' nalipāṭini'nāj. Palh jā ixa'nalh limāpa'ksin, jā ixca'tziuj palh laclē'nāj.

¹⁶ Ti Dios cäsicua'lanätlahua, ü'tunu'n ti ta'a'ka't'. Dios cätlahuani' huä'mä' talakalhu'män ixlipö'ktuca'n ti ta'a'ka't' chuntza' hua'chi Abraham, masqui xlaca'n israelitas é masqui já israelitas. Abraham a'ka't'lh ixlicäna' tü huan Dios. Chuntza' Abraham hua'chi quintäta'ca'n quilibö'ktuca'n ti a'ka't'yäuj. ¹⁷ Tatzö'kni' na ixtachihuün Dios chi Dios huanilh Abraham: Quit iclacsacni'ta'n é chuntza' nalitaxtuya' hua'chi ixtäta'ca'n lhühua' tachi'xcuhuít. Abraham a'ka't'lh tü Dios huanilh namäkentaxtü. Dios ü'tza' ti tze nacämälacastälancuaní nini'n é xla' ná cämaxqui' ixlatamatca'n ti jänä'j talacatuncuhuít.

¹⁸ Dios ixuanini't Abraham naka'lhí chä'tin ixka'hua'cha. Abraham a'ka't'lh tü ixuanini't Dios. Puhuanli ixlicäna', é masqui ixtasu'yu palh jala ixlitaxtulh ixtäta'ca'n lhühua' tachi'xcuhuít. Abraham a'ka't'lh chí ixuanicani't: Mixü'nätä'natna' lhühua' natahuan.

¹⁹ Abraham kölu'tza' ixuanit'. Ixka'lhí chí a'ktin ciento cä'ta. Sara, ti ixpuscät, tétaxtuni'tza' chí namälacatuncuhuít'nini'n. Masqui kölu'tza' ixtahuani't, Abraham já pä'tzä'nkälh tü ixuanini't Dios. ²⁰ Já puhuanli palh Dios já namäkentaxtü tü ixuanicani't. Xla' ä'chulä' ixka'ka't' é ixmakapäxui Dios. ²¹ Xla' ixca'tzi palh Dios tze natlahua tü ixmälacnünin't. ²² Abraham a'ka't'lh na'a'kspula chí Dios ixuanini't é ü'tza' Dios limäpänünin'lh ixcuenta.

²³ Ü'tza' já tzo'kca xmän ixpälacata Abraham. ²⁴ Nä tzo'kcani't ixpälacata quina'n tze naca'tziyäj Dios nä quincämäpänünin'yän quincuentaca'n quina'n ti lipähuanäj Dios. Xla' ü'tza' ti mälacastälancuanilh quiMäpa'ksini'ca'n Jesucristo. ²⁵ Dios macamilh Jesucristo naní ixpälacata quincuentaca'n. Ä'listän mälacastälancuanilh. Ü'tza' Dios quincälimäpänünin'yän quincuentaca'n.

5

Jä caticämakapätinínca xlaca'n ti Dios cämäpänünin'lh ixcuentaca'n

¹ Quina'n a'ka't'ni'ta'uj Jesucristo. Ü'tza' Dios quincälimäpänünin'ni'ta'n quincuentaca'n. Chuntza' jätza' ixtä'läquichlaktzi' Dios quina'n, ixpälacata Dios quincämäspütünü'ni'ta'n quincuentaca'n ixpälacata quiMäpa'ksini'ca'n Jesucristo. ² A'ka't'yäj Jesucristo quincämakapütaxtüyän, é chuntza' Dios quincälakalhu'manän. Chuhua'j päxuhuayäj ixpälacata ca'tziyäj na'a'näj nac a'kapün já hui'lacha' Dios. ³ Nä lipähuhua hui'läna'uj masqui pä'tini'mä'nauj, ixpälacata ca'tziyäj chuntza' nalica'tziyäj lilacatzucu napätini'nauj. ⁴ Palh lilacatzucu napätini'nauj, chuntza' Dios nalipähuhua. Chuntza' lica'tziyäj palh nalakchá'nauj Dios. ⁵ Já catita'a'kskähu'uj. Ixlicäna' nalakchá'nauj Dios. Huä'mä' tzej ca'tziyäj, ixpälacata makca'tziyäj na quilibstacna'ca'n chí Dios quincäpäxqui'yän. Huä'mä' quincämakca'tzin'yän Espiritu Santo. Ü'tza' ti Dios quincälakmacamini'ta'n.

⁶ Quina'n jala cati'a'kapütaxtü quina'estuca'n. Chuntza' a'cxni' chill quihltamacuj tü Dios i'lhca'ni't, Cristo nälh ixpälacata quincuentaca'n. ⁷ Já ti chä'tin nicu'tun ixpälacata ä'chä'tin masqui xla' chä'tin chí'xcu' ti já tü tlahuani't. Palhäsä' naní ixpälacata ä'chä'tin ti tze ya chí'xcu'. ⁸ Cristo nilh quimpälacataca'n quina'n masqui já tze ixuani'ta'uj. Chuntza' Dios limäsuyulh palh quincäpäxqui'yän. ⁹ Chuhua'j Cristo nilh quimpälacataca'n, é chuntza' Dios quincämäpänünin'ni'ta'n quincuentaca'n. Ü'tza' lica'tziyäj já quinticämakapätinín a'cxni' nachin ä'xmän quihltamacuj. ¹⁰ Quina'n ixtä'läquichlaktzi' Dios ixuani'ta'uj. Dios ixamigo quincätlahuan ixpälacata Cristo, i'Ska'ta' Dios, nilh quimpälacataca'n. Quina'n ixamigo Dios é ixpälacata Cristo lacastälancuana'nli, ä'chulä' ca'tziyäj Cristo quincämaktäyän é chuntza' já quinticämakapätinín. ¹¹ Ü'tza' lipähuhuayäj Dios jätza' quinticämakapätinín. Nä lipähuhuayäj Dios ixamigo quincätlahuani'ta'n ixpälacata quiMäpa'ksini'ca'n Jesucristo.

Adán é Cristo

¹² Xapüla ixui'lh chä'tin chí'xcu' ti ixuanican Adán. Ü'tza' ti xapüla é chü'cus tlhualh tü já tze. Ixcuenta ü'tza' linilh. Chuhua'j ü'tza' talinikö' tachi'xcuhuít ixpälacata ixlipö'ktuca'n tatlahualh tü já tze. ¹³ A'cxni' jänä'j ixmaxqui'can ixlimäpa'ksin Dios, tachi'xcuhuít ixtatlahuamä'nalh tü já tze. Masqui jala ixuancan xlaca'n ixtalactlahuani'tza' limäpa'ksin, ixpälacata jänä'j ixcämaxqui'cani't limäpa'ksin, xlaca'n ixtalac'lé'n na ixlaca'tin Dios. ¹⁴ Chuntza' talinilh masqui xlaca'n já tatlahualh chu lacxtim chí tlhualh Adán. Ixcuenta Adán talilacalh ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhuít. Cristo já chuntza' chí Adán. Xla' tze tü cätlahuani'lh ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhuít.

¹⁵ Xtum Adán é xtum Cristo; já chu chä'tin talitaxtulh. Adán tlhualh tü já tze. Ü'tza' ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhuít talin. Dios cälakalhu'mankö' tachi'xcuhuít. Chuhua'j tze nata'a'kapütaxtu ixpälacata Jesucristo. Ü'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'män tü Dios mästä'. ¹⁶ Xtum tü tlhualh Adán. Xtum tü tlhualh Dios. Adán tlhualh tü já tze, é ü'tza' nacälimakapätininkö'can ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhuít. Dios cälakalhu'manli, é chuntza' lhühua' cämäpänünin'cani'tza' ixcuentaca'n. ¹⁷ Chä'tin ti xapüla é chü'cus tlhualh tü já tze. Ü'tza' Adán. Ü'tza' talinikö' ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhuít. Xtum tü tlhualh ä'chä'tin chí'xcu'

tī huanican Jesucristo. Ixpālacata Jesucristo, Dios cālalkahu'manli tachi'xcuhui't ē Dios cāmāpānūni' ixcientaca'n ē nā cāmāxquī' xasāsti' ixlamatatca'n.

¹⁸ Chuntza' ixlipō'ktuca'n nacāmākapātīnīnkō'can ixpālacata a'ktin tū jā tze tū tlhualh Adán. Jesucristo tlhualh tū tze, ē chuntza' ixlipō'ktuca'n tzē nacālīmāpānūni'can ixcientaca'n ē tzē natalika'lhī xasāsti' ixlamatatca'n. ¹⁹ Adán jā kexmatni'lh Dios ē ū'tza' talilaclē'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jesucristo, xla' kexmatni'lh Dios ē ū'tza' ixlipō'ktuca'n tzē nacālīmāpānūni'kō'can ixcientaca'n.

²⁰ Dios māstā'lh līmāpa'ksīn ixpālacata namāsu'yu palh quina'n tlhuayāuj tū jā tze. Masqui ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze, ā'chulā' Dios quincālalkahu'manān. ²¹ Xapūla quilpō'ktuca'n ixtlahuayāuj tū jā tze. Ū'tza' ixpālacata nalinikō'yāuj. Chuhua'j Dios lalalkahu'manīni'n, ē chuntza' tzē naka'lhīyāuj xasāsti' quilamatatca'n tū jā catilakspūtlī. Dios quincāmāpānūni'yān quincientaca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

6

Ti tatapa'ksini' Cristo, xlaça'n jätza' cāmāpa'ksī tū jā tze

¹ Jāla huanāuj natlahuayāuj ā'chulā' tū jā tze ē ā'chulā' Dios naquincālalkahu'manān. ² Quina'n jāla catihuāuj chuntza'. Quina'n makxteknī'ta'ujtza' tū jā tze. Jätza' la natlahuatā'kchokoyāuj tū jā tze. ³ Hui'xina'n ca'tziyā'tit quilpō'ktuca'n tū tapa'ksīni'yāuj Cristo, chu chā'tin litaxuyāuj. Hua'chi ixtā'nīni'ta'uj Cristo. ⁴ A'cxni' a'kpxāuj, hua'chi tā'cnuyāuj Cristo. Hua'chi tā'lacastālancuana'nāuj Cristo. Xla' lilacastālancuana'nli ixlītlī'hui'qui Dios quinTāta'ca'n. Chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilamatatca'n.

⁵ Cristo hua'chi ixtā'nīni'ta'uj ē tā'lacastālancuana'nui, ē chuntza' quina'n nā ka'lhīyāuj xasāsti' quilamatatca'n. ⁶ Ca'tziyāuj talakpalīni'ta'ujtza'. Xapūla ixtlahuatlā'huanāuj tū jā tze. Chuhua'j hua'chi ixquincātā'taxtokohua'ca'nī'ta'n Cristo. Chuntza'tza' tze nalllatā'kchokoyāujtza'. Jätza' quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. ⁷ Chā'tin ti xanītza' jätza' tlhualh tū jā tze. Nā quina'n jätza' quincāmāpa'ksiyān tū jā tze. ⁸ Hua'chi ixtā'nīni'ta'uj Cristo, ē chuhua'j tā'lacastālancuana'nī'ta'ujtza' Cristo. ⁹ Ca'tziyāuj Cristo lacastālancuana'nli. Jätza' maktin catinīlh. Xla' natahui'la ixlipō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰ Cristo xmān maktin līnīlh ixcientaca'n tachi'xcuhui't. Chuhua'j Cristo hui'lh. Xla' tlhuamā'lh ixtalacasqui'nīn Dios. ¹¹ Calīhui'lī'tit jätza' natlahua'yā'tit tū jā tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milamatatca'n ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Chuhua'j calatā'kchokotit chuntza' chi Dios lacasqui'n.

¹² Jätza' catamakxtektit nacāmāpa'ksiyān tū jā tze. Jätza' catlahua'tit tū lacasqui'n mimacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Jā catamakxtektit mintalacapāstacni'ca'n nacāmātlahuayān tū jā tze. Catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milamatatca'n, ē catlahua'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ¹⁴ Jätza' nacāmāpa'ksiyān tū jā tze. Jätza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn. Līpāhuanāuj xmān ixtalalkahu'mān Dios.

Ti tatlahua tū tze

¹⁵ Masqui jätza' līpāhuanāuj līmāpa'ksīn, quina'n jāla tlhuayāuj tū jā tze. ¹⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit palh ka'lhī'yā'tit chā'tin xapuxcu', natlahua'yā'tit tū nahuan xla'. Nā chuntza' xlaça'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī tū jā tze, xlaça'n chi līcuesa natatlahua tū jā tze. Tī tatlahua tū jā tze natanī. Xlaça'n tī tatamakxteka nacāmāpa'ksī Dios, xlaça'n natatlahua tū Dios lacasqui'n. ¹⁷ Quit icmaxquī' Dios tapāxcatca'tzīn mimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n tlhualh pā'na'ntit tū cātamāsu'yuni'n ē tū maktīni'ni'ta'ntit. Jätza' cāmāpa'ksiyān tū jā tze. ¹⁸ Makxteknī'ta'ntittza' tū jā tze; chuhua'j tlhualh'cū'tunā'tit tū xatze. ¹⁹ Chuntza' iclīchihuīna'n quit ixpālacata hui'xina'n nakexpa'tā'tit. Xapūla hui'xina'n tamakxtektit ixcāmāpa'ksiyān tū jā tze. Ā'chulā' ixtlahua'pā'na'ntit tū jā tze. Chuhua'j catamakxtektit Dios nacāmāpa'ksiyān. Ā'chulā' natlahuatēlha'yā'tit tū tze.

²⁰ Xapūla a'cxni' ixcāmāpa'ksiyān tū jā tze, hui'xina'n jāla ixtlahua'yā'tit tū tze. ²¹ Chuhua'j līmāxana'nā'tit tū ixtlahua'yā'tit xapūla. Tū ixtlahua'yā'tit xapūla, jā tū līmācuān. Tī tatlahua huā'mā', xlaça'n natanī. ²² Chuhua'j Dios cāmāpa'ksiyān hui'xina'n, ē chuntza' talakpalīni'ta'ntit tū jā tze. Chuhua'j tzētza' natlahua'yā'tit tū tze. Ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milamatatca'n tū jā catilakspūtlī. ²³ Xlaça'n tī cāmāpa'ksī tū jā tze, xlaça'n natamakxtektit ixtlatlajca'n. Ū'tza' līnīn. Dios quincāmāxquī'yān xasāsti' quilamatatca'n tū jā catilakspūtlī. Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'tīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xlaça'n cāmāxquī'can xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catilakspūtlī.

7

Tū līca'tzīcan tī tamakaxtoklītza'

¹ Hui'xina'n tā'timīn, lakapasā'tit ixlīmāpa'ksīnca'n chī'xcuhui'n. Ca'tziyā'tit chā'tin chī'xcu' natlahua tū talīmāpa'ksīni'n līhuan lamā'lh nac cā'quilhtamacuj. A'cxni' xla' nīni'ttza', huā'mā' līmāpa'ksīn jätza' māpa'ksī. ² Chā'tin puscāt tī tamakaxtoknī'ttza', xla' ka'lhī ixkōlu' līhuan

hui'lh ixkōlu' nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' huan ixlimāpa'ksīnca'n chī'xcuui'n. Palh nanī ixkōlu' puscāt jātza' māpa'ksī. ³ Palh puscāt ka'lhī ixtā'lapāxqui'n ē palh ka'lhīcus ixkōlu', chuntza' xla' tlahua tū jā tze. Palh ixkōlu' nī, xla' tzē natamakaxtokpala. Xla' masqui tamakaxtokpala, chuntza' jā tlahua tū jā tze.

⁴ Hui'xina'n tā'timīn, hua'chi tā'nīnī'ta'ntit Cristo. Ū'tza' lītaxokolh tū ixlaclīpīnā'tit chuntza' chī līmāpa'ksīn. Chuhua'j tzamā' līmāpa'ksīn jātza' cāmāpa'ksīyān. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xla' lacastālancuana'nī'ttza'. Tzē'tza' nalatapāyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁵ A'cxni' jāna'j tapa'ksīni'yāuj Dios, quina'n ixlatlā'huanāuj chuntza' chī quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. A'cxni' lakapasui ixlimāpa'ksīn Dios, ā'chulā' ixtlahuayāuj tū jā tze. Tī chuntza' tatlhaua, xla'ca'n natanī. ⁶ Chuhua'j līmāpa'ksīn jātza' quincāmāpa'ksīyān, ixpālacata hua'chī tā'nīnī'ta'ujtza' Cristo. Xapūla ixquincāmāpa'ksīyān līmāpa'ksīn. Chuhua'j kexmatni'yāuj Dios ixpālacata ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Ū'tza' lītlahuacu'tunāuj ixtalacasqui'nīn Dios.

Tachi'xcuui't ixa'cstuca'n jāla tamakxteka tū jā tze

⁷ Palhāsā' hui'xina'n nahua'nā'tit jā tze līmāpa'ksīn. Jā ixlīcāna'. Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'yān chī a'nani' tū jā tze. Chuntza' huan līmāpa'ksīn: Jā tilacka'tzana' tū ixla' ā'chā'tin.

Ū'tza' līca'tziyāuj tzamā' tū jā tze. ⁸ A'cxni' icca'tzīlh huā'mā' līmāpa'ksīn, ā'chulā' xa'iclakca'tzan tū ixla' ā'chā'tin. A'cxni' jāna'j ixlakapascan līmāpa'ksīn, jā ixca'tzīcan tū jā tze. ⁹ A'cxni' jāna'j xa'icca'tzī tū huan ixlimāpa'ksīn Dios, quit xa'icpuhuan tzej xa'iclatlā'huan. A'cxni' icca'tzīlh tū huan huā'mā' līmāpa'ksīn, icca'tzīlh palh xa'iclaclē'n na ixlacatin Dios ē chuntza' Dios naquimakapātīnīn. ¹⁰ Tzamā' līmāpa'ksīn quincāmāsu'yuni'nī'ta'n līlacetjtin natahui'layāuj. Quit quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n ē ū'tza' Dios ixquilmālakspūtūh. ¹¹ Iclīta'a'kskāhuī'lh quina'cstu ixpālacata tū jā tze. Ū'tza' iclīlacpuhualh quit tzē xa'icmākentaxtūkō' ixlimāpa'ksīn Dios. Tzamā' līmāpa'ksīn quimāsu'yuni'lh Dios naquilmālakspūtū ixpālacata quincuenta.

¹² Ixlimāpa'ksīn Dios tze. Pō'ktu tze. ¹³ Masqui tze ixlimāpa'ksīn Dios, ū'tza' quimāsu'yuni'lh xa'iclaclē'n. Nā quimāsu'yuni'lh jā tze tū xa'ictlahuamā'lh ē ū'tza' tū ixquilmakapātīnīh Dios.

¹⁴ Ca'tziyāuj tzamā' līmāpa'ksīn ixla' Dios ē tze. Quit jā tze xa'icuanī't ixpālacata xa'ictlahua tū jā tze, chuntza' chī tatlhaua ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't. ¹⁵ Quit jā icca'tzī tū quina'kspula. Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' ictlahua. Masqui quit ictlahuacu'tun tū tze, jā ictlahua. ¹⁶ Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, ū'tza' lītasu'yu palh quit icpuhuan xatze līmāpa'ksīn. ¹⁷ Masqui quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze, jā tze quintalacapāstacni' ē ū'tza' quimātlahūī tū jā tze. ¹⁸ Icca'tzī quit quina'cstu jāla ictlahua tū tze. Ū'tza' jāla iclītlahua tū tze, masqui chuntza' ictlahuacu'tun tū xatze. ¹⁹ Masqui ictlahuacu'tun tū tze, jāla ictlahua. Masqui jā ictlahuacu'tun tū jā tze, chuntza' ictlahua. ²⁰ Hua'chī quintalacapāstacni' jā tze. Ū'tza' quimātlahūī tū jā tze, ē jā quit. Quit jā ictlahuacu'tun tū jā tze.

²¹ Pō'ktu quilhtamacuj chuntza' quina'kspula. A'cxni' quit ictlahuacu'tun tū tze, xmān tzē ictlahua tū jā tze. ²² Quit tzej icca'tzī tze ixlimāpa'ksīn Dios. Iclīpāxuhua a'cxni' iclacapāstaca huā'mā' līmāpa'ksīn. ²³ Masqui ictlahuacu'tun tū huan ixlimāpa'ksīn Dios, hua'chī ā'a'ktin līmāpa'ksīn lītapa'ksī quimacni'. Huā'mā' līmāpa'ksīn ixtā'lāquichlaktzi' ixlimāpa'ksīn Dios. Quit hua'chī xatachī'n ixpālacata jāla icmakxteka ictlahua tū jā tze.

²⁴ Līlakalhu'mānat quit. Jāla iclapānūnī' huā'mā' līmāpa'ksīn tū jā tze. ¿Tīchu tzē naquimakapūtaxtū huā'mā' līmāpa'ksīn tū jā tze? ²⁵ Dios ū'tza' tī tzē namakapūtaxtūnū'n ixpālacata quimāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Quimacni' tlahuacu'tun tū jā tze, masqui quit icmākentaxtūcū'tun ixlimāpa'ksīn Dios. Chuhua'j Dios quimakapūtaxtūnī't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' iclimaxqui' Dios tapāxcatca'tzīn.

8

Espīritu Santo cāmāxqui' xasāsti' ixlamatca'n tī ta'a'ka't

¹ Chuhua'j jātza' caticāmākapātīnīh Dios xla'ca'n tū talīpāhuan Cristo ē talatlā'huan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Espīritu Santo ē jātza' talatlā'huan chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ² Espīritu Santo ka'lhī lītlī'hui'qui. Ū'tza' tzē cālīmaxqui' xasāsti' ixlamatca'n tī ta'a'ka't'nī' Cristo Jesús. Quilakmāxtulh huā'mā' līmāpa'ksīn tū ixquimātlahūī tū jā tze. Chuntza' Dios jātza' quintimākapātīnīh. ³ Ixlimāpa'ksīn Dios jāla catimākapūtaxtūnū'lh, ixpālacata jā tī tū tze mākentaxtūkō' tzamā' līmāpa'ksīn. Dios tlhualh tū jāla tlhaua līmāpa'ksīn. Ī'ska'ta' macamilh naquincāmāpānūnī'yān tū jā tze. A'cxni' mīlh, ixtasu'yu chā'tin chī quina'n. Masqui ixtasu'yu chī quina'n, xla' jā tlhualh tū jā tze. Xla' xokolh tū quina'n ixlaclē'nāuj. Chuntza' quincālīmakapūtaxtūnī'ta'n chī ixlītlī'hui'qui tū ixquincāmātlahūīyān tū jā tze. ⁴ Chuntza' līlatlā'huanāujtza' chuntza' chī ixlimāpa'ksīn Dios

ixpālacata tlahuayāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo. Jātza' llatlā'huanāuj tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n.

⁵ Tī tatlahuacu'tun tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xmān ū'tza' talacapāstaca xla'ca'n. Tī tatlahuacu'tun tū cāmāsu'yuni' Espiritu Santo, xla'ca'n talacapāstaca chī lacasqui'n Dios. ⁶ Tī talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xla'ca'n nacāmākapātīnīncan. Tī talatlā'huan chuntza' chī lacasqui'n Dios, xla'ca'n taka'lhī xasāsti' ixtamatca'n ē tzej talamā'nalh. ⁷ Ixlipō'ktuca'n ixtā'lāquichlaktzi' Dios tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jā tatlahua tū ixlīmāpa'ksin Dios. Masqui ixtatlahuacu'tunli, jāla ixtitatlahualh. ⁸ Tī talatlā'huan chuntza' chī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, xla'ca'n jāla tamakapāxui Dios.

⁹ Hui'xina'n jātza' latlā'hua'nā'tit chuntza'. Hui'xina'n latlā'hua'nā'tittza' chuntza' chī lacasqui'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo cātā'latlā'huanān hui'xina'n. Tī jā taka'lhī Espiritu Santo, xla'ca'n jā tatapa'ksini' Cristo. ¹⁰ Quina'n, Cristo quincātā'lahui'lān. Quimacni'ca'n natani, ixpālacata quilipō'ktuca'n tlahuan'ta'uj tū jā tze. Masqui quimacni'ca'n natani, quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamca'n, ixpālacata Dios quincāmātza'nkēnāni'nī'ta'n quincuentaca'n. ¹¹ Dios mālacastālancuanīnī't Jesús. Masqui naniyāuj, Dios naquincāmālacastālancuanīyān quina'n ixpālacata Espiritu Santo quincātā'lahui'lān.

¹² Chuhua'j tā'timīn, jātza' catlahuāuj chī xapūla quintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹³ Tī tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, Dios nacāmākapātīnīn. Tī tamakxteknī'ttza' tatlahua tū jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, ixpālacata Espiritu Santo cāmaktāya, xla'ca'n nataka'lhī ixlata-matca'n tū jā catilakspu'tli.

¹⁴ Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū cāmālacapāstaqui Espiritu Santo, xla'ca'n ixlacstīn Dios. ¹⁵ Chuhua'j ka'lhīyāuj Espiritu Santo. Jātza' jicua'ni'yāuj Dios, hua'chī chā'tin tasācua' tī tamāhuacani't. Ca'tziyāuj quina'n ixlacstīn Dios. Ū'tza' tze nali'huaniyāuj: "Dios quinTāta'ca'n." ¹⁶ Espiritu Santo quincāmāca'tzīniyān quina'n ixlacstīn Dios. ¹⁷ Quina'n ixlacstīn Dios, ē chuntza' namaktīni'nāuj tū Dios cāmālacnūni' ixlacstīn. Tū maxqui'can Cristo nā quina'n quilaca'n nahuan. Cristo pātīni'lh. Nā chuntza' quina'n napātīni'nāuj. Chuntza' tū namaxqui'can Cristo, ē nā ū'tza' naquincātamaxqui'yān.

¹⁸ Chuhua'j pātīni'mā'nauj. Ā'listān naka'lhīyāuj tapāxuhuan nac a'kapūn ē jātza' catitlahuāuj cuenta tū pātīni'mā'nauj. Chuntza' icpuhuan quit. ¹⁹ Ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj taka'lhīmā'nalh chī namāsu'yu tī ixlacstīn Dios. ²⁰ Ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj nalakspu'ta. Chuntza' Dios māpa'ksini'lh. Ē huī'lh tū ka'lhīmā'nauj. ²¹ Dios namāsāsti'kō' ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj a'cxni' nacāmāxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²² Ca'tziyāuj ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj hua'chī ixtaca'tzana'juāt hua'chī chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuhui'nī'iska'ta'. ²³ Masqui quina'n ka'lhī'yāujtza' Espiritu Santo, hua'chī nā makca'tziyāuj taca'tzana'juāt ixpālacata ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios naquincāmāxqui'yān xasāsti' quimacni'ca'n ē nā namāsu'yu quina'n ixlacstīn Dios. Ka'lhīmā'nauj a'cxni' Dios nacāmāxqui' ixlacstīn tū cāmālacnūni'nī't. ²⁴ Quina'n quincātāmākapūtaxtūni'ta'ntza'. Ka'lhīmā'nauj tū Dios naquincāmāxqui'palayān. Jātza' ka'lhīmā'nauj tū ka'lhīyāujtza'. ²⁵ Ca'tziyāuj Dios naquincāmāxqui'yān tū jāna'j ka'lhīyāuj, chuntza' līlacatzucu ka'lhīmā'nauj.

²⁶ Espiritu Santo quincāmāktāyayān a'cxni' jāla tlahuayāuj tū talacasqui'n natlahuayāuj. A'cxni' orarliyāuj, quina'n jā ca'tziyāuj tū ixlacasqui'nca nasqui'ni'yāuj Dios. Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān nasqui'ni'yāuj chuntza' chī xla' lacasqui'n. Nā quincāmāmakca'tzīniyān tū jāla lichihuāna'nāuj. ²⁷ Dios lakapasa quīlistacna'ca'n. Xla' ca'tzi' tū squi'n Espiritu Santo, ixpālacata Espiritu Santo squi'n chī lacasqui'n Dios. Espiritu Santo squi'ni' Dios quimpālacataca'n, ixpālacata quina'n tapa'ksini'yāuj Dios.

Quina'n tze skāhuī'yāuj

²⁸ Quina'n ca'tziyāuj tzej nalitaxuyācha' ixlipō'ktu tū quincā'a'kspulayān quina'n tī pāxqui'yāuj Dios. Dios quincālacacni'ta'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. ²⁹ Xapūla Dios ixquincālakapasān quina'n hua'chī ixlacstīn. Chuhua'j quincālimāxtucutunān chī ixlitze Jesucristo, i'Ska'ta' Dios. Chuntza' Jesucristo xla' chī quimpuxcu'ca'n quīlipō'ktuca'n tā'timīn. ³⁰ Dios quincālacacni'ta'n ē quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n. Xla' natā'tahui'lachāuj nac a'kapūn.

³¹ Dios quincātā'latlahuanī'nī'ta'n ixlipō'ktu huā'mā', ē ū'tza' līca'tziyāuj jāla quincācāskāhuī'n tū quincātā'latlahuanīn, ixpālacata pō'ktu quīlhtamacuj Dios quincāmāktāyamā'n. ³² Dios māstālh i'Ska'ta' ē macamīlh nanī quimpālacataca'n. Ū'tza' līca'tziyāuj Dios naquincāmāxqui'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj. ³³ Dios quincālacacni'ta'n ē xapakō'ni'ttza' quincuentaca'n. Chuntza' jā tī chā'tin tze naquincālimālacsu'yuyān. ³⁴ Jā tī chā'tin tze naquincāmākapātīnīnān, ixpālacata Cristo xokokō'lh quincuentaca'n a'cxni' nīlh. Nā xla' lacastālancuana'nīli. Hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios. Squi'ni'mā'lh Dios

quimpälacataca'n. ³⁵ Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincäpāxqui'yān. Masqui päti'nāuj, ē masqui tētamakchuyiyāuj, ē masqui quincätaputzatokokeyān, ē masqui tzi'ncsāuj, ē masqui jā tū quilu'xu'ca'n, ē masqui nac cā'ljicua' latlā'huanāuj, ē masqui quincätamaknīcu'tunān, Cristo pō'ktu quilhtamacuj quincäpāxqui'yān. ³⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Mimpälacata hui'x, pō'ktu quilhtamacuj quincätamaknīcu'tunān.

Quina'n hua'chi borregos tū nacāmknīcan.

³⁷ Masqui quincä'a'kspulayān ixlipō'ktu huā'mā', quina'n naskāhuī'yāuj, ixpälacata Cristo quincäpāxqui'yān ē quincämaktāyayān. ³⁸ Quit icca'tzi' Dios pō'ktu quilhtamacuj quincäpāxqui'yān masqui xanīntza' ē masqui xalakahuancus. Jā tī chā'tin tze naquincāmāmxtekēyān Dios, nūn āngeles, ē nūn tī taka'lhi lītlī'hui'qui, ē nūn tū huī'lh chuhua'j, ē nūn tū namin. ³⁹ Jā tū tū tze naquincāmāmxtekēyān Dios nūn tū huī'lh nac a'kapūn, ē nūn tū huī'lh nac cā'quilhtamacuj. Ca'tzi'yāuj Dios pō'ktu quilhtamacuj quincäpāxqui'yān ixpälacata ū'tza' huā'mā' tū quincāmāsu'yuni'nī'ta'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

9

Dios cālacsacli israelitas natalītaxtu ixtachi'xcu'huī't Dios

¹ Ixlīcāna' tū na'iccāhuanīyān. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n, ixpälacata quit ictapa'ksīni' Cristo. Espīritu Santo laktzi'n quīlistacna' ē ca'tzi' ixlīcāna' tū na'icuan. ² Quit iccāclīpuhuan quīntā'israelitas hasta quīnca'tzani' quīlistacna', ixpälacata xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'ni' Jesucristo. ³ Quit xa'īcpātīni'lh ixpälacataca'n quīntā'israelitas ē xa'īclītepekpānūni'lh Cristo palh chuntza' tze cahuālh ixtali'a'kapūtaxtulh quīntā'israelitas. ⁴ Israelitas xla'ca'n ī'xū'nātā'natna' Israel. Dios cālacsacli ixtachi'xcu'huī't nacātlahua. Dios cāmāsu'yuni'lh ixlīmāpa'ksīn. Dios chuntza' līlacāxui'līh a'ktīn talacāxtlahuan. Cāmāxqui'lh līmāpa'ksīn. Cāmāsu'yuni'lh chī natalīmākapāxui'. Cāhuānīlh nacāmāxqui' tū mālacnūni'. ⁵ Xla'ca'n ixnāpāpāna'ca'n israelitas tī tahuī'lāna'lh chuhua'j. Cristo, a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, lacatuncu'huī'lh israelita. Cristo ū'tza' Dios tī māpa'ksīkō'. Ū'tza' makapāxui'can pō'ktu quilhtamacuj. Amēn.

⁶ Jāla huanāuj palh Dios jā mākentaxtūlh tū cāhuānīlh israelitas makāstza'. Jā ixlipō'ktuca'n israelitas ta'a'ka'ī'nī't Cristo. Chuntza' jā ixlipō'ktuca'n israelitas ixlacstīn Dios. ⁷ Jā ixlipō'ktuca'n ī'xū'nātā'natna' Abraham, jā pō'ktu ixlacstīn Dios. Makāstza' Dios huanīlh Abraham:

Ixlacstīn Dios natala tī ixlacstīn mīnka'hua'cha Isaac, ē nā ī'xū'nātā'natna' Isaac.

⁸ Tū iccāhuanīmā'n ū'tza' huā'mā': israelitas jā ixlipō'ktuca'n ixlacstīn Dios, xmān tī taka'lhi ixlatamatca'n chuntza' chī huanīlh Dios. ⁹ Ū'tza' tū Dios huanīlh Abraham makāstza':

Huā' quilhtamacuj tū talhcān, quit na'īcmākentaxtū tū icuanīyān.

Mimpuscāt, Sara, naka'lhi chā'tin ī'ska'ta' ka'hua'cha.

¹⁰ Chuhua'j xtum na'iccāhuanīyān. Jacob ē Esaú tī ixlacstīn Rebeca xmān chā'tin ixtāta'ca'n. Ū'tza' Isaac, quimpapca'n. ¹¹ A'cxni' jāna'j ixtalacatuncu'huī' lacstīn, Dios lacsacli chā'tin chuntza' chī lacasqui'nli. Jā lacsacli chī tatlahualh lacstīn, ixpälacata jāna'j tū ixtatlahua tū jā tze nūn tū tze. ¹² Dios huanīlh Rebeca:

Xastancu namāpa'ksī ixpuxcu'.

¹³ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit xa'īcpāxqui' Jacob.

Esaú jā xa'īcpāxqui'.

¹⁴ Jāla huanāuj jā tze chī līlacsacna'n Dios, ixpälacata xmān chā'tin lacsacli ē ā'chā'tin jā lacsacli. Iccāhuanīyān tū tlāhua Dios ū'tza' pō'ktu tze. ¹⁵ Dios huanīlh Moisés:

Na'iccālakalhu'man tī na'iccālakalhu'mancu'tun.

¹⁶ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man xla'ca'n chī talacasqui'n. Ā'makapitzīn tapuhuan Dios nacālakalhu'man ixpälacata xla'ca'n tze tū tatlahua. Jā chuntza'. Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. ¹⁷ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica rey Faraón:

Quit iclīhuī'līn milīrey, ixpälacata quit xa'īcmāsu'yucu'tun quīlītlī'hui'qui a'cxni' hui'x quīntā'lātlahua'ya'.

Chuntza' tachi'xcu'huī't xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj, xla'ca'n nataca'tzi' tū quit tze na'īctlahua.

¹⁸ Chuntza' tasu'yu Dios cālakalhu'man tī cālakalhu'mancu'tun. Makapitzīn tī jā takexmatnī'cu'tun Dios, Dios cāmāxteka ā'chulā' lacxumpin cāhuānīn.

¹⁹ É palh chā'tin nahuan: "Palh Dios chuntza' lacasqui'n, ¿chī quincäputzāna'nīyan? Palh chuntza' chī Dios nahuan, chuntza' nalatā'kchoko chā'tin chī'xcu'." Jāla catitalakpalīh."

²⁰ Palh chā'tin chuntza' ixquīhuanīlh, quit xa'īcuanīlh: "Hui'x xmān chā'tin chī'xcu'." ¿Ē tze hui'x nata'lāhua'ya' Dios?" A'ktin tla'mā'nc jā chuntza' kelhasqui'nī tī tlāhualh tla'mā'nc:

“¿Tū ixpālacata chuntza' quilitla'hua?” ²¹ Chā'tin tī tlahua tla'ma'nc tzē natlahua chī ū'tza' lacasqui'n. Ū'tza' pūtlū'n tzē nalitlahua a'ktin tla'ma'nc tū tzēhuanī't ē a'ktin tla'ma'nc tū jā tzēhuanī't.

²² Nā chuntza' Dios lilacatzucu ixcālīpātīmā'lh xlaça'n tī ixtatlahuamā'nalh tū jā tze. Masqui Dios ixmāsu'yucu'tun ixtasītzī', ē masqui ixmāsu'yucu'tun palh ka'lhī līmāpa'ksīn nacāmāpātīnīn, ē masqui ixlacasqui'nca natapātīnīn, Dios ixcālīpātīmā'lh xlaça'n. ²³ Nā Dios ixmāsu'yucu'tun palh xla' tze. Dios quincālākalhu'manān ē quincālākalpaliyān chī tzē nalichā'nāuj nac a'kapūn. ²⁴ Dios quincāta'satīnī'ta'n quina'n tī israelitas ē nā xlaça'n tī jā israelitas. ²⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā tzo'kli Oseas tū huanli Dios: Tī jā quintachi'xcuhūi't ixtahuanī't, na'iccāpāxquī' can quit na'iccāpāxquī' xlaça'n. Tachi'xcuhūi't tī jā ixcāpāxquī' can quit na'iccāpāxquī' xlaça'n.

²⁶ A'ntza' jā cāhuanica: “Hui'xina'n jā quintachi'xcuhūi't”, xlaça'n nacāmāpāxquī' can ixlacstīn Dios xalakahuan.

²⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanli Isaías ixpālacataca'n israelitas. Xla' huanli: Masqui israelitas xlaça'n lhūhua' hua'chi cucuj tū hui'lh ixquilhtūn nac mar, jā ixlīpō'ktuca'n catita'a'kapūtaxtulh.

²⁸ Dios nacāmāpātīnīnkō' a'cxni' ā'xmān quilhtamacuj. Ē palaj natlahua.

²⁹ Nā Isaías chuntza' chihuīna'mpālh:

Dios ka'lhī ixlītlī'hui'qui.

Palh xla' jā ixcāmāxtekli natatahui'la makapitzīn,

quilīpō'ktuca'n quina'n ixnīkō'uj chuntza' chī tanīkō'lh xalanī'n nac Sodoma ē Gomorra.

Israelitas jā ixta'a'ka'ṭcu'tun

³⁰ Nā chuntza' xlaça'n tī jā israelitas. Masqui xapūla jā ixtaputza chī tze natalītaxtu na ixlacatīn Dios, chuhua' j Dios cāmāpānūnī'lh ixcentaca'n ixpālacata xlaça'n ta'a'ka'ṭni'lh Jesucristo. ³¹ Israelitas talīhui'līlh ta'a'ka'ṭ' ixlīmāpa'ksīn Dios ixpālacata tapuhuanli chuntza' Dios nacālīlaktzī'n tze. Xlaça'n jāla tatlalualh tū tze natalītaxtu lacte na ixlacatīn Dios. ³² ¿Tū ixpālacata? Ixpālacata xlaça'n talītaxtucu'tunli tze na ixlacatīn Dios ixpālacata tū xlaça'n ixtatlahua. Jāla chuntza'. Xlaça'n jā ixta'a'ka'ṭni'cu'tun Jesucristo. Xmān ū'tza' tī tzē makapūtaxtūnu'n. Hua'chi talī'a'kche'kxlalh a'ktin chihuix, ixpālacata Jesucristo hua'chi a'ktin chihuix tū lī'a'kche'kxlacan. ³³ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: Quit ichūlī nac Sión chā'tin tī hua'chi chihuix jā a'kche'kxlacan ē hua'chi chihuix jā pūtamakahuascan.

Xlaça'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli.

Ē chuntza' jā catitamāxana'ni'lh.

10

¹ Tā'timīn, quit ixlacasqui'n cata'a'kapūtaxtulh quintā'israelitas. Ū'tza' iclīsqui'ni' Dios huā'mā'. ² Quit icca'tzī xlaça'n tamakapāxūicu'tun Dios. Xlaça'n jā taca'tzī chī līmāpāxūicu'can Dios. ³ Xlaça'n jā taca'tzī chī Dios cālīmāpānūnī' ixcentaca'n tachi'xcuhūi't. Chuntza' ixlīmānca'n taputza xtum chī nacālīmāpānūnī'can ixcentaca'n. Ē jā taxexmatnī' Dios. ⁴ Dios nacāmāpānūnī' ixcentaca'n ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṭni' Cristo, ixpālacata Cristo xla' mākentaxtūkō'lh ixlīpō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios.

⁵ Ā'makapitzīn tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksīn ixpālacata chuntza' tapuhuan nacālīmāpānūnī'can ixcentaca'n. Makāstza' Moisés lichihuīna'nli huā'mā'. Xla' huanli: Palh chā'tin mākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn, xla' na'a'kapūtaxtu.

⁶ Masqui Moisés huanli chuntza', quina'n Dios quincāmāpānūnī'nī'ta'n quincuentaca'n ixpālacata a'ka'ṭni'yāuj Cristo. Ū'tza' māsu'yucan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n nac a'kapūn nalīmin Cristo. ⁷ Jā ixlacasqui'nca chā'tin na'a'n jā tahui'lāna'ncha' nīnī'n ē nalīmin Cristo, ixpālacata xla' lacastālancuanā'nī'ttza'. ⁸ ¿Chī huan ixtachihuīn Dios?

Lacatzuna'j ka'lhī'ya' ixtachihuīn Dios, a'ntza' na minquilhni' ē na milīstacna'.

Ū'tza' huā'mā' tachihuīn ixlicāna' tū icmāsu'yu. ⁹ Chuntza' palh huanāuj Jesús ū'tza' quiMāpa'ksīnī'ca'n ē palh a'ka'ṭni'yāuj ixlicāna' Dios mālacastālancuanīlh, chuntza' Dios naquincāmāpātīnīn. ¹⁰ Palh a'ka'ṭni'yāuj Jesucristo makapūtaxtūnu'n ē palh cāhuaniyāuj ā'makapitzīn a'ka'ṭni'yāuj, chuntza' Dios quincāmāpātīnīn.

¹¹ Chuntza' ixlicāna'. Ixtachihuīn Dios huan:

Xlaça'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli ē jā catitamāxana'ni'lh.

¹² Lacxtim chī natalī'a'kapūtaxtu xlaça'n tī israelitas ē nā tī jā israelitas. Dios xmān chā'tin. Xla' cālākalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī tasqui'ni' Dios nacāmāktāya. ¹³ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Ixlipō'ktuca'n tī natasqui'nī' Māpa'ksīni' nata'a'kapūtaxtukō'.

¹⁴ ¿Chī tzē nalisqui'nī' Cristo palh jāna'j a'ka'ī'? ¿Ē chī nali'a'ka'ī' palh jāna'j kexmata? ¿Ē chī likexmata palh jā tī tī litā'chihuīna'n? ¹⁵ Nūn chā'tin tzē na'a'nācha' namāsu'yu palh jā Dios namacā'nācha'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tze a'cxni' min chā'tin tī namāsu'yu xatze tachihuīn tū ixa' Dios.

¹⁶ Masqui cāmāsu'yuni'canī't xatze tachihuīn ixa' Jesucristo, ā'makapitzīn jā ta'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā Isaías huanilh Dios:

QuiMāpa'ksīni', jā tī chā'tin a'ka'ī'cu'tun tū icmāsu'yu.

¹⁷ A'ka'ī'can xmān palh pūla kexmatcan ixtachihuīn Dios.

¹⁸ Quit iccākelhasqui'nīyān: ¿Ē ixlicāna' israelitas jā takexmatnī't xatze tachihuīn? Ixlicāna' takexmatnī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Calhāxcuhuālh taxtumā'lh ixtachihuīnca'n tī Dios cāmācā'nī't ixlipō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Nā quit icuan: ¿Ē jā talakapasa huā'mā' israelitas? Moisés cāhuanilh israelitas chī Dios ixmāsu'yuni't:

Na'iccāsīcua'lanātlahua tī jā israelitas.

Ū'tza' nacālīlakca'tzani'yā'tit hui'xina'n israelitas.

Na'iccālīmakasitzī'yān hui'xina'n ixpālacata tachi'xcuhuī't tī jā taca'tzī.

²⁰ Nā Isaías tzej huanli chī Dios huanli:

Xlaca'n chuhua'j taca'tzilhtza' tī jā ixquintaputza.

Cāmāsu'yuni'ca xlaca'n quimpālacata xlaca'n tī jā ixtakelha'squi'nīni'n tū quimpālacata.

²¹ Dios huampālh ixpālacata israelitas:

Lakalīyān xa'iccāta'sani' tachi'xcuhuī't tī xalacxumpin ē jā ixquintakexmatni'cu'tun.

11

Makapitzīn israelitas cāmakapūtaxtūcanī'ttza'

¹ Hui'xina'n jā capuhua'ntit palh Dios cālakmaka'nkō'nī't israelitas. Quit israelita. Abraham quimpap. Quit ixquilhtzucut Benjamín tī xala' makāstza' ixuanī't. ² Dios jā cālakmaka'nī't ixtachi'xcuhuī't tī cālacsacli makāstza'. Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Elías cālīmālacsu'yulh israelitas a'cxni' t'squi'ni'mā'lh Dios. ³ Xla' huanli: QuiMāpa'ksīni' Dios, cāmāknīkō'canī't ixlipō'ktuca'n mina'kchihuīna'nī'n.

Cāmāmakahuasikō'canī't ixlipō'ktu altares.

Ā'xmān quit iclatlā'huan.

Nā quimāknīcu'tuncan quit.

⁴ Dios kelhtīlh ē huanilh:

Ā'lakatojon mil chi'xcuhuī'n jā quintamāxteknī'.

Xlaca'n jā talaktaquilhpūtani't idolo Baal.

⁵ Chuhua'j a'kspulamā'lh chu a'cxtim. Xmān makapitzīn israelitas ta'a'ka'ī'nī't. Dios cālacsacni't ixpālacata xla' lakalhu'manī'nī'n. ⁶ Dios cālacsacli ē jā ixpālacata tū ixtatlahuanī't. Dios cātlahuanī'lh a'ktin talakalhu'mān. A'ktin talakalhu'mān jā hua'chi tatlaj. Dios ixcālakalhu'manī't ē ū'tza' cālīlacsacli.

⁷ Israelitas ixtaputza chī nacālīmāpānūni'can ixcentaca'n. Jā lhūhua' xlaca'n tī Dios cāmāpānūni'lh ixcentaca'n. Xlaca'n ū'tunu'n tī Dios cālacsacni't. Ā'makapitzīn ā'chulā' lācxumpin tataxtulh. ⁸ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Hua'chī Dios cāmāhtatīlh ixpālacata xlaca'n jā takexmatcu'tun tū ixlicāna'.

Hua'chī jā tze ixlakastapunca'n ē ixa'ka'xko'lhca'n ixpālacata jā takexmata tū cāhuanican ē tū talaktzī'n.

Nā chuntza' hasta chuhua'j.

⁹ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā David huanli:

Tū talīpāhuan xlaca'n, ū'tza' nalītaxtu hua'chi a'ktin a'ksuj tū nacāpūchi'pacan.

Ē nalītaxtu hua'chī a'ktin chihuix tū natalī'a'kche'kxla.

Dios nacāmākapātīnīn.

¹⁰ Natatalakatzī' ē chuntza' jā catitalacahuāna'lh.

Natapātīni'n hua'chī tī talē'n tzinca ixtacu'ca'ca'n.

Tī jā israelitas nā xlaca'n nā tzē nacāmākapūtaxtūcan

¹¹ Iccāhuanīyān hui'xina'n Dios jā cālakmaka'nī't israelitas pō'ktu quilhtamacuj. Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli. Chuntza' Dios cāmākapūtaxtūlh tī jā israelitas. Dios lacasqui'n palh israelitas natalakca'tzani' xlaca'n tī jā israelitas ixpālacata xlaca'n ixtachi'xcuhuī'ttza' Dios. Chuntza' israelitas nā nata'a'ka'ī'cu'tun. ¹² A'cxni' israelitas jā takexmatni'cu'tunli Dios, chuntza' Dios cāsīcua'lanātlahualh xlaca'n tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natakexmatni'pala, Dios ā'chulā' nacāsīcua'lanātlahua ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

¹³ Chuhua'j na'iccāhuaniyān catūhuālh hui'xina'n tī jā israelitas. Dios quimacamaxqui'nī't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachihuūn. Quit ictlahuacu'tun tū quimacamaxqui'canī't. ¹⁴ Quit ictlacasqui'n quintā'israelitas natalaktzī'n chī Dios cāsicia'lanātlahuamā'lh ā'makapitzīn ē ū'tza' natalā'a'kapūtaxtucu'tun nā xla'ca'n. ¹⁵ A'cxni' Dios cālakmaka'lh israelitas, ixamigo cātlahuah tī jā israelitas. A'cxni' israelitas natatapa'ksīni'pala Dios, hua'chi xla'ca'n natalacastalancuana'mpala. ¹⁶ Palh macsti'na'j tasquit tze ē chuntza' ixlīpō'ktu nā tze. Palh ixtankēxē'k a'ktin qui'hui' tze, nā ixpekenī'n tze. Nā chuntza' israelitas. Quinapapana'ca'n quina'n israelitas ixtatapa'ksīni' Dios, ē nā chuntza' i'xū'nātā'natna'ca'n nā natatapa'ksīni' Dios.

¹⁷ Israelitas hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'hui'. Ixpekenī'n tū cācā'tayacani't, xla'ca'n hua'chi israelitas tī cālakmaka'lh Dios. Hui'xina'n tī jā israelitas, hui'xina'n hua'chi ixpekenī'n a'ktin qui'hui' tū a'cstun pu'n. Hua'chi cālāchā'mānūcani't ixpekenī'n qui'hui' tū a'cstun pu'n jā cācā'tayacani't. Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcani't talīstaca ixtankēxē'k jā lāchā'mānūcani't. Nā chuntza' hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāsicia'lanātlahuayān hui'xina'n a'cxtim chī israelitas. ¹⁸ Hui'xina'n tī jā israelitas, jā ka'tla' calimakca'tzīit ixpekenī'n tū cācā'tayacani't. Jē jā ca'tziyā'tit ixtankēxē'k qui'hui' ū'tza' tū makastaca ixpekenī'n? Ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcani't jāla makastaca ixtankēxē'k qui'hui'.

¹⁹ Jā tze palh nahuanā'tit hui'xina'n tī jā israelitas: "Dios ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj xla'. Ū'tza' cālīlakmaka'lh israelitas." Huā'mā' hua'chi ixcācā'tayani'kō'lh ixpekenī'n qui'hui', ixpālacata cālāchā'mānūcu'tunli ā'makapitzīn. ²⁰ Jā chuntza'. Xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'lh ē ū'tza' cālīlakmaka'lh Dios. Hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit ē ū'tza' Dios jā cālīlakmaka'nī'ta'n hui'xina'n. Ū'tza' jā ka'tla' calimakca'tzīit. Tzej calatā'kchokotit. ²¹ Dios cālakmaka'nān chuntza' hua'chi ixpekenī'n tū ixa'nan xapūla. Dios nā tze nacālakmaka'nān hui'xina'n tī hua'chi ixpekenī'n tū cālāchā'mānūcani't. ²² Chuntza' tasu'yu Dios lakalhu'manīni'n ē nā nacāmakapāfīnīn xla'ca'n tī tatluhua tū jā tze. Cāmakapāfīnīni' israelitas tī jā ta'a'ka'ī'lh. Hui'xina'n cālakalhu'manān līhuan a'ka'ī'yā'tit. Palh maxtēkāt'it na'a'ka'ī'yā'tit, Dios nacālakmaka'nān chuntza' hua'chi chā'tin chī'xcu' tī pekecā'yujū ixpekenī'n qui'hui'. ²³ Israelitas, palh nata'a'ka'ī'cu'tun, Dios nacālaktzī'mpala chī ixtachi'xcuhui't. Chuntza' hua'chi Dios cālāchā'mānūpala jā ixtayāna'ncha' xapūla. ²⁴ Jā jicslīhua' cālāchā'mānūpalacan ixpekenī'n tū ixcācā'tayacani'ttza'. A'chulā' jicslīhua' cālāchā'mānūcan ixpekenī'n ā'makapitzīn qui'hui'. Israelitas, xla'ca'n hua'chi ixpekenī'n qui'hui' tū ixa'nan xapūla.

Israelitas nata'a'ka'ī'ni' Cristo

²⁵ Tā'timīn ictlacasqui'n naca'tziyā'tit tū jāna'j lakapascan. Chuntza' a'cxni' naca'tziyā'tit huā'mā', jā ka'tla' nalīmakca'tziyā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū iccāhuanicu'tunān: Ā'makapitzīn israelitas lacxumpin ē jā takexmatni' Dios. Namin quilhtamacuj natatalakpalī. A'cxni' nata'a'ka'ī' lhūhua' tī jā israelitas, israelitas nata'a'ka'ī' nā xla'ca'n. ²⁶ Dios nacāmakapūtaxtūtkō' ixlīpō'ktuca'n israelitas tī nata'a'ka'ī'. Tatzo'kni' na ixtachihuūn Dios: Makapūtaxtūnu' naminācha' nac Sión.

Nacāxapani' ixcuentaca'n israelitas, i'xū'nātā'natna' Jacob.

²⁷ Quit na'iccāmātza'nkēna'ni' ixcuentaca'n ē chuntza' na'icmākentaxtū tū iccāhuanilh makāstza'. Chuntza' huanli Dios.

²⁸ Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli xatze tachihuūn i'xla' Jesucristo, ē chuntza' talītaxtūlh ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. Xla'ca'n jā takexmatni'cu'tun Jesucristo, chuntza' cātāmāca'tzīnīn hui'xina'n tī jā israelitas. Dios cāpāxqui'cus israelitas, ixpālacata makāstza' ixcālacsacni't i'xū'nāpapa'ca'n natalītaxtu ixtachi'xcuhui't. ²⁹ Dios jā lakpalī ixtalacapāstacni'. Ixlīpō'ktuca'n tī cālacsacni't xla' nacāsicia'lanātlahua. ³⁰ Israelitas jā ta'a'ka'ī'cu'tunli, ē chuntza' hui'xina'n cātāmāsu'yuni'n ixtachihuūn Dios. Masqui xapūla hui'xina'n jā a'ka'ī'tit, chuhua'j cālakalhu'manān Dios ē cāmakapūtaxtūnī'ta'n. ³¹ Chuntza' chī Dios cālakalhu'manān hui'xina'n, nā chuntza' nacālakalhu'man israelitas masqui chuhua'j jāna'j ta'a'ka'ī'. ³² Dios māsu'yuni't ixlīpō'ktu tachi'xcuhui't taka'lhī ixcuentaca'n. Dios ixcāmāsu'yuni'cu'tun chī cālakalhu'mankō' ixlīpō'ktuca'n.

³³ Dios tzej lacapāstaca ē ca'tzikō' ixlīpō'ktu. Quina'n jāla ca'tziyāuj chī ixtalacapāstacni' ē tū tlahua. ³⁴ Jā tī chā'tin ca'tzī chī lacpuhuan Dios. Jā tī chā'tin tze namālacapāstaquī Dios. ³⁵ Palh namaxqui'yāuj Dios catūhuālh, jāla catihuanui' Dios quincāmaklāclē'nān. ³⁶ Dios tlahuakō'ni't ixlīpō'ktu. Pō'ktu i'xla'. Camāka'tlī'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj. Amēn.

12

Ixlacasqui'nca natamacamāstā'ni'yāuj Dios

¹ Tā'timīn, Dios quincālakalhu'manī'ta'n. Ū'tza' iccālīsqi'ni'yān catamacamāstā'ni'tit Dios. Chuntza' hui'xina'n nalītaxtuyā'tit hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū hui'lican nac

pūmacamāstā'n, masqui xalakahuancus hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān tū līpāxuhua Dios. Chuntza' nalimakapāxui'yā'tit Dios. ² Jā calatā'kchokotit chī talatlā'huan tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Catamakxtekni'tit Dios nalakpalī mintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' tzē nacā'tziyā'tit tū Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit. Chuntza' tzē natlahua'yā'tit tū tze ē tū nalīpāxuhua Dios.

³ Dios lalalhu'manī'n ē quīmacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' tzē na'iccālīhuaniyān huā'mā'. Jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit. Calacapāstactit hui'xina'n, chī Dios cāmaktāyayān na'a'ka't'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ⁴ Quīmacni'ca'n lhūhua' lātāstuca masqui a'ktin macni'. Chā'tunu' xlaca'n xtum ixtascujūtca'n. ⁵ Nā chuntza' quīna'n tī a'ka't'ni'yāuj Cristo. Quīna'n quīlhūhua'ca'n ē quīlīpō'ktuca'n chu chā'tin lītaxuyāuj chī Cristo. Ixlacasqui'nca chā'tunu' quīna'n nalāmaktāyayāuj.

⁶ Chā'tunu' chī quīna'n ka'lhīyauj quīntascujūtca'n chuntza' chī Dios quīncāmamaxquī'nī'ta'n chā'tunu'. Xlaca'n tī ixa'kchihuīna'nī'n Dios, catamāsu'yulh xmān tū Dios cāhuanī. ⁷ Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka't', tzej catatlalualh. Tī tamāsu'yuni' ā'makapitzīn nā tzej catamāsu'yulh. ⁸ Tī tūhuanilē'n ā'makapitzīn nā tzej catatlalualh. Tī tamāstā' tumīn, jā catatampī'lhīnī'lh. Tī xanapuxcu'nu' tā'timīn, catamākentaxtūlh tū cāmamacamaxquī'canī't. Tī tamaktāya ā'makapitzīn tī talīpuhuan catatlalualh nac cā'tapāxuhuan.

Ixlacasqui'nca līlacatejtin natalatā'kchoko tī ta'a'ka't'

⁹ Milīpō'ktuca'n hui'xina'n tzej cacāpāxquī'tit ā'makapitzīn. Camāpānū'tit tū jā tze. Catlahua'tit tū tze. ¹⁰ Calāpāxquī'tit ixpālacata hui'xina'n lītā'timīn. Cacālakachi'xcuhuī'tit ā'makapitzīn ē jā cala'tit hua'chī xlaca'n tī xmān talacasqui'n nacālakachi'xcuhuī'can.

¹¹ Tzej casujit ē jā tilhquītitnī'nā'tit. Catā'scujit quīMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo nac cā'tapāxuhuan.

¹² Capāxua'tit ixpālacata ca'tziyā'tit Dios nacāsicua'lanātlahuayān. Capātīnī'ntit masqui nacā'a'kspulayān tū jā tze. Jā timakxtekā'tit na'orarlayā'tit.

¹³ Palh tā'timīn cāspunī' catūhuālh, cacāmaktāya'tit. Cacāmānū'tit na minchicca'n tī taminācha' makat.

¹⁴ Casqui'nī'tit Dios nacāsicua'lanātlahua xlaca'n tī cātaputzastālani'yān. Jā tisqui'nā'tit tū nacā'a'kspula xlaca'n tū jā tze.

¹⁵ Cacātā'pāxuhua'tit xlaca'n tī tapāxuhua. Cacātā'calhua'ntit tī tacalhuan.

¹⁶ Chu a'ktin talacapāstacni' naka'lhī'yā'tit. Jā ka'tla' timakca'tziyā'tit. Capāxquī'tit tī catīhuālh tachi'xcuhuī't. Jā tipuhua'nā'tit palh hui'xina'n ca'tziyā'tit ā'chulā'.

¹⁷ Palh chā'tin nacātlahuani'yān tū jā tze, hui'xina'n jā titlahua'ni'yā'tit tū jā tze. Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīnca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁸ Tzej nalīputzayā'tit chī amīgos nacālītā'la'yā'tit ā'makapitzīn. ¹⁹ Tā'timīn, jā ticātlahuani'yā'tit tū jā tze palh chuntza' hui'xina'n cātlahuani'yān tū jā tze. Namakxtekā'tit xmān Dios nacāmakapātīnīn xlaca'n. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Xmān quīt tzē na'iccāmakapātīnīn tī tatlahua tū jā tze.

Naquīntaxokonū'ni' quīt, huanlī quīMāpa'ksīnī'ca'n Dios.

²⁰ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh mintā'lāquīchlaktzi' tzi'nca, catā'huā'ya'.

Palh kelhputī, cama'xqui' xcān.

Chuntza' xla' nalīmāxana'n.

²¹ Jā titamakxtekā'tit nacāskāhuī'yān tū jā tze. Catlahua'tit xmān tū tze ē chuntza' nalīskāhuī'yā'tit tū jā tze.

13

¹ Ixlacasqui'nca milīpō'ktuca'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīnī'nī'n na mincā'lacchicni'ca'n. Dios cāhuī'līnī't natamāpa'ksīnī'n xlaca'n. Palh jā calhuālh Dios ixcāmamaxquī'lh līmāpa'ksīn, xlaca'n jāla ixtamāpa'ksīnī'lh. ² Tī tatā'lāhuani māpa'ksīnī'nī'n, xlaca'n chuntza' tatā'lāhuani Dios. Xlaca'n nataxokonū'ni' Dios. ³ Tī tatlahua tū tze, xlaca'n jā catitajicua'nī'lh māpa'ksīnī'nī'n. Xmān xlaca'n tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n tajicua'nī' māpa'ksīnī'nī'n. Palh hui'xina'n jā cājicua'ni'cu'tunā'tit māpa'ksīnī'nī'n, līlacatejtin natalatā'kchokoyā'tit ē chuntza' nacātalīlaktzī'nān hui'xina'n lactze. ⁴ Māpa'ksīnī'nī'n taka'lhī līmāpa'ksīn ixpālacata Dios cāmamaxquī'nī't nacāmaktāyayān hui'xina'n. Palh hui'xina'n tlahua'yā'tit tū jā tze, nacājicua'ni'yā'tit ixpālacata xlaca'n tzē nacātamakapātīnīnān. Dios cāmamaxquī'nī't līmāpa'ksīn natamakapātīnīn xlaca'n tī tatlahua tū jā tze. ⁵ Ū'tza' lītalacasqui'n nacākexpa'tni'yā'tit māpa'ksīnī'nī'n. Jā xmān ixpālacata xlaca'n nacātamakapātīnīnān. Ixlacasqui'nca nacākexpa'tni'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuntza' ixlacasqui'nca natlahua'yā'tit. ⁶ Nā ixlacasqui'nca naxokoyā'tit impuestos. Māpa'ksīnī'nī'n tī tamākentaxtū ixtascujūtca'n, xlaca'n chuntza' tatlahua tū Dios lacasqui'n.

⁷ Chuntza' caxokotit ixlipō'ktu tū laclīpinā'tit. Caxokonun'tit tū cātasqui'ni'yān. Cacāxepa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit tī tamāpa'ksīni'n. ⁸ Palh cāclāclīpini'yā'tit ā'makapitzīn, cacāxokonun'tit. Calāpāxqui'tit. Tī tapāxqui' ā'makapitzīn, chuntza' talimākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios. ⁹ Ixlīmāpa'ksīn Dios chuntza' huan:

Jā tika'lhī'ya' mintā'lapāxqui'n.

Jā timaknīni'na'.

Jā tika'lhāna'na'.

Jā tilichihuīna'na' ā'chā'tin tū jā ixlīcāna'.

Jā tilakca'tzana' tū ixlā' ā'chā'tin.

Huī'lh ā'a'ktin līmāpa'ksīn tū huan:

Chuntza' chī minā'cstu pāxqui'ca'na', nā chuntza' cacāpāxqui' ā'makapitzīn.

Chā'tin tī tlāhua huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' mākentaxtū pō'ktu huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā ā'makapitzīn līmāpa'ksīn tū a'nan. ¹⁰ Palh chā'tin chī'xcu' pāxqui' ā'chā'tin, chuntza' jāla tlāhuani' tū jā tze. Chuntza' tī tapāxqui' ā'makapitzīn, chuntza' talimākentaxtūkō' ixlīmāpa'ksīn Dios.

¹¹ Ixlipō'ktu huā'mā' natlāhua'yā'tit ixpālacata ca'tziyā'tit chuhua'j ā'chulā' ixlacasqui'nca nakexpa'tni'yā'tit Dios. Skalalh natahui'la'yā'tit ixpālacata namīn quilhتامacuj a'cxni' Cristo naquincālē'nān nac a'kapūn. Tzamā' quilhتامacuj jātza' makās chī puhuanī'ta'uj xapūla. ¹² Palaj namīn quilhتامacuj a'cxni' nalaka'nāuj Dios nac a'kapūn. Hua'chī xkacamā'lh'tza'. Ū'tza' calimāktetekui natlāhuayāuj tū jā tze. Jā catlāhuāuj chī tatlāhua tī xalanī'n nac cā'pucsua'. Catlāhuāuj tū tze chuntza' chī tī xalanī'n nac cā'xkaka. ¹³ Tzej nalatā'kchokoyāuj chī talacasqui'n. Jā tū natlāhuayāuj tū nalimāxana'nāuj palh naquincātalaktzī'nān. Jā ticālipāxuhuyāuj tī tatlāhua tū jā tze. Jā tika'chīyāuj. Jā tika'lhīyāuj quintā'lapāxqui'nca'n. Jā tītlāhuayāuj tū jā tze. Jā tilālisitzi'ni'yāuj. Jā tilakca'tzana'nāuj. ¹⁴ Calilatā'kchokotit chī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā catlāhua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze.

14

Jā tze nacālīchihuīna'nāuj ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Masqui makapitzīn jāna'j tzej ta'a'ka't' ixpālacata jāna'j tū taca'tzi, lipāxuhua cacāmamakaktīni'ntit. Jā ticātā'lāhuani'yā'tit xlaca'n ixpālacata tū jāna'j tū taca'tzi.

² Ā'makapitzīn tapuhuan tze natahua' ixlipō'ktu tū a'nan. Ā'makapitzīn tī jāna'j tzej ta'a'ka't', xlaca'n tapuhuan jā tze hua'can quīnīt. ³ Hui'xina'n tī hua'yā'tit ixlipō'ktu tū a'nan, jā cālākmaka'ntit tī jā tahua' quīnīt. Hui'xina'n tī jā hua'yā'tit quīnīt, jā ticālīchihuīna'nā'tit xlaca'n tī tahua' quīnīt. Dios cāmaktīni'nān milipō'ktuca'n. ⁴ Jā quīncentaca'n chī scuja ixtasācua' ā'chā'tin chī'xcu'. Xmān tī māpa'ksi tze nahuan chī scuja ixtasācua' palh tze o palh jā tze. Nā chuntza' tī tatapa'ksīni' Dios, xmān Dios ca'tzi chī talīlatlā'luan. Dios cāmaktāya, ē chuntza' xlaca'n jā catitatamakahuasli.

⁵ Ā'makapitzīn tā'timīn talakachi'xcuhui' a'ktin quilhتامacuj. Ā'makapitzīn tapuhuan ixlipō'ktu quilhتامacuj chu a'ktin. Calacapāstactit chā'tunu' hui'xina'n tū xatze ē ū'tza' catlāhua'tit. ⁶ Tī talakachi'xcuhui' a'ktin quilhتامacuj, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhui'cu'tun Dios. Nā tī tahua' quīnīt, xlaca'n ū'tza' talīlakachi'xcuhui'cu'tun Dios ixpālacata tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata lihua't. Tī jā tahua' quīnīt, nā xlaca'n chuntza' talakachi'xcuhui'cu'tun Dios, ē nā tamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios.

⁷ Lihuan hui'lāna'uj nac cā'quilhتامacuj, jā tlāhuayāuj xmān tū quīna'n puhuanāuj. Jā nīyāuj a'cxni' quīna'n nīcu'tunāuj. ⁸ Lihuan hui'lāna'uj, tlāhuayāuj ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Nīyāuj chuntza' a'cxni' ixtalacasqui'nīn. Masqui lakahuancus quīna'n ē masqui xanīntza', tapa'ksīni'yāuj Cristo. ⁹ Cristo nīlh ē nā lacastālancuana'nli. Chuntza' tze nacāmāpa'ksi xlaca'n tī xalakahuancus ē nā tī tanīni'ttza'.

¹⁰ Chuntza' jā tze palh chā'tin nacālīchihuīna'n ā'makapitzīn tā'timīn. Jā tze palh chā'tin nacālākmaka'n ā'makapitzīn tā'timīn. Quīlipō'ktuca'n nachā'nāuj na ixlacatīn Cristo ē xla' ū'tza' tī naquīncāputzāna'nīyān. ¹¹ Tazō'kni' na ixtachihuīn Dios:

QuiMāpa'ksīni'ca'n huan: Ixlīcāna' tū icuan.

Ixlipō'ktuca'n naquīntatatzokostani'kō'.

Ē naquīntahuanī quit Dios.

¹² Chuntza' quīlipō'ktuca'n nakehltiyāuj Dios tū tlāhuani'ta'uj.

Jā tze namāmakahuasīyāuj ā'chā'tin quīntā'tinca'n

¹³ Chuntza' jātza' calālē'ksa'ntit. Xatze calīhui'li'tit jā natlāhua'yā'tit tū nalītamakahuasa ā'chā'tin. ¹⁴ Quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús, ē quit tzej icca'tzi ixlipō'ktu lihua't pō'ktu tze. Masqui chuntza' icpuhuan, quit icuan ā'chā'tin tlāhua tū jā tze palh hua' quīnīt, masqui lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios. ¹⁵ Hui'xina'n jā cahua'tit quīnīt palh ū'tza'

nalimāmakchuyī'yā'tit chā'tin quintā'tinca'n, ixpālacata xla' napuhuan jā tze tū tlahua'yā'tit. Palh pāxquī'yā'tit quintā'tinca'n, xatze jā natlahua'yā'tit tū xla' napuhuan jā tze. Cristo nilh ixpālacata, ē jā xmān mimpālacataca'n. Ū'tza' jā tīlīhua'yā'tit hui'xina'n tū nalītalakspi'ta ā'chā'tin na ixtej Dios. ¹⁶ Masqui hui'xina'n ca'tziyā'tit pō'ktu tze tū tlahua'yā'tit, jā catlahua'tit tū ā'makapitzīn tahuān jā tze. ¹⁷ Quina'n tapa'ksīni'yāuj Dios, jā ā'chulā' lacapāstacāuj tū hua'can. Tū ā'chulā' talacasqui'n ū'tza' huā'mā': Līlacatejtin nalatā'kchokoyāuj ē tze nalatahui'layāuj ē naka'lhīyāuj tapāxuhuān ixpālacata Espīritu Santo quincātā'lahui'lān. ¹⁸ Tī chuntza' takexmatni' Cristo, chuntza' talimakapāxui Dios ē nahuanca'n tzej talatlā'huan. ¹⁹ Lacatancs natahui'layāuj. Nalāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nakexmatni'yāuj Dios. ²⁰ Jā nalactlahua'yā'tit tū Dios tlahuah. Palhāsā' chuntza' tlahua'yā'tit a'cxni' hua'yā'tit tū tahuān ā'makapitzīn jā tze. Ixlipō'ktu lihua't tze na ixlacatīn Dios. Tzē nahua'yāuj ixlipō'ktu. Jāla xmān nahua'yāuj tū nalimāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²¹ Xatze jā nahua'yāuj quini't ē jā nahua'yāuj vino, ē jā natlahua'yāuj tū nalimāmakahuasiyāuj chā'tin quintā'tinca'n. ²² Palh chā'tin chī hui'xina'n lacpuhuan palh tze na ixlacatīn Dios nahua' ixlipō'ktu tū ā'nan, xla' tzē'k caca'tzilh. Līpāxuhua tahuī'lāna'lh tī taca'tzi tzej talatlā'huan chuntza' chī Dios lacasqui'n. ²³ Tī tahuā' quini't, masqui tapuhuan jā tze hua'can, ē chuntza' xlaca'n tatlaha tū jā tze. Palh chā'tin chī'xcu' tlaha tū xla' lacpuhuan jā tze na ixlacatīn Dios, chuntza' tlaha tū jā tze.

15

Ixlasasqui'nca natlahua'yāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzīn tā'timīn

¹ Quina'n tī tzejtza' a'ka'ī'yāuj, nacāmaktāyayāuj tā'timīn tī jāna'j taca'tzikō'. Jā xmān napuhuanāuj tū quina'n lacasqui'nāuj. ² Quina'n natlahua'yāuj tū natalipāxuhua ā'makapitzīn quintā'timīnca'n ē chuntza' nacāmaktāyayāuj ē ā'chulā' nata'a'ka'ī'. ³ Nūn Cristo jā ixtlahua xmān tū ixlasasqui'n. Ū'tza' lipātīni'lh. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios tū huanica Dios: Tī talakmaka'nān hui'x, nā quit quintalakmaka'n.

⁴ Ixlipō'ktu tū tzo'kca makāstza' na ixtachihuīn Dios, quincāmāsu'yuni'yān tū Dios lacasqui'n naca'tziyāuj. Ixtachihuīn Dios quincāmāko'xamāka'tli'yān. Quincāmaktāyayān natāyani'yāuj tū quincā'a'kspulayān. Quincāmāca'tzīni'yān na'a'nāuj nac'kapūn. ⁵ Dios ū'tza' tī quincāmāko'xamāka'tli'yān ē quincāmaktāyayān natāyani'yāuj. Dios cacāmaktāyan hui'xina'n a'ktin nala mintalacapāstacni'ca'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo Jesús. ⁶ Chuntza' milipō'ktuca'n tzē kēxtim namakapāxui'yā'tit Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Xatze tachihuīn cāmāca'tzīnica tī jā israelitas

⁷ Hui'xina'n calālaktzī'ntit hua'chī lītā'timīn ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Chuntza' nalakachi'xcuhuī'can Dios. ⁸ Jesucristo a'cxni' milh nac cā'quilhtamacuj, ixcāmāsu'yuni' israelitas Dios mākentaxtū tū huan. Chuntza' māsu'yulh Cristo, ixpālacata xla' mākentaxtūlh tū Dios ixcāhuanini't makāstza' quinapapana'ca'n. Chuntza' lītasu'yu Dios mākentaxtū tū huan. ⁹ Nā Cristo ixlasasqui'n natatapa'ksīni' Dios na xlaca'n tī jā israelitas ē nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanica Dios: Quit na'icmāka'tli'yān na ixpu'nanca'n tī jā israelitas. Na'icpīxtlī' chī milīka'tla'.

¹⁰ Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Cacātā'pāxua'tit ixtachi'xcuhuī't Dios, hui'xina'n tī jā israelitas.

¹¹ Nā tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Camāka'tlī'tit Māpa'ksīni' milipō'ktuca'n tī jā israelitas.

Catamāka'tlī'lh ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

¹² Nā tatzō'kni' jā Isaiás huan:

Namin chā'tin ī'xū'nātā'nat Isai.

Xla' nacāmāpa'ksī tī jā israelitas.

Xlaca'n nata'a'ka'ī' chī nacāmakapūtaxtū.

¹³ Dios ū'tza' tī quincāmāca'tzīni'yan xla' naquincāmakapūtaxtūyān. Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios. Dios ā'chulā' cacāmāquī'n tapāxuhuān ē tzej calatapā'tit. Espīritu Santo cacāmāca'tzīni'n chī Dios namākentaxtū tū huanī't.

¹⁴ Quit tzej icca'tzī, tā'timīn, hui'xina'n tzej lihui'lā'na'ntit na ixlacatīn Dios ē tzejtza' ca'tziyā'tit ixtachihuīn Dios. Nā tzē nalāmāsu'yuni'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹⁵ Xmān xa'iccāmāpāstacuīcu'tunān hui'xina'n tū ictzō'kni't. Dios quimacamaxqui'lh huā'mā' tas-cujūt. Ū'tza' quit jā iclījicua'na'iccātzo'knuni'yān tū lacatejtin. ¹⁶ Dios quilacsacli na'ictā'scuja Jesucristo. Quimacamaxqui'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn ta'a'ka'ī'nī't. Espīritu Santo cālīmāxtulh ixtachi'xcuhuī't Dios. Xlaca'n hua'chī a'ktin talakalhu'mān tū icmaxqui' Dios. Dios chuntza' lipāxuhua.

¹⁷ Quit icmaxquī' tapāxcatca'tzIn Cristo Jesús, ixpālacata quimaktāyanī't ē na'icmākentaxtū tū Dios quimacamaxquī'lh. ¹⁸ Quit na'iccāhuanīyān xmān tū Cristo quimaktāyālh na'ictlahua. Quit iccāmāsu'yuni'lh tū jā israelitas. Chuhua'j xla'ca'n tatlahua ixtalacasquī'nīn Dios. ¹⁹ Ixilitl'ihui'qui Espīritu Santo ixilitlahuacan lī'a'cnīn. Chuhua'j icmākentaxtūnī't tū Dios quimacamaxquī'lh. Iccāmāsu'yuni'nī't xalanī'n nac Jerusalén xatze tachihuīn ixpālacata Cristo. Calhāxcuhuālh icmāsu'yuni't hasta nac Ilírīco. ²⁰ Quit xa'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tū jāna'j ixtaca'tzī tū ixla' Cristo. Chuntza' xa'ictlahua quit ixpālacata xa'icmāsu'yucu'tun jā jāna'j ixmāsu'yucan. ²¹ Chuntza' ictlahuamā'lh chī tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Tī jāna'j cāmāsu'yuni'can chī xla', nataca'tzī xla'ca'n. Tī jāna'j takexmata, natakexmata xla'ca'n.

Pablo ixa'ncu'tun nac Roma

²² Quit xa'icmāsu'yutlā'huan, ē ū'tza' jāla xa'iccālīlaka'nāchā'n, masqui maklhūhua' xa'ica'ncu'tunācha'. ²³ Chuhua'j na'ica'nācha'. Jātza' la jā icmāsu'yu huā'tzā', ē lhūhua'tza' cā'ta xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n. ²⁴ A'cxni' quit na'ica'n nac España na'iccāēlaktzī'nān hui'xina'n. Quit icka'lhī tapāxuhuan iccātā'chihuīna'ncu'tunān macstī'na'j. Iclacasquī'n naquīlāmaktāyāyūj ē chuntza' tzē na'icāmpalacha'. ²⁵ Pūla na'ica'n nac Jerusalén. Na'iccālē'ni' macstī'na'j tumīn tā'timīn xalanī'n a'ntza'. ²⁶ Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya, xla'ca'n tamāstā'nī't tumīn, ē tamacā'ni'cu'tun tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén tī lacpobres. ²⁷ Huā'mā' ū'tza' tū tatlahuacu'tunli xla'ca'n xalanī'n nac Macedonia ē nac Acaya. Chuntza' tī jā israelitas tamaktāyacu'tun tī israelitas. Chuntza' tze ixpālacata israelitas tamāca'tzīnīnī't chī natalī'a'kapūtaxtu. Chuhua'j, tī jā israelitas tzē natamaxquī' tū taka'lhī. ²⁸ Quit, a'cxni' na'icmāstā' huā'mā' tumīn, quit na'ica'n nac España ē na'iccāēlaktzī'nān hui'xina'n. ²⁹ A'cxni' na'iccālākchā'nān quit icca'tzī Cristo nacāsīcu'lanātlahuayān ixpālacata tū Cristo quimacamaxquī' na'iccāhuanīyān.

³⁰ Chuhua'j tā'timīn, hui'xina'n nā tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Espīritu Santo quincāmaktāyāyān nalāpāxquī'yāyūj. Chuhua'j iccāsquī'ni'yān naquīlāmaktāyāyūj nac oración. ³¹ Casquī'ni'tit Dios caquimaktaka'lhī ē jā tū naquīntatlahuani' xalanī'n nac Judea tī jā ta'aka'. Nā casquī'ni'tit Dios caquīntamaktīlh tumīn tū na'iccālē'ni' tā'timīn xalanī'n nac Jerusalén. ³² Chuntza', palh Dios lacasquī'n, quit na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Chuntza' quit na'iclipāxuhua. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tlī'yāyūj. ³³ Chuhua'j Dios cacātā'tahuī'lan mīlīpō'ktuca'n. Xla' ū'tza' tī quincāmāxquī'yān tze latamat. Amén.

16

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Roma

¹ Iccālākmācā'nāchā'n hui'xina'n quīntā'tinca'n Febe. Huā'mā' puscāt cātā'scuja xla'ca'n tī tatapa'ksīni' Cristo nac Cencrea. ² A'cxni' xla' nacālākchā'nān, calaktzī'ntit chī mīntā'tinca'n. Chuntza' ixilitlahuacā'n tī ta'aka' tī ixtachihuīn Dios. Calīmaktāyā'tit tū xla' namaclacasquī'n. Xla' lhūhua' tī cāmaktāyanī't. Nā quit quimaktāyanī't.

³ Casaludarlī'tit Priscila ē Aquila. Xla'ca'n tamāsu'yu chī Cristo Jesús, chuntza' chī quit. ⁴ Xla'ca'n cā'a'kspulalh tū lījīcu'a' a'cxni' quīntamaktāyālh. Ū'tza' iccālīmaxquī' tapāxcatca'tzīn. Nā tamāstā' tapāxcatca'tzīn ixlīpō'ktuca'n tī jā israelitas tī tatapa'ksīni' Cristo. ⁵ Nā iccāmācā'ni' saludos tā'timīn tī tatakēstoka na ixchicca'n Priscila ē Aquila. Nā icmacā'ni' saludos Epeneto. Xla' quīnamigo ē icpāxquī'. Xla' ū'tza' tī xapūla a'ka'tī'ni'lh Cristo nac Acaya. ⁶ Nā icmacā'ni' saludos María. Xla' scuīnī't mimpālacataca'n. ⁷ Nā iccāmācā'ni' saludos quīntā'israelitas tī Andrōnīco ē Junias. Ū'tunū'n xa'iccātā'chī'nī't. Apōstoles nā talakachi'xcuhuī' xla'ca'n. Nā xla'ca'n ixta'a'ka'tī'ni'nī'ttza' Cristo xapūla a'cxni' quit jāna'j xa'ica'ka'tī'.

⁸ Nā icmacā'ni' saludos Amplias. Icpāxquī' ixpālacata xla' nā a'ka'tī'ni' quīMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Nā icmacā'ni' saludos Urbano tī quīncāmaktāyāyān quīna'n tī tā'scuīyūj Cristo. Nā icmacā'ni' saludos Estaquis tī icpāxquī'. ¹⁰ Nā icmacā'ni' saludos Apeles. Tasu'yu xla' tzej a'ka'tī'ni' Cristo. Nā iccāmācā'ni' saludos tī tahuī'lāna'ncha' na ixchic Aristóbulo. ¹¹ Nā icmacā'ni' saludos quīntā'israelita Herodión ē nā xalanī'n na ixchic Narciso tī ta'a'ka'tī'ni' quīMāpa'ksīni'ca'n. ¹² Nā iccāmācā'ni' saludos Trifena ē Trifosa. Xla'ca'n tatā'scuja quīMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos Pérsida tī pāxquī'can. Huā'mā' puscāt tā'scuīnī't quīMāpa'ksīni'ca'n. ¹³ Nā icmacā'ni' saludos Rufo. Tasu'yu xla' tzej a'ka'tī'ni' quīMāpa'ksīni'ca'n. Nā icmacā'ni' saludos ixtzī' Rufo, tī hua'chī quīntzī' icca'tzīni'. ¹⁴ Nā iccāmācā'ni' saludos Asīncrito ē Flegonte ē Hermas ē Patrobas ē Hermes ē nā tā'timīn tī tatā'hui'lāna'ncha'. ¹⁵ Nā iccāmācā'ni' saludos Filólogo ē Julia ē Nereo ē nā ixtā'tin xapuscāt ē Olimpas ē ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhuī't Dios tī tatā'hui'lāna'ncha'.

¹⁶ Calāsaludarlī'tit ixpālacata lāpāxquī'yā'tit. Xalanī'n calhāxcuhuālh tī ta'aka'tī', xla'ca'n cātamacā'ni'yān saludos.

¹⁷ Tā'timIn, iccāsqui'ni'yān hui'xina'n naca'tziyā'tit tū tataxtumli ē chuhua'j tamāsu'yu tū jā tze ē jā chuntza' chī cātamāsu'yuni'nī'ta'n xapūla. Cacātapekpānūni'tit xla'ca'n. ¹⁸ Xla'ca'n jā tatā'scujmā'nalh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tatlahua xmān tū xla'ca'n talacasqui'n. Tasu'yu hua'chi tze tū tahuan ē hua'chi tze'huani't ixtachihuīnca'n. Xmān ta'a'kskāhuī' tū ta'a'ka'ī' tū cāhuanican. ¹⁹ Calhāxcuhuālh ca'tzīcantza' chī hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit xatze tachihuīn i'xla' Cristo. Huā'mā' iclīpāxuhua. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzejtza' naca'tziyā'tit chī natlahua'yā'tit tū tze. Iclacasqui'n jā tīpuhua'nā'tit natlahua'yā'tit tū jā tze. ²⁰ Dios tī quincāmaxquī'yān tze latamat. Dios palaj naskāhuī' skāhuī'ni' chī cāscujni'cu'tunān hui'xina'n. QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanātlahuan hui'xina'n.

²¹ Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Timoteo tī quintā'scuja, ē nā quintā'israelitas Lucio ē Jasón ē Sosípater.

²² Quit, Tercio, quimātzo'knīca huā'mā' carta. Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n tī a'ka'ī'yā'tit chī quit.

²³ Cāmacā'ni'yāchā'n saludos Gayo. Quit Pablo icmaklahuī' na ixchic. Nā ā'tzā' tatakēstoka tī ta'a'ka'ī'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos Erasto tī tesorero huā'mā' cā'lacchicni'. Nā cāmacā'ni'yāchā'n saludos quintā'tinca'n Cuarto.

²⁴ Cacāsīcua'lanātlahuachā'n milīpō'ktuca'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Pablo ixmāka'tlī' Dios

²⁵ Chuhua'j camāka'tlī'uj Dios. Xla' tzē cāmaktāyayān tzej na a'ka'ī'yā'tit chī xatze tachihuīn tū icmāsu'yu, ē tū i'xla' Jesucristo. Xatze tachihuīn, xapūla jā tū chā'tin ixca'tzī. Chuhua'j Dios quincāmāca'tzīnīni'ta'n. ²⁶ Chuhua'j māsu'yucan. Nā chuntza' māsu'yucan nā ixtachihuīn Dios jā huanican profetas. Dios līmāpa'ksīni'lh nacāmāca'tzīnīkō'can ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't ixpālacata Dios lacasqui'n nata'a'ka'ī'ni' ē natakexmatni' Dios. Dios ū'tza' tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

²⁷ Xmān Dios ca'tzīkō' ixlīpō'ktu. Calakachi'xcuhuī'ca Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Jesucristo. Amén.

1 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Corinto ti ixta'a'ka'ṽni' Cristo

¹ Quit Pablo, ē quilcasacnī't Jesucristo ixapóstol na'icuan chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ictzo'knunmā'lh ē nā quintā'tinca'n Sóstenes nā xla' hui'lh huā'tzā'. ² Huā'mā' carta iccāmācā'ni'yāchān milipō'ktuca'n tī a'ka'ṽni'yā'tit ixtachihuīn Dios ē xalanī'n nac Corinto. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī cāsicua'lanātlahuani'ta'n Cristo Jesús. Xla' cālacsacnī'ta'n ē ixla' Dios huani'ta'ntittza' ē ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṽni' xala' calhāhuālh nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n talaktaquilhpūta Dios ē ixlakaliyān tasqui'ni' cacāmaktāyalh chī hui'xina'n nā squi'mā'yā'tit. ³ Dios quinTāta'ca'n ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacālakalhu'mani'. Tzej calatapā'tit.

Pablo māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata Cristo cāsicua'lanātlahuall

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzīn quinDios mimpālacataca'n. Dios cāmaxqui'ni'ta'n talakalhu'mān ē ū'tza' huā'mā' talakalhu'mān cāmaxqui'n ixpālacata tapa'ksīni'ya'tit Cristo Jesús. ⁵ Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē ū'tza' Dios lhūhua' cālīmāscā'tiyān. Chuntza' tzej kexpatā'tit ē chuntza' nacālīmāsu'yuni'yā'tit ā'makapitzīn. ⁶ Ixlipō'ktu huā'mā' Dios cātlahuani'n ixpālacata cuenta tlhua'tit ē a'ka'ṽni'tit tū iccāmāsu'yuni'n tū ixla' Cristo. ⁷ Nā chuntza' hui'xina'n jā tū cāmakasputān chī Dios quincāsicua'lanātlahuayān lihuan ka'lhī'pā'na'ntit quilhtamacuj tū napūmin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁸ Nā xla' nacāmaktāyayān hasta a'cxni' naspata cā'quilhtamacuj e chuntza' jā tū na'a'nān tū nacātālīmālacsu'yuyān a'cxni' nacāputzāna'nī Jesucristo. ⁹ Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū mālacnū ē xla' cālacsacnī'ta'n ē chuntza' chā'tin nalitaxtuyā'tit Jesucristo, ṽ'ska'ta' Dios, tī quiMāpa'ksīni'ca'n.

Tī ixta'a'ka'ṽni' tatalacpitzīlh

¹⁰ Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān ixpālacata ixlitli'huī'qui Jesucristo ē iccāsqui'ni'yān talakalhu'mān milacxtimeca'n nahua'nā'tit ē jā titalacpitziyā'tit. Caka'lhī'tit a'ktin mintalacapāstacni'ca'n milipō'ktuca'n ē a'ktin mintapuhuatca'n. ¹¹ Tachilh huā'tzā' tī xalanī'n na ixchic Cloé. Xlaca'n quintamāca'tzīnīlh hui'xina'n lāquihni'yā'tit. ¹² Ū'tza' huanicu'tun hui'xina'n jā lacxīm hua'nā'tit. Makapitzīn tahuān: “Quit icstālani' Pablo.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Apolos.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Pedro.” Ā'makapitzīn tahuampala: “Quit icstālani' Cristo.” ¹³ ¿Ē tapāpitzīni't Cristo? ¿Ē quit icnīlh nac cruz mimpālacataca'n? ¿Ē quit iccāmā'kpaxīn naquilālistālani'yāuj? ¹⁴ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios jā iccāmā'kpaxīlh nūn chā'tin tī hui'xina'n, xmān Crispo ē Gayo. ¹⁵ Chuntza' jā tī chā'tin tzē nahuan quit iccāmā'kpaxīlh naquintastālani'lh. ¹⁶ Nā iccāmā'kpaxīlh xalanī'n na ixchic Estēfanās. Jā icca'tzī palh icmā'kpaxīni't ā'chā'tin. ¹⁷ Cristo jā quimacaminī't na'icmā'kpaxīni'n. Quimacaminīlh na'iclmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā iclmāsu'yu xalaka'tla' tachihuīn. Palh chuntza' xa'ictlahualh, xa'iclakmaka'lh Cristo tī pātini'lh nac cruz.

Cristo litasu'yu ixlitli'huī'qui Dios

¹⁸ Tī ta'a'mā'nalh nac pūpātīn ixpālacata jā ta'a'ka'ṽni' Dios, xlaca'n tapuhuan jā ixlacasqui'nca namāsu'yucan Cristo nīlh nac cruz. Quina'n tī Cristo quincāmakapūtaxtūni'ta'ntza' puhuanāuj tū māsu'yucan chī linīlh Cristo nac cruz, ū'tza' ixlitli'huī'qui Dios. ¹⁹ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios: Na'icmālakspūtū ixlipō'ktu tū taca'tzī xalaka'tla' chī'xcuhuī'n. Ū'tza' jā tū ixtapalh.

Na'iccāmāpānūni' pō'ktu ixliskalalhca'n tī ā'chulā' taca'tzī.

²⁰ Chuhua'j ¿chī natalitaxtu tī laskalalhna' ē mākelhtahua'kē'ni'ni'n? ¿chī natalila tī tzē talichihuīna'n catūhuālh? ¿Ē jā tamāxana'n na ixlacatin Dios? Dios ā'chulā' ca'tzī. Chuntza' ixtalacapāstacni'ca'n xalanī'n na cā'quilhtamacuj hua'chi tachuyā na ixlacatin Dios. ²¹ Masqui skalalh tachi'xcuhuī't, jāla chuntza' talilakapasa Dios. Xla' jā makxteka chuntza' nalilakapascan. Xla' lihui'līlh cāmākapūtaxtū ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṽni' ixtachihuīn tū icmāsu'yumā'nauj masqui ā'makapitzīn tahuān tachuyā.

²² Israelitas talacasqui'n catatlahualh a'ktin tū lī'a'cnīcan ū'tunu'n tī tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. Tī jā israelitas taputza tī ā'chulā' taca'tzī. Palh jā chuntza', jā ta'a'ka'ṽni'cu'tun ixtachihuīn Dios. ²³ Quina'n icmāsu'yuyāuj chī Cristo nīlh nac cruz. Ū'tza' cālīmāmakchuyīlh israelitas ixpālacata jā takexmatcu'tun. Xlaca'n tī jā israelitas tapuhuan tachuyā. ²⁴ Tī Dios cālacsaci ē xlaca'n ta'a'ka'ṽni', masqui israelitas ē masqui jā israelitas, taca'tzī Cristo ka'lhī ixlitli'huī'qui Dios ē ixtalacapāstacni' Dios. ²⁵ Ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhuī'n jāla catitamālakchā'nīlh ixtalacapāstacni' Dios. Chī'xcuhuī'n tapuhuan Dios hua'chi jā ixka'lhī ixlitli'huī'qui chī Cristo nīlh nac cruz. Dios ā'chulā' māpa'ksīni'n ē jā chī'xcuhuī'n.

²⁶ Cuenta catlahua'tit māni' hui'xina'n, tā'timIn. Na milacpu'na'i'tāca'n hui'xina'n tī Dios cālacsacni' jā lhūhua' tī xalaksalalhna' ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh. Jā lhūhua' ixtahuī'lanalh tī māpa'ksīni'nī'n ixtahuani't a'cxni' ta'a'ka'ī'lh ē jā lhūhua' ixtahuī'lanalh tī laka'tla'n chī'xcuhuī'n ixtahuani't. ²⁷ Dios cālacsacni' tī xla' cālacasqui'n masqui puhuanca jā taca'tzī. Cālacsacni' nacālīmāmāxani' tī ā'chulā' taca'tzī. Dios cālacsacni' tī puhuanca jā lactli'huī'qui nacālīmāmāxani' tī xalactli'huī'quin. ²⁸ Dios cālacsacni' tī cāpuhuanca xla'ca'n jā laka'tla'n chī'xcuhuī'n ē tī cālakmaka'ncani't hua'chi jā tū ixtapalhca'n ē chuntza' tzē natalīmālakspūtū tū cāpuhuanca ixlacasqui'nca. ²⁹ Nā chuntza' jā tī chā'tin tzē ka'tla' nalīmaka'tzī na ixlacati'n Dios. ³⁰ Hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús xmān ixlītlī'huī'qui Dios. Ū'tza' quincālīmāsu'yuni'n ixtalacasqui'nīn. Dios quincālaktzī'nān lactce quina'n. Dios quincāmāpānūni'n quincuentaca'n ē ū'tza' quincālīmākapūtaxtu'yān. ³¹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tī ka'tla' makca'tzī, ka'tla' calīmaka'tzīlh tū quincātlahuani'nī'ta'n Māpa'ksīni'.

2

Māsu'yuca chī līxtokohua'ca'ca Cristo

¹ Chuntza' a'cxni' pūla icchā'lh ē iccāta'chihuīna'n, jā iccāmāsu'yuni'n hua'chi chā'tin xaka'tla' a'kchihuīna'. Jā ka'tla' quintachihuīn ē nūn lhūhua' quintalacapāstacni', a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān tū ixlīcāna' i'xla' Dios ē tū jā ixtasu'yu hasta chuhua'j. ² Quit iclīhuī'līlh jā tū quimaca'tzī, xmān Jesucristo tī maknīca nac cruz. ³ Quit hua'chi jā tī huī'qui xa'icuanī't a'cxni' xa'iccāta'huī'lān ē xa'icjicua'n ē xa'icxpipi. ⁴ Quintachihuīn ē chī xa'iccāmāscā'tiyān jā chī i'xla' xaka'tla' a'kchihuīna' tī ā'chulā' ca'tzī. Palh chuntza' cahuālh xa'iccāmāscā'tīn, jā ixtitasa'yulh chī ī'scuymā'lh Espīritu Santo ē ixlītlī'huī'qui Dios. Espīritu Santo quimāsu'yuni'lh tachihuīn ē iclīchihuīna'nli ixlītlī'huī'qui. ⁵ Chuntza' jā nali'a'ka'ī'yā'tit ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhuī'n. Xmān nali'a'ka'ī'yā'tit ixlītlī'huī'qui Dios.

Dios cālīmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't Espīritu Santo

⁶ Na ixlacpu'na'i'tāca'n tī tzej takexmata ixtachihuīn Dios, tasu'yu chī icca'tzī. Quintalacapāstacni' jā chuntza' chī ixlaca'n xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n natalakspūta. ⁷ Iclīchihuīna'nāuj ixtalacapāstacni' Dios tū jāna'j ixca'tzīcan. Talacapāstacni' ū'tza' huā'mā': A'cxni' jāna'j tū i'xanān cā'quilhtamacuj, xmān ixtalacapāstacni' Dios i'xanānī't naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtli. ⁸ Jā tī chā'tin māpa'ksīni'n xala' nac cā'quilhtamacuj takexmatni't huā'mā' tū jāna'j ixca'tzīcan. Palh ixtakexmatli cahuālh, jā mak-tin ixtaxtokohua'ca'lh Māpa'ksīni' tī ā'chulā' xaka'tla'. ⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Jā tī chā'tin laktzī'nī't

ē jā tī chā'tin kexmatni't

ē jā tī chā'tin puhuanī't tū Dios cāxui'līnī't ixpālacataca'n tī tapāxquī'.

¹⁰ Dios ixlīcāna' quincālīmāsu'yuni'n Espīritu Santo ē jā tū mātze'kni'canī't Espīritu. Xla' ca'tzī hasta ixtalacapāstacni' Dios ē chī līhuī'lh Dios.

¹¹ ¿Tīchu ca'tzī tū lacpuhan chā'tin chī'xcu'? Xmān ixlīmān ca'tzī. Chuntza' jā tī chā'tin tzē ca'tzī ixtalacapāstacni' Dios; xmān ixEspīritu Dios cā'tzī. ¹² Dios quincāmāxquī'nī'ta'n Espīritu tī i'xla' Dios ē jā ixlaca'n chī'xcuhuī'n. Chuntza' tzē nakexmatāuj chī Dios quincālākalhu'manān ē quincāmāxquī'yān talacapāstacni'. ¹³ Jā icmāsu'yuyāuj chuntza' chī tamāsu'yu tachi'xcuhuī't masqui taca'tzī catūhuālh. Quina'n iccāmāsu'yuni'yāuj tū quincāmāsu'yuni'yān Espīritu. Chuntza' iccāmāsu'yuni'yāuj xla'ca'n tī taka'lhī Espīritu Santo ē xla'ca'n takexmata tū i'xla' Dios.

¹⁴ Chā'tin chī'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' i'xlatamat xmān lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jāla makfīni'n tū māsu'yu Espīritu Santo. Lacpuhan hua'chi tachuyā. Jāla kexmata ixpālacata xmān Espīritu Santo līkexmatcan. ¹⁵ Espīritu Santo cātanūni'nī'ttza' chī'xcu'huī'n tī i'xla' Dios ē chuntza' talīkexmata tī ā'chulā' ixlacasqui'nca. Chī'xcu' tī jā ka'lhī xasāsti' i'xlatamat jāla ca'tzī chī līlakpalī tī ka'lhī xasāsti' i'xlatamat. ¹⁶ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

¿Tīchu lakapasni't ixtalacapāstacni' Māpa'ksīni' Dios?

¿Tīchu tzē namāsu'yuni' tū natlahua'?

Quina'n iclacapāstacnāuj chī Cristo lacasqui'n.

3

Chī i'xlatamatca'n tī tatā'scuja Dios

¹ Chuntza', tā'timīn, jāla iccāhuanin chī xa'iccāhuani xla'ca'n tī takexmata Espīritu Santo. Ixlacasqui'nca hui'xina'n na'iccāhuaniyān chī tatzucumā'nalhcus ta'a'ka'ī'ni' ixtachihuīn Dios ē tī tatlahuamā'nalhcus tū xmān xla'ca'n talacasqui'n. Hui'xina'n hua'chi lacstīn. ² Nā

hua'chi ska'ta' jána'j la laktzaka quini't ē xmān hua'ixtzi'qui', chuntza' jala iccāmāsu'yuni'n tū jicslīhua' nakexpatatit. Jala catisca'ttit. Nūn chuhua'j jā iccāmāsu'yuni'yān tū jicslīhua' nakexpatatit. ³ Lacapāstacna'nā'titcus hua'chi tū jána'j ta'a'ka't'. Palh lāquillhīpā'na'ntitcus ē lāsītzi'nī'yā'tit ē lāquichlaktzi'nā'titcus, tasu'yu tlahua'yā'titcus tū xmān mintapāxuhuāncā'n. Latā'kchokoyā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Makapitzīn chī hui'xina'n tahuān: "Quit icstālani' Pablo." Ā'makapitzīn tahuampala: "Quit icstālani' Apolos." A'cxni' chuntza' hua'nātit tapāpitzipā'nantit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

⁵ A'cxni' iccāmāsu'yuni'n, jā iccāmāsu'yuni'n naquilāstālani'yāu. Apolos jā cāmāsu'yuni'n nastālani'yā'tit xla'. Quina'n xmān ī'scujnu'nī'n Dios. Quit iccāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios ē huixina'n a'ka'tit. Chā'tunu' quina'n iclahaūaj quintascujūtca'n tū Dios quincāmaxquī'n. ⁶ Quit itczuculh iccāmāsu'yuni'yān ixtachihuīn Dios. Ā'listān milh Apolos. Nā xla' māsu'yupāl h ixtachihuīn Dios. Dios iccāmā'a'ka'tnimā'n. Ū'tza' hua'chi quit iccā'nli ixtachihuīn Dios ē Apolos mu'nulh ē Dios makastaclī ē tahuā'ca'lh huā'mā' tacha'nān. ⁷ Chuntza' tū cha'nli ē tū mu'nulh, xla'ca'n chu lacxtim expālacata xmān Dios ū'tza' maxqui' ī'scatat. ⁸ Tī cha'n ē tū mu'nu lacxtim ī'scujnu'nī'n. Chā'tunu' namaktīni'n ixtatlj chuntza' chī scujli. ⁹ Chuntza' quina'n ī'scujnu'nī'n expālacata ic'ta'scujāu Dios ē hui'xina'n hua'chi ixtacuxtu Dios jā cha'nca'n ixtachihuīn Dios. Xla' maktaka'lh mā'lh ē natahua'ca'.

Nā hui'xina'n hua'chi a'ktin chīc tū i'xla' Dios ē tū yāhuamā'cacus. ¹⁰ Dios quilacsacli ē quimāsu'yuni'lh chī na'icmāsu'yu ixtachihuīn jā jā maktin kexmatcanī't. Ā'listān milh ā'chā'tin. Nā xla' māsu'yulh ixtachihuīn Dios. Ū'tza' hua'chi quit chā'tin tū iclahaualh ixlītzucuni' chīc. Ā'chā'tin namin nayāhua tzmā' chīc. Ū'tza' ixlīlacasqui'nca chā'tunu' cuenta catlahaualh tūchu nalīcāxtlahua tzmā' chīc. ¹¹ Xmān a'ktin ixlītzucuni' huā'mā' chīc tū i'xla' Dios tū yāhuamā'cacus. Ū'tza' huā'mā' tū iccāmāsu'yuni'n expālacata Jesucristo ē chī pātīni'lh nac cruz. ¹² Kempālūhua' namāsu'yucan tū i'xla' Dios, chuntza' chī a'ktin chīc kempālūhua' nalīcāxtlahua'can. Makapitzīn natalīcāxtlahua oro o plata o xatze chihuih tū tāyani'. Ā'makapitzīn natalīcāxtlahua qui'hui' o matlū'c o seket tū jā tāyani'. ¹³ Nacin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' natasu'yu tū talīscujli chā'tunu'. A'cxni' namin tzmā' quilhtamacuj natzucu hua'chi macsut ē chuntza' chī oro ē plata tatāyani' macsut, chu chuntza' ixtascujūt xatze mākelhtahua'kē'ni' nā natāyani'. ¹⁴ Palh ixtascujūt chā'tin natāyani', xla' namaktīni'n ixtatlj. ¹⁵ Palh jā tāyani' ixtascujūt chā'tin, nasputni' ixtatlj. Masqui namālakspūtūni' ixtatlj, Dios namakapūtaxtū chuntza' hua'chi chī'xcu' tū na'a'kapūtaxtu a'cxni' lhcumā'lh ixchīc ē nalhcukō' ixlīpō'ktu tū ixka'lhī.

¹⁶ Ē jā ca'tziyā'tit milīpō'ktuca'n hui'xina'n hua'chi ixtemplo Dios? Espīritu Santo hui'lh na milistacna'ca'n. ¹⁷ Nā palh chā'tin natalahuani' tū jā tze ixtemplo Dios, Dios namālakspūtū xla' expālacata ixtemplo Dios xatasīcua'lanātlahua. Hui'xina'n litaxtutit ixtemplo Dios a'cxni' a'ka'tit.

¹⁸ Jā cata'a'kskāhuī'tit mina'cstuca'n. Palh chā'tin na milacpu'na'ītātca'n lacpuhuan skalāl h xla' expālacata tū a'nan nac cā'quilhtamacuj, calalh hua'chi jā tū ixca'tzī. Chuntza' tze nasca'ta tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ¹⁹ Tzmā' talacapāstacni' tū xala' nac cā'quilhtamacuj Dios cālaktzī'n hua'chi tachuyā. Chuntza' tatzo'kni':

Ti tapuhuan laskkalalhna', ū'tunu'n Dios nacāmātlahuani'

tū natalīta'a'kskāhuī' ixa'cstuca'n ixlīlakskalalhca'n a'cxni' tatlahuacu'tun ixtalacapāstacni'ca'n

ē chuntza' jala catitamākentaxtūlh.

²⁰ Tatzo'kni' huampala:

Māpa'ksīni' Dios cālkapasni' ixtalacapāstacni'ca'n tū laskkalalhna'

ē cālaktzī'n hua'chi jā tū ixtapalhca'n.

²¹ Chuntza' jā ka'tla' catimakca'tzītī i'xpālacata tū tlahualh catīhuālh chī'xcu' o tū māsu'yulh. Ixlīpō'ktu catūhuālh milaca'n. ²² Ixlīpō'ktu catūhuālh milaca'n ē tze na'iccālimaktāyayān. Pablo ē Apolos ē Pedro, quilpō'ktuca'n tze naiccālimaktāyayān hui'xina'n. Nā milaca'n cā'quilhtamacuj i'xpālacata tze nacālimaktāyayān. Masqui hui'lā'na'ntitcus ē masqui canī'tit, Dios nacāmaktāyayān. Tū lamā'lh ē tū nalacus, pō'ktu ū'tza' tze nacālimaktāyayān. ²³ Pō'ktu milaca'n i'xpālacata hui'xi'na'n tapa'ksīni'yā'tit Cristo, ē Cristo tapa'ksīni' Dios.

4

Ixtascujūtca'n apóstoles

¹ Quina'n tū apóstoles, caquincātalaktzī'n quina'n ī'scujnu'nī'n Cristo tū quincāmacamaxquī'nī'tan quintascujūtca'n ē ū'tza' na'icmāsu'yuyāu tū i'xla' Dios ē tū Dios quincāmāca'tzīnīn. ² Tī macamaxquī'canī't tascujūt ixlacasqui'nca xla' tzej namākentaxtū tū līmāpa'ksīcanī't. ³ Quit jā quimaca'tzi tū puhua'nā'tit. E quit jā quimaca'tzi tū tapuhuan

ā'makapitzīn tachi'xcuui't quimpalacata. Quit jāla na'icuan palh tze o jā tze quit. ⁴ Masqui icmakca'tzi palh jā tū iclacle'n palhāsā' iclacle'n. Dios nahuan palh iclacle'n. ⁵ A'cxni' jāna'j min Māpa'ksīni' Jesucristo, jā catipuhua'ntit palh tze o jā tze ā'chā'tin ixpālacata tū tlauhualh. A'cxni' namīn Māpa'ksīni', xla' namālakkakēni'nkō' ixlipō'ktu catūhuālh tū tatzē'knī't jā cā'pucsua'. Namāsu'yukō' ixlipō'ktu tū tapuhuan tachi'xcuui't ē tū tatlahuacu'tun. Tzamā' quilitamacuj Dios nacāmāka'tli' chā'tunu' ixpālacata xatze tū tatlahuanī't.

⁶ Tā'timīn, ixlipō'ktu hua'mā' iccāto'knuni'nī'ta'n quimpālacataca'n quit ē Apolos. Ū'tza' hua'chi tū iccālīpūlani'mā'n nalīscā'tā'tit chī tzej nakexpātī'yā'tit ixtachihuīn Dios tū tzo'kcanī't. Chuntza' jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit ixpālacata chā'tin mākelhtahua'kē'ni' ē jā catī-lakmaka'ntit ā'chā'tin. ⁷ Jā tipuhua'na'tit palh hui'xina'n ā'chulā' xatze. Pō'ktu tū ka'lhī'yā'tit Dios cāmaxquī'nī'ta'n. Jā tla'jani'ta'ntit. Jā ka'tla' tilīmakca'tziyā'tit tū cāmaxquī'nī'ta'n Dios.

⁸ Makca'tziyā'tit hua'chi jā tū caticāspūtīn' ē makca'tziyā'tit hua'chi ka'lhī'yā'tit ixlipō'ktu tū maclacasquī'nā'tit. Puhua'nā'tit tze natapa'ksiyā'tit minā'cstuca'n ē quīlāmaktēkni'ta'uj. Jātza' lacasquī'nā'tit na'iccāmaktāyayān. Xatze palh ixlicāna' ixmāpa'ksīni'ntit cahualh ixpālacata quīna'n tze xa'iccātā'māpa'ksīni'n. ⁹ Palhāsā' Dios lacasquī'n quīna'n apōstoles ic-tasu'yuyāuj hua'chi chī'xcuui'n tū ā'chulā' xatalakmaka' ē hua'chi tū līhuī'līcan namaknīcan. Quīncātātlahuānī'ta'n hua'chi tū nalīstāna'ncan nac cā'quīlhtamacuj ē na ixlācatīnca'n āngeles ē tachi'xcuui't. Quīncātālaktzī'nān hua'chi tū jā tū quīntapalhca'n. ¹⁰ Huāncan quīna'n lac'hkēntin ixpālacata Cristo. Ē hui'xina'n puhua'nā'tit ca'tziyā'tit tū ixla' Cristo. Huāncan quīna'n xaxlajuanani'n ē hui'xina'n tū iccāto'knuni'yān ka'lhī'yā'tit lītlī'huī'qui. Hui'xina'n cātālākachi'xcuui'yān ē quīna'n xatalakmaka'. ¹¹ Hasta chuhua'j quīna'n ic'tzi'nscāuj ē ic'kelhpūtīyāuj ē jātza' tze quīlu'xu'ca'n. Quīncātātucsān ē ic'tejelatī'luanāuj. ¹² Palha' ic-scujāuj na'iclihuā'yānāuj, ē ic'tlakua'nāuj. A'cxni' quīncātālākapalayān, quīna'n ic'squī'nī'yāuj Dios ixpālacataca'n. A'cxni' quīncātamakapātīnī'nān, quīna'n ic'tāyani'yāuj. ¹³ A'cxni' jā tze quīncātālīchihuā'nān, quīna'n lacatejtin ic'kelhtīnī'nāuj. Hasta chuhua'j cā'lhūhua'lacatīn quīna'n hua'chi pa'lxxtum iclanī'tauj ē hua'chi xatanca'chī' ixlipō'ktu tū lakmaka'ncan.

¹⁴ Jā iccālīmāmāxani'cu'tunā'n tū iccāto'knuni'yān. Iccāto'knuni'yān hua'mā' na'iccāmāca'tzīnīyān tū natlahua'yā'tit. Iccāpāxquī'yān hua'chi quīncamana'. ¹⁵ Masqui ixcāka'lhī'tit a'kcāuj mīl tū nacātāmāsu'yuni'yān ixpālacata Cristo, xmān chā'tin hua'chi mīntāta'ca'n. Quit mīntāta'ca'n ixpālacata Cristo ē xatze tachihuīn tū iccāmāscā'tīyān. ¹⁶ Ū'tza' iccālīsqū'nī'yān caquīlāmaksca'txtūj chī nalīthahū'layā'tit.

¹⁷ Ū'tza' huā'mā' iccālīlakmacā'nchān Timoteo. Nā xla' lītaxtulh hua'chi quīnkahua'cha ixpālacata quīMāpa'ksīni' ē laktza' icpāxquī' ē xla' mākentaxtū ixtalacasquī'nīn Dios. Timoteo nacāmāpāstaquīyān chī iclīlatī'luan ē ic'kexmatnī' Cristo ē chuntza' chī iccāmāsu'yuni'mā'lh ā'makapitzīn nā chuntza' xlaca'n natalīlatā'kchoko. Chuntza' chī icmāsu'yū calhāxcuuhūlh nac templo. ¹⁸ Makapitzīn hui'xina'n ka'tla' līmakca'tziyā'tit ixpālacata puhua'nā'tit: "Jā catimīlh Pablo." ¹⁹ Palh Dios lacasquī'n, palaj na'iccālāka'nāchān ē na'iclakapasa ixlītlī'huī'quīca'n xlaca'n tū ka'tla' tamakca'tzi o palh xmān tahuān. ²⁰ Natasu'yū tīchu tatapa'ksīni' Dios. Natasu'yū ixpālacata tū tze talītlahua' ixlītlī'huī'qui Dios, ē jā xmān tū tahuān chī'xcuui'n. ²¹ ¿Tūchu lacasquī'nā'tit a'cxni' na'iccālāka'nāchān? ¿Lacasquī'nā'tit na'icmīn na'iccācastīgarlīyān o lacasquī'nā'tit na'iccāpāxquī'yān ē na'iccālālaku'hanān?

5

Makapātīnīca tū ixtlahua tū jā tze

¹ Ixlicāna' ca'tzīcan a'nan na milacpu'na'ītāca'n chā'tin jā tzeja chī'xcu'. Xla' tā'tahuī'lh ixtūtzi'. Ē tū jā ta'a'ka'ī' jā chuntza' talamā'nal. ² Hui'xina'n jā māxa'na'nā'tit ē nūn līpuhanā'tit ixpālacata hua'mā tū jā tze. Ixtamacxtutit na milacpu'na'ītāca'n tzmā' chī'xcu' tū ka'lhī' ixtā'lāpāxquī'n. ³ Quit masqui jā a'ntza' icuī'lh a'cxni' talacxtimīyā'tit, iccālācapāstacmā'n. Chuntza' hua'chī icuī'lacha' ē icputzāna'nīnī'ta'ncha'tza'. ⁴ A'cxni' takēstokchipitit ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē cātā'huī'lan ixlītlī'huī'qui, ē a'cxni' hua'chī xa'icū'lacha', ixpālacata iccālācapāstacmā'n, ⁵ catamacxtutit na milacpu'na'ītāca'n tzmā' chī'xcu'. Namacamaxquī'yā'tit Skā'huī'ni' ē xla' namakapātīnī'n ixmacni' ē namakapūtāxtūcan ixlīstacna' a'cxni' namīmpala Māpa'ksīni' Jesucristo.

⁶ Jā tze chī ka'tla' makca'tziyā'tit. ¿Ē jā ca'tziyā'tit macstī'na'j levadura laklhtāyākō' ixlipō'ktu tasquī't? Chuntza' īxcuenta chā'tin chī'xcu' nacāmāpasīkō'yān mīlipō'ktuca'n ixpālacata ū'tza' nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn. ⁷ Camāxttektit ixlipō'ktu tū jā tze. Ū'tza' hua'chī xaxcu'ta levadura. Camāxttutit xla' ē chuntza' nalītaxtuyā'tit hua'chī xasāstī' tasquī't tū jā ka'lhī levadura. Ixlacasquī'nca lactze nahua'nā'tit ixpālacata maknīcanī't Cristo quīmpālacataca'n chuntza' chī maknīcan purecu' tū nalīlakātāyana'ncan a'cxni' pas-cua. ⁸ A'cxni' tlahuacan ixcā'tani'ca'n israelītas tū huanīcan pascua, maka'ncan xamākās levadura ē hua'can xasāstī' pāntzīn tū jā ka'lhī levadura. Chuntza' calaktaquīlhpūtāuj Dios.

Ixlacasqui'nca pūla camakxtekuī tū jā tze talacapāstacni' ē pō'ktu tū jā tze. Catahui'lauj lilacatejtin. Chuntza' calaktaquilhpūtauj Dios.

⁹ Iccātzō'knuni'nī'ta'ntza' a'ktin carta jā caticātā'talacxtuctit tī tatlaha tū jā tze. ¹⁰ Jā xa'icuanicu'tun xalanī'n tzamā' cā'quilhtamacuj tī tatlaha tū jā tze. Ē jā xa'icuanicu'tun tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē tatampī'lhīni'n ē ta'a'kskāhuī'ka'lhāna'n. Nūn xa'icuanicu'tun jā caticātā'talacxtuctit xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tī talakachi'xcuhuī' ixídosca'n. Palh jā ixcātā'talacxtuctit jā tī chā'tin xlaca'n, ixlacasqui'nca namakxtekāit huā'mā' cā'quilhtamacuj. ¹¹ Tū iccātzō'knuni'nī'ta'n ū'tza' huā'mā': Palh chā'tin tī a'ka't'ni' ixtachihuīn Dios ē nā xla'tlahua tū jā tze, jā catitā'talacxtuctit. Palh chā'tin tī a'ka't' ē tlaha tū jā tze o tampī'lhīni'n o lakachi'xcuhuī' ixídolo, jā catitā'talacxtuctit ē jā titā'huā'ya'nā'tit. Jā titā'huā'ya'nā'tit tī a'ka't' ē xla' lakapalana'n o ka'chī o ka'lhāna'n. ¹²⁻¹³ ¿Ē quimaca'tzi na'iccāliputzāna'ni' tī jā ta'a'ka't'ni' ixtachihuīn Dios? Tī jā ta'a'ka't', xlaca'n Dios nacāputzāna'ni'. Ixlacasqui'nca hui'xina'n naputzāna'nī'yā'tit tī ta'a'ka't'. Chuntza' catamacxtutit na milacpu'na'itātca'n tzamā' chī'xcu' tī tlahua huā'mā' tū jā tze.

6

Tī tā'talacapū'ni' na ixlacatīnca'n jueces tī jā ta'a'ka't'

¹ A'cxni' chā'tin putzāna'nicu'tun catūhuālh ā'chā'tin tī a'ka't', līmāxana' palh ixmālacapū'lh na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka't'. Ixtaputzāna'nīlh tī tā'tapa'ksīni' Dios. ² Hui'xina'n tī tā'tapa'ksīyā'tit Dios nacāputzāna'nī'yā'tit tachi'xcuhuī't a'cxni' nasputa cā'quilhtamacuj. Palh hui'xina'n nacāputzāna'nī'yā'tit ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, nā tze nāputzāna'nī'yā'tit tū jā ixlacasqui'nca. ³ ¿Ē jā ca'tziyā'tit quina'n nacāputzāna'nī'yāuj āngeles? Palh nacāputzāna'nī'yāuj āngeles, ā'chulā' tze nacāputzāna'nī'yāuj tū xala' nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Chuntza' palh ixlacasqui'nca naputzāna'nī'yā'tit catūhuālh xala' nac cā'quilhtamacuj, ¿tū ixpālacata lacasqui'nā'tit nacāputzāna'nī'yān chī'xcuhuī'n tī jā cālakachi'xcuhuī'can na ixlacatīnca'n tī ta'a'ka't'? ⁵ Huā'mā' iccāhuaniyān na'iccāmāmaxani'yān. ¿Ē jā hui'lh chā'tin na milacpu'na'itātca'n tī tze nacāputzāna'nī'yān hui'xina'n tī litā'timīn? ⁶ Ca'tziyā'tit hui'lh. Chuntza' jā tze chī tlahua'yā'tit a'cxni' chā'tin tī a'ka't' ē nāmālacapū' ā'chā'tin xatā'tin ē nalacāxtlahua'yā'tit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka't'.

⁷ Lāmālacapū'yā'tit litā'timīn ē chuntza' tasu'yu jā mākentaxtūyā'tit ixtalacasqui'nīn Dios ē lhūhua'cus cāspu'tnī'yān. Ixlipātīit tū jā tze tū cātatlahuani'n. Ixtāya'ni'tit chī cāta'a'kskāhuī'maktīn. ⁸ Hui'xina'n lātlahua'nī'yā'tit tū jā tze ē cā'a'kskāhuī'maktiyā'tit masqui mīntā'tinca'n.

⁹ ¿Ē jā ca'tziyā'tit tī tatlaha tū jā tze, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'? Jā tita'a'kskāhuī'yā'tit minā'cstuca'n. Tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī tatlaha tū jā tze ē tī talaktaquilhpūta idolos, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā tī talātahuī'lāna'lh lilacchi'xcuhuī'n ē tī tala lipuscāt, xlaca'n jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ¹⁰ Nā tī taka'lhāna'n ē tī talacatzān catūhuālh ē tī taka'chī jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nā tī talakapalana'n ē tī ta'a'kskāhuī'maktīni'n catūhuālh jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Nūn tī chā'tin xlaca'n catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. ¹¹ Chuntza' ixtlahua'yā'tit makapitzīn hui'xina'n. Chuhua'j Dios cālacasni'ta'n ē cāxapani'nī'ta'n mincuentaca'n ē lacasqui'n natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Chuhua'j Dios cālaktzī'nān lacuantza' hui'xina'n ixpālacata ixlītlī'hui'qui quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē ixpālacata ixlītlī'hui'qui ixEspīritu quīnDiosca'n.

Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksī quimacni'ca'n

¹² Tze na'icuan: "Icka'lhī līmāpa'ksīn ē tze na'ictlahua ixlipō'ktu catūhuālh tū iclacasqui'n." Masqui xa'icuanli, jā ixlipō'ktu tū ictlahuacu'tun nacāmaktāya ā'makapitzīn. Tze na'icuan: "Tze na'ictlahua catūxcuhuālh tū iclacasqui'n. Masqui xa'icuanli, jā ictlahuacu'tun catūhuālh tū jāla na'icmakxteka ā'listān ē ū'tza' naquiliskāhuī'." ¹³ Nā nahuancan: "Quimpānca'n maclacasqui'n lihua' ē hui'lh lihua' ixpālacata quimpānca'n", nahuancan. Chī Kempātu' jā catitāyāni'lh pō'ktu quilhtamacuj. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nacāmālacuanī chī Kempātu'. Dios tlaha'lh quimacni'ca'n nalīlakachi'xcuhuī'yāuj xla'. Xla' quincāmāxqui'yān tū maclacasqui'n quimacni'ca'n. Jā lacasqui'n nalitlahuayāuj tū jā tze quimacni'ca'n. ¹⁴ Chuntza' chī Dios mālacastālanuanīlh ixmacni' Māpa'ksīni' Jesucristo nā chuntza' nalīmālacastālanuanī quimacni'ca'n ixlītlī'hui'qui.

¹⁵ ¿Ē jā ca'tziyā'tit quimacni'ca'n tā'tapa'ksī Cristo? Quimacni' tū tapa'ksīni' Cristo, ¿chī na'iclitā'talacxtimī chā'tin puscāt xala' nac cā'tejen? Jā maktin ictitlahualh. ¹⁶ ¿Ē jā ca'tziyā'tit a'cxni' chā'tin chī'xcu' tā'talacxtimī chā'tin puscāt tī xala' nac cā'tejen chu a'ktin macni' natahuan a'cxni' natā'talacxtimī? Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios: Ixchā'tu'ca'n chu a'ktin macni' natahuan.

¹⁷ A'cxni' natamacamāstā'nī'ya' Jesús, mīnchā'tu'ca'n nalitaxtūyā'tit chu a'ktin listacna'.

¹⁸ Já catlahua'tit tú já tze. A'cxni' chā'tin ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n, xla' ixa'cstu lact-lahua ixmacni'. ¹⁹ Ca'tziyā'tit Dios cāmaxquī'nī'ta'n Espīritu Santo ē chī xla' tanūmā'lh na milīstacna'ca'n, chuntza' mimacni'ca'n lanī't ixtemplo Espīritu Santo. Ixlacasqui'nca Dios namāpa'ksīni'n a'ntza'. Hui'xina'n já tapa'ksiyā'tit me'cstuca'n; tapa'ksīni'yā'tit Dios. ²⁰ Tapalaxla' cālītāmāhuanī'ta'n a'cxni' Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' tú litlahua'yā'tit mimacni'ca'n calīlakachi'xcuhui'tit Dios ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Dios.

7

Ixpālacata chī tamakaxtokcan

¹ Tú quīlātzo'knuni'uj, chuhua'j iccākelhtiyān. Tze palh chā'tin chī'xcu' já maktin tā'talacxtimī chā'tin puscāt. ² Masqui tze chuntza', ixpālacata lhūhua' a'nan tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, caka'lhīlh chā'tin chī'xcu' xmān chū'nūn ixpuscāt ē chā'tin puscāt caka'lhīlh xmān chā'tin ixkōlu'. ³ Camākentaxtūlh chā'tunu' chī'xcuhui'n tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixpuscātca'n. Chuntza' chā'tunu' pusan camākentaxtūlh tū ixlacasqui'nca ixpālacata ixkōlu'ca'n. ⁴ Puscāt jātza' ixlīmān māpa'ksī ixmacni'; ixkōlu' nā tā'māpa'ksī. Nā chuntza' chī'xcu' jātza' ixlīmān māpa'ksī ixmacni'; nā Ixpuscāt tā'māpa'ksī. ⁵ Palh chī'xcu' ē ixpuscāt ā'chulā' natatlahuacu'tun oración, tzē natachihuīna'n já natalātā'lhata já a'klhūhua' quīlhtamacuj, ē já makās. Palh makās já natalātā'lhata, skāhuī'ni' nacālīlaktzī'ncu'tun ixpālacata já catitātāyāni'lh.

⁶ Ū'tza' huā'mā' iccāhuaniyān tzē tlahuacan. Já iccāmāpa'ksīmā'n. ⁷ Iclacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't ixtalal chuntza' chī quit. Dios cāmaxquī' chā'tunu' chī'xcuhui'n chī tzē natalātā'kchoko. Chā'tin tzē natlahua catūhuāl ē ā'chā'tin natlahua tū ā'xtum. Chā'tin natamakaxtoka ē ā'chā'tin já ixlacasqui'nca natamakaxtoka.

⁸ Iccāhuaniyān hui'xina'n tī já ā'tamakaxtoka'tit ē tī cānīmaka'ncani'ttza', tze palh natahui'layā'tit chuntza' chī quit. ⁹ Palh chā'tin jā catitāyāni'lh ixlīmān, xatze catamakaxtokli ixpālacata já pō'ktu quīlhtamacuj nalacapāstaca tū lacasqui'n ixmacni'.

¹⁰ Hui'xina'n tī tamakaxtokni'ta'nttizza', iccāmāpa'ksiyān ē já xmān quit. Nā Māpa'ksīni' nā xla' cāmāpa'ksiyān já catitamaxtekli ixkōlu'ca'n pusan. ¹¹ Palh makxteknī'ttza' ixkōlu' chā'tin puscāt, catahui'lh ixlīmān o catā'tahui'lapālhx ixkōlu'. Chī'xcu' já catimaxtekli ixpuscāt.

¹² Chuhua'j xmān quit iccāhuaniyān ā'makapitzīn hui'xina'n ē jātza' Māpa'ksīni'. Palh chā'tin chī'xcu' a'ka'ī'nī' ixtachihuīn Dios ē ixpuscāt já a'ka'ī', já catimaxtekli ixpuscāt palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹³ Chā'tin puscāt tī a'ka'ī', já catimaxtekli ixkōlu' tī já a'ka'ī' palh xla' tā'tahui'lacu'tun. ¹⁴ Masqui chī'xcu' já a'ka'ī'ni' Dios, ixpālacata ixpuscāt tī a'ka'ī', māxtumlicanī't chī'xcu' ē tzē nala ixa' Dios. Nā puscāt tī já a'ka'ī' māxtumlicanī't ē tzē nala ixa' Dios ixpālacata ixkōlu' tī a'ka'ī'. Palh jā chuntza' cahuālhx, mincamana'ca'n ixtalal hua'chī tī já tā'a'ka'ī'. Chuhua'j laktzī'ncan hua'chī tī tā'a'ka'ī'. ¹⁵ Chī'xcu' tī já a'ka'ī' ē palh makxteku'tun ixpuscāt, camaxtekli na'a'n. Puscāt tī já a'ka'ī' ē palh makxteku'tun ixkōlu', camaxtekli na'a'n. Dios lacasqui'n tze calatahui'lauj quina'n. ¹⁶ ¿Chī līca'tziya', puscāt, palh tze namakapūtaxtūcan minkōlu'? ¿Ē chī līca'tziya', chī'xcu', palh tze namakapūtaxtūcan mimpuscāt?

¹⁷ Chuntza' chī ixui'la a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'ta', chuntza' catahui'la, xmān nalatā'kchokoya' chī Dios lacasqui'n. Ū'tza' icmāsu'yu na ixlīpō'ktu templo. ¹⁸ Palh hui'x xatachu'cutza' chī cālīlapascan israelitas a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'ni'ta' ixtachihuīn Dios, chuntza' catahui'la. Palh já xatachu'cutza' a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'ta', nā chuntza' catahui'la. ¹⁹ Palh xatachu'cutza' o palh já xatachu'cu, xla' já tū huanicu'tun. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' tlahuacan ixtalacasqui'nin Dios. ²⁰ Chā'tunu' calātachokolh na ixtascujūt tū ixka'lhī a'cxni' pūla a'ka'ī'ni'lh ixtachihuīn Dios. ²¹ Palh xatastā'maka tasācua' ixuanī'ta' a'cxni' a'ka'ī'ni'ta', já tilīpuhua'na'. Palh mintēcu namakxtekāni', capit. ²² Tī tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'ī'lh, ū'tza' Dios laktzī'n hua'chī já tasācua' ixuanī't. Tī já xatastā'maka tasācua' ixuanī't a'cxni' a'ka'ī'lh, ū'tza' nahuan xatastā'maka ixtasācua' Cristo. ²³ Tā'timīn, Dios xla' tapalaxla' cālītāmāhuanī'ta'n ixpālacata Jesucristo xokolh nac cruz. Ū'tza' já catīlītamaxtektit nacātāmāpa'ksiyān chī'xcuhui'n. Xmān Dios nacāmāpa'ksiyān. ²⁴ Tā'timīn, chuntza' chī ixuanī'ta'ntit a'cxni' a'ka'ī'tit, chuntza' natahui'layā'tit masqui tamakaxtokni'ta'nttizza' o jāna'j ā'tamakaxtokatit, ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua'. Xmān chuhua'j ixlacasqui'nca Dios nacāmāxextimiyān.

²⁵ Masqui Māpa'ksīni' já quīmaxquī'lh līmāpa'ksīn ixpālacata tī jāna'j ā'tamakaxtoka, tzē na'a'ka'ī'ni'yā'tit tū iccāhuaniyān ixpālacata Dios quīlakalhu'manli ē quīlacsacli. ²⁶ Icpuhuan tze palh chā'tunu' ixtahui'lh chuntza' chī quit icuī'lh. Chuntza' tze ixpālacata mimā'lh a'ktin quīlhtamacuj tū napūpātīni'nāuj. ²⁷ Palh ka'lhī'ya' mimpuscāt, já catimaxtekli ē palh jā ka'lhī'ya' mimpuscāt, já caputza. ²⁸ Palh natamakaxtokcu'tuna', ū'tza' tze. Palh chā'tin tzu'mā'jāt natamakaxtokcu'tun, ū'tza' tze. Masqui tze, ā'chulā' jīscīlhua' ixpālacataca'n

xlaca'n tū tatamakaxtokni'ttza' a'cxni' namin huā'mā' quilhtamacuj. Quit jā iclacasqui'n napātini'nā'tit.

²⁹ Tā'timin, jātza' makās natahui'layāuj nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' iccālihuaniyān tū ka'lhī ixcuscāt catā'scuji Dios hua'chī jā ixka'lhīh. ³⁰ Jātza' makās nasputa huā'mā' cā'quilhtamacuj. Jātza' makās nacalhua'nā'tit ē jātza' makās napāxuhua'yā'tit ē jātza' makās natamāhua'nā'nā'tit. Ū'tza' caliputzatit tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ³¹ Makapitzin tū taka'lhī ixlistā'ca'n, pō'ktu quilhtamacuj talacapāstacmā'nalh ixlistā'ca'n. Hui'xina'n tū a'ka't'yā'tit, jā chuntza' calitaxtutit chī xlaca'n. Tū xala' nac cā'quilhtamacuj jā catitāyani'lh.

³² Jā iclacasqui'n hui'xina'n tū nali'ā'ktuyuna'ntit. Chī'xcu' tū jā ā'tamakaxtoka, xla' cuenta natlahua chī tzē namakapāxuhua Māpa'ksīni'. ³³ Chī'xcu' tū tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios; nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Cuenta tlahua chī namakapāxuhua ixcuscāt. Chuntza' kempātu' ixtalacapāstacni'. ³⁴ Tzu'ma'jāt tū jā ā'tamakaxtoka o puscāt tū jātza' ka'lhī ixkōlu', ū'tza' tzē cuenta natlahua chī nalitlahua ixtalacasqui'nīn Māpa'ksīni'. Pō'ktu tū natlahua ē tū nalacapāstaca nalilakachi'xcuhui' Dios. Puscāt tū tamakaxtokni'ttza' jā xmān lacapāstaca Dios. Nā lacapāstaca tū xala' nac cā'quilhtamacuj ixpālacata ixfamilia. Nā cuenta tlahua chī namakapāxui' ixkōlu'.

³⁵ Ū'tza' iccāhuaniyān ixpālacata iccāmaktāyacu'tunān. Jā iccāhui'lini'cu'tunān chuntza' chī a'cxni' cā'a'ksu'yucan cahuūyuj. Iclacasqui'n pō'ktu quilhtamacuj natlahua'yā'tit tū tze ixpālacata xmān mākentaxtūcu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios.

³⁶ Palh chā'tin chī'xcu' lacpuhuan jā tze ixpālacata jā ā'tamakaxtoka ixtzu'ma'jāt ē xla' ka'tla'tza' ē ixlacasqui'ncatza' natamakaxtoka, catlahualh tū lacasqui'n. Jā tlahuamā'lh tū jā tze. Camāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt. ³⁷ Palh chā'tin chī'xcu' lihui'lini't jā catimāmakaxtokli ixtzu'ma'jāt ē lacpuhuan jā ixlacasqui'nca natamakaxtoka ixtzu'ma'jāt, ū'tza' tze. Māpa'ksī xatāta' jā camāmakaxtokli. ³⁸ Chuntza' tū māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt, tze tlahua, ē ā'chulā' tze tlahua tū jā māmakaxtoka ixtzu'ma'jāt.

³⁹ Puscāt jāla catimakxteklī ixkōlu' palh hui'lhcus. Palh nīni'ttza' ixkōlu', tzē natamakaxtokpala ā'maktin, xmān ixlacasqui'nca ū'tza' tū a'ka't'ni' ixtachihuīn Dios. ⁴⁰ Quit icpuhuan ā'chulā' napāxuhua palh jātza' natamakaxtoka. Icpuhuan chuntza' quimāsu'yuni'lh Espiritu Santo.

8

Lihua' tū cālakahui'lican idolos

¹ Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licani't idolos. Hui'xina'n hua'nā'tit: "Quilipō'ktuca'n lacaca'tziyāuj ē ka'lhīyāuj talacapāstacni'", hua'nā'tit. Quit iccāhuaniyān: "Calacapāstactit. Ka'tla' macka'tzican palh xmān ka'lhican lhūhua' talacapāstacni'." Tū cāmaktāyayān milipō'ktuca'n, ū'tza' palh lāpāxqui'can. ² Palh chā'tin lacpuhuan cā'tzi catūhuālh, xla' jāna'j ca'tzi chī ixlacasqui'nca naca'tzi. ³ Palh chā'tin pāxqui' Dios, Dios ca'tzi palh xla' tapa'ksīni'.

⁴ Iccāhuaniyān ixpālacata lihua' tū cālakahui'licani't idolos. Quina'n ca'tziyāuj idolo jā lakahuan ē xmān hui'lh chā'tin Dios tū xalakahuan. ⁵ Hui'lh tū cāmāpācuhūcan dioses nac a'kapūn o nac cā'tiya'tna'. Masqui huancan lhūhua' hui'lh dioses ē lhūhua' māpa'ksīni'nīn, ⁶ quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin quindiosca'n ē ū'tza' tū xaTāta'. Xla' cāmālacatzuculh ixlipō'ktu catūhuālh. Quina'n hui'lāna'uj namāka'tli'yāuj ē nalakachi'xcuhui'yāuj. Quina'n ca'tziyāuj xmān chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo ē xla' cācāxui'likō'lh ixlipō'ktu catūhuālh ē quina'n hui'lāna'uj ixpālacata.

⁷ Jā taca'tzi huā'mā' ixlipō'ktuca'n tū ta'aka'tī. Makapitzin tapuhuan tlahua tū jā tze a'cxni' tahua' quinit tū lakahui'licani't idolos. Ū'tza' tapuhuan ixpālacata xapūla ixtalacatquihpūta idolos a'cxni' jāna'j ixta'aka'tī. Hasta chuhua'j chuntza' tapuhuan huā'mā' quinit ixla' idolo. Tahuan jā tze palh hua'can ixpālacata xlaca'n jāna'j taca'tzi tū tze ē tū jā tze. ⁸ Quinit jā quincālectlahuayān na ixlacatin Dios. Chu lacxtim chī quincālectzīnān masqui nahua'yāuj quinit tū ixla' idolo ē masqui jā nahua'yāuj. ⁹ Ixlacasqui'nca cuenta natlahua'yā'tit tū tlahua'pā'na'ntit ixpālacataca'n tū jāna'j tzej ta'aka'tī ē jā namātlahuī'yā'tit tū jā tze ā'chā'tin. ¹⁰ Hui'x ca'tziya' ē palh nahua'ya'na' a'ntza' jā laktaquilhpūtacan idolos, palhāsā' nalaktzī'nān chā'tin tū a'ka'tī ē jāna'j ca'tzi tū tze ē tū jā tze. Hui'x tzej ca'tziya', ē a'cxni' xla' nalaktzī'nān nalihui'li' nahua' tū lakahui'licani't idolos masqui macka'tzi tlahuamā'lh tū jā tze. ¹¹ Chuntza' mintā'tin tū jā tzej a'ka'tī, natlahua tū jā tze. Chuntza' natamakahuasa ixpālacata tū hui'x tlahua'ya'. Cristo nīlh ixpālacata mintā'tin. ¹² Chuntza' hui'x tlahuani'pāt tū jā tze Cristo a'cxni' māmakchuyiya' mintā'tin ixpālacata tū puhuan xla' ē chuntza' mātlahuī'ya' tū jā tze. ¹³ Palh nalitamakahuasa chā'tin quintā'tin ixpālacata quinit tū icua', jā maktin ictihua'lh quinit.

9

Tü tzē ixtatlahua apóstoles

¹ Ca'tziyá'tit quit apóstol ē quit libre. ¿É já iclaktzi'ní't quiMápa'ksíni'ca'n Jesucristo? Quit iccámásu'yuni'n chí Dios quimacamaxquí'ní't ē ũ'tza' lí'a'ka'I'tit. ² Masqui na ixlacatinca'n ā'makapitzín quit já apóstol, hui'xina'n jála catihua'ntit chí xla'ca'n. Hui'xina'n a'ka'I'tit a'cxni' iccámásu'yuni'n ixtachihuín Dios ē chuntza' litasu'yu quit apóstol.

³ A'cxni' quina'ksa'nca'n, ictamaktáya ē chuntza' iccákelhtí: ⁴ ¿É já ixlacasqui'nca palh naquintamáhuí' tī iccámásu'yuni'? ⁵ ¿É já icka'lhí talacasqui'ní'n lacxtim na'ictlahua chí ā'makapitzín apóstoles a'cxni' icmásu'yu ixtachihuín Dios? Chā'tunu' nalē'n ixpuscāt a'cxni' na'a'n calhāxcuahuālh namásu'yu ixtachihuín Dios. Chuntza' tatlahua ā'makapitzín apóstoles ē ixtā'timín Jesús ē nā Pedro. ⁶ ¿É xmān quit ē Bernabé jála iccámaktekāuj naquincátamáhuí'yān? ¿É ixlacasqui'nca xmān quina'n iccūjājū na'icxokoyāuj quilihua'tca'n? ⁷ Tī tanū ixlisoldado, ¿é já xokocan? Tī cha'n pūlactin tacha'nān, xla' tzē nahua' ixtahua'ca't. É tī cāmaktaka'lha purecu', xla' nahua' xaquínit. ⁸ Tū iccāhuaniyān já xmān ixtalacapāstacni'ca'n chí'xcu'huí'n. Nā chuntza' na ixlīmāpa'ksín Moisés. ⁹ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuín Dios já huanican līmāpa'ksín:

Já caquilhui'li' ixbosal minanimalh tū lacchi'ntamá'lh trigo tū litlahuacan harina. Namakxteka' nahua'.

Já xmān ixpālacata animalh lihuanli Dios chuntza'. ¹⁰ Nā huanli quimpālacatataca'n. Tī cuxtu ē tī cha'n chu lacxtim taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' nalanāna'n ē natahua' xatza'ktza'. ¹¹ Palh quina'n iccámásu'yuni'yān ixtachihuín Dios tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj, ¿é ka'tla' catūhuālh palh naquilāmaxquí'yāuj macstí'na'j tū hui'xina'n ka'lhī'yā'tit ē tū já tāyani' pō'ktu quilhtamacuj? ¹² Palh cāmāpitzini'yā'tit ā'makapitzín mimākelhtahua'ké'ni'ca'n, ā'chulā' ixquilāpitzini'uj quina'n. Quina'n ā'chulā' icka'lhīyāuj talacasqui'ní'n. Quina'n já maktin iccāsqui'ni'n i'xquilāpitzini'uj.

Xatze quina'n ic'tāyani'uj ixlipō'ktu ixpālacata já na'a'nān tū nacāmāmakchuyí tī nata'a'ka'I' xatze tachihuín ixlā' Jesucristo. ¹³ ¿É já ca'tziyā'tit tī tamaktāyana'n xaka'tla' na ixtemploca'n israelitas, xla'ca'n natahua' tū līmicanit' nac templo? Tī natamaktāyana'n nac pūmacamāstā'n, xla'ca'n nā natahua' macstí'na'j tū hui'linicanit' nac pūmacamāstā'n. ¹⁴ Chuntza' chí ixpālacata mākelhtahua'ké'ni'. Tī tasca'tmā'nalh ixtachihuín Dios natamáhuí' tī cāmásu'yuni'mā'lh. Chuntza' huanli Mápa'ksíni'. ¹⁵ Quit já iccāsqui'ni'ní'ta'n naquilāmaxquí'yāuj tū icmaclacasqui'n. Quit já iccātō'knumi'mā'n natzucuyā'tit naquilāmaxquí'yāuj tū icmaclacasqui'n. Xatze xa'icnīlh ē já naquimaktican tū ka'tla' iclīmakca'tzī. Ũ'tza' ka'tla' iclīmakca'tzī: Já maktin iccāsqui'ni'ní'tā'n tū icmaclacasqui'n.

¹⁶ Masqui icmásu'yu ixtachihuín Dios, jála ka'tla' iclīmakca'tzī ixpālacata chuntza' quimacamaxquí'ca. Koxa' ic'tila palh já na'icmásu'yu ixtachihuín Dios. ¹⁷ Palh xa'icmāsuyulh ixtachihuín Dios ixpālacata chuntza' quintapuhuān, quintapāxuhuān ixlanit' hua'chí quintatla'j. Quit ixlacasqui'nca na'icmásu'yu ixtachihuín Dios. Ũ'tza' quimacamaxquí'ca. ¹⁸ ¿Tūchu quintatla'j? Ũ'tza' huā'mā: Libre quit ē já iccāmāta'jyān a'cxni' iccámásu'yuni'yān ixtachihuín Dios masqui tzē xa'iccāsqui'ni'n catūhuālh.

¹⁹ Já tu icmaklaclē'n chā'tin chí'xcu' ē chuntza' já tī chā'tin chí'xcu' tzē naquimāpa'ksí. Chuntza' libre quit. Masqui libre quit, iclītaxtu hua'chí ixtasācu'a'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huí't. Chuntza' naquintakexmata a'cxni' na'iccámásu'yuni' ixtachihuín Dios ē nata'a'ka'I'. ²⁰ Na ixlacpu'na'itātca'n israelitas quit iclatā'kchokolh hua'chí israelita ē chuntza' natalí'a'ka'I'. Na ixlacpu'na'itātca'n tī tamākentaxtū'cun ixlīmāpa'ksín Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chí xa'icmākentaxtū'cun tūni līmāpa'ksín, masqui quit icca'tzī já ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū līmāpa'ksín. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'I'ní xla'ca'n tī tamākentaxtū'cun ixlīmāpa'ksín Moisés. ²¹ Na ixlacpu'na'itātca'n tī já talakapasa ixlīmāpa'ksín Moisés quit iclatā'kchokolh hua'chí ũ'tunu'ni'. Masqui já ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksín Moisés, ixlacasqui'nca na'icmākentaxtū ixlīmāpa'ksín Cristo. Chuntza' palhāsā' na'iccāmā'a'ka'I'ní ixtachihuín Dios tī já talakapasa ixlīmāpa'ksín Moisés. ²² Na ixlacpu'na'itātca'n xla'ca'n tī jāna'j taca'tzī tū tze o tū já tze, iclatā'kchokolh hua'chí xla'ca'n ixpālacata tzē na'iccámásu'yuni'. Palhāsā' na'iccāmā'a'ka'I'ní. Hua'chí catīhuālh chí'xcu' iclatā'kchokolh ē chuntza' nata'kexmata tū icmāsuyumā'lh ē nata'a'ka'I'. ²³ Pō'ktu huā'mā' ic'tlahuamā'lh na'icmāsuyū ixtachihuín Dios. Chuntza' ā'makapitzín naquintatā'pāxuhua ixpālacata Dios quincālakalhu'man.

²⁴ Ca'tziyā'tittza' tī tatanū nac talā'iskāhuí' cuenta tatlahua chí natatu'jnun ixpālacata xmān chā'tin natlaja ixpremio. Chuntza' natlahua'yā'tit. Cakexpatni'tit Dios natlaja'yā'tit. ²⁵ Tī tanū'cun'nac talā'iskāhuí' ixlacasqui'nca nalaktahuaka' ē tzej natamaktaka'lha. Tī natlaja, namaxquí'can a'ktin corona tū palaj nascāca. Tū naquincātamaxquí'yān quina'n tī nalihu'liyāuj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios, xla' natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁶ Ũ'tza'

iclihui'lilh ictlahua ixtalacasqui'nñin Dios ē iclihui'lilh na'ictlaja. Quit ixlĭcāna' iclihui'lilh ictlaja. Quit ja hua'chi ti tucsnū'ncu'tun ē xmān nac ū'ni' tētaxtu. ²⁷ Quit iclihui'lilh ictlahua ixtalacasqui'nñin Dios ē quit icmakapātīnñin quimacni'. Chuntza' tze na'iclimāpa'ksī quimacni'. Chuntza' ictlahua ixpālacata jā tze palh quina'cstu quit jala icmākentaxtū ixtalacasqui'nñin Dios chuntza' chī iccāmāsu'yunilh ā'makapītzīn.

10

Jā tze palh laktaquilhpūtacan ídolos

¹ Jā iclacasqui'n napātza'nkā'yā'tit tū cā'a'kspulalh quilakmakānīn ti tatā'a'lh Moisés. Ixlipō'ktuca'n tastālani'lh poklhnu' tū Dios cāpūlani'lh. Ē tatētaxtulh nac mar tū mēpācuhuican Xatzu'tzo'ko Mar. ² Xlaca'n tastālani'lh poklhnu' ē cātujan tatētaxtulh nac mar. Chuntza' hua'chi ta'a'kpaxli a'ntza' ē i'scujnu'nīn Moisés tahuani. ³ Ixlipō'ktuca'n tahuā'lh manā. Ū'tza' lihuāt tū Dios macamilh ixlakaliyān. Ixlipō'ktuca'n lacxtim tahuā'lh xcān tū Dios māxtulh nac chihuix. ⁴ Huā'mā' chihuix hua'chi Cristo ti cāmāxqui'lh ixlipō'ktu tū ixtamalacasqui'n calhāxcuhuālh na ixejca'n. ⁵ Masqui Dios tzej icxāmaktaka'ha, xlaca'n jā tamakapāxuih ē ū'tza' ixtalīnitēhā nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

⁶ Tzamā' tū cā'a'kspulalh quilakmakānī'n, pō'ktu quincātāmāsu'yuni'yān jā catilacasquinui tū jā tze chī xlaca'n talacasqui'nli. ⁷ Makapitzīn xlaca'n tatatzokostani'lh ídolo. Chuntza' tatzō'knī't ixpālacataca'n ti tatatzokostani'lh ídolo:

Tachi'xcuhui't tatahui'lalh ē tahuā'yalh ē tako'tnūh.

A'cxni' tahuā'yankō'lh, tatzuculh talakastāna'n.

Jā catitatzokostani'tit ídolos chī xlaca'n. ⁸ Makapitzīn xlaca'n tatlahualh tū jā tze ē a'ktin quilhtamacuj tanilh pu'xamatu'tun mil. Jā catitlahua'tit tū jā tze chī xlaca'n tatlahualh. ⁹ Makapitzīn xlaca'n tajicmāhui'lh Dios ē ū'tza' cālilakxcamānīlh lhūhua' lūhua'. Jā cajicsmāhui'tit Māpa'ksini' chī tatlahualh xlaca'n. ¹⁰ Makapitzīn xlaca'n taliquilhnih Moisés ē milh ángel ti cāmālakspūtūkō'lh. Hui'xina'n, jā catitlahua'tit chī xlaca'n.

¹¹ Ixlipō'ktu tū cā'a'kspulalh xlaca'n ū'tza' talīmāsu'yu quimpālacataca'n. Tzo'kui'līca chī naquincātālīmāca'tzīniyān chī natlahuayāuj quina'n ti hui'lāna'uj a'cxni' jātza' lakmaj nasputa tzamā' cā'quilhtamacuj. ¹² Ū'tza' ti lacpuhan tze xla' ē jā natlahua tū jā tze, cuenta catlahualh. Xamaktin tze natlahua tū jā tze. ¹³ Catūxcuhuālh tū na'a'kspulayān ū'tza' nalilaktzī'nān ē ū'tza' chu lacxtim tū tze na'a'kspula ā'chā'tin. Tzē nalipāhua'na' Dios ixpālacata xla' jā catimāxteklī nalilaktzī'nca'na' hasta a'cxni' jātza' tāyani'ya'. Xla' namāhuixcāniyān ē chuntza' nalitāyani'ya' ē chuntza' nalī'a'kapūtaxtuya'.

¹⁴ Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' ixpālacata iccāpāxqui'yān hui'xina'n. Camāxtektit tū ixla' ídolos ē jā tilaktaquilhpūtaya'tit. ¹⁵ Hui'xina'n tze lacapāstacna'nā'tit. Capuhua'ntit minā'cstucana'n palh tze o jā tze tū iccāhuaniyān. ¹⁶ A'cxni' hua'can Santa Cena, mās'tā'yāuj tapācatca'tzīn ixpālacata tū tojōmā'lh nac vaso. Quilipō'ktuca'n hua'yāuj tū tojōmā'lh. Ū'tza' huānicu'tun quina'n tā'talacxtimiyāuj Cristo ti maka'lh ixka'lhni'. Pāntzīn ti che'keyāuj ē hua'yāuj nā ū'tza' huānicu'tun tā'talacxtimiyāuj Cristo ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj ixmacni'. ¹⁷ Xmān mactin pāntzīn tū mēpitzīcan, chuntza' quilipō'ktuca'n ti tapa'ksini'yāuj Cristo quina'n chu a'ktin macni' lauj ixpālacata quilipō'ktuca'n hua'uj tzamā' pāntzīn.

¹⁸ Capāstactit chī tatlahua ti cāmāpacuhuican israelitas. A'cxni' tahuā' quinit tū hui'līcānī't nac pūmacamāstā'n, tā'talacxtimī Dios ixpālacata pūmacamāstā'n ixla' Dios. ¹⁹ ¿Tūchu icmāsu'yumā'lh? ¿Ē iccāhuanimān ídolo ka'lhī ixlīlī'huī'qui o ixofrenda ídolo tze nacāmaktāyān? ²⁰ Jā chuntza' iccāhuanin. Iccāhuanicu'tunān tū talakahui'lī ídolo ti jā israelitas, xlaca'n talakahui'līmā'nalh tū jā tze ya ū'ni' tū cāmāpa'ksī skāhu'ni'. Jā talakahui'līmā'nalh Dios. Quit jā iclacasqui'n natā'talacxtimiyā'tit skāhu'ni'. ²¹ Palh tzej a'ka'tī'yā'tit, jāla catipūko'tnu'ntit ixvasoca'n Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā ixvasoca'n ídolos. Ē jāla catihuā'yantit na ixmesa Māpa'ksini' nac Santa Cena ē nā na ixmesaca'n ídolos. ²² ¿Ē hui'xinan palhāsā' makasitzī'cu'tunā'tit Māpa'ksini'? Ā'chulā' xla' māpa'ksini'n ē jā quina'n.

Nacālacapāstacāuj ā'makapitzīn

²³ Masqui tze tlahuacan catūxcuhuālh, hui'lapālh catūhuālh tū jā minī'ni' tlahuacan ē jā cāmaktāya ti ta'a'ka'tī'ni' ixtachihuīn Dios. ²⁴ Jā catipuhua'ntit pō'ktu: “¿Tūchu ā'chulā' tze quimpālacata?” Nā napuhua'nā'tit: “¿Tūchu ā'chulā' tze ixpālacata ā'chā'tin?”

²⁵ A'cxni' tamāhua'ya' quinit nac lītamāuj, jā catikelhasqui'ni' palh lakahui'līcānī't ídolo. Tze nahua'ya' ē jā tū tilacpu'hua'na'. ²⁶ Dios tlahuālh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nan huā'tzā'.

²⁷ Palh chā'tin minamigo jā a'ka'tī'ni' ixtachihuīn Dios ē tā'huā'yancu'tunān ē palh pīncu'tuna' na ixchic, cahua't catūxcuhuālh tū namaxqui'ca'na'. Jā cakelhasqui'ni' palh lakahui'līcānī't ídolo. ²⁸ Palh chā'tin nahuaniyān: “Huā'mā' quinit lakahui'līcānī't ídolo”, jā catihua't ixpālacata ti mācā'tzīni'yān. Palhāsā' xla' lacpuhan jāla hua'can. Hui'x ca'tziya'

já tū catililani'n palh nahua'ya'; tī māca'tzīniyān, xla' já ca'tzī. ²⁹ Ū'tza iclīhuanin já cahua't ixpālacata tī māca'tzīniyān.

Chā'tin tzē nakelhasqui'nīni'n: “¿Tū iclītlahuani' cuenta tū lacpuhuan ā'chā'tin ixpālacata tū tze ē tū já tze a'cxni' quit ictlahuacu'tun catūhuālh? ³⁰ Palh pūla na'icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' na'icua' catūxcuhuālh, ¿chī quilīchihuīnancan tū iclīmaxqui'nī't tapāxcatca'tzīn Dios?” Chuntza' tzē nakelhasqui'nīni'n. ³¹ Chuntza' catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit, ū'tza' natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxū Dios. A'cxni' huā'ya'mpā'na'ntit ē a'cxni' ko'tnu'nā'tit, natlahua'yā'tit ixpālacata ā'makapitzīn natamakapāxū Dios. ³² Já titlahua'yā'tit já tū tū nacāmāmakchuyīn israelitas nūn griegos nūn xla'ca'n tī tatā'tapa'ksī Dios. ³³ Quit iccālīmakapāxūcu'tun ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't catūxcuhuālh ictlahuā'yā'tit. Já icputzamā'lh xmān tū tze quimpālacata; nā icputzamā'lh tū tze ixpālacata ā'makapitzīn ē chuntza' tzē natalī'a'ka'tni' ixtachihuīn Dios ē nacāmakapūtaxtūcan.

11

¹ Caquilāmaksca'tui chuntza' chī quit icmaksca'tli Cristo.

Ixpālacata puscan a'ntza' já takēstokan

² Chuhua'j tā'timīn, tze chī hui'xina'n quilālacapāstacāuj ē mākentaxtūyā'tit tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. ³ Iclacasqui'n naca'tzīyā'tit Cristo cāmāpa'ksī chā'tunu' chī'xcu'huī'n; ē chī'xcu' māpa'ksī ixpuscāt; ē Dios māpa'ksī Cristo. ⁴ A'cxni' chī'xcu' orarīmā'lh o līchihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh ē palh já tā'kxto ixtā'knu', xla' já lakachi'xcuhui' ixMāpa'ksīni'. ⁵ A'cxni' puscāt orarīmā'lh o līchihuīna'mā'lh catūhuālh tū Dios māsu'yuni'lh, ixlacasqui'nca natacuclapa. Palh já natacuclapa puscāt, tamāxani' ixlīmān ē chu chuntza' lacxtīm hua'chi ta'aksitni't. ⁶ Palh chā'tin puscāt já taccuclapacu'tun, ca'a'ksitca; ē ixpālacata līmāxana' ta'a'ksita puscāt, catacuclapalh. ⁷ Tū tlaha chī'xcu', ū'tza' tzē nalīmāka'tlī'can Dios ē tū tlaha puscāt, ū'tza' nalīlakachi'xcuhui'can ixkōlu'. ⁸ Dios já tlhualh pūla puscāt. Pūla tlhualh chī'xcu' ē lītlhualh puscāt ixtāpālucut chī'xcu'. ⁹ Chuntza' Dios já tlhualh chī'xcu' ixpālacata puscāt. Tlhualh puscāt ixpālacata chī'xcu'. ¹⁰ Ū'tza' ixlīlacasqui'nca puscāt natacuclapa. Chuntza' lakachi'xcuhui' ixkōlu' ē ángeles. ¹¹ Na ixlacatin Dios, chī'xcu' ē puscāt chu lacxtīm, ē talāmaclacasqui'n chā'tunu'. ¹² Xapūla puscāt Dios māxtul na ixtāpālucut chī'xcu' ē chuhua'j puscāt mālacatuncuhui' chā'tin ska'ta ka'hua'cha. Dios, xla' mālacatunculh ixlīpō'ktu catūhuālh tū a'nan.

¹³ Hui'xina'n mina'cstuca'n calīhui'lī'tit. ¿Ē puhua'nā'tit minī'ni' palh puscāt na'orarlī ē já taccuclapanī't? ¹⁴ ¿Ē já līmāxana' palh pūlh mā'n ixya'j chī'xcu'? ¹⁵ Puscāt ka'tla' nalīmakca'tzī ixya'j xapūlh mā'n. Ū'tza' lītacuclapa. ¹⁶ Palh chā'tin līchihuīna'ncu'tun ixpālacata taccuclapan, nahuaniyā'tit: “Quina'n iclīsmānī'ta'uj puscan natatacuclapa a'cxni' ta'orarlīmā'nalh”, nahuaniyā'tit. Chuntza' līsmānicān calhāxcuhuālh já makapāxūcan Dios.

Tlahuaca tū já minī'ni' a'cxni' hua'can Santa Cena

¹⁷ Chuhua'j iccālaçaquilhniyān ē ixpālacata huā'mā': A'cxni' takēstokā'tit, tlaha'yā'tit tū já minī'ni' ē tū já lālīmaktāya'yā'tit. ¹⁸ Xapūla iccāhuaniyān tū quihuanica. A'cxni' takēstokā'tit, hui'xina'n tapāpitziyā'tit na mīlacpu'na'itāca'n. Macsti'na'j ica'ka't' tū tahaun. ¹⁹ Palhāsā' ixlacasqui'nca natapāpitziyā'tit ē chuntza' natasu'yu tīchu ixlīcāna' tamakapāxū Dios. ²⁰ A'cxni' takēstokā'tit, tasu'yu palh já hua'pā'na'ntit ixCena Māpa'ksīni'. ²¹ A'cxni' hui'xina'n hua'yā'tit, chā'tunu' palaj tayayā'tit milīhua'ca'n tū līta'nī'ta'ntit. Chuntza' chā'tin tī já tū kallī, xla' natzī'nca ē ā'chā'tin naka'sa ē hasta naka'chī. ²² ¿Ē já ka'lhī'yā'tit minchicca'n já tzē nahua'yā'nā'tit ē nako'tnū'nā'tit? Já tze chī tlaha'yā'tit ixpālacata chuntza' cālākmakā'nā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka't' ē tatakēstoknī't. Cāmāxā'nī'yā'tit tī já taka'lhī ixlīhua'ca'n. ¿Chī na'iccāhuaniyān palh tze tū tlaha'yā'tit? Já iccāhuanin, nūn maktin.

IxCena Māpa'ksīni'

Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-25; Lc. 22:14-20

²³ Quit iccāmāsu'yuni'n tū quimāscā'tilh Māpa'ksīni' ē ū'tza' huā'mā'. Tzamā' tzi'sa a'cxni' ixmacamāstā'mā'ca namaknīcan, Māpa'ksīni' Jesús tayalh pāntzīn a'cxni' ixtahuā'yamā'nalh. ²⁴ Māstā'lh tapāxcatca'tzīn ixpālacata pāntzīn ē che'kelh ē māpitzīlh ē cāhuanilh ixapóstoles: “Cataya'tit ē cahua'tit. Huā'mā' quimacni' tū icmacamāstā' mimpālacataca'n. Nahua'yā'tit chuntza' chī hua'yāuj chuhua'j ixpālacata naquilālīlacapāstactēlhayāuj.” ²⁵ Chu chuntza' tlahaupalh vaso a'cxni' tahuā'yankō'lh. Tayalh ē māstā'lh tapāxcatca'tzīn ē cāhuanilh: “Tū tojōmā'lh nac huā'mā' vaso ū'tza' xasāsti' ixtalacāxtlahuan Dios lītaxtu ē tū līlacāxtlanī't quinka'lhni'. Napūhua'yā'tit chuntza' chī pūhua'yāuj chuhua'j naquilālīlacapāstactēlhayāuj.” Chuntza' cāhuanilh. ²⁶ Makatunu' nahua'yā'tit chuntza' huā'mā' pāntzīn ē napūhua'yā'tit chuntza' huā'mā' vaso, namāsu'yuyā'tit chī nīlh Māpa'ksīni' quimpālacataca'n. Chuntza' catlahua'tit hasta a'cxni' nataspi'ta Māpa'ksīni'.

Chī nahua'can Santa Cena

²⁷ Catīxcuhuālh tī nahua' huā'mā' pāntzīn ē catīxcuhuālh tī napūhua' huā'mā' vaso, catlahualh chī ixlacasquī'nca. Ū'tza' huanicu'tun ixlacasquī'nca tzej nalatā'kchoko na ixlacatīn Dios. Palh jā chuntza' natlahuacan, nalakmaka'nca ixmacni' ē ixka'lhni' Jesús. ²⁸ Ixlacasquī'nca chā'tunu' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso pūla nalacapāstaca palh tzej latlā'luan na ixlacatīn Dios. Palh jā tzej latlā'luan na ixlacatīn Dios, pūla casquī'nli namātzankenāni'can ē chuntza' tze nahua' pāntzīn ē tze napūhua' vaso. ²⁹ Chuntza' tī nahua' pāntzīn ē napūhua' vaso ē palh jā ca'tzī tū huanicu'tun tū tlahuamā'lh, xla' a'cstutlahuacan. Xla' jā ca'tzī huā'mā' lihuat hua'chi ixlakxoko ixmacni' ē ixka'lhni' Māpa'ksīni'. Hui'xina'n jā cuacenta tlahua'yā'tit tū huanicu'tun ixCena Māpa'ksīni'. ³⁰ Ū'tza' lhūhua' na milacpu'na'ītātca'n jā lactli'hui'quīn ē ū'tza' talīta'jatlatla ē ā'makapitzīn tanīlh. ³¹ Palh quina'n ixpuhuanui: “¿Chā tzej o ja tzej iclatlā'luan na ixlacatīn Dios?”, palh chuntza' ixpuhuanui, jā ixquinticāstacyāhuan. ³² Dios cuenta quincātlahuayān ē quincāstacyāhuayān' ē chuntza' nalīscatāuj. Chuntza' jā catī'a'uj nac pūpātīn hua'chi xlaca'n tī jā ta'a'ka'tīni' ixtachihuīn Dios.

³³ Tā'timīn, a'cxni' natakēstokā'tit nahuā'ya'nā'tit, jā palaj tītaya'yā'tit milīhua'ca'n. Cacāka'lhī'tit ā'makapitzīn. ³⁴ Palh tzi'nca chā'tin, cahuā'yah pūla na ixchic. Chuntza' jā natlahua'yā'tit tū minā'cstuca'n nalīlactlahua'yā'tit jā takēstokā'tit. Ā'makapitzīn catūhuālh na'icālacāxtlahua'a'cxni' na'ica'nācha'.

12*Tascujūt tū cāmaxquī' Espīritu Santo chā'tunu' chī'xcuhuī'n*

¹ Chuhua'j ixlacasquī'n naca'tziyā'tit ixpālacata tū māstā' Espīritu Santo.

² Ca'tziyā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'tīni'yā'tit ixtachihuīn Dios, ixcāta'a'kskāhuī'yān ē chuntza' ixcātālīmāxtuyān na itxej Dios nalaktatzokostayā'tit idolos. Hua'chi sa'j ixpīni'ta'ntit cālākachi'xcuhuī'yā'tit idolos tū jāla caticāmaktāyan. ³ Iccāmāsu'yunicu'tunān tī ka'lhī ixEspīritu Dios jāla catīlakapalalh ixtacuhuīni' Jesús. Ē palh jā ixmāsu'yuni'lh Espīritu Santo, jā tī chā'tin tze ixuanli Jesús xla' ū'tza' Māpa'ksīni'.

⁴ Masqui xtumnu' ixtascujūtca'n chā'tunu' chī'xcuhuīn, xmān chā'tin Espīritu Santo tī cāmaxquī'lh. ⁵ Xtumnu' ixtalacapāstacni'ca'n chā'tunu' ē xmān chā'tin quiMāpa'ksīni'ca'n tī scuīni'mā'nauj. ⁶ Xtum chī chā'tunu' tatā'scuja Dios ē ixlīmān Dios tī māsu'yu ixlīlī'hui'qui a'cxni' chī'xcuhuī'n tatā'scuja. ⁷ Tasu'yu Espīritu Santo cāmaxquī' ixlīlī'hui'qui chā'tunu' chī natalīmaktāya ā'makapitzīn. ⁸ Chā'tin tzej ca'tzī chī nalīmāsu'yu tū ixlīcāna' ixpālacata Dios ē chī Dios lacasquī'n nalatā'kchokoyāuj chātunu' quina'n. Ā'chā'tin tzej ca'tzī chī namāsu'yu tū jicslīhua' līkexmatni'can na ixtachihuīn Dios. Tī cāmāscā'tīlh chā'tunu', xmān chā'tin ē ū'tza' Espīritu Santo. ⁹ Espīritu Santo māsu'yu chā'tin chī lipāhuan Dios a'cxni' tlahua oracīon ē ca'tzī Dios namaxquī' tū nasquī'ni'. Ā'chā'tin tze nacāmātzeyī ta'jatatlani'n ixpālacata Espīritu Santo. ¹⁰ Chā'tin tze natlahua tū natalī'a'cnī chī'xcuhuī'n ē ā'chā'tin tze nahuan tū Dios māca'tzīnīlh. Ā'chā'tin huampala tze naca'tzī tīchu cāmāchihuīni' ā'makapitzīn, palh Espīritu Santo o palh a'kskāhuī'ni'ni'n. Ā'chā'tin tze nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā maktin chihuīna'nī't. Ā'chā'tin tze nakexmata ē nahuan tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ¹¹ Ixlīpō'ktu tzmā' catūhuālh ixtascujūt ixEspīritu Dios. Chu chuntza' chī lacasquī'n Espīritu Santo chu chuntza' cāmāsu'yuni' chā'tunu' tū natatlahua.

Quīlpō'ktuca'n tī a'ka'tyāuj hua'chi chu a'ktin macni'

¹² Chā'tunu' chī'xcuhuī'n xmān a'ktin ixmacni'ca'n. Lhūhua' xalacpītzun ka'lhī quīmacni'ca'n hua'chi quīmacan'ca'n ē quīlakastapunca'n ē quintujanca'n. Ixlīpō'ktu tzmā' chu a'ktin quīmacni'ca'n. Nā chuntza' quina'n lanī'tauj hua'chi xalacpītzun ixmacni' Cristo. ¹³ Quīlpō'ktuca'n tī a'ka'tyāuj ixtachihuīn Dios, quina'n lanī'tauj hua'chi chu a'ktin macni' a'cxni' Dios quīncāmaxquī'n Espīritu Santo. Quīlpō'ktuca'n masqui israelitas o grīegos ē masqui xatastā'maka tasācua' o jā tasācua', quīlpō'ktuca'n tī a'ka'tyāuj chu a'ktin lanī'tauj a'cxni' maktīni'uj Espīritu Santo.

¹⁴ Kempāhūhua' xalacpītzun quīmacni'ca'n. Jā xmān ka'lhīyāuj quīmacan'ca'n. Nā ka'lhīyāuj quintujanca'n ē qui'a'ka'xko'lhca'n ē chuntza' natalīlakō' chu a'ktin macni'. ¹⁵ Palh tujan ixuanli: “Quit jā ixmacan huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixa' macni'”, chuntza' jā ixlīcāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁶ Palh a'ka'xko'lh ixuanli: “Quit jā ixlakastapun huā'mā' macni' ē chuntza' quit jā ixa' macni'”, chuntza' jā ixlīcāna'. Masqui chuntza' ixuanli, chu ū'tza' macni'. ¹⁷ ¿Chī ixlīkexmatui palh xmān ixka'lhūij quīlakastapunca'n? ¿Chī ixlīkenkahuana'uj palh quīmacni'ca'n pō'ktu a'ka'xko'lh ixuanli? ¹⁸ Chuntunca quīmacni'ca'n chuntza' chī Dios cācāxtlahualh. Xla' cācāxtlahualh chuntza' chī xla' lacasquī'nli ē ka'lhī ixlīpō'ktu xalacpītzun. ¹⁹ Palh pō'ktu quīmacni'ca'n ixlalh cahuālh

xmān a'ktin xalacpitzun hua'chi a'ka'xko'lh, jā tzē ixtasu'yulh a'ktin macni'. ²⁰ Chuntza' lhūhua' ixlacpitzun quimacni'ca'n ē xmān a'ktin macni' lanī't.

²¹ Chuntza' quilakastapunca'n jāla catihuanilh quimacanca'n: "Hui'x jā icmaclacacqui'nān." Nūn quina'kxākca'n jāla catihuanilh quintujanca'n: "Hui'x jā icmaclacacqui'nān." ²² Masqui jā laxtīm tasu'yu ixlīlī'hui'qui a'katunu' xalacpitzun quimacni'ca'n chu laxtīm talacasqui'n. ²³ Hui'lh na quimacni'ca'n jā jā minī'ni' tasu'yu. Tzej mālhekē'yāuj pō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' tzej maktaka'lhāuj ē lakachi'xcuhui'yāuj jā līmāxana' tasu'yu. ²⁴ Xalacpitzun tū jā līmāxana' tasu'yu, jā cuenta tlahuayāuj. Dios tzej cāxtlahualh ixlīpō'ktu quimacni'ca'n ē chuntza' nalakachi'xcuhui'yāuj jā huancan jā ixlacasqui'nca. ²⁵ Jāla cāmāxtumlican xalacpitzun quimacni'ca'n ixpālacata xalacpitzun talāmaktāya. Chuntza' quintujanca'n ē quimacanca'n ē quilakastapunca'n talāmaktāya. ²⁶ A'cxni' tatakāhui' quintujanca'n o quimacanca'n, ixlīpō'ktu quimacni'ca'n tatā'pātīni'n. Palh nalakachi'xcuhui'can quintujanca'n o quimacanca'n, tatā'pāxuhua ixlīpō'ktu quimacni'ca'n.

²⁷ Chuhua'j hui'xina'n hua'chi xalacpitzun ixmacni' Cristo ē ixlacasqui'nca chā'tunu' nalāmaktāya'yā'tit. Chā'tunu' ka'lhī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁸ Chā'tunu' tī a'ka'ni' ixtachihuīn Dios, xla' cāmāxqui'lh ixtascujūtca'n. Xapūla Dios cāhui'līlh makapitzīn ixlī'apōstolca'n tī ā'chulā' ixlacasqui'nca ē ixlīkempātu' cāhui'līlh chī a'kchihuīna'nī'n ē ixlīkempātu'tun cāhui'līlh ixlīmākelhtahua'kē'ni'nī'nca'n. Nā Dios cāhui'līlh ā'makapitzīn tī tze nātalahua tū lī'a'cnīn ē cāhui'līlh ā'makapitzīn tī tze natamātzeyi' tātātlanī'n. Nā ā'makapitzīn cāhui'līlh natamaktāyana'n ē ā'makapitzīn cāhui'līlh natala xapuxcu' tī ta'a'ka'ī'. Cāhui'līlh huampala ā'makapitzīn tī tze natachihuīna'n xtum tachichuīn. ²⁹ ¿ē ixlīpō'ktuca'n apōstoles tahuani't? ¿ē ixlīpō'ktuca'n a'kchihuīna'nī'n tahuani't? ¿ē ixlīpō'ktuca'n mākēlhtahua'kē'ni'nī'n tahuani't? ¿ē ixlīpō'ktuca'n natalahua tū lī'a'cnīn? Jā maktin nala chuntza'. ³⁰ Ixlīpō'ktuca'n jāla natamātzeyīni'n. Ixlīpō'ktuca'n jāla natachihuīna'n xtum tachihuīn. Nūn ixlīpō'ktuca'n jāla catitahuani' tū huanicu'tun xtum tachihuīn. ³¹ Caputza'tit chī naka'lhī'yā'tit mintascujūtca'n tū ā'chulā' tze. Ē chuhua'j nā'iccāmāsu'yuni'yān tū ā'chulā' līhua'ca' xatze.

13

Chī nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn

¹ Palh ixchihuīna'uj Kempālūhua' tachihuīn ē nā chī tachihuīna'n āngeles, jā tū līmacuan palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzīn. Quintachihuīna'n hua'chi līcā'n ixuanlī tū palha' macasā'nān ē pucsmakahuaninī'n palh jā cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn. ² Masqui tzej ixlīmāsu'yūj ixtachihuīn Dios ixlīlī'hui'qui Espīritu Santo, ē masqui ixca'tzīuj tū huanicu'tun talacapāstacni' tū tatazē'knī't, ē palh ixca'tzīkō'uj Kempālūhua' catūhuālh, ū'tza' jā tū ixcūintīcālīmaktāyan palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzīn. Huampala palh ixlīpāhuanui Dios ē ixca'tzīuj tze ī'squi'ni'uj camālaxcījli a'ktin sipej ē italaxcījli, jā tū quintapalha'n palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzīn. ³ Palh ixcāstā'kō'uj tū ka'lhīyāuj ē ixcāmāpitzīni'uj tī cāspūtnī' ixlīhuatca'n ē palh ixmacmāstā'uj quimacni'ca'n nāquincātālcucuyūān, jā tū līmacuan ixtlahuāuj zamā' palh jā ixcāpāxqui'uj ā'makapitzīn.

⁴ Tī cāpāxqui' ā'makapitzīn nalīpātīni'kō' ē jā nalīsītī'. Xla' nalakalhu'manīni'n ē jā tū catīpuhanlī masqui ā'makapitzīn ā'chulā' taka'lhī. Nā xla' jā ka'tla' makca'tzī ē jā ixlīmān napuhuan xla' xatze. ⁵ Tī cāpāxqui' ā'makapitzīn jā natlahua tū jā minī'ni' nūn nalacpuhan tū xmān ū'tza' minī'ni'. Xla' jā tū catīlīsītī'lh ē jā nāmālxkokonī'cu'tun tū tlahuani'canī't tū jā tze. ⁶ Nā xla' jā nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū jā tze; nalīpāxuhua a'cxni' tlahuacan tū xatze. ⁷ Tī cāpāxqui' ā'makapitzīn, xla' natāyani'kō' catū'xcuhuālh tū nalani'. Napuhuan tze ā'makapitzīn ē jā palaj nacālīmālacsu'yucu'tun. Xla' napuhuan ā'līstān natalahua tū tze. Masqui napātīni'n, jā catīmakxteklī nacāpāxqui' ā'makapitzīn.

⁸ Tapāxqui'n jā maktin catīspūtlī. Nasputa ixtachihuīn tī māsu'yu ixtachihuīn Dios. Nā natasputa Kempālūhua' tachihuīn tū a'nān nac cā'quilhtamacuj. Nasputa ixlīpō'ktu tū chī'xcuhui'n tze nātaca'tzī. ⁹ Jā ketzī chī ca'tzīyāuj chuhua'j ē jā ketzī chī māsu'yuyāuj chuhua'j ixtachihuīn Dios. ¹⁰ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' naca'tzīkō'yāuj ixlīpō'ktu ē a'cxni' jā'tza' namaclacasqui'nāuj tū ca'tzīyāuj chuhua'j ē tū jā ketzī.

¹¹ A'cxni' ska'tacus xa'icuanī't, hua'chī chā'tin ska'ta' xa'icchihuīna'n. Hua'chī chā'tin ka'hua'cha xa'icpuhan ē xa'iclapapāstacna'n. A'cxni' ictachi'xcuhui'līlh, icmakxteklī chī xa'icuanī't quīliska'ta'. ¹² Chuhua'j jā tzej lakapasāuj Dios, xmān hua'chī ixlaktzī'uj ixtaxkaket nac xaslamama līcā'n. Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nalaktzī'nāuj Dios cālacan. Chuhua'j macstī'na'j ca'tzīyāuj chī līhuī'lh Dios; a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj, nalakapasāuj Dios chuntza' chī xla' quīncālākaspakō'yān. ¹³ Chuntza' Kempātu'tun catūhuālh tū ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj. Ixlacasqui'nca nalīpāhuanāuj

ē na'a'ka't'ni'yāuj Dios; ixlacasqui'nca napuhuanāuj Dios namākentaxtū tū huanī't; ē ixlacasqui'nca nacāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn. Tū ā'chulā' ixlacasqui'nca, ū'tza' cāpāxqui'yāuj ā'makapitzīn.

14

Chihuīna'ncan ā'xtum tachihuīn

¹ Caputzatit chī nacālipāxqui'yā'tit ā'makapitzin ē calacasqui'ntit tū Espīritu Santo cāmaxqui'yan. A'ktin tascujūt tū māsā' Espīritu Santo, ū'tza' tzē māsu'yu ixtachihuīn Dios. Ā'chulā' calacasqui'ntit huā'mā' tascujūt ē jā ā'makapitzīn. ² A'cxni' chā'tin chihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, xla' xmān tā'chihuīna'mā'lh Dios ē jā cātā'chihuīna'mā'lh chī'xcu'huī'n ixpālacata jā tī ca'tzī tū huanicu'tun. Espīritu Santo māchihuīnī. ³ Tī līmāsu'yu ixtachihuīn Dios ixlitlī'huī'qui Espīritu Santo, xla' cātā'chihuīna'n chī'xcu'huī'n. Chuntza' nacāmāsu'yuni' ē nacāmaktāya ē nacāmāhuixcānī. ⁴ Tī chihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, ū'tza' xmān tahuixcānī ixlīmān. Tī māsu'yu ixtachihuīn Dios, ū'tza' cāmāhuixcānī ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka't'.

⁵ Iclacasqui'n milipō'ktuca'n ixchihuīna'ntit xtumnu' tachihuīn tū jā ixca'tziyā'tit. Ā'chulā' iclacasqui'n ixmāsu'yutit ixtachihuīn Dios. Ā'chulā' ixlacasqui'nca tī līmāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tī xmān chihuīna'n xtumnu' tachihuīn ē jāla nahuan tū huanicu'tun tzamā' xtum tachihuīn. Xmān palh tzē nahuan tū huanicu'tun tzamā' tachihuīn ē chuntza' nacāmaktāya ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka't', xmān chuntza' tze palh nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā ca'tzī'. ⁶ Palh na'icā'nācha' ē na'icchiuīna'n xtum tachihuīn, ħchī na'iccālimaktāyāyān? Palh jā na'iccāhuaniyān tū Dios quimāsu'yuni'lh o tū icisca'tlī tū ixla' Dios, ħchī na'iccālimaktāyāyān? Palh jā na'iccāhuaniyān ixtachihuīn Dios o palh jā iccāmāsu'yuni'yān, ħchī na'iccālimaktāyāyān?

⁷ A'cxni' skoli'can ē a'cxni' sla'knāncan, kexmatāuj chī sā'nān. Palh jā tzej skoli'can, jāla ca'tzīcan tū huanicu'tun. ⁸ Palh jā tzej liskoli'can trompeta, soldado jā catikexmatlī ē jā catitā'kaqui'lh ē jā catitacāxli na'a'n nalāta'la. ⁹ Chuntza' huī'xina'n. Palh jāla kexmatcan mintachihuīna'n, ħchī nalīca'tzīcan tū huanicu'tun? Hua'chi xmān nachihuīna'nā'tit nac ū'nī'. ¹⁰ Kempālūhua' tachihuīn chihuīna'ncan nac cā'quiltamācuj ē chā'tunu' kexmata tū ixtachihuīn. ¹¹ Palh jāla ickexmata ixtachihuīn ā'chā'tin, quit iclanī't hua'chi xamīnī' ixpālacata xla' ē xla' xamīnī' lanī't quimpālacata. ¹² Huī'xina'n naputzayātit tzamā' talakalhu'mān tū māsā' Espīritu Santo. Chuntza' calacasqui'ntit nacāmāxqui'yān tzamā' talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Ū'tza' tū cāmāhuixcānī tī ta'a'ka't'.

¹³ Chuntza' tī nachihuīna'n xtum tachihuīn tū jā sca'tnī't, casqui'ni'lh Dios namaktāya nacāmāsu'yuni' ā'makapitzīn tū huanicu'tun. ¹⁴ Palh xtum quintachihuīn a'cxni' icorarlīmā'lh, xmān quīlistacna' ca'tzī tū huanicu'tun. Jā scujmā'lh quintalacapāstacni' ē jā tī chā'tin icmaktāyamā'lh. ¹⁵ ħchī na'iclitlahua? Na'icli'orarli quīlistacna' ē nā na'icmāscujū quintalacapāstacni' ē chuntza' na'iccāmaktāya tī takexmatmā'nalh. Na'iclipixtlī' quīlistacna' ē nā na'iclipixtlī' quintalacapāstacni' ē ānā chuntza' tī takexmatmā'nalh nataca'tzī tū huanicu'tun. ¹⁶ Palh chihuīna'na' xtum tachihuīn a'cxni' māsā'ya' tapāxcata'tzīn, xmān milīstacna' makapāxui'mā'lh Dios, ē ā'makapitzīn jāla takexmata. ħchī tzē nalīhuan catihuāl: "Amén", palh jāla ca'tzī tū huanicu'tun tū huanī'ta? ¹⁷ Masqui huī'x tzej maxqui'pā't tapāxcata'tzīn Dios, jā maktāya'ya' ā'chā'tin. ¹⁸ Quit tzē icchiuīna'n xtum tachihuīn tū jā icisca'tnī't. Iemaxqui' tapāxcata'tzīn Dios quit ā'chulā' tzē icchiuīna'n xtum tachihuīn ē jā huī'xinan. ¹⁹ A'ntza' jā tatakēstoka tī ta'a'ka't', icchiuīna'ncu'tun macstī'na'j tachihuīn tū kexmatcan ē ū'tza' nacālimāsu'yuni'. Jā icchiuīna'ncu'tun lhūhua' xtum tachihuīn tū jā catīlitamaktāyālh ā'chā'tin.

²⁰ Jā catīpuhua'ntit hua'chi lacstīn tī jā takexmata; napuhua'nā'tit hua'chi lacstīn tī jāna'j taca'tzī tatlaha tū jā tze. A'cxni' lacapāstacpā'na'ntit, calacapāstacna'ntit hua'chi chī'xcu'huī'n. Xlaca'n taca'tzī tū ā'chulā' ixlacasqui'nca. ²¹ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios ē Dios huanli chuntza':

Na'iccātā'chihuīna'n tzamā' israelitas.

Na'iccāmacamin tī xtum ixtachihuīna'n ē tī makatīyātī'n.

Quit na'iccāmāchihuīnī.

Nūn chuntza' jā quintitakexmatni'cu'tunli tzamā' israelitas.

²² Chuntza' a'cxni' chihuīna'ncan xtum tachihuīn tū jā kexmatcan, ū'tza' nacālimāsu'yuni' ixlitlī'huī'qui Dios xlaca'n tī jā ta'a'ka't' ē talaktzī'mā'nalh a'ktin li'a'cnīn. A'cxni' līmāsu'yucan ixtachihuīn Dios ixlitlī'huī'qui Espīritu Santo, ū'tza' cālīmāsu'yuni'yān ixlitlī'huī'qui Dios huī'xina'n tī a'ka'tī'yā'tit. ²³ Palh milipō'ktuca'n tī a'ka'tī'yā'tit ixtakēstoktī ē palh milipō'ktuca'n ixchihuī'nā'tit xtum tachihuīn tū jā ixca'tziyā'tit, ē palh ixtanūlh catihuāl chī'xcu' o tī jā a'ka't', ħē jā nahuan chuya'yā'tit? ²⁴ Palh milipō'ktuca'n ixmāsu'yutit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' natanū catihuāl chī'xcu' o chā'tin tī jā a'ka't', xla' tzē nakexmata tū māsu'yupā'na'ntit.

Chuntza' nalica'tzi xla' ja tze na ixlacatin Dios. ²⁵ Na naca'tzi ja tu catimatzē'kli ixlacatin Dios. Chuntza' nalilaktatzokosta namakapaxui Dios e nahuan: "Ixlicāna' Dios hui'lh na milacpu'na'i'tatca'n."

Chī chā'tunu' natchihuina'n a'cxni' takēstokcan

²⁶ Ū'tza' huā'mā' tū natlahua'yā'tit a'cxni' natakēstokā'tit: Chā'tunu' napuhua'nā'tit tū napixtli'yā'tit o ja namāsu'yuyā'tit na ixtachihuin Dios. Chā'tin tzē namāsu'yū tū Dios māsu'yuni'lh. A'chā'tin tzē nachihuina'n xtum tachihuin tū ja sca'tni' o tzē namāsu'yū tū huanicu'tun xtum tachihuin. Catūxcuhuālh tū tlahuacan, calalh ū'tza' tū nacālimaktāya tī tatakēstoka. ²⁷ Palh tahuil'lanalh tī natchihuina'n xtum tachihuin, catachihuina'nli lichā'tunu' ē xmān chā'tu' o chā'tu'tun ē catalāilakpalitēlhalh. Nā ca'a'nalh chā'tin tī namāsu'yū tū huanicu'tun. ²⁸ Palh jā tī a'nan tī tzē namāsu'yū tū huanicu'tun xtum tachihuin, cacā'csla cahuanli tī tzē chihuina'n xtum tachihuin. Ixa'cstu catā'chihuina'nli Dios ē ja a'ntza' jā takēstokcan. ²⁹ Chā'tu' o chā'tu'tun tzē natamāsu'yū ixtachihuin Dios. A'makapitzin tzej catakexmatli nataka'tzi palh Dios ixlicāna' cāmāsu'yuni'lh tī tachihuina'n. ³⁰ Palh hui'lh ā'chā'tin ē nā Dios māca'tzini xla' tū namāsu'yū, tī chihuina'mā'lhcus jātza' catichihuina'nli. Palaj nachihuina'nkō' a'cxni' tasu'yū chihuina'ncu'tun ā'chā'tin. ³¹ Lichā'tunu' namāsu'yuyā'tit ixtachihuin Dios. Chuntza' nacāmāscā'tican ixlīpō'ktuca'n ē nacāmāhuicānicān. ³² Tī limāsu'yumā'lh ixtachihuin Dios ixlīti' hui'qui Espiritu Santo, xla' tzē naquilhca'csla a'cxni' ca'tzi Dios namāchihuini ā'chā'tin. ³³ Dios lacasqui'n lacatejtin natlahuacan ē ja lacasqui'n xamaktin natchihuina'n.

Calhāxcuhuālh tatakēstoka tī ta'a'ka't' ixtachihuin Dios, chuntza' tlahuacan. ³⁴ Ca'cs natatahui'la puscan. Jā cacāmāxtekca natchihuina'n xlaca'n. Puscan catakexmatli chī tatzo'kni' na ixlimāpa'ksīna'n israelitas jā huan puscan jā catitamāpa'ksīlh chī'xcuhuin. ³⁵ Palh chā'tin puscāt sca'tcu'tun catūhuālh, cakelhasqui'nilh ixkōlu' a'cxni' tahuil'āna'lh na ixchicca'n. Līmāxana' palh puscan natchihuina'n jā takēstokcani't namakapāxucān Dios.

³⁶ Calacapāstactit huā'mā'. Na mincā'lacchicni'ca'n jā a'ntza' pūla māsu'yuca ixtachihuin Dios. Jā xmān hui'xina'n kexpatni'ta'ntit. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit ca'tziyā'tit chī ixlacasqui'nca talatā'kchoko tī ta'a'ka't'? ³⁷ Makapitzin puhua'nā'tit tzē māsu'yuyā'tit ixtachihuin Dios o puhua'nā'tit Espiritu Santo cāmāxqui'nī'ta'n a'ktin talakalhu'mān. Caca'tzīt hui'xina'n tū iccātzo'knuni'yān, ū'tza' ixlimāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n. ³⁸ Palh catihuālh jā kexmatcu'tun ixtachihuin Dios, calatachokolh chī ixtapāxuan.

³⁹ Tā'timin, caputza'tit chī nalimāsu'yuyā'tit ixtachihuin Dios ē jā timāmakchuyiyā'tit tī tzē chihuina'n xtum tachihuin. ⁴⁰ Ixlīpō'ktu tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit chuntza' chī ixlacasqui'nca ē chuntza' chī mini'ni'.

15

Chī līlacastālanuana'lh Cristo

¹ Chuhua'j iccāmālacapāstaquiyān xatze tachihuin tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n. Hui'xina'n makūini'nī'ta'ntit ē a'ka'ni'nī'ta'ntit. ² Ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'nī'ta'n li'a'kapūtāxtutit palh jā chu tlakaj a'ka'ni'nī'ta'ntit.

³ Iccāmāsu'yuni'nī'ta'n tū ixlacasqui'nca ē tū quimāscā'ticāni't. Ū'tza' huā'mā'; Cristo nilh ixpālacata quincuentaca'n chuntza' chī tzo'kcani't makāstza' na ixtachihuin Dios. ⁴ Mācnūcāni't Cristo ē ixli'a'ktu'tun quilhtamacuj mālacastālanuānicā. Chuntza' tatzo'kni't na ixtachihuin Dios. ⁵ A'cxni' lacastālanuana'nlitza', apōstol tī pūla laktzi'lh Cristo, ū'tza' Pedro. A'līstān ixlīpō'ktuca'n apōstoles talaktzi'lh. ⁶ A'līstān huampala hua'chi lakaquitzi's ciento ā'makapitzin ixtachi'xcuhui't xamaktin talaktzi'lh. Lhūhua' xlaca'n tahuil'āna'lhcus ē ā'makapitzin taspūtli'tza'. ⁷ A'līstān huampala Jacobo nā laktzi'lh ē huampala ixlīpō'ktuca'n apōstoles talaktzi'lh.

⁸ A'xmān quit iclaktzi'lh Cristo. Quit hua'chi chā'tin ska'ta' tī xatamāyujūn ē jā a'cchā'lh ixmālhcu'yū'. ⁹ Quit hua'chi apōstol tī ā'chula' xastancu. A'makapitzin apōstoles ā'chulā' laka'tla' ē jā quit. A'cxni' jāna'j xa'ica'ka't' xa'iccāmākapātīn tī ixta'a'ka't'. Ū'tza' jā quilimīni'nī'n palh apōstol quihuānicā. ¹⁰ Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' apōstol iclihuāni. Jātza' xmān quilakalhu'manli ixpālacata quit ā'chulā' i'csujli ē jā ā'makapitzin apōstoles. Jā quilimān icscujli. Dios quilakalhu'manli ē ū'tza' quimaktāyalh chī icscujli. ¹¹ Masqui ā'makapitzin apōstoles o masqui quit, quilīpō'ktuca'n icmāsu'yuyāyū xatze tachihuin ixla' Jesucristo ē hui'xina'n a'ka'ni'nī'ta'ntit.

Natalacastālanuana'n nīnī'n

¹² Palh icmāsu'yuyāyū chī Cristo lacastālanuana'nli, ¿chī tzē nalīhua'nā'tit makapitzin hui'xina'n jā tī chā'tin nalacastālanuana'n? ¹³ Palh jā tī chā'tin cahuālh ixlacastālanuana'nli, chuntza' jā ixtilacastālanuana'nli Cristo. ¹⁴ E palh Cristo jā ixtilacastālanuana'nli, jā ixlicāna' tū icmāsu'yumā'nauj ē jā tū limacuan ixa'ka't'it. ¹⁵ Nā chuntza' quina'n xa'icuanui tū

já ixlicána' expálacata Dios chí icmásu'yuyáuj Dios málacastálanacuanihłh Cristo. Chuntza' xa'icmásu'yúyú tú já ixlicána' palh já tí chā'tin cahuálh ixlacastálanacuana'nli. ¹⁶ Palh já tí chā'tin cahuálh nalacastálanacuana'n, nún Cristo já ixlacastálanacuana'nli. ¹⁷ Palh Cristo já cahuálh lacastálanacuana'nli, já tú limacuan ixa'ka'tit. Jána'j ixticátamátza'nkéna'nin mincuentaca'n. ¹⁸ Palh já cahuálh lacastálanacuana'ncan, chuntza' tí tanilhtza' masqui ixtatá'tapa'ksilłh Cristo, ixta'a'lh nac púpátin. ¹⁹ Palh já ixka'łhiuj quilatamatca'n tú já catilakspulłi expálacata lipáhuanáuj Cristo, ā'chulā' koxa tilayáuj quina'n ē já ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin tachi'xcuhui't.

²⁰ Ixlícána' chí málacastálanacuana'ca Cristo ē laktaxtulłh nac cá'linin. Chuntza' cāpūlani'łh tí ta'a'ka't'łh ē tanilhtza' ē natalacastálanacuana'mpala. ²¹ Adán tlahualłh tú já tze ē ū'tza' talitzculłh taní tachi'xcuhui't. Cristo nılłh nac cruz ē chuntza' natalilacastálanacuana'n tachi'xcuhui't ē nataka'łhi ixlatamatca'n tú já catilakspulłi. ²² Adán quixu'napapca'n ixuanit', ē chuntza' quilipō'ktuca'n naniyáuj. Ixlipō'ktuca'n tí tatá'tapa'ksí Cristo, xłaca'n natalacastálanacuana'n. ²³ Chā'tunu' ka'łhi ixquilhtamacuj a'cxni' napūlacastálanacuana'n. Tí xapūla lacastálanacuana'nli, ū'tza' Cristo. A'cxni' namimpala Cristo, natalacastálanacuana'n xłaca'n tí tatá'tapa'ksí Cristo. ²⁴ Cristo nacāmálakspulłi'kō' ixlitli'łhui'quica'n ixlipō'ktuca'n ā'makapitzin ē a'cxni' nacāskāhui'kō'tza' ixlipō'ktuca'n tí quicłh talaktzi'n xla', palaj tunca xla' namacamaxquí'kō' Dios ixlitli'łhui'qui. A'cxni' nala huā'mā', a'cxni' ixlisputni' cāquilhtamacuj. ²⁵ Ixlacasquí'ncā Cristo namāpa'ksini'n hasta nacāskāhui'kō' ixlipō'ktu tí quicłh talaktzi'n xla'. ²⁶ Tí ā'xmān naskāhui'can, ū'tza' linin. ²⁷ Ixlipō'ktu catúhuálłh tú a'nan Dios cāmaxquí'łh Cristo nacāmāpa'ksikō'. A'ntza' já huan ixtachihuın Dios nacāmāpa'ksikō', ū'tza' já huanicu'tun Cristo namāpa'ksí Dios. Dios ū'tza' tí mástā'łh litli'łhui'qui. ²⁸ Pūla nacāskāhui'kō' ixlipō'ktuca'n tí quicłh talaktzi'n Cristo. A'cxni' xla' nacāmāpa'ksikō', a'cxni' Cristo tí 'łSka'ta' Dios ixa'cstu natamacamāstā'ni' Dios. Chuntza' namākentaxtukō' chí ixtalacasquí'nin Dios. Chuntza' tí ixlimān namāpa'ksini'nkō' calhāxcuhuálłh, ū'tza' Dios.

²⁹ Palh já cahuálh lacastálanacuana'ncan, ¿tú tapuhuamā'nalłh xłaca'n tí ta'a'kpaxa natamaktāya tí tanilłh? ¿Chí tali'a'kpaxa expálacata tí tanilłh palh já tapuhuan natalacastálanacuana'n?

³⁰ Lakaliyān lijjicua' icu'łh. Palh já lacastálanacuana'ncan, ¿tú expálacata chuntza' icu'łh? ³¹ Lakaliyān quintamaknicu'tun. Huā'mā' ixlicána' ē ná ixlicána' chí ka'tla' iclimakca'tzi mimpálacataca'n. Ka'tla' iclimakcatzi expálacata tā'tapa'ksí'yā'tit Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n. ³² Lilłhuhua' huā'tzā' nac cá'łaccchicni' Efeso hua'chí hua'na'ni'n chí ixquintamaknicu'tun. Palh já cahuálh lacastálanacuana'ncan ¿tú expálacata na'iclitāyani' chuntza' chí iclipātini'mā'łh huā'tza' nac cá'quilhtamacuj? Xatze na'icłtłhua chí huancan: “Nahuā'yanáuj ē nakō'tnu'náuj. Lakali naniyáuj.”

³³ Já catā'kskahu'łt. Chuntza' chí huancan: “Tí lilacatejtin latlá'huan ē nacātā'talacxtuca xłaca'n tí já tze, xla' nala ixtā'chuntza'ca'n xłaca'n tí já tze.” ³⁴ Tzej calacapāstactit ē cuenta catłhua'tit ē jātza' catłhua'tit tú já tze. Hui'łh ā'makapitzin na milacpu'na'łtātca'n tí jána'j ta'a'ka'ł ixtachihuın Dios ē já taca'tzi chí lihu'łh Dios. Ū'tza' iccāhuaniyān na'icclimāxani'yān.

Chí natalilacastálanacuana'n nini'n

³⁵ A'makapitzin natakelhasquí'nini'n: “¿Chí tzē natalilacastálanacuana'n tí tanilłh? ¿Chí natala ixmacni'ca'n a'cxni' natalacastálanacuana'n?” ³⁶ Calacapāstacna'ntit. A'cxni' nacha'nā'tit licha'nat, namā'cnūyā'tit nac ti'ya't ē namasa xako'xka' ē chuntza' napu'n. ³⁷ Tú chā'nā'tit já tasu'yu hua'chí tú nataxtu. Nacha'nā'tit xalicha'nat cuxi' o stapun o catúxcuhuálłh tú máscāquicanit'. Tú napu'n, xla' sca'yā'hua' ē tzēhuani't. ³⁸ Dios cāmaxquí' chí nalistaca ē chí ixtalacasquí'nin. Xtum tasu'yu xāhuat ē xtum tasu'yu xapa'łhma' stapun. Kempālłhuhua' licha'nat ē xtum tatasu'yu pūlacatunu' chí tastaca. ³⁹ Nā a'nan kempālłhuhua' macni'. A'nan ixmacni'ca'n tachi'xcuhui't ē a'nan ixmacni'ca'n animalłh ē a'nan ixmacni'ca'n squi'ti' ē ixmacni'ca'n spūni'n. Chā'tunu' xtum ixmacni'ca'n. ⁴⁰ A'nan ixmacni' tí hui'łh nac a'kapūn ē ixmacni' tí hui'łh nac ti'ya't. Xtum chí ixlitzēhuani't macni' xala' nac a'kapūn ē xtum chí ixlitzēhuani't macni' xala' nac ti'ya't. ⁴¹ Xtum chí ixlitzēhuani't chí'chini' ē xtum chí ixlitzēhuani't málłhcuyu' ē sta'cu. Nā xtum chí ixlitzēhuani't a'katunu' sta'cu. A'katunu' macni' xtum ixlitzēhuani't. ⁴² Chuntza' a'kspula a'cxni' lacastálanacuana'ncan. Nacāmā'cnūcan quimacni'ca'n ē natamasa. A'cxni' nalacastálanacuana'náuj, xtum natala quimacni'ca'n ē jātza' catitamasli. ⁴³ Quimacni'ca'n tú nacāmā'cnūcan já tze; xasāsti' quimacni'ca'n tzēhuani't natala ē nataxkaka. Xaxłajuani' quimacni'ca'n tú nacāmā'cnūcan; a'cxni' natalacastálanacuana'n lactli'łhui'quın natahuan. ⁴⁴ Quimacni'ca'n tú ka'łhiyáuj huā'tza' nac cá'quilhtamacuj xmān macni' ē nacāmā'cnūcan a'cxni' naniyáuj. A'cxni' nalacastálanacuana'náuj, Dios naquincāmaxquí'yān xasāsti' quimacni'ca'n tú espiritual. Ka'łhiyáuj quimacni'ca'n xala' huātza' nac cá'quilhtamacuj; nā naka'łhiyáuj quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

45 Chuntza' tatz'o'kni' na ixtachihuīn Dios:

Pūla tlahuaca chā'tin chī'xcu'.

Nā maxquī'ca ixlatamat.

Hui'lini'ca ixtacuhuīni' Adán.

Dios su'nulh na ixquini' ē chuntza' lakahuanli ē tahuī'lh. Ā'listān lacatuncuhuī'lh Jesucristo tī quincāmaxquī'n xasāsti' quilatamatca'n. 46 Pūla ka'lhīyāuj quimacni'ca'n tū xala' huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj ē tū natanī. Ā'listān naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n xala' nac a'kapūn.

47 Xapūla chī'xcu' ū'tza' Adán ē Dios lītlahualh xapokxni' tī'ya't. A'chā'tin chī'xcu' ū'tza' Jesucristo ē xla' mincha' nac a'kapūn. 48 Chuntza' chī'ixuanī't ixmacni' Adán chu lacxtim chī' quimacni'ca'n quina'n tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Nā chuntza' ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksī Cristo nataka'lhī xasāsti' ixmacni'ca'n hua'chī ixmacni' Cristo. 49 Chuntza' chī' nac huā'mā' cā'quilhtamacuj lītasu'yuyāuj Adán, nā chuntza' nac a'kapūn nalītasu'yuyāuj Cristo tī mincha' nac a'kapūn.

50 Chuhua'j iccāhuaniyān quimacni'ca'n tū ka'lhī ka'lhni' ē quini't jāla catitanūlh jā Dios māpa'ksīni'nkō'. Quimacni'ca'n tū natamasa jāla catitatanūlh jā tahuī'lana'lh tū taka'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. 51 Cakexpa'ttit. Na'iccāhuaniyān tū ixtatzē'kni't. Quilipō'ktuca'n jā catinūj. Quilipō'ktuca'n nalakpalīcan quimacni'ca'n. 52 A'cxni' ixlīspu'tni' cā'quilhtamacuj ē nasā'nan trompeta, xamaktin naquincā'a'kspulayān hua'chī a'cxni' natalakatzī'yāuj ē nalacahuāna'mpalayāuj. Nasā'nan trompeta ē tī tanīnī'ttza' natalacastāncuana'n ē nataka'lhī ixmacni'ca'n xasāsti' tū jā maktin catitamasli. Quilipō'ktuca'n naquincātalakpalīni'yān quimacni'ca'n. 53 Quimacni'ca'n tū tzē' natamasa ka'lhī natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā maktin catitamasli. Quimacni'ca'n tū natanī ixlacasqui'nca xasāsti' natahuan ē jā catitalakspu'tli. 54 A'cxni' quimacni'ca'n tū natamasa natalakpalī ē xasāsti' natahuan ē jā catitamasli ē a'cxni' quimacni'ca'n tū natanī natalakpalī ē jā catitanūlh, a'cxni' namākentaxtūcan tū tatz'o'kni't chuntza':

Taskāhuī'nī't līnīn.

Ē chuntza' quincātalīmālakahuanīyān.

55 ¿Jā hui'lh ixlītlī'huī'qui līnīn? Spu'tlitza'. ¿Tīchu naca'tzani' ixpālacata līnīn? Jā tī chā'tin.

56 Tzamā' tū jā tze ū'tza' nalīniyāuj. Tachi'xcuhuī't jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Chuntza' lītasu'yu hua'chī tū jā tze cāmāpa'ksīmā'lh. Lītasu'yu ixpālacata tachi'xcuhuī't jā takexmatni'lh ixlīmāpa'ksīn Dios. 57 Icmāxquī' tapāxcatca'tzīn Dios chī' līskahuī'yāuj līnīn ixpālacata ixlītlī'huī'qui quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

58 Tā'timīn, iccāpāxquī'yān. Ū'tza' iccālihuaniyān jā catamāxtektit tū nacāmāmakhuī'yān ē nacālimāpānūni'yān tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Pō'ktu quilhtamacuj tzej nascu'jā'tit ixpālacata Māpa'ksīni'. Ca'tziyā'tit tū natlahua'yā'tit ixpālacata Māpa'ksīni' jā catilakspu'tli.

16

Tumīn tū namākēstokan

1 Chuhua'j iccāhuaniyān ixpālacata tumīn tū namākēstokā'tit ē tū nacālimāktāyayā'tit tī ta'a'ka'ī' xalanī'n nac Judea. Chuntza' chī' iccāhuani tī tatakēstoka jā huanican Galacia, nā chuntza' natlahua'yā'tit. 2 Cā'domingo namāquī'tēlha'yā'tit macsti'na'j mīntumīnca'n tū tlajani'ta'ntit tzamā' semana. Chuntza' a'cxni' na'ica'nācha, xmān namākēstokā'tit tū māquī'nī'ta'ntittza'. 3 Hui'xina'n cacālacsa'ctit chī'xcuhuī'n tī lactze ē xla'ca'n natalē'n minofrendaca'n. Quit na'iccāmaxquī' a'ktin ca'psnap ē na'iccāmacā'ni' nac Jerusalén. 4 Palh minī'ni' na'ica'n, naquintatā'a'n xla'ca'n.

Pablo a'ncu'tun ā'lacatin

5 Na'ictētaxtutēlha nac cā'lacchicni' jā huanican Macedonia ē ā'listān na'iccālaka'nāchān. 6 Palhāsā' lakmaj na'ictachokoyācha' na mīncā'lacchicni'ca'n o palhāsā' a'ntza' icuī'lācha' nahuan a'cxni' nalonknun. Chuntza' hui'xina'n tzē' naquilāmāktāyayāuj a'cxni' na'ictaxtupala calhāxcuhuālh na'ica'ncu'tun. 7 Jā iclacasqui'n xmān na'ictētaxtu a'cxni' na'iccālaka'nāchān. Iccātā'tachokocu'tunāchān lakma'j palh Dios lacasqui'n. 8 Na'ictachoko huā'tzā' nac Efeso hasta cā'tani' tū mēpācuhuīcan Pentecostē. 9 Calhāxcuhuālh nac huā'mā' cā'lacchicni' tzē' na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios masqui lhūhua' tahuī'lāna'lh tū quintaquilhaktzi'n.

10 A'cxni' nachā'nācha' Timoteo, calakachi'xcuhuī'tit ē tzej camaktīni'ntit ixpālacata jā namāxana'n. Tzej camakamakotīni'nchīpītit ixpālacata xla' tā'scujmā'lh Māpa'ksīni' chuntza' chī' quit. 11 Jā tī chā'tin calakmaka'lh. Tzej namāktāyā'yā'tit naquilakmin. Quit icka'lhīmā'lh ē nā iccātā'ka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'.

12 Ē quīntā'tīnca'n Apolos, icscqui'nli cacātā'a'lh ā'makapitzīn tī nacālaka'nāchān. Jā ixtalacasqui'nīn ixuanī't na'a'nācha' chuhua'j. Na'a'n a'cxni' naka'lhī quilhtamacuj.

Ā'xmān saludos

¹³ Catamaktaka'lh'itit. Jā tilakpalī'yā'tit tū a'ka'ī'nī'ta'ntit. Calatā'kchokotit chuntza' chī cāmīnī'ni' chī'xcuhū'ī'n ē catahū'xcā'nī'tit. ¹⁴ Catūxcuhū'āl h tū natlahua'yā'tit, catlahua'tit ixpālacata cāpāxquī'yā'tit ā'makapitzīn.

¹⁵ Ca'tziyā'tit Estéfanos ē ixlīpō'ktu ixfamilia xla'a'n xapūla tī ta'a'ka'ī'lh a'cxni' icmāsu'yulh ixtachihuīn Dios jā huanican Acaya. Xla'a'n talihū'ī'lh nacāmaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'lh. ¹⁶ Iccāsqui'ni'yān cacākexpatnī'tit xla'a'n ē cacākexpatnī'tit chā'tunu' tī tzej tatā'scuja ē tamaktāya ā'makapitzīn tī ta'a'ka'ī'. ¹⁷ Iclīpāxuhua ixpālacata tachilh huā'tzā' Estéfanos ē Fortunato ē Acaico. Xla'a'n milakxokoca'n ixpālacata quintalakmilh ē hua'chi chuntza' iccālaktzī'kō'n. ¹⁸ Xla'a'n quintamakapāxuīlh ē nā nacātamakapāxuīyān hui'xina'n. Nacālakachi'xcuhū'ī'yā'tit chī'xcuhū'ī'n tī chuntza' chī xla'a'n.

¹⁹ Tī ta'a'ka'ī' ē xalanī'n calhāxcuhū'āl jā huanican Asia, xla'a'n cātamacā'ni'yāchān saludos. Aquila ē Priscila tī ixpuscāt nā cātamacā'ni'yāchān saludos ixpālacata Māpa'ksīni'. Nā chu lacxtim ixlīpō'ktuca'n tī tatakēstoka na ixchicca'n. ²⁰ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' cātamacā'ni'yāchān saludos. Nā hui'xina'n nalāsalarī'yā'tit.

²¹ Chuhua'j quit na'ictzo'ka huā'mā'. Quit, Pablo, iccāmacā'ni'yāchān saludos.

²² Palh chā'tin jā pāxquī' Māpa'ksīni' Jesucristo, camakapātīnīnca nac pūpātīn. Camilh quiMāpa'ksīni'ca'n.

²³ Cacāsicua'lanātlahuan Māpa'ksīni' Jesucristo. ²⁴ Iccāpāxquī'kō'yān ixpālacata Jesucristo. Amén.

2 Corintios

Pablo cātzo'knuni'lh tī xalani'n nac Corinto

¹ Iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta quit Pablo ē nā Timoteo tī quintā'tinca'n. Quit ixapóstol Jesucristo ixpālacata Dios quilihui'līlh quill'apóstol. Iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios ē tā'kēstokā'tit nac Corinto namakapāxui'yā'tit Dios. Nā iccātzo'knuni'yāuj ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ṭ' nac Acaya. ² Hui'xina'n cacālakalhu'man Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Pablo pātīni'lh

³ Ca māka'tlī'ca Dios tī ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios lakalhu'manīni'n ē quincāmaktāyayān. ⁴ Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' pātīni'nāuj. Dios lacasqui'n nacāmāko'xamāka'tlī'yāuj ā'makapitzīn tī tapātīni'mā'nalh chuntza' chī Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān. ⁵ Cristo pātīni'lh, ē nā quina'n pātīni'nāuj. Dios quincāmāko'xamāka'tlī'yān a'cxni' pātīni'nāuj. ⁶ Quit icpātīni'n, ē chuntza' tzē iccāmāko'xamāka'tlī'yān hui'xina'n ē tzē iccāmaktāyayān na'a'ka'ṭ'yā'tit ā'chulā'. Dios quimāko'xamāka'tlī', nā chuntza' tzē na'iccāmāko'xamāka'tlī'yān hui'xina'n ē nā tzē na'iccāmaktāyayān a'cxni' hui'xina'n pātīni'nā'tit chī quit. ⁷ Quit tzej icca'tzī hui'xina'n natāyani'yā'tit masqui pātīni'mpā'na'ntit nā hui'xina'n. Nā icca'tzī nacāmāko'xamāka'tlī'yān.

⁸ Tā'timīn, quit iclacasqui'n hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī iclīpātīni'lh a'cxni' xa'icui'lacha' nac Asia. Quit jātza' xa'ictāyani'. Ictīpuhuanli jātza' ā'chulā' xa'ictīlatamalh. ⁹ Xa'icpuhuan na'icnītza'. Xa'icca'tzī quit jātza' la tū xa'ictlahua. Ū'tza' xmān Dios xa'iclipāhuan. Xla' ū'tza' tī tzē cāmālacastālancuanī nīni'n. ¹⁰ Dios quimakapūtaxtūlh tzamā' lījicua'. Tzēcus naquimakapūtaxtū Dios. Quit icca'tzī Dios naquimakapūtaxtū a'cxni' na'ictahui'lapala nac cā'lījicua'. ¹¹ Xmān ixlacasqui'nca hui'xina'n na'orariyā'tit quimpālacata. Chuntza' naquilāmaktāyayāuj hui'xina'n. Chuntza' a'cxni' Dios naquisicua'lanātlahua, lhūhua' tī nata-maxqui' Dios tapāxcatca'tzīn, ixpālacata tū Dios māsā'nī't chuntza' chī hui'xina'n squi'ni'tit.

Pablo huanli tū ixpālacata jā lī'a'lh nac Corinto

¹² Līpāxuhua icui'lh ixpālacata quit icca'tzī tzej iclā'huanī't na milacpu'na'ītātca'n ē nā na ixlacpu'na'ītātca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Jā ic'a'kskāhu'ni'nī't. Dios quimaxqui'lh talacapāstacni'. Ū'tza' tzej iclīlatlā'huan. Dios lakalhu'manīni'n. Quimaxqui'ni't talacapāstacni' tū jā hua'chī ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhui't xalani'n nac cā'quilhtamacuj. ¹³ Tū iccātzo'knuni'yān huā'mā' huanicu'tun xmān tū kexpa'tā'tit hui'xina'n a'cxni' nakelhtahua'ka'yā'tit. Jā iccāhuanimā'n ā'catūhuālh tachihuīn. Quit iclacasqui'n hui'xina'n tzej nakexpa'tā'tit tū ictzo'kmā'lh. ¹⁴ Ā'makapitzīn hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī nalīpāxuhua'yā'tit quimpālacata a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús. Nā quit na'iclipāxuhua mimpālacataca'n.

¹⁵ Quit xa'icca'tzī huā'mā', ē ū'tza' quit iclīpuhuanli na'iccālaka'mpalayāchā'n hui'xina'n. ¹⁶ Quit xa'iccātelaktaxtucu'tunān hui'xina'n a'cxni' icmilh nac Macedonia. Nā icpuhuanli na'iccālaka'nāchā'n a'cxni' xa'ictaxtulh nac Macedonia. Ē chuntza' ā'līstān hui'xina'n ixquilāmāxaktoklē'uj nac Judea. ¹⁷ Masqui icuanli xa'iccālaka'ncha'n hui'xina'n, quit jāla icmākentaxtūlh. Ū'tza' talīhuan ā'makapitzīn palh quit xmān xa'ica'ksa'nīni'mā'lh a'cxni' icuanli xa'ica'ncu'tun. A'cxni' quit iclīchihuīna'n tū na'ictlahua, jā icchihuīna'n hua'chī chī'xcuhui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xlaca'n tahuān ixlīcāna' natatlahua catūhuālh masqui taca'tzī jā catitamākentaxtūlh. ¹⁸ Dios jā maktin talakpalī. Xla' ca'tzī ixlīcāna' tū icuan. Tū iccāhuaniyān hui'xina'n tzē na'a'ka'ṭ'yā'tit. ¹⁹ Quit ē Silvano ē Timoteo xa'iccāmāsu'yuni'yān ixpālacata Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Tzē a'ka'ṭ'can tū huan Jesucristo. Xla' pō'ktu quilhtamacuj huan tū ixlīcāna'. Xla' jā maktin talakpalī. ²⁰ Ixlīpō'ktu tū Dios huan natlahua, Jesucristo mākentaxtūkō'. Ū'tza' līmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios. ²¹ Dios ū'tza' tī quimaktāya na'ica'ka'ṭ'ni ni' Jesucristo. Nā hui'xina'n cāmaktāyayān tzej na'a'ka'ṭ'yā'tit. Nā xla' quilacsacni't na'ictā'scuja. ²² Dios quincālakmacamini'ta'n Espīritu Santo tī hui'lh na quīlistacna'ca'n. Chuntza' tasu'yu tapa'ksīni'yāuj Dios, ē hua'chī līxokohui'līni'ttza' quīlistacna'ca'n.

²³ Dios ca'tzī palh ixlīcāna' tū na'iccāhuaniyān. Palh quit xa'iccālaka'ncha'n cahuālh nac Corinto, quit xa'iccālacaquilhnīn hui'xina'n. Ū'tza' jā iclī'ā'lh. Dios ca'tzī tū jā iclī'a'ncha'. ²⁴ Quit jā iccāmāpa'ksīcu'tunān chī hui'xina'n a'ka'ṭ'yā'tit. Hui'xina'n tzejtza' a'ka'ṭ'yā'tit. Xmān iccātlahuanīcu'tunān tū nalīpāxua'yā'tit.

2

¹ Ū'tza' quit iclīhui'līlh jā iccālaka'ncha'n hui'xina'n palh ixlacasqui'nca xa'iccālacaquilhnīn. Palh quit xa'iccālacaquilhnīn, lacxtim ixlīlīpuhuanui quina'n. ² Palh quit xa'iccāmālakaputzīn

hui'xina'n, já ti ixa'nalh ti ixquimakapāxuhll quit. Palh hui'xina'n līpuhuanā'tit, quit jála līpāxuhua iclatahui'la. ³ Ū'tza' já iclī'a'lh. Xmān iccāto'kni'n a'ktin carta. Já xa'ica'ncu'tunācha' iccālaquihniyān ē nūn xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Palh hui'xina'n mākentaxtūyā'tit tū iccāto'knuni'n, quit na'iclipāxuhua ē nā hui'xina'n nalīpāxua'yā'tit. ⁴ Quit xa'iclipuhuan a'cxni' iccāto'knuni'n hui'xina'n. Nā xa'iccalhuan ixpālacata xa'icca'tzi iccāmālakaputzīn tū xa'iccāto'knuni'nī'ta'n. Já xa'iccāmālakaputzīcu'tunān. Iclacasqui'nli hui'xina'n naca'tziyā'tit chí quit iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

Ixclacasqui'nca namāspūtūni'ni'can chí'xcu' tī jātza' tlahua tū jā tze

⁵ Tzamā' chí'xcu' tī tlahualh tū jā tze, xla' iclīlipuhuanli, ixpālacata jā tze tū tlahualh. A'chulā' cāmālakaputzīnī'ta'n hui'xina'n. Já icuan palh milīpō'ktuca'n hui'xina'n cāmālakaputzīnī'ta'n. Palhāsā' já milīpō'ktuca'n. ⁶ Milīhūhua'ca'n hui'xina'n makapātīnī'ntit tāmā' chí'xcu'. Chuhua'j tzetza'. Jātza' camakapātīnīntit. ⁷ Chuhua'j camātza'nkēna'ni'tit ē camāko'xamixi'tit. Palh já chuntza' natlahua'yā'tit, tzmā' chí'xcu' jála catīāyani'lh, ixpālacata nalīlipuhuan. ⁸ Ū'tza' iccālisqui'ni'yān hui'xina'n camāsu'yu'tit chí pāxqui'yā'tit. ⁹ A'cxni' quit iccāmacā'ni'chān a'ktin carta, quit icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixtlahua'tit tū iccāhuanin ixpālacata tzmā' chí'xcu'. Icca'tzīcu'tunli palh hui'xina'n ixquīlākexmatni'uj. ¹⁰ Palh hui'xina'n māspūtūni'ni'yā'tit tzmā' chí'xcu', nā quit na'icmāspūtūni'ni'. Palh quit icmāspūtūni'ni'lh catīhuālh, mimpālacataca'n icmāspūtūni'ni'lh na ixlaca'tin Cristo. ¹¹ Māspūtūni'ni'yāuj ixpālacata jā lacasqui'nāuj naquincāskāhui'yān skāhui'ni'. Ca'tziyāuj skāhui'ni' a'kskāhui'nin.

Pablo tamakchuyīlh a'cxni' ixuī'lh nac Troas

¹² Quit ic'tētaxtuhl nac Troas ixpālacata a'ntza' icmāsu'yucu'tunli xatze tachihuīn tū Ixla' Cristo. A'cxni' ic'tētaxtuhl a'ntza', Dios ixlacāxtlahuakō'ni'ttza' ixlīpō'ktu a'ntza'. ¹³ Masqui tzej taxtulh, quit xa'ictamakchuyīnī't, ixpālacata quintā'tinca'n, Tito, já chā'lh a'ntza' chuntza' chí xa'iclacāxlanī'ta'uj. Ū'tza' iccālimakxtekli xalanī'n nac Troas ē icmilh nac Macedonia ixpālacata icpuhuanli Tito ixchilh huā'tzā'.

Ixtachihuīn Dios tzej taxtu

¹⁴ Maxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata ixlīmāpa'ksīn Cristo tzej lītaxtuyācha' tachi-huīn tū icmāsu'yu. Xla' quimaktāya na'icmāsu'yu calhāxcuhuālh ixpālacata Cristo. Huā'mā' tamāsu'yun hua'chī a'ktin perfume tū mu'csun calhāxcuhuālh. ¹⁵ Līpāxuhua Dios chí quina'n icmāsu'yuyāuj ixtachihuīn Cristo. Quina'n hua'chī a'ktin jini' na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza' ē nā tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu. ¹⁶ Na ixpu'nanca'n tī jāna'j ta'a'kapūtaxtu, tzmā' tamāsu'yun hua'chī catīhuālh tū mu'csun tū laknīcan. Na ixpu'nanca'n tī ta'a'kapūtaxtunī'ttza', tzmā' tamāsu'yun hua'chī a'ktin perfume tū māstā' latamat. Nūn chā'tin tī tze ixlīmān namāsu'yu tū ixla' Cristo. Ixclacasqui'nca Dios namaktāya. ¹⁷ Quit já hua'chī tī ta'a'kskāhui'nin ē talakpalī tamāsu'yun tū ixla' Dios. Xlaca'n já tzej tamāsu'yu ixpālacata xmān ta'a'kskāhui'tlajacu'tun. Quit iclīchihuīna'n tū ixlīcāna' na ixlaca'tin Dios, ixpālacata xla' quimacamaxqui'nī't na'ictā'scujā Cristo.

3

A'ktin xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Palhāsā' ā'makapitzīn natahuan quit ka'tla' icmakca'tzi ē quīlīchihuīna'ncan quina'cstu. Já ixclacasqui'nca quit nā'iccāmāxqui'yān a'ktin carta tū nahuan quit tzeya chí'xcu'. Já ixclacasqui'nca hui'xina'n naquīlāmāxqui'yāuj a'ktin carta tū tze na'iclé'n calhāxcuhuālh, chuntza' chí talē'n ā'makapitzīn. ² Hui'xina'n hua'chī quincarta. Mimpālacataca'n ca'tzīcan tze tū iclathua. Huā'mā' carta tze natalaktzī'n ē natalīkelhtahua'ka' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Hui'xina'n hua'chī a'ktin carta lītaxtuyā'tit tū tatzō'kni' na quīlīstacna', ixpālacata quit iccālapāstacān hui'xina'n. ³ Hui'xina'n lītaxtuyā'tit hua'chī a'ktin carta tū Cristo quimātzo'knīlh. Tzmā' carta jā lītzo'kcanī't tinta. Já tzo'kcanī't nac a'ktin chíhuix tū hua'chī lhta'ca'la'. Espīritu Santo tī macamilh Dios xalakahuan, xla' cālakpalīnī'n mīntalacapāstacni'ca'n a'cxni' iccāhuanin ixtachihuīn Jesucristo. Chuntza' tasu'yu tū tlahuanī't Cristo mimpālacataca'n.

⁴ Chuntza' icuan ixpālacata quit icca'tzi tze tū icmāsu'yu na ixlaca'tin Dios, ixpālacata Cristo quimacamaxqui'lh na'icmāsu'yu. ⁵ Quit já icuan xmān quina'cstu tze iclathua huā'mā' tascujūt. Dios quimaktāya ē ū'tza' tze iclītlahua. ⁶ Xla' ū'tza' tī quimāxqui' talacapāstacni'. Ū'tza' tze iclīmāsu'yu xasāsti' talacāxtlahuan tū Dios tlahuanī't. Tzmā' talacāxtlahuan já hua'chī a'ktin līmāpa'ksīn tū tatzō'kni'. Tzmā' talacāxtlahuan līchihuīna'n Espīritu Santo. Ixlīmāpa'ksīn Dios māsu'yu ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't taka'lhī ixcuēntaca'n ē ū'tza' natalīnī. Espīritu Santo māstā' xasāsti' latamat.

⁷ Huā'mā' līmāpa'ksīn tū māsuyu ixlacasqui'nca nanīcan, huā'mā' tzo'kca pektu' nac chihui. A'cxni' maxqui'ca Moisés tzamā' līmāpa'ksīn, a'nalh a'ktin ka'tla' taxkaket. Ixlacan Moisés i'xkaka. Israelitas tī ixtayāna'lh a'ntza' jāla ixtalaktzī'n chī i'xkaka ixpālacata ixcāmālakachi'xuani'. Huā'mā' taxkaket līlacatzucu mixli. Chuntza' tzēhuani't ixuani't chī Dios māstā'lh huā'mā' līmāpa'ksīn. ⁸ Ā'chulā' tzēhuani't tamāsuyun tū Espiritu Santo quincāmāxqui'yān. ⁹ Tzēhuani't ixuani't huā'mā' līmāpa'ksīn tū Dios imaxqui'nī't Moisés masqui ū'tza' līca'tzīcan tachi'xcuhui't nacāmākapātīnīcan. Ā'chulā' xatzēhuani't ixtachihuīn Jesucristo, ixpālacata huā'mā' quincāmāsuyuni'yān chī tzē nalīxapacan tū laclē'nāuj. ¹⁰ Huā'mā' līmāpa'ksīn tzēhuani't ixuani't. Masqui tzēhuani't ixuani't, jāla mālakchā'nīcan ixtachihuīn Jesucristo. ¹¹ Palh līmāpa'ksīn tzēhuani't ixuani't masqui jā makās ixtitāyani'lh, ā'chulā' tzēhuani't tū jā catīlakspu'tli. Ū'tza' xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo.

¹² Quit lacatancs icca'tzī huā'mā' tachihuīn jā catīlakspu'tli. Ū'tza' quit tzej iccālīmāsuyuni'cu'tun tachi'xcuhui't. ¹³ Quit jā iclahua chī Moisés. Xla' ixtalakatlapa, ē chuntza' israelitas jāla ixtalaktzī'n chī ixtapānūni' tū i'xkaka na ixlacan. ¹⁴ Israelitas jā ixtaca'tzī tū ixuanicu'tun. Hasta chuhua'j xlacan' jā taca'tzī tū huanicu'tun a'cxni' talīkelhtahua'ka' ixtachihuīn Dios jā tatzō'kni' talacāxtlahuan xala' makāstza'. Huā'mā' tzē ca'tziyāuj tū huanicu'tun xmān palh tapa'ksīni'yāuj Cristo. ¹⁵ Hasta chuhua'j israelitas jā taca'tzī tū huanicu'tun a'cxni' talīkelhtahua'ka' tū tzo'kli Moisés. ¹⁶ A'cxni' chā'tin a'ka'I'ni' Māpa'ksīni' Jesucristo, tzē'tza' ca'tzī tū huanicu'tun tū tzo'kli Moisés. ¹⁷ Māpa'ksīni' Jesucristo, xla' chu chā'tin chī Espiritu Santo. Tī tatā'latlā'huan Espiritu Santo, xlacan' jā'tza' cāmāpa'ksī skāhu'ni'. ¹⁸ Quīna'n ca'tziyāuj'tza' tū huanicu'tun. Hua'chī jā'tza' talakatlapani'ta'uj na quīlancan'a. Chuntza' hua'chī laktzī'nāuj Māpa'ksīni' Jesucristo a'ktin nac hualhtin. Laktzī'nāuj chī ixlīka'tla' ē chī ixlītze. Quīna'n lītalakpalītēlhayāuj chī Cristo. Ū'tza' huā'mā' tū tlahuamā'lh Espiritu Santo.

4

¹ Dios lalalhu'manīni'n, ē quīmacamāxqui'lh xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo. Chuntza' jā ixtaxlajuani'. Jā icmakxteka icmāsuyu huā'mā' xatze tachihuīn. ² Quit jā maktin iclahua tū līmāxana' tū lakatzē'k tlahuacan. Jā ica'kskāhui'nin. Jā iclakpalī ixtachihuīn Dios. Tzej icmāsuyu tū ixlīcāna' na ixlacatīn Dios. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't tzē nataca'tzī ixlīcāna' tū icmāsuyu. ³ Tī jā taxexmatcu'tun xatze tachihuīn tū icmāsuyu, ū'tunu'n nacāmākapātīnīcan. ⁴ Xlacan' tī jā ta'a'ka'I' xatze tachihuīn, xlacan' jā taca'tzī tū huanicu'tun. Skāhu'ni' jā lacasqui'n xlacan' nataca'tzī tū huanicu'tun. Ū'tza' jā talīca'tzī tū huanicu'tun. Skāhu'ni' hua'chī ixdiosca'n, ē ū'tza' ixcāmālakatzī'nī't ē ū'tza' jāla talīlaktzī'n taxkaket tū xatze tachihuīn ixtla' Cristo. Cristo xaka'tla' chī Dios. ⁵ Tū icmāsuyu quit, jā quit quīlichihuīna'nīcan. Quit icmāsuyu ixpālacata Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' ē ixlacasqui'nca nalaktaquīlhputayāuj. Quit iccāmāktāyayān hui'xina'n. Ū'tza' tū Jesucristo lacasqui'n na'iclahua. ⁶ Dios quīncāmāca'tzīnī'ta'n tū ixlīcāna'. Ū'tza' māxkakē quīntalacapāstacni'ca'n. Xla' ū'tza' tū māstā'lh līmāpa'ksīn natahuī'la taxkaket nac cā'quīlhtamacuj. Ū'tza' līthahuī'lh taxkaket. E chuntza' ixcūncāmāxkakē'tēlhān. Ū'tza' līca'tziyāuj chī Dios ixlīka'tla'. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata lakapasāuj Jesucristo.

Pablo ixlīpāhuan Dios

⁷ Xatze tachihuīn tū Dios quīlīmācamāxqui'lh na'icmāsuyu, ka'lhī lhūhua' ixtapalh. Quit quīna'cstu jā icka'lhī talacapāstacni' na'icmāsuyu huā'mā' tachihuīn. Quit hua'chī a'ktin pūxkatni' jā tojomā'lh tū ka'lhī ixtapalh. Chuntza' tasu'yu Dios ū'tza' tī ka'lhī līlī'huī'qui ē jā quit. ⁸ Masqui lhūhua' quit icpātīni'n, pō'ktu quīlhtamacuj tzē ic'tāyani'. Masqui makatunu' jā icca'tzī tū na'iclahua, jā ixtaxlajuani'. ⁹ Masqui quīmputzastālāni'can, Dios jā quīmakxteka. Masqui makatunu' quīlīсно'ktamacatacan, jā tī quīmaknī. ¹⁰ Pō'ktu quīlhtamacuj lījicua' icuī'lh ixpālacata quīmaknīcu'tuncan, chuntza' chī ixmaknīcu'tuncan Jesucristo. A'ntza' lītasuyu quīmak'tāyamā'lh Jesucristo xalakahuan. ¹¹ Ictīlatlā'huancus nac cā'quīlhtamacuj, quīmaknīcu'tuncan, ixpālacata quit ic'tā'scuja Jesucristo. Ū'tza' lītasuyu Jesucristo quīntā'latlā'huan. ¹² Quit icmāsuyu xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo. Ū'tza' pō'ktu quīlhtamacuj quīlīmaknīcu'tuncan. Hui'xina'n ka'lhī'yā'tītza' xasāsti' milatamatca'n, ixpālacata quit iccāmāsuyuni'n ixtachihuīn Cristo.

¹³ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanlī chā'tin:

Quit ica'ka'I'lh, ē ū'tza' quit iclichihuīna'n chī ixlīka'tla' Dios.

Quit nā ica'ka'I'ni't, ē ū'tza' iccālīhuani ā'makapitzīn ixtachihuīn Dios. ¹⁴ Quit iclīpāhuan xmān Dios, ixpālacata icca'tzī Dios mālacastālancuanīlh Māpa'ksīni' Jesucristo. Nā icca'tzī quit naquīmālacastālancuanī, ixpālacata quit ic'tapa'ksīni' Jesucristo. Hui'xina'n ē quit kēxtim naquīncātālē'nān na ixlacatīn Dios. ¹⁵ Ixlipō'ktu tū icpātīl, quit icpātīkō'lh ixpālacata

iclasasqui'nli hui'xina'n na'a'ka'ŕiyā'tit. Chuntza' a'cxni' l̄huhua' hui'xina'n na'a'ka'ŕiyā'tit, namaxqui'yā'tit tapāxcatca'tzin Dios ē namāka'tl'iyā'tit Dios.

¹⁶ Ū'tza' jā iclītaxlajuani'. Masqui quimacni' taxlajuani'tēlha, ā'chulā' ica'ka'ŕ lakali lakali. ¹⁷ Tū icpātīmā'lh hua'chi xmān macsti'na'j ē hua'chi jā makās icpātīmā'lh ixpālacata Dios quisicua'lanātlahua pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁸ Chuntza' icuan quit ixpālacata jā iclacapāstaca tū tasu'yu. Ā'chulā' iclacapāstaca tū jā tasu'yu. Tū tasu'yu nalaksputa. Tū jā tasu'yu jā catilaksputi.

5

¹ Quimacni'ca'n hua'chi a'ktin a'cchic jā hui'lāna'uj. Quit icca'tzi a'cxni' nasputa quimacni'ca'n, Dios naquincāmaxqui'yān ā'a'ktin xasāsti' quimacni'ca'n. Xasāsti' quimacni'ca'n hua'chi quinchicca'n nac a'kapūn. Tzamā' chic ixtatlahuat Dios ē jā ixtatlahuatca'n tachi'xcuhui't. Huā'mā' chic jā maktin catilaksputi. ² Ū'tza' l̄ipāstacāuj ixpālacata a'ncu'tunāuj na quinchicca'n nac a'kapūn. ³ Jā capuhuanui jā naka'lhīyāuj quimacni'ca'n a'cxni' nanīyāuj. Naka'lhīyāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. ⁴ Lihuan quina'n ka'lhī'yāujcus quimacni'ca'n huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj, makca'tziyāuj taxlajuani'yāuj chī pātīni'mā'nauj. Masqui jā ixmakxtekcū'tunui huā'mā' macni', ka'lhīcu'tunāuj xasāsti' quimacni'ca'n nac a'kapūn. Quimacni'ca'n tū ka'lhīyāuj chuhua'j, nalaksputa. Xasāsti' quimacni'ca'n tū Dios naquincāmaxqui'yān, ū'tza' tū jā catilaksputi. ⁵ Dios quincālacāxtlahuani'ta'n ē ū'tza' tzē nalichā'nāuj nac a'kapūn. Quincāmacamini'nī'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' l̄ica'tziyāuj ixlīcāna' natanūyāuj nac a'kapūn.

⁶ Chuntza' jā maktin taxlajuani'yāuj. Ca'tziyāuj lihuan latlā'huanāuj nac cā'quilhtamacuj, jāna'j tā'hui'lāna'nchāuj Māpa'ksini' Jesucristo nac a'kapūn. ⁷ Chuhua'j quina'n jā latlā'huanāuj chuntza' chī laktzi'nāuj. Latlā'huanāuj chuntza' chī tū a'ka'ŕiyāuj. ⁸ Chuntza' quina'n jā taxlajuani'yāuj. Makxtekcū'tunāuj huā'mā' quimacni'ca'n ixpālacata lakchā'ncu'tunāuj Māpa'ksini' Jesucristo. ⁹ Ū'tza' nalīhui'liyāuj natlahuayāuj tū Jesucristo lacasqui'n palh tā'hui'lāna'nchāuj Dios nac a'kapūn ē palh hui'lāna'ujcus nac cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Huā'mā' lihui'liyāuj, ixpālacata ixlasasqui'nca quilipō'ktuca'n natāyayāuj na ixlacatīn Cristo. Xla' naquincāputzāna'nīyān chā'tunna' quina'n. Namaktīni'nāuj quilipō'ktuca'n chuntza' chī latā'kchokonī'tauj, palh tzej o palh jā tzej nac cā'quilhtamacuj.

Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't

¹¹ Quit iclakachi'xcuhui' Māpa'ksini' Jesucristo ē ickexmatni'cu'tun. Ū'tza' quit iccālīmā'a'ka'ŕ'nīcu'tun tachi'xcuhui't. Dios laktzi'n quilīstacna'. Quit icpuhuan nā hui'xina'n ca'tziyā'tit quit iclahuacu'tun tū tze. ¹² Quit jā ka'tla' icmakca'tzi na milacatīnca'. Jā ū'tza' iclīchihuīna'mā'lh chuntza'. Xmān iclasasqui'n hui'xina'n tzē naquilāmak'tāyayāuj a'cxni' naquimālacsu'yucan. Iclasasqui'n tzē nacākelhtiyā'tit tū quintamācasi'yucu'tun. Xlaca'n tapuhuan laka'tla' masqui jā tze ixlīstacna'ca'n. ¹³ Masqui makapitzīn tapuhuan quit icchuya ē masqui ā'makapitzīn tapuhuan tzej iclacapāstacna'n, quit iclahuacu'tun xmān tū nalīpāxuhua Dios. Iccāmaktāyacu'tunān hui'xina'n ixpālacata iclasasqui'n hui'xina'n ā'chulā' nā'a'ka'ŕiyā'tit. ¹⁴ Cristo quincāpāxqui'yān ē ū'tza' iclītlahuacu'tun tū xla' lacasqui'n. Quina'n a'ka'ŕiyāuj Cristo linīlh ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Chuntza' l̄ica'tziyāuj quilipō'ktuca'n ixnūuj. ¹⁵ Cristo linīlh quincāmakapūtaxtuyān. Chuntza' lihuan hui'lāna'uj, jā catilatā'kchokoj chuntza' chī xmān quintapuhuanca'n. Ixlasasqui'nca nalatā'kchokoyāuj chuntza' chī ixtalacasqui'nin Cristo. Ū'tza' nīlh quimpālacataca'n ē lacastālanacuana'nli. ¹⁶ Chuntza' jātza' iccālaktzi'n ā'makapitzīn chī'xcuhui'n chuntza' chī talaktzi'n chī'xcuhui'n xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Xapūla xa'icpuhuan Cristo lacxtīm chī talcapāstaca xalani'n nac cā'quilhtamacuj. Jātza' icpuhuan chuntza'. ¹⁷ Palh chā'tin chī'xcu' a'ka'ŕni' Cristo, chuntza' talakpali ixtalacapāstacni' e xasāsti' chī'xcu' l̄itaxtu. Ixlipō'ktu tū xapūla laksputi'n'ttza'. Tzamā' chī'xcu' jātza' hua'chi xapūla. Pō'ktutza' xasāsti' ixtalacapāstacni'.

¹⁸ Xmān Dios tī tzē lakpali chā'tin chī'xcu'. Chuhua'j quina'n ixamigo Dios ixpālacata Jesucristo xokolh tū ixlāclē'nāuj. Dios quincāmacamaxqui'nī'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios. ¹⁹ Ixpālacata Cristo, Dios ixamigo cātlahuacu'tun tachi'xcuhui't ē cāmātza'nkēna'ni'cu'tun ixcuentaca'n. Quincāmacamaxqui'nī'ta'n nacāmāsu'yuni'yāuj ā'makapitzīn chī'xcuhui'n chī tzē natalītaxtu ixamigo Dios. ²⁰ Chuhua'j quit ic'tā'scuja Cristo. Hua'chi Dios ixchihuīna'nli a'cxni' iccāsqui'nī'yān hui'xina'n. Iccālīsqi'nī'yān ixlīmāpa'ksīn Cristo, catamakxteknī'tit Dios ixamigo nacātlahuayān. ²¹ Masqui Cristo jā maktin tlhualh tū jā tze, Dios macamāstā'lh īska'ta' namaknīcan. Ū'tza' nalīmāpānū quincuentaca'n Cristo. Chuntza' Dios xapa quincuentaca'n ē jātza' tū lāclē'nāuj.

6

¹ Quit ictā'scuja Dios. Ū'tza' iccālīhuaniyān hui'xina'n, jā chu tlakaj camaktīnī'ntit talakalhu'mān tū Dios cāmaxquī'cu'tunān. ² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli: Quit icxexmatli chī quisquī'ni' tzamā' quillhtamacuj a'cxni' xa'icmaxquī'cu'tunān a'ktin talakalhu'mān.

Quit icmaktāyan a'cxni' xa'iccāmakapūtaxtūcu'tun tachi'xcuhui't.

Chuhua'j tze namaktīnī'ncan talakalhu'mān tū Dios māstā'. Chuhua'j tze na'a'kapūtaxtucan.

³ Quit tzej iclatā'kchokocu'tun chuntza' chī talacasquī'n. Palh jā tzej iclatā'kchoko, nahuancan jā tze tū icmāsu'yu. ⁴ Iclacasquī'n naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan chuntza' chī talacasquī'n tzej natalatā'kchoko tī tatā'scuja Dios. Ū'tza' quit lilacatzucu iclīpātī tū quina'kspula. Lhūhua' icpātīnī'nī't. Quisputnī'nī't tū xa'icmaclacasquī'n. Lhūhua' tū jā tze quina'kspulanī't. ⁵ Quimakso'kcanī't. Quinchī'canī't. Iccātā'talacxtucnī't tachi'xcuhui't tū jā ixquintalaktzī'ncu'tun. Palha' icscujnī't. Iclakachu'huā'htatani't. Makatunu' jā xa'icka'lhī quilhua't. ⁶ Iclacasquī'n naca'tzīcan quit tzej iclatlā'huan chuntza' chī ixlacasquī'nca. Pō'ktu tze quintalacapāstacnī'. Tzej icca'tzī tū icmāsu'yu. Ictāyani' tū quintlahuani'can. Ē iclakalhu'manī'n. Ē quimaktaya Ēspīritu Santo. Ē iccāpāxquī' ā'makapitzīn. ⁷ Quit icmāsu'yu tū ixlīcāna'. Iclīscuja ixlīlī'hui'qui Dios. Dios quimaktāya tzej na'iclatā'kchoko. Chuntza' jā quintsikāhuī'lh. ⁸ Makapitzīn quintalākachi'xcuhui'; Ē ā'makapitzīn quintalākmaka'n. Makapitzīn tahuan tze quit; Ē ā'makapitzīn tahuan jā tze quit. Makapitzīn tahuan quit ica'kskāhuī'nin. Quit icuan xmān tū ixlīcāna'. ⁹ Masquī makapitzīn tapuhuan quit jā tū quintapalh, ā'makapitzīn taca'tzī quit ictā'scuja Dios. Masquī maklhūhua' quit xa'ictahui'la nac cā'lījicua' Ē hua'chī xa'icnīmā'lh'tza', chuhua'j icuī'lhcu. Masquī quimputzastālanī'can, jā quimaknīcan. ¹⁰ Masquī quina'kspulanī't tū quimakalīpuhuan, pō'ktu quillhtamacuj līpāxuhua icuī'lh. Masquī pobre quit, iccāmaxquī' ā'makapitzīn tū ā'chulā' xatapalaxla' Ē jā tumīn. Masquī jā tū icka'lhī nac cā'quillhtamacuj, Dios quimaxquī' chuntza' chī icmaclacasquī'n.

¹¹ Quit lacatejtīn iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n xalanī'n nac Corinto. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. ¹² Masquī hui'xina'n jā quillāpāxquī'yāuj, quit iccāpāxquī'yān. ¹³ Iccātā'chihuīna'nān hui'xina'n hua'chī quīlacstīn. Iccāsqū'ni'yān caquīlāpāxquī'uj chī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n.

Quina'n hua'chī ictemplo Dios

¹⁴ Jā a'ktin cacatā'latit tī jā ta'a'ka'ī'. Xtum talatā'kchoko tī ta'a'ka'ī' Ē xtum talatā'kchoko tī jā ta'a'ka'ī'. Jāla a'ktin cātā'lacan. Taxkaket xtum Ē cā'tzī'snī' nā xtum. Tū tze xtum Ē nā tū jā tze nā xtum. ¹⁵ Cristo jā tlahua tū tlahua skāhuī'ni'. Nā huan tī ta'a'ka'ī' Cristo, xlaca'n jā talacapāstaca hua'chī tī jā ta'a'ka'ī'. ¹⁶ Jā tze laktaquīlhputacan ídolos na ixtemplo Dios. Quina'n hua'chī ictemplo Dios xalakahuan. Dios huanī't:

Quit na'ictahui'la na ixpu'nanca'n tī ta'a'ka'ī'.

Na'iccātā'latā'kchoko xlaca'n.

Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹⁷ Ū'tza' līhuan Dios:

Catapānūnī'tit tī tatlahua tū jā tze.

Jā catlahua'tit tū tatlahua xlaca'n.

Jā caxa'ma'tit tū jā tze.

Chuntza' quīla' nalītaxtuyā'tit hui'xina'n.

¹⁸ Quit hua'chī mīnTāta'ca'n na'icuan.

Hui'xina'n nalītaxtuyā'tit hua'chī quīnka'hua'chan Ē quintzu'ma'jan.

Chuntza' huanli Dios tī māpa'ksīnī'n.

7

¹ Tā'timīn, chuntza' huanī't Dios. Ū'tza' nalīmakxtekkō'yāuj ixlīpō'ktu tū jā tze talanān. Nalīhui'līyāuj nalayāuj xatze ixpālacata nalākachi'xcuhui'yāuj Dios.

Talakpalīh ixtalacapāstacnī'ca'n xalanī'n nac Corinto

² Iccāsqū'ni'yān hui'xina'n naquīlāpāxquī'yāuj. Nūn chā'tin iclahuani'nī't tū jā tze. Nūn chā'tin icmāxtuyāhuani't. Nūn chā'tin ica'kskāhuī'maktīnī't catūhuālh. ³ A'cxni' icuan huā'mā', jā icuan hui'xina'n quīlātlahuani'nī'ta'uj tū jā tze. Iccāhuani'nī'ta'ntza' iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Na'iccāpāxquī'yān ictika'lhīcus quīlatamat Ē hasta a'cxni' na'icnī'. ⁴ Chuhua'j quit icca'tzī hui'xina'n natlahua'ya'tit chuntza' chī iccāhuani'nī'ta'n. Chuntza' iccāhuani' ā'makapitzīn chī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Icca'tzī hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit. Ū'tza' quit jā iclītamakchuyīnī't. Icpāxuhua masquī icpātīnī'mā'lh.

⁵ A'cxni' icchīlh huā'tzā' nac Macedonia icmamakchuyīlh. Lhūhua' tū quina'kspulalh. Quintatā'lātlahualh. Xa'iclītamakchuyī. Jā xa'iccatzī palh natataspī'tpala tī

ixta'a'ka'l'mā'nalhcus. ⁶ Dios cāmāko'xamāka'tlī' tī tatamakchuyīn't. Dios makachilh Tito. Ū'tza' iclītako'xamāka'tlī'lh. ⁷ A'chulā' ictako'xamāka'tlī'lh a'cxni' icca'tzilch chī hui'xina'n ixmāko'xamāka'tlī'ni'ta'ntit Tito. Xla' quihuanilh chī hui'xina'n quilālaktzī'ncu'tunāuj ē chī līlīpuhantit ixpālacata ca'tzītīt ixquilāmakalīpuhuanī'ta'uj. Quihuanilh chī hui'xina'n quilālcapāstacāuj. Ū'tza' ā'chulā' iclīpāxualh.

⁸ Masqui huā'mā' carta tū iccāto'kni'n hui'xina'n cāmālakaputzīn, quit icpuhuan tze chī iccāto'knuni'nī'ta'n. Ā'līstān icpuhuanli jā xa'ictzo'kli tzamā' carta. Jātza' icpuhuan chuntza'. Chuhua'j tasu'yu jā makās līpuhantit. ⁹ Chuhua'j icpāxuhua. Jā ixpālacata hui'xina'n līlīpuhantit. Hui'xina'n līlīpuhantit ixpālacata mincuentaca'n. Chuntza' makxtektit tū jā tze. Ū'tza' iclīpāxuhua. Dios cālīmālakaputzīn mincuentaca'n. Chuntza' lītasu'yu jā iccātlahuani'n tū jā tze a'cxni' iccāto'kni'n carta. ¹⁰ Palh Dios mālacpuhuanī chā'tin chī'xcu' jā tze chī latlā'huan, ē palh huā'mā' chī'xcu' nalīpuhuan ē nalakpali ixtalacapāstacni', chuntza' Dios namakapūtaxtū. Ā'līstān huā'mā' chī'xcu' jā catīpuhualh palh jā tze chī a'kapūtaxtūlh. Palh chā'tin chī'xcu' līpuhuan ē palh jā kexmatni'cu'tun Dios, tzamā' chī'xcu' jā catī'a'kapūtaxtūlh. ¹¹ Hui'xina'n jā chuntza'. A'cxni' Dios cāmālakaputzīn, palaj tlahua'tit tū ixtalacasqui'nīn. Squi'tit tamātza'nkēna'ni'. Ca'tzītīt tū ixtlahua'ni'ta'ntit huā'mā' tū jā tze. Ixjicua'ni'yā'tit Dios. Quilālcapāstacui quit. Tlahua'cu'tuntit tū na'iclīpāxuhua quit. Makapātīnīntit tū ixtlahuanī't tū jā tze. Chuntza' lītasu'yu puhua'ntit jā tze tū ixtlahua tzamā' chī'xcu'. ¹² Quit ictzo'kli tzamā' carta, ē jā xmān ixpālacata tī tlahualh tū jā tze, ē jā xmān ixpālacata tī tlahuanī'ca tū jā tze. Quit ictzo'kli tzamā' carta ixpālacata icmāsu'yucu'tunli na ixlacatīn Dios chī iccāmaktakalhcū'tunān hui'xina'n. ¹³ Ū'tza' quīlīmāko'xamāka'tlī'ca.

Tito ixlīpāxuhua mīmpālacataca'n. Ū'tza' nā iclīpāxuhua. ¹⁴ A'cxni' jāna'j ixcālaka'nāchā'n Tito, icuanilh hui'xina'n naquilākexmatni'yāuj. Chuhua'j jā iclīmāxana'n. Ixlīcāna' chī icuanilh Tito. Ixlipō'ktu tū iccāhuanī'ni'ta'n hui'xina'n, pō'ktu ixlīcāna'. Nā chuhua'j tasu'yu ixlīcāna' tū icuanilh Tito. ¹⁵ Chuhua'j Tito ā'chulā' cāpāxqui'yān hui'xina'n ē cālīcapāstacān chī hui'xina'n lakachi'xcuhui'tit ē kexpa'tnī'tit tū cāhuanīn. ¹⁶ Chuntza' tasu'yu hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze, chuntza' chī icpuhuanli. Ū'tza' iclīpāxuhua.

8

Chī māstā'ca xatze tapuhua't

¹ Tā'timīn, quit iclīcasqui'n hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī Dios cāsīcua'lanātlahualh tī ta'a'ka'l' xalanī'n nac Macedonia. ² Masqui xlaca'n ixtapātīni'mā'nalh, ixtapāxuhua. Chuntza', masqui pobres ixtahuanī't xlaca'n tamāstā'lh lhūhua' chī ixtapuhuatca'n. ³ Quit iclīchihuīna'n jā lakca'tzan huan tū tamāstā'lh. Tahui'līh ā'chulā huan tū ixlīmāstā'ca'n. ⁴ Quīncātasqui'ni'n jā xa'icmaktīni'uj tumīn ē xa'iccālē'ni'uj tā'timīn xalanī'n nac Jerusalēn tī ixcāmaktāyacu'tun. ⁵ Xlaca'n ā'chulā' taflahualh ē jā tū xa'icpuhuan quit. Xapūla tahuanilh Dios chī ixtatapa'ksīni' ē ixtatlahuacu'tun ixtalacasqui'nīn Dios. Nā ixtatlahuacu'tun tū iccāhuanilh chī lacasqui'n Dios. ⁶ Chuntza' icsqui'ni'lh Tito ixcālaka'ncha'n hui'xina'n ē ixcāmaktāyan namākēstokkō'yā'tit tumīn tū namāstā'yā'tit. Ū'tza' tī cāmāca'tzīnīn hui'xina'n namāstā'yā'tit. ⁷ Hui'xina'n pō'ktu tzej tlahua'yā'tit. Tzej a'ka'lyā'tit. Tzej lakapasā'tit ixtachihuīn Dios ē tzej māsu'yu'yā'tit. Tlahua'cu'tunā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Quilāpāxqui'yāuj. Chuhua'j ixlacasqui'nca hui'xina'n namāstā'yā'tit nacāmaktāyā'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn.

⁸ Huā'mā' tū iccāhuanīncus jā a'ktīn līmāpa'ksīn. Xmān iccāhuanīmā'n chī ā'makapitzīn tamāstā'mā'nalhc. Quit iclīcasqui'n hui'xina'n nacāmāxqui'yā'tit ā'makapitzīn tā'timīn. A'ntza' nalītasu'yu chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit quīntā'timīnca'n. ⁹ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo pāxqui'nīn. Xla' masqui ixlīpō'ktu tū a'nan nac cā'quilhtamacuj pō'ktu ixlā', xla' xcamanīn hualh ixpālacata quīncāpāxqui'yān. Chuntza' quīna'n quīncālīricujī'linī'ta'n tū ixtasīcua'lanātlahuan.

¹⁰ Na'iccāhuanīyān tū icpuhuan quit: Cā'tatza' hui'xina'n ixmāstā'cu'tunā'tit tumīn. Xapūla tzucutīt māstā'yā'tit. Xmān tzucutīt mākēstokā'tit. Quit icpuhuan xatze nahuan palh hui'xina'n namāstā'kō'yā'tit. ¹¹ Xapūla tīmāstā'cu'tuntit tumīn. Chuhua'j camākentaxtūtīt chuntza' chī tze namāstā'yā'tit chā'tunu' hui'xina'n. ¹² Līpāxuhua Dios palh chā'tin ixtapāxuān līmāstā' chuntza' chī tze namāstā' chā'tin. Dios, xla' jā quīncāsqui'ni'yān palh jā tū ka'lhīyāuj.

¹³ Jā iccāhuanīmā'n hui'xina'n namāstā'yā'tit ixlīpō'ktu tū ka'lhī'yā'tit a'cxni' nacāmāxqui'yā'tit tū jā tū taka'lhī. ¹⁴ Tū icuan ū'tza' huā'mā': lacxtīm cataka'lhīh ixlīpō'ktuca'n tā'timīn. Chuhua'j hui'xina'n nacāmāxqui'yā'tit tū jā tū taka'lhī. Palh namin a'ktīn quīlhtamacuj a'cxni' hui'xina'n jā catika'lhī'tit nūn tū, xlaca'n nacāmaktāyāyān hui'xina'n. Chuntza' tze nahuan. ¹⁵ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Tī lhūhua' mākēstokli, jā quītāxtūnī'lh.

Tī macstī'na'j mākēstokli, jā sputnī'lh.

Tito ē tī tatā'a'lh

¹⁶ Icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata Tito lacasqui'n hui'xina'n tzej nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī quit iclacasqui'n. ¹⁷ Tito ixlimān puhuanli nacālaka'nāchā'n hui'xina'n. A'cxni' icuanilh ca'a'ncha', xla' ixcālaka'ncu'tunāchā'n.

¹⁸ Quit icā'macā'mā'lh Tito chā'tin quintā'tinca'n tī talakapaskō' ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'l'. Lhūhua' talichihuā'n chī tzej māsu'yu xatze tachihuūn ixla' Jesucristo. ¹⁹ Nā huā'mā' quintā'tinca'n, talacsaclī ā'makapitzīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu'n nac templo ā'tzā'. Xlaca'n talacasqui'n Tito naquintā'a'n a'cxni' quit na'iccālē'ni' tumīn tī jā tū taka'lhī tumīn nac Jerusalén. Huā'mā' tumīn, nalilakachi'xcuhuī'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Nā naca'tzīcan quina'n cāmaktāyacu'tunāuj. ²⁰ Līskalalh na'icmākēstokāuj tumīn ixpālacata jā naquincātālē'ksa'nān. Jā iclacasqui'n nahuancan jā icmākēstaxtū tū quimacamaxqui'can lhūhua' tumīn. ²¹ A'cxni' icmākēstokāuj huā'mā' tumīn, pō'ktu tze iclahuacu'tun na ixlaca'tīn Dios ē nā ixlaca'tīnca'n tachī'xcuhuī't.

²² Na'iccālakmacā'nāchā'n hui'xina'n tzamā' chī'xcuhuī'n. Nā na'iccātā'macā'n ā'chā'tin quintā'tinca'n. Xla' mākentaxtūkō' ixlipō'ktu tū macamaxqui'can. Maklhūhua' iclak-tzī'ni't mākentaxtū. Chuhua'j ā'chulā' mākentaxtūcu'tun tū macamaxqui'cani't, ixpālacata xla' ca'tzī hui'xina'n namākentaxtūyā'tit tū iclacasqui'nca. ²³ Tito quintā'scuja. Tito ē quit iccāmaktāyani'ta'n hui'xina'n. Tā'timīn tī natatā'a'n Tito, xlaca'n tamacā'ni't tī ta'a'ka'l' xalanī'n huā'tzā'. Xlaca'n tzej talatlā'luan, ē ū'tza' līlakachi'xcuhuī'can Cristo. ²⁴ A'cxni' natachā'nācha' Tīto ē tā'timīn, cacālakachi'xcuhuī'tit. A'makapitzīn tā'timīn natalaktzī'n chī hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit. Chuntza' naca'tzīcan ixlicāna' chī icuani't hui'xina'n cāpāxqui'yā'tit tā'timīn.

9

Cāhuanica chī natamākēstoka tumīn

¹ Jā iclacasqui'nca quit na'iccāhuanīyān namākēstokā'tit tumīn tū nacālīmaktāya'yā'tit tā'timīn. ² Quit tzej icca'tzī hui'xina'n cāmaktāyacu'tunā'tit. Quit iccāhuanīni't xalanī'n nac Macedonia chī tlhua'yā'tit tū tze. Iccāhuanīni't chī hui'xina'n xalanī'n nac Acaya ixmāstā'cu'tunā'tit cā'tatza'. A'cxni' taca'tzīlh huā'mā', nā tamāstā'cu'tunli xalanī'n nac Macedonia. ³ Iccāhuanīni't xlaca'n chī hui'xina'n māstā'cu'tunā'tit tumīn. Chuntza' jā tze palh hui'xina'n jā namākentaxtūyā'tit. Ū'tza' iccālīlakmacā'nchan tā'timīn. Chuntza' hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn chuntza' chī iccāhuanīni't. ⁴ Palh hui'xina'n jā tlhua'yā'tit ē palh ā'makapitzīn xalanī'n nac Macedonia naquintatā'a'n a'ntza', ē palh hui'xina'n jāna'j mācēstokā'tit tumīn, quit na'icāmāxani' ixpālacata iccāhuanīni't chī hui'xina'n namāstā'yā'tit tumīn. Nā hui'xina'n namāxana'nā'tit. ⁵ Ū'tza' iclipuhualh iclacasqui'nca na'iccāhuani tā'timīn naquintapūlani'. Chuntza' xlaca'n natamaktīni'n tumīn tū hui'xina'n hua'nā'tit namāstā'yā'tit. Chuntza' natasu'yu hui'xina'n māstā'yā'tit chī mintalacapāstacni'ca'n. Jā catītapuhuanli palh quit iccāsāmāstā'nīn tumīn.

⁶ Ca'tzīyāuj tī macsti'na'j natacha'n, xlaca'n nā macsti'na'j natamakala. Tī lhūhua' natacha'n, xlaca'n lhūhua' natamakala. Nā chuntza' quina'n a'cxni' māstā'yāuj. ⁷ Chā'tunu' hui'xina'n camāstā'tit chuntza' chī puhua'nā'tit tzē namāstā'yā'tit. Jā lakca'tzana'j camāstā'tit. Jā catusu'yulh palh cātasāmāstā'nīyān. Dios cāpāxqui' tī tamāstā' cā'tapāxuān. ⁸ Dios tzē nacāmaxqui'yā'tit, lhūhua'. Hui'xina'n, masqui cāmaxqui'yā'tit ā'makapitzīn, hui'xina'n naka'lhī'yā'tit tū namaclacasqui'nā'tit. ⁹ Tatzo'kni' na ixtachihuūn Dios ixpālacata chā'tin tī tzeya chī'xcu':

Xla' lhūhua' cāmaxqui' lacxcamanīni'n.

Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj tzē nacāmaxqui'.

¹⁰ Nā quina'n, Dios quincāmaxqui'yān tū nacha'nāuj, ixpālacata ū'tza' Dios tī makastaca. Chuntza' nalīka'lhīyāuj tū nahua'yāuj ē nā tū nacha'mpalayāuj. Hui'xina'n palh nacāmaxqui'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī, Dios nacāmaxqui'yān tū maclacasqui'nā'tit hui'xina'n. ¹¹ Chuntza' Dios nacāsīcua'lanātlahuayān hui'xina'n, ē chuntza' tzē namāstā'yā'tit lhūhua'. Chuntza' natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios xlaca'n tī natamakāni'n mintumīnca'n tū na'iccālē'ni'. ¹² Chuntza' ixpālacata tumīn tū hui'xina'n namāstā'yā'tit, hui'xina'n nacāmaktāya'yā'tit ixtachi'xcuhuī't Dios tī jā tū taka'lhī. Nā xlaca'n natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tū māstā'ni'ta'ntit hui'xina'n. ¹³ A'cxni' nalaktzī'n can chī hui'xina'n māstā'yā'tit, lhūhua' natamakapāxū Dios. Natamakapāxū Dios a'cxni' natalaktzī'n chī hui'xina'n ixlicāna' a'ka'l'yā'tit xatze tachihuūn ixla' Cristo, ē natalaktzī'n chī hui'xina'n cāmaktāya'yā'tit xlaca'n ē nā ā'makapitzīn huampala. ¹⁴ Chuntza' xlaca'n nacātālī'orarīyān ē nacātālapāstacān hui'xina'n ixpālacata Dios cāsīcua'lanātlahuani'ta'n ē chuntza' hui'xina'n tzē māstā'yā'tit tumīn. ¹⁵ Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata

xla' quincälakmacamini'ta'n i'Ska'ta'. Ū'tza' hua'chi a'ktin talakalhu'mān tū xatapalaxla'. Jāla huanāuj chi huanī't ixtapalh.

10

Pablo apóstol ixuanī't ē ū'tza' ixlīka'lhī līmāpa'ksīn

¹ Quit, Pablo, iccāhuanicu'tunān catūhuāl. Ā'makapitzīn tahuan quit xalacatzucu icchihuīna'n na mīlacatīnca'n. Nā tahuan quit iccālaçaquilhniyān a'cxni' iccāzto'knuni'yān. Chuntza' chī Cristo lakalhu'manīni'n, nā chuntza' quit xalacatzucu iccātā'chihuīna'ncu'tunān. ² Iccāhuanicu'tunān tzej calatā'kchokotit. Palh jā latā'kchokoyā'tit līlacatejtin, quit na'iccālaçaquilhniyān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n. Palh huī'lh chā'tin chī huī'xina'n tū huan quit iclatlā'huan hua'chi catīhuāl chī'xcu' ē quit ictlahua xmān tū quit iclacasqui'n, quit na'iclaçaquilhni xla'. ³ Masqui quina'n huī'lāna'uj nac cā'quilhtamacuj, xtum guerra tū tlahuayāuj. Jā hua'chi guerra tū tlahua xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ⁴ Xlaca'n talē'n tū natalīmāknī ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. Quina'n jā tū lē'nāuj tū nalīmāknīyāuj. Xmān ixlīmāpa'ksīn Dios tzē nacāliskāhuī'yāuj ixlīmāpa'ksīn ixtā'lāquiclhaktzi' Dios. ⁵ Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cāliskāhuī'yāuj ixtalacapāstacni'ca'n tū tatā'lātlahua Dios. Nā ixlīmāpa'ksīn Dios tzē naliskāhuī'yāuj ixlīpō'ktu talacapāstacni' tū cāmāmakchuyī tū ta'a'ka'tī'ni'cu'tun Dios. Ixlīmāpa'ksīn Dios tzē cālākpālīni' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't ē chuntza' natakexmatni' Cristo. ⁶ A'cxni' huī'xina'n tzej nakexpa'tni'yā'tit Dios, quit na'iccāmākapātīnīn tū jā takexmatni'cu'tun.

⁷ Hui'xina'n lacapāstacā'tit xmān tū tasu'yu. Na mimpunanca'n tahui'lāna'lh tū quincātā'lātlahua ē tahuan xlaca'n tatā'scuja Cristo. Cataca'tzilh xlaca'n nā quit ictā'scuja Cristo. ⁸ Māpa'ksīni' Jesucristo quimaxqui'ni't līmāpa'ksīn. Jā icmāxana'n iclīchihuīna'n huā'mā' līmāpa'ksīn. Quimaxqui'ni't huā'mā' līmāpa'ksīn. Ū'tza' tzē na'iccālīmaktāyāyān hui'xina'n chī a'ka'Tyā'tit. Jā quimaxqui'ni't līmāpa'ksīn na'iclaclahua chī a'ka'Tyā'tit. ⁹ Chuntza' icuan, ixpālacata jā iclacasqui'n najicua'nā'tit chī iccāzto'knuni'yān. ¹⁰ Ā'makapitzīn na mimpunanca'n quincālīchihuīna'n ē tahuan: "A'cxni' xla' quincāmācamini'yān a'ktin carta, palhā' chihuīna'n chī ixka'lhī līmāpa'ksīn. A'cxni' quincātā'huī'lān xalacatzucu chihuīna'n. Jāla tzej a'kchihuīna'n." Chuntza' tahuan. ¹¹ Tū chuntza' tachihuīna'n, cataca'tzilh huā'mā': chuntza' chī iccāzto'knuni'yān nac a'ktin carta, chuntza' na'iccātā'chihuīna'nān a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

¹² Quit jāla icticātā'lāmālakchā'nīlh xlaca'n tū tapuhan xalactze. Quit jā chuntza' chī tapuhan xlaca'n xalactze ixpālacata talāmālakchā'nī. Jā tacatzi. ¹³ Quit jā iclītaka'lhī a'cxni' iclīchihuīna'n tū ictlahuanī't. Icsujni't xmān jā Dios quimāsu'yuni'ni't na'icscuja. Dios quimāca'tzīnīlh na'icscuja nā nac Corinto jā mincā'lacchicni'ca'n. ¹⁴ Quit xapūla iccāmāca'tzīnīn xatze tachihuīn ixtā' Cristo. A'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n hua'chi xa'icscujmā'lh nac līlē'k tū Dios quimāsu'yuni'lh. Jā līhua'ca'lh icscujli nac līlē'k a'cxni' iccālaka'nchan. ¹⁵ Jā iclītaka'lhī ixtascujūtca'n ā'makapitzīn masqui tū quit jā ictlahualh. Quit iclacasqui'n huī'xina'n a'chulā' na'a'ka'Tyā'tit. Chuntza' a'chulā' tzē na'icscuja, chuntza' chī quimāsu'yuni'lh Dios tū na'iclaclahua. ¹⁶ Chuntza' tzē na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn ixtā' Jesucristo tū tahui'lāna'ncha' a'chulā' makat. Quit icmāsu'yucu'tun xatze tachihuīn jā jāna'j tū māsuyuni't. Chuntza' jā iclītaka'lhīlh tascujūt tū tlahuanī't ā'chā'tin ē palh jā quit ictlahuanī't.

¹⁷ Jā tze palh chā'tin nalītaka'lhī. Xatze palh namāka'tlī' Dios. ¹⁸ Palh chā'tin nahuan xla' tze tū tlahua, huā'mā' jā tū ixtapalh. Xmān Dios nahuan palh tze tū tlahuanī't chā'tin chī'xcu'.

11

Pablo cālīchihuīna'nli tū xmān ixta'a'kskāhuī'nin

¹ Quit iclacasqui'n huī'xina'n nakexpa'tā'tit līlacatzucu līhuan iccāhuaniyān tū ictlahuanī't. Caquīlāpātīuj līlacatzucu, masqui hua'chi chā'tin līhkēnti tū ixa'cstu līchihuīna'ncan. ² Dios lacasqui'n huī'xina'n jā catitaxtumlīni'tit Cristo. Nā quit ū'tza' iclacasqui'n. Quit iccāmāktāyan natapa'ksīni'yā'tit Cristo. Chuntza' quit hua'chi catīhuāl tū squi'n chā'tin tzu'mā'jāt. Chuhua'j hua'chi chā'tin tzu'mā'jāt tū pāxqui' i'squi'nīni', nā chuntza' ixlacasqui'nca huī'xina'n napāxqui'yā'tit xmān Cristo. ³ Quit icjicua'n huī'xina'n nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' chī Eva a'kskāhuī'ca. Skāhuī'ni' lītaxtulh līhua' ē a'kskāhuī'lh Eva. Skāhuī'ni' catzi chī na'a'kskāhuī'nin. Palhāsā' nacā'a'kskāhuī'yān nā huī'xina'n, ē ū'tza' nalītālakaspi'tni'yā'tit Cristo. ⁴ Icjicua'ni' huā'mā' ixpālacata huī'xina'n kexpa'tā'tit tū cātālakmīnān ē catamāsu'yuni'yān ā'xtum ē jā chī tū iccāmāsu'yuni'n quit tū ixtā' Jesús. Xtum tū talīmāsu'yu chī Espīritu Santo. Jā ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'n. Xtum tū talīmāsu'yu chī lī'a'kapūtāxtucan. Jā chuntza' chī quit iccāmāsu'yuni'n. ⁵ Tzamā' chī'xcuhuī'n tahuan xlaca'n

apóstoles. Xlaca'n jā quintalacatzā'la. ⁶ Palhāsā' jā tzhēuanī't chī quit ica'kchihuīna'n. Quit tzej icca'tzi. Ixlipō'ktu iccāmāsu'yuni'nī'ta'n.

⁷ Quit jā iccāmātā'jīn hui'xina'n a'cxni' iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixtachuīn Dios. Quit palha' xa'iclicujmā'lh quimacan lihuan xa'iccālimāsu'yuni'yān ixtachuīn Dios. Ē jā tze tū ictlahualh? ⁸ Lihuana quit xa'icscuja na mimpu'na'itāta'n, ixquintamacamini' tumīn tā'timīn xalanī'n ā'lacatunu' cā'lacchicni'. Quit iccāmaktīh ixtumīnca'n na'iccālimaktāyān hui'xina'n. ⁹ Lihuana xa'iccātā'hui'lan quit jā xa'iccāsqui'nī'yān tumīn a'cxni' xa'icmaclacasqui'n tamaktāy. Tā'timīn xalanī'n nac Macedonia ixquintalimīni' tū xa'icmaclacasqui'n. Chuntza' jā tū iccāmāmakasputūnī'ta'n hui'xina'n. Ē jā maktin icticāsqui'ni'n tū na'icua'. ¹⁰ Jā icticāsqui'ni'lh nūn tā'timīn xalanī'n nac Acaya. Quit ictapa'ksini' Cristo, ē ū'tza' iclihuān tū ixlicāna'. ¹¹ Palhāsā' ā'makapitzīn tapuhuan quit jā iccāpāxqui'yān hui'xina'n ixpālacata jā iccāmaktīcu'tunān mintumīnca'n. Huā'mā' jā ixlicāna'. Dios ca'tzi iccāpāxqui'yān hui'xina'n.

¹² Jā iccāsqui'ni'nī'ta'n tumīn tū na'iclihuā'yan. Jā ictisqui'nli nūn maktin. Chuntza' xlaca'n tī tasqui'n tumīn jāla catitahualh palh tascuja chī quit. ¹³ Tahuan xlaca'n apóstoles. Jā ixlicāna'. Xmān ta'a'kskāhuī'nin a'cxni' tamāsu'yu. Talacasqui'n nacālaktzī'nca'n hua'chi apóstoles tī tatā'scuja Cristo. ¹⁴ Jā tipuhuanā'tit palh jā chuntza' catilal. Skāhuī'ni' tze talakpalī ē tze litaxtu hua'chi chā'tin ángel xala' nac ā'kapūn. ¹⁵ Nā tze natatalakpalī tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Hua'chi tze tū tatlahuamā'nal masqui tū jā tze. Xlaca'n nataxokoni' Dios tū tatlahuanī't.

Chī pātīni'lh Pablo

¹⁶ Quit iccāhuanipalayān hui'xina'n: Jā capuhua'ntit hui'xina'n palh quit chā'tin lhkēnti ixpālacata quina'cstu quīlichihuīna'mā'ca. Masqui capuhuanca palh quit chā'tin lhkēnti, caquīlakexmatni'uj ē caquīlāmakxtekuī na'icchihuīna'n. ¹⁷ Ca'tziyāuj tī ka'tla' makca'tzi, xla' chihuīna'n hua'chi chā'tin lhkēnti, ē jā hua'chi chā'tin tī tapa'ksini' Cristo. Tū na'icuan quit, hua'chi quit xaka'tla' icmakca'tzi. ¹⁸ Lhūhua' talitaka'lhī cātāmāsu'yuni'cu'tunān hui'xina'n. Nā quit na'iclitaka'lhī tū ictlahua quit. ¹⁹ Hui'xina'n masqui puhua'nā'tit palh ca'tziyā'tit, cālipātiyā'tit tzmā' chi'xcuhuī'n tī hua'chi chā'tin lhkēnti. ²⁰ Hui'xina'n cālipātiyā'tit masqui xlaca'n cātāmāpa'ksīcu'tunān hui'xina'n. Xlaca'n cātāmaktiyān ixlipō'ktu tū ka'lhī'yā'tit. Xlaca'n cātāmāxematīyān. Xlaca'n cātālakmaka'nān hui'xina'n. Cātālacala'sān. Ē hui'xina'n cālipātiyā'tit. ²¹ Quit jā chuntza' iccātlahuani'nī'ta'n hui'xina'n. Palh tze cahuālh tlahuacan tzmā', quit xa'icmāxana'lh, ixpālacata jā ictlahualh chuntza'.

Xlaca'n talichihuīna'n tū tatlahuanī't. Chuhua'j quit na'iclichihuīna'n tū ictlahuanī't quit, masqui natasu'yu palh ka'tla' icmakca'tzi ē hua'chi chā'tin lhkēnti. ²² Xlaca'n ka'tla' tamakca'tzi ē tahuan xlaca'n hebreos. Nā quit hebreo. Tahuan xlaca'n israelitas. Nā quit israelita. Tahuan Abraham ixpapca'n. Nā Abraham nā quimpap. ²³ Tahuan tatā'scuja Cristo. Quit ā'chulā' ictā'scuja Cristo. Chuntza' chī icchihuīna'mā'lh hua'chi chā'tin lhkēnti. Xlaca'n jā tascujni't chī quit. Jā tapātīni'nī't chī quit. Quintescani't. Nā xa'ictachi'n. Maklhūhua' quintimaknīcu'tunca. Xlaca'n jā tapātīni'nī't chuntza'. ²⁴ Quintā'israelitas quintamaksno'kli pu'xamacāujna'jāstza'. Chuntza' quintatlahuani'nī't makquitzis. ²⁵ Maktu'tun tanūni'ca quinkēni'ccan. Maktin quincuctalaca. Maktu'tun tā'cnūlh barco tū xa'icpū'a'mā'lh. A'ktin quilhtamacuj ē a'ktin tzi'sni' xa'ictōjōmā'lh nac xcān a'cxni' tā'cnūlh barco. ²⁶ Calhāxcuhualh iclatā'kchokoni't na'icmāsu'yu ixtachuīn Dios. Nā ictahui'lanī't jā cā'lijicua'. Nā maklhūhua' ictacutni't nac ka'tla' xcān. Nā ica'nī't jā ixtalatā'luan ka'lhāna'nī'n. Quintitamaknīcu'tunli quintā'israelitas ē nā tī jā israelitas. Xa'iclatā'luan nac cā'lijicua' nac cā'lacchicni' ē nac cā'qui'huī'n ē nac mar. Ixquintamaknīcu'tun tī ixtahuan xlaca'n nā tā'timīn. ²⁷ Ictlakua'nī't ē palha' icscujni't. Maklhūhua' iclakachu'huā'lhātani't. Ē nā ictzi'ncsnīni't ē nā icckelhpūtīni't maklhūhua'. Icpātīni'nī't nac cā'lonkni'. Makatunu' jā xa'icka'lhī quīlu'xu'.

²⁸ Jā xmān huā'mā'. Pō'ktu quilhtamacuj ictamakchuyini't ē quincatzani'nī't na quīlistacna' ixpālacataca'n tī ta'ka'tī'. ²⁹ Palh catihuālh jāla tzej latā'kchoko na ixtēj Dios, quit iclakalhu'man. Palh catihuālh tamakahuasa, quit iclisitzi' chī māmakahuasīca. ³⁰ Palh ixlacasqui'nca quit naquīlichihuīna'nca'n quina'cstu, quit iclichihuīna'ncu'tun tū namāsu'yu quit jāla tū ictlahua quina'cstu. ³¹ Dios ca'tzi ixlicāna' tū icuan. Xla' ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quilhtamacuj. ³² A'cxni' quit xa'icū'lh nac Damasco, a'ntza' ixmāpa'ksini'n chā'tin gobernador tū ixuī'linī't rey Aretas. Huā'mā' gobernador cāyāhualh maktaka'lhna'nī'n jā lactaxtucan nac cā'lacchicni'. Ixquintachi'lē'ncu'tun. ³³ Quilacmāxtuca a'ktin nac lhu'cu' tū ixuī'lh nac talhta'm tū ixlīsti'li'canī't cā'lacchicni'. Quimpūmayūjūca a'ktin xaka'tla' a'kscahui'. Chuntza' iclitzā'lal ē iclī'ā'kapūtaxtullh.

12

Chī lakachuyalh Pablo

¹ Jā tze palh na'icuan ka'tla' quit. Xmān na'iccāhuaniyān tū quimāsu'yuni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ē tū iclaktzī'lh a'cxni' iclakachuyalh. ² Ka'lhītza' a'kcāujtā'ti' cā'ta ē xa'ica'ka't'ni'ttza' Cristo, a'cxni' quit quilē'nca nac a'kapūn jā hui'lacha' Cristo. Jā icca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh jā lē'nca. Xmān Dios ca'tzī. ³ Dios ca'tzī palh lē'nca quimacni' o palh xmān lē'nca quilistacna'. Quit jā icca'tzī. ⁴ Quilē'nca nac a'kapūn. A'ntza' ickexmatli tachihuīn tū jāla icuan ixpālacata Dios jā quimaktexka na'icuanī nūn chā'tin. ⁵ Dios quintlahuani'lh huā'mā', ē ū'tza' quit iclimāka'tli'. Quit jā ka'tla' iclimakca'tzī tū quina'kspulalh. Xmān na'iccāhuaniyān tū māsu'yu quit jāla tū iclahua quina'cstu. ⁶ Palh quit ixquilichihuīna'nca tzej tū iclahuani't, jā xa'icchihuīna'nli hua'chi chā'tin lhkēnti, ixpālacata quit xmān iclīchihuīna'n tū ixlicāna'. Jā quitilichihuīna'nca tzej tū icpālacata jā iclacasqui'n ā'makapitzin natapuhuan quit xaka'tla'. Quit iclacasqui'n nataka'tzī palh quit tze ixpālacata chī iclatā'kchoko ē chī icchihuīna'n.

⁷ Palhāsā' quit ka'tla' xa'iclimakca'tzīlh chī iclakachuyani't. Ū'tza' Dios quilimaxquī'lh a'ktin taca'tzana'juā't. Huā'mā' taca'tzana'juā't hua'chi a'ktin lhtucu' tū skāhuī'ni', Satanās, yāhuah na'quimacni'. Dios quimaxquī'lh huā'mā' taca'tzana'juā't ixpālacata jā lacasquī'nli quit ka'tla' na'icmakca'tzī. ⁸ Maktu'tun icsqui'ni'lh Māpa'ksīni' Jesucristo ixquimāpānūni'lh huā'mā' taca'tzana'juā't. ⁹ Xla' quihuanilh: "Quit na'icmaktāyayān ē chuntza' natāyani'ya'. A'cxni' hui'x taxlajuani'ya' ē ā'cxni' tasu'yu quit icka'lhī lītlī'hui'qui." Chuntza' quihuanilh. Chuntza' tapāxuhuan na'ictāyani' a'cxni' ictaxlajuani'. Chuntza' lītasu'yu quit icliscuja ixlītlī'hui'qui Cristo. ¹⁰ Chuntza' icpāxuhua masqui ictaxlajuani' quit ē masqui quilakapalacan ē masqui quisputni' tū icmaclacasqui'n ē masqui quimputzastālani'can ē masqui quina'kspula tū jā tze. A'cxni' ictaxlajuani' quit, a'cxni' tasu'yu Cristo quimaktāyamā'lh. Ū'tza' iclīpāxuhua.

Pablo iccāpāstaca xalanī'n nac Corinto

¹¹ Hua'chi quit chā'tin lhkēnti ixpālacata xmān quilichihuīna'nca quit. Xmān mimpālacataca'n chuntza' iclīchihuīna'n. Hui'xina'n ixquilāmakāyauj na'ixlaca'tinca'n tū tahuan xlaca'n apóstoles. Tī tapuhuan xlaca'n laka'tla' apóstoles, xlaca'n jā quintalakatzā'la chī quit, masqui quit jā tū quintapalh. ¹² A'cxni' xa'icscuja na'mimpunanca'n, tasu'yulh Dios ixquilihui'līnī't quili'apóstol. Quit līlaca'tzucu xa'icscuja. Quit xa'ictlahua lī'a'cnīn. Huā'mā' māsu'yulh Dios ixquilihui'līnī't quili'apóstol. ¹³ Xmān a'ktin tū jā iclahualh na'mimpunanca'n tū iclahualh na'ixpunanca'n ā'makapitzin tū ta'a'ka't'. Ū'tza' huā'mā': jā iccāsqui'ni'n hui'xina'n tū na'iclihuā'yan. Palh hui'xina'n puhua'nā'tit jā tze huā'mā', caquilāmāspūtūni'ni'uj.

¹⁴ Chuhua'j ixlīmaktu'tun iclaca'pāstacni' na'iccālaka'nāchā'n. A'cxni' na'icchā'n a'ntza', hui'xina'n jā catixokotit tū na'icua'. Xmān iccāmakāyacu'tunān hui'xina'n na'a'ka't'yā'tit ā'chulā'. Jā iclacasqui'n mintumīnca'n. Ca'tziyāuj camana' jāla tamāhui' ixtāta'ca'n. Xanatāta'na' tamāhui' iccamana'ca'n. Quit hua'chi mintāta'ca'n. ¹⁵ Quit tapāxuhuan na'icmālaksputū tū icka'lhī palh chuntza' na'a'ka't'yā'tit ā'chulā'. Na'icscuja ē na'ictlakua'n. Masqui quit iccāpāxquī'yān, hui'xina'n jā quilāpāxquī'yāuj.

¹⁶ Masqui jā iccāsqui'ni'nī'ta'n nūn tū, ā'makapitzin tahuan iccā'a'kskāhui'maktīnī'ta'n mintumīnca'n. ¹⁷ Quit jā tū iccā'a'kskāhui'maktīn a'cxni' iccālakmacā'ncha'n tū ā'chā'tin. ¹⁸ Quit icsqui'ni'lh Tito iccālaka'ncha'n hui'xina'n. Xla' ictā'macā'lh ā'chā'tin quintā'tinca'n. Tito jā cā'a'kskāhui'maktīn nūn tū. Hui'xina'n ca'tziyā'tit chī xa'iclatlā'huan quit, nā chuntza' ixlatlā'huan Tito. Quina'n a'ktin quintalaca'pāstacni'ca'n.

¹⁹ Palhāsā' hui'xina'n puhua'nā'tit quit ictamaktāyamā'lh na' milaca'tinca'n. Jā chuntza' quit icchihuīna'n na'ixlaca'tin Dios ē icchihuīna'n chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Cristo. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Iccāmakāyacu'tunān tzej na'a'ka't'yā'tit. Ū'tza' iclītlahua'kō' ixlīpō'ktu mimpālacataca'n. ²⁰ Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'icca'tzī hui'xina'n jā tzej latlā'hua'nā'tit. Palh jā tzej latlā'hua'nā'tit, ixlacasqui'nca na'iccālacaquilhniyān hui'xina'n. Iclītamakchuyīnī't icpuhuan palhāsā' lāslokoyā'tit hui'xina'n, ē lālaka'tzana'ni'yā'tit ē lāsītzī'ni'yā'tit ē lāquiclhaktzī'nā'tit ē nā lālichihuīna'nā'tit ē lālē'ksa'nā'tit ē laka'tla' makca'tziyā'tit ē jā a'cxim tahi'la'yā'tit. ²¹ Quit iclītamakchuyī icpuhuan palhāsā' a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n, quit na'iclimāxana'n na'ixlaca'tin Dios tū tlaha'yā'tit hui'xina'n. Quit na'iccalhuan palh lhūhua' hui'xina'n tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē palh jā maktxecu'tunā'tit tū jā tze ē palh ka'lhī'yā'titcus mintā'lāpāxquī'nca'n ē palh tlaha'yā'titcus tū jā tze mintalaca'pāstacni'ca'n.

13

Pablo cāmāxquī'lh talaca'pāstacni'

¹ Chuhua'j ixlímaktu'tun na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. Hui'xina'n ca'tziyā'tit a'cxni' mālacsu'yucan chā'tun, talacasqui'n chā'tu' o kelhatu'tun testigos. ² Na'iccāhuanipalayān ā'maktin tū iccāhuanin a'cxni' xa'iccātā'huil'an hui'xina'n ixlímaktu'. Masqui jā iccātā'huil'an chuhua'j, na'iccāhuanipalayān hui'xina'n tī tlahuani'ta'ntit tū jā tze ē ā'makapitzīn huampala chī hui'xina'n. Na'iccāmakapātīnīn tī tatlauatā'kchoko tū jā tze. Xlaca'n jā catitalakatzā'lal chī na'iccāmakapātīnīn. ³ Chuntza' hui'xina'n nalaktzī'nā'tit quit iclīchihuīna'n ixlīmāpa'ksīn Cristo. Xla' jā catitaxlajuani'lh na milacatīnca'n. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit Cristo ka'lhī līmāpa'ksīn. ⁴ Hua'chī ixtaxlajuani' Cristo a'cxni' nīlh nac cruz. Chuhua'j xla' hui'lh. Dios maxquī'nī't līmāpa'ksīn. Quit ictapa'ksīni' Cristo, ē ū'tza' lilacatzucu iccālītā'chihuīna'nī'ta'n. Hua'chī quit ictaxlajuani'. Hui'xina'n nalaktzī'nā'tit quit iclīlatlā'huan ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' chī Cristo.

⁵ Tzej calacapāstacna'ntit hui'xina'n palh ixlicāna' a'ka'tiyā'tit hui'xina'n. Camāsu'yu'tit palh ixlicāna' a'ka'tiyā'tit. Hui'xina'n tzej ca'tziyā'tit palh ixlicāna' tā'latlā'hua'nā'tit Cristo. Palh jā tā'latlā'hua'nā'tit Cristo, hui'xina'n jā tapa'ksīni'yā'tit xla'. ⁶ Hui'xina'n naca'tziyā'tit quit ictapa'ksīni' Cristo expālacata quit ictā'latlā'huan xla'. ⁷ Chuhua'j icsqui'ni' Dios jā'tza' catlahua'tit tū jā tze. Jā quincuenta palh ā'makapitzīn tapuhuan quit jā icka'lhī līmāpa'ksīn na'iccālacaquilhniyān. Iclacasqui'n natlahua'yā'tit tū tze. Huā'mā' iclacasqui'n masqui chuntza' jā catitasu'yulh quit icka'lhī līmāpa'ksīn. ⁸ Xmān icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua tū ixtachihuīn Dios. Jā icka'lhī līmāpa'ksīn na'ictlahua tū jā chī ixtachihuīn Dios. ⁹ Icpāxuhua a'cxni' hui'xina'n tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Huā'mā' quimapakāxūi masqui chuntza' jā ixlacasqui'nca quit icmāsu'yu līmāpa'ksīn tū Dios quimaxquī'lh na'iccālacaquilhniyān. Xmān iclacasqui'n hui'xina'n lactze nahuanā'tit. ¹⁰ Ū'tza' iccālītzo'knuni'yān chuntza' nac carta a'cxni' jāna'j xa'iccālaka'mpalayāchā'n. Quit jā iclacasqui'n na'iccālacaquilhniyān a'cxni' na'icchā'nācha'. Quit iclacasqui'n jā ixlacasqui'nca na'iccāmāsu'yuni'yān līmāpa'ksīn tū quimaxquī'nī't Māpa'ksīni' Jesucristo. Quimaxquī'ca'nī't huā'mā' līmāpa'ksīn na'iccāmāmakchuyīyān hui'xina'n chī a'ka'tiyā'tit.

¹¹ Chuhua'j, tā'timīn, caka'lhī'tit tapāxuhuān. Calīhui'lī'tit tzej nalatā'kchokoyā'tit. Jā calakachipini'tit. Chu a'ktin calalh mintalacapāstacni'ca'n. Ca'cs catahui'la'tit. Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n. Xla' quincāpāxquī'yān ē quincāmaxquī'yān tze latamat. ¹² Calāsaludarlī'tit milipō'ktuca'n expālacata litā'timīn hui'xina'n. ¹³ Quintā'timīnca'n xalanī'n huā'tzā' cātamacā'ni'yāchā'n a'ntza' saludos milipō'ktuca'n hui'xina'n.

¹⁴ Māpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n. Camakca'tzītīt chī cāpāxquī'yān Dios. Espīritu Santo cacātā'tahui'lan chā'tunu' hui'xina'n. Chuntza' hui'xina'n chu a'ktin nalītaxuyā'tit. Amén.

Gálatas

Pablo cāmacā'ni'lh saludos xalanī'n nac Galacia tī ixta'a'ka'ī

¹ Quit, Pablo, ic'tzo'kmā'lh huā'mā' ca'psnap. Quit apóstol. Tī quilihui'līni't quili'apóstol jā chā'tin chī'xcu'. Nūn chā'tin chī'xcu' quilacsacli palh apóstol na'iclitaxtu. Tī quilihui'līni't quili'apóstol xla' ū'tza' Jesucristo ē nā quinTāta'ca'n Dios tī mālacastālancuanīlh Jesucristo. ² Quit ē ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī quintatā'lahui'lāna'lh, quina'n pūla iccāmacā'ni'yāchā'n saludos hui'xina'n xalanī'n nac Galacia tī a'ka'ī'yā'tit. ³ Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n quinTāta'ca'n Dios ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāmaxquī'n tze latamat. ⁴ Jesucristo tamacamāstā'lh ixa'cstu a'cxni' nīlh ixpālacata quincuentaca'n. Ixquincāmakapūtaxtūcu'tunān tzamā' cā'quilhtamacuj tū jā tze. Chuntza' tlhualh Jesucristo ixpālacata chuntza' ixtalacasqui'nīn quinTāta'ca'n Dios. ⁵ ¡Camakapāxūica Dios pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Jā a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun tū tzē nālī'a'kapūtaxtucan

⁶ Quit iccālī'a'cnīyān hui'xina'n chī palaj tamakatīni'pā'na'ntit Dios. Tzamā' ū'tza' tī cāta'sani'n hui'xina'n ixpālacata Cristo quincātlahuani'n a'ktin talakalhu'mān ē nīlh quimpālacataca'n. Chuhua'j hui'xina'n stālani'pā'na'ntit xaxtumtza' tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtaxtucan. ⁷ Quina'n ca'tziyāuj palh jā ixlicāna' a'nampala ā'kempātin tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtaxtucan. A'nan makapitzīn chī'xcuhuī'n tī talakpalīcu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixta' Jesucristo. Chuntza' xla'ca'n cātamāmakchuyimā'n hui'xina'n. ⁸ Palh ca'tihuālh cāmāsu'yuni'yān ā'kempātin tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtaxtucan, xla' Dios camakapātinīnli ū'tza'. Capātīni'lh masqui chā'tin ángel xala' nac a'kapūn tī māsuyū huā'mā' ē masqui chā'tin quina'n. ⁹ Iccāhuanīni'ta'ntza' ē chuhua'j na'iccāhuanipalayān: Palh chā'tin cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ā'kempātin tamāsu'yun chī nālī'a'kapūtaxtucan ē jā chuntza' chī xapūla maktīni'ntit, xla' Dios camakapātinī'lh.

¹⁰ Tū iclīchihuīna'mā'lh a'ntza' tasu'yu jā iclīchihuīna'n xmān ū'tza' tū takexmatcu'tun tachi'xcuhuī't. Jā chuntza'. Quit ictlahuacu'tun tū xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¿Ē quit xmān tachi'xcuhuī't iccāmakapāxūicu'tun? Palh quit cahuālh xmān tachi'xcuhuī't iccāmakapāxūicu'tun quit jā Cristo xa'ictikexmatni'lh.

Dios hui'līh Pablo ixlī'apóstol

¹¹ Tā'timīn, quit iclacasqui'n naca'tziyā'tit huā'mā'. Xatze tachihuīn tū icmāsu'yu quit, huā'mā' jā ū'tza' ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. ¹² Jā quimāca'tzīnīlh chā'tin chī'xcu'. Jā chā'tin chī'xcu' quimāsu'yuni'lh. Tunca Jesucristo ū'tza' quimāca'tzīnīlh.

¹³ Hui'xina'n cāthuanīni'ta'ntza' chī quit xa'iclīlatlā'huan xapūla a'cxni' xa'icstālani' ixtamāsu'yunca'n israelitas. Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' chī quit xa'iccāputzastālani' tī ixta'a'ka'īni' Jesucristo. Quit jā xa'iccālakalhu'man. Quit xa'iclaclahuacu'tun huā'mā' tamāsu'yun tū ixta' Jesucristo. ¹⁴ Chī ta'a'ka'ī' israelitas quit ā'chulā' xa'iccatzī ē jā ā'makapitzīn quintā'israelitas tī ixtaka'lhī ixcā'taca'n hua'chī chī quit. Quit ā'chulā' xa'iccāxematni' ixtamāsu'yunca'n quinapapana' israelitas. ¹⁵ Dios quilakalhu'manli, ē quilacsacli apóstol na'iclitaxtu a'cxni' jāna'j xa'iclatatuncuhuī'. Quinta'sani'lh na'ictā'scuja ū'tza'. ¹⁶ Chuntza' chī Dios lacasqui'nli xla' chuntza' quimāsu'yuni'lh Jesucristo tī i'Ska'ta' Dios. Ū'tza' tlhualh ixpālacata quit nā chuntza' tzē nā iccāmasu'yuni' xla'ca'n tī jā israelitas xatze tachihuīn ixta' Jesucristo. A'cxni' Dios quimālakapasnīlh i'Ska'ta', jā icquīsqui'nī'lh talacapāstacni' ā'chā'tin chī'xcu'. ¹⁷ Jā iccālaka'lh apóstoles nac Jerusalén tī apóstoles ix-tahuani'ttza' xapūla. Quit jā chuntza' ictlahuah. Palaj tunca ica'lh nac Arabia ē ā'listān ic'taspi'tpālī nac Damasco.

¹⁸ Ixli'a'ktu'tun cā'ta iclaka'lh apóstol Pedro nac Jerusalén. A'ntza' ictā'tachokolh xla' xmān cāujquitzisma'j. ¹⁹ Jā iclaktzī'lh ā'chā'tin apóstol, xmān Jacobo ixtā'tin Māpa'ksīni' Jesús. ²⁰ Ixlicāna' tū ic'tzo'kmā'lh. Iccāhuanimā'n huā'mā' na i'xlacatīn Dios. Jā iccā'a'kskāhuī'mā'n.

²¹ Ā'listān ica'lh jā tapa'ksīni' nac Siria ē Cilicia. ²² Jāna'j ixquintalakapasa tī ixta'a'ka'īni' Cristo xalanī'n nac Judea. ²³ Xla'ca'n xmān ixtakexmata chī ixuancan: "Ū'tza' tzamā' chī'xcu' tī ixquincāputzastālani'yān xapūla, chuhua'j xla' līchihuīna'ntlā'huan tamāsu'yun ixpālacata Cristo tū xapūla ixmālakspūtūcu'tun." ²⁴ Xalanī'n nac Judea a'cxni' takexmatli huā'mā', ixtamakapāxūi Dios quimpālacata.

2

Ā'makapitzīn apóstoles talakatīlh chī Pablo ixmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios

¹ Á'Istān ixlilakacāujtā'ti' cā'ta ica'mpāl̄h nac Jerusalén ā'maktin huampala ē quintā'a'lh Bernabé. Nā iclē'lh Tito. ² Antza' icquihal̄h xpālacata Dios ixquimāca'tz̄inīn'it ixlacasqui'nca na'ica'n. É a'ntza' nac Jerusalén ictakēstokui xmān quit ē tī xanapuxcu'nu'. Quit iccāhuanilh chī quit xa'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo. Chuntza' icltlahualh xpālacata jā xa'icllacasqui'n chu tlakaj chī xa'icmāsu'yumā'lh ē chī icmāsu'yumā'lh chuhua'j. ³ Xlaca'n jā quintā'tā'li'lhuanilh chī xa'iccāmāsu'yuni'mā'lh jā ixlacasqui'nca natastālani' ixtahui'latca'n israelitas, xlaca'n tī jā israelitas. Nā Tito tī ixquintā'lahui'lh, jā huanica palh ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas, ē masqui Tito jā israelita ixcuanī't. ⁴ Xla' jā chu'cuca masqui ixtalacasqui'n makapitz̄in tī jā ixlīcāna' tā'timīn. Xlaca'n ixquincātātā'tanūnī'ta'n xmān naquincātakexmatxtuyān. Xmān ixtaca'tz̄icu'tun chī jā ixlacasqui'nca natlahuayāuj chī ixtahui'latca'n israelitas quina'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo Jesús. Xlaca'n ixtalacasqui'n quina'n natlahuayāuj ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Quina'n jā icmakxtekuī naquincātaskāhui'yān nūn macstī'na'j. Quina'n xa'icllacasqui'nāuj hui'xina'n ā'chulā' naca'tz̄itē'ha'ya'tit tū ixlīcāna' xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo.

⁶ Xanapuxcu'nu' tī cālakachi'xcuhui'can, xlaca'n jā quintahuanilh ixlacasqui'nca na'icllakpalī tū xa'icmāsu'yu. Quit jā quincuenta palh cālakachi'xcuhui'can o jā cālakachi'xcuhui'can. Dios lakapasa quilstacna'ca'n ē jā laktz̄i'n xmān tū talaktz̄i'n tachi'xcuhui't. ⁷ Xlaca'n jā quintahuanilh na'icllakpalī tū xa'icmāsu'yu. Xlaca'n taca'tz̄ilh palh Dios quimacamaxqui'nī't na'iccāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas chuntza' chī Dios ixmacamaxqui'nī't Pedro nacāmāsu'yuni' israelitas xatze tachihuīn. ⁸ Chuntza' chī Dios mātlī'hui'chlī Pedro ē lihui'līlh ixlī'apōstol chī nacāmāsu'yuni' israelitas ē nā quit quimātlī'hui'chlī ē quīlīhui'līlh quīlī'apōstol chī na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas.

⁹ Jacobo ē Pedro ē Juan ixcāktz̄i'ncan hua'chī xanapuxcu'nu'. A'cxni' xlaca'n taca'tz̄ilh Dios ixquimacamaxqui'nī't huā'mā' tascujūt, ē quintamakachi'palh quit ē Bernabé. Chuntza' tatlahualh xpālacata quīlpō'ktuca'n xa'icchihuīna'ni'tauj quina'n na'icscujāuj na ixpu'nanca'n tī jā israelitas ē xlaca'n natascuja na ixpu'nanca'n israelitas. ¹⁰ Xmān quincātahuanin jā na'icpātza'nkāyāuj na'iccāmaktāyayāuj tī lacxcamanī'n. Nā chuntza' quit xa'icltlahuacu'tun.

Pablo tā'lāhuanilh Pedro nac Antioquā

¹¹ A'cxni' Pedro milh nac Antioquā quit cā'lacan ictā'lāhuanilh xpālacata xla' jā tze chī ixtlahuamā'lh. ¹² Xapūla Pedro icxātā'huā'yan xlaca'n tī jā israelitas, masqui xlaca'n jā cāchu'cucanī't chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Á'listān a'cxni' tamīlh israelitas tī cāmacamīlh Jacobo, Pedro tatampūxtulh ē jā'tza' cātā'huā'yalh. Xla' ixcājicua'ni' israelitas xpālacata xlaca'n ixtahuan ixlacasqui'nca nacāchu'cucan xlaca'n tī jā israelitas. ¹³ A'makapitz̄in tā'timīn tī israelitas ē xlaca'n tatzuculh tatlahua lacxtim chī ixtlahua Pedro. Nā xlaca'n tatlahualh a'ktu' ixlacanca'n. Nā Bernabé chu a'ktin cātā'lal. ¹⁴ Tū ixtatlahuamā'nalh, quit icca'tz̄ilh jā chuntza' chī huan xatze tachihuīn tū ixlā' Dios. A'cxni' icca'tz̄ilh huā'mā', quit icuanilh Pedro na ixlacatūna'n ixlīpō'ktuca'n: "Hui'x nā israelita. Ixla'ya' chī tī jā israelitas ē jā chī israelita. ¿Tū xpālacata ixlacasqui'nca natatlahua ixtahui'latca'n israelitas xlaca'n tī jā israelitas?" Chuntza' icuanilh Pedro.

Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī' Dios chu lacxtim chī cāmakapūtaxtūcan

¹⁵ Quina'n israelitas iclīlacatuncuhui'nī'tauj. Quina'n jā chī ā'makapitz̄in tachi'xcuhui't tī taka'lhī icxuentaca'n. ¹⁶ Ca'tziyāuj Dios cāmāpānūni' icxuentaca'n xmān xlaca'n tī talipāhuan Jesucristo, ē jā xlaca'n tī xmān tamākentaxtūcu'tun līmāpa'ksin tū Dios cāmāxqui'lh israelitas. Chuntza' quina'n nā lipāhuanāuj Jesucristo. Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n xpālacata lipāhuanāuj Jesucristo ē jā xpālacata kexmatni'yāuj huā'mā' līmāpa'ksin. Jā tī chā'tin tī Dios māpānūni' icxuenta xmān xpālacata mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksin.

¹⁷ Quina'n iclīpāhuanāuj Jesucristo, ē icca'tziyāuj xmān chuntza' Dios quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Jā'tza' iclīpāhuanāuj līmāpa'ksin tū Dios cāmāxqui'lh israelitas. Ū'tza' makapitz̄in talīhuan quina'n iclaclē'nāuj ē nā tahuan Cristo quincāmātlahuīmā'n tū jā tze. Ū'tza' jā ixlīcāna'. Cristo jā quincāmātlahuīyān tū jā tze. ¹⁸ Palh quit na'icmākēnū huā'mā' līmāpa'ksin ē ā'listān na'ica'ka'ī'pala tzamā' līmāpa'ksin, chuntza' natasu'yu quit iclaclē'n. ¹⁹ Quit icca'tz̄ilh jāla icmākentaxtūkō' līmāpa'ksin tū Dios cāmāxqui'lh israelitas. Ū'tza' jā'tza' iclīpāhuan huā'mā' līmāpa'ksin. Chuhua'j quit iclatlā'luan chī ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰ Quit hua'chī icnīnī'ttza' ē hua'chī quintā'xtokohua'ca'canī'ttza' Cristo. Hua'chī jā'tza' quit icui'lh ē xmāntza' Cristo hui'lh na quīlistacna'. Quit iclīpāhuan ī'Ska'ta' Dios ē chuntza' quit iclīhuī'lh chuhua'j. Xla' quimpāxqui'lh ē līnīlh quimpālacata. ²¹ Quit jā iclakmaka'n ixtalakalhu'mān Dios. Palh chā'tin mākentaxtūcu'tun līmāpa'ksin ē xmān ū'tza' iclīmāpānūni'ca cahuīlh icxuenta, chuntza' chu tlakaj ixnīlh Cristo.

3

Xatze lipáhuancan Jesucristo e ja limápa'ksin

¹ ¿Chu já ka'lhí'yá'tit milistacna'ca'n nalilacapástacna'ná'tit? ¿Tichu cátamamakchuyin hui'xina'n, tá'timin, xalaní'n nac Galacia? Játza' kexpa'tni'yá'tit tú ixlicána'. Hui'xina'n ixlicána' icticáhuancin chí Jesucristo xtokohua'ca'ca nac cruz. ² Caquiláhuaniuj huá'má': ¿Chí limaktini'ntit Espíritu Santo? Já cátamaxqui'n ixpálacata kexpa'tni'tit huá'má' limápa'ksin tú Dios cámaxqui'lh israelitas. Cátamaxqui'n Espíritu Santo ixpálacata kexpa'ttít xatze tachihuín ixla' Jesucristo. ³ ¿Tú ixpálacata hui'xina'n já a'cx'tuncuhuí' ca'tziyá'tit? Hui'xina'n tzucutit listálani'yá'tit na ixtej Dios ixliliti'hui'qui Espíritu Santo. ¿Chí lipuhua'ná'tit játza' maclacasqui'ná'tit ixliliti'hui'qui Espíritu Santo? ¿Chí lipuhua'ná'tit miná'cstucan tzé namá'kentangtüyá'tit tú lacasqui'n Dios? ⁴ Chuhua'j tasu'yu já tú cálimacuaní'yán tú lipátini'ní'ta'ntit. Já chuntza' icpuhuan quit. ⁵ Dios cámaxqui'yán Espíritu Santo é Dios tlahua lí'a'cnin na milacafinca'n. ¿Chí ixpálacata tlhúa chuntza'? Já tlhúa ixpálacata kexpatni'tit limápa'ksin. Tlhúa chuntza' ixpálacata hui'xina'n kexpatni'ta'ntit é a'ka'tni'ta'ntit palh ixlicána' xatze tachihuín.

⁶ Ixtachihuín Dios huan: “Abraham ixlipáhuancan Dios. Ú'tza' Dios lilaktzi'lh tze Abraham.” ⁷ Ixlacasqui'nca hui'xina'n naca'tziyá'tit tí ixlicána' í'xú'nátá'natna' Abraham, ú'tunu'n tí ixlicána' talipáhuancan Dios. ⁸ Chuntza' tatzó'kni' na ixtachihuín Dios tú Dios natalhúa. Tatzó'kni' chí Dios nacámápánuni' ixcuentaca'n xla'ca'n tí natalipáhuancan Dios masqui xla'ca'n já israelitas. Hasta xapúla Dios máca'tzinílh Abraham chí nacálicisua'lanátlahuancan tachi'xcuhuí't. Huanilh: “Mimpálacata hui'x ixlipó'ktuca'n tachi'xcuhuí't xalaní'n nac cá'quilhtamacuj nacásicua'lanátlahuancan.” ⁹ Ú'tza' cálicisua'lanátlahuancan xla'ca'n tí talipáhuancan Dios chuntza' chí Abraham. Xla' ixlipáhuancan Dios é sicua'lanátlahuancan.

¹⁰ Á'makapitzin tamá'kentangtücü'tun limápa'ksin ixpálacata tapuhuan chuntza' Dios nacámápánuni' ixcuentaca'n. Xla'ca'n nacámakapátinincan. Chuntza' tatzó'kni' na ixtachihuín Dios: “Ixlipó'ktuca'n tí já tamá'kentangtücü' pō'ktu quilhtamacuj ixlipó'ktu tú hui'lh nac ca'psnap já tatzó'kni' limápa'ksin, xla'ca'n nacámakapátinincan.” ¹¹ Chuntza' lilexmatcan Dios já catimápánuni'lh ixcuentaca'n jí chá'tin tí xmán má'kentangtücü'tun limápa'ksin. Tatzó'kni' na ixtachihuín Dios: “Ixlipó'ktuca'n tí Dios cá'pánuni' ixcuentaca'n ixpálacata chí talipáhuancan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhí xasásti' ixlatamatca'n.” ¹² Huá'má' limápa'ksin tú Dios cámaxqui'lh israelitas, makapitzin tamá'kentangtücü'tun. Tí talipáhuancan limápa'ksin, xla'ca'n já talipáhuancan Cristo. Tí talipáhuancan' tun huá'má' limápa'ksin, palh taka'lhícu'tun ixlatamatca'n tú já catilaksputi, ixlacasqui'nca natamá'kentangtücü' ixlipó'ktu huá'má' limápa'ksin.

¹³ Dios nacámakapátinín ixlipó'ktuca'n tí já natamá'kentangtücü' ixlipó'ktu tú huan nac limápa'ksin. Quina'n ixlaclé'náuj ixpálacata quina'n já má'kentangtüyáuj limápa'ksin. Cristo quincámakapütaxtún huá'má' tapátin ixpálacata xla' xokokó'lh tú quina'n ixlaclé'náuj. Chuntza' tatzó'kni' na ixtachihuín Dios: “Ixlipó'ktuca'n tí cá'xtokohua'ca'caní't nac cruz a'ntza' taxokoni'má'nal Dios.” ¹⁴ Cristo xokokó'lh nac cruz. Chuntza' ná xla'ca'n tí já israelitas ná xla'ca'n tzé nacásicua'lanátlahuancan chu chuntza' chí Dios sicua'lanátlahuancan Abraham chuntza' chí Dios ixuanini't Abraham xapúla. Ná chuntza' Cristo tlhualh huá'má' é chuntza' quilipó'ktuca'n, ixpálacata lipáhuancan xla', tzé namaktini'náuj Espíritu Santo chuntza' chí Dios huanli namástá'.

Limápa'ksin jála lactlahua talacáxtlahuan tú Dios hui'líh xapúla

¹⁵ Tá'timin, na'iccáhuaniyán tú hua'chí litalaclhsaja. A'cxni' quina'n tlhauyáuj a'ktin contrato o a'ktin talacáxtlahuan é firmarlíyáuj, chuntza' já tí chá'tin catilactlahualh é já tí chá'tin tzé natzó'kpala a'a'ktin tachihuín. ¹⁶ Ná chuntza' huá'má' talacáxtlahuan tú tlhualh Dios a'cxni' huanilh Abraham nasicua'lanátlahua xla' é chá'tin í'xú'nátá'nat. Ixtachihuín Dios já huan: “Í'xú'nátá'natna'.” Tú huan: “chá'tin í'xú'nátá'nat.” Ú'tza' huanicu'tun Cristo. ¹⁷ Tú iccáhuaniyán ú'tza' huá'má': Dios huanilh Abraham ixlipó'ktuca'n tí natalipáhuancan Dios, xla'ca'n nata'a'kapütaxtu. Ú'tza' hua'chí talacáxtlahuan tú Dios tá'tlahualh Abraham. Ixli'a'ktá'tí ciento á'puxamacáuj cá'ta Dios maxqui'lh limápa'ksin Moisés. Chuntza' limápa'ksin jála catilactlahualh talacáxtlahuan tú Dios tá'tlahualh Abraham. ¹⁸ Palh Dios ixquincásicua'lanátlahuancan xmán ixpálacata kexmatni'yáuj huá'má' limápa'ksin tú maxqui'ca á'listán, chuntza' ixlaclahl talacáxtlahuan tú Dios tá'tlahualh Abraham. Dios sicua'lanátlahuancan Abraham xmán ixpálacata Abraham ixlipáhuancan Dios.

¹⁹ ¿Tú litalacasqui'n limápa'ksin tú maxqui'ca Moisés? Á'listán hui'lica huá'má' limápa'ksin é ú'tza' líca'tziyáuj quina'n lé'náuj cuenta. Huá'má' limápa'ksin ixmaclacasqui'nca xmán hasta a'cxni' milh Jesucristo tí í'xú'nátá'nat Abraham. Tzamá' í'xú'nátá'nat Abraham, ú'tza' tí Dios ixlichihuína'ní't xapúla a'cxni' tá'tlahualh talacáxtlahuan Abraham. Ángeles cá'pá'ksica natamástá' limápa'ksin. É maxqui'ca Moisés. Moisés cámaxqui'lh tachi'xcuhuí't israelitas.

²⁰ Dios já ixmaclacasqui'n tî namaktâya a'cxni' tâ'câxtlahualh Abraham a'ktin talacâxtlahuan. Ū'tza' câxtlahualh.

Lîmâpa'ksîn jâla câmaxquî' xasâsti' ixlatamatca'n tachi'xcuui't

²¹ Quit já icchihuina'mâ'lh palh lîmâpa'ksîn tâ'lâlihuani tû Dios mâlacnû expâlacata talacâxtlahuan. Palh ixmâstâ'ca cahuâlh a'ktin lîmâpa'ksîn tû tzê ixmâstâ'lh xasâsti' quilatamatca'n, chuntza' tzê ixquincâmâpânûni'n quincuentaca'n xmân expâlacata huâ'mâ' lîmâpa'ksîn. ²² Ixtachihuîn Dios huan ixlîpô'ktuca'n tachi'xcuui't talê'n cuenta. Ixpâlacata huâ'mâ' lîmâpa'ksîn, tasu'yu palh ixlîpô'ktuca'n talê'n cuenta ê ixlîpô'ktuca'n huâ'chi tachi'ni'n tî jâla talaktaxtu. Chuntza' tî talîpâhuan Jesucristo, xmân xlaca'n nata'a'kapûtaxtu.

²³ A'cxni' jâna'j ixâ'min Jesucristo, quina'n huâ'chi tachi'ni'n ixuani'tauj expâlacata quina'n jâla mâkentaxtûyâuj tû huan lîmâpa'ksîn. Huâ'chi tachi'ni'n ixuani'tauj ê jâla ixlaktaxtûyâuj hasta a'cxni' quincâtamâca'tzînîn chî na'a'ka't'ni'nî'ta'ntit Cristo ê chu châ'tin lîtaxtutit chî Cristo. ²⁴ Palh hui'xina'n tâ'talacxtimî'tit Cristo, chuntza' milîpô'ktuca'n hui'xina'n xmân chu châ'tin lîtaxtutit. Kêxtimtza' talalh israelitas ê tî já israelitas; kêxtimtza' tî huâ'chi xatastâ'maka ê tî já xatastâ'maka; kêxtimtza' talalh chî'xcuui'n ê puscan. ²⁵ Palh hui'xina'n tapa'ksîni'yâ'tit Cristo, hui'xina'n huâ'chi i'xû'nâta'natna' Abraham. Chuntza' nâ maclacasqui'nâuj lîmâpa'ksîn.

²⁶ Hui'xina'n a'ka't'ni'ta'ntit Jesucristo makapûtaxtûnu'n ê ū'tza' ixlacstîn Dios lihua'ntit. ²⁷ Milîpô'ktuca'n hui'xina'n tî a'kpaxni'ta'ntit ū'tza' lîtasu'yu palh a'ka't'ni'nî'ta'ntit Cristo ê chu châ'tin lîtaxtutit chî Cristo. ²⁸ Palh hui'xina'n tâ'talacxtimî'tit Cristo, chuntza' milîpô'ktuca'n hui'xina'n xmân chu châ'tin lîtaxtutit. Kêxtimtza' talalh israelitas ê tî já israelitas; kêxtimtza' tî huâ'chi xatastâ'maka ê tî já xatastâ'maka; kêxtimtza' talalh chî'xcuui'n ê puscan. ²⁹ Palh hui'xina'n tapa'ksîni'yâ'tit Cristo, hui'xina'n huâ'chi i'xû'nâta'natna' Abraham. Chuntza' nâ namaktîni'nâ'tit tû Dios mâlacnûni'nî't Abraham.

4

¹ Chuhua'j na'iccâhuaniyân tû huâ'chi lîtalaclhsaja. Châ'tin ka'huâ'cha a'cxni' jâna'j maktîni'n ixherencia, xla' jâlanaj mâpa'ksîni'n. Chuntza' xla' huâ'chicuc châ'tin tasâcua', masqui ū'tza' ixtêcu' nahuan. ² A'cxni' macsti'na'jcus tzamâ' ka'huâ'cha, â'makapitzîn tamak-taka'lha, ê câmacamaxquî'can ixlîpô'ktu tû ixla' nahuan hasta a'cxni' huâ'mâ' quilhtamacuj tû lihlcâna'nî't ixtâta'. ³ Nâ chuntza' quina'n. Xapûla quina'n jâna'j tzej ixca'tziyâuj tû ixla' Dios; huâ'chi lacstîn ixuani'ta'uj. Xapûla kexmatni'uj ixtahui'latca'n ê ixtamâsu'yunca'n tachi'xcuui't. ⁴ A'cxni' chilh tzamâ' quilhtamacuj tû ixlîlacsacni't Dios macamilh i'Ska'ta'. Xla' mâlacatuncuui'nîlh châ'tin puscât. Ê i'Ska'ta' Dios i'stâlani' ixtahui'latca'n israelitas. ⁵ Chuntza' xla' milh naquincâmakapûtaxtûyân expâlacata ixuî'lâna'uj ixtampîn nac lîmâpa'ksîn. Ū'tza' lîmilh i'Ska'ta' Dios ê chuntza' quina'n tzê ixlacstîn Dios nahuanâuj.

⁶ Dios macamilh Espîritu Santo na quilistacna'ca'n. Chuntza' tzê nahuaniyâuj Dios: "¡QuinTâta'ca'ni!" Ê chuntza' lîtasu'yu quina'n ixlacstîn Dios. ⁷ Chuhua'j quina'n jâtza' huâ'chi tasâcua'. Quina'n ixlacstîn Dios. Chuhua'j quina'n ixlacstîn Dios ê naquincâmamaxquî'yân quihereñciaca'n expâlacata Cristo.

Pablo cālî'a'katuyunli tî ixta'a'ka't'ni't

⁸ Xapûla a'cxni' jâna'j ixlakapasâ'tit Dios, hui'xina'n ixuî'lâ'na'ntit na ixlîmâpa'ksîn tî já diosnu'. ⁹ Chuhua'j hui'xina'n lakapasâ'tittza' Dios, ê Dios nâ cälakapasântza'. Hui'xina'n lakapasâ'tit Dios, ê ¿chî lîtlahua'cu'tumpala'yâ'tit mintahui'latca'n? Mintahui'latca'n jâla caticâmaktâyan ê já tû ixlîmacua. ¿Ê chî nalîstâlani'pala'yâ'tit? ¹⁰ Hui'xina'n maclacapini'yâ'tit makapitzîn quilhtamacuj ê mâlhcuyu' ê câ'ta. Ê nâ tlahua'yâ'tit â'makapitzîn câ'tani'. ¹¹ Quit icjicua'n palhâsâ' chu tlakaj icscujli na mimpunanca'n.

¹² Tâ'timîn, iccâsqui'ni'yân calîtaxtutit chuntza' chî quit. Masqui quit châ'tin israelita, jâtza' icstâlani' ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n tî já israelitas ja ixlacasqui'nca nalîtcuyâ'tit tlahua'yâ'tit ixtahui'latca'n israelitas. Hui'xina'n já tû quilâtlahuani'ni'tauj tû já tze. ¹³ Hui'xina'n ca'tziyâ'tit xa'iclîta'jatlatmâ'lh ê ū'tza' iccâlîmâsu'yuni'n xapûla xatze tachihuîn ixla' Jesucristo. ¹⁴ Hui'xina'n já quilâlakmaka'uj ê masqui já lîlaktzî'ncu'tu xa'icuanî't expâlacata xa'icta'jatlatla. Quilâlîmaktîni'uj huâ'chi châ'tin ângel tî Dios macamilh ê huâ'chi chî Jesucristo. ¹⁵ ¿Ê já lacapâstacâ'tit hui'xina'n chî ixpâxuhua'yâ'tit a'cxni' xa'iccâtâ'huilachâ'n? ¿Chî câ'a'kspulani'ta'n hui'xina'n? Quit icuan palh tzê cahuâlh hui'xina'n ixmâxtutit milakastapunca'n ê ixquilâmaxquî'uj. ¹⁶ Chuhua'j hui'xina'n quilâlaktzî'nâuj huâ'chi mintâ'lâquichlaktzi'ca'n expâlacata quit iccâhuaniyân tû ixlîcâna'. ¿Tû expâlacata quilâlaktzî'nâuj chuntza'?

¹⁷ Tzamâ' chî'xcuui'n tî cätlahuacu'tunân ixamigoca'n, tasu'yu palh xlaca'n cätamaktâyacu'tunân. Já ixlîcâna'. Xlaca'n xmân cätamâxtumlicu'tunân. Chuntza' hui'xina'n xmân ū'tunu'n nacälakachi'xcuui'yâ'tit. ¹⁸ Tze palh â'makapitzîn cätlahuacu'tunân ixamigoca'n hui'xina'n a'cxni' iccâtâ'huilân ê a'cxni' já icui'lacha'. Xmân ixlîcâna' cacätamaktâyân.

19 Quilacstín, cá'tziyáuj chí chā'tin puscāt pātini'n a'cxni' tahuí'la í'ska'ta'. Nā chuntza' icpātini'mā'lh hasta já natasu'yu hui'xina'n nalatahui'layá'tit chí ti taxexmatni' Cristo. 20 Tze cahuálh palh xa'iccātā'tahuí'lacha'n hui'xina'n, ē xtum xa'iccātā'chihuina'n. Quit iccālitamakchuyimā'n hui'xina'n.

Pablo lichihuina'ni Agar ē Sara

21 Hui'xina'n mākentaxtūcu'tunā'tit līmāpa'ksin tū Dios maxquí'lh Moisés. Chuhua' caquiláhuaniuj huā'mā': ¿Chí já lixexmatā'tit tū huan ixtachihuín Dios já tatzo'kni' līmāpa'ksin? 22 Ixtachihuín Dios huan Abraham ixcāka'lhí chā'tu' ixcamana'. Chā'tin ka'hua'cha Agar ixuanican ixtzī'. Tzamā' puscāt xatastā'maka ixuaní't. Ā'chā'tin ka'hua'cha huampala já xatastā'maka ixtzī' ixuaní't. 23 Í'ska'ta' Agar lacatuncuhuí'lh chu hua'chí chí talacatuncuhuí' ā'makapitzin lacstín. Já chuntza' ā'chā'tin. A'cxni' lacatuncuhuí'lh í'ska'ta' huā'mā' puscāt tí já xatastā'maka ixuaní't, chuntza' Dios līmākentaxtūlh tí ixuaní't. Ū'tza' tū Dios ixmālacnūnī't. 24 Huā'mā' hua'chí a'ktin lilaktzī'ntēn. Huā'mā' chā'tu' puscan xlaca'n hua'chí a'ktu' talacāxtlahuan ixtahuani't. Huā'mā' xatastā'maka tí ixtacuhūini' Agar, xla' ū'tza' hua'chí a'ktin talacāxtlahuan tū cāxtlahuaca nac sipej tū huanican Sinaí. A'ntza' nac Sinaí maxquí'ca Moisés huā'mā' līmāpa'ksin. Tí talipāhuan līmāpa'ksin, xlaca'n hua'chí ixlacstín Agar, ixpālacata xlaca'n já ixa'cstuca'n tatapa'ksí. 25 Agar lītaxtu Sinaí tū huí'lh nac Arabia. Nā Agar hua'chí Jerusalén. Xlaca'n tí tatapa'ksí nac Jerusalén, ná xlaca'n talipāhuan līmāpa'ksin. Nā xlaca'n já ixtalaktaxtuní't. 26 Já chuntza' tzamā' Jerusalén xala' nac a'kapūn. Quina'n tapa'ksiyāuj nac tzamā' Jerusalén. Ē quina'n lilaktaxtuní'tauj. 27 Ixtachihuín Dios huan:

Capāxuhualh huā'mā' puscāt tí jāna'j ka'lhí í'ska'ta'.

Calita'salh cá'tapāxuhuan tí jāna'j mālacatuncuhuí'ní chā'tin ska'ta'.

Capāxuhualh ixpālacata xla'.

Masqui makxtekca, ā'chulā' nacāka'lhí ixlacstín ē já ū'tza' tí ka'lhí ixkōlu'.

28 Dios mākentaxtūlh tū ixuaní't. Ū'tza' lilacatuncuhuí'lh Isaac. Nā quina'n, tā'timín, lītaxtūj ixlacstín Dios, ixpālacata Dios mākentaxtūlh tū huanli. 29 Tzamā' quilhtamacuj, ka'hua'cha tí lacatuncuhuí'lh chuntza' chí ā'makapitzin, xla' ixlakapala ska'ta' tí lacatuncuhuí'lh ixpālacata Espíritu Santo. Chuntza' a'kspulamā'lh chuhua'j. Quincātalakapalayān quina'n tí lika'lhíyāuj xasāsti' quilatamatca'n ixlīmāpa'ksin Espíritu Santo. 30 Ca'tziyāuj tū huan ixtachihuín Dios: "Catlakamā'capi tzamā' puscāt tí xatastā'maka ē ná ixka'hua'cha. Ixka'hua'cha xatastā'maka jāla catitā'tapitzil herencia tí já xatastā'maka. Xmān ixka'hua'cha huā'mā' puscāt tí já xatastā'maka, ū'tza' naktini'n herencia." 31 Chuntza' tā'timín, quina'n já hua'chí ixlacstín huā'mā' puscāt xatastā'maka. Quina'n hua'chí ixlacstín puscāt tí já xatastā'maka.

5

Tí talipāhuan Cristo jātza' talipāhuan līmāpa'ksin

1 Chuhua'j quina'n xalactaxtuní'n ixpālacata tū tlhualh Cristo. Chuntza' já catixla-juana'ntit. Jātza' xatastā'maka tilapala'yā'tit.

2 Cuenta catlahua'tit tū iccāhuaniyān quit, Pablo. Palh hui'xina'n natamakxtekā'tit nacātachucuyān ē ū'tza' nalipāhuaní'tit, chuntza' hua'chí já tū līmacuan tū tlhualh Cristo. 3 Iccāhuanipalayān: Catīxcuhualh tí lacasqui'n nachu'cucan, xla' ū'tza' līcuesa namākentaxtūkō' ixlipō'ktu tū huan ixlīmāpa'ksin Dios. 4 Makapitzin chí hui'xina'n tlahuacu'tunā'tit tū huan huā'mā' līmāpa'ksin, ixpālacata puhua'nā'tit chuntza' nacāmpānūni'yān mientecacā'n. Palh chuntza' tlahua'yā'tit, taxtumlīni'nī'ta'ntit Cristo ē makxteknī'ta'ntit ixtalakalhu'mān Dios. 5 Espíritu Santo quincāmāca'tzīnín chí Dios quincāmāpānūni'nī'ta'n quincuentaca'n, ixpālacata līpāhuanūj Jesucristo. 6 Palh tapa'ksini'yāuj Jesucristo, já tū līmacuan palh naquincātachucuyān ó jalh já naquincātachucuyān. Tū ixlacasqui'nca nalipāhuanūj Jesucristo. Ē ū'tza' nalīlīpāxqui'yāuj.

7 Hui'xina'n tzej ixtlā'hua'mpā'na'ntit na ixtej Dios. Iccāli'a'cnīyān hui'xina'n chí tamakxtektit cātāmāmakchuyīn. Jātza' tzej kexpa'ni'yā'tit xatze tachihuín tí ixlicāna'. 8 Huā'mā' tū xlaca'n cātāmāsu'yuni'n, já ixla' Dios. Dios ū'tza' tí cālacacni'ta'n. 9 Xlaca'n tí cātāmāmakchuyimā'n, xlaca'n hua'chí levadura. Ca'tziyāuj macsti'na'j levadura māxcu'tūkō' ixlipō'ktu tasquit. 10 Quina'n lacxtim a'ka'tiyāuj Māpa'ksini' Jesucristo. Ū'tza' quit iclica'tzī hui'xina'n ā'chulā' nalacapāstacā'tit chuntza' chí iclacapāstaca quit. Tí cātāmāmakchuyimā'n, xlaca'n nataxokoni' Dios, ē catīxcuxtihuālh.

11 Quit, tā'timín, palh cahuálh xa'iccāmāsu'yuni'n ixlacasqui'nca nachu'cucan, chuntza' já ixquimputzastālani'ca. Xlaca'n tasitzi' ixpālacata quit icmāsu'yu xmān Cristo nīlh nac cruz ē chuntza' xokolh quincuentaca'n. 12 Tí cātāmāmakchuyītlā' huanān hui'xina'n ixpālacata lāchu'cucan, quit iclacasqui'n xlaca'n cacātatpānūni'kō'n.

¹³ Dios cālacsacni' hui'xina'n, tā'timīn, ē chuntza' lilactaxtutit hui'xina'n. Masqui xalac-taxtuni'n hui'xina'n, jā tze palh natlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Xatze calāpāxqui'tit ē chuntza' tzē nalāmaktāya'yā'tit. ¹⁴ A'nan a'ktin līmāpa'ksīn tū huan: "Nacāpāxqui'ya' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxqui'ca'na' mina'cstu." Tī takexmatni' huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tamākentaxtū ixlīpō'ktu tū tatzo'kni' nac līmāpa'ksīn. ¹⁵ Palh hui'xina'n lālacatqui'yā'tit ē lālista'lani'yā'tit, cuenta catlahua'tit jā nalāmālaksputūyā'tit hui'xina'n.

Espíritu Santo quincāmāsu'yuni'yān chī natalā'kchokoyāuj

¹⁶ Tū iccāhuanimā'n ū'tza' huā'mā': Ē calatā'kchokotit chuntza' chī Espiritu Santo cāmāsu'yuni'yān. Chuntza' jātza' catitlahua'tit mintalacapāstacni'ca'n tū jā tze. ¹⁷ Tū jā tze quintalacapāstacni'ca'n ū'tza' ixtā'lāquichlaktzi' Espiritu Santo. Ē Espiritu Santo nā ixtā'lāquichlaktzi' tū jā tze. Chī a'ktu' tā'lāquichlaktzi'n. Ē ū'tza' jāla litlahua'yā'tit tū lacasqui'nā'tit. ¹⁸ Palh hui'xina'n nakexpa'tni'yā'tit Espiritu Santo, jātza' caticāmāpa'ksīn tū xapūla līmāpa'ksīn.

¹⁹ Ca'tziyāuj chī jā tze tū tatlahua tachi'xcuhuī't tī jā takexmatni' Dios. Xlaca'n taputza ixtā'lāpāxqui'nca'n. Pō'ktu jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Xlaca'n jā a'cxuncuhui' taca'tzi. ²⁰ Xlaca'n talaktaquilhpūta ídolos ē taxantilhīni'n. Xlaca'n talāquichlaktzi'n ē talālīsītzī'ni' ē talālakca'tzani'. Palaj tunca tasītzī'. Xmān ixa'cstuca'n cālīpāhuanca'n. Ē ixa'cstuca'n talāmāxtumli. ²¹ Xalīlactampi'lhīn. Tamaknīni'n, ē taka'chī, ē talīlakastāna'n tū jā tze. Ā'chulā' catūhuālh tatlahuapala. Chī xa'iccāhuaniyān xapūla, chuntza' iccāhuanipalayān: tī chuntza' tatlahua jāla catitatanūlh jā Dios māpa'ksīni'n.

²² Jā chuntza' ixlīlatca'n tī takexmatni' Espiritu Santo. Espiritu Santo cāmaktāya. Chuntza' xlaca'n tapāxqui' ā'makapitzīn ē taka'lhī tapāxuhuān. Ca'cs tahui'lāna'lh. Talīpātī ā'makapitzīn. Tze taca'tzi. Jā lactampi'lhīni'n. Tamākentaxtū tū tahanan. ²³ Xlaca'n jā ka'tla' tamakca'tzi. Tzē a'cstu tatapa'ksī. Jā tū a'ktin līmāpa'ksīn tū nahuan jā catitlahuaca chuntza'. ²⁴ Tī tatapa'ksīni' Cristo, xlaca'n jātza' tatamakxteka nacāmāpa'ksī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā xatze. Hua'chī tamaknīlh ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze, chuntza' chī xtokohua'ca'can chā'tin nac cruz. ²⁵ Espiritu Santo quincāmāxqui'n xasāstī quilatamataca'n. Ū'tza' ixlacasqui'nca nakexmatni'yāuj ē natalā'kchokoyāuj chuntza' chī quincāmāsu'yuni'yān Espiritu Santo.

²⁶ Jā ka'tla' catimakca'tziuj ē jā caticātā'lāhuaniuj ē jā cacālakca'tzanāni'uj ā'makapitzīn.

6

Ixlacasqui'nca nalāmaktāya'yā'tit

¹ Tā'timīn, palh chā'tin laktzi'nca'n tlahuamā'lh catūhuālh tū jā tze, hui'xina'n tī latlā'hua'nā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n, camaktāya'tit ē chuntza' nacāxla. Jā ka'tla' tilimakca'tziyā'tit ā'cxni' namaktāya'yā'tit. Cacuentatlahua'tit hui'xina'n jā tītamakahuasā'ti nā hui'xina'n. ² Calāmaktāya'tit natāyani'yā'tit. Chuntza' namākentaxtūyā'tit tū ixlīmāpa'ksīn Cristo.

³ Palh chā'tin lacpuhuan xla' ā'chulā' xatze ē jā ā'makapitzīn ē palh jā ixlicāna', xla' ixlīmān ta'a'kskāhui'mā'lh. ⁴ Chā'tunu' nalacapāstaca palh tzej latlā'huana o jā tzej. Palh ū'tza' u'cxca'tzi tzej latlā'huana, xla' līpāxuhua natahui'la. Jā ixlacasqui'nca cuenta natlahua palh xla' ā'chulā' xatze o palh ā'chā'tin ā'chulā' xatze. ⁵ Chā'tunu' natalē'n ixtacu'ca'ca'n. Natakeltīni'n ixpālacata chī talīlatlā'huana.

⁶ Tī cāmāsu'yuni'can ixtachihuīn Dios, xlaca'n natamaxqui' macsti'na'j tī tamāsu'yu ixtachi-huīn Dios.

⁷ Hui'xina'n jā cata'a'kskāhui'tit mina'cstuca'n. Dios, jā tī chā'tin catiskāhui'lh. Tū Dios nahuan, ū'tza' nala. Ca'tziyāuj tū nacha'n chā'tin chī'xcu', ū'tza' namakala. ⁸ Palh chā'tin tlahuatlā'huana tū jā tze ixtalacapāstacni', xla' ū'tza' namakala līnīn. Palh chā'tin tlahua ixtalacasqui'nīn Espiritu Santo, xla' naka'lhī xasāstī ixlamatat tū jā catīlakspūtlī. ⁹ Jā catlakua'ni'uj tlahuayāuj tū xatze. Palh quina'n jā namakxtekāuj natlahuayāuj tū xatze, tzej namakalayāuj a'cxni' namin tzamā' quilhtamacuj tū līlacsacani't. ¹⁰ Ū'tza' nacālītlahuani'yāuj ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't tū tze, pō'ktu quilhtamacuj a'cxni' tzē tlahuayāuj. Ā'chulā' nacātlahuani'yāuj tū tze tā'timīn tī ta'a'ka't'ni' Dios.

Pablo māstā'lh talacapāstacni'

¹¹ Calaktzi'ntit chī ixlīlaka'tla' letras iccātzo'knuni'mā'n. Māni' quimacan iclītzo'kmā'lh. ¹² Xlaca'n tī tzej tatasu'yucu'tun na ixlacafīnca'n tachi'xcuhuī't, ē ū'tunu'n tī līcuessa tahuan nacātachu'cuyān. Chuntza' tatlahua ixpālacata jā talacasqui'n nacāputzastālāni'can. Jā tapātīni'ncu'tun chī tapātīni'n tī ta'a'ka'i' palh xmān Cristo tzē makapūtaxtūnu'n, ixpālacata xla' nīlh nac cruz. ¹³ Ū'tunu'n tī cāchu'cucanī't, xlaca'n jā tamākentaxtūkō' ixlīpō'ktu līmāpa'ksīn tū Dios maxqui'lh Moisés. Xlaca'n talacasqui'n hui'xina'n cacātachu'cun. Chuntza' xlaca'n tzē ka'tla' natalīmakca'tzi mimpālacataca'n hui'xina'n cātachu'cuni'ta'n. ¹⁴ Quit jā ka'tla' iclīmakca'tzīcu'tun nūn tū; xmān icmāsu'yucu'tun chī līnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac

cruz. Ictapa'ksīni' Cristo; quit jātza' quimāpa'ksī tū xala' nac cā'quiltamacuj. Huā'mā' cā'quiltamacuj jātza' quincuenta. ¹⁵ Tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús, chuntza' lacxtim palh chu'cucan o palh jā chu'cucan. Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': Naka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁶ Chuhua'j ixlipō'ktuca'n tī talatlā'huan chuntza' chī tzamā' talacapāstacni', ē nā ixlipō'ktuca'n ixtachi'xcuhūi't Dios, cacālakalhu'manli Dios, ē cacāmakapāxūilh na ixlīstacna'ca'n.

¹⁷ Chuhua'j jātza' chā'tin caquimāmakchuyīlh. A'ntza' jā ictakāhuī'nī't ū'tza' lītasu'yu quit ictapa'ksīni' Māpa'ksīni' Jesús.

¹⁸ Tā'timīn, milipō'ktuca'n hui'xina'n cacāsicua'lanātlahuakō'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

Efesios

Pablo cāmacā'ni'lh saludos tī ixta'a'ka'ī

¹ Quit, Pablo, ic'tzo'ka huā'mā' carta. Quit ixapóstel Jesucristo, ixpālacata ū'tza' huā'mā' ix-talacasqui'nin Dios. Quit iccā'tzo'knuni'mā'n hui'xina'n tī xalanī'n nac Efeso tī tapa'ksīni'yā'it Dios ē a'ka'ī'ni'yā'tit Cristo Jesús. ² Cacā'tasicua'lanātlahuān Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Tzej calatapā'tit.

Dios quincāsīcua'lanātlahuayān ixpālacata Jesucristo

³ Camaxqui'uj tapāxcatca'tzin Dios, ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Xla' quincāsīcua'lanātlahuāni'ta'n. Quincāmaxqui'nī'ta'n kempālhūhua' tasicua'lanātlahuān tū xala' nac a'kapūn. Quincātlahuāni'nī'ta'n huā'mā' ixpālacata tapa'ksīni'yā'uj Cristo. ⁴ A'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj, Dios ixquincācalsacni'ta'n quina'n tī tapa'ksīni'yā'uj Cristo. Quincācalsacni' ixpālacata quincātlahuacu'tunni' xalactze, ixpālacata xla' ixlacasqui'n jā tū na'a'nan catūhuālh tū tzē naquincātalīmālcasu'yuyān na ixlacatīn Dios. ⁵ Dios quincāpāxqui'yān, ē chuntza' xapūla puhuanli naquincātlahuayān ixlacstīn ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' ixtalacasqui'nīn. ⁶ Ū'tza' nalīmāka'tlī'yā'uj Dios ixpālacata xla' pāxqui'nīn. Quincātlahuāni'nī'ta'n tzamā' talakalhu'mān ixpālacata Jesucristo ī'Ska'ta', tī Dios pāxqui'. ⁷ Cristo nīlh ē chuntza' quincālimakapūtaxtūn. Nā Dios quincāmā'tza'nkēna'ni'tza' quincuentca'n. Dios quincātlahuāni'n huā'mā' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ⁸ Dios lakalhu'manīni'n, ē chuntza' xla' quincāmā'kexmatīn tū ixlīcāna' ē tzej quincāmā'lacapāstaqui'yān. ⁹ Xapūla xmān Dios tzē'k ixca'tzī tū ixpuhuan naquincātlahuāni'yān. Chuhua'j quincāmā'ca'tzīnīnī'ta'n. ¹⁰ Huā'mā' tū Dios puhuanli, ū'tza' huā'mā': A'cxni' namin quilhtamacuj tū Dios lhcāni't, xla' namacamaxqui' Cristo ixlīpō'ktu tū a'nān nac a'kapūn ē ixlīpō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj. Cristo nacāmāpa'ksikō' ixlīpō'ktu.

¹¹ Dios tlahuakō' ixlīpō'ktu chuntza' chī ixtalacasqui'nīn. Xla' quincācalsacni' ixpālacata ixtachi'xcuhuī't quincātlahuacu'tunni'. ¹² Chuntza' māka'tlī'can Dios quimpālacataca'n quina'n tī xapūla ica'ka'ī'ni'uj Cristo. ¹³ Nā hui'xina'n tī jā israelitas nā a'ka'ī'ni'tit Cristo a'cxni' kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlīcāna'. Ixpālacata huā'mā' xatze tachihuīn, hui'xina'n cātalīmākapūtaxtūn. A'cxni' hui'xina'n a'ka'ī'tit, Dios cāmaxqui'n Espīritu Santo, chuntza' chī ixmālacnūnī't. Huā'mā' limāsu'yu Dios chuntza' nacāmākapūtaxtūkō'yān. ¹⁴ Ka'lhīyā'ujtza' Espīritu Santo. Ū'tza' līca'tzīyā'uj namaktīni'nāuj tū Dios nacāmāxqui' ixtachi'xcuhuī't, chuntza' chī ixuanī't xla'. Nā ixpālacata Espīritu Santo līca'tzīyā'uj ixlīcāna' Dios naquincāmākapūtaxtūkō'yān quina'n tī tapa'ksīni'yā'uj xla'. Ū'tza' nalīmāka'tlī'yā'uj Dios.

Pablo squi'ni'lh Dios ixpālacataca'n tī ixta'a'ka'ī

¹⁵ Quihuanicani'ttza' chī a'ka'ī'ni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios. ¹⁶ Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iclīmāxqui' tapāxcatca'tzin Dios mimpālacataca'n, ē ic'tlahua oración mimpālacataca'n. ¹⁷ Icsqui'ni' Dios mimpālacataca'n. Xla' ū'tza' quinTāta'ca'n ē ka'lhī limāpa'ksīn. Nā xla' ixDios quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Icsqui'ni' cacāmāxqui'n talacapāstacni' tū ixta' Dios ē chī a'chulā' nalakapasā'tit Dios. ¹⁸ Nā icsqui'ni' Dios cacāmāxqui'n talacapāstacni' ixpālacata tū ka'lhīpā'na'ntit ē ixpālacata xaka'tla' herencia tū naquincāmāxqui'yān quina'n tī tapa'ksīni'yā'uj Dios. ¹⁹ Nā cacāmā'kexmatīn hui'xina'n palh Dios ka'lhī lhūhua' limāpa'ksīn. Chuntza' tzē naquincātlahuāni'yān lhūhua' quina'n tī lipāhuānāuj Dios. ²⁰ Dios māsu'yulh ixlīmāpa'ksīn a'cxni' mālacastālcuanānīlh Cristo ē lē'lh nac a'kapūn ē hui'līlh na ixpekxtūcāna'j. ²¹ Dios maxqui'lh lhūhua' limāpa'ksīn Cristo. Cristo cāmāpa'ksikō' ixlīpō'ktuca'n māpa'ksīni'nīn ē ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzn tī taka'lhī limāpa'ksīn na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn. Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tī ka'lhī limāpa'ksīn chī Cristo. Jā catī'a'nalh tī naka'lhī limāpa'ksīn chī xla'. ²² Dios maxqui'lh ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Ū'tza' namāpa'ksikō' ixlīpō'ktu tū a'nān. Ē nā maxqui'lh limāpa'ksīn nacāmāpa'ksī ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'. ²³ Tī ta'a'ka'ī', xlaca'n chī ixmacni' Cristo. Xla' cātā'lahuī'lh xlaca'n. Xla' huī'lh na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj ē nac a'kapūn.

2

Dios quincāmākapūtaxtūyān ixpālacata xla' pāxqui'nīn

¹ Dios cāmaxqui'nī'ta'n xasāsti' milatamatca'n. Xapūla hui'xina'n hua'chi nīnī'n ixua'nī'ta'ntit, ixpālacata jā ixkexpa'tni'yā'tit Dios ē ixpālacata ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ² Xapūla hui'xina'n ixtlatā'hua'nā'tit hua'chi xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Ixkexpa'tni'yā'tit skāhu'ni'. Xla' ū'tza' xapuxcu' xlipacs limāpa'ksīn tū jā tze, ē espīritu tī cāmātlahuī tū

já tze xlac'a'n tì já takexmatni'cu'tun Dios. ³ Nā chuntza' quina'n xapūla ixtlahuayāuj chī xlac'a'n tì já takexmatni'cu'tun Dios. Ixtlahuayāuj tū já tze xmān chī quina'n ixlacasqui'nāuj. Ixtlahuayāuj chuntza' chī já tze quintalacapāstacni'ca'n ē chuntza' chī ixlacasqui'n quimacni'ca'n. Dios nacāmākapātīnīnkō' ixlīpō'ktuca'n tì tatlahua tū já tze. ⁴ Nā chuntza' ixquincā'a'kspulan quina'n. ⁵ Dios quincālakalhu'manni' ixpālacata quincāpāxqui'yān. ⁶ Ē ū'tza' já quinticātalīmakapātīnīn. ⁷ Masquī hua'chī xanīn ixuanī'ta'uj ixpālacata quincuentaca'n, Dios quincāmāxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chuntza' chī maxqui'lh ixlatamat Cristo a'cxni' mālācastālancuanīlh. Dios nā chuntza' quincāmākapūtāxtūn quina'n ixpālacata ixtalākalhu'mān. ⁸ Dios mālācastālancuanīlh Cristo, ē nā quina'n naquincāmālacastālancuanīyān. ⁹ Ē chuntza' natā'tahui'layāuj Cristo nac a'kapūn. ¹⁰ Ū'tza' huā'mā' tlhualh Dios ixpālacata māsu'yucu'tunli pō'ktu quīlhtamacuj chī xla' pāxqui'nīn. Ū'tza' huā'mā' māsu'yulh a'cxni' macamīlh Cristo Jesús nanī quimpālācataca'n. ¹¹ Hui'xina'n līpāhua'nā'tit Jesucristo, ē chuntza' Dios cāmākapūtāxtūn hui'xina'n xmān ixpālacata cālākalhu'manān. Já tū tlhualh tū hui'xina'n. Xmān Dios tū cāmākapūtāxtūn. Hua'chī a'ktin talakalhu'mān tū Dios cāmāxqui'n. ¹² Tū lī'a'kapūtāxtucan, xla' hua'chī a'ktin talakalhu'mān. Jála lītlajacan. Chuntza' já tī tī tzē ka'tla' nālīmakca'tzī tū lī'a'kapūtāxtucan. ¹³ Dios quincātlahuani'ta'n chu chā'tin chī Cristo, ē quincāmāxqui'nī'ta'n xasāsti' quilatamatca'n, ixpālacata lacasqui'n natlahuayāuj tū tze. Dios xapūla quincālīhui'līn xalactze natatā'kchokoyāuj chī līlācatejtin.

Talacāxtlahuan

¹¹ Calacapāstactit, hui'xina'n tī já israelitas, chī ixuanī'ta'ntit xapūla. Israelitas cātāmāpācuhūn tachi'xcuhui't tī já cātachu'cunī'ta'n. Xlac'a'n tatachu'cu na ixmacni'ca'n tī chī'xcuhui'n ixpālacata natamāsu'yu tatapa'ksīni'tza' Dios. Ixlīmānca'n cāhuānicān chī'xcuhui'n tī cāchu'cucanī't. ¹² Xapūla hui'xina'n jā ixtapa'ksīni'yā'tit Cristo. Xmān israelitas tī ixtachi'xcuhui't Dios ixtahuani't. Xmān israelitas Dios ixcāmāca'tzīnī xapūla talacāxtlahuan. Xmān xlac'a'n ixcāmāca'tzīnī Dios nacāmāxqui' a'ktin talakalhu'mān. Hui'xina'n jā israelitas, ē ū'tza' já līmak'tīnī'ntit huā'mā'. Hui'xina'n ixlātlā'hua'nā'tit nac cā'quīlhtamacuj. Já ixca'tzīyā'tit palh Dios tzē ixcāmākapūtāxtūn. Já ixlakapasā'tit Dios. ¹³ Xapūla makat ixlātlā'hua'nā'tit na ixlacatīn Dios. Chuhua'j laktalacatzuna'jīnī'ta'ntit Dios ixpālacata Cristo Jesús tī nīnī't quimpālācataca'n. ¹⁴ Nā Cristo cāmāko'xamixīnī't israelitas ē nā tī jā israelitas. Chu chā'tin cālīmāxtulh. Cristo cālācāxtlahualh. ¹⁵ Cristo nīlh quimpālācataca'n, ē chuntza' līlactlahualh ixtahuī'lataca'n israelitas ixpālacata jā chuntza' lī'a'kapūtāxtucan. Xmān Cristo tze makapūtāxtūnu'n. Chuntza' jā'tza' tatā'lāquīlhlaktzīn israelitas ē tī jā israelitas. Kempātu' tachi'xcuhui't ixlani't. Cristo chā'tin cālīmāxtulh. ¹⁶ Chu chā'tin cātlahualh israelitas ē tī jā israelitas. Cristo nīlh nac cruz, ē chuntza' cālīlacāxtlahualh Dios ē tachi'xcuhui't.

¹⁷ Cristo mīlh ē māca'tzīnīnī'lh chī ca'cs natahui'lācan. Chuntza' cāmāca'tzīnīlh israelitas tī ixtalakapasatza' Dios. Nā cāmāca'tzīnīlh xlac'a'n tī jā israelitas, tī jāna'j ixtalakapasa Dios. ¹⁸ Ixpālacata tū tlhualh Cristo, quīlīpō'ktuca'n quina'n, tī israelitas ē tī jā israelitas, chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios quīnTāta'ca'n, ixpālacata Espīritu Santo tī quincāmāktāyamā'n. ¹⁹ Hui'xina'n tī jā israelitas, hua'chī makatīyātīn ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j tapa'ksīni'yā'tit Dios ē kēxtim cātā'lanī'ta'ntit israelitas tī ta'a'ka'tī. Nā hui'xina'n ixlacstīntza' Dios. ²⁰ Dios tlhualh hua'chī a'ktin templo. Hui'xina'n hua'chī chīhuixnī' tū lītapācna'ncan. Apōstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios, xlac'a'n hua'chī cimientō. Jesucristo hua'chī chīhuix tū līmātzucan cimientō. ²¹ Ixpālacata Cristo, tzamā' templo stactēlh. Ixlīpō'ktu chīhuix tzej cāhui'līcanī't tū nala a'ktin templo tū ixlā' Māpa'ksīni' Dios ē pō'ktu tze. ²² Hui'xina'n ē quīlīpō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo, quina'n hua'chī ixtemplo Dios, ixpālacata Espīritu Santo quincā'tā'huī'lan.

3

Pablo macāmāxqui'ca nacāmāsu'yuni' tī jā israelitas

¹ Quit, Pablo, ictā'scuja Cristo Jesús, ē ictachi'nī't ixpālacata iccāmāsu'yuni'yān ixtachi'huīn Dios hui'xina'n tī jā israelitas. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit Dios pāxqui'nīn ē chuntza' quimācāmāxqui'nī't na'iccāmāsu'yuni'yān xatze tachi'huīn hui'xina'n tī jā israelitas. ³ Huā'mā' quimāca'tzīnīlh Dios masqui xapūla jā ixca'tzīcan huā'mā'. Macsti'na'j huā'mā' iccātzo'knuni'nī'ta'ntza' hui'xina'n. ⁴ A'cxnī' nalīkelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n, naca'tzīyā'tit icca'tzī'tza' tū jā ixca'tzīcan xapūla ixpālacata Cristo. ⁵ Tachi'xcuhui't tī ixtahuī'lāna'lh xapūla, xlac'a'n jā ixtaca'tzī huā'mā' tū Dios ixcātlahuani'lh tī jā israelitas. Chuhua'j Espīritu Santo cāmāca'tzīnīnī't apōstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. ⁶ Cāmāca'tzīnīnī't chu chā'tin tī ta'a'ka'tī, israelitas ē tī jā israelitas. Ixlīpō'ktuca'n talītaxtunī't ixtachi'xcuhui't

Dios. Ixlipō'ktuca'n Dios nacāsicua'lanātlahua. Lacxtim natamaktīni'n tū Dios mālacnūni't ixpālacata xatze tachihuīn ixla' Cristo Jesús.

⁷ Dios quincālakalhu'manān. Xla' ka'lhī līmāpa'ksīn, ē quimacamaxquī'lh na'icmāsu'lyu huā'mā' xatze tachihuīn. ⁸ Chuntza' Dios quimacamaxquī'lh, masqui quit ā'chulā' xamacsti'naj' ē jā ā'makapitzīn tī tapa'ksīni'yāuj Dios. Dios quimacamaxquī'lh na'iccāmāsu'yuni' tī jā israelitas chī Cristo tze tlahua ixlipō'ktu tū jāla ca'tzīkō'can ē ā'chulā' lihua'ca'lh tze tlahua. ⁹ Quimacamaxquī'lh na'iccāmāca'tzīni ixlipō'ktuca'n tū Dios puhuanī't. Xapūla xmān Dios ixlīmān ixca'tzī huā'mā' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quihltamacuj. Dios, ū'tza' cātlahuakō'lh ixlipō'ktu. ¹⁰ Chuhua'j āngeles tī taka'lhī līmāpa'ksīn nac a'kapūn, xla'ca'n nataca'tzī chī Dios cāmākapūtāxtū kelhalhūhua' tachi'xcuui't ē cālimāxtulh ixtachi'xcuui't. Chuntza' āngeles natalīca'tzī Dios ka'lhī lhūhua' talacapāstacni'. ¹¹ Dios ixca'tzītza' xapūla quihltamacuj chī nacālimākapūtāxtū tachi'xcuui't. Chuntza' tlahuah ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹² Quina'n līpāhuanāuj Ixucristo, ē chuntza' tze nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē jā namāxana'nāuj. ¹³ Chuntza' quit ixcasquī'n jā tī lakachipini'yā't hui'xina'n masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n. Chuntza' nacātalīlakachi'xcuui'yān.

Cristo quincāpāxquī'yān

¹⁴ Chuntza' quit ictatzokostani' Dios ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlipō'ktuca'n tī tahuī'lāna'lh nac cā'quihltamacuj ē nac a'kapūn. ¹⁶ Icsquī'ni' Dios cacāmātlī'hui'clhni' Espīritu Santo. Huā'mā' Dios tze natlahua ixpālacata xla' ka'lhī lītlī'hui'qui. ¹⁷ Nā icsquī'ni' Dios cacātā'latā'kchokon Cristo ixpālacata līpāhua'nā'tit xla'. Nā icsquī'ni' Dios cacāmāktāyan nacāpāxquī'yā't ā'makapitzīn. ¹⁸ Nā icsquī'ni' Dios hui'xina'n naca'tzīyā'tit chī Cristo quincāpāxquī'yān. Cataca'tzīlh huā'mā' ixlipō'ktuca'n tī tatapa'ksīni' Dios. ¹⁹ Icsquī'n hui'xina'n nakexpa'tā'tit chī Cristo quincāpāxquī'yān, masqui jā tī chā'tin tī tze ca'tzīkō'. Chuntza' lactze nalixtuyā'tit chī Dios lacasquī'n.

²⁰ Dios tze natlahua lhūhua' quimpālacataca'n. Jā ca'tzīyāuj chī nasquī'nāuj ixlipō'ktu tū Dios tze naquincātlahuani'yān ē jāla lacapāstacāuj ixlipō'ktu tū Dios tze naquincātlahuani'yān, ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn scuja na quīlīstacna'ca'n. ²¹ Jā maktin catsiputlī chī namakapāxulcan Dios ixpālacata Jesucristo ē quimpālacataca'n quīlipō'ktuca'n tī tapa'ksīni'yāuj Cristo Jesús. Amén.

4

Espīritu Santo chu chā'tin quincālimāxtuni'ta'n

¹ Quit, Pablo, iclītachi'ni't ixpālacata ictā'scuja Dios quiMāpa'ksīni'ca'n. Iccāsqū'ni'yān calatā'kchokotit chuntza' chī minī'ni' natalā'kchokoyāuj quina'n tī Dios quincāta'satīni'ta'n. ² Jā ka'tla' camakca'tzīiti. Līlacatzucu cachihuīna'ntit. Cacālipātīiti ā'makapitzīn nac cā'tapāxquī'n. ³ Espīritu Santo chu chā'tin cālimāxtuni'ta'n. Chuntza' calīhui'li'tit līlācatejtin nalatahuī'la'yā'tit. Jā titapāpitzīyā'tit. ⁴ Quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios chu chā'tin chī quina'n. A'nān xmān chā'tin Espīritu Santo, ē chu a'ktin tū ka'lhīmā'nauj tū naka'lhīyāuj quīlipō'ktuca'n tī Dios quincāta'satīni'ta'n. ⁵ Xmān chā'tin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chu a'ktin tū a'ka'lyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj lacxtim māsu'yuyāuj palh a'ka'lyāuj. ⁶ E nā xmān chā'tin Dios. Xla' ū'tza' ixTāta'ca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't. Xla' māpa'ksīkō'. Calhāxchuhūlh huī'lh. E quincāta'hui'lan quīlipō'ktuca'n.

⁷ Dios quincāmāktāyāyān namākentāxtūyāuj quīntascujūtca'n tū quincāmācamaxquī'nī'ta'n Cristo. ⁸ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

A'cxni' a'lh nac a'kapūn, cālē'lh lhūhua' tachi'nī'n.

Cāmaxquī'lh tachi'xcuui't tū ixcasquī'nca natalītā'scuja.

⁹ Tī a'lh nac a'kapūn, ū'tza' Cristo. Xla' xapūla ixyujnī'ta'nchi nac cā'quihltamacuj. ¹⁰ Cristo yujchi nac cā'ti'yā'tna' ē nā xla' tahuā'ca'lh jā ā'chulā' tālmā'n nac a'kapūn. Tahuā'ca'lh ixpālacata chuntza' tze namāpa'ksīni'nkō'. ¹¹ Cristo chā'tunu' cāmācamaxquī'lh ixtascujūtca'n. Ā'makapitzīn cālihuī'līlh ixlī'apōstoles. Ā'makapitzīn cālihuī'līlh ixlī'a'kchihuīna'ca'n. Ā'makapitzīn cāmāxquī'lh natamāsu'yu tū xatze tachihuīn. Ā'makapitzīn cālihuī'līlh xanapuxcu'nu' nac templo. Ā'makapitzīn cāmāxquī'lh natamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹² Huā'mā' tlahuah ixpālacata xla' ixcasquī'n tzej natatā'scuja tī tapa'ksīni' Dios. Chuntza' ā'chulā' nata'a'ka'ī'ni' Cristo. ¹³ Xla' lacasquī'n quina'n lacxtim tzej na'a'ka'lyāuj, ē lacxtim nalakapaskō'yāuj I'Ska'ta' Dios. Dios lacasquī'n ā'chulā' natlahuayāuj ixtalacasquī'nin hasta jā namālakchā'nīyāuj chī Cristo. ¹⁴ Jātza' chī lacstīn catihuanuī. Lacstīn pō'ktu ta'a'ka'ī' tī cāhuanican masqui cā'a'kskāhuī'can. Chuhua'j ta'a'nān ā'makapitzīn tī taca'tzī ta'a'kskāhuī'nin. Quincāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlicāna'. ¹⁵ Ixcasquī'nca quina'n nahuanāuj xmān tū ixlicāna'. A'cxni' nahuanāuj tū ixlicāna', namāsu'yuyāuj chī cāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Ixcasquī'nca ā'chulā' nahuanāuj chī Cristo. Xla' hua'chī a'ktin a'kxāk ixpālacata xla' māpa'ksīni'n. ¹⁶ Quina'n hua'chī a'ktin macni'. Quīmacni'ca'n tlahua tū

lacapāstaca quina'kxākca'n. Nā chuntza' quina'n nakexmatni'yāuj Cristo. Lātātā'stucni'tauj cāmāquihltāstuca ixlipō'ktu macni'. Palh ixlipō'ktu macni' tascuja, chuntza' stactēlha ē litatli'hui'clhtēlha. Nā chuntza' quina'n tī a'ka't'ni'yāuj Dios. Hua'chi a'ktin macni' lanī'ta'uj quina'n ixpālacata chī lāpāxqui'yāuj. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka't'ēlhayāuj.

Xasāsti' latamat tū māsā' Cristo

¹⁷ Tū na'iccāhuaniyān ixtalacasqui'nīn quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. Jātza' calatā'kchokotit chī talatlā'huan ā'makapitzīn tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtalacapāstacni'ca'n xlaca'n jā tū ixtapalhca'n. ¹⁸ Xlaca'n jāla tzej talacapāstaca. Jā taka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū Dios māsā'. Jā taka'lhī, ixpālacata lācxumpin ē jā takexmata. ¹⁹ Jātza' tamāxana'n. Talīhui'linī't talahua tū jā tze. Līpāxuhua talahua ixlipō'ktu tū jā tze ē tū lacasqui'n ixmācni'ca'n. ²⁰ Jā chuntza' sca'tni'ta'ntit hui'xina'n. Cristo, xla' jā chuntza' māsu'yu. ²¹ Hui'xina'n kexpa'tni'ta'ntit ixpālacata Cristo. Cātāmāsu'yuni'nī'ta'n tū Cristo māsu'yulh. Huā'mā' ū'tza' tū ixlicāna'. ²² Chuhua'j jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla a'cxni' jāna'j ixlakapasā'tit Cristo ē ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n tū xmān ixlita'a'kskāhuī'yā'tit. ²³ Chuhua'j caka'lhī'tit xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n. ²⁴ Calatā'kchokotit chuntza' chī xasāsti' mintalacapāstacni'ca'n tū Dios cāmāxqui'n ē tū ixlā'. Catlahua'tit tū tze.

²⁵ Jātza' cahua'ntit tā'ksa'nīn. Calāhua'ni'tit tū ixlicāna', ixpālacata chu chā'tin quina'n tī tapa'ksini'yāuj Cristo.

²⁶ Palh sītzi'yā'tit hui'xina'n, jā catlahua'tit tū jā tze ixpālacata mintasītzi'ca'n. Jā tisītzi'yā'tit pō'ktu quihltamacuj. ²⁷ Jā catamāxtektit nacā'a'kskāhuī'yān skāhuī'ni'.

²⁸ Jātza' caka'lhāna'ntit hui'xina'n tī ixka'lhāna'nā'tit. Cascujtī ē nahuā'yānā'tit. Chuntza' tzē namaktāya'yā'tit ā'makapitzīn tī jā tū taka'lhī.

²⁹ Jā cachiuhāl hihua'nā'tit hui'xina'n. Cahua'ntit xmān tū tze ē tū nacāmaktāya ā'makapitzīn. Chuntza' nacālimaktāya'yā'tit tī cātakexmatān hui'xina'n. ³⁰ Jā catlahua'tit tū nalīpūhuan Espīritu Santo. Espīritu Santo quincātā'hui'lan, ē chuntza' ca'tziyāuj palh tapa'ksini'yāuj Dios. Nā ca'tziyāuj Dios naquincāmakapūtāxtūkō'yān ixpālacata ka'lhīyāuj Espīritu Santo.

³¹ Jātza' calacapāstactit tū cātatlahuani'nī'ta'n ā'makapitzīn. Jātza' casītzi'tit. Jātza' cacālākapala'tit ā'makapitzīn. Jātza' ca'a'ksa'nīni'ntit. Jātza' tiquic'hlaktzi'nā'tit ā'makapitzīn. ³² Xatze calāpāxqui'tit. Calālakalhu'ma'ntit. Nā calāmātza'nkēna'ni'tit chuntza' chī Dios cāmātza'nkēna'ni'nī'ta'n hui'xina'n ixpālacata Cristo.

5

Ixlacasqui'nca lacatejtin natalatā'kchoko ixlacstīn Dios

¹ Hui'xina'n ixlacstīntza' Dios, ē xla' cāpāxqui'yān. Chuntza' hui'xina'n natlahua'yā'tit tū xla' lacasqui'n. ² Nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n chuntza' chī Cristo quincāpāxqui'yān. Xla' quincāpāxqui'yān hasta nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Tamacamāsā'tīlh hua'chi a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios. Huā'mā' līpāxuhualh Dios.

³ Hui'xina'n ixtachī'xcuhuī't Dios. Jā tilacapāstacā'tit tū jā tze. Jā tiputzayā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā tilichihuīna'nā'tit tū jā līmacuan. Nūn macstī'na'j natampī'lhīni'nā'tit. ⁴ Jā tihua'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Jā tihua'nā'tit tū jā tū ixtapalh. Jā tilikelhkāmāna'nā'tit tū jā tze tachihuīn. Pō'ktu tzamā' jā tū līmacuan. Xatze camāxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' tī talahuatlā'huan tū jā tze, jā catitatanūlh jā māpa'ksini'nīn Cristo ē Dios. Jā catitatanūlh tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī talahua tū jā tze ē tī talakampī'lhīni'n ixlipō'ktu catūhuāl ē jā talacapāstaca Dios. ⁶ Jā catamāxtektit nacāta'a'kskāhuī'yān hui'xina'n, masqui makapitzīn tahanan tzē tlahuacan catūhuāl. Xlaca'n jā takexmatni'mā'nal Dios. Dios nacāmākapātīnīn. ⁷ Hui'xina'n jā cacātā'talacxtuctit xlaca'n.

⁸ Xapūla hui'xina'n hua'chi ixlatlā'hua'nā'tit nac cā'pucsua'. Chuhua'j tapa'ksini'yā'tit Dios, ē chuntza' hua'chi tlā'hua'mpā'na'ntittza' nac taxkaket. Chuntza' līlacatejtin calatā'kchokotit chuntza' chī xalanī'n nac taxkaket. ⁹ Palh tlā'huanāuj nac taxkaket, natalatā'kchokoyāuj chuntza' chī Dios lacasqui'n. Nā nahanāuj tū ixlicāna'. ¹⁰ Caca'tzītī tū nalīpāxuhua Dios ē ū'tza' huā'mā' catlahua'tit. ¹¹ Jā catlahua'tit tū jā tze hua'chi xalanī'n nac cā'pucsua'. Jā tū ixtapalh tū talahua xlaca'n. Xatze cacāmāsu'yuni'tit jā tze tū talahua. ¹² Līmāxana' līchihuīna'ncan tū xlaca'n talahua lakatzē'k. ¹³ Nac taxkaket tzē cālīlaktzī'ncan catūhuāl palh tze o jā tze. ¹⁴ Chuntza' huanican tī jā a'ka'ī'. Hui'x, hua'chi lhtatapā't ē hua'chi xanīn hui'x. Calakahua'nti ē catā'kaqui' ē Cristo namāxkakēni'yān.

¹⁵ Calīhui'lī'tit līlacatejtin natalatā'kchokoyā'tit. Jā calatā'kchokotit hua'chi tī jā takexmata ixtachihuīn Dios. Līlacatejtin calatā'kchokotit, ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tittza'. ¹⁶ Calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze, tika'lhī'yā'tit latamat. Chuhua'j līhūhua' tachi'xcuhuī't

tatlahua tū jā tze. ¹⁷ Tzej calacapāstacna'ntit. Cakexpa'ttit tū ixtalacasqui'nin Dios. ¹⁸ Jā caka'chī'tit. Tī taka'chī, xla'ca'n tatlahua tū jā limacuan. Xatze catamakxtekni'tit Espiritu Santo nacāmāpa'ksīyān. ¹⁹ A'cxni' nalātā'chihuīna'nā'tit, camāka'tlī'tit Dios chuntza' chī nac salmos ē nā chuntza' chī nac himnos tū ixlā' Dios. Capixtlī'ni'tit ē calīmāka'tlī'tit Dios ixlīpō'ktu milīstacna'ca'n. ²⁰ Pō'ktu quilhtamacuj camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios quinTāta'ca'n ixlīpō'ktu na ixtacuhuīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī talīlahuai'la chī'xcu' ē ixpuscāt tī tatapa'ksīni' Cristo

²¹ Calālākachi'xcuhuī'tit hui'xina'n ixpālācata lakachi'xcuhuī'yā'tit Dios.

²² Hui'xina'n tī puscan, cakexpa'tni'tit minkōlu'ca'n chuntza' chī quinan kexmatni'yāuj quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²³ Xakōlu' māpa'ksi ixpuscāt chuntza' chī Cristo cāmāpa'ksī tī tatapa'ksīni'. Cristo cāmākapūtāxtūnī't xla'ca'n tī ta'a'ka'tī ē chuhua'j xla' ū'tza' cālīmāpa'ksī. ²⁴ Tī tatapa'ksīni' Cristo, xla'ca'n takexmatni' Cristo. Nā chuntza' puscan natakexmatni' ixkōlu'ca'n.

²⁵ Hui'xina'n tī chī'xcuhuī'n, cācāpāxquī'tit mimpuscātca'n chuntza' chī Cristo cāpāxquī' tī tatapa'ksīni'. Xla' nīlh nacāmākapūtāxtū. ²⁶ Nīlh ixpālācata xalactze quincāilītlahuacu'tunni' ixtachihiūn Dios. Ē māpānūcu'tunli quincuentaca'n. Chuhua'j a'kpāxāuj ixpālācata xapacanī'ttza' quincuentaca'n. ²⁷ Cristo cācāxui'līcu'tunli ixtachi'xcuhuī't ixpālācata chuntza' natachā'n lactze na ixlacatīn. Lacasqui'n lactze ixtalakō'lh. ²⁸ Ixlacasqui'nca chī'xcuhuī'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Chā'tin chī'xcu' tī pāxquī' ixpuscāt, nā chuntza' pāxquī'can ixlīmān. ²⁹ Jā tī chā'tin quicīhlaktzī'n ixmacni'. Māhuī'can ē maktaka'lhcan. Nā chuntza' Cristo cāmaktaka'lha tī ixtachi'xcuhuī't. ³⁰ Cristo quincāmaktaka'lhān ixpālācata quina'n hua'chī ixmacni' Cristo. ³¹ Tatzō'kni' na ixtachihiūn Dios: "Chā'tin chī'xcu' namakxteka ixtāta' ē ixtzī'. Natā'talacxtimī ixpuscāt. Chuntza' a'ktin macni' natala ixchā'tu'ca'n." ³² Tzamā' tachihuīn jicīlīhua' kexmatcan. Quit icpuhuan līchihuīna'n Cristo ē ixtachi'xcuhuī't. ³³ Nā huanicu'tun ixlacasqui'nca chī'xcuhuī'n natapāxquī' ixpuscātca'n chuntza' chī cāpāxquī'can ixlīmānca'n. Ixlacasqui'nca puscan natalākachi'xcuhuī' ixkōlu'ca'n.

6

¹ Hui'xina'n tī lacstīn cakexpa'tni'tit mintāta'ca'n ē mintzī'ca'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ixpālācata chuntza' ixtalacasqui'nin Dios. ² Dios huan nacāsīcua'lanātlahua tī tamākentāxtū huā'mā' līmāpa'ksīn. Huā'mā' ū'tza' xapūla līmāpa'ksīn tū chuntza' līchihuīna'n Dios. Huā'mā' līmāpa'ksīn chuntza' huan: "Calākachi'xcuhuī' mintāta' ē mintzī'." ³ Chuntza' līpāxuhua natalahui'la'ya'. Ē chuntza' makās nalatapā'ya' nac cā'quilhtamacuj."

⁴ Hui'xina'n tī xanātātana' ē xanatzī'tni', jā cacāmākasitzī'tit mincamana'ca'n. Cacāmākastactit chuntza' chī Dios huan. Cacāmāsu'yuni'tit chī natakexmatni' Dios.

⁵ Hui'xina'n tī maksujni'n, cakexpa'tni'tit tī cātā'scujā'tit. Cacālākachi'xcuhuī'tit ē cacācīcua'ni'tit. Tzej casujtīt hua'chī ixtā'scujtīt Cristo.

⁶ Tzej casujtīt ē jā xmān a'cxni' cātāktzī'mān tī tā'scujā'tit. Jā xmān xla'ca'n nacāmākapāxui'cu'tunā'tit. Tzej casujtīt ixpālācata namakapāxui'yā'tit Dios, hua'chī Cristo ixtā'scujtīt. ⁷ Līpāxuhua casujtīt, hua'chī ixtā'scujtīt Dios ē jā chī'xcuhuī'n. ⁸ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo chuntza' nacāxqui chā'tunu' chī tatlahuani't tū tze masqui tasācua' ē masqui māpa'ksīni'.

⁹ Hui'xina'n tī māpa'ksīni'nā'tit, tzej cacātā'latapā'tit mintasācua'ca'n. Jā nacāmēk'klha'yā'tit. Calacapāstactit quiMāpa'ksīni'ca'n hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' kēxtim cāmāpa'ksī tasācua'n ē tī tamāpa'ksīni'n. Dios chu chā'tin cālaktzī'n.

Dios cāmāxquī' ixlacstīn tū natalītamaktāya

¹⁰ Chuhua'j, tā'timīn, ā'xmān iccāhuanicu'tunān kempātin. Jā titaxlajuani'yā'tit chī a'ka'tni'yā'tit Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' kalhī līlī'hui'qui ē tzē nacāmāktāyāyān. ¹¹ Catamakxtekni'tit Dios nacāmāktāyāyān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'. Chī Dios quincāilītamaktāyāyān, ū'tza' hua'chī a'ktin ixtā'lha'ā'n tū tamaclacasqui'n soldados a'cxni' ta'a'n nac guerra. ¹² Nā quina'n hua'chī chā'tin tī a'n nac guerra. Quintā'lāquicīhlaktzī'ca'n jā chī'xcuhuī'n. Quintā'lāquicīhlaktzī'ca'n ū'tza' tū jā tzeya ū'ni'. Kalhī līlī'hui'qui ē māpa'ksīni'n nac tzamā' cā'quilhtamacuj jā tlahuacan tū jā tze ē latlā'huan nac cā'ū'nī'n. ¹³ Ū'tza' calītamaktāyāyān tū nalītamaktāyā'yā'tit. Huā'mā' hua'chī ixtā'lha'ā'nca'n ixlacstīn Dios. Chuntza' jā caticātāskāhuī'n mintā'lāquicīhlaktzī'ca'n. Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahuī'la'tit. Palhāsā' namimpala mintā'lāquicīhlaktzī'ca'n. Palh skalalh tahuī'la'yā'tit, hui'xina'n jā caticātāskāhuī'n. ¹⁴ Pō'ktu quilhtamacuj skalalh catahuī'la'tit. Camaktīni'ntit tū Dios cāmāxquī'yān tū hua'chī ixtā'lha'ā'n chā'tin tropa. Chā'tin tropa tampāthahui'la a'ktin cinturōn ē lē'n tū namaktāya ixcu'xan. Nā hui'xina'n ixlacasqui'nca nalakapasā'tit tū ixlicāna' ē xmān natlahua'yā'tit tū tze. ¹⁵ Tropa tatūnū

botas a'cxni' a'n calhāxcuahuālh. Hui'xina'n liskalalh catahui'la'tit napinā'tit namāsu'yu'yā'tit ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Tropa lē'n tū litamaktāya. Tzamā' jāla lakpusa flecha masqui ta'lacan. Hui'xina'n palh lipāhua'nā'tit Dios, ū'tza' hua'chi tū litamaktāya'yā'tit. Chuntza' skāhuī'ni' jā caticāskāhuī'n. ¹⁷ Tropa maclacasqui'n ixtā'knu' xalicā'n. Hui'xina'n ixlacasqui'nca tzej naca'tziyā'tit Dios cāmakapūtāxtūnī'ta'ntza'. Ū'tza' lica'tziyā'tit naliskāhuī'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Dios. Hua'chi ū'tza' mīntā'knu'ca'n xalicā'n. Ixtachihuīn Dios, ū'tza' hua'chi a'ktin espada tū Espiritu Santo cāmaxquī'yān. ¹⁸ Pō'ktu quilhtamacuj calī'orarlīni'tit Dios ixpālacata tū maclacasqui'nā'tit. Casqui'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Catamakxtekni'tit Espiritu Santo nacāmaktāyayān na'orarla'yā'tit. Skalalh catahui'la'tit. Jā tūjichua'yā'tit na'orarla'yā'tit. Pō'ktu quilhtamacuj cacālī'orarlī'tit ixlipō'ktuca'n ixlacstūn Dios. ¹⁹ Nā calī'orarlī'tit quimpālacata. Caquilālīsqi'nui chī tzē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo ē jā tī ca'icjicua'ni'lh. ²⁰ Dios quimacaminī't na'icmāsu'yu xatze tachihuīn. Ū'tza' iclītachī'ni't chuhua'j. Casqui'ni'tit Dios naquimaktāya jā na'icjicua'n a'cxni' na'icmāsu'yu, chuntza' chī ixlacasqui'nca.

Cāmacā'ni'ca saludos

²¹ Palhāsā' hui'xina'n ca'tzīcu'tunā'tit chī iclīlahuī'lh ē tū ictlahuamā'lh. Pō'ktu huā'mā' nacāhuanīyān quīntā'tinca'n Tīquico. Xla' tzej tā'scuja Dios. ²² Ū'tza' iccālīlakmacā'nāchā'n hui'xina'n. Nacāhuanīyān chī iclīlahuī'lāna'uj. Ē chuntza' nacāmā'a'kpuhuanīyān.

²³ Icsqui'ni' Dios, quīnTāta'ca'n, ē Māpa'ksīni' Jesucristo tzej calatapā'tit. Nā icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan tzej na'a'ka'ī'yā'tit ē nalāpāxquī'yā'tit. ²⁴ Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n milīpō'ktuca'n tī lipāxquī'yā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ixlipō'ktu milīstacna'ca'n. Amén.

Filipenses

Tachī'n Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Filipos tī ixta'a'ka'ī

¹ Quina'n, Pablo ē Timoteo, I'scujnu'ni'n Jesucristo tī quincālacasacnī'ta'n. Quina'n iccāmācā'ni'yāchā'n huā'mā' carta nac Filipos. Quit Pablo tī iccātzo'knuni'yān milipō'ktuca'n tī hui'lā'na'nchipitit ē a'ka'ī'ni'nī'ta'ntit Jesucristo ē nā xanapuxcu'nu' ē nā tī tamaktāyana'n tī cāmāpācuhūcan diáconos. ² QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo cacātāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Pablo cālī'orarlīh tī ixta'a'ka'ī

³ A'cxni' iccālacapāstacān, icmaxquī' tapāxcatca'tzīn Dios. ⁴ A'cxni' icorarlimā'lh, pō'ktu quilhtamacuj cā'tapāxuhūan iclīsqi'ni'mā'lh Dios mimpālacatataca'n. ⁵ Icmāstā' tapāxcatca'tzīn ixpālacata a'cxni' pūla a'ka'ī'tit, ē tzucutit quilātā'scujāuj ixpālacata xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnī'n. Hasta chuhua'j quilātā'scujāujcus. ⁶ Quit iclīpāhuan Dios tī tzu-cuni't cāmāsu'yuni'yān chī nalītlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn, ē icca'tzī nacāmāsu'yuni'tēlhayān hasta natlahuakō' a'cxni' namimpala Jesucristo. ⁷ Laktza' iccāpāxquī'yān ē lacxtim Dios quincāsicua'lanātlahuan. Chuntza' tze chī icpuhuan mimpālacatataca'n. Hui'xina'n ē quit lacxtim quincālakalhu'manān Dios masqui tachī'n quit o masqui icyālīh na ixla-catīnca'n māpa'ksini'ni'n na'iclitāya xatze tachihuīn ē na'iclimāsu'yu tū ixlicāna'. Hui'xina'n quilāmaktāyayāuj na'iclitāya xatze tachihuīn. ⁸ Dios ū'tza' catzī chī iccāpāxquī'yān milipō'ktuca'n chuntza' chī Jesucristo cāpāxquī'yān. ⁹ A'cxni' icorarlimā'lh Dios, icsqui'ni' ā'chulā' nalāpāxquī'yā'tit. Nā icsqui'ni' naca'tzīyā'tit tū Dios lacasqui'n ē tzej nalacapāstacna'nā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalīlacsacā'tit tū xatze. Nā chuntza' xalactze nalītaxtuyā'tit ē jā tū na'ānan tū cātālīputzāna'nīyān a'cxni' namimpala Cristo. ¹¹ Nā icsqui'ni' Dios līlacatejtin nalāthui'la'yā'tit ixlīmāpa'ksīn Jesucristo ē ū'tza' nalīlakachi'xcuhui'can Dios ē nalaktaquilhpūtan.

Ixlatamat Pablo pō'ktu ixla' Cristo

¹² Tā'timīn, iclacasqui'n naca'tzīyā'tit tū quina'kspulanī't ū'tza' ā'chulā' maktāyall mā'kahuanī xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹³ Quit ictachi'ni't, ē ixlīpō'ktuca'n soldados tī tamaktaka'la palacio taca'tzītza' quilīchī'canī't ixpālacata icmāsu'yu tū ixla' Cristo. Nā ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn huā'tzā' nā taca'tzī huā'mā'. ¹⁴ Makapitzīn tī ta'a'ka'ī' cālīmāhuixcānicānī't a'cxni' taca'tzīlīh quit ictachi'ni't. Ē ā'chulā' tamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē jā tajicua'n.

¹⁵ Masqui makapitzīn talī'a'kchihuīna'n Cristo ixpālacata quintaquilhlaktzī'n ē tatapāpitzicun, ā'makapitzīn talī'a'kchihuīna'n ixpālacata xlaca'n talacasqui'n lhūhua' tachī'xcuhui't nata'a'ka'ī'ni' Cristo. ¹⁶ Tī tze ixtalacapāstacni'ca'n, xlaca'n talīmāsu'yu Cristo ixpālacata quintapāxquī'. Taca'tzī quihui'licānī't huā'tzā' na'iclitāya xatze tachihuīn ixla' Jesucristo. ¹⁷ Tī taquīlhcātzan, xlaca'n tatapāpitzicun a'cxni' talī'a'kchihuīna'n Cristo. Tapuhuan chuntza' ā'chulā' naquīntamakapātīnīn līhuan ictachi'ni'. ¹⁸ Jā quimaca'tzī tū ixpālacata talī'a'kchihuīna'n Cristo. Masqui tamāsu'yu ixpālacata tatapāpitzicun, masqui tamāsu'yu ixpālacata quintapāxquī', talī'a'kchihuīna'n Cristo ē ū'tza' iclīpāxuhua.

¹⁹ Ā'chulā' icpāxuhua ixpālacata icca'tzī huā'mā' tzej nataxtuyācha' ē na'ictaxtu nac pūlāchī'n ixpālacata hui'xina'n quilālīmaktāyamā'nauj minoracionca'n. Nā quimaktāya Espīritu Santo ixpālacata ictapa'ksini' Jesucristo. ²⁰ Quit icka'lhīmā'lh tū namin. Iclacasqui'n jā tū na'iclitāmāxanī'. Ā'chulā' na'ictāhuixcāni chuhua'j hua'chī pō'ktu quilhtamacuj xa'ictāhuixcāni na'icmāsu'yu ixpālacata Cristo. Chuntza' nalaktzī'nca'n chī ixlīka'tla' Cristo ixpālacata quilatamat, masqui ixquimāknīca ē masqui icui'lhcus. ²¹ Quit, palh ā'lakma'j na'ictāhuī'la, pō'ktu quilatamat ixla' Cristo nahuan. Masqui ca'icnīlīh, na'icka'lhī quilatamat tū jā catīlaksputlī. ²² Līhuan icui'lh, tzē na'icscujā ixpālacata Māpa'ksini'. Chuntza' quit jā icca'tzī tū na'iclacsaca. ²³ Quīmāmachuyī ixpālacata a'ktu' quīntalacapāstacni'. Palh na'icnī, na'ictā'tahuī'la Cristo nac a'kapūn ē ū'tza' tze quīmpālacata. ²⁴ Ē hui'xina'n, tū ā'chulā' xatze mimpālacatataca'n, ū'tza' na'iclitāhuī'lacus ē na'iccāmaktāyayān. ²⁵ Chuntza' iclīca'tzī na'iccātā'tachokoyān ē na'iccātā'scujān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit ē nalīpāxuhua'yā'tit tū a'ka'ī'yā'tit. ²⁶ Chuntza' a'cxni' na'ica'mpalayācha', naka'lhī'yā'tit lhūhua' tū nalīpāxuhua'yā'tit ixpālacata tū Jesucristo cātlahuanī'n hui'xina'n, ē chī quīmāspi'tlītza'.

²⁷ Masqui iclahui'lhcus ē masqui na'icnī, tū ā'chulā' ixlacasqui'nca mimpālacatataca'n, ū'tza' huā'mā'. Natahuī'layā'tit chuntza' chī cāmīnī'ni' tī ta'a'ka'ī'ni' xatze tachihuīn tū ixla' Cristo. Chuntza' palh quit iccālakā'nān o palh jāla na'ica'nācha', naquīmāca'tzīnīnca'n hui'xina'n

já lakpali'ní'ta'ntit tú a'ka't'ní'ta'ntit. Lacxtim calalh mintalacapástacni'ca'n ē mintalacasqui'ní'ca'n. Calātā'scujtit lacxtim ixpālacata xatze tachihuín tú a'ka't'yā'tit. ²⁸ Já cat-icājicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nūn macsti'na'j. Palh já lakpali'ní'ta'ntit tú a'ka't'tit ē já cātijicua'ni'tit mintā'lāquiclhaktzi'ca'n, chuntza' tzej nacālimāsu'yuni' mintā'lāquiclhaktzi'ca'n nacāmālakspūtūcān xlacā'n nac pūpātīn ē hui'xina'n naka'lhī'yā'tit milatamatca'n tú já catilakspūtīl. ²⁹ Hui'xina'n a'ka't'ni'yā'tit Cristo ē ū'tza' nacālimakapūtaxtūyān. Nā ca'tziyā'tit ixlacasqui'nca nalīpātīni'nā'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³⁰ Quina'n lacxtim ka'lhīyāuj quintā'lāquiclhaktzi'ca'n. Laktzī'ntittza' chī icpātīni'lh ē chuhua'j kexpa'tnī'ta'ntit chī icpātīni'mā'lhuc.

2

Chī jā ka'tla' ixmakca'tzi Cristo ē ā'listān laktaquilhpūtaca

¹ Ixlitze palh makca'tziyā'tit Cristo cāmāhuixcāniyān ē cāmāko'xamaka'tliyān ixpālacata xla' cāpāxqui'yān. Nā tze palh makca'tziyā'tit Espīritu Santo cātā'hui'lān. Tze palh lakapasā'tit ixtapāxqui'n ē ixtalakalhu'mān Cristo. ² Palh chuntza' makca'tziyā'tit, naquilāmaxqui'yāuj lhūhua' tapāxuhuān ixpālacata tzej nalatā'kchokoyā'tit. Chu lacxtim chī nalacapāstacna'nā'tit ē chu lacxtim nalāpāxqui'yā'tit ē a'ktin nahuan mintalacapāstacni'ca'n. Lacxtim chī nalat-apāyā'tit ē chuntza' naquilāmaxqui'yāuj lhūhua' tapāxuhuān. ³ Já tú catlahua'tit xmān mimpālacataca'n nūn ixpālacata nacātalakachi'xcuhuī'yān māni' hui'xina'n. Já ka'tla' ca-makca'tzītit. Xatze chā'tunu' calacapāstactit ā'makapitzīn ā'chulā' xatze ē já xla'. ⁴ Chā'tunu' cuenta catlahualh tú ixlaca'n ā'makapitzīn ē catalāmaktaka'lhli. Já xmān namaktaka'lha tú ixla'.

⁵ Caka'lhī'tit huā'mā' talacapāstacni' tú ixka'lhī Cristo Jesús. ⁶ Xla' masqui lacxtim chī Dios, já puhuanli ixtā'chuntza' Dios já maktin catimakxteklī. ⁷ Mākēnūlh ixtā'chuntza' Dios nalītaxtu hua'chī tasācua' ē nalacatuncuhuī chī chī'xcuhuī'n talacatuncuhuī. ⁸ A'cxni' ixlatlā'huan nac cā'ti'ya'tna' chī chī'xcu', ā'chulā' macsti'na'j līhuanli ē kexmatni'lh Dios hasta tamacamāstā'lh nanī. Māmāxani'ca ixpālacata chī xtokohua'ca'ca nac cruz. ⁹ Ū'tza' Dios līlakachi'xcuhuī'lh ē nā līmaxqui'lh ixtacuhuīni' līhua'ca'lh xatze ē já ixtacuhuīni' ā'makapitzīn. Já tú a'nan ixtā'chuntza' xatze chī huā'mā' tacuhuīni'. ¹⁰ Chuntza' tlahuaca ixpālacata ixlipō'ktuca'n natamakapāxūi Jesús ē natatatzokostani'. Ixlipō'ktuca'n calhāxcuhuālh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē na ixtampīn ti'ya't, xlacā'n natamakapāxūi Jesús. ¹¹ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't nahuan Jesucristo ū'tza' Māpa'ksīni' ē ū'tza' nalīlaktaquilhpūtacan Dios xaTāta' ē nalakachi'xcuhuī'can.

Tī ta'a'ka't' hua'chī pūmaksko nac cā'quilhtamacuj

¹² Tā'timīn, chuntza' chī pō'ktu quilhtamacuj quilākexmatni'nī'ta'uj a'cxni' xa'iccātā'latlā'huanān, ā'chulā' catlahua'tit chuhua'j līhuan quit já iccātā'latlā'huanān. Chā'tunu' calīhui'lītit minā'cstucā'n namākentaxtūkō'yā'tit tú cāmini'ni' tī ta'a'ka't'. Catamaktaka'lhīt ē cuenta catlahua'tit ixpālacata já natlahua'yā'tit tú já tze. ¹³ Dios ū'tza' tī cāmālacapāstaqui'yān xatze ē cāmaktāyāyān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn.

¹⁴ Catūhuālh tú natlahua'yā'tit, līpāxuj catlahua'tit ē já titā'lāhuaniyā'tit ē já nalāquilhniyā'tit. ¹⁵ Chuntza' catlahua'tit ixpālacata já tú tú nacātālī'a'ksa'nān ē lactze nalītaxtuyā'tit chuntza' chī cāmini'ni' ixlacstīn Dios. Masqui hui'lā'na'ntit na ixlacpu'na'i'tātca'n tī já tzeya chī'xcuhuī'n ē tī já tze ixtalacapāstacni'ca'n, já caticāmaksca'txtutit xlacā'n. Na ixlacpu'na'i'tātca'n hui'xina'n naxkakayā'tit hua'chī pūmaksko já cā'pucsua'. ¹⁶ Chuntza' hui'xina'n cāmāsu'yuni'pā'na'ntit chī natalīka'lhī xasāsti' ixlamatca'n. Ū'tza' ka'tla' na'iccālīmakca'tziyān a'cxni' nachin iqxuilhtamacuj Cristo ē na'icca'tzī līmacuanli quintascujūt. Já pāxcat huanli tú iccāmāsu'yuni'n. ¹⁷ Hui'xina'n a'ka't'tit tú iccāmāsu'yuni'n. Ū'tza' hua'chī tú mālacnūni'tit Dios nac pūmacamāstā'n. Palh ixlacasqui'nca naquimāknīcan ē chuntza' na'iclitaxtu hua'chī tamālacnūn na mimpūmacamāstā'nca'n, quit na'iccātā'pāxuhuayān. ¹⁸ Nā ū'tza' naquilālītā'pāxuhuayāuj.

Timoteo ē Epafrodito

¹⁹ Palh Māpa'ksīni' Jesús naquimāxteka, palaj quit na'iccāmācā'ni'yāchā'n Timoteo naqui-huani chī hui'lā'na'nchipitit a'cxni' naquītaspi'ta. Chuntza' quit na'icka'lhī tapāxuhuān. ²⁰ Na'iccāmācā'ni'yāchā'n Timoteo ixpālacata já tī a'nan ā'chā'tin chī xla' tī cālapāstacān hui'xina'n hua'chī chī quit. Xla' ixlīcāna' lī'a'ktuyun mimpālacataca'n. ²¹ A'makapitzīn ixlipō'ktuca'n cuenta tlahua tú xmān ixlaca'n ē já cuenta tlahua tú Cristo lacasqui'n. ²² Hui'xina'n tzej lakapasā'tit ixlamatat Timoteo ē ca'tziyā'tit chī hua'chī quinka'hua'cha xla' quintā'scujlī a'cxni' xa'icmāsu'yutlā'huan xatze tachihuín tú ixla' Dios. ²³ Xmān na'icca'tzī chī naquīntaxtuni'kō', icpuhan na'iccālīmakcā'nāchā'n Timoteo. ²⁴ Nā quit ica'ka't'ni' Māpa'ksīni' naquimāxtu nac pūlāchī'n ē chuntza' palaj na'iccālīka'nāchā'n.

²⁵ Quit icpuhuan ixlacasqui'nca na'iccāmacā'ni'yāchā'n quintā'tin Epafrodito. Xla' ixquintā'latlā'huan ixpālacata Jesús ē ixquintā'scuja. Nā xla' milacsujni'ca'n ē milakxokoca'n chī quimaktāyahl a'cxni' xa'icmaclacasqui'n. ²⁶ Xla' ixcālaktzī'ncu'tunān ē ilīpūhuanli ixpālacata hui'xina'n ixkexpa'tni'ta'ntit chī ixta'jatatlā. ²⁷ Ixlicāna' snūn ixlāmā'lh ē ixnīcu'tumā'lh'tza'. Dios lakalhu manli ē xla' tzeyanli. Nā quit quilakalhu manli ixpālacata jā ā'chulā' xa'icliīpūhuanli palh ixnīli. ²⁸ Nā palaj iccālakmacā'ncu'tunāchā'n ē chuntza' nalīpāxuhua'yā'tit a'cxni' nalaktzī'mpala'yā'tit. Chuntza' quit jā na'icka'lhī tū na'icli'a'ktuyun. ²⁹ A'cxni' natā'lāpāxtokā'tit, camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios. Calakachi'xcuhū'tit Epafrodito ē nā ā'makapitzīn hua'chī xla' tī jā tajicua'n natanī ixpālacata Cristo. ³⁰ Ixnīmā'lh'tza' Epafrodito ixpālacata ixtascujūt Cristo. Jā lilakaputzalh ixlamatat a'cxni' quimaktāyahl ē tlahuakō'lh tū hui'xina'n jāla catitlahua'tit ixpālacata makat ixlatlā'hua'nā'tit.

3

Tū līlacatejtin ē ixlicāna'

¹ Chuhua'j, tā'timīn, calīpāxuhua'tit ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā icliīcsua' masqui chu ū'tza' na'iccāzto'knuni'palayān ē ū'tza' xatze mimpālacataca'n. ² Cacātapānū'ni'tit tī jā tze ixtalacapāstacni'ca'n, tī tatlahua tū jā tze. Cacātapānū'ni'tit tī tahuan ixlacasqui'nca ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'T'ni' Cristo cāchu'cuni'can ixmacni'ca'n. Ū'tza' ixtahui'latca'n israelitas tū huanicān circuncisiōn. Xlaca'n tamālaksputūcu'tun tū a'ka'T'ni'ta'ntit. ³ Quina'n tī ixlicāna' ixtachi'xcuhū't Dios ē līmakapāxuyāuj Espiritū Santo. E cā'tapāxuhuan līpāhuanāuj Cristo Jesús. Jā quincātalīpāhuanān quina'cstuca'n nūn līpāhuanāuj catūhuā'lh tū tatlahua chī'xcuhū'n. ⁴ Quit quina'cstu nā icka'lhī tū xa'icliīpāhuanli. Palh catūhuā'lh napuhuan xla' tze nahuan ixpālacata mākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Moisés, quit na'icpuhuan ā'chulā' tze quit. ⁵ Circuncisiōn quintlahuani'ca a'cxni' ictlahualh a'ktzayan quilitamacuj a'cxni' xa'ictahui'lanī'tcus. Quit, quixū'nāpapna' israelitas ixtahuanī't. Quilitalakapasni' hasta ixquilhtzucuni' Benjamín ixuanī't. Quit hebreo ē nā quintāta' ē quintzī' nā hebreo ixtahuanī't. Fariseo xa'icuanī't ē ū'tza' quit līlacatejtin icmākentaxtū'kō'lh līmāpa'ksīn. ⁶ Xa'icliīmaktāyacu'tun quireligiōn. Xasāsti' ixuanī'tcus ixtamāsu'yun Jesús. Ū'tza' xa'iccalīputzastālani'tā'kchoko tī ta'a'ka'T'lh. Jā tū tū quintilī'a'ksa'nca chī icliīmākentaxtū'lh līmāpa'ksīn. ⁷ Ixīpō'ktu tzamā' catūhuā'lh tū ka'tla' xa'icliīmakca'tzī, ū'tza' chuhua'j iclaktzī'n hua'chī jā tū ixtapalh ixpālacata Cristo. ⁸ Iccāhuanīyān ixlīpō'ktu tzamā' tū icka'lhī hua'chī jā tū ixtapalh. Ā'chulā' ixtapalh lakapascan Cristo Jesús quiMāpa'ksīni' ē jā na'icka'lhī tū ka'tla' na'icliīmakca'tzī. Chuhua'j ica'ka'T'ni't Cristo ē icmāxteklī ixlīpō'ktu tū ka'tla' xa'icliīmakca'tzī. Quit iclaktzī'n hua'chī a'ktin pa'lhxtum. Ā'chulā' tze xmān icliīpāhuan Cristo. ⁹ Chuntza' quit ictapa'ksīni' xla' ē xatze quit na ixlacatīn Dios ixpālacata icliīpāhuan Cristo ē ictapa'ksīni' xla'. Jātza' icliīpāhuan līmāpa'ksīn; ū'tza' jāla quimaktāya chī tze na'icliīhuan na ixlacatīn Dios. ¹⁰ Tzej ilīlakapascu'tun Cristo ē icka'lhīcu'tun līmāpa'ksīn tū xla' līlcastālancuana'nli. Quit icliītaxtucu'tun chuntza' chī Cristo masqui naquimakapātīnīncan ixpālacata. ¹¹ Chuntza' quit icka'lhīmā'lh a'cxni' na'iclastālancuana'n ē a'cxni' ixlicāna' na'icliītaxtū chuntza' chī Cristo.

Tanūni'can chī nalītlajacan premio

¹² Jā iccāhuanimā'n jā tū quisputni' ē ictaxtunī'ttza' chī Cristo. Cristo Jesús quimakapūtaxtū'lh ē ictapa'ksīni'. Ū'tza' icliīmākentaxtūcu'tun ixtalacasqui'nīn. ¹³ Tā'timīn, quit jā icpuhuan palh icmākentaxtū'kō'lh'tza'. Tū ictlahuamā'lh ū'tza' huā'mā'. Icpātza'nkāmā'lh tū hui'lh nac quinchakēn chī nac tatu'jnu' ē tzej ictu'jnumā'lh hasta jā na'icchā'n. ¹⁴ Lacatza'j ica'mā'lh hasta jā na'a'ksputa tatu'jnu' ē na'icmaktīni'n premio. Dios ū'tza' tī naquimaxquī' ē ū'tza' quinta'sani'yācha' tālhmā'n ixpālacata ictapa'ksīni' Cristo Jesús.

¹⁵ Quina'n tī tzej a'ka'lyāuj, napuhuanāuj jāna'j lactze quina'n chī ixlacasqui'nca. Palh xtum lacapāstacna'nā'tit, ū'tza' Dios nacāmāsu'yuni'yān. ¹⁶ Chuntza' chī sca'ttītza', chuntza' calīlatlā'huantit.

¹⁷ Tā'timīn, catlahua'tit chuntza' chī quit ictlahua ē cuenta catlahua'tit tī talatlā'huan chī iccāmāsu'yuni'n. ¹⁸ Lhūhua' a'nan tī jā lacatejtin talatā'kchoko. Tasu'yu jā ta'a'ka'I' palh Cristo nīlh nac cruz quimpālacataca'n. Maklhūhua'tza' iccāhuanin ē chuhua'j iccalhuamā'lh a'cxni' iccāzto'knuni'mā'n. Iclīpūhuan ixpālacata jā ta'a'ka'I'. ¹⁹ Xlaca'n nata'a'n nac pūpātīn. Tū xlaca'n talacasqui'n, hua'chī ū'tza' ixdiosca'n. Ka'tla' talimāka'tzī masqui tatlahua tū līmāxana' ē xmān talacapāstaca tū xala' huā'tzā' nac cā'quilitamacuj. ²⁰ Quina'n tapa'ksīni'yāuj nac a'kapūn ē ka'lhīmā'nauj camīlh quiMakapūtaxtū'ncu'ca'n ē ū'tza' Jesucristo. ²¹ Xla' naquincālakpalīni'yān quimācni'ca'n tū namasa ē chuntza' quimācni'ca'n natasu'yu chī ixuanī't ixmacni' Cristo a'cxni' lacastālancuana'nli. Naquincālakpalīni'yān quimācni'ca'n ixlītlī'huī'qui tū zē nacālimāpa'ksikō' ixlīpō'ktu tū a'nan.

4

Calipāxuhua'tit Māpa'ksini' pō'ktu quilhtamacuj

¹ Chuntza', tā'timīn, tā'cataxtutāya'tit na ixtej Māpa'ksini'. Iccāpāxquī'yān ē iccālaktzī'ncu'tunān. Hui'xina'n quīlāmāxquī'yāuj tapāxuhuān. Chī a'ka'tī'yā'tit, ū'tza' hua'chi quīntatla. Laktza' iccāpāxquī'yān.

² Iccāsqū'ni' Evodia ē Sīntique chu a'ktin catalacapāstaclī ē jātza' catalāquilhnīh. Lītā'timīn tatapa'ksini' Cristo. ³ Hui'x tī tzej quīntā'scuja' cacāmāko'xamixi' tzamā' pusan; xlaca'n quīntāmaktāyalh a'cxni' xa'icmāsu'yumā'lh xatze tachihuīn tū ixtla' Dios. Xlaca'n tatā'scuji Clemente ē ā'makapitzīn tī quīntatā'scuji. Cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na ixtlibro Dios tī taka'lhī xasāsti' ixtlatamatca'n.

⁴ Pō'ktu quīlhtamacuj calipāxuhua'tit ixpālacata Māpa'ksini' ē na'iccāhuanipalayān, capāxuhua'tit. ⁵ Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cacātalakapasni' palh tzeza chi'xcuhui'n hui'xina'n. Palaj namimpala Māpa'ksini'.

⁶ Jātza' tū catilītamāxchuyī'tit ē pō'ktu quīlhtamacuj ca'orarlīit ē casquī'ni'tit Dios nacāmaktāyayān. Camāxquī'tit tapāxcatca'tzīn ē cahua'ni'tit Dios ixlipō'ktu tū maclacasquī'nā'tit. ⁷ Chuntza' Dios nacāmājaxīyān ē ā'makapitzīn jāla catītalacaca'tzīl chī jā tū cāmāxchuyīyān. Dios nacāmaktaka'la mintalacapāstacni'ca'n ē mintalacasquī'nīnca'n ixpālacata tā'tapa'ksiyā'tit Jesucristo.

Calacapāstactit tū tze

⁸ Chuhua'j ā'xmān, tā'timīn. Catūxcuhuālh tū ixlicāna' ē tū līlacatejtin, ū'tza' calīlacapāstactit. Nā tū lactze ē catūxcuhuālh tū lakachi'xcuhui'can, ū'tza' calīlacapāstactit. Nā tū tzehuanī't ē tū minī'ni', ū'tza' calīlacapāstactit. Palh hui'lh catūhuālh tū tze ē palh hui'lh tū tze lakachi'xcuhui'can, hui'xina'n cuenta catlahua'tit tzamā'. Calacapāstactit tzamā' ē tzej nalatā'kchokoyā'tit.

⁹ Tamāsu'yūn tū quīlāmāksca'txtunī'tauj, chuntza' catlahua'tit. Chī iccāhuanīni'ta'n ē chī laktzī'ni'ta'ntit tū iclahuanī't, nā chuntza' catlahua'tit ē Dios nacātā'tahui'layān hui'xina'n ē tzej nalatapāyā'tit.

Pablo cāmaxquī'lh tapāxcatca'tzīn xalanī'n nac Filipos

¹⁰ Iclīpāxuhua Māpa'ksini' ē chī chuhua'j quīlālacapāstacalayāuj hui'xina'n. Masquī pō'ktu quīlhtamacuj ixquīlālacapāstacāuj, jāla quīlāmaktāyauj ixpālacata makat xa'iclamā'cha'. ¹¹ Jā iccāhuanīyān quīspūtnī' catūhuālh; quī icscā'tnī'ttza' chuntza' chī icuī'lh, ū'tza' ixtalacasquī'nīn Dios quīmpālacata. ¹² Icca'tzī chī na'iclahui'la a'cxni' quīspūtnī' tū icmaclacasquī'n ē nā icca'tzī chī na'iclahui'la a'cxni' quīnquīāxtūni' tū icmaclacasquī'n. Chuntza' chī icuī'lh icscā'tlītza' chī tze iclīpāxuhua masquī ictzī'nca ē masquī icka'sa. Masquī jā tū tū icmaclacasquī'n ē masquī quīspūtnī', quī icpāxuhua. ¹³ Ictapa'ksini' Cristo, ū'tza' tī quīmātli'hui'clhī ē chuntza' tze na'iclahua ixlipō'ktu catūhuālh. ¹⁴ Masquī Cristo quīmātli'hui'clhī, xatze hua'chi quīlāmaktāyani'tauj a'cxni' xa'icpātīni'mā'lh.

¹⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac Filipos tzej ca'tziyā'tit huā'mā'. A'cxni' ixtzucupā'na'ntitcus a'ka'tī'yā'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ictaxtulh nac estado Macedonia, xmān hui'xina'n quīlāmaktāyauj. A'makapitzīn tī ta'a'ka'tī'lh ē ixtatakēstokmā'nal ā'lacatin, jā tī chā'tin quīmacamini'lh tumīn masquī iccāmāsu'yūni'lh ixtachihuīn Dios. ¹⁶ Xa'iclahui'lhuc nac cā'lacchicni' Tesalónica ē hui'xina'n quīlāmācamini'uj tumīn ē jā xmān maktin. ¹⁷ Jā icuanicu'tun icputzamā'lh talakalhu'mān. Quī iclacasquī'n tū tze mimpālacataca'n. Dios cuenta natlaha chī tlahaui'ni'ta'ntit ē nacāxokonu'ni'yān. ¹⁸ Hua'chi quīlāxokokō'uj ē hasta quīāxtūlh. Jātza' icmaclacasquī'n catūhuālh ixpālacata Epafrodito quīlīmīni'lh talakalhu'mān tū quīlāmācamini'uj hui'xina'n. Dios laktzī'n tū quīlāmāxquī'uj ē hua'chi Dios līlakatāyā'tit. Xla' nalīpāxuhua. ¹⁹ QuīnDiosca'n nacāmaxquī'yān ixlipō'ktu tū maclacasquī'nā'tit. Ū'tza' natlaha ixpālacata tū tlahuālh Jesús. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā hui'lh Dios ē ka'lhī ixlipō'ktu tū maclacasquī'nca'n. Ū'tza' Dios tze nacālimāxquī'yān. ²⁰ Calaktaquilhpūtaca Dios quīnTāta'ca'n pō'ktu quīlhtamacuj. Amén.

Ā'xmān saludos

²¹ Iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milīpō'ktuca'n tī tapa'ksini'yā'tit Jesucristo. Tā'timīn tī quīntatā'lahui'lāna'lh nā xlaca'n cātamacā'ni'yāchā'n saludos. ²² Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'tī' cātamacā'ni'yāchā'n saludos ē nā xlaca'n tī tascujmā'nal na ixchic emperador cātamacā'ni'yāchā'n saludos.

²³ Ixtalakalhu'mān Māpa'ksini' Jesucristo cacātā'tachokon milīpō'ktuca'n. Amén.

Colosenses

Pablo cātzo'knuni'lh xalanī'n nac Colosas tī ixta'a'ka't

¹ Quit Pablo tī cāmacamini'yān huā'mā' carta ē quit ixapóstol Jesucristo chī ixtalacasqui'nīn Dios. Nā hui'lh huā'tzā' quinta'tinca'n Timoteo. ² Quinchā'tu'ca'n iccāmacā'ni'yāchā'n saludos milipō'ktuca'n xalanī'n nac Colosas tī tā'tapa'ksiyā'tit Dios ē jā taxtutāya'nī'ta'ntit na ixtej Cristo. QuinTāta'ca'n Dios cacālalkalhu'mani' ē tzej calatapā'tit.

Pablo orarlīni'lh Dios ixpālacata tā'timīn

³ A'cxni' icorarlīni'yāuj Dios tī ixTāta' Jesucristo quiMāpa'ksīni', icorarlīyāuj mimpālacataca'n. Pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn ⁴ ixpālacata quincātamāca'tzīnīn chī a'ka'tīni'yā'tit Jesucristo ē chī cāpāxqui'yā'tit ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁵ Chuntza' a'ka'tīyā'tit ē cāpāxqui'yā'tit ixpālacata ka'lhīpā'na'ntit tū māqui'canī't mimpālacataca'n nac a'kapūn. Ū'tza' hui'xina'n sca'titttza' a'cxni' pūla kexpa'ttit xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ⁶ Chuntza' chī cātālīmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n, calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj nā cāmāsu'yuni'mā'ca. Talhūhua'mā'nalh tachī'xcuhui't tī ta'a'ka'tī'mā'nalh. Nā chuntza' lanī't na milacpu'na'ītātca'n a'cxni' kexpa'ttit ē ca'tzītīt chī Dios ixlicāna' quincālalkalhu'manān. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit ixlicāna' tū cātāmāsu'yuni'n. ⁷ E chuntza' cāmāsu'yuni'n Epafras tū quincātā'scujni' ē tī icpāxqui'yāuj. Xla' quilaxkokoca'n quit ē Timoteo ē līlcatejtin scuja chuntza' chī i'scujni' Cristo. ⁸ Quincātamāca'tzīnīn xla' chī lālīpāxqui'yā'tit ixpālacata Espīritu Santo.

⁹ A'cxni' ickexmatui chī a'ka'tītīt, quina'n jā icmakxtekuī icorarlīni'yāuj Dios mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj hui'xina'n tzej caca'tzītīt tū ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' Dios tzej nacāmāca'tzīniyān tū xla' lacasqui'n natlahua'yā'tit. Cālīmāsu'yuni'yān ixEspīritu ē tze natlahua'yā'tit. ¹⁰ Chuntza' naca'tzīyā'tit chī nalīlatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasqui'n ē catūxcuhuālh tū natlahua'yā'tit namakapāxui Dios. Xatze tū tlahua'yā'tit, ē ū'tza' lītasu'yu tlahua'pā'na'ntit ixtascujūt Dios. A'chulā' naca'tzīyā'tit chī ixlīDios. ¹¹ Cacālīmātlī'huī'chlīn xaka'tla' ixlītlī'huī'qui Dios chuntza' chī xla' māsā' ē ū'tza' nalitāyani'yā'tit tū nacā'a'kspulayān ē jā nalījichua'yā'tit. Napāxuhua'yā'tit. ¹² Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn xaTāta' Dios. Xla' quincācāxtlahuanī'ta'n ē chuntza' tze namaktīni'nāuj tū cāxtlahuacani' ixpālacata a'ka'tīyāuj Dios. E ū'tza' huā'mā' jā Dios māpa'ksīni'nkō' ē a'ntza' pō'ktu quilhtamacuj xkaka. ¹³ Dios quincāmākapāxtūtūn jā cā'pucsua' ē jā māpa'ksīni'n skāhuī'ni'. Quincālē'n jā māpa'ksīni'n i'Ska'ta' tī laktza' pāxqui'. ¹⁴ Jesús quincālākmāxtun ē quincāmāzta'nkēna'ni'kō'n quincuentaca'n.

Dios ē tachī'xcuhui't tako'xamixlī ixpālacata Cristo

¹⁵ Masqui jāla laktzī'ncan Dios, Jesús māsu'yulh chī ixlīDios. Xla' Dios lacsacli namāpa'ksī ixlīpō'ktu tū hui'lh. ¹⁶ Cristo tlahualh ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn ē nac cā'tīya'tna' tū laktzī'ncan ē tū jāla laktzī'ncan. Cristo cāxtlahualh chī namāpa'ksīni'ncan nac a'kapūn ē cāhuī'līlh xanapuxcu'nu' āngeles. Nā cāmāzuculh tī cāmāpa'ksī espīritus. Tlahualh ixlīpō'ktu tū a'nan ixpālacata nalimakapāxui xla'. ¹⁷ Xla' xapūla ixuanī't ē jā ixlīpō'ktu tū a'nan ē ixpālacata xla' ixlīpō'ktucus hui'lh ē tzej lamā'lh. ¹⁸ Ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'tīni' Jesús, xlaca'n talitaxtunī't hua'chī ixmacni'. Xla' hua'chī ixa'kxāk tzamā' macni'. Xla' xalītzucuni' ē xla' xapuxcu' ixlīpō'ktuca'n tī natalacastālancuana'n. Chuntza' xla' xapūla ē nacāmāpa'ksīkō' ixlīpō'ktu. ¹⁹ Chuntza' pō'ktu tū Dios ka'lhī, nā ka'lhī Cristo. Chī Dios, chu chuntza' Cristo. Chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios. ²⁰ Tako'xamixkō'lh Dios ē tachī'xcuhui't ixpālacata Jesús. Catīxcuhuālh nac cā'tīya'tna' ē catīxcuhuālh nac a'kapūn, ixlīpō'ktuca'n ē Dios cāmāko'xamixkō'ca. Ū'tza' tlahualh a'cxni' xtokohua'ca'ca Jesús ē taxtulh ixka'lhni'.

²¹ Hui'xina'n ixtā'lāquichlaktzī' Dios ixuanī'ta'ntit. Jā ixlaktzī'ncu'tunā'tit Dios ē jā ixca'tzīcu'tunā'tit tū xla' lacasqui'n. Hui'xina'n ixtlahua'yā'tit tū jā tze. ²² Chuhua'j ix-amigos Dios hua'nī'ta'ntit ixpālacata Cristo cāmāko'xamixlīn a'cxni' māsā'lh ixmacni' nanī. Chuntza' tlahualh ixpālacata tze nacāmāsu'yukō'yān lactze na ixlaca'tīn Dios ē ixpālacata jā tū nalaclī'pinā'tit ē jā na'a'nan tū nacātālīpuztāna'ni'yān. ²³ Chuntza' ixlacasqui'nca na'a'ka'tī'tēlhayā'tit ē jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios. Jā calakpalī'tit chī a'ka'tīyā'tit. Xatze tachihuīn tū cātāmāsu'yuni'n hui'xina'n ē tū lī'a'kchihuīna'nca calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj, ū'tza' ca'a'ka'tītīt. Huā'mā' xatze tachihuīn ixla' Jesucristo ē ū'tza' tū quit icmāsu'yu.

Pablo huanli Cristo cātā'lahuī'lh tī ta'a'ka't

²⁴ Chuhua'j masqui icpātīni'mā'lh mimpālacataca'n, iclīpāxuhua. Tū pātī quimacni', ū'tza' maktāya namākentaxtūkō' tū ixlacasqui'nca napātīni'ncan ixpālacata tī ta'a'ka't'. Quina'n

hua'chi ixmacni' Jesucristo. ²⁵ É quit chuntza' chí Dios quimacamaxquí'lh quintascujüt mimpälacataca'n, chuntza' icmäsü'yukö' ixtachihuün Dios. ²⁶ Huä'mä' tü ixcämätzé'kni'cani't tachi'xcuhui't hasta a'cxni' tzuculh cá'quilhtamacuj, ü'tza' chuhua'j cämäsü'yuni'can xläca'n tü ta'a'ka'ti'. ²⁷ Dios lacasqui'n xläca'n nataca'tzi chí xaka'tla' é tze'huani't ü'tza' tü ixtatzé'kni't. Ü'tza' huä'mä': Cristo lacxtim cá'tá'hui'la israelitas é ná tü já israelitas. Ü'tza' lika'lhípä'na'ntit tü milaca'n nahuan nac'a'kapün.

²⁸ Huä'mä' Cristo quina'n iccämäsü'yuni'yäuj ixlípö'ktuca'n tachi'xcuhui't é iccähuaniyäuj tü nacä'a'kspula palh já nata'a'ka'ti'. Iccämälacapästaqui'yäuj ixlípö'ktuca'n é iccälímäsü'yuni'yäuj talacapästacni' tü Cristo quincämäca'tzínin. Chuntza' tzé na'iccämaktäyayäuj natalitaxtu chí Cristo lacasqui'n. ²⁹ Ü'tza' quit icliscujmä'lh. Ixlípö'ktu quilítli'hui'qui tü xla' quimähuixcáni, ü'tza' icliscuja.

2

¹ Quit iclacasqui'n naca'tziyá'tit chí icscujmä'lh mimpälacataca'n hui'xina'n xalaní'n nac Colosas é ná xläca'n xalaní'n nac Laodicea é chí ixlípö'ktuca'n xalaní'n já jä tü quilakapasa. ² Icsujmä'lh na'iccämähuixcáni ixlípö'ktuca'n ixpälacata chí talápäxqui'. Iclacasqui'n natalápäxqui' é lacxtim natalitaxtu. Iclacasqui'n nataca'tzi tzej natahexmata xaxlicána' é nataca'tzi tü xmän ixca'tzi Dios hasta chuhua'j. Ü'tza' tü já ixca'tzican ixpälacata Cristo. ³ Já maclacasqui'näuj xtum tamäsü'yun. Xmän Cristo ca'tzikö' ixlípö'ktu é tzé naquincämäsca'tiyän é tzé naquincämäxexma'tiyän tü quincämäsü'yuni'n. ⁴ Ü'tza' huä'mä' iccähuaniyän é chuntza' já tü chä'tin nacälí'a'kskähui'yän xatzéhuani't tachihuün. ⁵ Masqui já cá'tá'hui'lacha' quimacni', quintalacapästacni' cá'tá'hui'lacha'. Lípäxuhua iclaktzi'mä'lh chí tzej latä'kchokoyá'tit é já taxtutäyayá'tit na ixtej Dios. Ü'tza' iclípäxuhua.

⁶ A'ka'ti'ni'ni'ta'ntit Cristo hua'chi miMäpa'ksini'ca'n, ná chuntza' nalatä'kchokoyá'tit hua'chi hui'xina'n é Cristo chu lacxtim. ⁷ Tzej ca'a'ka'ti'ni'tit tü cätamäsü'yuni'n. Ü'tza' hua'chi pülactin qui'hui' tü pülhmä'n mä'cnülh ixtankéxé'k. A'chulá' nalisca'ttélhaya'tit chí mäsu'yulh Cristo é natasu'yu hua'chi stacpä'na'ntit chuntza' chí tasu'yu stacmä'lh qui'hui'. Lhühua' tapäxcatca'tzín namaxqui'yá'tit ixpälacata Jesús.

Cristo quincämamaxquí'yän xasästi' quilatamatca'n

⁸ Cuenta catlahua'tit é já tü catamakxtektit ä'chá'tin nacälí'a'kskähui'yän tü mäsu'yu tü já ixlicána' é já tü ixtapalh. Huä'mä' tamäsü'yun nacämäpälza'nkéníyän tü a'ka'tiyá'tit. Xmän cämäsü'yuni'yän ixtachihuünca'n chí'xcuhui'n tü tahuan palh ixlacasqui'nca natlahua'yá'tit lhühua' catühuälh é ü'tza' Dios nacälilaktzi'nän lactze. Tahuan palh xmän a'ka'ti'ni'yá'tit Cristo, tispütaca. Huä'mä' tamäsü'yun ixtapuhuänca'n chí'xcuhui'n é já ixla' Cristo.

⁹ Cuenta catlahua'tit já cätitamäsü'yuni'yän tü já ixlicána' ixpälacata Cristo é chí Cristo chu chä'tin chí Dios. ¹⁰ Hui'xina'n tapa'ksini'yá'tit Cristo é ü'tza' litzuma'yá'tit ixlilti'hui'qui. Xla' ü'tza' xapuxcu' ixlípö'ktu limäpa'ksin é ixlípö'ktuca'n tü tamäpa'ksini'n. ¹¹ A'cxni' tamacamstä'mi'tit Cristo, cätaxapani'n mincuentaca'n é ü'tza' hui'xina'n xtumtza' cälíhuilín Dios. Chí'xcuhui'n cáchu'cuni'can ixmacni'ca'n natatlahua circuncisión é ü'tza' lica'tzican xtum cáhuilícan. Xtum chí Cristo quincämäxtumliyän. Hua'chi ü'tza' quincätälíchu'cumaka'ni'n quincuentaca'n é quincämamaxquí'n xasästi' quilístacna'ca'n. Huä'mä' circuncisión já ixla' quimacni'ca'n. ¹² Xasästi' mlilatamatca'n chuhua'j ixpälacata a'ka'ti'ni'yá'tit Dios. A'cxni' a'kpaxtit, ü'tza' limäsü'yulh hua'chi cá'tatä'mä'cnüyän Cristo é tä'lacastälancuana'ntit ixpälacata Dios mälacastälancuanilh Cristo. ¹³ Hui'xina'n hua'chi xanín ixuaní'ta'ntit ixpälacata mincuentaca'n é já tze chí ixlilatä'luaná'tit. A'cxni' Dios quincämätza'nkéna'ni'kón' quincuentaca'n, xla' quincämälacastälancuanin chu lacxtim chí Cristo. ¹⁴ Hua'chi ixtzo'kcani't a'ktin tatzö'knu' tü quincätälímälacsu'yuyän. Dios mälakspütükö'lh é cämälakspütükö'lh ixlípö'ktu tü ixlacle'näuj. Dios mäpanükö'lh a'cxni' xtokohua'ca'ca Cristo nac cruz é hua'chi tä'xtokohua'ca'ca tatzö'knu' nac cruz. ¹⁵ Ixlípö'ktu ä'makapitzín limäpa'ksin tü a'nan huä'tzá' nac cá'quilhtamacuj é nac ü'ni', Dios cämaktikö'lh ixlímäpa'ksinca'n é cämämaxani'lh cá'lhühua'latatín. Dios cätälajalh ixpälacata Cristo a'cxni' nílh nac cruz.

Caputzatit tü xala' nac a'kapün

¹⁶ Chuntza' já cätitamakxtektit ä'chá'tin nacä'a'ksa'nän ixpälacata tü hua'yá'tit é nün ixpälacata tü tlaha'yá'tit cuenta cá'tani' nün sábado. ¹⁷ Tzamä' tamäsü'yun xmän hua'chi ixmástilé'k chí Dios mäpa'ksí. Cristo ü'tza' tü tlahuah huä'mä' mästilé'k é xla' mäsu'yu chí limäpa'ksini'n Dios. ¹⁸ Já catamakxtektit ä'chá'tin nacä'a'kskähui'yän a'cxni' nahuan já miní'ni' chä'tin chí'xcu' na'orarlíni' Dios. Makapitzín tahuan ixlacasqui'nca püla nacä'orarlíni' ángeles. Ti huan chuntza' lacasqui'n napuhua'ná'tit xla' já ka'tla' makca'tzi masqui já ixlicána'. Ka'tla' limäca'tzi ixpälacata tü lälakachuyalh. Ixtapuhuän já ixla' Espiritu Santo. ¹⁹ Chuntza' tlaha é já tzej stälani' Cristo tü hua'chi ixa'kxäk macni'. Huä'mä' macni',

ũ'tza' tĩ ta'a'ka'tĩ. Quimacni'ca'n cãka'lhĩ ixtatã'stucut ĩ x'no'jot tũ limaktãya ĩ tũ lãlĩchi'panĩ't. Quina'kxãkca'n, ũ'tza' tũ mãpa'ksĩ quimacni'ca'n. Chuntza' Cristo tĩ ixa'kxãkca'n tĩ ta'a'ka'tĩ lĩmãstaquĩ ixcacni' ixlĩmãpa'ksĩn Dios. Ixcacni' Cristo, ũ'tza' xlacac'n tĩ ta'a'ka'tĩ. Ixcacni' Cristo a'ktin huanĩ't ixpãlacata tĩ ta'a'ka'tĩ talĩpãhuan xla'.

²⁰ Tĩ jã ta'a'ka'tĩni' Cristo tahuhan ixlacacqui'nca nacãlakachi'xcuhui'yã'tit lhũhua' tahuĩ'lat tũ jã ixlã' Cristo. Hui'xina'n hua'chi tã'nĩ'tit Cristo ĩ chuntza' jã ixlacacqui'nca nacãlakachi'xcuhui'yã'tit ixtahui'latca'n tachi'xcuhui't. ¿Tũ ixpãlacata tlãhua'yã'tit tahuĩ'lat chĩ tahuhan? ²¹ Huancan: "Jã tixa'ma'ya' huã'mã'. Jã tĩhua'ya' huã'mã'. Jã tichi'paya' huã'mã'." ²² Ixlipõ'ktu tũ tzẽ chi'pacan o hua'can o xa'macan, jã catitatãyani'llh; põ'ktu nataspukõ'. Tzamã' tahuĩ'lat nacãn tũ tamãpa'ksĩ chi'xcuhui'n ĩ tamãsu'yu xlacac'n. ²³ Tĩ chuntza' tamãsu'yu, tapuhuan hua'chi tzej lacaca'tzĩ chĩ talaktaquilhpũta ángeles. Masqui tamakapãtĩn ixcacni'ca'n, xmãn ã'chulã' ka'tla' natalĩmakca'tzĩ.

3

¹ Hui'xina'n tã'lacastãlancuana'ntit Cristo ĩ ka'lhĩ'yã'tit xasãsti' milatamatca'n, ĩ chuntza' calihui'lĩ'tit naka'lhĩ'yã'tit tũ nacãlakpalĩni'yãn ixpãlacata nalĩtaxtuyã'tit chĩ Cristo. Xla' pãxtũtahuĩ'llh Dios ĩ tã'mãpa'ksĩni'mã'lh. ² Põ'ktu quilhtamacuj nalacapãstacã'tit tũ ixlã' Cristo ĩ jã catilĩ'a'ktuyunã'tit tũ xala' nac cã'quilhtamacuj. ³ Tzamã' ũ'tza' jãtza' la cãtalĩmãpa'ksĩyãn ixpãlacata milatamatca'n tatã'tzẽ'knĩ't Cristo. Dios ũ'tza' tĩ cãmãtzẽ'kli. Hua'chi nĩnĩ'ta'ntiitza' ĩ jãtza' la mãpa'ksĩcan tĩ xanĩntza'. ⁴ A'cxni' namimpala Cristo ĩ naxkaka, nã hui'xina'n natã'tasu'yuyã'tit ixpãlacata milatamatca'n chu lacxtim chĩ xla'.

Pablo mãsu'yulh chĩ tatalakpalĩl tĩ ixlã' Cristo

⁵ Chuntza' calihui'lĩ'tit nacãmãxtukõ'yã'tit mintalacapãstacni'ca'n tũ jã tze. Tũ jã tze, ũ'tza' huã'mã': ka'lhican ixtã'lãpãxqui'nca'n; ka'lhican jã tze talacapãstacni'; tamakxtekan cãmãpa'ksĩ ixcacni'ca'n; lakatĩcan tũ jã tze; ĩ tampi'llhĩn'ncan. Tĩ chuntza' tatlahua, ixtã'chuntza' tĩ tatzokostani' a'ktin ídolo. ⁶ Lisĩtzi' Dios tzamã' tũ jã tze. Namin a'ktin quilhtamacuj ĩ tĩ jã takexmatni' Dios xlacac'n nataca'tzĩ ixtasĩtzi' Dios. ⁷ Nã hui'xina'n chuntza' ixlãtla' hua'nã'tit a'cxni' jãna'j ixa'ka'tyã'tit. ⁸ Chuhua'y cacãmãxtumli'tit ixlipõ'ktu tzamã': tasĩtzi' ĩ tã'ksa'nĩn. Jãtza' catiquichlaktzĩ'nĩn'ntit. Tũ jã tze tachihuĩn jãtza' catiquilhtaxtutit. ⁹ Jã cati'a'kskãhui'tit ã'chã'tin. Maxktektitza' mintalacapãstacni'ca'n tũ jã tze ¹⁰ ĩ lakpalĩ'tit mintalacapãstacni'ca'n. Xasãsti' sca'tpã'na'ntit ixpãlacata ã'chulã' nalĩtaxtuyã'tit chĩ Dios tĩ cãmãxqui'n xasãsti' milatamatca'n. Chuntza' naca'tziyã'tit chĩ ixlĩDios. ¹¹ Ixlipõ'ktuca'n tĩ ta'a'ka'tĩ chu a'ktin tahuani't. Griego tĩ a'ka'tĩ chu lacxtim chĩ israelita tĩ lakapasa ixlĩmãpa'ksĩn Moĩsẽs ĩ tã'a'ka'tĩ. Nã tĩ tlãhuani'cani't circuncisiõn chu lacxtim chĩ tĩ jã tlãhuani'cani't circuncisiõn. Tĩ xamini' ĩ tĩ jã tũ ca'tzĩ ĩ xatastã'maka tasãcu' ĩ xalaktaxtuni', ixlipõ'ktuca'n a'ktin tahuani't ixpãlacata Cristo. Xmãn Cristo talĩpãhuan. Cristo quincãtã'hui'lan quilipõ'ktuca'n tĩ a'ka'tyãuj ĩ xmãn xla' quincãmãtlãhuĩyãn chuntza' chĩ Dios lacacqui'n.

¹² Dios calacsacni'ta'n hui'xina'n ĩ cãpãxqui'yãn ĩ xtum cãhui'lĩn ixpãlacata ixlã' nalĩtaxtuyã'tit. ũ'tza' calihui'lĩ'tit nalakalhu'ma'nã'tit ĩ nacãmãktãyã'yã'tit ã'makapĩtzĩn. Jã ka'tla' catĩmakca'tzĩtĩ ĩ jã palha' catĩsqui'ntit tũ mĩmpãlacataca'n. Pũla calacapãstactit ã'chã'tin. Jã palaj casĩtzi'tit. ¹³ Catãyani'tit tũ cãtlãhuani'yãn tũ jã tze ã'chã'tin ĩ calãmãtza'nkẽna'ni'tit tũ puhua'nã'tit cãmãklaclẽ'nãn. Calãmãtza'nkẽna'ni'tit lacxtim chĩ Cristo cãmãtza'nkẽna'ni'n. ¹⁴ Tũ ã'chulã' ixlacacqui'nca, ũ'tza' huã'mã': talãpãxqui'n, ĩ ũ'tza' hua'chi tũ nacãlĩmãchi'pĩkõ' ixlipõ'ktu mĩlĩlactzeyca'n. ¹⁵ Dios cacãmãkapãxui'll mĩlĩstacna'ca'n ĩ cacãmãkapãxui'll ixlĩstacna'ca'n ã'makapĩtzĩn tĩ ta'a'ka'tĩ. ũ'tza' chu a'ktin lihuanã'tit mĩlipõ'ktuca'n. Nã ũ'tza' tũ nacãlĩmãktãyãyãn ĩ tzẽ naca'tziyã'tit tũ tze ĩ tũ jã tze. Chuntza' capãxuhua'tit ĩ cãmãstã'tit tapãxcatca'tzĩn.

¹⁶ Lhũhua' calacapãstactelha'tit ixtachihuĩn Cristo. Nalãlĩmãsu'yuni'yã'tit ĩ nalãlĩmaxqui'yã'tit talacapãstacni' ixlĩtli'hui'qui Dios. Cacãlipixtli'tit ixlipõ'ktu mĩlĩstacna'ca'n salmos ĩ himnos ĩ cantos tũ ixlã' Dios. Camãxqui'tit tapãxcatca'tzĩn Dios a'cxni' pĩxtli'yã'tit. ¹⁷ Palh nachihuĩ'na'nã'tit, palh napixtli'yã'tit, palh natlahua'yã'tit catũhuãll, catũxcuhui'll calalh tũ tlãhua'pã'na'ntit, calĩtlãhua'tit ixlĩtli'hui'qui Mãpa'ksĩni' Jesús. Camãxqui'tit tapãxcatca'tzĩn Dios xa'Tãta' ixpãlacata Jesús.

Pablo huanli chĩ natalatã'kchoko tĩ ta'a'ka'tĩ

¹⁸ Puscan cacãkexpa'tni'tit mĩnkõlu'ca'n chĩ cãmĩni'ni' tĩ ta'a'ka'tĩ. ¹⁹ Chĩ'xcuhui'n cacãpãxqui'tit mĩmpuscãtca'n ĩ lĩlacatejtin catã'chihuĩna'ntit. Jã calãquihni'tit. ²⁰ Lacstĩn, põ'ktu quilhtamacuj cacãkexpa'tni'tit mĩntãta'ca'n ĩ mĩntzĩ'ca'n ixpãlacata chuntza' namakapãxui'yã'tit Dios. ²¹ Xanãtãtana' jã ticãmãkasĩtzi'yã'tit mĩlacstĩnca'n ĩ jã natamakchuya. ²² Xatastã'maka tasãcu'a'n tzej cacãkexpa'tni'tit tĩ cãmãpa'ksĩyãn. Jã xmãn catiscujtĩt a'cxni' cãtalaktzĩ'nãn. Nalĩhui'lĩ'yã'tit põ'ktu nascujã'tit ĩ chuntza' lakachi'xcuhui'yã'tit Mãpa'ksĩni'.

²³ Catũxcuhuãlh calalh mintascujũtca'n, ũ'tza' nalĩhui'lĩ'yã'tit natlahua'kõ'yã'tit hua'chi Mãpa'ksĩni' Jesucristo mĩpatronca'n ě ja' chã'tin chĩ'xcu'. ²⁴ Hui'xina'n ca'tziyã'tit Mãpa'ksĩni' nacãmaxquĩ'yã'n mintatljajca'n xala' nac a'kapũn. Hui'xina'n i'scujnu'nĩ'n Mãpa'ksĩni' Jesucristo. ²⁵ Catũxcuhuãlh natlahua' tũ ja' tze, xla' naxoko. Ixĩpõ'ktuca'n tũ tatlahua' tũ ja' tze, ixĩpõ'ktuca'n lacxĩm na ixlacatĩn Dios.

4

¹ Hui'xina'n tũ xapatrõn, cacãmaxquĩ'tit mintasãcua'ca'n tũ cãmĩni'ni' ě tũ xlaca'n tatljajalh. Ca'tziyã'tit hui'lacha' nac a'kapũn tũ nã cãmãpa'ksĩyã'n.

² Põ'ktu quilhtamacuj ca'orarli'ni'tit Dios ě skalalh catahui'latit a'cxni' tlahua'pã'na'ntit oraciõn ě namaxquĩ'yã'tit tapãxcatca'tzĩn. ³ Nã nasqui'ni'yã'tit Dios nacãxtlahua' chĩ na'icmãsu'yuyãuj ixtachihuĩn ě na'icmãsu'yuyãuj tũ jãna'j ixca'tzĩcan tũ ixla' Cristo. ũ'tza' ixpãlacata iclĩtachi'nĩ't quit. ⁴ Casqui'ni'tit Dios tzej na'icmãsu'yu tũ ixla' Cristo chĩ ixlacasqui'nca.

⁵ Tzej calatã'kchokotit na ixlacatĩnca'n tũ ja' ta'a'ka'i' ě tzej calacapãstactit tũ natlahua'yã'tit na ixlacatĩnca'n lihuan a'nan quilhtamacuj. ⁶ Matzat mojøcan nac lihua' namãcani' ě tze nahuan. Nã chuntza' cuenta catlahua'tit mintachihuĩnca'n ě chuntza' nakelhtĩni'nã'tit chĩ ixlacasqui'nca.

Ãxmãn saludos

⁷ Tĩquico nacãmãca'tzĩniyã'n chĩ iclĩlahuĩ'lh ě tũ iclãluamã'lh. Xla' quintã'tinca'n ě pãxquĩ'can. Lĩlacatejtin quĩmaktãya' ě ixpãlacata Mãpa'ksĩni' quintã'scuja. ⁸ ũ'tza' iccãlĩmacã'ni'yã'n naca'tziyã'tit chĩ iclahuĩ'lãna'uj ě ja' caticãlĩ'a'ktuyuntit. ⁹ Onẽsimo natã'a'n. Xla' quintã'tinca'n tũ lĩlacatejtin latã'kchoko ě tũ pãxquĩ'can. Xla' xala' a'ntza'. Xlaca'n nacãtãhuanikõ'yã'n tũ a'kspulani't huã'tzã'.

¹⁰ Quintã'tachi'n Aristarco ě Marcos tũ ixtã'puxni'mit Bernabẽ cãtamacã'ni'yãchã'n saludos. Ka'lhĩ'yã'titza' lĩmãpa'ksĩn ixpãlacata Marcos. Palh xla' nacãlaka'nãchã'n, camakamktĩni'chipitit. ¹¹ Jesũs tũ ka'lhĩ xtum ixtacuhuĩni' Justo cãmãcã'ni'yãchã'n saludos. Xmãn ixkelhatu'tunca'n israelitas tũ quintatã'scujmã'nalh natamãsu'yu chĩ Dios cãmãpa'ksĩkõ'. Xlaca'n quintamãhui'xcãnimã'nalh. ¹² Epãfras cãmãcã'ni'yãchã'n saludos. Xla' xala' a'ntza' ě ixtasãcua' Jesucristo. Cãlacapãstacãn ě squĩ'ni' Dios tzej natlã'huanã'tit na ixtej Dios ě namãkentaxtũkõ'yã'tit ixtalacasqui'nĩn Dios. ¹³ Iccãhuaniyãn xla' scujli mĩpãlacatata'n ě ixpãlacatata'n xalanĩ'n nac Laodicea ě nac Hierãpolis. ¹⁴ Doctor Lucas tũ pãxquĩ'can ě Demas cãtamacã'ni'yãchã'n saludos.

¹⁵ Cacãlĩ'pini'tit saludos quintã'timĩnca'n nac Laodicea ě Ninfas ě tã'timĩn tũ ta'a'ka'i' ě tatakẽstoka na ixchic. ¹⁶ A'cxni' lĩkelhtahua'kakõ'ni'ta'ntitza' huã'mã' carta na mĩlacpu'na'i'tãtca'n, camacapintit nac templo nac Laodicea ě nalĩkelhtahua'kacan a'ntza'. Nã hui'xina'n nalĩkelhtahua'kayã'tit carta tũ naminãcha' nac Laodicea. ¹⁷ Nahuaniyã'tit Arquipo huã'mã': "Cuenta catlahua' ě tzej camãkentaxtu' tascujũt tũ mila' chĩ ixtalacasqui'nĩn Mãpa'ksĩni'."

¹⁸ Quit, Pablo, ictzo'kmã'lh quĩlĩmãn huã'mã' saludo. Caquĩlãlacapãstacui quit ictachi'nĩ't. Dios cacãsicua'lanãtlahuan. Amẽn.

1 Tesalonicenses

Pablo ē tī ixtatā'scuja tatzō'kli a'ktin carta

¹ Ictzo'knunā'nauj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccāto'knuni'mā'n hui'xina'n xalani'n nac Tesalónica tī a'ka'iyā'tit ē tapa'ksīni'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksīni' Jesucristo. Dios cacāscua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Tasu'yulh chī ta'a'ka'ī'lh xalani'n nac Tesalónica

² Pō'ktu quilhtamacuj icmaxquī'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n ē icorarliyāuj mimpālacataca'n. ³ Iccā'ilācapāstacān pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatīn Dios quinTāta'ca'n tū tlhua'tit hui'xina'n. Ū'tza' lītasu'yu chī a'ka'iyā'tit. Iccā'ilācapāstacān chī scujit. Ū'tza' lītasu'yu chī pāxquī'yā'tit Dios. Iccā'ilācapāstacān hui'xina'n chī jā maxte'kē'tit a'ka'ī'nyā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁴ Dios cāpāxquī'yān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n icca'tzīyāuj Dios cālacsacnī'ta'n hui'xina'n. ⁵ Xatze tachihuīn tū iccāquīmāsu'yuni'n hui'xina'n, ū'tza' jā xmān quintachihuīnca'n. Xa'īclīmāsu'yuyāuj ixlīmāpa'ksin Espīritu Santo. Tzej xa'icca'tzīyāuj ixlīcāna' xatze tachihuīn tū xa'icmāsu'yuyāuj. Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī lacatejtin xa'īclat'l'ahuanāj a'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n. Xa'īclat'l'ahuanāj chuntza' mimpālacataca'n.

⁶ Hui'xina'n quīlāmaksa'tui ē chuntza' maksa'txtutit Māpa'ksīni'. Masqui līpātīn'tit a'cxni' a'ka'ī'tit xatze tachihuīn, ixka'lhī'yā'tit tapāxuhūān ixpālacata Espīritu Santo cāmaxquī'n tapāxuhūān. ⁷ Taca'tzīlh chī hui'xina'n līlatā'kchokoyā'tit, nā chuntza' talīlatā'kchoko ixlīpō'ktuca'n tī ta'a'ka'ī'nī't nac Macedonia ē nac Acaya. ⁸ Chuntza' līta'a'kahuani'nī't ixtachihuīn Māpa'ksīni' mimpālacataca'n. Jā xmān nac Macedonia ē nac Acaya, calhāxcuuhālh ca'tzīcan chī hui'xina'n a'ka'ī'nyā'tit Dios. Ū'tza' jā ixlacasquī'nca ixlīhuanāj nūn a'ktin tachihuīn. ⁹ Ixlīpō'ktuca'n quīncāhuaniyān chī hui'xina'n a'ka'ī'tit quintachihuīnca'n a'cxni' iccāquīlaklan. Huancan chī hui'xina'n lītalakaspi'tnī'tit idolos ē stālani'tit Dios, ē chuhua'j tā'scujā'tittza' Dios tī xalakahuan ē ixlīcāna'. ¹⁰ Huancan chī hui'xina'n ka'lhīpā'na'ntittza' ī'ska'ta' Dios tī naminācha' nac a'kapūn. Huā'mā' Dios mālacatālancuanīlh. Huā'mā' ū'tza' Jesūs tī quīncāmakapūtaxtūyān, ē chuntza', a'cxni' Dios naputzāna'nīkō', jā caquīnticāmakapātīn quīncuentaca'n.

2

Chī Pablo scuji nac Tesalónica

¹ Tā'timīn, hui'xina'n ca'tzīyā'tit jā chu tlakaj iccāquīlaklan. ² Hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī quīncātamakapātīn ē quīncātalakapan nac Filīpos a'cxni' jāna'j xa'icchā'nāuj nac Tesalónica. Masqui quīncā'a'kspulan huā'mā', Dios quīncāmaktāyan ē chuntza' iccāhuanin xatze tachihuīn tū Dios māca'tzīnī'lh ē jā ilācapuhuanūi, masqui quīncātamakchuyīcu'tunni'. ³ Quina'n iccāmaxquī'n talācapāstacnī'. Tū iccāhuanin hui'xina'n ū'tza' ixlīcāna'. Jā tū ilācapāstacui'. Xa'iccāhuanicu'tunān ixtachihuīn Dios, ē xmān ū'tza' iccāquīlīlaklan. Jā iccāquī'a'kskāhuī'n. ⁴ Dios quīncālaktzī'n xalactze ē quīncāmamacmaxquī'n na'icmāsu'yuyāuj xatze tachihuīn. Ū'tza' iclīmāsu'yuyāuj chuntza' chī Dios lacasquī'n. Quina'n ā'chulā' ictlahuacu'tunāj ixtalacasquī'nīn Dios ē jā ixtalācapāstacnī'ca'n tachi'xcuuhī't. Dios ū'tza' laktzī'n quīllistacna'ca'n. ⁵ Hui'xina'n ca'tzīyā'tit quina'n jā maktin iccāquīlīmāka'tlī'n. Nūn tū iccāquī'a'kskāhuī'maktīcu'tunni' mintumīnca'n. Huā'mā' Dios ca'tzī. ⁶ Jā xa'īclacasquī'nāuj caquīncātalakachi'xcuuhī'n tachi'xcuuhī't, nūn hui'xina'n, nūn ā'makapitzīn, masqui quina'n ixapōstoles Cristo ē ū'tza' iclīmīnī'nī'tauj caquīlālākachi'xcuuhī'uj. ⁷ Līlacatzucu xa'iccātā'chihuīna'nān hua'chī chā'tin puscāt tī cāmaktaka'lha ixlacstīn. ⁸ Xa'iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Ū'tza' xa'iccālimaxquī'cu'tunān jā xmān xatze tachihuīn; xa'iccāmaxquī'cu'tunān nā quīlatamatca'n, chī xa'iccāpāxquī'yān. ⁹ Tā'timīn, hui'xina'n lacapāstacā'tit chī xa'icscujāuj ē chī xa'icpātīyāuj chī na'icllīhuā'yanāj. Quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. Ū'tza' xa'īclīscujāuj cā'cuhuīnī' ē tzi'sa a'cxni' xa'iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios.

¹⁰ Hui'xina'n laktzī'nī'tit, ē Dios nā laktzī'lh chī xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n tī a'ka'iyā'tit. Quina'n tzeya chī'xcuuhī'n xa'īcuanī'tauj. Līlacatejtin xa'īclatā'kchokoyāuj. Nūn tū xa'īcltluhuyāuj tū jā līmacuan. Chuntza' jā tī chā'tin tzē naquīncālimālacsu'yuyān. ¹¹ Nā hui'xina'n ca'tzīyā'tit chī chā'tin xatāta' cāmaxquī' talācapāstacnī' ixcamana', chuntza' quina'n xa'iccāmaxquī'yān talācapāstacnī' mīlīpō'ktuca'n ē xa'iccāmākō'xamāka'tlī'yān. ¹² Xa'iccāhuaniyān ixlacasquī'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chī Dios lacasquī'n. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n jā xlā' māpa'ksīni'n ē jā cā'tzēhuani't.

¹³ Nā pō'ktu quilhtamacuj icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios chī hui'xina'n a'ka'tit ixtachihuīn Dios a'cxni' xa'iccāhuaniyān. Hui'xina'n ca'tzīit ē a'ka'tit tū iccāmāsu'yuni'n, ū'tza' ixtachihuīn Dios ē jā ixtachihuīnca'n tachi'xcuhui't. Ixlīcāna' ixtachihuīn Dios. Ū'tza' tū scuja na milistacna'ca'n hui'xina'n tī a'ka'tyā'tit. ¹⁴ Hui'xina'n, tā'timīn, cā'a'nani'n chu lacxtim chī cā'a'nani'lh xalanī'n nac Judea tī tatapa'ksīni' Dios ē ta'a'ka'ti'ni' Jesucristo. Mintā'limacchicca'n cātapuzastālani' hui'xina'n. Israelitas tapuzastālani'lh ixtā'israelitasca'n xalanī'n nac Judea tī ta'a'ka'tī. ¹⁵ Israelitas tamaknīlh ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Tamaknīlh Māpa'ksīni' Jesús. Ē quina'n quincātapuzastālani'n. Dios jā lakatī tū tatlaha xlacā'n. Xlacā'n tatā'lātlaha ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹⁶ Xlacā'n jā quincātamakxtēkān na'iccātā'chihuīna'nāuj tī jā israelitas. Quina'n iccātā'chihuīna'ncu'tunāuj ixpālacata nata'a'kapūtaxtu. Chuntza' israelitas ā'chulā' taka'lhī ixcuēntaca'n. Ū'tza' nacālimakapātīnīn Dios.

Pablo ixcālaka'mpalacu'tun xalanī'n nac Tesalónica

¹⁷ A'cxni' iccāmakxtēkni' ē a'klhūhua' quilhtamacuj jā xa'iccālaktzī'nān, pō'ktu quilhtamacuj xa'iccālacapāstacān hui'xina'n ē xa'iccālaktzī'ncu'tunān. ¹⁸ Quina'n xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n hui'xina'n. Quit, Pablo, xa'iccālaka'ncu'tunāchā'n maklhūhua'. Skāhuī'ni' jā quincāmakxtēkni' na'ica'nāchāuj. ¹⁹ A'cxni' Māpa'ksīni' Jesucristo namin ē natahuī'layāuj na ixlacatīn, na'iccālipāxuhuayān ixpālacata a'ka'tyā'tit. Mimpālacataca'n naca'tzīcan chī xa'ictā'scuja'uj Dios. ²⁰ Chuntza' hui'xina'n quīlmaxqui'yāuj tapāxuhuān ē ka'tla' iclimacka'tzyāuj mimpālacataca'n.

3

¹ Jā xa'icca'tzyāuj chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'yāuj. Ictipuhuanui xa'iclatachokouj quīlmānca'n nac Atenas, ² ē xa'iccālakmacā'ncha'n Timoteo, quīntā'tinca'n. Xla't'scujni' Dios ē māsu'yu xatze tachihuīn tū ixtā' Cristo. Iccālakmacā'ncha'n nacāmāxqui'yān talacapāstacni' ē nacāmaktāyāyān ixpālacata ā'chulā' na'a'ka'tyā'tit. ³ Huā'mā' iclāhuāuj ixpālacata tū nataxtūyāyā'tit ixpālacata tū līpātīni'mpā'nāntit. Hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' ixlacāsqū'nca' napātīni'nāuj huā'tzā'. ⁴ A'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n iccāhuani'n chī nalīpātīni'nāuj. Chuntza' a'kspulalh. Ū'tza' huā'mā' ca'tzīyā'tit. ⁵ Ū'tza' iclīmācā'ncha' Timoteo. Jā xa'icca'tzī chī ixlīlatlā'hua'nā'tit, ē jātza' xa'ictāyani'. Xa'icca'tzīcu'tun palh ixa'ka'tyā'titcus. Quit xa'icca'tzīcu'tun palh skāhuī'ni' xmān ixcāilīlaktzī'ni'ta'n. Chuntza' xmān xa'icscujtamakā'uj.

⁶ Chuhua'j Timoteo cālaka'ni'ta'ncha'n ē chimpālhtza'. Quincāhuaniyān chī tzej a'ka'tyā'tit ē chī lāpāxqui'yā'tit. Nā quincāhuaniyān chī quīlālacapāstacmā'nanchāuj pō'ktu quīlhtamacuj ē quīlāpāxqui'yāuj. Xla' quincāhuani'n hui'xina'n quīlālakzī'ncu'tunāuj chuntza' chī iccālaktzī'ncu'tunān na quina'n. ⁷ Icca'tzīuj hui'xina'n nā tzej a'ka'tyā'tit. Ū'tza' xa'iclipāxuhuayāuj, masqui xa'icpātīni'mā'nāuj ē masqui ixquincā'a'kspulamā'n tū jā tze. ⁸ Chuhua'j iclipāxuhuayāuj ixpālacata icca'tzīujtza' hui'xina'n nā tzej a'ka'tni'yā'tit quīMāpa'ksīni'ca'n. ⁹ Chuhua'j tze nā icmaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacataca'n. Icmāxqui'yāuj lhūhua' tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata iclipāxuhuayāuj na ixlacatīn Dios mimpālacataca'n. ¹⁰ Cā'cuhūni' ē tzi'sa icsqui'ni'yāuj Dios ca'iccālaka'ncha'n hui'xina'n ixpālacata iccāmāsu'yuni'cu'tunān ā'macsti'na'j tū cāspūni'yāncus hui'xina'n chī a'ka'tyā'tit.

¹¹ Dios, quīntāta'ca'n, ē quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo caquincātamakxtēkni'n na'iccālaka'nāchā'n hui'xina'n. ¹² Cacāmaktāyan Māpa'ksīni' ā'chulā' nalāpāxqui'yā'tit, ē ā'chulā' nacāpāxqui'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't, chuntza' chī quina'n iccāpāxqui'yān hui'xina'n. ¹³ Dios cacāmāhuixcānīn ē cacāmāpānūni'kō'n ixlīpō'ktu tū jā tze na milistacna'ca'n ē chuntza' jā tī chā'tin tze caticālīmālacsu'yun a'cxni' natāya'yā'tit na ixlacatīn quīntāta'ca'n Dios a'cxni' namimpala quīMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē ixlīpō'ktuca'n tū ixtā'.

4

A'ktin latamat tū Dios lacasqui'n

¹ Ā'xmān iccāhuanicu'tunān hui'xina'n, tā'timīn. Quina'n iccāmāsu'yuni'n chī nalīlatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' tlaha'pā'nāntit. Chuhua'j quina'n iccāsqū'ni'yān hui'xina'n ē iccālīmāxqui'yān talacapāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesús: ā'chulā' chuntza' calatā'kchokotit.

² Hui'xina'n lacapāstacā'tit tū iccālīmāsu'yuni'n ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' Jesús. ³ Dios lacasqui'n līlacetjtin nalatahuī'la'yā'tit. Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. ⁴ Caca'tzīit milīpō'ktuca'n chī naputzayā'tit mimpuscātca'n chuntza' chī minī'ni' na ixlacatīn Dios ē nā na ixlacatīnca'n tachi'xcuhui't. ⁵ Jā caputzatit mimpuscātca'n chī jā tze talacapāstacni' hua'chi tatlaha chī'xcuhui'n tī jā talakapasa Dios. ⁶ Jā tika'lhī'yā'tit mintā'lāpāxqui'nca'n. Jā tilā'a'kskāhuī'yā'tit chuntza', ixpālacata chuntza' tū tze tlahuani'yā'tit ā'chā'tin chī'xcu'.

QuiMāpa'ksīni'ca'n nacāmakapātīnīn tī chuntza' tatlahua. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n hui'xina'n xapūla. ⁷ Dios quincālacacsacnī'ta'n ē xla' jā lacasqui'n natlahuayāuj tū jā tze. Quincālacacsacnī'ta'n natlahuayāuj tū xatze na ixlacatīn Dios. ⁸ Tī jā natamākentaxtū huā'mā' tamāsu'yūn, xla'ca'n jā talakmaka'n chī'xcuui'n; xla'ca'n talakmaka'n Dios. Dios ū'tza' tī quincāmāxqui'yān Espīritu Santo.

⁹ Hui'xina'n lāpāxqui'yā'tit litā'timīn, ē chuntza' jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān jā tū ixpālacata huā'mā'. Dios cāmāsu'yūni'nī'ta'ntza' chī nalāpāxqui'yā'tit hui'xina'n. ¹⁰ Chuntza' jā xmān lāpāxqui'yā'tit; hui'xina'n nā cāpāxqui'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn xalanī'n na ixlīpō'ktu estado Macedonia. Iccāsqūi'ni'yān ā'chulā' cacāpāxqui'tit. ¹¹ Nalīhui'lī'yā'tit ca'cs natahui'la'yā'tit. Jā calīmaktanū'tit tū jā mimpālacataca'n. Calīscujitit mimacanca'n. Ū'tza' huā'mā' iccāhuaninī'ta'n pūla. ¹² Chuntza' nacālalakachi'xcuui'yān xla'ca'n tī jā ta'a'ka'tī ixtachiui'n Dios. Nā chuntza' jā tū caticāspūti'n.

A'cxni' namimpala Māpa'ksīni'

¹³ Iclacasqui'nāuj cacā'tzītīt, tā'timīn, tū ixlīcāna' ixpālacata tī tanīnī'ttza'. Chuntza' jā catilīpuhuanit chī talīpuhuan xla'ca'n tī jā taka'lhīmā'nalī natalakchā'n Cristo. ¹⁴ Quina'n a'ka'tīyāuj Jesús nīlh ē nā lacastālancuana'nī. Nā chuntza' a'ka'tīyāuj ixlīpō'ktuca'n tī ixta'a'ka'tī'ni' Jesús a'cxni' tanīlh, nā xla'ca'n nacāmālacastālancuanī Dios a'cxni' namimpala Jesús.

¹⁵ Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū huanli quiMāpa'ksīni'ca'n. A'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesús, quina'n tī xalakahuancus jā caticāmāxktekui xla'ca'n tī tanīnī'ttza'. ¹⁶ Tzamā' quilhtamacuj Māpa'ksīni' nayujāchi nac a'kapūn ē palha' nalīchihuīna'n līmāpa'ksīn. Xapuxcu' āngelas nata'sa. Namakata'sacan ixlīskoli' Dios. Ū'tza' nacālīmāca'tzīnican mimā'lhza' Māpa'ksīni'. Xapūla natalacastālancuana'n xla'ca'n tī ixta'a'ka'tī'ni' Cristo a'cxni' tanīlh. ¹⁷ Palaj tunca xla'ca'n ē nā quina'n tī xalakahuancus, quilīpō'ktuca'n naquincātamakayāhua'yān nac poklhu'n'. Nalakchā'nāuj Māpa'ksīni' nac cā'tū'nī'n tālhmā'n. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāchāuj quiMāpa'ksīni'ca'n. ¹⁸ Huā'mā' tachihuīn nalālīmāpāstaqui'yā'tit. Chuntza' nalālīmāko'xamāka'tī'yā'tit.

5

¹ Tā'timīn, jā ixlacasqui'nca na'iccāhuaniyān hui'xina'n jā'cxni' na'a'kspula huā'mā' ē jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. ² Hui'xina'n tzej ca'tzīyā'tit jā tī chā'tin ca'tzī jā'cxni' namin Māpa'ksīni'. Xamaktin namin hua'chī chī min chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. ³ A'cxni' natahuan xalanī'n nac cā'quilhtamacuj: "Ca'cs hui'lāna'uj; jā tū catilalh", xamaktin nala lakuat. Palaj nala lakuat hua'chī a'cxni' nachini' ixtaca'tzāt chā'tin puscāt a'cxni' namālacatuncuui'nī chā'tin ska'ta'. Jā catitapūtaxtuni'lh lakuat. ⁴ Xla'ca'n jā talakapasa Dios ē jā taca'tzī palh Jesucristo namimpala. Xamaktin natasu'yu hua'chī a'cxni' namin chā'tin ka'lhāna' tzi'sa. Hui'xina'n jā chuntza' chī xla'ca'n. Hui'xina'n, tā'timīn, lakapasā'tittza' ixtachiui'n Dios ē ka'lhīpā'na'ntit Jesucristo hasta a'cxni' namin. ⁵ Hui'xina'n xalanī'n nac cā'cuui'nī' ē latlā'hua'nā'tit nac cā'xkaka. Quina'n jā'tza' xalanī'n nac cā'tzī'sni'. Jātza' latlā'huānāuj jā cā'pucsua'. ⁶ Hua'chī ixtalhtatani't xla'ca'n tī jā talakapasa ixtachiui'n Dios. Jā calauj chī xla'ca'n. Skalalh calauj ē cuenta catlahuāuj jā natlahuayāuj tū jā tze. ⁷ Cā'tzī'sni' lhtatacan ē cā'tzī'sni' ka'chīcan. Xalanī'n nac cā'tzī'sni' hua'chī ixtalhtatani't ē hua'chī ixtaka'chīnī't, ixpālacata jā talacapāstaca tū ixlā' Dios ē jā tatlahua cuenta chī lacatejtin natalatā'kchoko. ⁸ Quina'n jā chuntza' chī xla'ca'n. Quina'n xalanī'n nac cā'cuui'nī'. Tropa ka'lhī ixlū'xu' xalicā'n tū nalītamaktāya ixlīstacna'. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalītamaktāyayāuj nac quīlīstacna'ca'n. A'ka'tī'ni'yāuj Jesucristo ē pāxqui'nināuj chuntza' chī xla' quincāmāsu'yūni'n. Ū'tza' līlītamaktāyayāuj na quīlīstacna'ca'n. Ū'tza' jā maxteka natanū na quīlīstacna'ca'n tū jā tze. Tropa ka'lhī ixtā'knu' xalicā'n tū nalītamaktāya ixa'kxāk. Quina'n ka'lhīyāuj tū nalītamaktāyayāuj quīntalacapāstacni'ca'n. Quina'n a'ka'tī'yāuj na'a'kapūtaxtuyāuj. Ū'tza' līlītamaktāyayāuj. Ū'tza' jā maxteka natanū tū jā tze talacapāstacni'. ⁹ Dios quincālacacsacnī'ta'n ē jā quincāmakapātīnīncu'tunān a'cxni' naputzāna'nīkō'. Quincālacacsacnī' naquincāmakapūtaxtuyān quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁰ Jesucristo, xla' līnīlh ixpālacata quina'n natā'tahui'layāuj xla' jā hui'lacha', palh nīnī'tauj'tza' o lakahuanāujcus a'cxni' xla' namimpala. ¹¹ Ū'tza' huā'mā' calālīmāxqui'tit talacapāstacni' ē calāmāhuixcānī'tit chuntza' chī tlahuapā'na'ntit hui'xina'n chuhua'j.

Pablo cāmāxqui'lh talacapāstacni' tā'timīn

¹² Tā'timīn, iccālīsāhuaniyān cacālākachi'xcuui'tit tī tascuja na milacpu'nanca'n, tī cātāmāsu'yūni'yān ē cātastacyāhuayān na ixlacatīn Dios. ¹³ Cacālākachi'xcuui'tit ē cacāpāxqui'tit ixpālacata ixtascujū'tca'n. Hui'xina'n calāpāxqui'tit.

¹⁴ Iccāmaxqui'yān talacapāstacni', tā'timīn. Cacāquilhni'tit macsti'na'j tī xmān talatlā'huan ē jā tascujcu'tun. Cacāhuaniil'pintit tī tataxlajuani'nī't. Cacāmaktāya'tit tī jāna'j tzej ta'a'ka'ī'. Cacātāyani'tit ixlīpō'ktuca'n.

¹⁵ Calihui'li'tit nalātlahuani'yā'tit tū tze. Nā chuntza' cacātlahuani'tit ixlīpō'ktuca'n tū tze. Jā titlahuani'yā'tit ā'chā'tin tū jā tze, masqui xla' cātlahuani'nī'ta'n tū jā tze.

¹⁶ Pō'ktu quilhtamacuj capāxuhua'tit. ¹⁷ Pō'ktu quilhtamacuj ca'orarli'tit. ¹⁸ Camaxqui'tit tapāxcatca'tzīn Dios catūxcuahuālh tū nacā'a'kspulayān. Chuntza' Dios lacasqui'n natlahua'yā'tit hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo Jesús.

¹⁹ Jā camāmixīni'tit ixtaxkaket Espiritu Santo. ²⁰ Jā calakmaka'ntit tū tahanan ixa'kchihuīna'nī'n Dios. ²¹ Tzej nalacapāstacā'tit palh tze o jā tze tū tahanan ē camaktīni'ntit tū tze. ²² Camakxtektit pō'ktu tū jā tze.

²³ Chu ū'tza' Dios cacātlahuan hui'xina'n lactze. Dios ū'tza' tī quincāmakapāxuīyān. Icsqui'ni' Dios cacāmaktāyan jā natlahua'yā'tit tū jā tze. Cacāmaktāyan jā natanū tū jā tze na mīntalacapāstacni'ca'n ē na milistacna'ca'n hasta a'cxni' namin quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ²⁴ Ixlīpō'ktu huā'mā' Dios nacātlahuani'yān ixpālacata ū'tza' tī cālacsacni'ta'n ē ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtūkō'.

Ā'xmān tasicua'lanālanī'

²⁵ Tā'timīn, ca'orarli'tit quimpālacataca'n.

²⁶ Cacāsalarlītit ē cacāsko'ka'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn chuntza' chī minī'ni' chī litā'timīn tī tatapa'ksīni' Dios.

²⁷ Iccālimacamaxqui'yān ixlīmāpa'ksīn Māpa'ksīni' cacālikelhtahua'ka'ni'kō'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn huā'mā' carta tū ictzo'kmā'lh.

²⁸ Cacāsicua'lanātlahuan quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Amén.

2 Tesalonicenses

Pablo ē ti ixtatā'scuja tatzo'kli a'ktin carta

¹ Ictzo'knunāuj quina'n, Pablo ē Silvano ē Timoteo. Iccāto'knuni'yān hui'xina'n xalan'i'n nac Tesalónica ti a'ka'T'yā'tit, ē tapa'ksini'yā'tit Dios quinTāta'ca'n ē nā Māpa'ksini' Jesucristo. ² Cacāsicua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Māpa'ksini' Jesucristo ē cacāmakapāxūin.

Dios nacāmakapātīnīn ti talaclē'n

³ Quina'n icca'tziyāuj hui'xina'n a'ka'T'pā'na'ntit ā'chulā' ē milipō'ktuca'n lāpāxqui'pā'na'ntit ā'chulā'. Ū'tza' ixlacasqui'nca nalimaxqui'yāuj pō'ktu quilhtamacuj tapāxcatca'tzīn Dios. Chuntza' mini'ni'. ⁴ Ū'tza' quina'n iclika'lhīyāuj tapāxhuān a'cxni' iccāhuaniyāuj xlaca'n ti tatapa'ksini' Dios, chī hui'xina'n latlā'hua'nā'tit. Iccāhuaniyāuj chī hui'xina'n tzej a'ka'T'yā'titcus ē jā tamakchuyīnī'ta'ntit masqui cātāliputzastālani'yān hui'xina'n ē pātiyā'tit lhūhua' catūhuālh. ⁵ Chuntza' litasu'yu Dios tzej ca'tzi chī naliputzāna'nīkō'. Chuntza' litasu'yu Dios nacālaktzī'nān lactze ē chuntza' tzē natanū'yā'tit jā xla' māpa'ksini'n. Hui'xina'n tapa'ksini'yā'tit Dios. Ū'tza' lipātīnī'mpā'na'ntit.

⁶ Ca'tziyāuj chī tze naliputzāna'ni Dios. Ti cātāputzastālani'yān hui'xina'n xlaca'n nataxoko na ixlcatīn Dios ē xla' nacāmakapātīnīn. ⁷ Dios namājaxī chī lipātīnī'nāuj hasta a'cxni' natusu'yu Māpa'ksini' Jesús. Naminācha' nac a'kapūn. Natatā'min ixāngeles ti taka'lhī litli'huī'qui. ⁸ Jesucristo namin ē nacāmakapātīnīnkō' ti jā talakapascu'tunli Dios ē jā takexmatni'cu'tunli xatze tachihuīn ixla' quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo. ⁹ Xlaca'n nacāmakapātīnīn Dios pō'ktu quilhtamacuj. Nacāmāxtumli'can pō'ktu quilhtamacuj na ixlcatīn Dios ē na ixtaxkaket tū māsu'yu ixliti'huī'qui Dios. ¹⁰ Tzamā' quilhtamacuj a'cxni' namin Māpa'ksini', natalakachi'xcuhui' ixtachi'xcuhui't, ē natalē'cnīnīn ixlipō'ktuca'n ti ta'a'ka'T'. Nā chuntza' natlahua'yā'tit nā hui'xina'n ixpālacata a'ka'T'nī'ta'ntit tū iccāhuanin.

¹¹ Ū'tza' icli'orari'yāuj pō'ktu quilhtamacuj mimpālacataca'n. Icsqui'ni'yāuj Dios tzej nalatā'kchokoyā'tit hui'xina'n, chuntza' chī ixlacasqui'nca natalatā'kchoko xlaca'n ti cālacsacnī't Dios, ixpālacata Dios nacālaktzī'nān lactze hui'xina'n. Icsqui'ni'yāuj Dios cacāmaktāyan namākentaxtūyā'tit ixlipō'ktu xatze mintalacapāstacni'ca'n, ē pō'ktu tze tū tlahua'cu'tunā'tit ixpālacata a'ka'T'nī'ta'ntittza'. Ixlipō'ktu huā'mā' Dios tzē natlahua ixpālacata ka'lhī limāpa'ksin. ¹² Chuntza' nalakachi'xcuhui'can quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo mimpālacataca'n, ē hui'xina'n nacātālakachi'xcuhui'yān, ixpālacata ka'lhī talakalhu'mān quinDiosca'n ē quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo.

2

Chī'xcu' ti ā'chulā' jā tze

¹ Chuhua'j na'iccāhuaniyān, tā'timīn, tū na'a'kspula a'cxni' namin quiMāpa'ksini'ca'n Jesucristo, ē chī quina'n nalatalacxtimiyāuj na ixlcatīn. Ixpālacata huā'mā', iccāhuanicu'tunān catūhuālh. ² Jā catamakxtektit nacātāmāmakchuyīyān mintalacapāstacni'ca'n. Jā catamakchuyī'tit a'cxni' huancan chini'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksini'. Palhāsā' chuntza' cāhuanin chā'tin ixa'kchihuīna' Dios o chā'tin ti māsu'yu ixtachihuīn Dios. Palhāsā' catūhuālh cāhuanin iccāmācā'ni'nī'ta'ncha'n a'ktin carta jā xa'ictzo'knī'tauj chini'ttza' quilhtamacuj tū napūmin Māpa'ksini'. Jā ixlicāna'. Jā chuntza' ictzo'knunī't. ³ Jā cacāta'a'kškāhuī'n nūn maktin. Tzamā' quilhtamacuj jāna'j catilalh. Pūla lhūhua' natalakaspī'tni' Dios, ē natusu'yu chā'tin chī'xcu' ti ā'chulā' jā tzeya chī'xcu'. Xla' līhuī'licanī't na'a'n nac pūpātīn. ⁴ Xla' nala ixtā'lāquicllaktzī'ca'n ixlipō'ktu ti cāhuanican dioses ē ixlipō'ktu tū cālactaquilhpūtacan. Xla' natahuī'la na ixtemplo Dios ē nahuan: "Quit Dios."

⁵ ¿Chu jā lacapāstacā'tit chī xa'iccāhuaniyān pō'ktu huā'mā' a'cxni' xa'iccātā'huī'lan hui'xina'n? ⁶ Hui'xina'n ca'tziyā'tit tū jā makxteka natusu'yu chuhua'j tzamā' chī'xcu' ti jā tzeya chī'xcu'. Hasta a'cxni' līlacsacni' a'ktin quilhtamacuj, hasta a'cxni' natusu'yu. ⁷ Chuhua'j tzē'k līscujmā'lh ixlimāpa'ksin skāhuī'ni'. Chuntza' tzē'k scujmā'lh hasta namāpūnūcan ti jā makxteka tasu'yu tzamā' chī'xcu' ti jā tze. ⁸ Palaj tunca natusu'yu. Ā'līstān natusu'yu Māpa'ksini' Jesucristo. Xla' xmān nasu'nu ē chuntza' nalīmaknī tzamā' chī'xcu' ti jā tzeya chī'xcu'. Jesucristo ka'lhī limāpa'ksin. Xmān natusu'yu, ē xmān chuntza' nalīmalakspūtū ixlimāpa'ksin tzamā' chī'xcu' ti jā tzeya chī'xcu'. ⁹ A'cxni' namin chī'xcu' ti jā tzeya chī'xcu', xla' naka'lhī ixlimāpa'ksin skāhuī'ni' ē natlahua Kempālhuīhua' lī'a'cnīn tū nalī'a'kškāhuī'nin. ¹⁰ Xla' quiclhca'tzan, ē nacā'a'kškāhuī' xlaca'n ti natapātīnī'n nac pūpātīn. Natapātīnī'n a'ttza' ixpālacata jā tamaktīnī'ncu'tunli ixtachihuīn Dios tū ixlicāna' ē tū māsu'yu chī lī'a'kapūtaxtucan. ¹¹ Jā tamaktīnī'ncu'tunli tū ixlicāna', ē ū'tza' Dios cālīmakxteka nacā'a'kškāhuī'can. Ū'tza' talī'a'ka'T' tū jā ixlicāna'. ¹² Chuntza' Dios nacāpuzāna'nīkō' ē

nacāmakapātInīnkō' ixlīpō'ktuca'n tī jā ta'a'ka't'lh tū ixlīcāna' ē xmān ixtalakati natatlahua tū jā tze.

Dios cāmakapūtāxtūcu'tun tachi'xcuhuī't

¹³ Chuhua'j, tā'timīn, ca'tziyāuj cāpāxquī'yān Māpa'ksīni'. Chuhua'j ixlacasquī'nca na'icmaxquī'yāuj pāxcatca'tzīn Dios pō'ktu quilhtamacuj ixpālacata Dios cālacsacni' hui'xina'n a'cxni' jāna'j ixa'nān cā'quilhtamacuj, ixpālacata na'a'kapūtāxtuyā'tit. Hui'xina'n a'ka't'yā'tit tū ixlīcāna' ē Espīritu Santo lactze cātlahuan hui'xina'n, ē chuntza' Dios cālīmakapūtāxtūyān hui'xina'n. ¹⁴ Quina'n iccālē'ni'cha'n xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo. Chuntza' cālīta'sani'n Dios. Xla' cāta'sani'n hui'xina'n ē chuntza' hui'xina'n nalakchipinā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo nac a'kapūn jā cā'tzēhuanī't.

¹⁵ Ū'tza' xa'nca' calītāya'tit, tā'timīn, ē jā camakxtektit tamāsu'yun tū iccāhuanin ē tū ictzo'kui nac carta. ¹⁶ Dios quinTāta'ca'n, xla' quincāpāxquī'yān ē quincāmāhuīxcāniyān pō'ktu quilhtamacuj. Xla' quincāmaxquī'yān tū ixlīcāna' ixpālacata xla' lakalhu'manīni'n. ¹⁷ Icsquī'ni'yāuj Māpa'ksīni' Jesucristo ē Dios quinTāta'ca'n cacātamaxquī'n tako'xamāka'tlī'n ē cacātamāhuīxcāni'n ē chuntza' natlahua'yā'tit ē nahuanā'tit pō'ktu tū tze.

3

Pablo cāsquī'ni'lh tā'timīn catalī'orarlīlh ixpālacata

¹ Chuhua'j, tā'timīn, ca'orarlī'tit quimpālacataca'n. Casquī'ntit calē'nca ixtachihuīn Dios calhāxcuhuālh ē calakachi'xcuhuī'ca chuntza' chī lakachi'xcuhuī'tit hui'xina'n. ² Nā casquī'ni'tit Dios caquincāmākapūtāxtūn na ixlīmāpa'ksīnca'n tī quiclh taca'tzan chī'xcuhuī'n tī tatlahua tū jā tze. A'makapitzīn tachi'xcuhuī't jā ta'a'ka't' ē ū'tza' lī'a'nān tachi'xcuhuī't tī quiclh taca'tzan. ³ Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj mākentāxtūkō'. Xla' nacāmātlī'huī'clhān ē nacāmaktakā'lhān ē chuntza' jā caticā'a'kskāhuī'n skāhuī'ni'. ⁴ Quina'n iclīpāhuanāuj Māpa'ksīni'. Ū'tza' tī camaktāyayān. Ū'tza' iclīca'tziyāuj palh tlaha'pā'na'ntit tū iccāhuanin ē ā'chulā' natlahua'yā'tit. ⁵ Cacāmaktāyan hui'xina'n Māpa'ksīni' Jesucristo ā'chulā' naca'tziyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Cacāmaktāyan natāyani'yā'tit tū cā'a'nani'yān, chuntza' chī Cristo tāyani'kō'lh.

Ixlacasquī'nca natascuja ixlīpō'ktuca'n

⁶ Chuhua'j, tā'timīn, iccālīmāpa'ksīyān ixtacuhuīni' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Cacātepekānūni'tit ixlīpō'ktuca'n tā'timīn tī xmān talatlā'huan ē jā takexmatni' tamāsu'yun tū iccāhuanini'ta'n hui'xina'n. ⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tittza' ixlacasquī'nca naquilāmāksca'txtuyāuj chī xa'icscujāuj. Quina'n jā līlhquititni' xa'icuanī'tauj a'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n hui'xina'n. ⁸ Iccāxokouj tī ixquincāmāhuī'yān. Xa'ictatzihuīcsāuj xa'icscujāuj cā'cuhuīni' ē tzi'sa ixpālacata quina'n jā xa'iccāmāmakasputūcu'tunān. ⁹ Masquī xa'icka'lhīyāuj līmāpa'ksīn ixquīlāmāhuī'uj, quina'n xa'icscujāuj ixpālacata xa'iclacasquī'nāuj hui'xina'n naquilāmāksca'tāuj. ¹⁰ A'cxni' xa'iccātā'huī'lachā'n hui'xina'n, iccāhuanin chuntza': Palh a'nān tī jā scujcu'tun, jā cahuā'yālh. ¹¹ Quincātahuanīyān makapitzīn chī hui'xina'n līlhquititni' ē talīmaktānū tū jā ixcountaca'n ē nūn tū tatlahua tascujūt. ¹² Xlaca'n iccāmāpa'ksīyāuj ē iccālīmāxquī'yāuj talacapāstacni' ixlīmāpa'ksīn Jesucristo: Ca'cs catatahuī'lālh ē catascujlī ē chuntza' natahuā'yān.

¹³ Tā'timīn, jā calakachipini'tit natlahua'yā'tit tū xatze. ¹⁴ Palh catīhuālh jā kexmatni'cu'tun tū ictzo'knī'tauj nac huā'mā' carta, caxa'ncalaktzī'ntit tīchu. Jā catā'talakxtimī'tit xla'. Chuntza' nalīmāxana'n xla'. ¹⁵ Jā caquiclhaktzī'ntit. Calīmāpa'ksī'tit hua'chi mīntā'tinca'n.

Ā'xmān tāsīcua'lanālanī'

¹⁶ Māpa'ksīni' Jesucristo ū'tza' tū quincāmākapāxūyān. Cacāmākapāxūn hui'xina'n pō'ktu quilhtamacuj catūxcuhuālh nacā'a'kspulayān. Māpa'ksīni' pō'ktu quilhtamacuj cacātā'tahuī'lan milīpō'ktuca'n.

¹⁷ Quit Pablo iclītzo'ka quimacan huā'mā' saludos. Ū'tza' huā'mā' ixlīlakapascan ixlīpō'ktu quincartas. Chuntza' iccātzo'ka. ¹⁸ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsīcua'lanātlahuan milīpō'ktuca'n hui'xina'n. Amēn.

1 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapótol Jesucristo chí ixtalimápa'ksin Dios tī makapūtaxtūnu'n ē Jesucristo tī a'kaT'ni'yāuj. ² Timoteo, quit ictzo'knuni'mā'n. Icmā'a'kaT'ni'n ixtachihuīn Dios ē chuntza' hui'x hua'chī quinka'hua'cha. Dios camaktaka'lhni' ē calakalhu'mani'. Tzej calatahui'la' xipālacata quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo quiMāpa'ksini'ca'n.

Māpa'ksilh xipālacata tī tamāsu'yu tū jā ixlicāna'

³ A'cxni' xa'ica'mā'lh nac Macedonia, icuanin ixtachoko nac Efeso nacāmāpa'ksiya' ā'makapitzin jātza' catamāsu'yulh tū jā ixlicāna' xipālacata Cristo. ⁴ Nā icuanin nacāhuaniya' jā ixcentaca'n tzamā' listas ixtacuhuīni'ca'n ixnapapana'ca'n ē tū xmān cuentos xipālacata ixnapapana'ca'n. Tzamā' jā tze; xmān talālītā'chihuīna'n ē jātza' tasca'ta tū ixtalacasqui'nin Dios.

⁵ Quina'n cāmāsu'yuni'yāuj chí ixlacasqui'nca natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n. Ū'tza' līlāpāxqui'can. ⁶ Ā'makapitzin tapātza'nkāni't ē ū'tza' litasu'yu chu tlakaj talālīhuani. ⁷ Xlaca'n tamāsu'yucu'tun ixlīmāpa'ksin Moisés ē jā tzej taca'tzī tū huanicu'tun. Ē jā taca'tzī tū tahaun. Talichihuīna'n masqui jā taca'tzī.

⁸ Ca'tziyāuj tze līmāpa'ksin tū tzo'kli Moisés palh lakachi'xcuhuī'can ē palh jā lakpalīcan. ⁹ Xalactze chí'xcuhuī'n jā tamaclacasqui'n līmāpa'ksin. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksin tī jā tze ē tī jā takexmatcu'tun ē tī talaclē'n ē jā ta'a'kaT'ni' ixtachihuīn Dios. Nā tamaclacasqui'n xlaca'n tī jā tū talakachi'xcuhuī' ē tī tamakni'ixtāta'ca'n, o ixtzī'ca'n, o ā'chā'tin chí'xcu'. ¹⁰ Tamaclacasqui'n līmāpa'ksin tī taka'lhī ixtā'lāpāxqui'nca'n ē tī taka'lhī chā'tin chí'xcu' hua'chī xpuscāt ē tī ta'a'kskāhu'ni'n ē tī taka'lhān lacstīn ē tī tahaun tū jā ixlicāna' na ixlacatīn juez. Tamaclacasqui'n līmāpa'ksin ixlīpō'ktuca'n tī tatlahua catūhuāh tū jā ixtā'chuntza' chí ixtachihuīn Dios. ¹¹ Ū'tza' ixtachihuīn Dios tū quimacamaxqui'ca namāscā'tīni'n ē ū'tza' quincāhuaniyān chí xkaka Dios ē sicua'lanātlahuani't xla'.

Maxqui'lh tapāxcatca'tzīn Dios

¹² Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn quiMāpa'ksini' Cristo Jesús. Quilaktzī'nī't tze ē chuntza' na'ictā'scuja ē na'icmāsu'yu ixtachihuīn Dios. Quimāhuixcānīlh chí tzej na'icscuja. ¹³ Xapūla jā tze chí iccālīchihuīna'nli tī ixta'a'kaT' ē xa'iccāputzatokoke ē xa'iccālakapala xlaca'n. Jā xa'icca'tzī tū xa'ictlahuamā'lh ē jāna'j xa'ica'kaT'ni't. Ū'tza' Dios quīlīlakalhu'manli. ¹⁴ Lhūhua' quīlakalhu'manli quiMāpa'ksini'ca'n ē quimā'a'kaT'ni'lh. Chuntza' quimāsu'yuni'lh chí na'icpāxqui'nin chuntza' chí Jesucristo pāxqui'nin xipālacata ictapa'ksini'tza' xla'.

¹⁵ Ixlacasqui'nca na'a'kaT'ni'can huā'mā' tachihuīn tū ixlicāna'. Cristo Jesús milh nac cā'quīlhtamacuj nacāmākapūtaxtū tī talaclē'n. Icpuhan quit ā'chulā' xa'iclaclē'n ē jā ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. ¹⁶ Masqui quit ā'chulā' xa'iclaclē'n, Jesucristo quīlakalhu'manli ē ū'tza' līmāsu'yu chí līlacatzucu naka'lhī hasta a'cxni' na'a'kaT'can. Quīlakalhu'manli quit, nā nacālakalhu'man ixlīpō'ktuca'n tī nata'a'kaT' ē chuntza' natalīka'lhī xasāsti' ixlamatatca'n tū jā catīlakspūtlī. ¹⁷ Calakachi'xcuhuī'ca Xapuxcu' tī Xapuxcu' pō'ktu quīlhtamacuj. Xla' jā mak-tin catīspūtlī ē jāla laktzī'ncan. Xmān xla' Dios. Calaktaquīlhputaca ē calakachi'xcuhuī'ca pō'ktu quīlhtamacuj. Amēn.

¹⁸ Timoteo, huā'mā' līmāpa'ksin icmacamaxqui'yān. Iclacapāstacmā'lh tū huancanī't mīmpālacata a'cxni' Dios māsu'yulh tū mīntascujūt nahuan. Nā hui'x calacapāstactī tzamā' tachihuīn ē chuntza' naka'lhī'ya' lītlī'huī'qui ē tzej nalīmāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁹ Jā tipātza'nkāya' tū a'kaT'ni'ta'. Jā catlahua' tū hui'x ca'tziya' tū jā tze. Ā'makapitzin tatlahuani't tū jā tze masqui ixtamakca'tzī jā tze tū ixtatlahuamā'nalh. Chuntza' talītaxtūyāh na ixtej Dios. ²⁰ Chā'tu' xlaca'n cāhuancan Himeneo ē Alejandro. Iccāmācāmāstā'lh xlaca'n na ixmacan skāhu'ni' ē xla' nacāmākapātīnīn ē chuntza' jātza' catita'a'ksa'nli Dios.

2

Chī nata'orarlī

¹ Icuaniyān huā'mā'. Cacāmāsu'yuni' tachi'xcuhuī't chí xlīlakaliyān natasqui'ni' Dios tū tamaclacasqui'n ē natasqui'ni' xipālacataca'n ā'makapitzin tachi'xcuhuī't. Nā natamaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios ixlīpō'ktu tū cāmāxqui'ni't. ² Cacāmāsu'yuni' chí natasqui'ni' Dios nacāmāktāya rey ē ā'makapitzin scujnī'n ē ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ca'cs natahui'layāuj ē natlahuayāuj ixtalacasqui'nin Dios ē jā natlahuayāuj tū jā tū līmacuan.

³ Tī lakaliyān nasqui'ni' Dios chuntza', xla' tlahuamā'lh tū tze ē tū nalīpāxhua Dios Makapūtaxtūnu'. ⁴ Dios lacasqui'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't cata'a'kapūtaxtulh

ē ixlipō'ktuca'n catalakapasli tū ixlīcāna'. ⁵ Xmán chā'tin Dios huī'lh. Xmán chā'tin tī cāmāko'xamixī Dios ē tachi'xcuhui't ē ū'tza' ti huanican Jesucristo. Xla' Dios ē nā xla' chi'xcu' ixuanī't. ⁶ Xla' ixlīmān tamacamāstā'lh nanī. Chuntza' līxokokō'lh ixlipō'ktu tū tachi'xcuhui't ixtamaklacē'n Dios ē cāmakapūtaxtūlh. A'cxni' Dios lacasqui'nli a'cxni' a'kspulalh. ⁷ Quilacsacli chī ixa'kchihiūna' ē quilihui'līh chī apóstol na'iccāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' tī jā israelitas. Nā iccāmāsu'yuni' chī nali'a'kapūtaxtucan. Ixlīcāna' tū icuaniyān. Jā ica'kskāhuī'yān.

⁸ Iclacasqui'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj natatlahua ixoracionca'n. A'cxni' tamakyāhua ixmacanca'n nata'orarlini' Dios, cuenta catatlahualh tze ixlīstacna'ca'n, ē jā natasītzī'tāya ē jā natapuhuan tū jā tze ixpālacata ā'chā'tin. ⁹ Ixclacasqui'nca tzu'ma'jan ē puscān natalhakā' ixlū'xu'ca'n tū minī'ni' ē jā catilīmāxana'lh. Jā ixlacasqui'nca natahui'li lhūhua' cintaj o xa'nat na ixya'ja'n; xmán tzej natako'nkxnnun. Jā ka'tla' natalimakca'tzi ixtapixnu'ca'n oro nūn perla. E jā ka'tla' natalimakca'tzi ixlū'xu'ca'n tū xatapala xla'. ¹⁰ Ixclacasqui'nca natatlahua tū tze. Ū'tza' minī'ni' ē chuntza' natalītasu'yua ta'a'ka't'ni' ixtachihui'n Dios. ¹¹ A'ntza' jā takēstokcan natalakachi'xcuhui' Dios, puscān ca'cs catatahui'lh natasca'ta ē natakexmata. ¹² Quit jā icmāxteka chā'tin puscāt camāsu'yulh nūn cacāmāpa'ksīlh chī'xcuhui'n. Xla' ca'cs catahui'lalh ¹³ ixpālacata pūla Dios cāxtlahualh Adán ē ā'līstān tlahualh Eva. ¹⁴ Jā a'kskāhuī'ca Adán; skāhuī'ni' ā'kskāhuī'lh puscāt. Chuntza' lītuzculh tū jā tze. ¹⁵ Ixtascujūt puscāt, ū'tza' cāmāsu'yuni' ixlacstīn. Palh na'a'ka't'ni' ixtachihui'n Dios ē kalhī tapāxqui'n ē palh tze ixtalacapāstacni' ē jā natlahua tū jā minī'ni' ē palh tzej latlā'huan, namakapūtaxtūcan.

3

Chī natalītaxtu maktaka'lhna'nīn

¹ Ixlīcāna' huā'mā' tachihui'n: Palh chā'tin lītaxtucu'tun ixmaktaka'lhna'ca'n tī ta'a'ka't', huā'mā' chī'xcu' lacasqui'n tascujūt tū tze. ² Ixclacasqui'nca tī maktaka'lhna'n jā maktin catlahualh tū tze nali'a'ksa'ncan. Xmán chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh. Līlacatejtin catahui'lalh. Xla' nali'ni'li jā natlahua tū jā tze. Tzeya chī'xcu' cahuanli xla' ē tze cahuanli ixtalacapāstacni'. Tzej cacāmānūlh ā'makapitzīn na ixchic. Tzej camāsu'yulh. ³ Jā cako'tli. Jā cacātucslī ā'makapitzīn. Pō'ktu quilhtamacuj cacāpāxqui'lh. Jā palaj casitzi'lh. Jā calīpāhuanli ixtumīn. ⁴ Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic. Ixcamana' catakexmatni'lh ē catalakachi'xcuhui'lh. ⁵ Palh chī'xcu' jāla māpa'ksīni'n na ixchic, chī nacālīmaktaka'lhna tī ta'a'ka't'ni' ixtachihui'n Dios? ⁶ Jāla catihui'līca namaktaka'lhna'n tī ā'cus a'ka't'lh. Ka'tla' nalīmakca'tzi ē chuntza' na'a'kspula xla' chī a'kspulani't skāhuī'ni'. ⁷ Ixclacasqui'nca maktaka'lhna' tzeiya chī'xcu' cahuanli ē hasta tī jā ta'a'ka't' natalakachi'xcuhui'. Chuntza' jā tū catilī'a'ksa'nca ē jā catiljalh skāhuī'ni'.

Chī nala diácono

⁸ Diácono, ū'tza' tī namaktāyana'n nac templo. Nā ixlacasqui'nca diácono lacatejtin catahui'lh. Diácono jā catlahualh a'ktu' ixlacan ē jā caka'chīlh. Jā capuhuanli naka'lhī tumīn tū jā ixtla'. ⁹ Tze cahuanli ixtalacapāstacni' ē tzej caxexmatli ixlipō'ktu tū Dios quincāmāsu'yuni'n na'a'ka't'yāuj. ¹⁰ Ixclacasqui'nca pūla nacat'zīcan chī latlā'huan. Palh jā tū tū nali'a'ksa'ncan catūhuālh, a'cxni' tze natahui'la ixlīdiácono. ¹¹ Puscān, nā ixlacasqui'nca lacatejtin catalatā'kchokolh. Jā cata'a'ksa'nli ā'chā'tin. Jā cataka'chīlh. Pō'ktu quilhtamacuj catamākentaxtūlh ixtascujūta'ca'n. ¹² Chī'xcu' tī diácono caka'lhīlh xmán chā'tin ixpuscāt. Tzej camāpa'ksīni'lh na ixchic ē catakexmatni'lh ixlacstīn. ¹³ Tī tzej mākentaxtū ixlīdiácono, ū'tza' ixlipō'ktuca'n talakachi'xcuhui'. Xla' jā catijicua'nli nahuan tapa'ksīni' Jesucristo.

Tū a'ka't'yāuj

¹⁴ Chuntza' iclītzo'knuni'mā'n masqui icpuhuan palaj na'ica'nācha'. ¹⁵ Masqui na'ictamakapali, chuhua'j cat'ziya' chī ixlacasqui'nca nalīta'huī'layāuj quīlpō'ktuca'n tī a'ka't'ni'yāuj ixtachihui'n Dios. Quīna'n hua'chī ixtemplo Dios tī pō'ktu quilhtamacuj huī'lh. Quīna'n lītāyāuj tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Cat'ziyāuj tū a'ka't'yāuj, ū'tza' jāla ca'tzikō'can. Ū'tza' huā'mā' tū a'ka't'yāuj:

Dios lītaxtulh chā'tin chī'xcu' tī huanican Jesús.

Espīritu Santo tzej līmāsu'yulh tze xla'.

Ángeles talaktzi'lh.

Lī'a'kchihiūna'nca calhāxcuhuālh makatna' nac cā'lacchicni'.

Tī xalanī'n cā'quilhtamacuj ta'a'ka't'lh.

Lē'nca nac a'kapūn.

4

Ti natataxtutäya na ixtej Dios

¹ Espiritu Santo tzej huan namín a'ktin quilhtamacuj a'cxni' ä'makapitzín natamakxteka tü ta'a'ka't'lh. Natatälani' ti ta'a'kskähu'i'ni'n è natakexmata tü tamäsu'yumä'nalh i'scujnu'n'i'n skähu'i'ni'. ² Chi'xcuhui'n ti tamäsu'yu chuntza' tatlahua a'ktu' ixlacanca'n è já tahaun tü ixlicäna'. Jätza' tamakca'tzi palh já tze tü tatlahuamä'nalh. Xlaca'n hua'chi tanihua'nani't tü talimakca'tzini'n. ³ Xlaca'n tamäsu'yu já tze palh natatamakaxtoka è já tze palh natahua' xtum lihua'. Dios quincämaxqui'n kempälhuhua' lihua' tü nahua'yäuj. Xmän püla namästä'yäuj tapäxcatca'tzín quina'n ti a'ka't'ni'yäuj ixtachihuín Dios. ⁴ Ixlipö'ktu tü Dios tlahualh, ü'tza' tze è quina'n jäla catihuanui palh já tze. Namaktini'näuj è namaxqui'yäuj tapäxcatca'tzín Dios. ⁵ Chuntza' tze ixpälacata ixtachihuín Dios quincämäsu'yuni'yän pö'ktu tze a'cxni' maxqui'yäuj tapäxcatca'tzín Dios.

Chi nala ti natä'scujä Jesucristo

⁶ Palh chuntza' nacämäsu'yuni'ya' tä'timín ti ta'a'ka't'ni' ixtachihuín Dios, nalitaxtuya' xatze i'scujni' Jesucristo. Ä'chulä' na'a'ka't'ya' ixpälacata tü mäsu'yupä't è tü stälani'pä't. ⁷ Já cuenta catlahua' cuentos tü xmän xala' nac cä'quilhtamacuj tü já tü ixtapalh. Cuenta catlahua' tü Dios lacasqui'n. ⁸ A'cxni' natlahuaya' ejercicio, ü'tza' namaktäya mimacni'. Ä'chulä' xatze natlahuaya' ixtalacasqui'nín Dios. Ü'tza' maktäya milistacna'ca'n tzamä' nac cä'quilhtamacuj è nä maktäya milatamatca'n tü já catilaksputi'. ⁹ Ixlicäna' huä'mä' tachihuín è ixlacasqui'nca ixlipö'ktuca'n nata'a'ka't'. ¹⁰ Quina'n a'ka't'ni'yäuj Dios tü pö'ktu hu'i'lh è ü'tza' palha' liscujäuj è cälipätini'näuj ti quincätalapakalayän. Xla' ü'tza' ixMakapütaxtünü'ca'n ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui tze nacämakapütaxtünca'n xmän ti ta'a'ka't'.

¹¹ Chuntza' namäpa'ksiya' è namäsu'yuni'ya' tü icmacamaxqui'yän. ¹² Já catitamaxtekti nalilakmaka'nca'na' milika'hua'cha. Tzej calatä'kchoko è chuntza' ixlipö'ktuca'n ti ta'a'ka't' natamaksca'txtuyän. Cahua'nti xmän tü tze è catlahua' xmän tü tze. Cacäpaxqui' ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhui't. Tzej ca'a'ka't' è tze calalh mintalacapästacni'. ¹³ Lihuan jäna'j ica'nächa' natanüni'ya' nalikelhtaha'kaya' ixtachihuín Dios já takëstokcan. Calä'a'kchihuina' ixtachihuín Dios è camä'su'yu'. ¹⁴ Já tipätza'nkäya' tzamä' talakalh'män tü maxqui'cani'ta' a'cxni' tä'cpühui'lín ixmacanca'n maktaka'lhna'ni'n a'cxni' huanica' tü mintascujüt nahuan.

¹⁵ Pö'ktu quilhtamacuj cuenta catlahua' huä'mä' tü ictzo'knuni'ni'ta'n è pö'ktu quilhtamacuj catanüni' mäkentaxtükö'ya'. Chuntza' ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhui't tze natalaktzi'n lakaliyän ä'chulä' tzej tlahuapät' ixtalacasqui'nín Dios. ¹⁶ Cuenta catlahua' tü tlahua'ya' è tü mäsu'yuni'ya'. Chuntza' na'a'kapütaxtuya' è nä nata'a'kapütaxtu ti takexmatni'yän.

5

Chi natalitälä'kchoko ti ta'a'ka't'

¹ Já tilacaquilhni'ya' chä'tin kölü'. Xmän camaxqui' talacapästacni' hua'chi xla' mintäta'. Ti ka'hua'chacuc camaxqui' talacapästacni' hua'chi mintä'tin. ² Chuntza' chä'tin puscät ti lé'n quilhtamacuj camaxqui' talacapästacni' hua'chi mintä'ti', è ti tzu'ma'jätcus hua'chi mintä'tin, è já ticätlahuani'ya' tü já tze xlaca'n.

³ Nalakachi'xcuhui'ya' ti nímaka'ncani'ttza' ti já ka'lhí ti namaktaka'lhä. ⁴ Palh ka'lhicus ixka'hua'cha o ixtä'nat, ixlacasqui'nca xlaca'n natamaktaka'lhä ti nímaka'ncani'ttza'. Chuntza' natalisca'ta ixtascujütca'n ixpälacata ixtalakapasni'ca'n. Chuntza' litasu'yu takexmatni' ixtachihuín Dios. Chuntza' nacälixoko ti tamakastacli. Ü'tza' nalipäxuhua Dios. ⁵ Ti nímaka'ncani'ttza' è ixlimäni' hu'i'lh è ti já ka'lhí ti namaktaka'lhä, xla' ka'lhimä'lh tü Dios namaxqui'. Cä'tzi'sni' è cä'cuhüni' já namakxteka na'orarlini' Dios na ixchic è nä já takëstokcan. ⁶ Ti nímaka'ncani'ttza' è xmän paxialhna'n è tlahua tü ü'tza' lacasqui'n, huä'mä' hua'chi xanin na ixlacatin Dios, masqui lakahuancus. ⁷ Pö'ktu tzamä' nä nacämäsu'yuni'ya'. Chuntza' ti ixcänimaka'ncani'ttza' jä catatlahualh tü nacälä'a'ksa'ncan. ⁸ Ixlacasqui'nca nacämaktaka'lhä ixtalakapasni'n è ä'chulä' ixlacasqui'nca nacämaktaka'lhä ti tahuiläna'lh na ixchic. Palh já nacämaktaka'lhä, ü'tza' kelhtatzé'ka tü a'ka't'ni't. Ä'chulä' tze ä'chä'tin ti já a'ka't'.

⁹ Xmän catzo'kti nac lista ti nímaka'ncani'ttza' palh ka'lhítza' tü'tumpu'xam cä'ta è xmän chä'tin ixkölü' ixka'lhini't. ¹⁰ Nä ixlacasqui'nca nalakapascan palh tzeja puscät xla' ixpälacata tlahuani't tü tze. Palh tzej cämakastacli ixcamana' è palh ixcämähui' na ixchic ti tatapa'ksini' Jesús, tze natzo'kcan ixtacuhuini'. Palh mäkentaxtülh catüxcuhüälh tascujüt masqui tü macsti'na'j è palh ixcämaktäya ti tapätini'n, tze natzo'kcan. Palh ti nímaka'ncani'ttza' pö'ktu quilhtamacuj putza chi natlahua tü tze, catzo'kui'lica.

¹¹ Ti ixcänimaka'ncani't è ti jäna'j lhühua' lé'n ixcä'ta, jä caticätzo'kca. Ä'listän nacätlaja ixtalacapästacni'ca'n. Natataxtutäya na ixtej Dios è chuntza' natalitamakaxtokcu'tumpala. ¹² Chuntza' nacämakapätinínca'n ixpälacata jä tamäkentaxtütü chi tatzuculh. ¹³ Ti ixcänimaka'ncani't è ti jäna'j lhühua' lé'n ixcä'ta natasca'ta natalatä'kchoko a'katunu' chic è

natalhquititni'n. Ā'chulā' natale ē nata'a'ksa'nāni'n ē natatanū a'ntza' jā jā ixcuentaca'n. Nā natahuan tū jā minī'ni'. ¹⁴ Ū'tza' iclihuaniyān catatamakaxtokpāl'h tī icxānīmaka'ncanī't ē tī jānā'j l'hūhua' lē'n icxā'ta. Cataka'l'hīpāl'h ixcamana'ca'n ē catamaktaka'l'hli na ixchicā'n. Chuntza' tī ixtā'lāquicllhaktzi'ca'n jā taca'tzī tū nacātālī'a'ksa'nān. ¹⁵ Ā'makapitzīn tī icxānīmaka'ncanī't tataxtutāyahlta' na ixtej Dios ē tastālani'l'h skāhū'ni'.

¹⁶ Palh chā'tin a'ka'tī ē palh hū'lh ixtalakapasni' tī nīmaka'ncanī'ttza', camaktāyalh. Chuntza' tī tatakēstoka nac templo xmān nacāmaktāya tī icxānīmaka'ncanī't ē tī jā taka'l'hī nūn chā'tin tī nacāmaktaka'l'ha.

¹⁷ Cacālakachi'xcuhū'ca tī taka'l'hī līmāpa'ksīn nac templo ē tzej tamāpa'ksīni'n. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhū'ca xlaca'n ē jā ā'chā'tin. Ā'chulā' cacālakachi'xcuhū'ca xlaca'n tī ta'a'kchihuīna'n ē tamāsu'yu ixtachihuīn Dios. ¹⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios; "Jā catimākelhnu' ixbozal huācac a'cxni' lacchi'ntamā'l'h trigo tū tlahuacan harina. Namakxteka' nahua'." Nā chuntza' tatzō'kni': "Tasācua' natlaja ixquilhtamacuj."

¹⁹ X mān chā'tin jāla catī'a'ksa'nīni'l'h tī māpa'ksīni'n nac templo. Ixlacasqui'nca chā'tu' o chātu'tun tī taca'tzī ixcuenta ē tī natahuan. ²⁰ Palh catī'xcuhū'āl'h xlaca'n jā makxtekcū'tun tū jā tze, calacaquilhñica na ixlacatīnca'n ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka'tī. Chuntza' ā'makapitzīn natajicua'n. ²¹ Icmācualīni'yān na ixlacatīnca'n Dios ē Jesucristo ē na ixlacatīnca'n āngeles tī Dios cālacsacni't. Icmācualīni'yān namākentaxtūya' huā'mā' tū ictzō'kni't. Jā timakxteka xtum natlahua chā'tin masqui minamigo. Ixlipō'ktuca'n lacxtim catakexmatni'l'h. ²² Jā palaj na'a'cpūhui'liya' mimacan ā'chā'tin tī nalacsaca natā'scuja Dios. Pūla nalacapāstaca' palh tzej namākentaxtū ixtascujūt ixpālacata hui'x nalīpina' cuenta. Hui'x calīhui'li' natlahua'ya' xmān tū tze.

²³ Chuhua'j jātza' xmān xcān catihua'. Macsti'na'j vino ixla' uva nahua'ya' ixpālacata mimpān ē ixpālacata makhūhua' ta'jatatlā'ya'.

²⁴ Calacapāstacti chī ixcuentaca'n makapitzīn tachi'xcuhū't tzej cāca'tzīni'can masqui jā tī cālī'a'ksa'n. Xcūentacān ā'makapitzīn jā tī taca'tzī hasta a'cxni' naputzāna'nīkō'can.

²⁵ Nā chuntza' tatasu'yu ixlītzeca'n tachi'xcuhū't. Masqui jā palaj talītasu'yu ixlītzeca'n, jāla tamātzē'ka pō'ktu quilhtamacuj.

6

¹ Ixlipō'ktuca'n xatastā'maka tasācua' catalakachi'xcuhū'lh ixtēcu'ca'n ixpālacata jā tī chā'tin nalīchihuīna'n tū jā tze ixtacuhūni' Dios ē tū māsu'yuyāuj. ² Xatastā'maka tasācua' jā catilakmaka'l'h ixtēcu' tī a'ka'tī. Ixchā'tu'ca'n tataxtulh lītā'timīn. Ū'tza' ā'chulā' tzej nalīscuja tasācua'. Chuntza' cāmaktāyamā'l'h tī Dios cāpāxqui' ē ta'a'ka'tī ixtachihuīn. Ū'tza' huā'mā' namāsu'yu'ya' ē tī hui'qui nahua'na'.

Tū nalīko'xamixa

³ Palh chā'tin xtum namāsu'yu ē jā chuntza' chī māsu'yulh Māpa'ksīni' Jesucristo, ē palh jā māsu'yu ixlacasqui'nca stālani'can Dios, ⁴ huā'mā' chī'xcu' ka'tla' makca'tzī ē jā tū ca'tzī. X mān lītajacu'tun ū'tza' ixtachihuīn ē cālīta'lāhuan. Chuntza' tzucucan lālīquicllhaktzī'ncan ē lālīsītzī'ncan. Tzucucan lālākapaalacan ē puhuancan lacxtim jā tze ā'makapitzīn. ⁵ Talālītā'chihuīna'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jātza' talakapasa tū ixlīcāna'. Xlaca'n tapuhuan ā'chulā' ricuj natalīhuan palh natastālani' Dios. Cacātapānu'ni' xlaca'n. ⁶ Tī stālani' Dios ē līpāxuhua, ū'tza' ricujtza' līhuanī't. ⁷ A'cxni' lacatuncuhū'uj, jā tū limiuj nac cā'quilhtamacuj ē jā tū catīlē'uj a'cxni' nanīyāuj. ⁸ Palh cāka'l'hīyāuj quilhhuā'ca'n ē quīlu'xu'ca'n, ē ū'tza' nalīpāxuhuyāuj. ⁹ Tī putza chī ricuj nalīhuan, xla' nalīlaktzī'ncan ē jāla catīlajalh. Lhūhua' catūhūāl'h tū cālacasqui'n hua'chī ixa'ksu'j nahuan tū nachī'pa ē jā catī'a'kapūtaxtulh. Ā'chulā' natlahua tū xmān ixtalacasqui'nīn hasta pāxcat nalīlakō' ē nasputa. ¹⁰ Ixlītzucuni' ixlipō'ktu tū jā tze, ū'tza' ka'l'hīcu'tuncan tumīn. Ā'makapitzīn ā'chulā' talacasqui'nli ixtumīnca'n ē tataxtutāyalh na ixtej Dios. Chuntza' talīpātīni'l'h.

Calītāya' tū a'ka'tīya'

¹¹ Hui'x tā'tapa'ksīya' Dios. Ū'tza' calītapānu'ni' ixlipō'ktu huā'mā' tū jā tze. Calīhui'li' chī tze nalīmāsu'yuya'. Castālani' Dios. Caputza chī ā'chulā' nalī'a'ka'tīya' ē napāxqui'ni'na'. Catāyani' tū na'a'kspulayān. Calakalhu'manīni'nti. ¹² Catanūni' līpalha' ē calītāya' tū a'ka'tīyāuj. Camaktīni' xasāsti' milatamat tū jā catilakspūtlī. Dios lacsacni' ē hui'x hua'nī'ta' na ixlacatīnca'n tachi'xcuhū't a'ka'tīni'nī'ta' ixtachihuīn Dios. ¹³ Na ixlacatīn Dios tī cāhui'līl ixlipō'ktu tū a'nan, icmāpa'ksīyān. Ē na ixlacatīn Jesucristo tī māsu'yulh tū ixlīcāna' na ixlacatīn Poncio Pilato, icmāpa'ksīyān. ¹⁴ Icmāpa'ksīyān cakexpa'tni' tzej tū icmāsu'yuni'yān hasta a'cxni' namimpala quīMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jā camakxtekti nalakpalīcan nūn macsti'na'j tū iclīmāpa'ksīni'ta'n. Jā tū catlahua' tū tze nalī'a'ksa'nca'na'. ¹⁵ A'cxni' Dios nahuan, a'cxni' namimpala Jesucristo. Xasicua'lanānī't Dios. Xla' māpa'ksīni'n. Xla' Xapuxcu' Rey tī cāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n xanapuxcu'nu' ē xla' cāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tī

tamāpa'ksīni'n nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Xmán Dios jā catisputli. Palha' xkaka jā hui'lacha' ē jā tī chā'tin tzē catilaktalacatzuna'jilh. Jā tī laktzi'nī't xpālacata jāla laktzi'ncan. Ixlipō'ktuca'n catalakachi'xcuhū'lh. Cacāmāpa'ksikō'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

¹⁷ Tī lacricujnu' nac tzamā' cā'quilhtamacuj nacāmāpa'ksiya' jā ka'tla' catamakca'tzilh ē jā catalipāhuanli ixtumīnca'n tū nasputa. Catalipāhuanli Dios tī quincāmaxquī'yān ixlipō'ktu tū maclacasqui'nāuj nalipāxuhuayāuj. ¹⁸ Nacāmāpa'ksiya' lacricujnu' catatlahualh tū tze. Tī natatlahua lhūhua' tū xatze ē nacālakalhu'man ā'makapitzīn, ū'tza' rico nalihuan masqui jā taka'lhī ixtumīnca'n. Cacāmaxquī'lh ā'makapitzīn tū taka'lhī ē jā catatampi'lhīni'lh. ¹⁹ Chuntza' nataka'lhī ixliricujca'n nac cā'quilhtamacuj tū namin ē nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilaksputi.

Pablo ā'xmān līmacamaxquī'lh Timoteo

²⁰ Timoteo, tzej cuenta catlahua' tū macamaxquī'ca'nī'ta'. Jā tikexpa'tni'ya' tī xmān chihuīna'n ē jā tū huan. Jā cuenta titlahua'ya' chī talālītā'chihuīna'n tī tapuhuan ā'chulā' taca'tzī. ²¹ Á'makapitzīn chuntza' tatlahualh ē ū'tza' talitaxtutāyalh na ixtej Dios. Dios casicua'lanātlahuani'. Amén.

2 Timoteo

Pablo tzo'knuni'lh Timoteo

¹ Quit Pablo, ixapóstol Jesucristo chuntza' chī ixtalacasqui'nin Dios. Quimacamilh na'iclimāsu'yu chī natalika'lhī ixlatamatca'n tū jā catilakspuṭli'ixlipō'ktuca'n tū tatā'tapa'ksī Jesús, chuntza' chī huanli Dios. ² Timoteo, ictzo'knuni'yān hui'x tī hua'chī quinka'hua'cha ē icpāxqui'yān. Casicua'lanātlahuan Dios tī xaTāta' ē Jesucristo tī Māpa'ksīni'. Tzej calatapā'tit.

Līchihuīna'nca ixpālacata Cristo

³ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios tū ictā'scuja hua'chī chī ixtatā'scuja quīnapapana' ē icmakca'tzī tze quintalacapāstacni'. Lakaliyān a'cxni' icorarlini' Dios, iclacapāstacān ē icmāxqui' tapāxcatca'tzīn Dios mimpālacata. ⁴ A'cxni' iclacapāstaca chī calhua'nti a'cxni' icmakxtekni', iclaktzī'ncu'tumpalayān ē na'icpāxuhua. ⁵ Iclacapāstaca chī tzej a'kaT'ya'. Chuntza' chu kēxtim ta'a'kaT'ni't mināna' Loida ē mintzī' Eunice. Quit icca'tzī nā hui'x tzej a'kaT'ya'.

⁶ Ū'tza' iclihuānipalayān jā tipātza'nkāya' mintascujūt tū icmāxqui'nī'ta'n a'cxni' ica'cpūhui'lin quimacan. ⁷ Espiritu Santo tū Dios quīncāmāxqui'nī'ta'n, ū'tza' quīncāmāktāyāyān ē jā catijicua'nui. Quīncāmāxqui'yān tahuīxcān ē tapāxqui'n. Xla' quīncāmāsu'yuni'yān chī tzē natā'lātlahuayāuj quintalacpuhuātca'n tū jā tze ē chuntza' naka'lhīyāuj tze quintalacapāstacni'ca'n. ⁸ Jā tīlīmāxana'na' nalīchihuīna'na' ixpālacata quīMāpa'ksīni'ca'n Jesús ē jā quīntīlīmāxana'na' quit chī quīnchī'cani't ixpālacata Jesús. Chuntza' chī Dios namātlī'hui'clhān, naquīntā'lipātīni'na' quit ixpālacata xatze tachihuīn. ⁹ Dios quīncāmākapūtaxtūn ē quīncālacsacni' ē quīncālacsacxtun quīna'n ixa' Dios nahuanāuj. Masqui ixpuhuanāuj palh tze tū tlahuanī'tauj, jā ū'tza' Dios quīncālīlacsacni'. Xla' quīncālacsacni' chuntza' chī ixtalacasqui'nin ē quīncālakalhu'mani'. A'cxni' jāna'j ixa'nan cā'quīlhtamacuj, a'cxni' Dios quīncālakalhu'mani' ixpālacata Jesús. ¹⁰ Chuhua'j Dios quīncāmāsu'yuni'n ixtalalaku'mān ē ū'tza' limacamihtza' quīMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. Xla' skāhuī'kō'lh ixlītlī'hui'qui līnīn. Quīncāmāsu'yuni'n chī nalīka'lhīyāuj xasāsti' quīlatamatca'n tū jā catilakspuṭli' chuntza' chī quīncāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixa' Jesucristo.

¹¹ Dios quīlacsacui'līh quīlī'apóstol ē quīlī'a'kchihuīna' ē quīlīmākelhtahua'kē'ni' na'icāmāsu'yuni' xatze tachihuīn tī jā israelitas. ¹² Dios quīlacsacui'līnī't, ē ū'tza' iclipātīmā'lh tū quīna'kspula. Masqui quit ictachī'ni't, jā iclīmāxana'n chī ica'kaT'ni' Dios ē iclipāhuan Dios. Quit ictamacamāstā'ni'lh Dios ē icca'tzī xla' namaktaka'lhā tū icmacamāxqui'lh hasta a'cxni' naputzāna'nīkō'.

¹³ Tzamā' tū quit icmāsu'yuni'yān, tzej nastālani'ya'. Jā nataxtūtāya'ya' tū a'kaT'ni'ta'. Napāxqui'ni'na' chī Jesucristo quīncāmāsu'yuni'yān. ¹⁴ Tū macamāxqui'ca'ni'ta', ū'tza' tzej nalīmaktaka'lhā ixlītlī'hui'qui Espiritu Santo tū quīncātā'lahuī'lan.

¹⁵ Hui'x ca'tzīya' ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac estado Asia quīntamāxteklī ē chā'tu' xlaca'n cāhuānic Figelo ē Hermógenes. ¹⁶ Dios cacālakalhu'manli Onesíforo ē tī xalanī'n na ix-chic. Maklhūhua' quīlakmilh nac pūlāchī'n ē quīmakapāxuīlh. Masqui quit tachī'n xla' jā quīlīmāxana'lh. ¹⁷ Xnān chā'lh nac Roma ē xla' tzuculh quīmputza hasta a'cxni' quīmacalāh. ¹⁸ jDios calakalhu'manli a'cxni' naputzāna'nīkō'! Hui'x tzej ca'tzīya' chī ixquīncāmāktāyāyān nac Efeso.

2

Xatze īsoldado Jesucristo

¹ Hui'x hua'chī quinka'hua'cha, tli'hui'qui cahua'nti chuntza' chī Jesucristo quīncālakalhu'manān ē quīna'n tā'tapa'ksīyāuj xla'. ² Quīntachihuīn tū icāhuānīn na ixlacatīnca'n lhūhua' tachī'xcuhui't ē tū hui'x kexpa'tti, pō'ktu huā'mā' nacāmāxqui'ya' ā'makapitzīn chī'xcuhui'n tī lactze. Chuntza' xlaca'n tzē nā natamāsu'yuni' ā'makapitzīn huampala.

³ Hua'chī xatze soldado jā lakca'tzan ixmacni', chuntza' hui'x ixlacasqui'nca natāyani'ya' tū na'a'kspulayān ixpālacata Jesucristo. ⁴ Tī lītānūnī't ixlīsoldado jā naka'lhī xtum ixnegocio tū namāmāchuyī ē nalīsītzī' ixcomandante. ⁵ Tī natanū a'ktin nac tatu'jnu' jāla catitlajalh ixpremio palh jā naxexmatni' tū līmāpa'ksīcanī't. ⁶ Tī hua'cu'tun tza'ktza', ixlacasqui'nca pūla tzej nascuja nac cā'tacutu. ⁷ Calacapāstacti tū icuanīyān ē Māpa'ksīni' namāktāyāyān ē chuntza' naxexpa'tkō'ya'.

⁸ Pō'ktu quilhtamacuj calacapāstacti Jesucristo tī lacastālancuana'nli ē tī tī'xū'nātā'nat David chuntza' chī xatze tachihuīn tū iclī'a'kchihuīna'n. ⁹ Iclī'a'kchihuīna'n xatze tachihuīn i'xla' Jesucristo, ē ū'tza' quilimapakātīnīmā'lh ē quilīchī'cani't licā'n hua'chi chā'tin maktīni'. Ixtachihuīn Dios jāla catimāmakchuyīnīca; pō'ktu quilhtamacuj na'a'kchihuīna'ncan. ¹⁰ Ū'tza' iclīpātī ixlīpō'ktu tū quina'kspula. Iccāpāxqui' ixlīpō'ktuca'n tī Dios cālacsacli ē quit iclacasqui'n xla'ca'n catalī'a'kapūtāxtulh ixpālacata Jesús ē catatā'tahui'lh Jesús jā pō'ktu quilhtamacuj xkakana'n.

¹¹ Ixlīcāna' huā'mā' tachihuīn:

Palh natā'nīyāuj Cristo, nā natā'tahui'layāuj.

¹² Masqui pātīni'nāuj nac cā'quilhtamacuj natā'māpa'ksīni'nāuj nac a'kapūn.

Palh nahuanāuj jā lakapasāuj Cristo, xla' nahuan jā quincālakapasān.

¹³ Masqui quina'n jā mākentaxtūyāuj tū huanīuj, xla' mākentaxtū ixlīpō'ktu tū quincāhuanin. Xla' jāla a'kskāhui'nin.

Tī tzej scuja

¹⁴ Huā'mā' tū icuanin cacāmāpāstaqui tachi'xcuhui't ē na ixlacafīn quīnDiosca'n līlacatejtīn cacāhua'ni' catamakxteklī talālīhuani ixpālacata tachihuīn. Ū'tza' xmān cāmāmakchuyī ā'makapitzīn tī takexmata. Jā tū līmacuan. ¹⁵ Hui'x catānūni' tzej nataxtu mintascujūt na ixlacafīn Dios hua'chi xatze tasācua' tī jā līmāxana'n ixtascujūt. Tzej namāsu'yu'ya' tū ixlīcāna' i'xla' Dios. ¹⁶ Cacātapānu'ni' xla'ca'n tī xmān talīchihuīna'n tū jā ixlacasqui'nca. Ā'chulā' natamāmakchuyī tī tastālani' Dios. ¹⁷ Tū tamāsu'yu xla'ca'n hua'chi a'ktin tzi'tzi' tū jā catitzeyalī ē ā'chulā' namasa. Chā'tu' xla'ca'n cāhuanican Himeneo ē Fileto. ¹⁸ Xla'ca'n tataxtutāyālī na ixtēj Dios ē tamāmakchuyīmā'nalī ā'makapitzīn tī ta'a'ka'tī. Tahuan talacastālancuana'n lītza' nīni'n ē jātza' ā'maktin catitalacastālancuana'mpālī. ¹⁹ Masqui chuntza' tamāsu'yu, Dios huanli nalacastālancuana'ncan ē ū'tza' jāla lakpalican. Chuntza' tatzo'kni': "Māpa'ksīni' cālākapasa' tī tatā'tapa'ksī xla'." Tatzo'kni' huampala: "Ixlīpō'ktuca'n tī tahuan tatā'tapa'ksī Māpa'ksīni' Jesús, ixlacasqui'nca natalakmaka'n tū jā tze."

²⁰ A'ktin nac ka'tla' chic jā xmān a'ktin pulātu a'nan. A'nan pulātu tū i'xla' oro ē a'nan pulātu tū i'xla' plata ē a'nan tī'ya't pulātu. Ā'makapitzīn cāmaclacasqui'ncan xmān a'cxni' tlahuacan cā'tani' ē tī'ya't pulātu, xla' pō'ktu quilhtamacuj maclacasqui'ncan. ²¹ Tī tamakxteka tū jā tze, xla'ca'n hua'chi pulātu tū ā'chulā' xatzehuani't ē maclacasqui'ncan xmān a'cxni' nacālākachi'xcuhui' tī tamin. Makapūtāxtūnu' xtum nacāhui'lī xla'ca'n ē chuntza' natala i'xla' Dios ē natatā'scujā. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj cāxni'j natatahui'la natalākachi'xcuhui' Māpa'ksīni'.

²² Jā cala't hui'x hua'chi ka'hua'chan tī talacasqui'n tū jā tze. Nastālani'ya' tū tze. Ā'chulā' na'a'ka'tīya' ē napāxqui'ni'na' hua'chi ā'makapitzīn tī tze ixtalacapāstacni'ca'n ē tī tasqui'ni' Dios cacāmaktāyālī. Līpāxuhua nacatā'tahui'la'ya' xla'ca'n. ²³ Jā nacākelhtīya' tī xmān talālīhuanicun. Tī tatlahua chuntza' natatzucu talālīquilhni'. ²⁴ Tī tā'scujmā'lh Māpa'ksīni' jā camaktanūlh. Xla' cacālākālhu'mankō'lh ē camāsu'yulh tzej ē līlacatzucu. ²⁵ Jā calīsītzi'lh tī talālīhuani. Līlacatzucu cacāmāsu'yuni'lh palh jā tze tū tatlahuamā'nalī. Chuntza' palhāsā' natatalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n ē Dios nacāmāca'tzīni' tū ixlīcāna'. ²⁶ A'cxni' natalakpalī ixtalacapāstacni'ca'n, a'cxni' tze' nata'a'kapūtāxtu na i'xa'ksu'j skāhui'ni' tī hua'chi ixcāchi'pani't ē chuntza' nacāmāpa'ksī.

3

Tū nala a'cxni' nasputkō' cā'quilhtamacuj

¹ Icuaniyān a'cxni' lacatzuna'jtza' mimā'lh lakuat tū namālakspūtūkō' tzamā' cā'quilhtamacuj, a'cxni' namin quilhtamacuj tū napūpātīni'ncan. ² Tachi'xcuhui't jā catitalacapāstacli ā'chā'tin. Natatampi'lhīni' ē ka'tla' natamakca'tzī. Natalakmaka'n ā'makapitzīn. Jā tze natalīchihuīna'n Dios ē jā natakekmatni' ixtāta'ca'n ē nūn ixtzī'ca'n. Jā nahuan tapāxcatca'tzīn ē jā catitalacapāstacli Dios. ³ Xla'ca'n jā catitalakalhu'manli ā'makapitzīn. Jā tī chā'tin catitamātzā'nkēna'ni'lh. Natalīchihuīna'n tū jā ixlīcāna'. Jāla catitamakxteklī ixtalacpuhuāca'n ē palaj natatlahua catīxcuhuālī tū talacasqui'n. Jā catitalaktzī'ncu'tunli tū tze. ⁴ Nata'a'kskāhui'nin ē jā cuenta catitatlahualī tū tatlahuamā'nalī. Jā catitamakxteklī ā'chā'tin nacāmāxqui' talacapāstacni'. Xmān nataputza ixtalacpuhuāca'n xla'ca'n ē jā ixtalacasqui'nin Dios. ⁵ Nacālaktzī'ncan hua'chi ta'a'ka'tī masqui jā catitaka'lhīlī lītli'huī'qui tū Dios māstā'.

Cacātapānu'ni' tzamā' tachi'xcuhui't. ⁶ Ā'makapitzīn tzamā' tatanū nac chic ē ta'a'kskāhui' puncan tī jā cuenta tatlahua. Tzamā' puncan taka'lhī ixcuentaca'n ē jā tzej talacapāstacna'n. ⁷ Chu tlakaj tasca'tcu'tunkō'. Jāla catitasca'tli tū ixlīcāna' ē chī natalī'a'kapūtāxtu. ⁸ Hua'chi xantīlhni' Janes ē Jambres tatā'lātlahualī Moisés, chuntza' tzamā' chī'xcuhui'n tatā'lātlahua

tü ixlicāna'. Jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ē jā xlicāna' ta'a'ka't'. ⁹ Xlaca'n jātza' cati-talhūhua'nli tī nacāstālani' xpālacata ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't cuenta natatlahua jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Chuntza' cā'a'kspulalh Janes ē Jambres.

Pablo macamaxquī'lh Timoteo tū ā'xmān

¹⁰ Hui'x quimakscatni'ta' tū namā'su'yuyā' ē chī nalīlatapaya'. Ca'tziya' tū ixui'lh quilītlahuat ē tū ica'ka't'. Hui'x la'ktzi' chī lilacatzucu icmāsu'yulh ē chī iccāpāxquī'kō' tachi'xcuhui't ē chī ic'tāyani'nī't tū quintlahuani'ca. ¹¹ Ca'tziya' chī quimātakāhuī'cani't ē quimakapātīnīncani't. Hui'x ca'tziya' ixlipō'ktu tū quina'kspulalh nac cā'lacchicni' jā cāhuanican Antioquā ē Iconio ē Listra ē chī palha' icpātīnī'lh. Māpa'ksīni' Dios quimakapūtāxtū'kō'lh huā'mā'. ¹² Ixlipō'ktuca'n tī tatā'tapa'ksīcu'tun Jesucristo ē natatālani', xlaca'n nacāmakapātīnīncan. ¹³ Tī tatlahua tū jā tze ē ta'a'kškāhuī'nīncu'tun, ā'chulā' tatlahua. Ā'chulā' nata'a'kškāhuī'nin ē xlaca'n nacā'a'kškāhuī'can.

¹⁴ Hui'x cuenta natlahua'ya' tū quimakscatni'ta' ē tū ca'tziya' ixlicāna' ē ū'tza' nastālani'ya'. Ca'tziya' tū tamāsu'yuni'n. ¹⁵ Hasta milīska'ta' māsu'yuni'ca'nī'ta' ixtachihuīn Dios. Ixtachihuīn Dios māsu'yuni'yān chī nali'a'kapūtāxtuya' xpālacata lipāhua'na' Jesucristo. ¹⁶ Dios cāmāsu'yuni'lh tachi'xcuhui't ē chuntza' chī cāmāsu'yuni'lh, chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn. Ixtachihuīn Dios tze namāsu'yū ē tze nacālacāquilhni' tī jā tze. Nā ixtachihuīn Dios tze nacāmaxquī' talacapāstacni' ē natasca'ta chī natatlahua tū xatze. ¹⁷ Chuntza' tī tā'scuja Dios cāxni'j' natahuī'la natlahua catūxcuhuālh tū tze.

4

¹ Icmācualīni'yān na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīn Māpa'ksīni' Jesucristo tī namin hua'chi rey ē nacāputzāna'nīkō' tī xalakahuancus ē tī xanīntza'. Jesús namimpala ē naka'lhī ixlīmāpa'ksīn nac a'kapūn, ² ē ū'tza' iclīmācualīni'yān namāsu'yuyā' ixtachihuīn Dios pō'ktu quilhtamacuj, palh kexmatcu'tuncan o jā kexmatcu'tuncan. Nacāmāsu'yuni'ya' tachi'xcuhui't ē nacālacāquilhni'ya' tī jā tze ē nacāmaxquī'ya' talacapāstacni' tī tze. Lilacatzucu namāsu'yuyā'. ³ Namin a'ktin quilhtamacuj a'cxni' tachi'xcuhui't jā catilakati'lh tū ixlicāna'. Natamākēstoka lhūhua' mākelhtahua'kē'ni'nī'n tū namāsu'yū xmān tū xlaca'n nataxmatcu'tun. Chuntza' natatlahua ixtalacasquī'nīnca'n. ⁴ Natalītalakaspī'ta tū ixlicāna' ē natatālani' tū xmān līchihuīna'ncan. ⁵ Jā camaxtekti tū namāmakchuyīyān. Natāyani'ya' tū napātīni'na'. Tzej namāsu'yuyā' ixtachihuīn Dios ē tzej namākentāxtūya' mīntascujūt.

⁶ Quit, palaj naquimacamāstā'can. Talacatzuna'jīmā'lh'tza' quilīnīn. ⁷ Tzej iclīmaktāyalh tū hua'ka't'. Hua'chī icmāspūtūlh tzamā' tatu'jnu'. Jā icxtatūtāyalh na ixtēj Dios. ⁸ Chuhua'j hui'lacha' tzamā' quimpremio tū naquimaxquī' Māpa'ksīni' tī tzeja juez. Xla' naquimacxquī' a'cxni' nacāputzāna'nīkō'. Jā xmān quit na'icka'lhī quimpremio. Nā nataka'lhī ixlipō'ktuca'n xlaca'n tī tapāxquī' Māpa'ksīni' ē taka'lhīmā'nalh hasta a'cxni' namimpala.

Pablo squi'ni'lh talakalhu'mān Timoteo

⁹ Calīhui'li' palaj naquilakta'na'. ¹⁰ Demas quimakxtekti xpālacata pāxquī' tū xala' nac cā'quilhtamacuj ē a'lh nac Tesalónica. Crescente a'lh nac Galacia ē Tito a'lh nac Dalmacia. ¹¹ Xmān Lucas quīntā'lahuī'lh. Naputzaya' Marcos ē nalīta'na'. Xla' tze naquīntā'scuja. ¹² Tīquico icmacā'lh nac Efeso. ¹³ A'cxni' nata'na', calī'ta' quīncapote tū icmakxteknī'ta'ncha' na ixchic Carpo xala' nac Troas. Cacālī'ta' quilibros. Jā tīpātza'nkāya' tzamā' quīnca'psnapna'.

¹⁴ Alejandro tī līscuja līcā'n quīntlahuani'nī't tū jā tze. Māpa'ksīni' namakapātīnīn chī quīntlahuani'nī't. ¹⁵ Hui'x cuenta catlahua' xla' xpālacata tā'lātlahua tū māsu'yuyāu.

¹⁶ A'cxni' pūla quīlīmīnca na ixlacatīnca'n scujnī'n, jā tī chā'tin quīmaktāyalh; ixlipō'ktuca'n quīntamāxtekti. ¡Dios jā catīlahuani'lh cuenta! ¹⁷ Māpa'ksīni' quīmaktāyalh ē quīmāhuīxcāni'lh. Chuntza' tze na'iclīmāsu'yū tzej chī nali'a'kapūtāxtucan ē tze natakexmata ixlipō'ktuca'n tī jā israelītas. Hua'chī quimakapūtāxtū'lh na ixquīlhnī' león chī quimakapūtāxtū'lh ixlīmāpa'ksīnca'n scujnī'n. ¹⁸ Māpa'ksīni' naquimakapūtāxtū' ixlipō'ktu tū jā tze ē naquīlē'n jā māpa'ksīni'n nac a'kapūn. ¡Calakachi'xcuhui'ca pō'ktu quilhtamacuj! Amén.

Saludos ē ā'xmān tasicua'lanānīn

¹⁹ Iccāmacā'ni'yācha' saludos Prisca ē Aquila ē xalanī'n na ixchic Onesíforo. ²⁰ Erasto tahuī'lh nac Corīnto ē Trófilo icmakxtekti nac Mileto xpālacata ixta'jatlatla. ²¹ Nalīhui'liya' naquīlakta'na' a'cxni' jāna'j' tzuco lonkni'. Tamacā'ni'yāchā'n saludos Eubulo ē Pudente ē Lino ē Claudia ē ixlipō'ktuca'n ā'makapīzn tā'tīmīn.

²² Māpa'ksīni' Jesucristo cacātā'a'n ē Dios cacāsīcua'lanātlahuan milipō'ktuca'n. Amén.

Tito

Pablo tzo'knuni'lh Tito

¹ Quit Pablo ē quit ixtasācua' Dios ē quit ixapóstol Jesucristo. Quilihui'lica quilil'apóstol na'iccāmāsu'yuni' tī Dios cālacsacli ē na'iccāmāca'tzīnī tū ixlīcāna'. É ū'tza' nacāmaktāya natatahui'la chī Dios lacasqui'n. ² É ū'tza' cāmāca'tzīnī chī natalika'lhī xasāsti' ixlata-matca'n tū jā catilakspuṭli. A'cxni' jāna'j tū ixa'nān huā'mā' cā'quilhtamacuj, Dios huanli tzē naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Dios jā makstin a'kskāhuī'nin. ³ A'cxni' chīlh quilhtamacuj tū Dios līlhcānalh, a'cxni' quincāmāsu'yuni'n chī nalika'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspuṭli. Ū'tza' quimacamaxqui'lh ē na'iccāmāca'tzīnī ā'makapitzīn chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios quiMakapūtaxtūnu'ca'n. ⁴ Ictzo'knuni'yān hui'x, Tito. Hui'x hua'chī quinka'hua'cha ixpālacata quit icmā'a'ka'tīnīn. Catalakalhu'mān ē catasīcua'lanātlahuan Dios xaTāta' ē Jesucristo quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

Ixtascujūt Tito nac Creta

⁵ Icmakxteknī' nac Creta natlahuakō'ya' tū quit jāla icṭlahuakō'lh ē nacāxtlahua'ya' tū sputacus. Nac a'katunu' cā'lacchicni' nacāputzaya' ixmaktakal'hna'nī'nca'n tī ta'a'ka'tī, chuntza' chī icuanin. ⁶ Chī'xcu' tī natanū līmaktakal'hna' jā tū catitlahualh tū nalī'a'ksa'nca'n. Xmān chā'tin ixpuscāt caka'lhīlh. Ixcamana' cata'a'ka'tīnī'lh ixtachihuīn Dios ē tzej cata-latā'kchokolh ē jā lacxumpīn catahuanli. ⁷ Chā'tin maktakal'hna' ū'tza' i'scujni' Dios ē xapuxcu' tī ta'a'ka'tī. Jā tū limacuan palh a'nān tū nalī'a'ksa'nca'n. Xapuxcu' jā ka'tla' camakca'tzīlh ē jā palaj casītzī'lh. Jā caka'chīlh ē jā cacātucslī ā'makapitzīn. Jā calacapāstacli xmān chī nalītlaja tumīn. ⁸ Cacāmānūlh na ixchīc tī ta'a'ka'tīnī' Dios. Calakatīlh tū xatze ē tzej calacapāstacna'nli. É tzeya chī'xcu' cahuanli ē catlahualh ixtalacasqui'nīn Dios. Calīhui'līlh jā natlahua tū jā tze. ⁹ Calacapāstacli tū māsuyuni'ca ē tū a'ka'tīyāuj. Chuntza' tzē nacāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' tī tatā'lālīhuani tū a'ka'tīyāuj.

¹⁰ Līlhūhua' a'nān tī jā takexmatcu'tun tū iccāmāsu'yuni'lh. Na ixpu'nānca'n tī jā takex-matcu'tun lhūhua' a'nān israelitas ē jā lhūhua' tī jā israelitas. Xlaca'n tamāsu'yu tū jā ixlīcāna' ē xmān talichihuīna'n. ¹¹ Ixlacasqui'nca nacāquilhchī'pacan ixpālacata lhūhua' tamāmachuyīnīn hasta ixlīpō'ktuca'n chī a'katunu' nac chīc. Tamāsu'yu tū jā tze ē xmān tumīn tatlahuacū'tun.

¹² Chā'tin xala' nac Creta tī hua'chī ixa'kchihuīna'ca'n huanli: “Tī xalanī'n nac Creta pō'ktu quilhtamacuj ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n hua'chī animalhna'. Laktza' ixlīlhquititca'n ē laktza' tahuā'yan.” ¹³ Ixlīcāna' chī huanli. Ū'tza' ixlacasqui'nca palha' nacāquilhni'ya' tī ta'a'ka'tī xalanī'n nac Creta. Cacāhua'ni' jā nata'a'ka'tī tī ta'a'kskāhuī'nin, ē chuntza' natakāxtlahua ixtalacapāstacni'ca'n. ¹⁴ Chuntza' tzej nata'a'ka'tī tū ixlīcāna' ē jā cuenta natatlahua tū xmān cāhuani israelitas. Jā cuenta natatlahua ixtamāsu'yunca'n xlaca'n tī tatalakaspī'ttāyani' tū ixlīcāna'.

¹⁵ Na ixlacatīnca'n tī ta'a'ka'tī ē tze ixtalacapāstacni'ca'n, pō'ktu tze masqui jā chuntza' chī ixtahui'latca'n israelitas. Na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'tī, jā tū tū tze ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n. Jāla taca'tzī chī natalacsaca tū xatze. ¹⁶ Xlaca'n tahuan ta'a'ka'tīnī' Dios, ē talatlahuan chī xlaca'n tī jā ta'a'ka'tī. Lacxumpīn xlaca'n ē jā takexmata. Jāla tatlahua tū tze.

2

Tamāsu'yun tū ixlīcāna'

¹ Hui'x, tzej cacāmāsu'yuni' tū ixlīcāna' lacxtim chī māsuyuni'ca'. ² Cacāhua'ni' lakkōlu'n līlacatejtīn natalatā'kchoko ē tzej natalacapāstaca tū natatlahua. Lacatejtīn natalatahui'la ē tzej nata'a'ka'tī. Nacāpāxqui' tachi'xcuhui't ē natatāyani' chī natapātīnī'n. ³ Nā cacāhua'ni' puscan tī lē'n quilhtamacuj tzej natalatā'kchoko. Jā catalīchihuīna'nli ā'chā'tin ē jā cati-taka'chīlh. Natamāsu'yu tū tze. ⁴ Chuntza' puscan tī jāna'j lē'n quilhtamacuj nata-maksca'txtunu'n chī natapāxqui' ixkōlu'ca'n ē ixcamana'ca'n. ⁵ Natamaksca'txtunu'n chī lacatejtīn natalatahui'la. Tzeya puscan natahuan. Tzej natatlahua ixtascujūtca'n na ixchīcca'n. Natalakalhu'man ā'makapitzīn. Natalakachi'xcuhui' ixkōlu'ca'n. Palh chuntza' natatlahua, jā tī chā'tin nalakapala ixtachihuīn Dios.

⁶ Tzej nacāmālapāstaqui'ya' camana' natasca'ta chī jā catitlahualh tū jā tze. ⁷ Tzej nalatā'kchokoya' ē chuntza' camana' natamaksca'txtuyān. Tzej camāsu'yu' tū ixlīcāna' ē jā nakelhkamāna'na'. ⁸ A'cxni' māsuyupā't, cuenta natlahua'ya' ē jā nahua'na' catūhuālh tū jā minī'ni'. Chuntza' minquicīhlaktzī'ca'n namāxana'n ē jāla catimaclalh tū nacālī'a'ksa'nān.

⁹ Hui'xina'n tī xatastā'maka tasācua' cacākexpa'tni'tit ē cacālakachi'xcuhui'tit mimpatronca'n. Jā cakelhtaxtoktini'ntit. ¹⁰ Jā catitaya'tit tū iخلا' mimpatronca'n. Lilacatejtin calatā'kchokotit ē jā catlahua'tit tū jā tze. Chuntza' ā'makapitzin natalaktzi'n tze chī māsu'yucan ixpālacata Dios tī quiMakapūtaxtūnu'ca'n.

¹¹ Limāsu'yulh ixtalalaku'mān Dios chī macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān quillpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ¹² Huā'mā' Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī namakxtekāuj ixlipō'ktu tū Dios jā lakati. Tū talacasqui'n tī xalanī'n nac cā'quilhتامacuj, ū'tza' jā tze ē Dios jā lakati. Ū'tza' namakxtekāuj. Nā Jesucristo quincāmāsu'yuni'yān chī lilacatejtin natahuī'layāuj ē chī tzej nalacapāstacāuj ē chī namākentaxtūyāuj ixtalacasqui'nīn Dios nac cā'quilhتامacuj. ¹³ Chuntza' ixlacasqui'nca natalā'kchokoyāuj lihuan ka'lhīmā'nauj quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. A'cxni' namin ixquilhتامacuj Jesucristo, ka'tla' quilhتامacuj nahuan ē tzēhuanī't ē natasu'yu i'xkakana' Dios. ¹⁴ Huā'mā' Jesucristo, ū'tza' tī ixa'cstu tamacamāstā'lh nanī ē chuntza' naquincālimakapūtaxtūyān. Chuntza' xatze nahuanāuj na ixlacatin Dios ē natapa'ksini'yāuj Dios. Chuntza' naputzayāuj chī nalimakapāxuyāuj Dios.

¹⁵ Pō'ktu huā'mā', Tito, nacāmāsu'yuni'ya' xalanī'n nac Creta. Hui'x hua'chi xapuxcu', ē ū'tza' nacālimaktāya'ya' tī ta'a'ka't' ē nā nacāquilhni'ya' tī jā tamākentaxtū. Jā namakxteka' nalakmaka'n ncan mintachihuīn.

3

Ixtascujūtca'n tī ta'a'ka't'

¹ Xlaca'n tī ta'a'ka't', cacāmālacapāstaqui' chī ixlacasqui'nca natalakachi'xcuhui' gobierno ē ā'makapitzin tī tamāpā'ksini'n. Natakexmatni' ē natalihui'li nacāmaktāya a'cxni' tatlahuamā'nalh tū tze. ² Cacāhua'ni' jā nata'a'ksa'n ā'chā'tin. Jā natalālisītzī'ni'. Natalakalhu'man ē nacālakachi'xcuhui' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't masqui jā ta'a'ka't'.

³ Nalacapāstacāuj chī quina'n xapūla ixuanī'tauj. Jā tzej ixlacapāstacna'nāuj ē laxumpin ixuanī'tauj. Ixquincāta'a'kskāhu'yān. Xmān ixtlahuacu'tunāuj tū quimacnica'n i'squi'n. Ixtlahuatēlhayāuj tū jā tze ē ixlakca'tzalacanāuj. Jā ixcālaktzīncu'tunāuj ā'makapitzin ē nūn chā'tin ixquincātalaktzī'ncu'tunān. ⁴ Dios māsu'yulh chī cālakalhu'man ē cāpāxqū' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't a'cxni' macamilh Jesucristo naquincāmakapūtaxtūyān. ⁵ Masqui ixtlahuayāuj tū tze, jā ū'tza' quincālimakapūtaxtūn Dios. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quincāpāxqui'yān ē quincālakalhu'manān. Espiritu Santo quincāmaxqui'yān xasāsti' talacapāstacni'. Chuntza' litasu'yu hua'chi lakche'kē'lh quintalacapāstacni'ca'n. Chuntza' hua'chi sāsti' tzucuni'tauj ē xasāsti' quilatamatca'n. ⁶ Dios jā lakca'tzanli a'cxni' quincāmaxqui'n Espiritu Santo. Lhūhua' quincālimakapūtaxtūn ixpālacata tū tlhualh quiMakapūtaxtūnu'ca'n Jesucristo. ⁷ Dios quincālakalhu'manān ē quincāmāpānūni'n quincuentaca'n. Chuntza' tzē naquincāmaxqui'yān tū quila' nahuan ē ū'tza' tū jā catilakspūtli.

⁸ Ixlīcāna' tū icuaniyān. Ixlacasqui'n lilacatejtin nacāhuani'ya' xlaca'n tī ta'a'ka't'ni't Dios natalihui'li natatlahua tū tze. Tū icuaniyān xatze ē nacāmaktāya ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ⁹ Cacātapānū'ni' tī xmān talālikelhasqui'ni' tū jā tū ixtapalh ē tī quinapapana'ca'n. Nā cacātapānū'ni' tī talālisītzī'ni' ē talāliquilhni' tū huanicu'tun ixlīmāpa'ksin Moisés. Huā'mā' jā tū limacuaniyān. Jā tū ixtapalh.

¹⁰ Maktin maktu' calacaquilhni'yān chā'tin chi'xcu' tī cāmāpāpitzī xlaca'n tī ta'a'ka't'ni' Dios. Palh jā cuenta tlhaha chī lacaquilhni'ca, catantlakaxtuca. ¹¹ Ca'tziya' ixlakta jā tze ya chi'xcu' xla'. Masqui ca'tzi laclē'n, ā'chulā' tlhaha tū jā tze.

Tū xmān iخلا' Tito

¹² A'cxni' na'icmacā'ni'yāchā'n Artemas o Tíquico, nalihui'li'ya' naquilakta'na' nac Nicópolis. Antza' na'ictachoko a'cxni' lonknu'n. ¹³ Cacāmaktāya' Zenas tī abogado ē Apolos ixpālacata nataka'lhī ixlipō'ktu tū tamaclacasqui'n natataya ixtēja'ca'n. ¹⁴ Ixlipō'ktuca'n tī ta'a'ka't'ni' Dios catasca'tli chī natatlahua tū tze ē chī natamaktāya ā'makapitzin tī ta'a'ka't' ē tī tamaclacasqui'n catūhuālh. Chuntza' jā xalhquirit catitahuanli.

Saludos ē tasicua'lanālīn ā'xmān

¹⁵ Ixlipō'ktuca'n tī tahuilāna'lh huā'tzā' tamacā'ni'yān saludos. Nacāsuladarliya' ixlipō'ktuca'n quinamigosca'n tī quincāpāxqui'yān ixpālacata a'ka't'ni'yāuj Dios. Dios cacāsicua'lanālīn milipō'ktuca'n. Amén.

Filemón

Pablo tzo'knuni'lh Filemón

¹ Quit Pablo ti ictachi'ni't ixpālacata Jesucristo. Nā hui'lh huā'tzā' quintā'tinca'n Timoteo. Ictzo'knuni'mā'n hui'x, Filemón, ti quintā'scuja' ē icpāxqui'yān. ² Icmacā'nāuj saludos quit ē Timoteo. Iccāmacā'ni'yāuj saludos ixlīpō'ktuca'n ā'makapitzīn ti ta'a'ka'ni'ni' Jesucristo ē tatakēstoka na minchic. Nā iccāmacā'ni'yāuj saludos quintā'tinca'n Apia ē Arquipo ti hua'chi quintā'soldadoca'n ixpālacata Jesucristo. ³ QuinTāta'ca'n Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāticua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit.

Chī ixpāxqui'nin ē ixa'ka'ī Filemón

⁴ Pō'ktu quillhtamacuj icmaxqui' tapāxcatca'tzīn Dios a'cxni' icorarli mimpālacata. ⁵ Icmāxqui' tapāxcatca'tzīn ixpālacata quimāca'tzīnicatza' tzej a'ka'ī'ni'ya' Māpa'ksīni' Jesús ē pāxqui'ya' xla' ē nā cāpāxqui'ya' ā'makapitzīn ti tatapa'ksīni' Dios. ⁶ Hui'x cāhuani'ni'ta' ē cāmāsu'yuni'ni'ta' ā'makapitzīn tū hui'x a'ka'ī'ya', ē ū'tza' iclisqui'ni' Dios nacāmākexmatī xlaca'n ixlīpō'ktu tū tze ē tū quilaca'n ixpālacata Cristo. ⁷ Tā'tin, iclīpāxuhua ē iclītako'xamāka'tli' ixpālacata mintapāxqui'n ē chī hui'x cāmāhuixcāni'ni'ta' xlaca'n ti ta'a'ka'ī'.

Pablo squi'nli talakalhu'mān ixpālacata Onésimo

⁸ Quit jā ictimāpa'ksīn masqui tze nā'icmāpa'ksiyān natlahua'ya' tū ixlacasqui'nca, ixpālacata Cristo quilihui'lilh quili'apóstol. ⁹ Xatze nā'icsqui'ni'yān ixpālacata mintapāxqui'n. Quit Pablo ti icsqui'ni'yān ē quit kōlu'tza'. Chuhua'j ictachi'ni't quit ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ Icsqui'ni'yān ixpālacata Onésimo ti icmā'a'ka'ī'nīlh lihuan ictachi'ni't quit. Chuntza' lītaxtuyācha' hua'chi quinka'hua'cha.

¹¹ Masqui xapūla Onésimo jā tzej maktāyan, chuhua'j tzej quimaktāya ē nā tzej namaktāyayān. ¹² Xla' icmāspi'tni'palayān ē hua'chi xa'icmacā'ni'n pītzuna'j quillīstacna'. Hui'x camā'nu' na minchic. ¹³ Quit xa'icmakxteku'tun huā'tzā' ē ixquimaktāyalh. Ix-tahui'lh hua'chi milaxxoko lihuan ictachi'ni't ixpālacata xatze tachihuīn. ¹⁴ Iclīhui'lilh jā tū na'ictlahua ixpālacata hui'x jā ixca'tziya' ē jā ixquimaxqui'ni'ta' talacasqui'nin. Jā xa'iclicasqui'n līcuesa quintlahuani'ya' talakalhu'mān. ¹⁵ Onésimo tamakatīni'n hui'x masqui jā makās ē chuhua'j nataspi'ta ē natachoko pō'ktu quillhtamacuj. Palhāsā' chuntza' xalītze nalītaxtuyācha' ¹⁶ ixpālacata chuhua'j xla' jā xmān xatastā'maka mintasācua'. Nā xla' mintā'tin huanī't ti pāxqui'canī't. Quit icpāxqui' ē ixlacasqui'nca hui'x ā'chulā' napāxqui'ya' ixpālacata xla' mintasācua' ē nā chuhua'j mintā'tin huanī't ixpālacata a'ka'ī'ni'ni't Jesús.

¹⁷ Chuntza' palh hui'x puhua'na' lātā'scujmā'nāuj, camā'nu' na minchic Onésimo hua'chi quit ixquimā'nu'. ¹⁸ Palh tlahuani'ni'ta'n catūhuāl tū jā tze o palh maklaclē'nān catūhuāl, naquimātā'jī'ya' quit. ¹⁹ Quit, Pablo, ictzo'kni'yān huā'mā': Na'icxononuni'kō'yān, masqui tze nā'icmāpāstaquiyān tū quilaclīpini'ya'. Ū'tza' huā'mā': Quit icmā'a'ka'ī'nīni'ta'n tū ixla' Jesús. ²⁰ Chuhua'j, tā'tin, caquintlahua'ni' huā'mā' talakalhu'mān ixpālacata quina'n a'ka'ī'ni'yāuj Māpa'ksīni'. Naquimakapāxui'ya' chī namānū'ya' na minchic Onésimo ixpālacata Jesucristo.

²¹ Ictzo'knuni'mā'n ē tzej iclakapasān ē icca'tzī namākentaxtūya' tū icsqui'ni'mā'n ē ā'chulā' natlahua'ya'. ²² Nā icsqui'ni'yān naquincāxui'lī'ya' jā na'ictahui'la. Ickā'lhīmā'lh Dios naxexmata tū hui'xina'n squi'ni'pā'na'ntit a'cxni' orarliyā'tit. Chuntza' naquimakxteka na'ica'nācha'.

Cāmacā'ni'ca saludos ē squi'ni'ca Dios cacāsicua'lanātlahualh

²³ Epafras ti quintā'tachi'n ixpālacata Jesucristo macā'ni'yān saludos. ²⁴ Nā tamacā'ni'yān saludos Marcos ē Aristarco ē Demas ē Lucas ti quintatā'scuja.

²⁵ QuiMāpa'ksīni' Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan. Amén.

Hebreos

Dios quincālakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'

¹ Lakmajtza' Dios pūlachūhua' cāmāca'tzīnīlh ixa'kchihuīna'nī'n ē cāmāchihuīnīlh ixtachi-huīn. Xlaca'n makhūhua' tatā'chihuīna'nli tī lakmakānī'n. ² Chuhua'j tzamā' quilhtamacuj tū ā'xmān, Dios quincālakmacaminī'ta'n ī'Ska'ta'. Ū'tza' tī quincāmācā'tzīnīnī'ta'n tū Dios lacasqui'n naca'tzīyāuj. Dios lihui'lilh ī'Ska'ta' ixtēcu' nahuan ixlīpō'ktu tū a'nan. ī'Ska'ta' Dios cāxui'lilh cā'quilhtamacuj ē tū a'nan nac a'kapūn. Cāxui'lilh chī ixtalacasqui'nīn Dios. ³ ī'Ska'ta' Dios, xla' lacxtim chī Dios, lacxtim ixlīka'tla'. Xla' ū'tza' māpa'ksikō' tū a'nan nac cā'quilhtamacuj ē tū tahuī'lāna'lh tālhmā'n nac a'kapūn, ixpālacata xla' ka'lhī lītlī'hui'qui. Ū'tza' cāxapakō'lh quincuentaca'n. Xla' tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn.

ī'Ska'ta' Dios ka'lhī lītlī'hui'qui

⁴ ī'Ska'ta' maxquī'ca ka'tla' lītlī'hui'qui. Xla' ā'chulā' ka'lhī lītlī'hui'qui ē jā ángeles. Dios maxquī'lh ixlītlahuat tū ā'chulā' xaka'tla'. Ángeles jā chuntza' cāmāxquī'ca ixlītlahuatca'n. ⁵ Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chī huanīlh ī'Ska'ta':

Hui'x quiSka'ta'.

Chuhua'j quit minTāta'.

Nā Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles:

Quit minTāta' pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x quiSka'ta' pō'ktu quilhtamacuj.

⁶ A'cxnī' namacamin nac cā'quilhtamacuj ī'Ska'ta' tī ixlacsacnī't Dios huanli:

Ū'tza' catalaktaquilhpūtalh ixlīpō'ktuca'n ixángeles Dios.

⁷ Dios lichihuīna'nli ángeles ē huanli:

Ángeles ixlacsujnī'n Dios.

Ta'a'n jā Dios cāmācā'n.

Palaj ta'a'n hua'chī ū'ni' ē hua'chī makli'pit.

⁸ Nā Dios lichihuīna'nli ī'Ska'ta', ē huanli:

Hui'x Dios ē hui'x namāpa'ksīnī'na' pō'ktu quilhtamacuj.

Tze chī hui'x nalīmāpa'ksīnī'na'.

⁹ Hui'x lakatiya' tū xatze.

Jā laktzī'ncu'tuna' tū jā tze.

Ū'tza' līlacsacnī'ta'n mīnDios.

Dios cā'tapāxuhuān maxquī'n lhūhua' lītlī'hui'qui.

Ā'makapitzīn jā chuntza' cāmāxquī'ca.

¹⁰ Nā Dios chihuīna'mpāl'h:

Hui'x, Māpa'ksīnī', tla'hua'nī'ta' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj xapūla.

Hui'x tla'hua'nī'ta' ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn.

¹¹ Pō'ktu huā'mā' natalaksputa.

Hui'x jā chuntza'.

Hui'x natahui'la'ya' tihua'na'.

Pō'ktu huā'mā' natala hua'chī xamasnī' lu'xu'.

¹² Jātza' caticāmaclacasqui'nca, ixpālacata hui'x pō'ktu xasāsti' nacātlahua'ya'.

Chuntza' chī chā'tin a'cxnī' tamakxtu xamasnī' ixlu'xu' ē lhakā' xasāsti'.

Hui'x, jā maktin cātilakpali' ē natahui'la'ya' tihua'na'.

¹³ Dios jā maktin cāhuaninī't nūn chā'tin tī ixángeles chuntza' chī huanīlh ī'Ska'ta':

Catahui'la' nā quimpekxtūcāna'j hasta quit na'iccātlaja mīntā'lāquichlaktzī'nī'n.

¹⁴ Ángeles xalakahuan masqui jāla laktzī'ncan. Xlaca'n tascuja chuntza' chī Dios cāmāpa'ksī.

Dios cālakmacamin natamaktāya tī nacāmakapūtaxtūcan.

2

Ixlacasqui'nca nakexmatnī'yāuj tū Dios huan

¹ Jesús xla' ka'tla'. Ū'tza' tzej nalīlacapāstacāuj xatze tachihuīn tū quincātāmāca'tzīnīnī'ta'n. Chuntza' jā catitaxtūtāyauj na ixtej Dios. ² Tū Dios cāmāhuanīlh ángeles, ū'tza' ixlicāna'. Ixlīpō'ktuca'n tī jā takexmatnī'lh, xlaca'n cāmākapātīnīnca. ³ Nā chuntza' quina'n naquincātamakapātīnīnān palh namakxtekāuj Dios tī quincāmāpūtaxtūyān. QuiMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo, ū'tza' tī xapūla chihuīna'nli chī nalī'kapūtaxtūcan. Tī takexmatli xlaca'n quincātāmāca'tzīnīn ē quincātahuanin ū'tza' tū ixlicāna'. ⁴ Nā chuntza' Dios māsu'yukō'lh ixlicāna' tū cāhuanica, ixpālacata cāmāxquī'lh līmāpa'ksīn natatlahua

kempālhūhua' xalaka'tla' li'a'cnIn. Nā cāmaxquī'ca ixlītlī'hui'qui Espīritu Santo chā'tunu' chuntza' chī Dios ixtalacasquī'nIn.

Jesucristo makapūtaxtūnu'n

⁵ Dios jā cāmacamaxquī'nī't āngeles cā'quiltamacuj tū Ichihuīna'nāuj, ē tū xasāsti' nahuan.

⁶ Jā āngeles caticāmacamaxquī'lh cā'quiltamacuj. Nacāmacamaxquī'can tachi'xcuhuī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huancan:

Hui'x Dios cāpāstaca' tachi'xcuhuī't masqui jā tū ixtapalhca'n.

Cātlahuani'ya' xla'ca'n tū tze.

⁷ Hui'x cālīmāka'tli' tachi'xcuhuī't masqui jā hua'chi āngeles.

Cātlā'hua' cacālakachi'xcuhuī'ca.

Cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksī tū hui'x tlahuanī't.

⁸ Tachi'xcuhuī't cāmacamaxquī'lh natamāpa'ksikō'.

A'cxni' huancan natamāpa'ksikō', chuntza' huanicu'tun tachi'xcuhuī't natamāpa'ksikō' ixlīpō'ktu, masqui jāna'j tī laktzī'n chī tamāpa'ksīni'n. ⁹ Jesūs ū'tza' tī māpa'ksīni'n. Ca'tziyāuj chī pātīni'lh Jesūs. Timacsti'na'juanli chī āngeles, masqui jā makās. Chuntza' lalh ixpālacata Dios lacasquī'nli xla' nani ixpālacataca'n ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Dios lakalhu'manīni'n ē ū'tza' Jesūs līnīlh, ē ū'tza' līlakachi'xcuhuī'can.

¹⁰ Dios tlahuakō'nī't. Xla' cāmālacatzucukō'lh ixlīpō'ktu tū a'nan, chuntza' chī ixtalacasquī'nIn. Chuntza' minī'ni' Dios macamilh i'Ska'ta' nac cā'quiltamacuj napātīni'n, ixpālacata Dios ixtalacasquī'n lhuīhua' ixlacstīn natalīpūtaxtu ē nata'a'n nac a'kapūn. Jesucristo pātīni'lh quimpālacataca'n, ē chuntza' tzē naquincāmāpūtaxtūyān. ¹¹ Tī Jesūs cāxapani'nī't ixcuentaca'n, pō'ktu ixlacstīn Dios. Ixlacstīn Dios chu chā'tin tī iXtāta'ca'n chī Jesucristo. E ū'tza' Jesucristo jā līmāxana'n a'cxni' huan: "Xlaca'n quintā'timīn." ¹² Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Jesūs huanīlh Dios:

Quit na'iclitā'chihuīna'nān quintā'timīn.

Na'icpīxtlī'ni'yān jā takēstokcan.

¹³ Nā Jesūs huanli:

Quit na'iclipāhuan Dios.

Nā chihuīna'mpālh:

Hua'tza' iccātā'lahuī'lh ixlacstīn tī Dios quimaxquī'lh.

¹⁴ Tzamā' lacstīn taka'lhī iqxuinī'tca'n ē ixka'lhni'ca'n. Nā chuntza' Jesūs lītaxtulh kēxtim. Ixka'lhī iqxuinī't ē ixka'lhni'. Lacatuncuhuī'lh chī chā'tin skā'ta', ixpālacata xla' nīcu'tunli ixpālacata chuntza' tzē naliskāhuī' skāhuī'ni' tī ka'lhī lītlī'hui'qui namaknīni'n. ¹⁵ Chuntza' tzē cālīmakapūtaxtūlh xlaca'n tī pō'ktu quilhtamacuj ixtajicua'ni' līnīn. Xla' tzē cāmaktīlh ixtajicua'tca'n. ¹⁶ Jā āngeles tī cāmaktāya Jesūs. Xla' cāmaktāya tachi'xcuhuī't tī ixtalacapasnī' Abraham. ¹⁷ Ixtasquī'ni' Jesūs ixlītaxtulh kēxtim tī ixtachi'xcuhuī't Dios tī ixtā'timīn Jesūs. Chuntza' xla' quincālakalhu'manān. Nā chuntza' tzē nalītaxtu xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Ū'tza' talacnūni'lh hua'chi talakalhu'mān. Chuntza' tzē quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. ¹⁸ Jesūs pātīni'lh, ē chuntza' xla' tzē nacāmaktāya xlaca'n tī tapātīni'mā'nalh ē tī cāmāmakahuasīcu'tun skāhuī'ni'.

3

Jesūs lakachi'xcuhuī'can

¹ Hui'xina'n, tā'timīn, Dios cālacsacnī'ta'n ē ū'tza' hui'xina'n ixlacstīn Dios līhuanit. Chuhua'j cacuentatlahua'tit Cristo Jesūs. Dios macamilh Cristo Jesūs ē mānūlh xapuxcu' pālej na ixlacatīn Dios. Chuntza' tzē nacāmaktāya xlaca'n tī ta'a'ka'tī. ² Jesūs mākentaxtūkō'lh huā'mā' tū Dios ixmacamaxquī'nī't. Nā chuntza' Moisés mākentaxtūlh na ixchic Dios tū ixmacamaxquī'nī't. ³ Minī'ni' ā'chulā' calakachi'xcuhuī'ca Jesūs ē jā Moisés. Ā'chulā' lakachi'xcuhuī'can tī tlahua a'ktin chic, ē jā tzamā' chic. ⁴ Chī'xcuhuī'n tzē tlahua chic. Dios, xla' tlahuakō'nī't ixlīpō'ktu tū a'nan. ⁵ Moisés mākentaxtūkō'lh tū ixmacamaxquī'canī't na ixchic Dios. Xla' i'scuja na ixpu'nanca'n ixtachi'xcuhuī't Dios. Xla' ixcāhuani tachi'xcuhuī't tū na'a'kspula. ⁶ Cristo, xla' i'Ska'ta' Dios. Xla' pō'ktu tze tū tlahua. Ū'tza' cāmacamaxquī'canī't ixlīpō'ktuca'n tī ixlacstīn Dios. Nā quina'n ixlacstīn Dios, palh ū'tza' nalīpāhuanāuj tīhuī'lāna'ujcus, ē līpāxuayāuj tū mimā'cha'.

Ixlacstīn Dios natalīpāxuhua tū Dios tlahuakō'lh

⁷ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli Espīritu Santo:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit chī Dios huan, jā lāxumpin calītaxtutit.

⁸ Jā lāxumpin calītaxtutit chī tī jā takexmatni'cu'tunli Dios makāstza' nac cā'tzaya'nca tī'ya't.

⁹ Mintāta'ca'n xala' pūla quintalīlaktzī'ncu'tunli palh xa'iccālīpātīlh xlaca'n.

Chī xalāxumpin ixtahuani't, ē masqui talaktzī'lh lī'a'cnīn tū xa'ictlahua quit tu'pu'xam cā'ta.

¹⁰ Ū'tza' iccālīsītzi'ni'lh a'cxni' icualh: "Xlaca'n jā maktin tzej talacapāstacna'n. Jā maktin takexmatli tū iclacasqui'n quit."

¹¹ Ū'tza' iccālīsītzi'ni'lh ē ū'tza' iclihuani ixlicāna' xla'ca'n jā catitachā'lh jā quit iccāhuanilh nata'a'n natajaja.

¹² Chuhua'j, tā'timīn, tzej calatā'kchokotit. Jā caxumpīni'ni'tit Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Jā tze palh jā a'ka'ī'yā'tit Dios ē palh natapānūni'yā'tit Dios xalakahuan. ¹³ Xatze calāhuani'tit lacxtim chuhua'j pō'ktu quilhtamacuj tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' nūn chā'tin tze naxumpīni'n. Palh napuhuan chā'tin natlahua tū jā tze, chu ū'tza' ta'a'kskāhu'mā'lh, ē ā'chulā' jā kexmatni'cu'tun Dios. ¹⁴ Palh quina'n jā namakxtekāuj nalipāhuanāuj Cristo chu kēxtim chī xapūla ixlipāhuanāuj, chuntza' nā quila'ca'n nahuan tū ixla' Cristo. ¹⁵ Chuntza' tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh hui'xina'n kexpa'tā'tit ixtachihuīn Dios, cakexpa'tni'tit.

Jā caxumpīni'ntit chī xla'ca'n xalani'n makāstza' tī jā ixtakexmatni'cu'tun Dios nac cā'tzaya'nca ti'ya't.

¹⁶ Ķē ca'tziyā'tit tīchu takexmatli ixtachihuīn Dios ē jā takexmatni'lh? Xlaca'n ū'tunu'n tī cāmāxtulh Moisés nac Egipto. ¹⁷ Ķē ca'tziyā'tit tī ixtamakāsītzi'ni't Dios? Dios iccāsītzi'ni'ni't xla'ca'n tī ixtatlahua tū jā tze tu'pu'xam cā'ta, ē ū'tza' talīnīlh xla'ca'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't. ¹⁸ Ķē ca'tziyā'tit tīchu cālīchihuīna'nli Dios a'cxni' huanli jā catitachā'lh nac ti'ya't jā natajaja? Dios cālīchihuīna'nli xla'ca'n tī taxumpīni'ni'lh Dios. ¹⁹ Chuntza' tze lica'tziyāuj jāla tachā'lh jā ixtachā'ncu'tumā'nalh, ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh ixlicāna' tū cāhuanilh Dios.

4

¹ Quina'n, Dios quincāhuanīni'ta'n tze nachā'nāuj jā xla' hui'lacha' ē a'ntza' jā natā'jaxāuj Dios. Ixlacasqui'nca nalacapāstacāuj chī nalīlatā'kchokoyāuj, ixpālacata lijiuca' palh jā nachā'n chā'tin chī hui'xina'n. ² Quina'n kexmatni'ta'uj xatze tachihuīn chī li'a'kapūtaxtucan. Nā xla'ca'n takexmatli huā'mā' tachihuīn. Xla'ca'n chu tlakaj takexmatli. Jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' huā'mā' tachihuīn. ³ Quina'n a'ka'ī'yāuj, ē chuntza' nachā'nāuj jā hui'lacha' Dios ē natā'jaxāuj Dios. Dios cālīchihuīna'nli xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'lh ē huanli:

Quit iccāsītzi'ni'lh xla'ca'n ē ū'tza' iclihuālh ixlicāna' xla'ca'n jā catitachā'lh nac ti'ya't jā naquintā'jaxcan quit.

Chuntza' huanli Dios masqui ū'tza' ixcāxtlahuanī'ttza' jā najaxcan a'cxni' tlahuakō'lh cā'quilhtamacuj. ⁴ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata ixli'a'ktojon quilhtamacuj. Chuntza' huan:

Dios pūjaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj ē jā scuji.

⁵ Nā a'ntza' tatzo'kni':

Xlaca'n jā catitachā'lh jā naquintā'jaxcan quit.

⁶ Tī takexmatli xapūla xatze tachihuīn ixpālacata chī nali'a'kapūtaxtucan, xla'ca'n jā ta'a'ka'ī'lh. Ū'tza' jā talichā'lh xla'ca'n jā natā'jaxcan Dios. Chuntza' ā'makapitzi'n natachā'n ē natatā'jaja Dios. ⁷ Xlaca'n jā tachā'lh, ē chuntza' Dios lilacsacli a'ktin quilhtamacuj tū māpācuhūilh chuhua'j. Ixlihlūhua' cā'ta Dios māchihuīnīlh David tī puxcu' ixuanī't. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī David huanli:

Chuhua'j palh hui'xina'n kexpa'tā'tit tū Dios huan, jā lacxumpin cahuantit.

Ca'tziyāuj pō'ktu quilhtamacuj Dios cāta'sani'mā'lh ixlipō'ktu tachi'xcuhui't ē hasta chuhua'j.

⁸ Palh Josué iccāmaxqui'lh tza' jā natajaja, Dios jā ixtīchihuīna'nli ā'a'ktin pūjaxni'. ⁹ Ū'tza' lica'tziyāuj quina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios nachā'nāuj jā cāxui'lini't napūjaxāuj chuntza' chī Dios jaxli ixli'a'ktojon quilhtamacuj a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹⁰ Tī natachā'n a'ntza', xla'ca'n tī tatlahuakō'ni't ixli'tlahuatca'n ē a'ntza' natajaja chuntza' chī Dios jaxli a'cxni' cāxui'likō'lh cā'quilhtamacuj. ¹¹ Quina'n calīhui'liuj nachā'nāuj ē a'ntza' natā'jaxāuj Dios. Jā calauj chī xalani'n makāstza'. Xla'ca'n jāla tachā'lh ixpālacata jā ta'a'ka'ī'lh palh ixlicāna' tū huanli Dios.

¹² Ixtachihuīn Dios hua'chi xalakahuan ē ka'lhī līli'hui'qui ixpālacata ū'tza' scuja na quilīstacna'ca'n. Ixtachihuīn Dios hua'chi kentin espada tū kēstītu' ē tzej sta'ya'nca', ē tū tze lakchā'nkō' quilīstacna'ca'n. Ū'tza' nalica'tziyāuj palh jā tze quilīstacna'ca'n ē quin-talacapāstacni'ca'n. ¹³ Dios pō'ktu laktzi'huī'lh. Jāla catitatzē'kni'uj Dios. Xla' lakapaskō' quilīstacna'ca'n. Quina'n nalīkelhtīni'nāuj na ixlacatīn Dios tū tlahuayāuj chī chā'tunu' quina'n.

Dios līhui'li'h Jesucristo xapuxcu' pālej

¹⁴ Jesucristo, ī'Ska'ta' Dios, chā'ni'ttza' xla' jā hui'lacha' Dios. Xla' ū'tza' chā'tin xapuxcu' pālej tī chihuīna'n quimpālacataca'n. Chuntza' quina'n jā catimāxtekuī a'ka'ī'ni'yāuj Jesucristo nūn macsti'na'j. ¹⁵ Jesucristo ū'tza' quimpālejca'n. Xla' quincālakalhu'manān quina'n, ixpālacata nā xla' xapūla chuntza' ixtalīlaktzi'ncu'tun a'cxni' ixlatlā'huan nac

cā'quiltamacuj, chuntza' chī quina'n quincā'a'kspulamā'n. Xla' jā tū tlauhualh tū jā tze. ¹⁶ Ū'tza' calitalacatzuna'jūj na ixlacatin Dios. Jā cajicua'nui. Xla' lalalhu'manini'n. Naquincā'maktāyayān a'cxni' maclacasqui'nāuj.

5

¹ Chi'xcuui'n israelitas cālīhui'lican xanapuxcu'nu' pālejni'. Chā'tunu' tascuja na ixlacatin Dios expālacataca'n tachi'xcuui't. Chā'tin chi'xcu' tī xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' talakalhu'mān Dios expālacata nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuui't. ² Huā'mā' pālej chu chi'xcu', ē chuntza' makatunu' tlauhua tū jā tze. Ē ū'tza' lilacatzucu cālīpāti xla'ca'n tī jāna'j tzej taca'tzī ē xla'ca'n tī tatamakahuasni't. ³ Xla' makatunu' tlauhua tū jā tze, ē chuntza' ixlacasqui'nca xapūla tlauhua a'ktin tamacamāstā'n nalixapacan ixcuenta. Á'listān natlauhua tamacamāstā'n nacāmāpānūni'can ixcuentaca'n tachi'xcuui't.

⁴ Nūn chā'tin tū tzē natanū ixlīmān xapuxcu' pālej. Xmān Dios ū'tza' tzē nahui'li xapuxcu' chī ixlīpālej, chuntza' chī Dios hui'līlh Aarōn. ⁵ Cristo nā jā ixlīmān tanūlh lipuxcu' pālej. Dios hui'līlh ē huanilh:

Hui'x quiSka'ta' ē chuhua'j tasu'yu quit minTāta'.

⁶ Nā tazto'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Hui'x nalīthui'la'ya' līpālej chī tihua'na'.

Chuntza' chī mānūca Melquisedec līpālej ē nā chuntza' hui'x namānūca'na'.

⁷ Jesucristo a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quiltamacuj, xla' ixlī'orarli ixlīpō'ktu ixlīstacna' ē ī'squi'ni' Dios hasta ixcalhuan. Dios ū'tza' tī tzē nalakmātaxtū nac līnīn. Dios kexmatni'lh ixoración, xpālacata Jesucristo xmān ixtlahuacu'tun tū ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸ Jesucristo masqui ī'ska'ta' Dios, xla' ixkexmatni' ē ū'tza' līpātini'lh. Ū'tza' xla' līca'tzī chī tapātini'n tī takexmatni' Dios. ⁹ Jesucristo tzej kexmatni'lh Dios hasta jā nīlh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Ū'tza' xla' tzē nacālimakapūtaxtū pō'ktu quilhtamacuj xla'ca'n tī takexmatni'. ¹⁰ Dios līhui'lh xapuxcu' pālej chuntza' chī Melquisedec.

Lījicua' palh taspī'ttāyacan na ixtej Dios

¹¹ Quit līhuhua' iccāhuanicu'tunān xpālacata Jesucristo. Jīcslihua' xpālacata hui'xina'n jāna'j lacaca'tzīyā'tit. ¹² Maclacasqui'nā'titcus tī nacāmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixtachihuīn Dios tū jā xajīcslihua'. Hui'xina'n makāstza' a'ka'tnī'ta'ntittza', ē chuntza' hui'xina'n tzētza' ixcāmāsu'yuni'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n chī chā'tin ska'ta' tī xmāncus leche hua' ē jāna'j la tahua'yān. ¹³ Lacstīn tī xmāncus leche tahua', xla'ca'n jāna'j taca'tzī tū tze ē tū jā tze. ¹⁴ Tī xastacni'tza', xla'ca'n taca'tzītza' tū tze ē tū jā tze.

6

¹ Chuhua'j xpālacata hui'xina'n a'ka'tnī'ta'ntittza', jātza' icticāhuanin tū cāmāsu'yuni'n xapūla. Jātza' icticāhuanin chī lītucucan a'ka't'can Cristo ē chī līlakpālican quintalacāpāstacni'ca'n ē chī līmakxtekcan tlauhacan tū jā tze, ē chī lī'a'ka't'can Dios. Chuhua'j jātza' icticāmāsu'yuni'n tū xalitzucuni' tū i'xla' Dios. ² Jātza' icticāhuanin chī lī'a'kpaxcan, ē chī cālīmāhua'ca'nī'can macan, ē chī nalīlacastālancuana'n'can, ē chī Dios nalīputzāna'n. ³ Chuhua'j, palh Dios lacasqui'n, chuntza' natlahuayāuj.

⁴ Tī taspī'ttāyani't na ixtej Dios, jātza' la natalītaspi'tpala xla'ca'n. Taca'tzīnī'ttza' chī nalī'a'kapūtaxtucan ē chī Dios cālīsicua'lanātlauhua ē ixcāmāquī'nī't ixlītlī'huī'qui'Espīritu Santo. ⁵ Xla'ca'n taca'tzī tze ixtachihuīn Dios tū ta'a'ka'tnī't, ē talaktzī'nī't lī'a'cnīn tū lītlahuacan ixlīmāpa'ksīn Jesucristo. Huā'mā' līmāpa'ksīn nalīmāpa'ksīkō'can a'cxni' namin xasāsti' cā'quiltamacuj. ⁶ Xla'ca'n tataxtutāyani't na ixtej Dios, ē chuntza' jātza' la cālākpālipalacan chī tatlahualh xapūla. Jātza' la xpālacata hua'chī talakmāni't Jesús tī nīlh nac cruz. Hua'chī ā'maktin ixtaxtokohua'cā'pālī ī'ska'ta' Dios. ⁷ Chuhua'j quit iccāhuanicu'tunān tū lītalacastu'nccan. Nac cā'tacuxtu maklhūhua' la xcān. Xcān chū'hua' tī'ya't. Chuntza' līlanāna'n ē chuntza' talīhuā'yān tī tascuja nac cā'tacuxtu. Chuntza' līla chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁸ Nac tī'ya't jā staca xmān lhtucu' ē palhma', tzamā' jā tū ixtapalh. Ē nalhcuyucan. Huā'mā' tī'ya't hua'chī tī taspī'ttāyani't na ixtej Dios.

Dios namākentaxtū tū huan

⁹ Masqui chuntza' ictzo'ka quit, quit icca'tzī hui'xina'n jā taspī'ttāyani'ta'ntit na ixtej Dios. Tzej tasu'yu hui'xina'n a'ka'tyā'tit. ¹⁰ Pō'ktu tū Dios tlauhua, pō'ktu tze. Xla' jā catipātza'nkālī chī scujnī'ta'ntit ē chī pāxqui'yā'tit Dios. Chuntza' tasu'yu xpālacata hui'xina'n cāmaktāya'nī'ta'ntit ā'makapitzīn tī ta'a'ka't' ē ticāmaktāyapā'na'ntitcus. ¹¹ Quit iclacasqui'n milīpō'ktuca'n hui'xina'n cascujtīt chuntza' tihui'lā'na'ntitcus nac cā'quiltamacuj. Chuntza' nalīmaktini'nā'tit ixlīpō'ktu tū hui'xina'n ka'lhī'pā'na'ntit. ¹² Jā iclacasqui'n lālhquititni' nalītaxtuyā'tit. Iclacasqui'n nacāmāksca'tā'tit ā'makapitzīn tī ta'a'ka't' tī tatāyani'mā'nalh. Xla'ca'n tamaktini'mā'nalh tū Dios cāmālacnūni'lh.

¹³ A'cxni' Dios huanilh Abraham tū natlahuani', Dios tapācuhuilh ixa'cstu, ixpālacata jā tī ā'chā'tin ā'chulā' xaka'tla'. ¹⁴ Dios huanli:

Ixlīcāna' na'icsicua'lanātlahuayān.

Ixlīcāna' na'icmaxqui'yān lhūhua' minatā'natna'.

¹⁵ Abraham pō'ktu quilhtamacuj ka'lhūtilh ē jā lakachā'ni'lh. Chuntza' maktīni'lh tū Dios ixuanīni't. ¹⁶ A'cxni' chā'tin chī'xcu' huan ixlīcāna' tū xla' chihuīna'n, xla' māpācuhūi ā'chā'tin tī ā'chulā' xaka'tla' ē tzē namakapātīnīn palh jā namākentaxtū. Chuntza' talīko'xamixa tī ixtatā'lāquilhni ixpālacata taca'tzi tzamā' chī'xcu' namākentaxtū. ¹⁷ Nā Dios tapācuhuilh ixa'cstu. Chuntza' tlahualh ixpālacata ixlacasqui'n nataca'tzi tachi'xcuhui't tzamā' ixlīcāna' ē xla' namākentaxtū tū huanli. ¹⁸ Quina'n ca'tziyāuj ixlīcāna' tū Dios huanli, ixpālacata tapācuhuilh ixa'cstu ē xla' jā maktin a'kskāhuī'nin. Ū'tza' lipāxuyāuj ixpālacata Dios quincālakapāxtokni'yān tū jā tze. Dios huanli quincāmakapūtātūni'ta'n. Chuhua'j ca'tziyāuj ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī. ¹⁹ Ca'tziyāuj naka'lhīyāuj quilatamatca'n tū jā catilakspūtlī, ē chuntza' jā tamakchuyīni'ta'uj. Chuntza' ka'lhīyāuj quina'n hua'chī tū tzancstāya. Ca'tziyāuj natanūyāuj nac a'kapūn. ²⁰ A'tza' xapūla tanūni't Jesús jā natanūyāuj. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n, ixpālacata xla' litaxtulh xapuxcu' pālej pō'ktu quilhtamacuj chī Melquisedec.

7

Jesucristo lihui'līcanī't lipālej chuntza' chī ixiū'lh Melquisedec

¹ Tzamā' Melquisedec xla' puxcu' ixuanī't nac Salem ē nā ixpālej Dios xala' nac a'kapūn. Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham a'cxni' xla' ixtaspi'tmā'lh nac lāmaknīn jā ixcāmaknīni't xanapuxcu'nu'. Melquisedec sicua'lanātlahuualh. ² Abraham maxqui'lh tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū ixlīmīni't nac lāmaknīn. Ixtacuhūni' Melquisedec huanicu'tun "tī xapūla xatze puxcu'." Xla' puxcu' ixuanī't nac Salem. Chuntza' ixtacuhūni' huanicu'tun "puxcu' tī cāmāko'xamixī tachi'xcuhui't." ³ Jā tatzo'kni' ixtacuhūni' ixtāta' nūn ixtzi' Melquisedec. Jā tatzo'kni' nūn chā'tin ixpap. Jā tatzo'kni' a'cxni' Melquisedec lacatuncuhui'lh ē nūn a'cxni' nilh. Chuntza' chī chā'tin pālej ixuanī't chī tihua'na', chuntza' chī i'Ska'ta' Dios.

⁴ Ca'tzīcan Melquisedec, xla' chā'tin chī'xcu' xaka'tla'. Chuntza' ca'tzīcan chī Abraham, xla' quimpapca'n quina'n israelitas ē xla' maxqui'lh Melquisedec tū ixlī'a'kcāuj ixlīpō'ktu tū tlajalh nac lāmaknīn. ⁵ I'xū'nātā'natna' Levī tī pālejni' ixtahuani't, xlaca'n tamaktīni'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatljajca'n ixtā'israelitasca'n. Chuntza' ixiū'lh līmāpa'ksīn. Tamaktīni'lh ixtā'israelitasca'n, masqui xlaca'n nā i'xū'nātā'natna' Abraham ixtahuani't, ixpālacata Abraham ū'tza' ixpapca'n ixlīpō'ktuca'n israelitas. ⁶ Melquisedec, masqui jā ixtalakapasni' Levī ixuanī't, xla' maktīni'lh tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatljaj Abraham ē ū'tza' sicua'lanātlahuualh Abraham. Abraham ū'tza' tī Dios huanilh namaxqui' lhūhua' ixnatā'natna'. ⁷ Chuntza' ca'tzīcan Melquisedec ā'chulā' xaka'tla' ē jā Abraham. Ū'tza' ca'tzīcan ā'chulā' xaka'tla' tī sicua'lanātlahuana'n ē jā tī sicua'lanātlahuacan. ⁸ I'xū'nātā'natna' Levī tī ixtamaknīni'n tū ixlī'a'kcāuj tū ixtatljajca'n israelitas, ē xlaca'n tanilh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Melquisedec hua'chī xalakahuancus, ixpālacata jā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios palh nilh. ⁹ I'xū'nātā'natna' Levī ixtamaknīni'n tū ixlī'a'kcāuj ixtatljajca'n israelitas. Tzē nahuanūj Levī xokolh a'cxni' Abraham xokoni'lh Melquisedec. ¹⁰ Chuntza' tzē nahuanūj ixpālacata Levī i'xū'nātā'nat Abraham ixuanī't, ē masqui jāna'j ixlacatuncuhui'ni't a'cxni' Melquisedec tā'lāpāxtokli Abraham.

¹¹ I'xū'nātā'natna' Levī, tī pālejni' ixtahuani't, xlaca'n ixtasucuja chuntza' chī līmāpa'ksīn tū Dios maxqui'lh Moisés. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla lactze cātlahua tachi'xcuhui't chuntza' chī Dios lacasqui'n. Chuntza' ixlacasqui'nca ā'chā'tin pālej chī Melquisedec ē jā chī Aarōn. ¹² A'cxni' natatanū xalacxuncun' pālejni', ixlacasqui'nca nalakpalīcan līmāpa'ksīn. ¹³ Xasāsti' pālej, ū'tza' Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' jā i'xū'nātā'nat Levī. Xla' i'xū'nātā'nat Judā. I'xū'nātā'natna' Judā, jā ixa'nān ā'chā'tin pālej. ¹⁴ Ca'tzīkō'can quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo, xla' i'xū'nātā'nat Judā ixuanī't. Moisés, a'cxni' lichihuīna'nli pālejni', jā lichihuīna'nli Judā ē i'xū'nātā'natna'.

¹⁵ Chuhua'j tzej ca'tzīcan tanūni't xtum pālej. Ū'tza' huā'mā' Jesucristo. Xla' chī Melquisedec. ¹⁶ Melquisedec jā tanūlh lipālej chuntza' chī ixtahuī'latca'n tachi'xcuhui't. Nā chuntza' Jesucristo. Xla' tanūlh lipālej ixpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn tū jā maktin catīspūtlī, ixpālacata xla' natahuī'la pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios ixpālacata Cristo:

Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.

¹⁸ Chuhua'j limāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés jātza' tū ixtapalh, ixpālacata jāla lactze quincātlahuayān chī Dios lacasquī'n. ¹⁹ Huā'mā' limāpa'ksīn jāla quincātlahuayān lactze. Cristo xalactze quincātlahuan ē chuntza' tzē nalilaktalacatzuna'jyāuj Dios.

²⁰ Dios huanli ixlicāna' nalihui'li Jesucristo lipālej. ²¹ Jā chuntza' huanli a'cxni' tatanūlh ā'makapitzīn pālejni'. Chuntza' huan ixtachihuīn Dios jā huan:

Māpa'ksīni' Dios mālactzeyīlh
ē xla' namākentaxtū tū huan:

“Hui'x chā'tin pālej pō'ktu quilhtamacuj.

Hui'x chī Melquisedec.”

²² Ixtalacāxtlahuan Jesūs ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā tū xapūla. ²³ Ā'makapitzīn pālejni' lhūhua' ixtahuani't ixpālacata ixtanitelha ē ixtatanūtelha ā'makapitzīn. ²⁴ Jesucristo xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē jā maxteka lipālej. Jā catitanūlh ā'chā'tin ixlaxkoko. ²⁵ Ū'tza' Jesucristo tze nacālimakapitaxtū'kō' ixlipō'ktuca'n tū tatapa'ksīni' Dios ixpālacata Jesucristo. Huā'mā' tze natlahua ixpālacata xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē pō'ktu quilhtamacuj squi'ni'mā'lh Dios ixpālacataca'n tū ta'a'ka't.

²⁶ Jesucristo xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasquī'nca. Ixlipō'ktu tū tlaha, pō'ktu tze. Jā tlahuani' tū jā tze ā'chā'tin. Jā tū tlahuani't tū jā tze. Xla' jā chī xlaca'n tū tatlahua tū jā tze. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā lakachi'xcuhui'can. ²⁷ Xla' jā chī ā'makapitzīn xanapuxcu'nu' pālejni'. Xlaca'n lakali lakali talilakatāya pūla tū ixpālacata ixcountaca'n ū'tunu'n ē ā'listān ixpālacata ā'makapitzīn. Jesucristo jā chuntza' tlaha. Xla' mālacnūlh xmān a'ktin talakalhu'mān. Xmān maktin mālacnūlh a'cxni' tamacamāstā'lh ixlimān nac cruz. Huā'mā' talakalhu'mān natāyani' ixlipō'ktu quilhtamacuj. ²⁸ Chuntza' chī limāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés, ixcālihui'lican chī'xcuhui'n chī xanapuxcu'nu' pālejni'. Chī'xcuhui'n ixtahuani't, ē chuntza' ixtatlahua tū jā tze. A'cxni' maxquī'cani'ttza' huā'mā' limāpa'ksīn, Dios huanli ixlicāna' nalihui'li I'Ska'ta' lipālej. Lihui'lilh lipālej ixlipō'ktu quilhtamacuj. Chuntza' pālej litahuī'lh chī Dios ixlacasquī'n.

8

Jesús tlhualh xasāsti' talacāxtlahuan

¹ Tū iccāhuanimā'n, ū'tza' huā'mā': Jesucristo, xla' xapuxcu' pālej chuntza' chī ixlacasquī'nca. Xla' tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' hui'lacha' na ixpekxtūcāna'j Dios nac a'kapūn. ² Xla' ū'tza' xapuxcu' pālej nac templo tū hui'lacha' nac a'kapūn. Tzamā' templo tlhualh Dios ē jā tachi'xcuhui't. ³ Ixli'tlahuat chā'tin xapuxcu' pālej, xla' mālacnūni' Dios talakalhu'mān. Nā ixtasquī'nī Jesucristo namālacnūni' Dios talakalhu'mān. ⁴ Palh Jesucristo latlā'huancus cahuālh nac cā'quilhtamacuj, xla' jā ixlalh lipālej, ixpālacata pālejni' huā'tzā' tamālacnūni' Dios talakalhu'mān chuntza' chī limāpa'ksīn tū Dios maxquī'lh Moisés. ⁵ Tū pālejni' huā'tzā' tatlahua, xla' chī xmān tatlahualakamakxtu tū tlahuacan nac a'kapūn. Nā chuntza' Moisés. A'cxni' xla' ixtlahuamā'lh xako'xka' templo, Dios huanilh:

Catla'hua'kō'j chuntza' chī māsu'yuni'ca' nac sipej tū huanican Sinaí.

⁶ Ā'chulā' xatze tū tlaha xapuxcu' pālej tū Jesucristo. Ā'chulā' xatze talacāxtlahuan tū Jesucristo tlhualh, ixpālacata naliko'xamixa Dios. Huā'mā' ā'chulā' xatze, ixpālacata chuntza' chī huā'mā' talacāxtlahuan, Dios nacātlahuani' tachi'xcuhui't tū ā'chulā' xatze tamālacnūn.

⁷ Xapūla talacāxtlahuan jā ā'cchā'lh tū ixtasquī'nī. Ū'tza' litlahuaca ixli'a'ktu' talacāxtlahuan.

⁸ Dios ixca'tzī tachi'xcuhui't jā tamākentaxtūlh. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' chī Dios huanli:

Namīn a'ktin quilhtamacuj a'cxni' quit na'ictlahua a'ktin xasāsti' talacāxtlahuan.

Na'iccātā'cāxtlahua tachi'xcuhui't israelitas ē i'xū'nātā'natna' Judá.

⁹ Jā chī talacāxtlahuan tū iccātā'tlhualh i'xū'nāpāna'ca'n a'cxni' iccāmāxtulh nac ti'ya't jā huanican nac Egipto.

Xlaca'n jā tamākentaxtūlh talacāxtlahuan tū iccātā'tlhualh xlaca'n.

Ū'tza' iccālimāpānūni'lh quit.

¹⁰ A'cxni' namīn tzamā' quilhtamacuj, na'iccātā'tlaha ā'a'ktin talacāxtlahuan tachi'xcuhui't israelitas.

Tzamā' talacāxtlahuan chuntza' nala: Quit na'iccāmāca'tzīnī quilimāpa'ksīn.

Xlaca'n natakexmatni'cu'tun.

Quit ixDiosca'n na'icuan.

Xlaca'n quintachi'xcuhui't natahuan.

¹¹ Jā tū chā'tin catihuanilh ixtā'tin nūn ixtā'chic: “Ixlacasquī'nca hui'x nalakapasa' Dios.”

Jā chuntza' catitalāmāsu'yuni'lh, ixpālacata ixlipō'ktuca'n naquintalakapasa tū xalaka'tla' ē xalacstīn.

¹² Quit na'iccālakalhu'man xlaca'n ē na'iccāxapani' ixcountaca'n.

Játza' maktin ictilacapástacli ixcuentaca'n.

¹³ Dios lichihuina'nli á'a'ktin xasásti' talacáxtlahuan. Chuntza' ca'tzican xapüla talacáxtlahuan játza' tü ixtapalh é xamasni'tza' játza' catimacalacasqui'nca.

9

Chí makapāxūican Dios chuntza' chí xasásti' talacáxtlahuan

¹ Xapüla talacáxtlahuan másu'yu'lh chí lilaktaquilhputacan Dios. A'ntza' já ixtakéstokcan nalaktaquilhputacan Dios, xla' ú'tza' ixtatlahuatca'n tachi'xcuui't. ² Tatlahualh a'ktin templo tü xamako'xka'. Ixka'lhí a'ktin lu'xu' tü ixmāpitzí a'ktu' cuarto. Xapüla cuarto ixui'lh tü ixpüyāhuacan cera. Ixyālh a'ktin mesa já ixui'lh pāntzín tü ixlilakatāyacan Dios. Huā'mā' cuarto ixuanican Xatasicua'lanātlahuan. ³ Na ixchakēn lu'xu' ixui'lh á'a'ktin cuarto já ixuanican Á'chulā' Xatasicua'lanātlahuan. ⁴ Huā'mā' cuarto ixyālh a'ktin pūmacamāstā'n xa'oro já il'lhucuycan siyensu. Nā a'ntza' ixui'lh a'ktin caja ixlimactlahuacani't oro. Na ixpūlacni' tzamā' caja ixtojōmā'lh a'ktin tla'ma'nc xa'oro tü ixpūtojōmā'lh maná. Nā nac caja ixtojōmā'lh ixpāla'c Aarōn tü ixa'kpu'ni't é ná a'ktu' chihuix já itzto'kcani't a'kcāuj limāpa'ksin. ⁵ Na ixkelhni' caja ixtayāna'lh chā'tu' ángeles xa'oro. Ixpekenca'n ixtalaksta'nka'ni't na ixkelhni' caja. A'ntza' já ixmacamāstā'can cuenta na ixlacatin Dios. Chuhua'j játza' la ictilichihuina'nli á'chulā'.

⁶ Chuntza' ixlacāxlakō'ni't ixlipō'ktu. Pālejni' lakalí lakalí ixtatanū nac xapüla cuarto é ixtatlaha tü ixtascujūtca'n. ⁷ Xmān xapuxcu' pālej tze ixtanū nac ā'a'ktin cuarto. Xmān maktin ixtanū a'ktin cā'ta. A'cxni' ixtanū, ixmānū ka'lhni' tü ixmālacni' Dios. Huā'mā' tü ixmālacnū ixpālacata chu ú'tza' é ná tü ixpālacataca'n tachi'xcuui't. ⁸ Chuntza' Espiritu Santo quincāmāsu'yuni'yān lihuan ixlīmān xapuxcu' pālej tze ixtanū na ixlí'a'ktu' cuarto, jāna'j ixcāmāsu'yuni' Dios chí nalitanūcan nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn já á'chulā' tasicua'lanātlahuan. ⁹ Huā'mā' templo xako'xka' hua'chi a'ktin tatlahualakamakxtu chuntza' chí a'nan chuhua'j. Masqui xlaca'n ixtamālacnū talakalhu'mān é xatamaknīn animalh, xlaca'n jāla ixtacatzí palh ixlīcāna' ixcāmāpānūni'lh ixcuentaca'n. ¹⁰ Tahu'lat tü ixtamākentaxtū, ixpālacata ú'tza' tü ixtahua' é chu ú'tza' tü ixtalīpaxa é chu ú'tza' tü ixtalīlakche'ké' ixpulātucan chuntza' chí ixtahui'latca'n. Tzamā' tahu'lat ixtamākentaxtū a'cxni' Dios jāna'j ixtlahua xasásti' talacáxtlahuan.

¹¹ Chuhua'j tlahuacani't xasásti' talacáxtlahuan. Cristo litanūni't xapuxcu' pālej. Xla' tlahua ixtascujūt xapuxcu' pālej nac a'ktin templo já á'chulā' ka'tla' é á'chulā' tze. Huā'mā' templo já ixtatlahuatca'n chí'xcuui't, ixpālacata já xala' nac cā'quiltamacuj. ¹² Á'makapitzin xapuxcu' pālejni' ixtatanū na ixlí'a'ktu' cuarto é ixtamānū ixka'lhni'ca'n chivo é huācax. Tzamā' ka'lhni' ixtamālacnūni' Dios. Ka'lhni' tü Cristo mālacnūlh, xla' ú'tza' tü ixka'lhni'. Xmān maktin mālacnūlh. Chuhua'j tanūni'ttza' nac a'kapūn já á'chulā' xatze. Ú'tza' tze nalixoko quincuentaca'n pō'ktu quiltamacuj. ¹³ Pālejni' xlaca'n ixtalīlacapa'lhni'ni' ixka'lhni'ca'n chivos é huācax é xalhca'ca'n huācax tü ixtalhcuyu. ¹⁴ Ixka'lhni' Cristo tze natlahua tü á'chulā' xatze é já ixta' animalh. Maktāyālh Espiritu Santo tü hui'lh pō'ktu quiltamacuj. Chuntza' Cristo tamacamāstā'lh é litaxtulh a'ktin talakalhu'mān na ixlacatin Dios. Tzamā' talakalhu'mān ixlīcāna' xatze. Ixka'lhni' Cristo māpānū quincuentaca'n, é chuntza' lakpalīh quintalacapāstacni'ca'n. Chuhua'j játza' tü tü quincāmāmakchuyiyān chí xapüla ixtlahua'yāj tü já tze. Chuntza' tze tā'scujāj Dios xalakahuan.

¹⁵ Cristo ú'tza' tü cāxtlahualh xasásti' talacáxtlahuan. Chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua pō'ktu quiltamacuj xlaca'n tü cāta'sani'ni't, chuntza' chí Dios huanli xapüla. Cristo nīni'ttza' quimpālacataca'n, é chuntza' tze nacāxapani' ixcuentaca'n tü tatlahuanī't tü já tze chuntza' chí huan limāpa'ksin tü xapüla talacáxtlahuan. ¹⁶ A'cxni' chā'tin chí'xcu' tzo'ka a'ktin ca'psnap ixpālacata namāstā' ixtalakalhu'mān, jāna'j tü ixtapalh a'cxni' jāna'j laksputa tzamā' chí'xcu'. ¹⁷ A'cxni' laksputa tü tlahuanī't tzamā' ca'psnap, a'cxni'cus quīlīmacuan tü itzto'knī't. ¹⁸ Nā chuntza' Dios a'cxni' cātā'tlahualh xapüla talacáxtlahuan tachi'xcuui't. ²⁰ Huanli Moisés: "Huā'mā' ka'lhni' māsu'yu tzucunī'ttza' talacáxtlahuan tü hui'xina'n namākentaxtūyā'tit chuntza' chí māpa'ksini'ni't Dios." ²¹ Nā chuntza' Moisés lītlahualh macstī'na'j ka'lhni' nac templo xako'xka' é ná ixlipō'ktu tü ixui'lh a'ntza' tü ixmacalacasqui'ncan na ixlacatin Dios. ²² Chuntza' chí huan huā'mā' limāpa'ksin, ka'lhni' pō'ktu līxapacan cuenta. Palh já tamālacnūni' Dios ka'lhni', Dios já cāmāspūtūni'ni' ixcuentaca'n tachi'xcuui't.

Cristo cāmāpānūni'lh ixcuentaca'n tachi'xcuui't

²³ Chuntza' ixcālīche'kē'can ixka'lhni' huācax ixlīpō'ktu tū ixiu'lh nac templo xako'xka'. Tzamā' xmān hua'chi tlhualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' nac a'kapūn ixlacasqui'nca namālacnūni'can Dios a'ktin talakalhu'mān tū ā'chulā' xatze. Cristo hui'lacha' nac a'kapūn. Xla' ū'tza' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān. Huā'mā' talakalhu'mān ū'tza' ā'chulā' xatze. ²⁴ Cristo jā a'ntza' hui'lh nac templo tū tatlahuani't tachi'xcuui't. Tzamā' templo tū yālh nac cā'quilhtamacuj xmān hua'chi tlhualakamakxtucan tū hui'lacha' nac a'kapūn. Cristo tanūni't nac a'kapūn. A'ntza' hui'lh na ixlacatin Dios. A'ntza' squi'ni' Dios quimpālacataca'n. ²⁵ Xapuxcu' pālej xala' nac cā'quilhtamacuj, xla' tanū xmān maktin a'ktin cā'ta nac templo jā huanican Ā'chulā' Xaticua'lanātlahuān. A'cxni' tanū, lē'n a'ktin talakalhu'mān tū ixka'lhni' animalh. Cristo jā chuntza' tlhualh. Jā maklhūhua' talacnūh. ²⁶ Palh xla' ixtalacnūh maklhūhua', maklhūhua' ixnīh a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Xla' jā maklhūhua' nīnī't. Xmān maktin mīlh nac cā'quilhtamacuj a'cxni' laksputili xapūla talacāxtlahuan. Nīh ē chuntza' cālīmāpānūni'lh ixcentaca'n tachi'xcuui't. ²⁷ Quilpō'ktuca'n nanīyāj xmān maktin. Ā'līstān Dios naquincākelhasqui'nīyān. ²⁸ Nā chuntza' Cristo, xmān maktin tlhualh talakalhu'mān ē chuntza' lixokolh ixcentaca'n tachi'xcuui't. Jātza' ā'maktin catimīlh pātīni'n. A'cxni' namin ixlimaktu', nacāmākapūtaxtūko' tī taka'lhīmā'nalh.

10

¹ Dios maxquī'lh Moisés līmāpa'ksīn. Huā'mā' līmāpa'ksīn jāla quincātlahuani'yān tū Cristo quincātlahuani'yān. Tzamā' līmāpa'ksīn hua'chi tlhualakamakxtucanī't tū ā'chulā' xatze. Chuntza' chī huan huā'mā' līmāpa'ksīn, cā'ta cā'ta chu ū'tza'tza' tū tamālacnūni' Dios talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūcan chuntza' chī huan tzamā' līmāpa'ksīn jāla cātlahua lactze xla'ca'n tī chuntza' talīlaktāquilhpūta Dios. ² Palh tzamā' līmāpa'ksīn ixcāmāpānūni'lh cahualh ixcentaca'n, xla'ca'n jātza' ixitamakca'tzīlh palh talaclē'n'cus, ē chuntza' ixtamakxteklī tamālacnū talakalhu'mān. ³ Tzamā' līmāpa'ksīn jāla cāmāpānūni' ixcentaca'n. Tzamā' talakalhu'mān tū mālacnūni'can Dios, xla' xmān cāmāpāstāquī ixcentaca'n cā'ta cā'ta. ⁴ Tzamā' talakalhu'mān jā cāmāpānūni' ixcentaca'n, ixpālacata ixka'lhni'ca'n toros ē chivos jā tū limacuan.

⁵ Ū'tza' līhuanli Cristo a'cxni' ixmimā'lh'tza' nac cā'quilhtamacuj, huanīlh Dios: Hui'x jā lacasqui'na' namālacnūni'ca'na' ixka'lhni' animalh ē nūn tū līlkatāyaca'na'.

Hui'x quincāxtlahuani'nī'ta' a'ktin macni', ē chuntza' tze' na'ictalacnū quina'cstu.

⁶ Jā lakatīya' chī lakahuī'lica'na' animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n.

Jā lakatīya' tū tamālacnū ixpālacata ixcentaca'n.

⁷ Ū'tza' iclīhuanli: “Ē icmimā'lh ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.”

⁸ Xapūla huanli Cristo chī Dios jā lakatī chī mālacnūni'can xatamaknīn animalh ē tū līlkatāyacan ē xalacatin animalh tū lhcuyucan nac pūmacamāstā'n, ē jā lakatī tū tamālacnū ixpālacata nacāxapani'can ixcentaca'n. Tzamā' jā līpāxuhua Dios masquī tamālacnū talakalhu'mān chuntza' chī huan līmāpa'ksīn. ⁹ Ā'līstān Cristo huanli: “Ū'tza' iclīmīni't ictlahua tū hui'x lacasqui'na', Dios.” Dios māpānūh talacāxtlahuan xala' makāstza' ē hui'līh tū ā'xmān xasāsti'. ¹⁰ Jesucristo tlhualh chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Xmān maktin mālacnūni'lh Dios ixmacni'. Chuntza' cālītlhualh lactze tachi'xcuui't pō'ktu quilhtamacuj.

¹¹ Ixlīpō'ktuca'n pālejni' tī israelitas tatlahua ixtascujū'tca'n lakalī lakalī. Maklhūhua' tamālacnū chu ū'tza'tza' talakalhu'mān. Tzamā' talakalhu'mān jā maktin caticāmāpānūni'lh ixcentaca'n tachi'xcuui't. ¹² Cristo xmān maktin nīlh. Chuntza' līmālacnūh a'ktin talakalhu'mān tū tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Palaj tunca tahuī'lh na ixpekxtūcāna'j Dios, ixpālacata Cristo nā xla' māpa'ksīni'n. ¹³ A'ntza' ka'lhīmā'lh hasta a'cxni' Dios nacātlaia ixtā'lāquīclhaktzi' ē nacāmākēntaxtūni tū lacasqui'nīn Cristo. ¹⁴ Cristo mālacnūni'nī't Dios xmān a'ktin talakalhu'mān. Ū'tza' cālītlhualh lactze pō'ktu quilhtamacuj na ixlacatin Dios ixlīpō'ktuca'n tī cāxapani'nī't ixcentaca'n. ¹⁵ Espīritu Santo nā chuntza' huan. Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī huanli xapūla:

¹⁶ Ā'līstān na'iccātā'tlahua xla'ca'n a'ktin talacāxtlahuan, huanli Dios.

Chuntza' nala: Quit na'iccāmākēxmatī quilīmāpa'ksīn.

Quit na'iccālakpalīni' ixlīstacna'ca'n ē ū'tza' natalīmākēntaxtūcu'tun.

¹⁷ Ā'līstān huanli:

Jātza' icticālacapāstacni'lh ixcentaca'n.

Jātza' icticālacapāstacni'lh tū jā tze tū tatlahualh.

¹⁸ Chuntza' Dios quincāmā'tza'nkēna'ni'nī'ta'n. Jātza' ixlacasqui'nca namālacnūni'yāuj Dios ā'a'ktin talakalhu'mān tū naquincāmāpānūni'yān quincuentaca'n.

Ixlacasqui'nca nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios

¹⁹ Chuhua'j, tā'timīn, Cristo nīlh quimpālacataca'n, ē chuntza' chuhua'j jā tijicua'nāuj natā'chihuīna'nāuj Dios. Xla' hui'lacha' nac a'kapūn jā sicua'lanālanī't. ²⁰ Cristo nīnī'tza'

quimpälacataca'n, ē quincāmālaquī'ni'nī'ta'n pō'ktu quilhtamacuj jā lactanūcan nac a'kapūn. Chuntza' tzē nalaktalacatzuna'jīyāuj Dios. ²¹ Cristo, ū'tza' xapuxcu' pälej. Xla' squi'ni' Dios quimpälacataca'n quina'n tī tapa'ksīni'yāuj Dios. ²² Ū'tza' nalīlaktalacatzuna'jīyāuj Dios ē ū'tza' nalīmakapāxui'yāuj ixpälacata lipāhuanāuj Dios ē tlahuacu'tunāuj tū xla' lacasqui'n, ē ixpälacata ca'tziyāuj quincuentaca'n quincāmātza'nkēna'ni'nī'ta'ntza'. Hua'chī cālīmakche'kē'canī'ttza' quīmacni'ca'n xastala'nka' xcān. ²³ Jā tīlakachā'ni'yāuj nūn macsti'naj' chī ka'lhīmā'nauj. Dios pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ²⁴ Nalālacapāstacāuj chā'tunu' quina'n. Nalāmaktāyayāuj. Chuntza' ā'chulā' nalāpāxqui'yāuj ē ā'chulā' natlahuayāuj tū tze. ²⁵ Makapitzīn jātza' tatā'talacxtimī tī ta'a'ka't'ni' Dios. Xatze natalacxtimiyāuj. Chuntza' nalāmāhuixcāni'yāuj. Huā'mā' ū'tza' ixlacasqui'nca ixpälacata ca'tziyā'tit hui'xina'n talacatzuna'jīmā'lh'tza' quilhtamacuj a'cxni' namimpala Cristo.

²⁶ Palh chā'tin māca'tzīnīcanī't tū ixlicāna' ē palh lakmaka'n Jesucristo, chuntza' jā tū a'nampala tū namāpānū xicuenta. ²⁷ Najicua'n tū na'a'kspula a'cxni' Dios napatzāna'nī. Dios namakapātīnin nac macscut jā nacālhcuyū ixtā'lāquichlaktzi'. ²⁸ Chuntza' chī huan līmāpa'ksīn tū Dios maxqui'lh Moisés, palh chā'tu' o kelhatu'tun testigos ixtahuan palh chā'tin chī'xcu' jā ixmākentaxtū līmāpa'ksīn, ū'tza' ixtalīmaknī. Jā ixtalalaku'han. ²⁹ Chuntza' ixcāmākapātīnīncan tū jā ixtamākentaxtū līmāpa'ksīn xala' makāstza'. Ā'chulā' namakapātīnīncan palh chā'tin lakmaka'nī't Cristo ē palh puhuanī't jā tū ixtapalh ixka'lhni' Jesucristo. Jesucristo, ū'tza' tī nīlh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n chuntza' chī xasāsti' talacāxtlahuan. Catīxcuhuālī tī lakmaka'n Jesucristo namakapātīnīncan ixpälacata lakmaka'n ixEspīritu Dios tī quincālalaku'hanān. ³⁰ Ca'tziyāuj Dios huanli: "Xmān quit tzē na'iccāmākapātīnīn tī taflhua' tū jā tze. Quit naquintaxokoni'. Quit Māpa'ksīni' ē quit na'iccāputzāna'nī quintachi'xcuhuī't." ³¹ Lījicua' palh ixpātīni'uj na ixmacan Dios xalakahuan.

³² Calacapāstactit hui'xina'n chī cā'a'kspulan xapūla a'cxni' chū'cus cāmāsu'yuni'n ixtachihuīn Dios. Hui'xina'n ixpātīni'nā'tit a'cxni' ixcātaputzastālani'yān. ³³ Makatunu' ixcātālakapalayān ē ixcātatucāsn nac cā'lhūhua'lacatīn. Chuntza' chī tapātīni'lh ā'makapitzīn chuntza' pātīni'ntit hui'xina'n. ³⁴ Ixcālalaku'hanā'tit hui'xina'n a'cxni' ixcāmānūcan makapitzīn nac pūlāchi'n. A'cxni' lē'nca tū ixka'lhī'yā'tit, hui'xina'n jā līlipuhuantit ixpälacata ca'tziyā'tit ka'lhī'yā'tit nac a'kapūn tū ā'chulā' xatze ē tū jā maktin catīspulī. ³⁵ Chuhua'j, jā catamakhu'yī'tit. Calacapāstactit namaktīni'nā'tit mīntatīlajca'n xala' nac a'kapūn. ³⁶ Catāyani'tit. Jā timakxtekā'tit natlahua'yā'tit tū Dios lacasqui'n. Chuntza' namaktīni'nā'tit tū Dios quincāmālacnūni'nī'ta'n. ³⁷ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chī Dios huanli:

Jātza' ā'makās sputa, namin tū ixlīminī ē jātza' catitanajīlh.

³⁸ Ixlīpō'ktuca'n tū Dios cāmāpānūni' ixcuentaca'n ixpälacata talīpāhuan Dios, xla'ca'n pō'ktu quilhtamacuj nataka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

Palh tī nataxtutāya na quintej, jā tze ca'ictīmakca'tzīlh.

³⁹ Quina'n jā hua'chī ā'makapitzīn tī tataxtutāya na ixtej Dios ē tātza'nkā. Quina'n lipāhuanāuj Dios ē a'kapūtaxtunī'taujtzā'.

11

Tzej talatlā'huān xla'ca'n tī ta'a'ka't'

¹ Lipāhuanāuj Dios, ē chuntza' ca'tziyāuj namaktīni'nāuj tū ka'lhīmā'nauj. Nā ca'tziyāuj a'nan tū jāna'j maktin laktzī'nāuj. ² Tachi'xcuhuī't xalakmakās, xla'ca'n ixtamakapāxui' Dios, ixpälacata xla'ca'n ixtalīpāhuan Dios.

³ Nā quina'n lipāhuanāuj Dios ē chuntza' ca'tziyāuj Dios tlahuahāl cā'quilhtamacuj ē chī'chīni' ē mālhucuyī' ē ixlīpō'ktu tū a'nan nac a'kapūn. Dios chīhuīna'nī ē chuntza' tlahuakō'lh. Dios cātlahualh pō'ktu tū tasu'yu, masqui xapūla jā tū ixa'nan tū tzē ixlaktzī'nca.

⁴ Abel ixlīpāhuan Dios, ē chuntza' xla' mālacnūni'lh Dios a'ktin talakalhu'mān tū xatze ē jā chī mālacnūlh Caīn. Abel ixlīpāhuan Dios, ē chuntza' Dios laktzī'lh tze. Dios maktīni'lh talakalhu'mān tū Abel mālacnūni'lh. Chuntza' Abel, masqui nīni'ttza', quincāmāsu'yuni'yān chī nalīpāhuanāuj Dios.

⁵ Nā Enoc ixlīpāhuan Dios ē ū'tza' jā līnīlh. Dios lē'lh nac a'kapūn. Jāla maclaca, ixpälacata Dios ixlē'ni't. Ixtachihuīn Dios huan a'cxni' Enoc ixlātālā'huancus nac cā'quilhtamacuj, xla' ixmakapāxui' Dios. ⁶ Nūn chā'tin tzē namakapāxui' Dios palh jā lipāhuan Dios. Tī tamin talaktaquīlhputa Dios, ixlacasqui'nca tzej nata'a'ka't' Dios hui'lh ē cāmaktāya tī natalīputza ixlīpō'ktu ixlīstacna'ca'n.

⁷ Nā Noé ixlīpāhuan Dios ē a'ka't'lh ixlicāna' chī Dios ixuanīni't namin a'ktin lakuat. Ixjicua'n, ē ū'tza' lītlahuahāl a'ktin barco. Chuntza' ta'a'kapūtāxtulh xalanī'n na ixchic. Noé mākentaxtūlh tū Dios ixuanīni't, ē chuntza' ixlītasu'yu ā'makapitzīn jā lactze ixtahuāni't

ixpālacata xlaça'n já ixta'a'ka'í' tú ixuani't Dios. Noé ixlípāhuan Dios, ē ū'tza' Dios līmāpānūni'lh ixcuenta.

⁸ Nā Abraham ixlípāhuan Dios. Kexmatni'lh a'cxni' Dios huanilh na'a'n nac a'ktin ti'ya't tú Dios namaxquí'. Abraham taxtulh na ixcā'lacchicni', masqui já ixcā'tzī já nachā'n. ⁹ Abraham ixlípāhuan Dios, ē chuntza' xla' chā'lh já namaxquí' can ti'ya't, chuntza' chī Dios ixuanini't. Ixtlahuani't ixa'cchic já ixuī'lh hua'chi chā'tin xamini'. Nā chuntza' ixuī'lh ixka'hua'cha ti ixuanican Isaac ē nā ixtā'nat ti ixuanican Jacob. Xlaça'n nā Dios cāmaxquí'lh ti'ya't. ¹⁰ Chuntza' ixlīhuī'lh Abraham ixpālacata ixka'lhīmā'lh ixchā'lh nac cā'lacchicni' tú Dios ixtlahuani't chuntza' chī ixtalacasquī'nīn. Huā'mā' cā'lacchicni' já maktin catispūtlī.

¹¹ Ā'nā Sara ixlípāhuan Dios. Ū'tza' tzē līka'lhīlh chā'tin i'ska'ta' masqui chā'lūhua'tza' ixuani't. Masqui ixtēlakatzā'lani'ttza' ixquiltamacuj, Sara a'ka'í'lh Dios namākentaxtūi' tú ixuani't. ¹² Chuntza' Dios maxquí'lh chā'tin i'ska'ta' Abraham masqui kōlu'tza' ixuani't. I'xū'nātā'natna' Abraham talhūhua'nli hua'chi sta'cu ē cucujnu' tú tahuī'lāna'lh na ixquiltūn mar. Talhūhua'nli ē jāla cāpūtlē'kekō'can.

¹³ Abraham ē Isaac ē Jacob tanīlh. A'cxni' tanīlh, jāna'j ixtamaktīni'n tú Dios ixmālacnūni't. Xmān ixtalaktzī'n makat. Tapāxuhualh ixpālacata ixtaca'tzī Dios nacāmākentaxtūni' tú ixcāhuani'ni't. Xlaça'n tzej ixtaca'tzī ixtalatlā'huan hua'chi tejetlā'hua'ni' nac cā'quiltamacuj. ¹⁴ Chuntza' ixtalchihuīna' xlaça'n, ē chuntza' ixtasu'yu ixtaputzamā'nalh cā'lacchicni'. ¹⁵ Xlaça'n já ixtalacapāstacmā'nalh ixcā'lacchicni'ca'n já ixtataxtuni'ta'ncha'. Palh chuntza' ixtapuhuanli, ixtataspi'tli tzamā' nac cā'lacchicni'. ¹⁶ Xlaça'n já ixtalacapāstaca ixcā'lacchicni'ca'n já ixtataxtuni'ta'ncha'. Ixtalacapāstaca ā'lacatin cā'lacchicni' jā ā'chulā' xatze ē tú huī'lacha' nac a'kapūn. Ū'tza' Dios já cālimāxana'n a'cxni' xlaça'n tahuān ū'tza' ixDiosca'n. Dios cāxui'līni't a'ktin cā'lacchicni' nac a'kapūn já xlaça'n natatahuī'la.

¹⁷ Nā Abraham ixlípāhuan Dios. Ū'tza' ixa'mā'lh līmāknī Isaac ti xmān chā'tin ixka'hua'cha ixuani't. Ixmaxquí'cu'tun hua'chi a'ktin talakalhu'mān Dios. Chuntza' Dios ixmāpa'ksīni't ixpālacata ixlacasquī'n Abraham namāsu'yu palh ixlīcāna' ixpāxquī' Dios. ¹⁸ Abraham ixkexmatni'cu'tun Dios, masqui Dios ixuanini't ixpālacata Isaac, Abraham nacāka'lhī lūhūhua' i'xū'nātā'natna'. ¹⁹ Abraham ixa'mā'lh maknī Isaac chuntza' chī Dios ixuanini't, ixpālacata ixcā'tzī Dios namaxquī'pala ixlatamat. Já makās i'sputa ixmāknīca Isaac. Dios maxquī'pālh ixlatamat.

²⁰ Ā'nā Isaac ixlípāhuan Dios. Ū'tza' cālihuani'lh ixka'hua'chan chī Dios nacāsīcua'lanātlahua. Ixcamana' ixcāhuani'can Jacob ē Esaú. ²¹ Nā Jacob ixlípāhuan Dios. Ū'tza' cālihuani'lh ixnātā'natna', ti ixka'hua'chan José, chī Dios nacāsīcua'lanātlahua. Chuntza' cāhuani'lh a'cxni' nanitza'. Lītaquīlhpūtalh ixpāla'c ē makapāxūilh Dios. ²² Nā José ixlípāhuan Dios. Chuntza' a'cxni' jātza' makās i'sputa nanī, xla' huanli israelitas natataxtu nac Egipto. Nā huanilh José nacālē'ncan ixlalucutnu' a'cxni' natataxtu a'ntza'.

²³ Ixtāta' ē ixtzī' Moisés nā ixtalípāhuan Dios. Puxcu' māpa'ksīni'lh nacāmāknikō'can ixlipō'ktu lacstīn xmān laka'hua'chan. Moisés mātze'kca a'cxni' ixlacatuncuhui'ni'tcus. Xlaça'n talaktzī'lh tzēhuani't ixuani't ē tamātze'kli a'ktu'tun mālhcu'yu'. Já tajicua'ni'lh ixlīmāpa'ksīn puxcu'. ²⁴ Nā Moisés ixlípāhuan Dios. A'cxni' chī'xcu'tza' ixuani't, jātza' ixtahuī'lacu'tun na ixchic puxcu' xala' nac Egipto, a'ntza' já ixmakastacni't ixtzu'mā'jāt puxcu'. ²⁵ Moisés jātza' tahuī'lacu'tunli ā'chulā' na ixchic puxcu', ixpālacata a'ntza' ixlípāxuan tu jā tze. Xla' puhuanli ā'chulā' tze nacātā'tahuī'la ixtachi'xcuhui't Dios masqui capātīni'lh. ²⁶ Moisés puhuanli ā'chulā' xatze kexmatni'can Cristo masqui ixlīlakmaka'nca. Puhuanli jā ka'lhī ixtapalh ixlīrucijca'n xala' nac Egipto. Xla' já lakpuhuanli tú xala' nac cā'quiltamacuj. Xla' lakpuhuanli tú xala' nac a'kapūn. ²⁷ Moisés ixlípāhuan Dios, ē xla' taxtulh nac Egipto. Já ixcijca'ni' puxcu', masqui ixcā'tzī palh ixsītzī'lh. Pō'ktu quilhtamacuj kexmatni'lh Dios. Xla' hua'chi ixlaktzī'ni't Dios, masqui jāla laktzī'ncan.

²⁸ Moisés ixlípāhuan Dios. Chuntza' cāhuani'lh israelitas natamāknī borregos ē natalītlahua mastī'na'j ixka'lhni' na ixmākelhchaca'n. Chuntza' āngel já cāmāknīlh ixlīmāksāsti'ca'n israelitas a'cxni' cāmāknīlh ixlīmāksāsti'ca'n xalanī'n nac Egipto. ²⁹ Israelitas ixtalípāhuan Dios. Xlaça'n tapācatutli Mar Xatzu'tzo'ko hua'chi nac cā'ti'ya'tna' já cā'scahuahua. Xalanī'n nac Egipto ti ixtatālani', a'cxni' titapācatutcu'tunli, xlaça'n tajicsua'kō'lh.

³⁰ Israelitas ixtalípāhuan Dios, ē chuntza' xlaça'n a'ktōjon quilhtamacuj ixtatā'tamacxti'li'tlā'huan cā'lacchicni' tú ixuanican Jericó. Chuntza' lī'a'ka'lh talhta'm xachihuix tú ixlītamastī'li'ni't cā'lacchicni'. ³¹ Cāmāknīca ti xalanī'n nac Jericó ti jā takexmatni'cu'tunli Dios. Rahab, ti pūla xamāklani' ixuani't, xla' já maknīca. Rahab ixlípāhuan Dios, ē xla' ixcāmānūni't na ixchic israelitas ti ixta'a'ni't talaktzī'huī'lini'n nac tzamā' ti'ya't. Ū'tza' já talīmāknīlh Rahab.

³² Já ixlacasquī'nca ā'chulā' na'iccālihuaniyān ā'makapitzīn ti talípāhuanli Dios. Já icka'lhī quilhtamacuj na'iccāhuaniyān tú tatlahualh Gedeón ē Barac ē Sansón ē Jeftē ē David ē Samuel ē ixa'kchihuīna'ni'n Dios. ³³ Xlaça'n ixtalípāhuan Dios. Ū'tza' talīskāhuī'lh ā'makapitzīn

cā'lacchicni', ē ixtamāpa'ksī. Ixtatlahua tū tze, ē Dios cāsicua'lanātlahualh chuntza' chī ixcāhuanini't. Ā'makapitzīn ixcālaktamaknūcan leones. Dios cāmaktāyālh ē chuntza' jā cāhua'lh. ³⁴ Ā'makapitzīn ixcāmāpū'can nac macscut. Xlaca'n jā talhculh. Ā'makapitzīn ixcālimakni'cun can espada. Xlaca'n ta'a'kapūtaxtulh. Masqui xluca'n jā lactli'hui'quin ixtahuanī't, Dios cāmātlī'hui'chli. Jā ixtajicua'n. Ixtatlahua lāmaknīn ē ixtamakatzā'la ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. ³⁵ Makapitzīn puscan, Dios cāmālacastālanuanī'nī'lh ixcamana'ca'n, tī ixtanīnī'tcus.

Ā'makapitzīn tachi'xcuhui't tzej cāmakapātīnīnca hasta jā tanīlh. Palh xluca'n ixtakelhtatzē'kli tū ixta'a'ka'tī, jātza' ixticāmakapātīnīnca. Xlaca'n jā takelhtatzē'kli, ixpālacata ixtaca'tzī nataka'lhī ixlamatatca'n tū xatze a'cxni' Dios nacāmālacastālanuanī nīnī'n. ³⁶ Ā'makapitzīn cālakapalaca ē cāmaksno'kca. Ā'makapitzīn cāmānūca nac pūlāchī'n ē cātūpixui'līca līcā'n. ³⁷ Ā'makapitzīn cācucta'lamaknīca. Ā'makapitzīn cālaxua'ta'hui'līca. Ā'makapitzīn cālīmaknīca espada. Ā'makapitzīn ixta'a'cuantlā'huan ē ixtalhakā' ixko'xka' purecu' ē chivos. Lacxamanīnī'n ixtahuanī't. Ixcālakmaka'nca ē ixcāmakapātīnīnca. ³⁸ Ixtatzā'latlā'huan nac cā'tzaya'nca tī'ya't ē nac cā'kēstīnī'n. Ixtahui'lāna'lh nac lhu'cu' ē na ixtampīn chihuix. Xalanī'n nac cā'quiltamacuj ixtapuhuan jā tū ixtapalhca'n tī ixta'a'ka'tī, ē masqui ā'chulā' ixtapalhca'n. ³⁹ Tzamā' tachi'xcuhui't ixtalīpāhuan Dios ē ixtamakapāxui' Dios. Masqui ixtalīpāhuan Dios, xluca'n jā tamaktīnī'nkō'lh ixlīpō'ktu tū Dios ixcāmālacnūnī'nī't. ⁴⁰ Dios ixlacasqui'n a'cxim ixquincātātā'lan, ixpālacata lactze ixtalītaxtulh chuntza' chī quina'n.

12

Calaktzī'lējū Cristo

¹ Quina'n ca'tziyāuj chī tzamā' chī'xcuhui'n ixtalīpāhuan Dios. Masqui xluca'n tapātīnī'lh, jā tataspī'tli na ixtej Dios. Quina'n cacāmaksca'tui xluca'n. Chuntza' camakxtekkō'uj tū quincāmāmakchuyīyān na ixtej Dios. Jātza' catlahuāuj tū jā tze, masqui jicslīhua' makxtekan. Jā calakchā'ni'uj natlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. ² Chuhua'y calaktzī'lējū Jesucristo. Quina'n tī a'ka'tī'yāuj Jesucristo quincāmakapūtaxtūnī'ta'ntza'. Xla' naquincāmaktāyāyān na'a'ka'tī'yāuj ā'chulā' tihui'lāna'ujcus. Xla' pātīnī'lh a'cxni' nīlh nac cruz. Masqui lakmaka'nca ē masqui pātīnī'lh, xla' pātīkō'lh ixpālacata ixca'tzī ā'līstān napāxuhua. Chuhua'y hui'lh na ixpektūcāna'j Dios nac a'kapūn jā tā'māpa'ksīnī'n Dios.

³ Capāstactit chī pātīnī'lh Jesucristo ē chī ixtatā'lāhuani chī'xcuhui'n tī ixtaquiclhaktzī'n. Chuntza' jā calakachipini'ntit masqui pātīnī'mpā'na'ntit. Jā camakxtektit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. ⁴ Masqui līhūhua'tza' tū pātīnī'ta'ntit, jā ixtā'chuntza' chī tapātīnī'lh ā'makapitzīn tī cāmāknīca. ⁵ Palhāsā' pātza'nkānī'ta'ntit ixtachihuīn Dios jā Dios quincāmāxqui'yān talacapāstacni' ē quincālaktzī'nān hua'chi ixlacstīn. Chuntza' huan:

Tzej calacapāstacti a'cxni' Dios cāstacyāhuayān.

Jā calakachipini' a'cxni' xla' lacaquilhniyān.

⁶ Dios cālacaquilhni' ixlīpō'ktuca'n tī cāpāxqui'.

Cālacaquilhni' ixlīpō'ktuca'n tī cātlahuanī't ixlacstīn.

⁷ Catāyani'tit a'cxni' cālacaquilhniyān. Palh Dios cālacaquilhniyān, chuntza' lītasu'yuyā'tit ixlacstīn hui'xina'n. Ixlacasqui'nca chā'tin xatāta' nacālacaquilhni' ixlacstīn. ⁸ Dios cālacaquilhni' ixlīpō'ktuca'n ixlacstīn. Palh jā cahuālh ixcālacaquilhni' chuntza' ixtasu'yulh hui'xina'n jā ixlīcāna' ixlacstīn Dios. ⁹ A'cxni' quincāmākastacni' quīntāta'ca'n, ixquincālacaquilhniyān ē quina'n ixcālakachi'xcuhui'yāuj. Ā'chulā' ixlacasqui'nca quina'n nakexmatni'yāuj quīntāta'ca'n Dios tī quincāmāxqui'yān quīlatamatca'n tū jā catlakspūtlī.

¹⁰ Quīntāta'ca'n tī xalanī'n nac cā'quiltamacuj, xluca'n ixquincālacaquilhniyān chuntza' chī ixtalacpuhuan. Xlaca'n ixtalacasqui'n līlacatejtin ixlata'kchokouj nac cā'quiltamacuj. Nā Dios quincālacaquilhniyān, ixpālacata quincālacapāstacān. Xla' lacasqui'n quina'n lactze nahuanāuj chī xla'. ¹¹ A'cxni' quincālacaquilhniyān, līpuhuanāuj. Masqui quīncātāmālakaputzīyān, ā'līstān tze lītaxtuyāuj, ē chuntza' līscā'tāuj.

Lījicua' palh jā nakexmatni'yāuj Dios

¹² Chuhua'y calāmāhuixcānī'tit ē jā cataxla'juani'tāya'tit. ¹³ Tzej catlā'hua'ntit na ixtej Dios. Chuntza' nacāmaktāya'yā'tit xluca'n tī jāna'j tzej ta'a'ka'tī. Chuntza' xluca'n jā catitata-makahuasli.

¹⁴ Līpāxuhua cacātā'tahuī'la'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Catlahua'tit xmān tū tze. Palh chā'tin jā makxtekcu'tun tlahua tū jā tze, xla' jā catilakchā'lh Dios. ¹⁵ Dios lakalhu'manīnī'n. Catamakxtekni'tit Dios nacāmaktāyāyān mīlīpō'ktuca'n. Jā cataxtutāya'tit na ixtej Dios nūn chā'tin chī hui'xina'n. Palh chā'tin taxtutāya, cāmāmakchuyī ā'makapitzīn tī ta'a'ka'tī. ¹⁶ Jā caka'lhī'tit mīntā'lāpāxqui'nca'n. Jā calakmaka'ntit tū ixlā' Dios, chī Esaú. Xla' ixuā'yancu'tun, ē ū'tza' līstā'lh tū ixmakxtekni'canī't tū ixpālacata līmāksāstī' ixuanī't. ¹⁷ Hui'xina'n ca'tziyā'tit

ā'listān xla' ixlacasqui'n ixmaxqui'palaca ē jātza' la lakmāxtulh. Xla' ixcalhuan ixpālacata lakpalicu'tunli tū ixtlahuani't.

¹⁸ Hui'xina'n jā ixui'lāna'ntit a'ntza' a'cxni' Dios māstā'lh limāpa'ksīn nac sipej jā huanican Sinaí. Israelitas xalani'n makāstza' tatalacatzuna'jilh nac Sinaí. Talaktzi'lh lamana' ē jā cā'pucsua' ixuani't ē jā makli'pli'. ¹⁹ Takexmatli a'ktin liskoli' ē a'ktin tachihiuīn. A'cxni' takexmatli ixtachihiuīn Dios, xla'ca'n tahuani'li jātza' ā'chulā' cachihiuīna'lh. ²⁰ Tajicua'nli a'cxni' Dios huanli nūn chā'tin i'xa'malh sipej. Nā huanli palh lakatin animallh natāya a'ntza' ixlacasqui'nca nalilacata'lamaknīcan chíhuix. ²¹ Tī talaktzi'lh huā'mā', tajicua'nli. Nā Moisés huanli: "Icxpipimā'lh ixpālacata icjicua'n."

²² Hui'xina'n jā chuntza' ta'nī'ta'ntit nac Sinaí. Hui'xina'n pimpā'na'ntit ā'lacatin nac sipej jā huanican Sión ē nac cā'lacchicni' jā huī'lh Dios xalakahuan. Huā'mā' cā'lacchicni' hui'lacha' nac a'kapūn ē huanican Jerusalén. A'ntza' ta'anān lhūhua' ángeles. ²³ A'ntza' nā hui'xina'n pimpā'na'ntit nac a'kapūn jā tatalacxtimīni't ē tamakapāxui'mā'nalh Dios tī xapūla ixlacstīn Dios, tī tatzō'kni' ixtacuhui'ca'n nac a'kapūn. A'ntza' jā huī'lh Dios. Ū'tza' tī nacāpūtzāna'nīkō' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Nā a'ntza' tahuī'lāna'ncha' ixlīstacna'ca'n tī ta'nīni'ttza' ē cātlahuacani't lactze. ²⁴ Hui'xina'n a'ka'tīni'ta'ntit Jesucristo ū'tza' tī makapūtaxtūnu'n. Xla' tlahuani't xasāsti' talacāxtlahuan. Ixka'lhni' Jesucristo cāliche'kē' ixlīstacna'ca'n tachi'xcuhui't. E chuntza' talakalhu'mān ixka'lhni' Jesucristo. Ū'tza' ā'chulā' xatze ē jā ixka'lhni' Abel.

²⁵ Cakexpa'ttit tū huan Dios. Cāmakapātīnīnca tī jā takexmatni'lh Moisés tī Dios māchihuīnīlh. Á'chulā' naquincātamakapātīnīnān palh jā kexmatni'cu'tunāuj Dios chí chihuīna'nācha' nac a'kapūn. ²⁶ Lakmajtza' Dios chíhuīna'nli a'cxni' ixtatakēstokni't israelitas lacatzuna'j nac Sinaí. Tī'ya't tachiquilh. Chuhua'j Dios huan: "Quit na'icchiqipala tī'ya't ē jā xmān tī'ya't. Nā na'icchiqūi a'kapūn." ²⁷ Huā'mā' huanicu'tun natasputkō' ixlīpō'ktu tū cāmālacatzucuni't. Á'xmān natahuī'la tū jāla lacachiucan. ²⁸ Quina'n natā'tahuī'layāuj Dios jā xla' māpa'ksīni'n jā tāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j namaxqui'yāuj tapāxcata'tzīn Dios ē nalakachi'xcuhui'yāuj ē namakapāxui'yāuj chuntza' hua'chī chí xla' lacasqui'n. ²⁹ Ixlīcāna' Dios hua'chī a'ktin ka'tla' lamana' ixpālacata xla' nacāmakapātīnīn xla'ca'n tī jā takexmatni'.

13

Palh tzej natalā'kchokoyāuj, chuntza' nalīmakapāxui'yāuj Dios

¹ Calāpāxqui'tēlha'tit milīpō'ktuca'n ixpālacata hui'xina'n litā'timīn. ² Cacāmānū'tit na minchicā'n tī taminācha' xala' makat. Á'makapitzīn tī chuntza' tatlahuani't, xla'ca'n tamānūni't ángeles na ixchicā'n, masqui xapūla jā ixtaca'tzī palh xla'ca'n ángeles ixtahuani't.

³ Jā cacāpātza'nkātī tī cāchi'can't. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chī cātātā'chī'ni'ta'ntit. Jā cacāpātza'nkātī tī tapātīni'mā'nalh. Cacālakalhu'ma'ntit xla'ca'n hua'chī nā hui'xina'n cātā'pātīni'mpā'na'ntit.

⁴ Xatze tamakaxtokcan. Jā tze ka'lhīcan tā'lāpāxqui'n. Dios nacāmakapātīnīn xla'ca'n tī chuntza' tala.

⁵ Jā xmān calacapāstactit chí nalika'lhī'yā'tit tumīn. Līpāxuhua catahuī'la'tit palh ka'lhī'yā'tit lhūhua' tumīn o palh jā lhūhua'. Dios huanī't: "Pō'ktu quilhtamacuj na'ictā'latahuī'layān. Jā maktin ictimakxteknī'." ⁶ Ū'tza' jā catilījicua'nui. Tzē nahuanāuj: Māpa'ksīni' Dios quimaktāya.

Jā ictijicua'ni'lh tū naquintatlahuani' tachi'xcuhui't.

⁷ Cacālacapāstactit xla'ca'n tī pūla cātamāsu'yuni'n ixtachihiuīn Dios. Cacāpāstactit chí ixtalīlatlā'huan xla'ca'n, ē chuntza' catlā'hua'ntit.

⁸ Jesucristo chu ū'tza'tza' chí tihua'na'. Jā makstīn talakpalī. ⁹ Jā catamakxtektit nacātamāsu'yuni'yān xtum tamāsu'yun tū jā a'ka'tīni'ta'ntit. Dios ū'tza' tī quincāmakātāyāyān chí natalā'kchokoyāuj chuntza' chí xla' lacasqui'n. Tamāsu'yun ixpālacata tū hua'can, huā'mā' jā quincāmakātāyāyān. Masqui ā'makapitzīn takexmatni' tzamā' tamāsu'yun, jā cāmaktāya xla'ca'n.

¹⁰ Pālejni' tī tascuja na ixtemploca'n israelitas, xla'ca'n tzē natahua' macstī'na'j xaquinīn animallhna' tū mālacnūni'canī't Dios. Xtum talakalhu'mān tū mālacnūni'canī't Dios tū quincāmāpānūni'yān quincuentaca'n. Huā'mā' talakalhu'mān, ū'tza' Jesucristo. ¹¹ Xapuxcu' pālej, xla' lē'n ixka'lhni' animallh xatamaknīn hasta nac templo jā huanican Á'chulā' Xatasicua'lanātlahuani' jā ixlī'a'ktu' nac cuarto. A'ntza' mālacnūni'can Dios ka'lhni' ixpālacata nacāmāpānūni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. Ixmācni'ca'n animallh, tzamā' cāmāxtucan nac cā'lacchicni'. A'ntza' cālhcuycan. ¹² Nā Jesús nā māxtuca nac cā'lacchicni'. E a'ntza' nīlh. Chuntza' pātīni'lh ixpālacata ixcālimāpānūni'cu'tun ixka'lhni' ixcuentaca'n tachi'xcuhui't. ¹³ Lakmā'na'ca Jesucristo a'cxni' māxtuca nac cā'lacchicni' ē xtokohua'ca'ca nac cruz. Quina'n a'ka'tyāuj, ē chuntza' ixlacasqui'nca napātīni'nāuj a'cxni' quincātalakmā'nān

ixpālacata Jesucristo. ¹⁴ Huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj jā tū cā'lacchicni' tū natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quina'n ka'lhīmā'nauj ā'a'ktin cā'lacchicni' tū nalaktzī'nāujcus. ¹⁵ Jātza' mālacnūni'yāuj Dios xatamaknīn animalh. Xatze camaxquī'uj tapāxcatca'tzīn Dios. Ū'tza' hua'chī talakalhu'mān. Ixlacasqui'nca namāka'tlī'yāuj Dios ixpālacata Jesucristo. ¹⁶ Jā capātza'nkātī natlahua'yā'tit tū tze ē nalāmaktāya'yā'tit. Ū'tza' huā'mā' tū līpāxuhua Dios.

¹⁷ Cacāxepa'tni'tit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Catlahua'tit tū cātahuaniyān. Xlaca'n cāmaktaka'lhān hui'xina'n ixpālacata talacasqui'n xa'nca na'a'ka't'yā'tit. Xlaca'n natamaxquī' cuenta Dios chī tascuja. Xlaca'n cā'tapāxuhuān natascuja palh natlahua'yā'tit tū nacātalīmāpa'ksiyān. Palh jā nacāxepa'tni'yā'tit, natalilīpuhuan. Ē hui'xina'n jā tū caticālimacuani'n.

¹⁸ Calī'orarlī'tit quimpālacata. Quit icca'tzī icmākentaxtūll tū Dios quimacamaxquī'nī't. Pō'ktu quilhtamacuj ictlahuacu'tun tū tze. ¹⁹ Iccāsqui'ni'yān calī'orarlī'tit Dios palaj naquimacā'nācha' jā hui'lāna'ntit.

Tasicua'lanālīn

²⁰ Dios ū'tza' tī quincāmakapāxuiyān. Xla' mālacastālancuanīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Jesucristo nīlh ē līxapalh ixka'lhni' quincuentaca'n. Chuntza' līcāxtlahualh talacāxtlahuan tū natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. Chuhua'j xla' tihua'na' naquincāmaktaka'lhān. ²¹ Dios cacāmaxquī'n talacapāstacni' tū nacāmaktāyayān natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn. Nā quina'n caquincātlahuan lactze chuntza' chī xla' lacasqui'n. Ū'tza' lītlahua ixlītlī'huī'qui Jesucristo. Calakachi'xcuhuī'ca Jesucristo pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

²² Tā'timīn, iccāsqui'ni'yān līlacatzucu nakelhtahua'ka'yā'tit tū iccātzo'knuni'mā'n nac huā'mā' ca'psnap. Jā ka'tla' tzamā' ca'psnap tū iccātzo'knuni'nī'ta'n. ²³ Iccāmāca'tzīnīcu'tunān makxtecanī'ttza' Timoteo. Chuhua'j jātza' tachī'n. Palh xla' namin palaj, naquintā'a'n a'cxni' na'iccālaka'nāchā'n.

²⁴ Cacāsalarlī'tit ixlīpō'ktuca'n xanapuxcu'nu' nac templo. Calāsalarlī'tit milīpō'ktuca'n. Tā'timīn xala' nac Italia cātahuaniyān.

²⁵ Dios cacāsicua'lanātlahuakō'n. Amén.

Santiago

Litzucuca carta

¹ Quit, Santiago, iccto'ka huā'mā' carta. Quit ic'tā'scuja Dios ē Māpa'ksīni' Jesucristo. Quit iccāmacā'ni'yān saludos milipō'ktuca'n israelitas tī tapa'ksīni'yā'tit Dios, tī ta'a'kahuani'nī'ta'ntit.

Talacapāstacni' tū Dios māstā'

² Tā'timīn, catahuia'ltit cā'tapāxuān masqui cā'a'kspulayān lhūhua' catūhuālh expālacata a'ka'lyā'tit Jesucristo. ³ Ca'tziyā'tittza' a'cxni' cā'a'kspulayān huā'mā' ē palh jā makxteka'tit chī a'ka'lyā'tit, chuntza' nalisca'tā'tit chī natāyani'yā'tit. ⁴ Pō'ktu quilhtamacuj natāyani'yā'tit, ē chuntza' nalisca'tā'tit chī tzej nalatā'kchokoyā'tit ē chī nalimākentaxtūkō'yā'tit ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'nīn Dios.

⁵ Palh hui'xina'n jā ca'tziyā'tit chī nalilatā'kchokoyā'tit tzej, casqui'ni'tit Dios ē xla' nacāmāsu'yuni'yān. Xla' jā cā'tasītzī' māstā' tū nasqui'ni'yāuj ē jā lacaquilhni'nīn. ⁶ A'cxni' hui'xina'n nasqui'ni'yā'tit Dios catūhuālh, napuhua'nā'tit Dios ixlicāna' nacāmaxqui'yān. Jā maktin tipuhua'nā'tit Dios jā caticāmaxqui'n. Tī lacpuhuan Dios jā catimāstā'lh, xla' jā xmān a'ktin ixtalacapāstacni' ka'lhī. Xla' hua'chi xcān a'cxni' ū'nun ē calhāxcuhuālh mā'a'kchoko xaxiyālh xcān. ⁷ Tī lacpuhuan chuntza', Dios jā catimaxqui'lh tū squi'ni'. ⁸ Tī jā xmān a'ktin talacapāstacni' taka'lhī, xlaca'n jā maktin taca'tzi' tū natatlahua.

⁹ Hui'xina'n, tā'timīn, tī catīhuālh tachi'xcuui't, calipāxuhua'tit expālacata Dios cālaktzī'nān jā chī catīhuālh tachi'xcuui't. ¹⁰ Hui'xina'n, tā'timīn, tī lacricujnu', calipāxuhua'tit expālacata ca'tziyā'tit Dios laktzī'n mintumīnca'n hua'chi jā tū ixtapalh. Lacricujnu' natasputa chī a'ktin xa'nat. ¹¹ A'cxni' chī'chini'n, xapa'lhma' xneka, ē xa'nat yuja. Ixltzēhuani't sputa. Nā chuntza' talisputa lacricujnu' lihuan tatlahua ixnegocioca'n.

Chī napātīni'ncan ē natāyani'can

¹² Lipāxuhua tahui'lāna'lh xlaca'n tī lilacatejtin tapātī tū cā'a'kspula. Palh xlaca'n natatāyani', natakā'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Xasāsti' quilatamatca'n xla' chī talakalhu'mān tū Dios cāmālacnūni' tī tapāxqui'. ¹³ Palh chā'tin chī'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, jā capuhuanli Dios mālacpuhuanilh tū jā tze. Dios jā maktin lacpuhuan natlahua tū jā tze. Xla' jā cāmālacpuhuanī tachi'xcuui't catatlahualh tū jā tze. ¹⁴ A'cxni' chā'tin chī'xcu' lacpuhuan natlahua tū jā tze, xla' ixli'a'cstu ixtalacapāstacni' mātlahuī chuntza'. ¹⁵ Palh xla' tlahua chuntza' tū jā tze ixtalacapāstacni', chuntza' ka'lhī ixcuenta. A'chulā' natlahuatēlha tū jā tze. Ū'tza' nalīni.

¹⁶ Ixlicāna' tū iccāhuanimā'n. Jā cata'a'kskāhuī'tit, tā'timīn. ¹⁷ Pō'ktu xatze catūhuālh tū quincātamaxqui'nī'ta'n, pō'ktu Dios macamin. Tī quincāmaxqui'n pō'ktu tū tze xla' ū'tza' Dios. Xla' cātlahualh tū tamāxkakēni'n nac a'kapūn. Dios xla' chu ū'tza'tza'. Jā maktin talakpalī nūn macstī'na'j. ¹⁸ Dios quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n chī xla' ixtalacasqui'nīn. Quincāmaxqui'n quilatamatca'n xasāsti' expālacata ixtachihuīn Dios tū ixlicāna'. Chuntza' quina'n xapūla a'ka'ni'tauj. A'listān lhūhua' ā'makapitzīn nata'a'ka't'. Chuntza' quina'n xalacpūla.

Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj

¹⁹ Calacapāstactit huā'mā', tā'timīn. Milipō'ktuca'n tzej cakexpa'ttit ixtachihuīn Dios. Calacapāstacna'ntit pūla chī nachihuīna'nā'tit, ē jā nasītzī'yā'tit. ²⁰ Tasītzī' quincāmāmakchuyūyān. Chuntza' jāla tlahuayāuj ixtalacasqui'nīn Dios. ²¹ Camāpānūkō'tit ixlipō'ktu tū jā tze ē ixlipō'ktu tū jā limacuan. Calihuī'li'tit natlahua'yā'tit ixtalacasqui'nīn Dios. Cuenta catlahua'tit tū ixtachihuīn Dios tū maktīni'nī'ta'ntit. Ū'tza' tū cāmāca'tzīnīn chī nacālimakapūtāxtuyān.

²² Cakexpa'tni'tit ixtachihuīn Dios, ē jā xmān cakexpa'tmaka'ntit. Palh puhua'nā'tit xmān nakexpa'tmaka'nā'tit, minā'cstucan' ta'a'kskāhuī'yā'tit. ²³ Tī xmān takexmata ixtachihuīn Dios ē jā tatlahua, xlaca'n chī chā'tin chī'xcu' tī laktzī'n nac espejo. ²⁴ Ixlimān laktzī'ncan chī lanī't ixlacan ē a'n ē palaj tunca pātza'nkā chī lanī't. ²⁵ Jā chuntza' xlaca'n tī cuenta tatlahua xatze ixtachihuīn Dios tū quincāmāca'tzīnīyān chī nalītaxtuyāuj. Palh xlaca'n jā tamakxteka takexmatni', ē palh jā tapātza'nkā tū huan, chuntza' Dios nacāsicua'lanātlahua ixlipō'ktu tū tatlahua.

²⁶ Palh chā'tin chī'xcu' huan kexmatni' Dios, ē jāla māpa'ksī ixquilhni', xla' ixlimān ta'a'kskāhuī'. Xla' jā ixlicāna' kexmatni' Dios. ²⁷ Tū Dios lacasqui'n natlahuayāuj quina'n tī ixlicāna' a'ka'lyāuj, ū'tza' huā'mā': cacāmaktāyauj lacstīn tī xcamanīn ē tī cānīmaka'ncanī't tī

tapātini'n. Ē ixlacasqui'nca pō'ktu quilhtamacuj namāpānūyāuj ixlipō'ktu tū jā tze xala' nac cā'quilhtamacuj.

2

Ixlacasqui'nca nacālaktzī'nāuj tachi'xcuhuī't lacxtim

¹ Tā'timīn, calālaktzī'ntit lacxtim milipō'ktuca'n hui'xina'n tī a'ka'tni'yā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī xaka'tla'. ² Na'iccāhuaniyān a'ktin tachihuīn. Chā'tu' chī'xcuhuī'n tatanū na mīntemploca'n. Chā'tin xla' rico ē ka'lhī ixmakatzāzāt ixla' oro ē ixlū'xu' xatze. Ā'chā'tin xla' xcamanīn ē xla' ka'lhī masnā lu'xu'. ³ Hui'xina'n ā'chulā' lakachi'xcuhuī'yā'tit tī ka'lhī xatze ixlū'xu' ē huani'yā'tit: "Hui'x catahuī'la' huā'tzā' nac xatze silla." Ē xcamanīn huani'yā'tit: "Hui'x catāyachi o catahuī'la' nac piso ixlacatzuna'j na quintujan." ⁴ Palh chuntza' tlaha'yā'tit hui'xina'n, chuntza' tasu'yu puhua'nā'tit ā'makapitzīn chī'xcuhuī'n ā'chulā' lactze. Palh chuntza' tlaha'yā'tit hui'xina'n, jā tze mīntalacapāstacni'ca'n.

⁵ Tā'timīn, iccāpāxquī'yān ē iccāhuanicu'tunān huā'mā'. Dios cālacsacni't tī lacxcamanīni'n. Masquī xcamanīn xla'ca'n, Dios cālaktzī'n chī lacricujnu', ixpālacata talipāhuan Dios ē chuntza' natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. Nā ixlipō'ktuca'n tī tapāxquī' Dios ixlipō'ktuca'n natatanū jā xla' māpa'ksīni'n. ⁶ Hui'xina'n cālakmaka'nā'tit tī lacxcamanīni'n. Cālakachi'xcuhuī'yā'tit lacricujnu'. Ū'tunu'n tī cātamakapātīnīnān. Xla'ca'n cātāmālacapū'yān hui'xina'n. ⁷ Ū'tunu'n lacricujnu' tī jā tze talichihuīna'n Jesucristo quiMāpa'ksīni'ca'n. Ū'tza' tī hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit.

⁸ Ixlimāpa'ksīn Dios tū tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios chuntza' huan: "Nacāpāxquī'yā' ā'makapitzīn chuntza' chī pāxquī'ca'na' mīlīmān." Palh hui'xina'n kexpa'tni'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, chuntza' tzej tlā'hua'mpā'na'ntit. ⁹ Palh hui'xina'n lakachi'xcuhuī'yā'tit makapitzīn, ē ā'makapitzīn huampala cālakmaka'nā'tit, chuntza' tlaha'yā'tit tū jā tze, ē chuntza' hui'xina'n clā'pīnā'tit. Chuntza' huan ixlīmāpa'ksīn Dios. ¹⁰ Palh chā'tin chī'xcu' naxexmatni' ixlipō'ktu ixlīmāpa'ksīn Dios ē xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni', huā'mā' chī'xcu' lacle'n ixpālacata jā kexmatni'kō'lh līmāpa'ksīn, ē masquī xmān a'ktin līmāpa'ksīn tū jā kexmatni'lh. ¹¹ Dios huanli: "Jā tika'lhī'ya' mīntā'lāpāxquī'n." Nā chuntza' huanli: "Jā timaknīni'na'." Palh chā'tin tī maknīni'n, xla' lacle'n ē masquī jā ka'lhī ixtā'lāpāxquī'n. ¹² Dios quīncāmaktāyān ē chuntza' jā quīncāmāpa'ksīyān tū jā tze. Chuntza' palh tlaha'yāuj tū jā tze, Dios naquīncāputzāna'ni'yān. Ū'tza' calichihuīna'ntit ē calitlahua'tit tū tze. ¹³ Dios, a'cxni' naputzāna'n, jā caticālakalhu'manli tī jā talakalhu'manli ā'makapitzīn. Xla' xmān nacālakalhu'man tī talakalhu'manli ā'makapitzīn. Tī talakalhu'manli' ā'makapitzīn, xla'ca'n jā catitajicua'nli a'cxni' nacāputzāna'ni' Dios.

Chī tzej a'ka'tcan

¹⁴ Tā'timīn, palh chā'tin chī'xcu' huan lipāhuan Dios ē xla' jā tlaha tū tze, chu tlakaj lipāhuan. ¹⁵ Palh chā'tin quintā'tin spu'tni' ixlū'xu' ē jā ka'lhī tū nahua' ¹⁶ ē makapitzīn chī hui'xina'n tahuani: "Dios casicua'lanātlahuan ē camaxquī'ca' milu'xu' ē camāhuī'ca'", ē tī tahuani chuntza' jā tū tamaxquī', chuntza' jā tū līmacuan talipāhuan Dios. ¹⁷ Palh chā'tin chī'xcu' huan lipāhuan Dios, ē jā maktāya ā'chā'tin, xla' chu tlakaj huan lipāhuan Dios. Xla' hua'chī chā'tin xanīn ixpālacata jā tū tlaha tū tze.

¹⁸ Palh chā'tin nahuan: "Quit ica'ka'tni' Dios, ē masquī jā ictlahua tū tze." Quit na'icua'pampa: ¿Chī nalītasu'yu'ya' palh lipāhua'na' Dios palh jā tlaha'ya' tū tze? Quit ictlahua xatze. Chuntza' lītasu'yu' quit iclipāhuan Dios. ¹⁹ Hui'x puhua'na' xmān chā'tin Dios. Chuntza' tze. Nā chuntza' tapuhuan jā tze ya ū'nī'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xla'ca'n taxpīpi ixpālacata tajicua'ni' Dios. ²⁰ Hui'x jā ca'tzīya'. Na'icmāsu'yuni'yān chu tlakaj palh chā'tin huan lipāhuan Dios ē palh jā tlaha tū lactze. ²¹ Quixū'nāpapca'n Abraham mālacnūni'lh, chī talakalhu'mān Dios, ixka'hu'ya'cha tī ixuanicān Isaac. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh Abraham tze chī'xcu' ixpālacata tū tlhualh. ²² Chuntza' ca'tzīcan Abraham ixlipāhuan Dios ē ū'tza' xla' lītlhualh tū lactze. A'cxni' Abraham tlhualh huā'mā' tū tze, ū'tza' lītasu'yulh Abraham ixlipāhuan Dios. ²³ Chuntza' mākentaxtūca chī ixtatzo'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan: "Abraham ixlipāhuan Dios. Ū'tza' Dios xatze līlaktzī'lh Abraham." Ē Dios huanli Abraham ixamigo.

²⁴ Chuntza' hui'xina'n ca'tzīyā'tittza' Dios lactze cālaktzī'n tachi'xcuhuī't jā xmān ixpālacata talipāhuan Dios. Nā ixlacasqui'nca xla'ca'n natatlahua tū lactze. Chuntza' natasu'yu palh ixlicāna' talipāhuan Dios. ²⁵ Ē nā chuntza' Rahab tī maklani' ixuani't. Xla' cāmaktēkli tatachokolh na ixchic chī'xcuhuī'n tī Josué cāmacamilh. Cāmātzē'kli ē cāmaktāyālh natataxtu nac cā'lacchicni' nac ā'kentīn tej. Ū'tza' Dios līlaktzī'lh tze ya puscāt Rahab. ²⁶ Quina'n hui'lāna'uj ixpālacata ka'lhīyāuj quīmacni'ca'n ē quīlīstacna'ca'n. Nā chuntza' quina'n ka'lhīyāuj xasāsti' quīlatamatca'n, ixpālacata lipāhuanāuj Dios ē chuntza' tlaha'yāuj tū lactze.

3

Quinquilhni'ca'n

¹ Tã'timĩn, jã cala'tit ìmakelhtahua'kẽ'nĩn ìlhũhua' hui'xina'n. Ca'tziyã'tit hui'xina'n tĩ tamãsu'yu ã'chulã' palha' nacãputzãna'ni'can. ² Quina'n quilipõ'ktuca'n makatunu' tlahuayãuj tũ jã tze. Palh chã'tin chĩ'xcu' tze mãpa'ksĩ ixquilhni', chuntza' tze mãpa'ksĩ ixlipõ'ktu ixmacni'. Xla' tzeaya chĩ'xcu'. ³ Cãmãkalhnũyãuj freno na ixquilhni'ca'n cahũyuj. Chuntza' tze nacãmãpa'ksiyãuj. Nata'a'n jã quina'n lacasqui'nãuj. ⁴ Nã barcos tũ laka'tla', macsti'na'j tũ ìsacalican. Masqui ù'ni' xatli'hui'qui tanta'ncslẽ'n barco, piloto tze nalẽ'n jã xla' lacasqui'n, masqui macsti'na'j tũ ìsacalican barco. ⁵ Chuntza' quinquilhni'ca'n. Masqui macsti'na'j quinquilhni'ca'n, ìlhũhua' tũ tlahua. Masqui macsti'na'j macscut, tze namãquilhtĩ a'ktin ka'tla' cã'qui'huĩ'n. ⁶ Quinquilhni'ca'n hua'chĩ macscut, ixpãlacata cãlactlahua ã'makapitzĩn. Quinquilhni'ca'n lichihuĩna'nãuj ixlipõ'ktu tũ jã tze. Ù'tza' ã'chulã' jã tze ìtaxtuyãuj. Ixpãlacata quinquilhni'ca'n, ìmãpasĩ ixlipõ'ktuca'n tachi'xcuhui't nac cã'quilhtamacuj. Skãhu'i'ni' ù'tza' tĩ quincãmãhuaniyãn tũ jã tze. ⁷ Chĩ'xcuhui'n xla'ca'n tze natamãmãnsujlĩ catũhuãlh animalh ã catũhuãlh spũn'ĩ ã catũhuãlh ìlhũhua' ã catũhuãlh animalh xala' nac mar. Ixlipõ'ktuca'n tze cãmãmãnsujlĩcan. ⁸ Quinquilhni'ca'n jã tĩ tĩ tze namãpa'ksĩ. Quinquilhni'ca'n põ'ktu quilhtamacuj huan tũ jã tze. Hua'chĩ ka'lhĩ veneno ixpãlacata quinquilhni'ca'n cãlilactlahuayãuj ã'makapitzĩn. ⁹ Quinquilhni'ca'n ìmakapãxũyãuj Dios quĩnTãta'ca'n, ã nã cãlĩ'a'ksa'nãuj ã'makapitzĩn tachi'xcuhui't tũ Dios tlahuanĩ't hua'chĩ chĩ xla'. ¹⁰ Na quinquilhni'ca'n taxtu tachihuĩn tũ xatze ã tachihuĩn tũ jã tze. Tã'timĩn, ù'tza' huã'mã' jã tze. ¹¹ ¿È xãmãn nac a'ktin mu'sni' taxtu xcãn xase'ksĩ' ã xcãn xaxũ'ni'? ¹² Tã'timĩn, a'ktin xaqui'hui' a'kalhpõj jãla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't xĩpa. Xaqui'hui' uvas jãla catitahua'ca'lh ixtahua'ca't a'kalhpõj. Nã chuntza' a'ktin mu'sni' jã taxtuhui'lh xaxũ'ni' xcãn a'ntza' jãla catitaxtulh xase'ksĩ' xcãn.

Tĩ taka'lhĩ ixtalacapãstacni' Dios

¹³ Palhãsä' chãtin chĩ hui'xina'n skalalh ã ìlhũhua' ca'tzi' ã chuntza' tze namãsu'yu. Calatã'kchokotit ìlilacatejtin ã chuntza' nalitasu'yu palh lãkskalalhna' hui'xina'n. Jã ka'tla' timacka'tziyã'tit. ¹⁴ Palh hui'xina'n xãmãn lacasqui'nã'tit napuhucan hui'xina'n skalalhna' chuntza' ìlitasu'yu jã skalalhna' hui'xina'n. ¹⁵ Palh chuntza' lacpuhan chã'tin, a'ntza' ìlitasu'yu palh ixtalacapãstacni' xla' jã ixla' Dios. Xãmãn lacapãstaca chĩ ixtalacapãstacni' skãhu'i'ni' ã ixtalacapãstacni'ca'n chĩ'xcuhui'n ixpãlacata tlahuamã'lh tũ lacasqui'n ixmacni'. ¹⁶ A'cxni' tachi'xcuhui't talãlakca'tzani' ã xãmãn talacasqui'n napuhucan xla'ca'n lãkskalalhna', ù'tza' talãlĩmãpasĩ ã tãlahua ixlipõ'ktu catũhuãlh tũ jã tze. ¹⁷ Na'icãhuaniyãn chĩ talihuan xla'ca'n tĩ taka'lhĩ ixtalacapãstacni' Dios. Xla'ca'n xãmãn talacapãstaca tũ lactze. Ù'tza' tũ ã'chulã' ixlacasqui'nca. Jã talãlĩsĩtzi'ni'. ìlilacatzucu natalãtã'chihuĩna'n. Natakexmata ã natamakãtãya ã'makapitzĩn. Talaktzi'n lacxtim ixlipõ'ktu. Tatlahua tũ tze, ixpãlacata xla'ca'n lactze. ¹⁸ Tĩ jã talãlĩsĩtzi'ni'cu'tun ã'makapitzĩn, chuntza' xla'ca'n tatlahua tũ xatze, ã chuntza' jãtza' catitatã'lahuanicu'tunlĩ ã'makapitzĩn.

4

Jã tze palh lakatĩyãuj tũ xla' nac cã'quilhtamacuj

¹ ¿Tũ ixpãlacata tã'lahuanĩ'yã'tit hui'xina'n? Ixpãlacata ka'lhĩ'yã'tit mintalacapãstacni'ca'n tũ tze, ã mintalacapãstacni'ca'n tũ jã tze. ² Hui'xina'n ka'lhĩcu'tunã'tit catũhuãlh ã palh jãla ka'lhĩ'yã'tit, ù'tza' ìlĩlĩmãkni'cu'tunã'tit hui'xina'n. Hui'xina'n ìlãlakca'tzani'yã'tit tĩ ka'lhĩ catũhuãlh, ã palh jãla ka'lhĩ'yã'tit, ìlĩlĩlacatã'qui'yã'tit ã ìlãlĩtucsã'tit. Jãla ka'lhĩ'yã'tit tũ lacasqui'nã'tit hui'xina'n, ixpãlacata jã squi'ni'yã'tit Dios. ³ A'cxni' squi'ni'yã'tit Dios jã cãmãxqui'yãn, ixpãlacata jã tzej squi'ni'yã'tit. Squi'ni'yã'tit xãmãn ixpãlacata pãxcat ìlã'yã'tit tũ hui'xina'n lacasqui'nã'tit. ⁴ Hui'xina'n chĩ chã'tin tĩ ka'lhĩ ixtã'lapãxqui'n, ixpãlacata jãtza' kexpatni'cu'tunã'tit Dios ã xãmãn tlahuacu'tunã'tit tũ lacasqui'nã'tit. ¿È jã ca'tziyã'tit tĩ talakati ìlhũhua' catũhuãlh xala' nac cã'quilhtamacuj, xla'ca'n talitaxtu ixtã'laquiclhaktzi' Dios? Tĩ tatlahuacu'tun lacxtim chĩ xalanĩ'n nac cã'quilhtamacuj, xla'ca'n talitaxtu ixtã'laquiclhaktzi' Dios. ⁵ Palhãsä' hui'xina'n puhua'nã'tit xãmãn chu tlakaj tatzõ'kni' na ixtachihuĩn Dios jã huan Dios quincãmãxqui'ni'ta'n Espĩritu Santo ã xla' lacasqui'n xãmãn xla' naquincãmãpa'ksiyãn ã jã lacasqui'n naquincãmãpa'ksiyãn ã'chã'tin. ⁶ Ù'tza' lacasqui'n Dios. Xla' quincãmãtãyãyan, ã chuntza' tze nakexmatni'yãuj xãmãn Dios. Chuntza' huan ixtachihuĩn Dios:

Dios jã cãmãtãya tĩ ka'tla' tamacka'tzi.

Xla' cãmãtãya tĩ jã ka'tla' tamacka'tzi.

⁷ Hui'xina'n catamakxtektit Dios nacãmãpa'ksiyãn. Jã catamakxtektit nacãmãpa'ksiyãn skãhu'i'ni'. Chuntza' skãhu'i'ni' nacãtzã'lani'yãn. ⁸ Calãlatacatzuna'jĩt Dios ã xla' nã nacãlãlatacatzuna'jĩyãn. Hui'xina'n tũ tlahua'yã'tit tũ jã tze, jãtza' catlahua'tit. Hui'xina'n tũ pãxqui'yã'tit Dios ã nã tũ xala' nac cã'quilhtamacuj, camãpãnũni'tit tũ jã tze na mìlĩstacna'ca'n.

⁹ Calipuhuantit ē cacalhua'ntit. Jātza' calitzi'ntit ē jātza' calipāxua'tit tū jā tze. Calimāxana'ntit mincuentaca'n. ¹⁰ Macsti'nāuj cahuantit na ixlacatin Dios, ē xla' nacāmāka'ti'yān.

Jā tze palh a'ksa'nāuj quintá'tinca'n

¹¹ Tā'timīn, jā tilālchihuīna'nā'tit tū jā tze. Palh chā'tin lichihuīna'n ā'chā'tin tū jā tze, chuntza' lilakmaka'mā'lh limāpa'ksin tū huan: Calāpāxqui'tit. Palh chā'tin lacpuhuan tzē nahuan palh ā'chā'tin laclē'n, xla' litaxtu chī juez. Jā lacapāstaca palh ū'tza' laclē'n, ixpālacata lakmaka'mā'lh limāpa'ksin. ¹² Xmān chā'tin Juez ā'nān. Ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' quincāmāxqui'n limāpa'ksin ē ū'tza' naxexmatni'yāuj. Xla' tzē naquincāmakapūtaxtūyān ē nā tzē naquincāmācā'nān nac pūpātīn. ¿Tū ixpālacata puhua'nā'tit palh hui'xina'n tzē na'a'ksa'nā'tit ā'chā'tin?

Jā ca'tziyāuj tū na'a'kspula lakali

¹³ Na'iccāhuaniyān hui'xina'n macsti'nāuj mimpālacataca'n hui'xina'n tī lāhuani'yā'tit: "Chuhua'j o lakali na'a'nāuj nac a'ktin cā'lacchicni'. A'ntza' natachokoyāuj a'ktin cā'ta. Natamāhuana'nāuj ē nastā'nānāuj. Natlajayāuj lhūhua' tumīn." ¹⁴ Huā'mā' na'iccāhuaniyān: Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū na'a'kspula lakali. Quina'n hua'chī poklhnū' ixpālacata poklhnū' xokoni'ta'ntit ū' ixlitza'la laksputa. ¹⁵ Chuntza' ixuantit: "Palh Dios lacasqui'n quina'n nahui'lāyāuj ā'tza'la ē ū'tza' huā'mā' natlahuayāuj." ¹⁶ Hui'xina'n jā kelhasqui'nī'yā'tit Dios tūchu ixtalacasqui'nīn. Xmān tlaha'yā'tit tū tlahaucu'tunā'tit. Hui'xina'n ka'tla' makca'tziyā'tit. Jā tze chuntza' tlaha'yā'tit. ¹⁷ Palh chā'tin ca'tzi' tlaha tū tze, ē palh jā tlaha, chuntza' xla' lika'lhī ixcuenta.

5

Tū nacā'a'kspula lacricujnu'

¹ Chuhua'j hui'xina'n lacricujnu' cacalhuantit ē cata'sa'tit ixpālacata lijicua' tū mimā'lh. ² Mintumīnca'n hua'chī xamasni'. Milū'xu'ca'n xatzēhuani't pō'ktu hua'chī xatalacua'. ³ Minoroca'n ē mimplataca'n hua'chī pō'ktu xasko'luni'. Xasko'luni' ixpālacata hui'xina'n lactampi'lhī'n ē jā maktāyacu'tunā'tit ā'makapitzīn. Hui'xina'n makēxtimī'tit lhūhua' tumīn ē lacatzuna'jtza' hui'lh quilhtamacuj a'cxni' napātīni'nā'tit nac pūpātīn. ⁴ Hui'xina'n jā xokoni'ta'ntit tū cātā'scujni'ta'ntit na mincā'tacuxtuca'n. Dios lacahuāna'huī'lh. Xla' ū'tza' tū māpa'ksīni'nkō' ixlīpō'ktu nac a'kapūn ē ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj. Xla' cālaktzī'mā'n chī a'kskāhuī'tit mintasācua'ca'n ē jā xokotit. ⁵ Huā'tza' nac cā'quilhtamacuj hui'xina'n lacricujnu' ka'lhī'yā'tit ixlīpō'ktu. Līpāxūj līlatlā'huānā'tit. Hui'xina'n hua'chī lakatin pa'xni' tū makako'ntican ē namaknicān. ⁶ Hui'xina'n lacricujnu' cāmālacapū'yā'tit ē cāmakni'yā'tit tī lactze. Xlaca'n jāla tatamaktāya.

Ixlacasqui'nca naka'lhīyāuj hasta a'cxni' namimpala Jesucristo

⁷ Chuhua'j hui'xina'n, tā'timīn, lilacatzucu caka'lhī'tit hasta a'cxni' namin Māpa'ksīni' Jesucristo. Chā'tin chī'xcu' tī tlaha ixpūxāhuat, xla' ka'lhī hasta a'cxni' nala. Xla' ka'lhī hasta nala nala xcān pūla ē ā'listān huampala. ⁸ Hui'xina'n nā lilacatzucu caka'lhī'tit. Jā calakachipini'tit. Palaj namimpala Māpa'ksīni'. ⁹ Jā calāputzāna'ni'tit. Palh tlaha'yā'tit chuntza', Cristo nacāputzāna'ni'yān. Xla' ū'tza' Juez. Palaj namimpala. ¹⁰ Calacapāstactit hui'xina'n, tā'timīn, chī tapātīni'lh makāstza' ixa'kchihuīna'ni'n Dios. Xlaca'n tatāyani'lh. Chuntza' calitaxtutit. ¹¹ Ca'tziyāuj ixtapāxuhua xlaca'n tī tatāyani'lh. Ca'tziyā'titza' chī litāyani'lh Job. Ā'listān Dios maxqui'lh lhūhua', ixpālacata lakalhu'manīni'n.

¹² Chuhua'j na'iccāhuaniyān tū ixlacasqui'nca. Jā tihua'nā'tit "por Dios", a'cxni' nahua'nā'tit palh ixlīcāna'. Xmān "ixlīcāna'" nahua'nā'tit. A'cxni' nahua'nā'tit "jā ixlīcāna'", xmān "jā ixlīcāna'" nahua'nā'tit. Palh jā natlahua'yā'tit chuntza', Dios nacāmākapātīnān.

¹³ A'cxni' nacā'a'kspulayān catūhuālh, ca'orarla'tit hui'xina'n. A'cxni' līpāxuhua lahuī'lāna'ntit, capixtlī'tit tū nalīpāxuhua Dios. ¹⁴ A'cxni' chā'tin chī hui'xina'n ta'jatlatla, cacāmāta'satīni'ntit xanapuxcu'nu' xalanī'n nac templo. Xlaca'n natamin ē natalī'orarla ē natalī'tlaha ta'jatlatlāni' aceite na itacahuīni' Māpa'ksīni' Jesucristo. ¹⁵ Palh Elias'n nata'orarli ē nata'a'ka'tī, Dios namātzeyī. Palh xla' tlahaui't tū jā tze, Dios namāpānūni' ixcuenta. ¹⁶ Calāhuani'tit hui'xina'n palh jāla makxtekā'tit catūhuālh tū jā tze. Chuntza' nalālī'orarli'yā'tit. Dios nacāmātzeyīyān hui'xina'n tī ta'jatlatlā'yā'tit. Dios lītlaha ixlīmāpa'ksin tū squi'nī' chā'tin chī'xcu' tī tze. ¹⁷ Dios maxqui'lh tū squi'nī'lh Elias tī ixa'kchihuīna' Dios. Xla' chā'tin chī'xcu' chī quina'n ixuanī't. Xla' squi'nī'lh Dios jā calalh xcān. A'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt jā lalh xcān. ¹⁸ Squi'nī'palh Dios camilh xcān. Chuntza' lalh xcān. Chuntza' lanāna'lh nac cā'ti'ya'tna'.

¹⁹ Tā'timīn, palh chā'tin chī hui'xina'n tamakahuasa ē palh ā'chā'tin namaktāya natlā'huampala na ixtej Dios, ²⁰ chuntza' namakapūtaxtū ā'chā'tin nac līnīn ē chuntza' namātza'nkēna'ni'can ixcuenta.

1 San Pedro

Pedro cātzo'knuni'lh ti ixta'a'ka't'

¹ Quit Pedro, ixapōstol Jesucristo. Quit ictzo'ka huā'mā' carta. Iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n ti ixtachi'xcuhui't Dios ti cātamā'a'kahuanin ē latlā'hua'nā'tit chī makatiyāti'n nac a'katunu' cā'lacchicni' jā huanican Ponto ē Galacia ē Capadocia ē Asia ē Bitinia. ² Dios quinTāta'ca'n cālacsacni'ta'n makāstza' chuntza' chī puhuanli. Xla' puhuanli Espiritu Santo lactze nacātlahuayān. Xla' ixlacasqui'n hui'xina'n naxepa'tni'yā'tit Jesucristo. Lacasqui'nli ixka'lhni' Jesucristo nacāxapani'yān ixlipō'ktu mincuentacā'n. Dios cacāsicia'lanātlahuan ē tzej calatapā'tit.

Ca'tziyāuj Dios naquincāsicia'lanātlahuayān

³ Namaxqui'yāuj tapāxcatca'tzīn Dios xpālacata xla' lalaku'manīni'n. Ū'tza' ixTāta' quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Dios mālacastālcuanilh Jesucristo, nā chuntza' quincāmaxqui'n xasāsti' quilatamatca'n. Chuhua'j ca'tziyāuj xla' naquincāmaxqui'yān ā'chulā'. ⁴ Tū Dios naquincāmaxqui'yān, xla' māqui'cani't nac a'kapūn. A'ntza' jā tū cati'a'nani'lh. Jā chī catūhuālh tū masa ē tū lakuan ē tū xneka. ⁵ Hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, ē xla' cāmaktaka'lhān xpālacata xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Xla' nacāmaktaka'lhān hasta ā'xmān quilhtamacuj. Ā'xmān quilhtamacuj natasu'yukō' ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxqui'yān a'cxni' naquincāmakapūtaxtūkō'yān.

⁶ Ū'tza' hui'xina'n lipāxuhua'yā'tit masqui jā makās lipuhuanā'tit xpālacata lhūhua' tū pātipā'na'ntit. ⁷ Hui'xina'n lilacatzucu tāyani'yā'tit tū pātipā'na'ntit. Chuntza' tasu'yu palh ixlīcāna' a'ka'lyā'tit. Oro māchi'chīcan namaktican tū jā tze. Chuntza' tachoko pō'ktu oro. Nā chuntza' hui'xina'n. A'cxni' pātīni'nā'tit hui'xina'n namakxtekā'tit tū jā tze. Chuntza' ā'chulā' lactze nalitaxtu'yā'tit. Ā'chulā' xatapalaxla' chī a'ka'lyā'tit na ixlacatin Dios ē jā oro. Palh tzej a'ka'lyā'tit masqui pātīni'nā'tit, chuntza' nacātamāka'tli'yān ē nacātalakachi'xcuhui'yān a'cxni' Jesucristo namimpala.

⁸ Hui'xina'n pāxqui'yā'tit Jesucristo masqui jā laktzi'nī'ta'ntit. Hui'xina'n a'ka'lyā'tit masqui chuhua'j jā laktzi'nā'tit. Ū'tza' lipāxuhua'yā'tit. Lhūhua' mintapāxuānca'n; jāla chī huanican chī lipāxuhua'yā'tit. ⁹ Pāxuhua'yā'tit xpālacata a'kapūtaxtūni'ta'ntitza' xpālacata a'ka'lyā'tit Jesucristo.

¹⁰ A'kchihuīna'nī'n xalanī'n makās xapūla ixtahuan chī ixquincālīsicia'lanātlahuan Dios. Xlaca'n ixtaputza chī natalica'tzi chī li'a'kapūtaxtucan xpālacata ixtaca'tzīcu'tunkō'. ¹¹ IxEspiritu Cristo cāmāca'tzīnilh palh Cristo xpātīni'lh ē ā'listān ixlakachi'xcuhui'ca. Xlaca'n ixtaca'tzīcu'tun jā'cxni' ixa'kspulalh huā'mā' ē tū na'akspula ā'listān. ¹² Dios cāmāca'tzīnilh jāna'j na'a'kspula xīmācua xlaca'n ixtalahui'lāna'lhcus. Chuhua'j a'kspulamā'lh xīmācua hui'lāna'uj quina'n. Huā'mā' ū'tza' tū cātahuanin xlaca'n ti cātamāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixlā' Jesucristo. Xlaca'n ixcātālīmāsu'yuni'yān hui'xina'n ixlīmāpa'ksīn Espiritu Santo ti macamincanča' nac a'kapūn. Ixlipō'ktu huā'mā' āngeles taca'tzīcu'tun.

Dios lacasqui'n tzej natalā'kchokoyāuj

¹³ Calacapāstactit tzamā' ē skalalh catahui'la'tit. Tzej calacapāstactit. Calacapāstactā'kchokotit chī Dios nacālīsicia'lanātlahuayān a'cxni' namin Jesucristo. ¹⁴ Caxepa'tni'tit Dios xpālacata hui'xina'n ixlacatin. Jātza' calatā'kchokotit chī ixlatlā'hua'nā'tit a'cxni' jāna'j ixa'ka'tit ixtachihuīn Dios ē a'cxni' ixtlahua'yā'tit tū jā tze talanān. ¹⁵ Lactze cahuankō'tit pō'ktu quilhtamacuj. Calacapāstactit Dios cālita'satin ixtachi'xcuhui't nahuanā'tit. Xla' tze. Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj xalilacatejtin nalīlatahui'la'yā'tit. ¹⁶ Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios jā huan Dios: "Lactze cahuantit hui'xina'n, xpālacata quit tze."

¹⁷ Hui'xina'n a'cxni' orarlīni'yā'tit Dios, hua'nā'tit: "Dios quinTāta'ca'n." Ū'tza' kēxtim quincālaktzi'nān. Xla' nacāputzāna'ni' chā'tunu' chuntza' chī talatā'kchokonit. Ū'tza' nalījicua'ni'yā'tit Dios lihuan latlā'hua'nā'titcus nac ca'quilhtamacuj. ¹⁸ Xapūla hui'xina'n ixlatlā'hua'nā'tit chī ixtalatlā'huan minapapana'ca'n. Jā tū ixtapalh chī ixlatlā'hua'nā'tit xapūla. Dios cāmākapūtaxtūni' ixlipō'ktu huā'mā'. Tū xla' xokolh xpālacata naquincāmakapūtaxtūyān, huā'mā' jā chī oro ē jā chī plata tū talaksputa. Hui'xina'n ca'tziyā'tit huā'mā'. ¹⁹ Lixokolh ixka'lhni' Cristo a'cxni' nilh. Ixka'lhni' Cristo tapalaxla'. Cristo hua'chi lakatin purecu' ixuanī't tū xatze ē tū maknīcan xpālacata namālacnūni'can Dios. ²⁰ A'cxni' jāna'j ixtlahuacan cā'quilhtamacuj, Dios puhuanli ixlacasqui'nca Cristo nanī xpālacata naquincāmakapūtaxtūyān. Chuhua'j, tzamā' quilhtamacuj, Cristo nīni'ttza' quimpālacataca'n. ²¹ Xpālacata Jesucristo, hui'xina'n lipāhua'nā'tit Dios, xpālacata Dios

mālacastālancaunīlh Jesucristo ē lakachi'xcuhui'lh. Chuntza' hui'xina'n līpāhua'nā'tit Dios ē ka'lhīp'ntit a'ktin quilhtamacuj a'cxni' nacāsicua'lanātlahuakō'yān.

²² Hui'xina'n kexpa'tni'nī'ta'ntit tachihuīn tū ixlicāna'. Ū'tza' hui'xina'n lactzetza' litaxtutit. Chuhua'j ixlicāna' cāpāxquī'yā'tit tī ta'a'ka'ī'. Chuhua'j tzej calālīpāxquī'tit ixlīpō'ktu milistacna'ca'n. ²³ Hui'xina'n ka'lhī'yā'tittza' xasāsti' milatamatca'n ixpālacata a'ka'ī'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios tū jā maktin catisputli. Chuntza' xasāsti' milatamatca'n jā maktin catisputli. Natāyani' pō'ktu quilhtamacuj. ²⁴ Chuntza' huan na ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't hua'chi pa'lhma'.

Ixlīpō'ktu tū tzēhuani't tū taka'lhī tachi'xcuhui't, ū'tza' hua'chi xaxa'nat pa'lhma'.

Pa'lhma' scāca ē yuja xaxa'nat.

²⁵ Jā chuntza' ixtachihuīn Dios.

Xla' jā maktin catisputli.

Ixtachihuīn Dios, ū'tza' xatze tachihuīn tū cātamāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n.

2

¹ Ū'tza' calīmaktitektit ixlīpō'ktu tū jā tze. Jātza' ca'a'kskāhuī'nintit. Jā chuntza' cahuantit chī xla'ca'n tī tatasu'yu lactze ē xmān ta'a'kskāhuī'nin ixpālacata xla'ca'n jā lactze. Jātza' quiclh calālaktzī'ntit. Jātza' cacālīchihuīna'ntit ā'makapitzin. ² Chā'tin ska'ta' pō'ktu quilhtamacuj hua'cu'tun ixleche. Chuntza' līstaca. Hui'xina'n nā chuntza' ixlacasquī'nca naca'tzīcu'tunā'tit ixtachihuīn Dios tū ixlīhua't milistacna'ca'n. Chuntza' ā'chulā' na'a'ka'ī'yā'tit. ³ Ca'tziyā'tittza' palh Dios pāxquī'nin.

Cristo hua'chi a'ktin chihuix tū Dios lacsacli

⁴ Pō'ktu quilhtamacuj catā'latā'kchokotit Jesucristo. Ū'tza' tī quincāmaxquī'yān quilatamatca'n. Xla' hua'chi xastacna' chihuix. Dios lacsacli ixpālacata laktzī'lh hua'chi a'ktin chihuix tū tapalaxla', masquī tachi'xcuhui't tapuhuan jā tū ixtapalh. ⁵ Hui'xina'n hua'chi a'ktin templo tū jā xala' nac cā'quilhtamacuj. Hui'xina'n hua'chi chihuixni' nac huā'mā' templo tū Dios tlahuamā'lh. Hui'xina'n hua'chi pālejni' ixpālacata a'ka'ī'yā'tit Jesucristo ē chuntza' tā'scujā'tit Dios. Hua'chi ixmālacnūni'tit talakalhu'mān Dios ixpālacata kexpa'tni'pā'na'ntit xla'. Chuntza' līpāxuhua Dios. ⁶ Tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Quit iclacsacli a'ktin chihuix tū xatapalaxla'.

Chuhua'j quit icu'ī'li chā'tin tī hua'chi a'ktin chihuix xala' tzāstūn jā nayāhuacan templo nac Sión.

Xla'ca'n tī talīpāhuan xla', jā chu tlakaj catitalīpāhuanli.

⁷ Huā'mā' chihuix huanicu'tun Cristo. Hui'xina'n a'ka'ī'nī'ta'ntittza' ē ū'tza' līca'tziyā'tit Cristo xatapalaxla'. Tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun, xla'ca'n cālīchihuīna'n ixtachihuīn Dios jā tatzo'kni' huā'mā':

Chihuix tū talakmaka'lh tapācna'nī'n,

huā'mā' chihuix ū'tza' lītaxtulh tū ā'chulā' ixlacasquī'nca.

⁸ Nā tatzo'kni' na ixtachihuīn Dios:

Huā'mā' chihuix nacāmā'a'kche'kxlanī tachi'xcuhui't;

huā'mā' chihuix nacāmāmakahuasī xla'ca'n.

Xla'ca'n ta'a'kche'kxla ixpālacata jā ta'a'ka'ī'cu'tun tī Dios macamilh ixpālacata nacāmakapūtāxtūcan. Dios xapūla ixca'tzī tū nacā'anani' tī jā ta'a'ka'ī'cu'tun ixtachihuīn Dios.

Quina'n ixtachi'xcuhui't Dios

⁹ Tā'timīn, hui'xina'n jā chī xla'ca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Hui'xina'n tachi'xcuhui't tī cālacsacni't Dios. Nā hui'xina'n ixpālejni' quīMāpa'ksīni'ca'n Dios. Nā hui'xina'n tapa'ksīni'yā'tit Dios. Nā hui'xina'n ixtachi'xcuhui't Dios. Dios lacasquī'n hui'xina'n nacāmāca'tzīniyā'tit ā'makapitzin lī'a'cnīn tū xla' tlahuani't. Dios ū'tza' tī cāta'sani'nī'ta'n ē cāmāxtunī'ta'n jā cā'puetsua ē cālīmīni'ta'n jā tzēhuani't xkakana'n. ¹⁰ Xapūla hui'xina'n jā ixtachi'xcuhui't Dios ixuanī'ta'ntit. Chuhua'j hui'xina'n ixtachi'xcuhui'ttza' Dios. Xapūla jā ixca'tziyā'tit palh Dios lakalhu'manī'nī'n. Chuhua'j ca'tziyā'tittza', ixpālacata Dios cālakalhu'manī'ta'ntza'.

Ixlacasquī'nca nakexmatni'yāj Dios

¹¹ Tā'timīn, hui'xina'n latlā'hua'nā'tit chī makatīyātī'n nac cā'quilhtamacuj, ixpālacata tapa'ksiyā'tit nac a'kapūn. Chuhua'j iccāsquī'ni'yān jā tīlahua'yā'tit jā tze mintalacāpāstacni'ca'n. Camakxtektit tzamā' talacāpāstacni' tū nalactlahua chī a'ka'ī'nī'yā'tit Cristo.

¹² Tzej calatā'kchokotit na ixlacatīnca'n tī jā ta'a'ka'ī'. Chuntza', masquī cacātalīmālacsu'yun palh tlahua'yā'tit catūhuālh tū jā tze, xla'ca'n nataca'tzī palh jā ixlicāna'. Natalaktzī'n hui'xina'n tlahua'yā'tit tū tze. Chuntza' xla'ca'n natamāka'tī' Dios a'cxni' xla' naputzāna'nī.

¹³ Cacäkexpa'tni'tit ixlipö'ktuca'n scujni'n ixpälacata chuntza' Dios lacasqui'n. Cak-expa'tni'tit xapuxcu' cä'lacchicni'. ¹⁴ Cacäkexpa'tni'tit gobernadores. Xlaca'n Dios cähui'lini't natamakapätin'in ti tatlahua tü jä tze. Nä cähui'lini't ixpälacata xlaca'n natamäka'tli' ti tatlahua tü tze. ¹⁵ Chuntza' huä'mä' ixtalacasqui'nin Dios. Xla' lacasqui'n hui'xina'n lilacatejtin nalatä'kchokoyä'tit. Chuntza' jäla catitahualh catühuälh chi'xcuhui'n ti jä tzej talacapästaca ë jä taca'tzi.

¹⁶ Hui'xina'n xala' cä'lacuan ë jä ixlacasqui'nca namäkentaxtüyä'tit ixlimäpa'ksin Moisés. Masqui ka'lhü'yä'tit talacasqui'n, jä capuhua'tnit zë natlahua'yä'tit tü jä tze. E catlahua'tit tü Dios mäpa'ksini'n. ¹⁷ Cacälakachi'xcuhui'tit ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhui't. Cacäpäxqui'tit tä'timín. Cajicua'ni'tit Dios. Calakachi'xcuhui'tit ti ä'chulä' ka'lhü limäpa'ksin nac cä'lacchicni'.

Cristo pätni'lh ë nä quina'n napätini'näuj

¹⁸ Hui'xina'n ti ka'lhü'yä'tit mimpatronca'n, cacäkexpa'tni'tit mimäpa'ksini'ca'n. Nacäkexpa'tni'yä'tit palh tapäxqui'nin ë talakalhu'manini'n ë nä palh quiclh taca'tzan. ¹⁹ Palh pätni'nä'tit masqui jä tü tlahuani'ta'ntit, ë palh lipätiyä'tit ixpälacata tlahuacu'tunä'tit ixtalacasqui'nin Dios, ü'tza' tze na ixlacatin Dios. ²⁰ Palh tlahuayä'tit tü jä tze, ë ü'tza' cätalitucsan, ë masqui lilacatzucu täyani'yä'tit, huä'mä' jä tü ixtapalh na ixlacatin Dios. Palh lilacatzucu täyani'yä'tit chi cätatucsan, masqui tlahuani'ta'ntit xmän tü tze, chuntza' Dios nacäsicua'lanätlahuayän. ²¹ Ti cälacsacni't Dios, xlaca'n natapätini'n. Cristo ü'tza' pätni'lh quimpälacataca'n. Quincämasu'yuni'n chi nalimaksca'täuj xla'. ²² Cristo jä tü tlhualh tü jä tze. Jä maktin kexmatca nahuan tü jä ixläcäna'. ²³ Xla' jä ixcälakapala ti ixtalakapala xla'. Jä maktin huanli namälakxokoní xlaca'n ti tamakapätin'li. Cristo ixca'tzi namin quilhtamacuj nataxokonu'n. Dios nacäputzäna'ni' chuntza' chi ixlacasqui'nca. ²⁴ Cristo ü'tza' xokolh quincuentaca'n a'cxni' nilh nac cruz. Xla' lacasqui'n namakxtekäuj tü jä tze, ë natlahuayäuj tü ixtalacasqui'nin Dios. Cristo pätni'lh quimpälacataca'n. Chuntza' quincälimätzeyyän. ²⁵ Xapüla hui'xina'n ixlatlä'hua'nä'tit hua'chi borregos tü ixtatza'nkäni't. Chuhua'j taspi'tni'ta'ntit. Lakta'ni'ta'ntit Jesucristo. Xla' nacämaktaka'lhän hui'xina'n.

3

Chi natalilatahui'la ti tatamakaxtokni'ttza'

¹ Nä hui'xina'n puscan, cakexpa'tni'tit minkölu'ca'n. Chuntza', palh minkölu'ca'n jä ta'a'ka'ti' ixtachihuín Dios, xlaca'n nata'a'ka't'cu'tun a'cxni' natalaktzi'n hui'xina'n tzej latlä'hua'nä'tit. Chuntza' jä ixlacasqui'nca nacähuanican catühuälh. ² Chi'xcuhui'n natalaktzi'n chi ixpuscäta'n tatlahua tü tze ë talakachi'xcuhui' Dios. Ü'tza' natali'a'ka't'cu'tun. ³ Makapitzin puscan, ixpälacata tzëhuani't tahuancu'tun, tzëhuani't tacäxtlahua ixya'jca'n. Tata'akanü' ixa'kaslihuicni' xa'oro ë tamacatahui'la ixmacatzätäca'n xa'oro. Talhaka' tzëhuani't ixluxu'ca'n. Tzamä' catühuälh jä ü'tza' tü tlhualh tzëhuani't chä'tin puscät na ixlacatin Dios. ⁴ Palh lactzëhuani't huancu'tunä'tit, ixlacasqui'nca naka'lhü'yä'tit xatze mintalacapästacni'ca'n ë lipäxuhua natahui'la'yä'tit. Huä'mä' tze na ixlacatin Dios. Ü'tza' tü lacuan nacämäxtuyän; ü'tza' tü natäyani'. ⁵ Chuntza' lactzëhuani't talilalh puscan xamakäs ti ixtalipähuan Dios ë ixtakexmatni' Dios. Xlaca'n nä ixtakexmatni' ixkölu'ca'n. ⁶ Chuntza' ixtlahua Sara makästa'. Xla' ixkexmatni' ixkölu' Abraham ë ixlaktzi'n chi mäpa'ksini'. Hui'xina'n hua'chi ixtzu'ma'jan Sara, palh tlahuayä'tit tü tze ë palh jä jicua'nä'tit.

⁷ Chuhua'j hui'xina'n chi'xcuhui'n ti ka'lhü'yä'tit mimpuscäta'n, cacä'tziti't chi nacätä'tahui'la'yä'tit chuntza' chi ixtalacasqui'nin Dios. Puscan, xlaca'n jä lactli' hui'quin chi hui'xina'n. Ü'tza' nacälilakachi'xcuhui'yä'tit. Nacälakachi'xcuhui'yä'tit ixpälacata xlaca'n chuntza' chi hui'xina'n maktini'ni'ta'ntit talakalhu'män tü Dios mästä'. Ü'tza' huä'mä' xasästi' milatamateca'n tü täyani' pö'ktu quilhtamacuj. Palh chuntza' natlahua'yä'tit hui'xina'n naca'tzi'yä'tit Dios nakexmata a'cxni' na'orarl'yä'tit.

Makapitzin tapätini'n ixpälacata tatlahua tü tze

⁸ Chuhua'j xmän huä'mä' iccähuanicu'tunän: Kempätin calacapästactit. Calälakalhu'ma'ntit. Caläpäxqui'tit chi litä'timín. Calätlahuani'tit tü tze. Jä ka'tla' camacka'tziti't. ⁹ Palh catühuälh cätlahuani'yän tü jä tze, jä titlahuani'yä'tit chuntza' hui'xina'n. Palh catühuälh cälakapalayän, jä tilakapala'yä'tit. Xatze casqui'ni'tit Dios xla' casicua'lanätlahualh. Ü'tza' huä'mä' tü Dios lacasqui'n. Palh chuntza' tlahuayä'tit, Dios nacäsicua'lanätlahuayän hui'xina'n. ¹⁰ Tatzo'kni' na ixtachihuín Dios:

Ti lipäxuhua talatahui'lacu'tun, jätza' cachühuälh catahuanli. Jätza' cata'a'kskähui'nilh.

¹¹ Catamakxtekkö'lh tü jä tze ë catatlahualh tü tze.

Catalihui'lilh ca'cs natalatahui'la pö'ktu quilhtamacuj.

¹² Dios cämaktaka'lhä ti lactze chi'xcuhui'n.

Cākexmatni' ixoracionca'n.

Dios jā cāmaktāya tī tatlaha tū jā tze.

¹³ Nūn chā'tin caticātlahuani'n tū jā tze palh hui'xina'n xmān tlahuacu'tunā'tit tū tze. ¹⁴ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit xmān ixpālacata tlaha'yā'tit tū tze, chuntza' Dios nacāścicua'lanā'tlahaūyān. Jā cacājicua'ni'tit chī'xcuhui'n. Jā catamakchuyi'tit. ¹⁵ Calacapāstactit Cristo ū'tza' miMāpa'ksīni'ca'n. Cakexpa'tni'tit xmān xla'. Skalalh natahui'la'yā'tit tzej nakelhtīni'nā'tit a'cxni' nacātakelhasqui'ni'yān chī a'ka'īyā'tit Cristo. Līlacatzucu nakelhtīni'nā'tit hui'xina'n. Calacapāstactit Dios cākexmatmā'n. ¹⁶ Jā titlaha'yā'tit tū jā tze. Chuntza' nacāmāmaxani'yā'tit tī cātalakapalayān hui'xina'n ē tī cātalīchihuīna'nān tū jā tze ixpālacata a'ka'īni'yā'tit Cristo. ¹⁷ Tī tatlaha tū jā tze, xla'ca'n nacāmākapātīnīncan. Hui'xina'n jā chuntza' cahuantit chī xla'ca'n. A'chulā' tze palh napātīni'nā'tit, palh chuntza' ixtalacasqui'nīn Dios, masqui jā tlahuani'ta'ntit tū jā tze.

¹⁸ Cristo xmān maktin nīlh quimpālacataca'n. Chuntza' līxokolh quincuentaca'n. Masqui Cristo tze, xla' pātīni'lh ixpālacataca'n tachi'xcuhui't tū jā tze. Nīlh quimpālacataca'n, ixpālacata quincāmāsu'yucu'tunni' na ixlacatīn Dios. Masqui maknīca Jesucristo, hui'lhcus. ¹⁹ A'cxni' jāna'j ixlacastālancuana'n Cristo, xla' a'lh jā ixcāchī'cani't ixlīstacna'ca'n nīni'n. Cātasu'yuni'lh ē cāhuani'lh palh ū'tza' Cristo. ²⁰ Xla'ca'n a'cxni' ixtalahui'lāna'lhcus jā ta'a'ka'īni'cu'tunli Dios. Dios līlacatzucu ixcāka'lhīmā'lh xlīmacua Noé ixtlahuamā'lh barco. A'cxni' lalh lakuat, xmān kelhatzeyan tachi'xcuhui't ta'a'kapūtaxtulh nac barco na ixkelhni' xcān. ²¹ Chuntza' quina'n tī quincātamakapūtaxtūni'ta'ntza', quina'n lī'a'kpaxui' xcān. A'cxni' a'kpaxāuj, jā xmān quimacti'ya'tca'n nalīmāyuyūyāuj. A'cxni' a'kpaxāuj, chuntza' līmāsu'yuyāuj Dios xapani'ttza' quincuentaca'n, ixpālacata Jesucristo lacastālancuana'ni'ttza, ē chuntza' a'kapūtaxtūni'taujtza'. ²² Jesucristo tanūni'ttza' nac a'kapūn ē hui'lh na ixpektxcāna'j Dios. Chuhua'j xla' cāmāpa'ksikō' āngeles ē ixlīpō'ktuca'n tī taka'lhī līmāpa'ksīn.

4

Dios cāmāxqui' catūhuālh chā'tunu' ixtachi'xcuhui't

¹ Cristo pātīni'lh a'cxni' ixlātla'huan nac cā'quilhtamacuj. Caca'tzīt hui'xina'n tze nacā'a'kspulayān chuntza'. Jā cajicua'ntit. Tī tapātīni'mā'nalh, xla'ca'n tamakxteknī'ttza' tatlaha tū jā tze. ² Chuhua'j jātza' catlaha'it tū jā tze chī tachi'xcuhui't tī tatlaha xmān tū xla'ca'n talacasqui'n. Calatahui'la'tittza' chū ixtalacasqui'nīn Dios. ³ Xapūla hui'xina'n makās ixtlahuapā'na'ntit tū tatlaha'acu'tun tī jā ta'a'ka'ī'. Ixtlahua'yā'tit tū jā tze mintalacapāstacni'ca'n. Ixka'chīyā'tit. Ixtlahua'yā'tit cā'tani' ē a'ntza' ixtlahua'yā'tit tū jā tze. Ixtakestokā'tit nako'tā'tit. Ixcātatzokostani'yā'tit idolos. Dios jā lakati huā'mā'. ⁴ Chuhua'j tī jā ta'a'ka'ī', xla'ca'n talī'a'cni' chī hui'xina'n jātza' cātā'takēstokā'tit xla'ca'n palh nacā'tā'tlaha'yā'tit tū jā tze. Ū'tza' cātalīlakapalayān hui'xina'n. ⁵ Xla'ca'n nacāputzāna'ni' Dios. Ixlīcāna' xla' nacāputzāna'ni' tī talahui'lāna'lhcus ē tī xanīntza'. ⁶ Ū'tza' cālīmāca'tzīnīca xatze tachīhuīn tī xanīntza' chuhua'j. Chuntza' masqui tanīlh chuntza' chī ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't, ixlīstacna'ca'n tze natatahui'la pō'ktu quilhtamacuj chuntza' chī Dios hui'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁷ Pala'j nasputkō' ixlīpō'ktu. Ū'tza' tzej calīlacapāstacna'ntit. Skalalh catahui'la'tit ē pō'ktu na'orarlī'yā'tit. ⁸ Tū ixlacasqui'nca ū'tza' huā'mā': calāpāxqui'tit. Palh pāxqui'yāuj ā'chā'tin, mātza'nkēna'ni'yāuj tū quincātlahuani'nī'ta'n. ⁹ Līpāxuhua nalāmānūyā'tit na minchicca'n. ¹⁰ Dios xtum cāmāxqui'nī'ta'n chā'tunu' hui'xina'n chī tze nalītlaha'yā'tit tū cāmācamāxqui'nī'ta'n Dios. Chuntza' tze namākentaxtūyā'tit tū Dios cāmācamāxqui'nī'ta'n. Ē chuntza' nalāmaktāyā'yā'tit. ¹¹ Tī ta'a'kchīhuīna'n, catamāsu'yulh ixtachīhuīn Dios. Tī tamaktāyā ā'makapitzīn, chuntza' catamaktāyālh chuntza' chī Dios cāmāxqui'nī't. Palh hui'xina'n chuntza' tlaha'yā'tit, chuntza' nalakachi'xcuhui'can Dios ixpālacata Jesucristo. Pō'ktu quilhtamacuj calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ka'lhī līmāpa'ksīn. Amēn.

Tapātīni'n tī ta'a'ka'ī'

¹² Chuhua'j tā'timīn, jā tipuhua'nā'tit jā maktin catipātīni'ntit hui'xina'n. Caca'tzīt chuntza' cā'a'kspula tī ta'a'ka'ī', ē jā xmān hui'xina'n pātīni'nā'tit. Chuntza' lītasu'yu palh ixlīcāna' hui'xina'n a'ka'ī'yā'tit. ¹³ Capāxuhua'tit chī pātīni'mpā'na'ntit chuntza' chī Cristo pātīni'lh. Chuntza' hui'xina'n napāxuhua'yā'tit a'cxni' Cristo namimpala ē nalaktzī'nīncan chī xla' ka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ¹⁴ A'cxni' cātalakapalayān hui'xina'n ixpālacata Cristo, napāxuhua'yā'tit ixpālacata Espīritu Santo nacāmaktāyāyān. Natasu'yu xla' cātā'huīlan hui'xina'n. Natasu'yu xla' ka'lhī līmāpa'ksīn. Ā'makapitzīn jā tze talīchihuīna'n Cristo. Hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit xla'. ¹⁵ Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata xla'ca'n tamaknīni'nī't. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata taka'lhāna'ni't. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatlahuani't ā'catūhuālh tū jā tze. Ā'makapitzīn tapātīni'n ixpālacata tatanūni't jā

já ixlitanūtca'n. Já titlahua'yā'tit chuntza'. ¹⁶ Palh hui'xina'n pātīni'nā'tit ixpālacata Cristo, já tilīmāxana'nā'tit. Camaxquī'tit tapāxcatca'tzīn Dios ixpālacata tapa'ksīni'yā'tit Cristo.

¹⁷ Chilhtza' quilhtamacuj tū napūputzāna'nī Dios. Xapūla nacāmakapātīnīncan ixtachi'xcuhui't Dios. Palh quina'n naquincāmakapātīnīnān xapūla, ā'chulā' nacāmakapātīnīncan xlaca'n tī jā ta'a'ka'tī xatze tachihuīn tū ixla' Dios. ¹⁸ Chuntza' tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Palh jicslihua' ta'a'kapūtaxtu xalactze chi'xcuhui'n,
 ztū nacā'a'kspula chi'xcuhui'n tī jā tze ē tī talakmaka'n Dios?

¹⁹ Palh ixtalacasqui'nīn Dios natapātīni'n makapitzīn ixpālacata tatlahua tū tze, catatlahual-hcus tū tze. Catalipāhuanli xmān Dios. Xla' tlahuakō'ni't ixlipō'ktu tū a'nān ē pō'ktu quilhtamacuj cāmaktaka'lha. Xla' pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan.

5

Cāmaxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka'tī

¹ Quit iccāmāxquī'cu'tunān talacapāstacni' hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Nā quit chā'tin xapuxcu'. Quit iclaktzī'lh chī pātīni'lh Cristo. Nā quit naquilakachi'xcuhui'can a'cxni' nalakachi'xcuhui'can Cristo a'cxni' namimpala. ² Iccāsqui'ni'yān nacāmaktaka'lhā'tit ixlacstīn Dios tī xla' cāmāmaxquī'n. Calitlahua'tit ixlipō'ktu mintalacapāstacni'ca'n ē jā casātlahua'tit. Já xmān titlahuayā'tit ixpālacata tlajacu'tunā'tit tumīn. Cacāmaktaka'lhīt xmān ixpālacata tā'scujcu'tunā'tit Dios. ³ Já ixtēcu'nī'n hui'xina'n tī cāmaktaka'lhā'tit. Catahui'la'tit chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. Chuntza' xlaca'n tzē nacātamaksca'tāni' chī hui'xina'n. ⁴ Jesucristo ū'tza' tī xapuxcu' milipō'ktuca'n hui'xina'n tī xanapuxcu'nu' nac templo. Xla' cāmaktaka'lhkō' ixlacstīn ē cuenta tlaha chī scujni'ta'ntit hui'xina'n. A'cxni' Jesucristo namimpala, Dios pō'ktu quilhtamacuj nacāsīcua'lanātlahuayān hui'xina'n.

⁵ Nā hui'xina'n ka'hua'chan, cacākexpa'tni'tit xanapuxcu'nu' tī ta'a'n nac templo. Milipō'ktuca'n hui'xina'n nalālakachi'xcuhui'yā'tit. Já capuhua'ntit palh ā'chulā' xalactze hui'xina'n ē jā ā'makapitzīn. Tatzō'kni' na ixtachihuīn Dios:

Dios jā cāmaktāya tī ka'tla' tamakca'tzī.

Xla' cāmaktāya tī jā ka'tla' tamakca'tzī.

⁶ Já ka'tla' camakca'tzīt. Cakexpa'tni'tit Dios. Xla' ū'tza' tī ka'lhī litli'hui'qui. A'ktin quilhtamacuj a'cxni' Dios nalacasqui'n, hui'xina'n nacātalakachi'xcuhui'yān chuntza' chī ixtalacasqui'nīn Dios. ⁷ Pō'ktu tū cāmāmachuyīyān, catamakxtektit Dios nacāmaktāyayān. Xla' cāmaktaka'lhān.

⁸ Skalalh calatahui'la'tit ē jā catamakxtektit nacātatlayān. Skāhuī'ni' tī mintā'laquiclhaktzī'ca'n, xla' latlā'huan hua'chī lakatin león tū ta'sa ē putzatlā'huan tī nahua'. ⁹ Já camakxtektit chī a'ka'tīyā'tit. Chuntza' calitlaja'tit skāhuī'ni'. Calacapāstactit calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj a'nān tā'timīn tī nā tapātīni'mā'nalh. ¹⁰ Dios pāxqui'nīn. Quincālacasni'ta'n ixpālacata ixlacasqui'n natapa'ksīni'yāuj Cristo. Chuntza' pō'ktu quilhtamacuj natā'tahui'layāuj Dios nac a'kapūn. A'cxni' napātīni'nā'titcus ā'macsti'na'j, Dios nacātlahuayān lactze hui'xina'n. Nacāmaktāyayān natāyani'yā'tit. Nacāmaktāyayān tzej na'a'ka'tīyā'tit. ¹¹ Dios ka'lhikō' ixlipō'ktu litli'hui'qui pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Macā'nca ā'xmān saludos

¹² Quit icmātzo'knīlh Silvano huā'mā' carta tū jā laclhmā'n. Quit tzej icca'tzī xla' chā'tin quintā'tinca'n ē tzej a'ka'tī. Quit iccāmāsu'yuni'n xatze tachihuīn ixla' Dios. Hui'xina'n a'ka'tīnī'ta'ntit ū'tza' ixlīcāna'. Chuhua'j jā camakxtektit chī a'ka'tīyā'tit huā'mā' xatze tachihuīn.

¹³ Cāmācā'ni'yān saludos xlaca'n tī xalanī'n nac templo nac Babilonia. Nā xlaca'n Dios nā cālacasni't. Marcos tī hua'chī quinka'hua'cha, nā xla' cāmācā'ni'yān saludos. ¹⁴ Calāskōkatit ixpālacata hui'xina'n lāpāxquī'yā'tit.

Tzej calatapā'tit milipō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Cristo. Amén.

2 San Pedro

Cāmacā'ni'ca saludos tī ixta'a'ka'tī

¹ Quit Simón Pedro. Ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Quit chā'tin ixapóstol Jesucristo ē ū'tza' ictā'scuja. Quit iccāto'knuni'yān hui'xina'n tī a'ka'tī'yā'tit nā chuntza' chī quina'n. Quina'n tze nali'pāxuayāj tū quincātlahuani'nī'ta'n Dios. Dios kēxtim cālaktzī'n tachi'xcuhuī't, ē chuntza' quincālaktzī'nān kēxtim ixpālacata a'ka'tī'ni'yāj Jesucristo. ² Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit, ixpālacata hui'xina'n lakapasā'tit Dios ē quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo.

Chī tahuani't tī tatapa'ksīni' Dios

³ Dios, kalhī lūhua' litli'hui'qui ē quincāmaxquī'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū maclacasqui'nāuj natahui'layāj chuntza' chī xla' lacasqui'n, ixpālacata lakapasāj Dios. Nā quincāmāta'satīnīn ixpālacata natā'tahui'layāj nac a'kapūn jā xla' māpa'ksīni'n ē jā xkakanā'n. ⁴ Chuntza' Dios naquincātlahuani'yān lūhua' tū tze chuntza' chī xla' huanī't. Dios quincāmaxquī'nī'ta'n chī nalīsāstī'latā'kchokoyāj. Quincāmaxquī'yān xasāstī' quincācapāstacni'ca'n tū xatze chī ixtalacapāstacni' Dios. Chuntza' tze namakstekāj tū jā tze tū tlahuacan nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Hui'xina'n a'ka'tī'yā'tittza' xatze tachihuīn ixtla' Jesucristo, ē chuntza' ixlacasqui'nca nali'huī'liyā'tit natlahua'yā'tit tū tze. Ē jā xmān huā'mā'. Nā ixlacasqui'nca ā'chulā' nasca'tā'tit tū ixtla' Dios. ⁶ Nā ixlacasqui'nca minā'cstucā'tin natatapa'ksīyā'tit. Nā ixlacasqui'nca līlacatzucu napātīni'nā'tit. Nā ixlacasqui'nca līlacatejtin nalatā'kchokoyā'tit chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷ Nā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'yā'tit tā'timīn. Ē jā xmān tā'timīn. Nā ixlacasqui'nca nacāpāxquī'yā'tit ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't.

⁸ Ixlīpō'ktu huā'mā' ū'tza' natlahuakō'yā'tit. Palh ixlīcāna' natlahua'yā'tit, chuntza' tasu'yu palh tzej latlā'hua'nā'tit na ixtej Dios. Nā tasu'yu palh jā chu tlakaj lakapasā'tit quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ⁹ Tī jā tatlahua tzamā' tachihuīn, xlacā'n hua'chī lakatzī'nī'n ixpālacata xlacā'n jā taca'tzī. Hua'chī lakatzī'nī'n ixpālacata tapātza'nkāni't palh Dios cāxapani'nī'ttza' ixcuentaca'n. ¹⁰ Chuntza' tā'timīn, calīhuī'lī'tit natlahua'yā'tit tzamā' tachihuīn. Chuntza' natasu'yu Dios cāta'satīni'ta'n ē cālacsacni'ta'n hui'xina'n. Palh chuntza' tlaha'yā'tit, jā catitamakahuastit. ¹¹ Chuntza' nacātamaxquī'yān talacasqui'nīn tze natanū'yā'tit jā pō'ktu quilhtamacuj māpa'ksīni'n quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo tī quincāmakapūtaxtūyān.

¹² Ū'tza' pō'ktu quilhtamacuj iccālimāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn, masqui hui'xina'n lakapasā'tit, ē masqui tzej a'ka'tī'yā'tit xatze tachihuīn tū ixlīcāna' tū cāmāsu'yuni'nī'ta'n. ¹³ Quit icpuhuan tze na'iccāmāpāstaquīyān tzamā' tachihuīn chī ictīhuī'lhcus. ¹⁴ Quit icca'tzī hua'chī palajtza' na'icni. Chuntza' quimāca'tzīnīlh quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. ¹⁵ Quit iccāhuanicu'tunān huā'mā' tachihuīn, ixpālacata chuntza' tze nali'lacapāstacā'tit pōktu quilhtamacuj a'cxni' xanīntza' na'icuan.

Laktzī'nca Jesucristo chī ka'lhī līmāpa'ksīn

¹⁶ Quina'n iccāmāsu'yuni'nī'ta'n hui'xina'n chī kalhī līmāpa'ksīn quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo ē chī xla' namimpala. Tū quina'n iccāmāsu'yuni'yān, jātza' tachihuīn tū tamāsu'yuni't chī'xcuhuī'n tī ta'a'kskāhuī'nincū'tun. Quina'n iclīlaktzī'uj quilakastapūnca'n Jesucristo ē nā iclaktzī'uj chī ka'lhī litli'hui'qui. ¹⁷ A'ntza' xa'icyāna'uj a'cxni' Dios quinTāta'ca'n māka'tlī'lh Jesucristo. Mincha' a'ktin tachihuīn nac a'ktūn pōklhnu' xaslamama. Huanli: "Ū'tza' huā'mā' quinKa'hua'cha tī icpāxquī' ē quimakapāxūi." ¹⁸ Māni' quina'n icckexmatui tzamā' tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. A'ntza' xa'ictā'huī'lāna'uj Jesucristo nac sipej. A'ntza' xtum tasu'yulh Jesucristo ixpālacata Dios māxkakēlh.

¹⁹ Ū'tza' ā'chulā' iclī'a'ka'tī'yāj tū tatzō'kli profetasna' tī cāmāto'knīlh Dios. Nā hui'xina'n tzej nakelhtahua'ka'yā'tit tū tatzō'kli profetasna' hasta tzej nakexpatā'tit. Huā'mā' hua'chī lāmpara tū māxkakēni'n jā cā'pucsua' hasta naxkaka ē namāxkakēni'n xaka'tla' sta'cu. ²⁰ Ixlacasqui'nca nalacapāstacā'tit tū na'iccāhuaniyān. Na ixtachihuīn Dios a'ntza' jā tatzō'kni' tū tahuani'ixa'kchihuīna'nī'n Dios, tzamā' jā ixtalacapāstacni'ca'n a'kchihuīna'nī'n. ²¹ Tū ixtamāsu'yu a'kchihuīna'nī'n jā xmān ixtalacapāstacni'ca'n tachi'xcuhuī't. Tzamā' lactze chī'xcuhuī'n tī ixtatā'scuja Dios, xlacā'n ixtahuan tū iccāmāpāstaquī Espiritu Santo.

2

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlīcāna'
Judas 4-13

¹ Lakmajtza' ixtatanü na ixpu'nanca'n tachi'xcuhu'i't ä'makapitzIn a'kchihuina'ni'n ti ixta'a'kskähui'nin. Nä natatanü na mimpu'nanca'n ä'makapitzin ti natamäsu'yu tü jä ixlicäna'. Tü natamäsu'yu ü'tza' nalactlahua chi talí'a'ka't' makapitzin. Tzamä' a'kskähui'ni'ni'n natamäsu'yu Jesucristo jä i'Ska'ta' Dios masqui xla' ü'tza' ti xokolh ixcuentaca'n. Ä'limaktin nacämakapätinincan xlaça'n ixpälacata tü tatlahua. ² Chi xlaça'n natalatä'kchoko, hua'chi jä tü tü nacälimämäxanican. Lhühua' ti nata'a'ka't'cu'tun tü natamäsu'yu xlaça'n. Nä natalahua tü jä tze chi natatlahua tzamä' a'kskähui'ni'ni'n. Chuntza' natatlahua ixpälacata jä tze nalichihuina'n can xatze tachihiün tü ixlicäna'. ³ Tzamä' a'kskähui'ni'ni'n taka'lhücu'tun tumün. Ü'tza' nacätalimäsu'yuni'yan tü jä ixlicäna'. Dios makästza' lihui'lüni't nacämakapätinincan xlaça'n ti tatlahua chuntza'. Tzamä' a'kskähui'ni'ni'n nä xlaça'n nataxoko na ixlacatin Dios.

⁴ Dios jä cämätza'nkëna'ni'lh ängeles ti tatlahualh tü jä tze. Cämäyujülh nac püpätin. A'ntza' jä cä'pucsua' natatachoko chi xatachi'ni'n hasta tzamä' quihltamacuj a'cxni' namakapätinini'n Dios. ⁵ Dios cämakapätinini tachi'xcuhu'i't ti ixtahui'läna'lh makäs. Macamilh lakuat. Ü'tza' taliniko'lh ixlipö'ktuca'n tachi'xcuhu'i't nac cä'quihltamacuj ixpälacata jä tzeya tachi'xcuhu'i't ixtahuani't. Dios cämakapütaxtlüh xmän kelhatzeyan tachi'xcuhu'i't. Chä'tin ixuanican Noé. Xla' ixcämäsu'yuni' tachi'xcuhu'i't ixlacasqui'nca lilacatejtin ixtalatä'kchokolh. ⁶ Dios cämakapätinini xalaní'n nac cä'lacchicni' jä ixuanican Sodoma é nä jä ixuanican Gomorra. Dios cälhcuyukö'lh tzamä' a'ktu' cä'lacchicni'. Chuntza' Dios limäsu'yulh xla' cämakapätinini ti jä takexmatni'cu'tun. ⁷ Dios mäxthulh nac Sodoma chä'tin chi'xcu' ti ixuanican Lot. Chuntza' li'a'kapütaxtluh. Lot tzeya chi'xcu' ixuaní't é ixlitamakchuyi ä'makapitzin xalaní'n nac Sodoma jä tzeya chi'xcuhu'i'n. ⁸ Lot tzeya chi'xcu' ixuaní't. É ixcatä'lahui'lh é ixcälaktzi'n é ixcäkemata lakali lakali, é ü'tza' lilipuhuanli tü ixtatlahua tü jä tze. ⁹ Mäpa'ksini' Dios namakapütaxtlüh chä'tin chi'xcu' ti pätiní'mä'lh palh a'ka't'ni' Dios. Dios, masqui jäna'j cämakapätinini tü jä tzeya chi'xcuhu'i'n, nacämakapätinini tzamä' quihltamacuj a'cxni' Dios nacäpützäna'ni. ¹⁰ Ä'chulä' nacämakapätinini ti talakmaka'n ixlimäpa'ksin Dios é tatlahua tü jä tze chi ixtalacapästacni'ca'n. Xlaça'n jä tajicua'n natatlahua tü jä tze. Tatlahua xmän tü xlaça'n talacasqui'n. Jä tajicua'n talakapala ti taka'lhi limäpa'ksin. ¹¹ Jä chuntza' tatlahua ängeles masqui xlaça'n ä'chulä' taka'lhi limäpa'ksin. Ängeles jä talakapala ä'chä'tin é jä tamälacsu'yu na ixlacatin Dios.

¹² Tzamä' chi'xcuhu'i'n jä takexmata. Tatlahua tü ü'tunu'n talacasqui'n. Talakapala tü jä takexmata. Xlaça'n hua'chi animalh xala' nac cä'qui'huin tü tayuja nac a'ksuj é jäla catita'a'kapütaxtluh. Nacämakniçan. Nä chuntza' tzamä' chi'xcuhu'i'n nä nataspata hua'chi animalh. Dios nacämakapätinini. ¹³ Chuntza' xlaça'n natalixoko tü talimäkapätinini ä'makapitzin. Xlaça'n cä'cuhuini' talakati tako'ta é tatlahua ä'catühuälh tü jä tze. Limäxana' chi xlaça'n cätä'huä'yanän hui'xina'n jä takästokni'ta'ntit, lihuan xlaça'n tapuhuan nacäta'a'kskähui'yan hui'xina'n.

¹⁴ Ä'cxni' xlaça'n talaktzi'n chä'tin puscät, tapuhuan tü jä tze. Ixlipö'ktu ixtalacapästacni'ca'n jä tze. Ta'a'kskähui' ti jäna'j tzej ta'a'ka't'. Talacapästaca'chj natalika'lhí lhühua' tumün. Dios nacämakapätinini. ¹⁵ Xlaça'n tamakxtekni't xalacatzajua' tej é ta'ak'tza'nkäni't. Talatlä'huan chi Balaam ti ixka'hua'cha Beor. Xla' a'kchihuina' ti ixa'kskähui'nin. Ixlakati tumün. Tlahualh tü jä tze nalitlaja tumün. ¹⁶ Balaam lacaquihñica. Masqui burros jä tachihiuna'n, xla' chihuina'nli ixburro hua'chi chä'tin chi'xcu'. Quihñilh tü ixtlahuacu'tun. Xmän chuntza' Balaam jä makxtecca natlahua tü jä tze tü ixtlahuacu'tun.

¹⁷ Tzamä' chi'xcuhu'i'n ti tamäsu'yu tü jä ixlicäna', xmän ta'a'kskähui'nin. Jä tü ixtapalheca'n. Xlaça'n hua'chi mu'sni' tü pütini't. Xlaça'n hua'chi poklhnu' tü cämäkosü ü'ni' é jä tale'n xcän. Dios cäxui'lüni't jä nacämaca'n tzamä' chi'xcuhu'i'n a'ntza' jä natatahui'la pö'ktu quihltamacuj jä cä'pucsua'. ¹⁸ Xlaça'n ka'tla' tamakca'tzi' a'cxni' tachihiuna'n. Tü tahuan, jä tü ixtapalh. Xlaça'n tamäsu'yu tze palh chä'tin tlahua tü lacasqui'n quimacni'ca'n tü jä tze. Chuntza' talí'a'kskähui' xlaça'n ti tamakxtekmä'nalhucü tü ixtatlahua a'cxni' jäna'j ixtalacapas ixtachihiün Dios. ¹⁹ Tahuan xlaça'n tze natatlahua catüxcuhuälh tü talacasqui'n. Jä ixlicäna'. Xlaça'n chi tachi'ni'n ixpälacata jäla tamakxtecca tatlahua tü jä tze. Palh chä'tin chi'xcu' jäla makxtecca catühuälh, chuntza' xla' hua'chi tachi'n. ²⁰ Ti talakapasni't Makapütaxtlüni' ti quimäpa'ksini'ca'n Jesucristo é chuntza' talimäxtekní't tü jä tze xala' nac cä'quihltamacuj, é palh xlaça'n natatlahuapala tü jä tze é jätza' la tamakxtecca, chuntza' ä'chulä' natala chi ixtahuani't xapüla. ²¹ Ä'chulä' tze palh jä ixtaca'tzilh chi lilacatejtin latä'kchokocan. Masqui ixtaca'tzi', tamakxtekli ixlimäpa'ksin Dios tü ixcämäsu'yuni'cani't. ²² Chuntza' xlaça'n hua'chi lakatin chichi'. Huancañ:

Chichi' hua'pala ixpa'tlä'nat.

Pa'xni' a'cxni' pa'xni'ttza', taspi'tpala natapi'li' nac cä'pütli'n.

3

Namimpala quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo

¹ Tā'timīn, ū'tza' huā'mā' ixlī'a'ktu' carta tū iccātzo'kni'nī'ta'n. A'cxni' quit ictzo'kli a'ktu' carta, quit iccāmāpāstaquīcū'tunān tū tze ē tū ca'tziyā'tittza' hui'xina'n. ² Iclacasqui'n hui'xina'n nalacapāstacā'tit tū ixtahuan makāstza' ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Iclacasqui'n nacālacapāstacā'tit limāpa'ksīn tū ixlā' Makapūtāxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Tzamā' limāpa'ksīn iccāmāsu'yuni'yān quina'n apóstoles.

³ Ixlacasqui'nca nakexpatā'tit hui'xina'n tū na'iccāhuaniyān. A'cxni' namin tzamā' ā'xmān quilhtamacuj, nata'a'nan chī'xcu'huī'n tī natatlahuatā'kchoko ixlipō'ktu tū jā tze tū xlaca'n tatlahuacu'tun. Ē natalakmaka'n Dios. ⁴ Xlaca'n natahuan: “Jesucristo huanli xla' nataspi'tpala. Chuhua'j, zjāchu hui'lh? Jā minī't. Quinapapana'ca'n tanīnī'ttza'. Lacxtim lamā'lh chuhua'j a'cxni' titzuculh cā'quilhtamacuj.” Chuntza' natahuan xlaca'n. ⁵ Huā'mā' jā ixlīcāna'. A'nān kempātīn tū xlaca'n taca'tzī ē tū jā talīchihuīna'ncu'tun xlaca'n. Ū'tza' huā'mā': makās Dios chihuīna'nli ē chuntza' talīlah a'kapūn ē cā'quilhtamacuj. Cā'quilhtamacuj lītlahuaca xcān ē ixuī'lh na ixpu'nān xcān. ⁶ Cā'quilhtamacuj chī ixuī'lh xapūla, limālakspūtūca xcān, a'cxni' lālh lakuat. ⁷ A'kapūn ē cā'quilhtamacuj tū tahui'lāna'lh chuhua'j, natachoko hasta tzamā' quilhtamacuj tū Dios lilacsacnī't. Tzamā' quilhtamacuj natalhcukō'. Ē Dios nacāmākapātīnīnkō' ixlipō'ktuca'n tachi'xcu'huī't tī jā tze.

⁸ Tā'timīn, jā tipātza'nkāyā'tit huā'mā': Māpa'ksīni' Dios a'ktin quilhtamacuj laktzī'n chī a'ktin mil cā'ta. Nā a'ktin mil cā'ta laktzī'n chī a'ktin quilhtamacuj. ⁹ Ā'makapitzīn tapuhuan Dios tamakapalī namākentaxtū tū huanī't. Jā chuntza'. Xla' quincāka'lhīmā'n lilacatzucu ixpālacata jā lacasqui'n jā tī chā'tin napātīni'n nac pūpātīn. Xla' lacasqui'n ixlipō'ktuca'n catamakxtekli tū jā tze.

¹⁰ Namin quilhtamacuj a'cxni' namimpala Māpa'ksīni' Jesucristo. Xla' xamaktin namin a'cxni' jā tī chā'tin ca'tzī namin. Xamaktin namin chī chā'tin ka'lhāna'. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalakspūta. Palha' nakexmatcan tū namacasā'nān. Natalilakuankō' macscut ixlipō'ktu tū tatasu'yu nac a'kapūn. Nalhucukō' ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu tū a'nān nac cā'quilhtamacuj.

¹¹ Chuhua'j, ixpālacata natalakuankō' ixlipō'ktu, tzej calacapāstactit hui'xina'n chī nalīlatahui'la'yā'tit. Hui'xina'n natlahua'yā'tit xmān ixtalacasqui'nīn Dios. ¹² Hui'xina'n lipāxuhua calacapāstactit tzamā' quilhtamacuj. Tzamā' quilhtamacuj a'kapūn nalhcukō'. Natalilakuankō' macscut ixlipō'ktu tū tatasu'yu chuhua'j nac a'kapūn. ¹³ Dios huanī't natlahua a'ktin xasāsti' a'kapūn ē a'ktin xasāsti' cā'quilhtamacuj. A'ntza' natlahuacan xmān tū tze. Ū'tza' huā'mā' ka'lhīmā'nauj, ixpālacata chuntza' huanī't Dios.

¹⁴ Chuntza', tā'timīn, lihuan ka'lhīpā'na'ntit huā'mā' quilhtamacuj, calīhui'lī'tit natlahua'yā'tit tū tze na ixlacatīn Dios. Nūn tū catlahua'tit tū tzē nacātālī'a'ksa'nān. Jā tū catlahua'tit tū jā tze tū nacāmāxtumliyān Dios. ¹⁵ Cacatzītit hui'xina'n Dios lilacatzucu cāka'lhīmā'lh ā'makapitzīn tī nata'a'kapūtāxtu. Ū'tza' jāna'j limimpala Jesucristo. Chuntza' cātzo'knuni'n hui'xina'n quintā'tinca'n Pablo tī pāxquī'yāuj. Xla' tzo'kli chuntza' chī Dios mālacpuhuanīlh. ¹⁶ Pablo tzo'kli tzamā' a'cxni' cātzo'knuni'n hui'xina'n. Nac ā'makapitzīn ixcarta a'nān jā jicslīhua' kexmatcan. Ē a'ntza' jā jicslīhua', makapitzīn chī'xcu'huī'n jā tzej tamāsu'yu. Xlaca'n ū'tunu'n tī jā tzej takexmata ē xtum xtum ta'a'ka'tī. Jā ixlīcāna' chī xlaca'n tamāsu'yu ixtachihuīn Dios, ē jā xmān tū tzo'kli Pablo. Ū'tza' nacālimākapātīnīn Dios.

¹⁷ Hui'xina'n, tā'timīn, ca'tziyā'tittza' chī ta'a'kskāhuī'nīncu'tun tzamā' tī jā tze ya chī'xcu'huī'n. Jā cacāta'a'kskāhuī'n hui'xina'n. Palh nacāta'a'kskāhuī'yān, chuntza' namakxtekā'tit na'a'ka'tī'yā'tit. ¹⁸ Chuhua'j ā'chulā' catlahua'tit tū lipāxuhua Dios. Ā'chulā' casca'ttī ixpālacata Makapūtāxtūnu' tī quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tī'ca chuhua'j ē pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

1 San Juan

Jesucristo quincāmaxquiyān xasāsti' quilatamatca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'mā'n huā'mā' carta expālacata Jesucristo. Ū'tza' tū quincāmaxquiyān xasāsti' quilatamatca'n. Xla' ixui'lh'tza' a'cxni' jāna'j ixtzucu cā'quilhtamacuj. Quina'n ickexmatni'tauj tū ixuan xla' a'cxni' ixlatlā'huan nac cā'quilhtamacuj. Iclilaktzi'nī'tauj quilakastapunca'n. Iclaktzi'nī'tauj ē iclīxa'mani'tauj quimacanca'n. ² Tī māstā' quilatamatca'n, xla' tasu'yulh huā'tzā' nac cā'quilhtamacuj. Quina'n iclaktzi'uj. Ē iclīchihuīna'nāuj chī iclaktzi'nī'tauj. Iccālītā'chihuīna'nān hui'xina'n expālacata tī māstā' quilatamatca'n. Xla' pō'ktu quilhtamacuj ixtā'huī'lh Dios quinTāta'ca'n. Xla' natahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Xla' milh ē nā quina'n iclaktzi'uj. ³ Iccāhuaniyān tū iclaktzi'nī'tauj ē tū ickexmatni'tauj. Chuntza' hui'xina'n tzē naca'tziyā'tit chu chā'tin nalītaxtuyāuj tū a'ka'tiyāuj. Nā tzē naca'tziyā'tit quinTāta'ca'n Dios ē Jesucristo i'Ska'ta' quincātā'huī'lan. ⁴ Huā'mā' iccātzo'knuni'yān hui'xina'n expālacata chuntza' naka'lhīyāuj tapāxuhuān.

Dios ū'tza' taxkaket

⁵ Tū quincāmāsu'yuni'n Jesucristo, ū'tza' tū iccāmāsu'yuni'yān hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Dios ū'tza' taxkaket. Jā cā'pucsua' a'ntza' jā huī'lh xla', expālacata xla' tze ē jā maktin tlaha tū jā tze. ⁶ Palh huanāuj chu chā'tin quina'n ē Dios, ē palh tlahaatlā'huanāuj tū jā tze, chuntza' tasu'yu palh a'ksa'nīni'nāuj. Tasu'yu palh jā tā'tlā'huamā'nāuj Dios. ⁷ Palh tlahauyāuj tū tze, tlā'huanāuj nac cā'taxkaket, chuntza' chī Dios huī'lh nac cā'taxkaket. Chuntza' ixlīcāna' palh chu chā'tin quina'n ē Dios. Ixka'lhni' Jesucristo, i'Ska'ta' Dios, quincāxapani'kō'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n.

⁸ Palh huanāuj palh jā tlhuanī'tauj tū jā tze, chuntza' ta'a'kskāhuī'yāuj quina'cstuca'n. Jā ixlīcāna' tū huanāuj. ⁹ Palh huanīyāuj Dios palh tlhuanī'tauj tū jā tze, xla' naquincāmātza'nkēna'ni'yān ē naquincāxapani'kō'yān ixlīpō'ktu quincuentaca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj expālacata Dios tze ē pō'ktu quilhtamacuj mākentaxtū tū huan. ¹⁰ Palh ixuāuj jā tū tlhuanī'tauj tū jā tze, chuntza' Dios a'ksa'nīni' limāxtuyāuj. Chuntza' ixlītasu'yulh jā a'ka'tiyāuj ixlīcāna' tū ixtachihuīn Dios.

2

Cristo tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n

¹ Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn. Iccāhuaniyān jā catlaha'tit tū jā tze. Palh catīhuālh tlaha tū jā tze, ka'lhīyāuj tī tā'chihuīna'n Dios quimpālacataca'n. Xla' ū'tza' Jesucristo. Xla' jā tlhuanī't tū jā tze. ² Jesucristo nilh nac cruz. Chuntza' xla' lixokolh quincuentaca'n. Jā xmān quincuentaca'n. Xla' nilh naxoko ixcuentaca'n ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj.

³ Palh mākentaxtūyāuj ixlīmāpa'ksīn Dios, chuntza' ca'tziyāuj palh lakapasāuj Dios. ⁴ Palh chā'tin nahuan xla' lakapasā Dios, ē palh xla' jā tlaha ixlīmāpa'ksīn Dios, xla' a'ksa'nīni'n ē jā a'ka'tī ixtachihuīn Dios. ⁵ Tī tamākentaxtū ixlīmāpa'ksīn Dios, xlaca'n tzej tapāxquī' Dios. Chuntza' tzē lica'tziyāuj palh quina'n chu chā'tin chī Dios. ⁶ Palh tī huan: "Quit ictā'lamā'lh Dios", ixlacasquī'nca xla' nalatā'kchoko chuntza' chī Jesucristo ixlatlā'huan.

Xasāsti' līmāpa'ksīn

⁷ Tā'timīn, iccātzo'knuni'mā'n hui'xina'n expālacata a'ktin līmāpa'ksīn tū jā xasāsti'. Ū'tza' tū cātamāsu'yuni'ni'ta'n a'cxni' chū'cus a'ka'tītit hui'xina'n. ⁸ Chuhua'j xasāsti' līmāpa'ksīn tū iccātzo'knuni'mā'n. Cristo mākentaxtūnī'ttza' huā'mā' līmāpa'ksīn ē nā hui'xina'n mākentaxtūpā'na'ntit. Chuntza' hua'chi laksputmā'lh'tza' cā'pucsua' ē hua'chi māxkākēni'mā'lh'tza' Cristo.

⁹ Tī tahaun tatlā'huan nac taxkaket ē palh jā talaktzi'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatā'huancus jā cā'pucsua'. ¹⁰ Tī tapāxquī' ixtā'tinca'n, xlaca'n talatā'huan nac taxkaket. Chuntza' jā tamāmakahuašī ā'chā'tin. ¹¹ Tī jā talaktzi'ncu'tun ixtā'tinca'n, xlaca'n talatā'huan nac cā'pucsua'. Jā taca'tzi jā talatā'huan, expālacata a'ntza' jā cā'pucsua' jāla talacahuāna'n.

¹² Quit iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, quilacstīn, expālacata Dios cāmātza'nkēna'ni'ni'ta'n mincuentaca'n expālacata Jesucristo. ¹³ Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanātātana', expālacata hui'xina'n lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixui'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, expālacata hui'xina'n tlaja'nī'ta'ntit skāhuī'ni'. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, lacstīn, expālacata lakapasā'tit Dios quinTāta'ca'n. ¹⁴ Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, xanātātana', expālacata lakapasā'tittza' Dios. Xla' ixui'lakelhtza' a'cxni' tzuculh cā'quilhtamacuj. Nā iccātzo'knuni'yān hui'xina'n, ka'hua'chan, expālacata

hui'xina'n lactli'hui'quin. Hui'xina'n a'ka't'nī'ta'ntit ixtachihuīn Dios. Tlaja'nī'ta'ntit skāhuī'ni'.

¹⁵ Jā calakatītit tū xala' nac cā'quilhtamacuj. Jā calakatītit tū jā xatze tū tatlahua tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Tī talakati tū xala' nac cā'quilhtamacuj, xla'cā'n jā tapāxqui' Dios quinTāta'ca'n. ¹⁶ Ixlipō'ktu tū xala' nac cā'quilhtamacuj, huā'mā' jā ixla' Dios quinTāta'ca'n. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatlahua tū jā tze tū lacasqui'n ixmaci'ca'n. Talak-tzi'ncu'tun tū jā tze. Ka'tla' talimaka'tzi tū taka'lhī. Ixlipō'ktu tzamā' pō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj. ¹⁷ Sputmā'lh cā'quilhtamacuj ē ixlipō'ktu xala' nac cā'quilhtamacuj tū talacasqui'n tachi'xcu'huī't. Tī tatlahua ixtalacasqui'nīn Dios, xla'cā'n natatahuī'la ixlipō'ktu quilhtamacuj.

Namin tī na'a'kskāhuī'nin

¹⁸ Quilacstīn, sputmā'lh tzamā' quilhtamacuj. Hui'xina'n cāthuaninī'ta'n namin ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Chuhua'j tatasu'yuni't lhūhua' ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Ū'tza' līca'tziyāuj ixlīspunī'tza' tzamā' quilhtamacuj. ¹⁹ Tī ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo, xla'cā'n jā ixlicāna' ta'a'ka't' chuntza' chī quina'n. Ū'tza' quincātalitaxtumlinī'ta'n quina'n. Palh ixta'a'ka't'lh cahuālh chuntza' chī quina'n, ixquincātatā'latachokon quina'n. Tataxtumli'lh. Chuntza' talītasu'yu xla'cā'n jā ta'a'ka't' chuntza' chī quina'n.

²⁰ Hui'xina'n, Cristo cāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. Ū'tza' līca'tziyā'tit milipō'ktuca'n xatze tachihuīn tū ixlicāna'. ²¹ Quit iccātzō'kni'mā'n huā'mā' ixpālacata hui'xina'n ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Jā iccāhuanimā'n hui'xina'n jā ca'tziyā'tit tū ixlicāna'. Ca'tziyāuj xtum tū ixlicāna' ē nā xtum tū jā ixlicāna'.

²² Tī ta'a'kskāhuī'nin, xla'cā'n tahuhan Jesūs jā ū'tza' Cristo tī Dios lihui'līh ixlīmāpa'ksīnī'. Tī tahuhan chuntza', xla'cā'n ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. Xla'cā'n talakmaka'n Dios quinTāta'ca'n ē nā i'Ska'ta' talakmaka'n. ²³ Tī talakmaka'n i'Ska'ta' Dios, quinTāta'ca'n Dios jā cātā'lahuī'lh. Tī tahuhan Jesūs ū'tza' Cristo, i'Ska'ta' Dios, Dios cātā'lahuī'lh xla'cā'n.

²⁴ Hui'xina'n jā capātza'nkāit tū cātāmāsu'yuni'nī'ta'n xapūla ixpālacata ixtachihuīn Dios. Palh jā napātza'nkāyā'tit tū cātāmāsu'yuni'nī'ta'n xapūla, chuntza' nacātā'tahuī'layān i'Ska'ta' Dios ē Dios quinTāta'ca'n. ²⁵ Cristo huanī't xla' naquincāmaxqui'yān xasāsti' quilatamatca'n tū jā cātīlakspūti.

²⁶ Quit iccātzō'knunī'yān huā'mā' ixpālacata ta'a'nan ā'makapitzīn tī cā'a'kskāhuī'cu'tunān hui'xina'n. ²⁷ Cristo cāmaxqui'nī'ta'n Espīritu Santo. Espīritu Santo cātā'huī'lan hui'xina'n. Chuntza' jā maclacasqui'nā'tit hui'xina'n ā'chulā' nacātāmāsu'yuni'yān tū iccāhuanimā'n. Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān ixlipō'ktu. Tū xla' māsu'yu, ū'tza' ixlicāna'. Xla' jā māsu'yu catūhuālh tū jā ixlicāna'. Jā catalakaspī'ni'tit Cristo. Ū'tza' Espīritu Santo cāmāsu'yuni'yān hui'xina'n.

²⁸ Chuhua'j quilacstīn, jā catalakaspī'ni'tit Cristo. Chuntza' jā catijicua'nui a'cxni' xla' namimpala. Jā catimāxana'nui na ixlacatīn. ²⁹ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Jesucristo xmān tlāhua tū tze. Nā chuntza' naca'tziyā'tit tī tatlahua tū tze, ixlipō'ktuca'n xla'cā'n ixlacstīn Dios.

3

Quina'n ixlacstīn Dios

¹ Caca'tzītit chī Dios quincāpāxqui'yān ixpālacata huanli quina'n ixlacstīn Dios. Ixlicāna' quina'n ixlacstīn Dios. Tī xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xla'cā'n jā ixlacstīn Dios ē jā talakapasa Dios quinTāta'ca'n. Ū'tza' xla'cā'n jā talīkexmata palh quina'n ixlacstīn Dios. ² Tā'timīn, chuhua'j quina'n ixlacstīn Dios. Jāna'j ca'tzīcan chī nalītaxtuyāuj. Tū ca'tziyāuj, ū'tza' huā'mā': A'cxni' Cristo natasu'yu, quina'n nalītaxtuyāuj chī xla', ē nalaktzī'nāuj Cristo chī xla'. ³ Tī taka'lhīmā'nalh natalaktzī'n Cristo, ixlipō'ktuca'n xla'cā'n natamāpānū tū jā tze. Natatlahua tū tze chī Cristo.

⁴ Ixlipō'ktuca'n tī tatlahua tū jā tze, xla'cā'n jā takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios. Palh chā'tin jā kexmatni' Dios, ū'tza' huā'mā' tū jā līmacuan. ⁵ Hui'xina'n ca'tziyā'tit Cristo milh nac cā'quilhtamacuj naxapa quincuentaca'n. Xla' jā tlāhuanī't nūn a'ktin tū jā tze. ⁶ Ixlipō'ktuca'n tī cātā'lahuī'lh Cristo, xla'cā'n jā tatlahuatā'kchoko tū jā tze. Ixlipō'ktuca'n tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xla'cā'n jā talaktzī'nī't Cristo ē jā talakapasnī't. ⁷ Quilacstīn, jā catamaktēktit nacāta'a'kskāhuī'yān ā'makapitzīn tī cāthuanīyān tze natlahua'yā'tit tū jā tze. Tī tatlahuatā'kchoko tū tze, xla'cā'n tze chuntza' chī Cristo. ⁸ Tī tatlahuatā'kchoko tū jā tze, xla'cā'n tatapa'ksīnī' skāhuī'ni', ixpālacata skāhuī'ni' pō'ktu quilhtamacuj tlāhuanī't tū jā tze a'cxni' mālacatzuculh tū jā tze. I'Ska'ta' Dios milh nac cā'quilhtamacuj namālakspūtū tū tlāhua skāhuī'ni'.

⁹ Tī ixlacstīn Dios, xla'cā'n jā'tza' tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata Dios cāmaxqui'nī't xasāsti' ixlatamatca'n. Jātza' la tatlahuatā'kchoko tū jā tze, ixpālacata ixlacstīntza' Dios.

¹⁰ Chuntza' tasu'yu ti ixlacstĭn Dios ē tĭ ixlacstĭn skāhui'ni'. Tĭ jā tatlahuacu'tun tū tze ē jā tapāxqui' ixtā'timĭnca'n, xla'ca'n jā ixlacstĭn Dios.

Ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj

¹¹ Huā'mā' lĭmāpa'ksĭn tū cātāmāsu'yuni'n xapūla ū'tza' huā'mā': nalāpāxqui'yāuj. ¹² Jā calauj chĭ Caĭn tĭ tapa'ksĭni'lh skāhui'ni'. Xla' maknĭlh ixtā'tin. ĆChĭ lĭmaknĭlh? Maknĭlh ixpālacata Caĭn tlahualh tū jā tze ē quicĭhlaktzĭ'lh ixtā'tin ixpālacata xla' ixtlahua tū tze.

¹³ Tā'timĭn, palh xalanĭ'n nac cā'quilhtamacuj jā cātālakztĭ'ncu'tunān, jā capuhua'ntit palh jā maktin cati'a'kspulalh huā'mā'. ¹⁴ Quina'n ca'tziyāuj masqui hua'chi xanĭn ixuani'tauj, chuhua'j ka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. Huā'mā' ca'tziyāuj ixpālacata cāpāxqui'yāuj quintā'timĭnca'n. Tĭ jā tapāxqui' ā'makapitzĭn, xla'ca'n hua'chi xanĭni'ncus ē jā taka'lhĭ xasāsti' ixlatamatca'n. ¹⁵ Tĭ taquicĭhlaktzĭ'n ixtā'tinca'n xla'ca'n hua'chi maknĭni'nĭn na ixlacatĭn Dios. Hui'xina'n ca'tziyā'tit maknĭni'nĭn jā taka'lhĭ xasāsti' ixlatamatca'n tū jā catilakspu'tli. ¹⁶ Cristo quincāpāxqui'yān ē māstā'lh ixlatamat quimpālacatataca'n. Chuntza' quincāmāsu'yuni'n chĭ nalāpāxqui'nināuj. Chuntza' quina'n tzē natamacamāstā'yāuj ē nalĭniyāuj ixpālacataca'n quintā'timĭnca'n palh ixlacasqui'nca. ¹⁷ Palh chā'tin ka'lhĭ tĭ maclacasqui' ē palh laktzĭ'n ixtā'tin jā tū ka'lhĭ, ē palh xla' jā lalalhu'man, chuntza' tasu'yu jā pāxqui' Dios. ¹⁸ Quilacstĭn, jā xmān nahuanāuj cāpāxqui'yāuj ā'makapitzĭn. Nacamaktāyayāuj ā'makapitzĭn. Chuntza' natasu'yu palh ixlĭcāna' cāpāxqui'yāuj, ē jā xmān huanāuj.

Jā catimāxana'nui na ixlacatĭn Dios

¹⁹ Palh cāpāxqui'yāuj ā'makapitzĭn, chuntza' ca'tziyāuj ixlĭcāna' tapa'ksĭni'yāuj Dios. Chuntza' jā tamakchuyāuj na ixlacatĭn Dios. ²⁰ A'cxni' makca'tziyāuj na quĭlistacna'ca'n tlahuanĭ'tauj tū jā tze, lacapāstacāuj chĭ Dios ā'chulā' xaka'tla' ē jā quĭlistacna'ca'n. Xla' ca'tziko' ixlĭpō'ktu tū tlahuanĭ'tauj. ²¹ Tā'timĭn, palh jā makca'tziyāuj na quĭlistacna'ca'n tlahuanĭ'tauj tū jā tze, chuntza' jā tū catimāxana'nui na ixlacatĭn Dios. ²² Dios naquincāmaxqui'yān tū nasqui'nāuj ixpālacata kexmatni'yāuj ixlĭmāpa'ksĭn ē tlahuayāuj tū Dios lacasqui'n. ²³ Ixlĭmāpa'ksĭn ū'tza' huā'mā': Nalāpāhuanāuj Jesucristo i'Ska'ta' ē nalāpāxqui'yāuj chuntza' chĭ xla' quincāmāpa'ksiyān. ²⁴ Tĭ tamākentaxtū ixlĭmāpa'ksĭn Dios, cātā'lahui'lh Dios. Xla' quincāmaxqui'nĭ'ta'n Espĭritu Santo ē ū'tza' lĭca'tziyāuj Dios quincātā'hui'lan.

4

Ā'makapitzĭn jā talĭmāsu'yu ixlĭmāpa'ksĭn Espĭritu Santo

¹ Tā'timĭn, jā caca'a'ka'Tĭtit ixlĭpō'ktuca'n tĭ tahaun talĭmāsu'yu ixlĭmāpa'ksĭn Espĭritu Santo. Skalalh catahui'la'tit ē calacapāstactit palh lacxtim tū a'ka'tĭnĭ'ta'ntittza'. Chuntza' naca'tziyā'tit palh tamāsu'yumā'nalh ixtachihuĭn Dios. Lhūhua' a'nan a'kskāhui'ni'nĭn tĭ tahaun talĭchihuĭna' ixtachihuĭn Dios. ² Na'iccāhuaniyān hui'xina'n chĭ nalĭca'tziyā'tit palh ixlĭcāna' Espĭritu Santo cāmāchihuĭni. Taka'lhĭ Espĭritu Santo tĭ tahaun palh Jesús ū'tza' Cristo tĭ Dios lĭhui'lĭlh ixlĭmāpa'ksĭni' ē nā quĭlacatuncuhui'chi ē chuntza' lĭtachi'xcuhui'lĭlh. Ixlĭpō'ktuca'n tĭ chuntza' tahaun, xla'ca'n taka'lhĭ Espĭritu Santo tĭ Dios macamilh. ³ Tĭ tahaun jā ixlĭcāna' palh Jesús ū'tza' Cristo tĭ Dios lĭhui'lĭlh ixlĭmāpa'ksĭni' ē nā tahaun jā quĭlacatuncuhui'chi ē jā tachi'xcuhui'lĭlh, xla'ca'n jā taka'lhĭ Espĭritu Santo. Xla'ca'n xmān cātahuaniyān ixtachihuĭn ixtā'la'quicĭhlaktzĭ' Cristo. Hui'xina'n kexpa'tnĭ'ta'ntit namin ixtā'la'quicĭhlaktzĭ' Cristo. Chuhua'j hui'lh nac cā'quilhtamacuj.

⁴ Quilacstĭn, hui'xina'n tapa'ksĭni'yā'tit Dios. Hui'xina'n cālĭtlaja'nĭ'ta'ntit ixlĭmāpa'ksĭn Espĭritu Santo tzaamā' a'kskāhui'ni'nĭn. Espĭritu Santo cātā'hui'lan hui'xina'n. Xla' ā'chulā' ka'lhĭ lĭtĭl'i'hui'qui ē jā skāhui'ni' tĭ cāmāpa'ksĭ xalanĭ'n nac cā'quilhtamacuj. ⁵ Tzaamā' a'kskāhui'ni'nĭn xla'ca'n xalanĭ'n nac quilhtamacuj. Tū tamāsu'yu nā xala' nac cā'quilhtamacuj. Ū'tza' talikexmatni' tachi'xcuhui't xalanĭ'n nac cā'quilhtamacuj. ⁶ Quina'n tapa'ksĭni'yāuj Dios. Tĭ talakapasa Dios, xla'ca'n takexmata tū cāmāsu'yuni'yāuj. Tĭ jā talakapasa Dios, xla'ca'n jā takexmatcu'tun tū māsu'yuyāuj. Chuntza' tzē nalĭca'tziyāuj tĭ tamāsu'yu tū ixlĭcāna' ē nā tĭ tamāsu'yu tū jā ixlĭcāna'.

Dios cāpāxqui' ixlĭpō'ktuca'n tachi'xcuhui't

⁷ Tā'timĭn, ixlacasqui'nca nalāpāxqui'yāuj. Dios quincāmaktāyayān nalāpāxqui'yāuj. Tĭ tapāxqui'nin, xla'ca'n ixlacstĭn Dios ē talakapasa Dios. ⁸ Tĭ jā tapāxqui'nin xla'ca'n jā talakapasa Dios. Ū'tza' ca'tziyāuj ixpālacata Dios cāpāxqui'kō' ixlĭpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. ⁹ Dios quincāpāxqui'yān. Huā'mā' lĭmāsu'yulh a'cxni' macamilh nac cā'quilhtamacuj i'Ska'ta' tĭ xmān chā'tin ixuani't. Macamilh ixpālacata nalĭka'lhīyāuj xasāsti' quilatamatca'n. ¹⁰ Chĭ quina'n pāxqui'yāuj Dios jā chĭ Dios quincāpāxqui'yān. Xla' māsu'yulh chĭ quincāpāxqui'yān a'cxni' macamilh i'Ska'ta' ē ū'tza' tĭ xokolh quĭncuentaca'n.

¹¹ Tã'timĩn, Dios lhũhua' quincãpãxquĩ'yãn. Ū'tza' ixlilacãsquĩ'nca quina'n nalãpãxquĩ'yãu. ¹² Dios jã tĩ chã'tin laktzĩ'nĩ't. Palh lãpãxquĩ'yãu, chuntza' Dios quincãtã'hui'lan. Dios quincãmakãtayãn nalãpãxquĩ'yãu. ¹³ Quina'n ca'tziyãu Dios quincãtã'hui'lan. Huã'mã' ca'tziyãu ixpãlacata quincãmaxquĩ'nĩ'ta'n Espĩritu Santo. ¹⁴ Quina'n iclaktzĩ'nĩ'tauj i'Ska'ta' Dios. Iclĩchihiũna'nãuj Dios quĩnTãta'ca'n macamilh i'Ska'ta' nacãmakapũtaxtũ ixlĩpõ'ktuca'n tachi'xcuui't. ¹⁵ Tĩ ta'a'ka't' ě tãhuan Jesũs ū'tza' i'Ska'ta' Dios, cãtã'hui'lh Dios.

¹⁶ Quina'n ca'tziyãu ě a'ka't'yãu Dios quincãpãxquĩ'yãn. Dios cãpãxquĩ' ixlĩpõ'ktu tachi'xcuui't. Dios cãtã'hui'lh tĩ tapãxquĩ' ã'makapitzĩn. ¹⁷ Ixlacãsquĩ'nca nalãpãxquĩ'yãu Dios ixlĩpõ'ktu quĩlistacna'ca'n. Chuntza', huã'tzã' nac cã'quĩlhtamacuj, quina'n napãxquĩ'ninãuj chuntza' chĩ Cristo pãxquĩ'nin. Chuntza' jã catijicua'nũ tzamã' quĩlhtamacuj a'cxni' Dios nacãputzãna'ni' tachi'xcuui't. ¹⁸ Tĩ tapãxquĩ' Dios, xlaca'n jã tajicua'ni' Dios palh nacãmakapãtĩnĩn. Palh chã'tin pãxquĩ'nin, xla' jãtza' ka'lhĩ tajicuat. Tĩ tajicua'n Dios nacãmakapãtĩnĩn, xlaca'n jãna'j tzej tapãxquĩ' Dios.

¹⁹ Quina'n pãxquĩ'yãu Dios ixpãlacata xla' xapũla quincãpãxquĩ'n. ²⁰ Palh chã'tin huan: "Quit icpãxquĩ' Dios", ě palh jã laktzĩ'ncu'tun ixtã'tin, xla' jã ixlĩcãna' tũ huan. Palh xla' jã pãxquĩ' ixtã'tin tĩ laktzĩ'n, xla' jãla pãxquĩ' Dios, ixpãlacata jãla laktzĩ'n Dios. ²¹ Tzamã' limãpa'ksĩn tũ Dios quincãmaxquĩ'n, ū'tza' huã'mã': Tĩ tapãxquĩ' Dios nã natapãxquĩ' ixtã'timĩnca'n.

5

Namãpãnyãu jũ jã tze

¹ Tĩ ta'a'ka't' Jesũs ū'tza' Cristo tĩ Dios lihui'lilh ixlĩmãpa'ksĩni', xlaca'n ixlacstĩn Dios. Tĩ tapãxquĩ' Dios quĩnTãta'ca'n, xlaca'n nã tapãxquĩ' ixlacstĩn Dios. ² Chuntza' jã pãxquĩ'yãu Dios ě palh kexmatni'yãu tũ quincãlimãpa'ksiyãn, nã nacãpãxquĩ'yãu nã ixlacstĩn Dios. ³ Palh pãxquĩ'yãu Dios, natlahuayãu ixlĩmãpa'ksĩn. Jã jĩcslĩhua' namãkentaxtũyãu ixlĩmãpa'ksĩn. ⁴ Ixlĩpõ'ktuca'n ixlacstĩn Dios tamãpãnũ tũ jã tze tũ tlahuacan nac cã'quĩlhtamacuj. Quina'n tzẽ namãpãnyãu tũ jã tze, ixpãlacata lĩpãhuanãuj Dios. ⁵ Tĩ ta'a'ka't' palh Jesũs ū'tza' i'Ska'ta' Dios, xmãn xlaca'n tzẽ natamãpãnũ tũ jã tze tũ tlahuacan nac cã'quĩlhtamacuj.

Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios

⁶ Ca'tziyãu Jesucristo ixlĩcãna' i'Ska'ta' Dios. Chuntza' huanli Dios a'cxni' a'kpxli Jesũs. Nã a'cxni' Jesũs niĩh, nã Dios mãsu'yulh xla' i'Ska'ta' ixuanĩ't. Cristo tĩ Dios lihui'lilh ixlĩmãpa'ksĩni', xla' ū'tza' Jesũs tĩ a'kpxli ě nã niĩh nac cruz. Nã Espĩritu Santo mãsu'yulh Jesũs ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Espĩritu Santo mãsu'yu xmãn tũ ixlĩcãna'. ⁷ A'nan kelhatu'tun nac a'kapũn tĩ tãhuan Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Kelhatu'tun xlaca'n: Dios quĩnTãta'ca'n ě Espĩritu Santo ě nã ū'tza' tĩ huanican Tachihiũn. Chu chã'tin talĩtaxtu. ⁸ Nac cã'quĩlhtamacuj a'nan kelhatu'tun tĩ tamãsu'yu Jesucristo ū'tza' i'Ska'ta' Dios. Espĩritu Santo chuntza' quincãmãsu'yuni'yãn. Nã Dios chuntza' mãsu'yulh a'cxni' Jesũs a'kpxli ě a'cxni' niĩh. ⁹ Quina'n a'ka't'yãu tũ tãhuan tachi'xcuui't. A'chulã' na'a'ka't'yãu tũ huan Dios. Dios lichihũna'n Jesũs ū'tza' i'Ska'ta'. ¹⁰ Tĩ talĩpãhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n tamakca'tzi' na ixlĩstacna'ca'n ixlĩcãna' tũ ta'a'ka't'. Makapitzĩn jã ta'a'ka't' chĩ Dios huanli Jesũs ū'tza' i'Ska'ta'. Chuntza' xlaca'n ixtalimãxtulh Dios a'ksa'nĩni' ixpãlacata jã ta'a'ka't'ni't tũ Dios huanli ixpãlacata i'Ska'ta'. ¹¹ Ca'tzĩcan ixlĩcãna' tũ Dios huan, ixpãlacata quincãmaxquĩ'yãn xasãsti' quĩlatamatca'n tũ jã catĩsputli, palh lĩpãhuanãuj i'Ska'ta'. ¹² Tĩ talĩpãhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n taka'lhĩ xasãsti' ixlamatmatca'n. Tĩ jã talĩpãhuan i'Ska'ta' Dios, xlaca'n jã taka'lhĩ xasãsti' ixlamatmatca'n.

Mãstã'ca talacãpãstacni'

¹³ Quit iccãtzo'kni'mã'n huã'mã' ixpãlacata hui'xina'n, tĩ lĩpãhua'mpã'na'ntit i'Ska'ta' Dios, naca'tziyã'tit palh ka'lhĩ'yã'tit xasãsti' milatamatca'n tũ jã catĩsputli.

¹⁴ Ca'tziyãu Dios quincãkexmatãn a'cxni' orarliyãu, palh squĩ'ni'yãu chuntza' chĩ ixtalacãsquĩ'nĩn Dios. ¹⁵ Palh ca'tziyãu xla' quincãkexmatãn, chuntza' ca'tziyãu xla' naquĩncãmaxquĩ'yãn tũ squĩ'ni'yãu.

¹⁶ Palh chã'tin laktzĩ'n a'chã'tin tĩ tlahuamã'lh a'ktin tũ jã tze ě huã'mã' tũ tzẽ namãspũtũni'ni'can, chuntza' nalĩ'orarli' ã'chã'tin ě xla' naka'lhĩ xasãsti' ixlamatmat. Palh huã'mã' tũ jã tze jãla mãspũtũni'ni'can, chuntza' jã iccãhuanimã'n nalĩ'orarli'yã'tit tĩ chuntza' tlahua. ¹⁷ Ixlĩpõ'ktu tũ jã tze talanãn mãstã' lĩnĩn. Pero hui'lh talanãn tũ jã maktin lẽ'nĩni'n nac cã'lĩnĩn.

¹⁸ Ca'tziyãu tũ ixlacstĩn Dios, xlaca'n jã tatlahuatã'kchoko tũ jã tze. Xlaca'n cãmaktaka'lhã i'Ska'ta' Dios, ě chuntza' skãhuĩ'ni' jãla tũ cãtlahuani'.

¹⁹ Quina'n ca'tziyãu tapa'ksĩni'yãu Dios. Ca'tziyãu tũ xalanĩ'n nac cã'quĩlhtamacuj, xlaca'n cãmãpa'ksĩ skãhuĩ'ni'.

²⁰ Ca'tziyāuj ī'Ska'ta' Dios minī't. Quincāmaxquī'nī'ta'n chī nalilakapasāuj tī ixlicāna' Dios. Chuhua'j quincātā'lahui'lan Jesucristo tī ī'Ska'ta' Dios. Xla' ixlicāna' Dios ē quincāmaxquī'lyān xasāsti' quilatamatca'n tū jā maktin catisputli. ²¹ Quilacstīn, jā calīpāhuantit tū xala' nac cā'quiltamacuj. Xmān Dios nalipāhua'nā'tit. Amén.

2 San Juan

Tapāxquī'n ē tū ixlicāna'

¹ Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kni'mā'n huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, tā'tin xapuscāt tī Dios lacsacnī'ta'n, ē nā mincamana'. Quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. Jā xmān quit. Nā cāpāxquī'yān hui'xina'n ixlipō'ktuca'n tī talakapasa tū ixlicāna'. ² Lāpāxquī'yāuj ixpālacata quillipō'ktuca'n a'ka'ī'yāuj tū ixlicāna', tū jā maktin catilakspuṭli. ³ Caquincāsīcua'lanātlahuan Dios quinTāta'ca'n ē Jesucristo ī'Ska'ta' Dios ē caquincātalakalhu'man ē caquincāmakapāxuīn. Chuntza' quina'n tzej na'a'ka'ī'yāuj tū ixlicāna' tachihuīn, ē nalāpāxquī'yāuj.

⁴ Iclipāxualh a'cxni' icca'tzīlh makapitzīn mincamana' takexmatmā'na'lh tū ixlicāna', chuntza' chī quincāmāpa'ksīn Dios quinTāta'ca'n. ⁵ Chuhua'j tā'tin, icuaniyān nalāpāxquī'yāuj quillipō'ktuca'n quina'n. Huā'mā' jā xasāsti' līmāpa'ksīn. Ū'tza' tū quincātamāsu'yuni'nī'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'ī'uj. ⁶ Palh pāxquī'yāuj Dios, natlahuayāuj tū Dios quincālīmāpa'ksīyān. Xla' māpa'ksīni'lh nacāpāxquī'yāuj ā'makapitzīn. Ū'tza' huā'mā' cātahuanini'ta'n a'cxni' ixlitzucuni' a'ka'ī'tit.

Makapitzīn ixta'a'kskāhuī'nin

⁷ Chuhua'j lhūhua' a'kskāhuī'ni'nī'n talatlā'huan nac cā'quilltamacuj. Xlaca'n tahuan jā ixlicāna' palh lacatuncuhū'lh nac cā'quilltamacuj Jesucristo tī Dios macamaxquī'lh ixlīmāpa'ksīni'. Tī tahuan huā'mā', xlaca'n a'kskāhuī'ni'nī'n ē ixtā'lāquiclhaktzi' Cristo. ⁸ Cuenta catla'hua'tit jā nalakspuṭa tū liscujpā'na'ntit. Cuenta catla'hua'tit namaktīni'nā'tit ixlipō'ktu tū Dios nacāmaxquī'yān chī mintatljca'n.

⁹ Tū ta'a'ka'ī' ā'makapitzīn jā xmān tū Cristo māsu'yulh. Nā xlaca'n tamāsu'yucu'tun ā'a'ktin tamāsu'yun. Xlaca'n jā ixlicāna' tatā'latlā'huan Dios. Tī ta'a'ka'ī' xmān tū Cristo māsu'yulh, ixlicāna' xlaca'n tatā'latlā'huan Dios quinTāta'ca'n ē ī'Ska'ta' Dios. ¹⁰ Palh cālakinān hui'xina'n ā'makapitzīn tī tamāsu'yu tū jā māsu'yulh Cristo, jā cacāmānū'tit na minchicca'n. Jā cacāhuani'tit: “Dios cacālē'ncha'n.” ¹¹ Palh hui'xina'n nacāhuani'yā'tit: “Dios cacālē'ncha'n”, chuntza' cātā'tlahuapā'na'ntit tū jā tze.

Macā'nca saludos

¹² Lhūhua'cus tū iccāhuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun a'ktin nac carta. Iccālaka'ncu'tunān hui'xina'n ē iccātā'chihuīna'ncu'tunān cā'lacan. Chuntza' nalipāxuayāuj.

¹³ Tamacā'ni'yān saludos ixlacstīn mīntā'tin xapuscāt tī Dios lacsacnī't.

3 San Juan

Tzej līchihuīna'nca Gayo

¹ Quit Juan, xakōlu'tza', ictzo'kmā'lh huā'mā' carta. Ictzo'knuni'yān hui'x, Gayo. Icpāxquī'yān hui'x.

² Tā'tin, quit icca'tzi tzej latlā'hua'na' na ixtej Dios. Icsqui'ni' Dios tzej caquītaxtuni'n ixlīpō'ktu ē jā cata'jatatla'. ³ Ā'makapitzīn tā'timīn taminī't. Quintahuaninī't hui'x latlā'hua'na' chuntza' chī ixlicāna' na ixlacatīn Dios. Huā'mā' iclīpāxuhualh. ⁴ Pō'ktu quilhtamacuj icpāxuhua a'cxni' quihuanican quincamana' talatlā'huan chuntza' chī ixlicāna' na ixtej Dios.

⁵ Tā'tin, hui'x cāmaktāyanī'ta' tā'timīn tī tachā'nī't a'ntza' masqui jā ixcālakapasa'. Chuntza' tlahua'ya' tū tze. ⁶ Ā'makapitzīn tataspi'tnī't. Xlaca'n talitā'chihuīna'nli tā'timīn huā'tzā' tū mimpālacata. Cāhuanica chī hui'x cāpāxquī'ya' ā'makapitzīn. Cacāmaktāyapala' a'cxni' natachā'mpala a'ntza'. Cacāma'xqui' tū natamaclacasqui'n na ixtejca'n ixpālacata xlaca'n tatā'scujmā'nalh Dios. Cacāmaktāya' chuntza' chī Dios lacasqui'n. ⁷ Xlaca'n tataxtunī't tatā'scuja Jesucristo. Jā tū tamaktīni'nli a'ktin tamaktay tī jā ta'a'ka'ī' Jesucristo. ⁸ Ū'tza' quina'n nacālīmaktāyayāj. Chuntza' hua'chī nacātā'māsu'yuyāj tū ixlicāna' ixtachihuīn Dios.

Jā tze ixtalacapāstacni' Diótrefes

⁹ Quit iccāmacā'ni'nī't a'ktin carta tī ta'a'ka'ī'. Diótrefes, xla' tahui'lacu'tun xalīpuxcu' a'ntza'. Ū'tza' jā ixquīlixmatni'cu'tun. ¹⁰ Chuntza' a'cxni' na'icchā'n a'ntza' na'icli'chihuīna'n na mīlacatīnca'n ixpālacata tū tlahuamā'lh Diótrefes. Xla' quincālī'a'ksa'nān tū jā ixlicāna'. Nā xla' jā cāmānū na ixchic tā'timīn tī tachinācha'. Ē jā cāmāxteka natatamaknūni'nin na ixchicca'n ā'makapitzīn. Ē cālītamacxtu jā tatakēstoka.

¹¹ Tā'tin, jā cacāmaksca'tti tī tatlahua tū jā tze. Cacāmaksca'tti tī tatlahua tū tze. Tī tatlahua tū tze, xlaca'n tatapa'ksīni' Dios. Tī tatlahua tū jā tze, xlaca'n jā talakapasa Dios.

Tzeya chi'xcu' ixuanī't Demetrio

¹² Lhūhua' tī tahuan Demetrio tzeya chi'xcu'. Tasu'yu xla' latlā'huan chuntza' chī ixlicāna'. Nā quit icuan līl catejtin latlā'huan. Hui'x ca'tziya' quit icuan xmān tū ixlicāna'.

Macā'nca saludos

¹³ Quit lhūhua'cus icuanicu'tunān. Jā ictzo'kcu'tun tzamā' nac carta. ¹⁴ Palaj ica'ncu'tunācha' na'iclaktzī'nān. Chuntza' nachihuīna'nāuj cā'lacan.

¹⁵ Tzej calatapa. Ixlīpō'ktuca'n mi'amigos tamacā'ni'yān saludos. Nacātā'chihuīna'na' ixlīpō'ktuca'n amīgo xalanī'n a'ntza'.

San Judas

Judas cāmācā'ni'lh saludos ti ixta'a'ka't'

¹ Quit Judas, ixtā'tin Jacobo. Quit ic'tā'scuja Jesucristo. Quit iccā'tzo'knuni'mā'n huā'mā' carta hui'xina'n ti Dios cāta'sani'nī'ta'n. Dios quinTāta'ca'n cāpāxquī'yān hui'xina'n. Jesucristo cāmaktaka'lh mā'n hui'xina'n. ² Ē ū'tza' tī cacāmaxquī'n tū tze latamat, chuntza' chī ixtapāxquī'n ē ixtalakalhu'mān.

Makapitzīn ixtamāsu'yu tū jā ixlicāna'

2 Pedro 2:1-17

³ Tā'timīn, xa'iccā'tzo'knuni'cu'tunān hui'xina'n ixpālacata chī Dios cāmākapūtāxtūn hui'xina'n ē nā quina'n Dios quincāmākapūtāxtūn. Chuhua'j kempātin ixlacasquī'nca na'iccāhuanīyān. Ū'tza' iccālī'tzo'knuni'mā'n chuhua'j. Iccāhuanīyān jā ti'a'ka't'yā'tit tū tamāsu'yu xlaca'n tī talakpalīcu'tun tamāsu'yun tū a'ka'tī'nī'tauj. Huā'mā' tamāsu'yun ū'tza' tū cāmāmaxquī'lh ixtachi'xcuhui't Dios ē xmān maktin. Jā maktin catitalakpalīh huā'mā' tamāsu'yun. ⁴ Ā'makapitzīn tī jā tze ya chi'xcuhui'n tatalacxtuclī hua'chī lactzeyā chi'xcuhui'n na ixlacpu'na'i'tā'tca'n tī ta'a'ka't'. Xlaca'n tahuan Dios lakalhu'manīnī'n, ē chuntza' chā'tin tze natlahua tū xla' tlahuacu'tun masquī jā tze. Huā'mā' jā ixlicāna'. Ē jā ixlicāna' tū tamāsu'yu ixpālacata Māpa'ksīnī' Jesucristo. Makās tatzō'kni' na ixtachiūin Dios nacāmākapātīnīncan tachi'xcuhui't tī chuntza' tala.

⁵ Masquī hui'xina'n ca'tziyā'tittza', na'iccāmāpāstaquīyān tū Dios tlahualh makāstza'. Dios cāmāxtulh israelitas jā huanican Egipto. Ā'līstān ā'makapitzīn jā'tza' ta'a'ka't'lh palh ixlicāna' tū Dios huanli. Ū'tza' Dios cālīmāknīlh. ⁶ Nā talacapāstactit āngeles. Ā'makapitzīn xlaca'n jā ixtamākentāxtūcu'tun tū cāmāmaxquī'lh Dios, ē tataxtulh nac a'kapūn jā ixtahui'lāna'ncha'. Ū'tza' Dios cālīchī'nī't jā cā'pucsua' hasta a'cxni' ā'xmān quīlhtamacuj a'cxni' nacāmākapātīnīn Dios. ⁷ Nā talacapāstactit tū cā'a'nani'lh Sodoma ē Gomorra ē ā'makapitzīn cā'lacchicini' tū ixtahui'lāna'lh lacatzuna'j. Tī xalanī'n a'ntza' nā ixtalahua tū jā tze. Ixtaka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n. Ixtalātā'tahui'la chī chi'xcuhui'n. Ū'tza' talīnīlh nac macscut tū cāmālaksputūlh tzamā' cā'lacchicini'. Ū'tza' līca'tzīcan natapātīnī'n pō'ktu quīlhtamacuj nac cā'macscutnū' xlaca'n tī talakapasa ixtej Dios ē tataxtutāyanī't.

⁸ Nā chuntza' tzamā' chi'xcuhui'n tī cātāmāsu'yuni'cu'tunān tū jā ixlicāna'. Xlaca'n talakahuāna'n. Tahuan palh Dios cālītā'chihuīna'n talakahuān. Ū'tza' talīpuhan tze natatlahua tū jā tze. Talakmaka' nā ixlīmāpa'ksīn Dios. Cachīhuālīh talīchihuīna'n āngeles. ⁹ Nūn Mīguel, tī xapuxcu' āngeles, nūn xla' jā chuntza' tlahualh. A'cxni' xla' tā'lal skāhuī'nī' ē talīlīhuaniīh ixmacni' Moisés, Mīguel jā lī'a'ksanīnī'lh skāhuī'nī' tū jā tze tachiūin. Xmān huanīlh: "Dios camākapātīnīnī'." ¹⁰ Tzamā' chi'xcuhui'n tī cātāmāsu'yuni'cu'tunān, xlaca'n cachīhuālīh talīchihuīna'n tū jā taca'tzī. Xlaca'n hua'chī animales, ixpālacata jā talacapāstaca Dios. Tatlahuakō' ixlīpō'ktu tū jā tze tū xlaca'n talacasquī'n. Ū'tza' nacālīmākapātīnīn Dios.

¹¹ Xlaca'n natapātīnī'n ixpālacata tatlahua chī Caīn tī jā kexmatnī'cu'tunli Dios. Tatlahua tū jā tze ixpālacata tatlajacu'tun tumīn. Chuntza' tlahualh Balaam. Nā xlaca'n taxumpīnī'nli chī Coré. Xla' maknīca. Nā xlaca'n nacāmākapātīnīncan. ¹² Līmāxana' chī cātātā'huā'yanān hui'xina'n jā takēstoknī'ta'ntit hui'xina'n. Xlaca'n tzej tahuā'yancu'tun. Jā talacapāstaca ā'makapitzīn. Xlaca'n jā tū ixtalpalhca'n. Xlaca'n hua'chī poklhnū' tū lē'n ū'nī', ē jā lē'n xcān. Xlaca'n hua'chī quī'hui' tū jā māstā' ixtahua'ca't a'cxni' nala ixlūlhtamacuj ē jā la. Scāca ē ū'tza' lītampu'lhucan. ¹³ Xlaca'n hua'chī a'cxni' staca xcān ē lē'n palhxtum. Līmāxana' tū xlaca'n tatlahua. Xlaca'n hua'chī sta'cu tū jā'tza' a'mā'lh na ixtej. Dios nacāmākapātīnīn pō'ktu quīlhtamacuj jā cā'pucsua'.

¹⁴ Lakmajtza' Enoc cālīchihuīna'nli chi'xcuhui'n tī jā tze. Enoc ixlīkelhatojon ixuanī't ī'xū'nātā'natna' Adān. Enoc huanli: "Māpa'ksīnī' Jesūs namin ē nacātā'mīn a'klhūhua' mīl āngeles. ¹⁵ Namin nacāputzāna'ni' ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhui't. Nacāmāsu'yuni' ixlīpō'ktuca'n tī jā tze ixpālacata ixlīpō'ktu tū tatlahuanī't tū jā tze ē nā chī cachīhuālīh talīchihuīna'nī't Dios." ¹⁶ Tzamā' chi'xcuhui'n jā ixcāminī'nī' ē talē'ksa'n ā'makapitzīn. Jā līpāxuhua tahuī'lāna'lh. Chuntza' tahuī'lāna'lh chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze. Ka'tla' tamakca'tzī a'cxni' tachiūina'n. Līlakatit tatā'chihuīna'n ā'makapitzīn xmān ixpālacata cacāmāktāyaca ixtapuhuan.

Cāmāxquī'ca talacapāstacni' tī ixta'a'ka't'

¹⁷ Hui'xina'n tā'timīn, calacapāstactit tū tahuanli xapūla ixapōstoles quīMāpa'ksīnī'ca'n Jesucristo. ¹⁸ Xlaca'n tahuanli: "A'cxni' nasputa cā'quīlhtamacuj, natamīn chi'xcuhui'n tī jā tū catitalīlaktzī'lh tū ixta' Dios. Natatahui'la chuntza' chī ixtalacapāstacni'ca'n tū jā tze." ¹⁹ Ū'tunu'n tzamā' chi'xcuhui'n tī tamāpāpitzī tī ta'a'ka't'. Talatlā'luan chuntza' chī xmān ixtalacapāstacni'ca'n. Jā taka'lhī Espīritu Santo.

²⁰ Hui'xina'n tā'timīn, ā'chulā' tzej ca'a'ka'ī'tit Jesucristo chuntza' chī Dios quincāmāsu'yuni'nī'ta'n. Calī'orarlī'tit ixlīmāpa'ksīn Espíritu Santo. ²¹ Catahui'la'tit chī Dios lacasqui'n, ē chuntza' namakca'tziyā'tit chī Dios cāpāxquī'yān. Caka'lhī'tit hasta Jesucristo nacālē'nān nac a'kapūn jā natahui'la'yā'tit pō'ktu quilhtamacuj. Xla' natlahua huā'mā' ixpālacata cālakalhu'manān.

²² Cacālakalhu'ma'ntit xla'cān tī tapuhuamā'nal palhāsā' jā ixlicāna' tū a'ka'ī'yāuj. ²³ Hui'xina'n cacāmakapūtaxtūtīt ā'makapitzīn nac macscut. Cacālakalhu'ma'ntit ā'makapitzīn tī tatlahua tū jā tze. Jā natlahua'yā'tit tū jā tze chī xla'cān. Ē chuntza' jā caticāpasan chī ixtalanānca'n.

Māka'tlī'ca Dios

²⁴ Calakachi'xcuhui'ca Dios. Xla' tzē nacāmaktāyayān hui'xina'n. Chuntza' jā catitlahua'tit tū jā tze. Xla' nacālē'nān jā xla' hui'lacha' nac a'kapūn. A'ntza' lipāxuhua natahui'la'yā'tit ixpālacata jā tū cati'a'nal tū nacātalīmālacsu'yuyān hui'xina'n. ²⁵ QuinDiosca'n xmān chā'tin Dios. Xla' ca'tzikō'. Xla' quincāmakapūtaxtūyān ixpālacata quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo. Camāka'tlī'ca ē calakachi'xcuhui'ca. Xla' cāmāpa'ksikō' ixlipō'ktu. Ka'lhikō'cus limāpa'ksīn chuhua'j ē naka'lhikō' ixlipō'ktu limāpa'ksīn pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

Apocalipsis

Jesucristo māsu'yulh tū tatzo'kni' huā'mā' nac libro

¹ Tatzo'kni' huā'mā' nac libro tū māsu'yulh Jesucristo. Dios huanli tzamā', ixpālacata ixlacasqui'n Jesucristo ixcāmāsu'yuni'lh ixtachi'xcuhui't Dios tū palaj na'a'kspula. Nā quit, Juan, nā ictapa'ksini' Dios. Jesucristo quilakmacamilh ixángel naquimāca'tzini tzamā' tū na'a'kspula. ² Quit icmāsu'yukō' ixlipō'ktu tū iclaktzi'nī't. Á'tzā' na'ictzo'ka tū Dios quimāca'tzini'lh. Ū'tza' tū Jesucristo māsu'yulh.

³ Līpāxuhua tī natalikelhtahua'ka' tzamā' tachihuīn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. Līpāxuhua tī takexmata ē takexmatni' huā'mā' tachihuīn tū līmāsu'yukō'ca tū na'a'kspula. Jātza' a'klhūhua' quilhtamacuj a'cxni' na'a'kspula huā'mā'.

Juan cātzo'knuni'lh xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni'

⁴ Quit, Juan, iccātzo'knuni'yān hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios xalanī'n nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Dios cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n ē tzej calatapā'tit. Dios, ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixuī'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Nā cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Espiritu Santo. Ū'tza' tī tasu'yu hua'chi a'ktojon pūmaksko na ixlacatīn laclhtahui'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios. ⁵ Cacāsicua'lanātlahuan hui'xina'n Jesucristo, tī māsu'yu tū ixlīcāna'. Ū'tza' tī xapūla lacastālancuana'nli. Xla' cāmāpa'ksī xanapuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' quincāpāxqui'yān ē xla' ni'lh naquincāxapani'yān ixlipō'ktu quincuentaca'n. ⁶ Xla' quincālacsacui'līni'ta'n natā'māpa'ksīni'nāuj. Quincāmaxqui'ni'ta'n a'ktin quintascujūta'n ē chuntza' nalaktaquilhpūtayūj Dios tū ixTāta'. Calakachi'xcuhui'ca Jesucristo. Xla' camāpa'ksīni'lh pō'ktu quilhtamacuj. Amén.

⁷ Nalaktzi'nanc chī xla' nayujāchi nac a'kapūn ē namin nac poklhnu'. Ixlipō'ktuca'n natalaktzi'n. Nā natalaktzi'n pō'ktu tī taxtokohua'ca'lh nac cruz. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalīpuhuan ixpālacata. Chuntza' na'a'kspula. Amén.

⁸ Chihuīna'nli Māpa'ksini' Dios tī ka'lhkō' ixlipō'ktu litli'hui'qui, ē ū'tza' tī hui'lh ē pō'ktu quilhtamacuj ixuī'lh ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la. Xla' huanli: “Quit hua'chi letra A tū litzucu alfabeto ē hua'chi letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalitzucuni' ē ixlī'a'ksputni'.”

Juan lakachuyalh

⁹ Quit, Juan, mintā'tinca'n hui'xina'n. Quina'n tapa'ksini'yāuj Jesucristo. Quit iccātā'pātini'mā'n ē iccātā'tāyani'yān hui'xina'n ixpālacata Jesucristo. Quit quimacaminca na'ictachoko chī tachi'n nac Patmos tū pitzuna'j tīya't na ixpu'nan mar. Quinchi'pacani' ixpālacata xa'icmāsu'yumā'lh ixtachihuīn Dios ē tū ixlīcāna' ixpālacata Jesucristo. ¹⁰ A'ktin quilhtamacuj tū pūjāxcan ixpālacata Jesucristo, icmakca'tzilh ixlitli'hui'qui Espiritu Santo. Ickexmatli a'ktin palha' tachihuīn na quinchakēn. Ū'tza' hua'chi a'ktin liskoli' tū palha' macasā'nān ¹¹ ē quihuani'lh:

—Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto, ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni'. Catzo'kti tū nalaktzi'na' ē nacāmacapini'ya' ca'psnap ixtachi'xcuhui't Dios nac a'ktojon cā'lacchicni' nac Asia. Cacāmacapi nac Efeso ē nac Esmirna ē nac Pérgamo ē nac Tiatira ē nac Sardis ē nac Filadelfia ē nac Laodicea —quihuania.

¹² Ictalakspi'tli na'iclaktzi'n tīchu quinta'chihuīna'nli. Iccālaktzi'lh tayāna'lh a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. ¹³ Na ixlacpu'na'itāt pūmaksko, ixyālh chā'tin tī ixtasu'yu hua'chi chī'xcu'. Ixlu'xu' pūlhma'n ixuani't ē ixchā'n na ixtujan. Ixka'lhī kentin ixlīchi'cān tū xa'oro na ixcu'yan. ¹⁴ Ixya'j stala'nka' ixuani't chī ixchi'xit purecu' ē chī miqui. Ixlakastapun ixtasu'yu chī xalamana't maccsut. ¹⁵ Ixtujan i'xkaka chī līcā'n tū ixcātlahuacani't nac pūlhcuyn. A'cxni' ixchihuīna'n, ixmacasā'nān hua'chi lhūhua' xcān. ¹⁶ Na ixmacapekcāna'j ixcālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Na ixquilhni' taxtulh kentin espada sta'ya'nca' kēstītu'. Nā ixlacan i'xkaka chī chī'chini' a'cxni' chī hua'chi tastu'nūt.

¹⁷ A'cxni' iclaktzi'lh quit ica'kā'lh na ixtujan chī chā'tin nīn. Xla' quillīxa'malh ixmacapekcāna'j ē quihuani'lh:

—Jā cajicua'nti. Quit xapūla ē ā'xmān. ¹⁸ Quit xalakahuan. Quit xa'icnīni't ē chuhua'j icstālancuana'nli ē na'ictahui'la pō'ktu quilhtamacuj. Quit icka'lhī līmāpa'ksīn līnīn ē cā'līnīn. ¹⁹ Catzo'kti tū hui'x laktzi'ni'ta' ē tū a'kspulamā'lh ē tū na'a'kspula. ²⁰ Tatzē'knī't tū huanicu'tun a'ktojon sta'cu tū hui'x la'ktzi' na quimacapekcāna'j. Nā tatzē'knī't tū huanicu'tun a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Tū huanicu'tun, ū'tza' huā'mā': a'ktojon sta'cu, ū'tunu'n xanapuxcu'nu' a'ktojon templo. A'ktojon pūmaksko ū'tza' quintachi'xcuhui't nac a'ktojon cā'lacchicni'.

2

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīl xalanī'n nac Efeso

¹ Nā quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Efeso tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu na ixmacapekcāna'j, ē latlā'huan na ixlacpu'na'i'tāca'n a'ktojon pūmaksko tū xa'oro. Xla' huan: ² Quit icca'tzī ixlīpō'ktu tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Quit icca'tzī scujnī'ta'ntit ē tāyani'nī'ta'ntit ē jā jichhua'nī'ta'ntit. Quit icca'tzī hui'xina'n jā cālīpāiyā'tit tī jā lactze chī'xcuhuī'n. Cuenta tlahua'yā'tit tī tahuan xlaca'n apóstoles masqui jā apóstoles. Chuntza' hui'xina'n cālīlakapasnī'ta'ntit tī xmān ta'a'kskāhuī'nin. ³ Hui'xina'n tāyani'nī'ta'ntit ē pātīni'nī'ta'ntit quimpālacata ē jā jichhua'nī'ta'ntit. ⁴ Masqui tlahuakō'yā'tit ixlīpō'ktu huā'mā', a'nan tū jā iclakati chī tlahua'yā'tit hui'xina'n. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n jātza' quilāpāxquī'yāuj chī xapūla. ⁵ Calacapāstacna'tit chī tzej ixquilāpāxquī'yāuj hui'xina'n xapūla. Chuhua'j jātza' quilāpāxquī'yāuj chuntza'. Chuhua'j calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n ē catlahua'tit chī ixtlahua'yā'tit xapūla. Palh jā nalakpalī'yā'tit mintalacapāstacni'ca'n, quit na'iccalakminān hui'xina'n ē na'icmāpānū pūmaksko na mimpūnanca'n. ⁶ Chuntza' chī hui'xina'n quīch laktzī'nā'tit tū tatlaha a'makapitzīn tī cāhuanican nicolaítas chuntza' chī quit quīch iclaktzī'n. ⁷ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttīt tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmāxteka natahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū mās'tā' xasāsti' latamat. Ū'tza' tū yālh jā māpa'ksīni'n Dios.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīl xalanī'n nac Esmirna

⁸ Nā Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Esmirna tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xapūla ē ā'xmān, tī nīlh ē lacastālanacuana'nli. Xla' huan: ⁹ Quit icca'tzī chī lipātīni'mpā'nā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n laccxamanī'nī'n. Masqui jā lacricu-jnu' hui'xina'n, ka'lhī'yā'tit tū ixtapalh. Quit icca'tzī cātāl'a'ksa'nān hui'xina'n tī tahuan xlaca'n israelítas ē xmān ta'a'kskāhuī'nin. Xlaca'n tatapa'ksīni' skāhuī'ni'. ¹⁰ Jā cajicua'ni'tit hui'xina'n tū nacā'a'kspulayān. Skāhuī'ni' nacāmāchī'nīni'nān hui'xina'n, ixpālacata xla' lacasquī'n hui'xina'n nataxtutayayā'tit na ixtēj Dios. Hui'xina'n napātīni'nā'tit a'kcāuj quīlhtamacuj. Naquīlā'a'ka'tī'ni'yāuj xmān quit hasta a'cxni' nanī'yā'tit. É quit na'iccāmāxquī'yān xasāsti' latamat. ¹¹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttīt tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Tī tatlajana'n, xlaca'n jā catitapātīni'lh nac pūpātīn.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīl xalanī'n nac Pérgamo

¹² Nā Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Pérgamo tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī ka'lhī espada sta'ya'nca' kēstītu'. Xla' huan: ¹³ Quit icca'tzī ixlīpō'ktu tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Icca'tzī hui'lā'na'ntit jā māpa'ksīni'n skāhuī'ni'. Masqui hui'lā'na'nchīpītit a'ntza', quīlāxematnī'yāuj. Na mīncā'lacchīcni'ca'n a'ntza' hui'lh skāhuī'ni'. A'ntza' maknīca Antipas tī tzej ixmāsu'yu quimpālacata. Hui'xina'n jā makxtēknī'ta'ntit chī a'ka'tī'nī'ta'ntit. ¹⁴ Masqui chuntza' tlahua'yā'tit tū tze, a'nampala tū tlahua'yā'tit hui'xina'n ē quit jā quīmīni'ni'. Makapitzīn hui'xina'n a'ka'tī'yā'tit tū ixmāsu'yu Balaam. Xla' huanilh Balac cacāmātlahuīlh israelítas tū jā tze. Balac cāhuanih tze natahua' catūhuālh tū cāmāxquī'canī'ttza' ídolos. Nā cāhuanih tze nataka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n. ¹⁵ Nā makapitzīn chī hui'xina'n jā makxtēkcū'tunā'tit tū tamāsu'yu nicolaítas tū quit iclakmaka'n. ¹⁶ Calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. Palh jā nalakpalī'yā'tit, quit na'iccalakmimpalayān ē na'iccātā'lātlaha xlaca'n tī ta'a'ka'tī' chī nicolaítas. Na'iccātā'lālītucsa tū nataxtu na quīnquīlhni' tū hua'chī espada. ¹⁷ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttīt tū Espiritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhuī't Dios. Tī tatlajana'n, quit na'iccāmāxquī' macstī'na'j ixlīhua'tca'n manā tū jā lakapascan. Nā na'iccāmāxquī' chā'tunu' xlaca'n xastala'nka' chihuix jā tatzo'kni' a'ktīn xasāsti' tacuhuī'ni'. Nūn chā'tin ca'tzī tzamā' tacuhuī'ni', xmān ū'tunu'n tī natamaktīni'n huā'mā' chihuix.”

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīl xalanī'n nac Tiatira

¹⁸ Espiritu Santo quihuanilh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Tiatira tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān i'Ska'ta' Dios tī ka'lhī ixlakastapūn chī xalamana' macscut ē ixtujan taxkaka hua'chī līcā'n tū xaslāmama. Xla' huan: ¹⁹ Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī chī lāpāxquī'yā'tit ē chī quīlālakachi'xcuhuī'yāuj ē chī quīlātā'scujāuj ē chī tāya'ni'yā'tit. Quit icca'tzī chuhua'j hui'xina'n tlahua'yā'tit ā'chulā' xatze ē jā chī xapūla. ²⁰ Masqui chuntza' tlahua'yā'tit a'nampala catūhuālh tū tlahua'palayā'tit hui'xina'n tū jā quīmīni'ni'. Ū'tza' huā'mā': Hui'xina'n tamāxteka'tit cāmāsu'yuni'yān puscāt tī huanican Jezabel. Huā'mā' puscāt cāhuaniyān xla' māsu'yu ixtachihuīn Dios. Jā ixlīcāna' tū māsu'yu.

Chuntza' cālī'a'kskähui'mā'n tū cāmāsu'yuni'yān. Ū'tza' lītlahua'yā'tit tū jā tze hui'xina'n tī quīlātapa'ksīni'yājū quit. Ē ka'lhī'yā'tit mīntā'lāpāxquī'nca'n ē hua'yā'tit tū cāmāxquī'canī't ídolos. ²¹ Quit xa'icka'lhīmā'lh palh tzamā' puscāt nalakpalī ixtalacapāstacni'. Xla' jā makxtekcū'tun tū jā tze. ²² Ū'tza' quit na'iclimaxquī' a'ktin ta'jatāt tzamā' puscāt. Xla' natamā' na ixtamā' ē napātīni'n. Ixtā'lāpāxquī'nī'n nā xlacla'n natapātīni'n. Chuntza' na'ictlahua palh xlacla'n jā tamakxteka tatlahua tū jā tze. ²³ Nā na'iccāmākni' ixlacstīn tzamā' puscāt. Chuntza' nataca'tzīkō' ixlīpō'ktuca'n tī quintatapa'ksīni' quit iclakapaskō' ixtalacapāstacni'ca'n chī'xcuhui'n. Quit na'iccāmāxquī'yān mīntatlajca'n chā'tunu' hui'xina'n chuntza' chī' tlahuani'ta'ntit. ²⁴ Chuhua'j macstī'na'j na'iccāhuaniyān ā'makapitzīn hui'xina'n xalanī'n nac Tiatira. Na'iccāhuaniyān macstī'na'j hui'xina'n tī jā stālani'nī'ta'ntit tū māsu'yu puscāt Jezabel ē jā maksca'tnī'ta'ntit tū ixtalacasquī'nīn skāhuī'ni'. Quit jā iccāhuaniyān hui'xina'n palh catlahua'pala'tit ā'chulā' tū xatze. ²⁵ Xmān iccāhuaniyān hui'xina'n jā maktin camakxtektit tū ixlīcāna' hasta a'cxni' na'icmimpala quit. ²⁶ Tī tatlajana'n ē quintakexmatni' hasta a'cxni' nasputa ixtamatca'n, quit na'iccāmāxquī' līmāpa'ksīn. Xlacla'n natamāpa'ksī ixlīpō'ktu cā'lacchicni'. ²⁷ Na'iccāmāxquī' līmāpa'ksīn tū quimāxquī'nī't quinTāta'. Xlacla'n palha' natamāpa'ksī cā'lacchicni'. Natamālakspūtū tī jā takexmatcū'tun, chuntza' chī' chā'tin a'cxni' pa'klha pātīn tla'ma'nc hasta lacpītzun taxtu. ²⁸ Nā xlacla'n na'iccāmāxquī' tū hua'chī a'ktin māntucūnī' sta'cu. ²⁹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'tīt tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

3

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Sardis

¹ Espīritu Santo quihuanīlh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Sardis tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī macā'n Espīritu Santo nac a'ktojon cā'lacchicni' ē tī cālē'mā'lh a'ktojon sta'cu. Xla' huan: Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Masqui huancan hui'xina'n lakahua'nā'tit, quit iccālāktzī'nān chī xanī'nī'n. ² Skalalh catahuī'la'tit. ā'chulā' cakexpa'tnī'tit Dios. Palh jā nakexpa'tnī'yā'tit ā'chulā', hui'xina'n palhāsā' xamaktin napātza'nskāyā'tit Dios. Jā mākentaxtūnī'ta'ntit ixlīmāpa'ksīn Dios. ³ Calacapāstactit tū cātāmāsu'yuni'n ē tū kexpa'tnī'ta'ntit. Cakexpa'tīt ē calakpalī'tit mīntalacapāstacni'ca'n. Palh jā skalalh natahuī'layā'tit, quit na'icmīn xamaktin hua'chī chā'tin ka'lhāna'. Jā ca'tzīcan a'cxni' namin. Ē jā catīca'tzīt a'cxni' na'icchīn quit. ⁴ Xmān makapitzīn hui'xina'n tī jā makahuasni'ta'ntit. Xlacla'n naquīntatā'latā'kchoko. Natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Chuntza' ixlacasquī'nca ixpālacata xlacla'n tatlahua tū xatze na ixlacatīn Dios. ⁵ Tī tatlajana'n, xlacla'n natalhakā' xastala'nka' lu'xu'. Quit jā ictīcāxapanī'lh ixtacuhui'nī'ca'n nac libro jā cātzo'kcānī't ixtacuhui'nī'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixtamatca'n. Na'iclichuīna'n na ixlacatīn quinTāta' ē na ixlacatīnca'n ixāngeles chī xlacla'n quintatapa'ksīni' quit. ⁶ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'tīt tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Filadelfia

⁷ Espīritu Santo quihuanīlh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Filadelfia tī tatapa'ksīni' Dios: "Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī xmān ixlīcāna' tū huan ē ū'tza' Dios. Xla' ū'tza' ka'lhī llave tū ixka'lhī rey David. Tū xla' mālaquī', jāla tī namālacchō. Tū xla' mālacchō, nā jāla tī namālaquī'. Xla' huan: ⁸ Quit icca'tzī tū tlahua'yā'tit hui'xina'n. Quit icca'tzī hui'xina'n ka'lhī'yā'titcus macstī'na'j tahuīxcān. Hui'xina'n stālani'nī'ta'ntit tū iccāmāsu'yuni'n ē quīlākexmatni'nī'ta'uj. Quit icmālaquī'nī't a'ktin mākelhcha na mīlacatīnca'n ē jā tī tzē namālacchō. ⁹ Ū'tza' huā'mā' tū na'ictlahua: Quit na'iccāmātzokostī, na mīlacatīnca'n, xlacla'n tī tatā'scuja skāhuī'ni'. Xlacla'n tahanan israelitas masquī jā israelitas. Xmān ta'a'kskähui'nīn. Xlacla'n nataca'tzī quit iccāpāxquī'yān hui'xina'n. ¹⁰ Quit iccāmāpa'ksīn hui'xina'n natāyani'yā'tit macstī'na'j. Hui'xina'n lakachi'xcuhui'yā'tit huā'mā' līmāpa'ksīn, ē tāyani'nī'ta'ntit, ē quit na'iccāmāktāyāyān a'cxni' namin tū natapūpātīni' ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quīlhtamacuj. A'cxni' na'a'kspula huā'mā', naca'tzīcan tī ixlīcāna' ta'a'ka'tī. ¹¹ Quit palaj na'icmīmpala. Jā camakxtektit tū maktīni'nī'ta'ntit. Chuntza' jā tī catīcāmāmakchuyīn namaktīni'nā'tit mīntatlajca'n. ¹² Xlacla'n tī tatlajana'n, quit na'iccātlahua hua'chī xatantūnī'n ixtemplo quinDios. Jā maktin catitaxtulh nac templo. Nac tzamā' tantūnī'n na'iccātzo'kui'lī ixtacuhui'nī' quinDios ē ixtacuhui'nī' ixcā'lacchicni' quinDios. Ū'tza' tū huancan Jerusalēn xasāsti' tū nayujāchī nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Ē xasāsti' quīntacuhui'nī' nā na'iccātzo'kui'lī nac tzamā' tantūnī'n. ¹³ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'tīt tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios."

Tū Jesucristo cāmāca'tzīnīlh xalanī'n nac Laodicea

¹⁴ Espīritu Santo quihuanīlh:

—Chuntza' catzo'knu'ni' xapuxcu' xalanī'n nac Laodicea tī tatapa'ksīni' Dios: “Ū'tza' huā'mā' tū cāhuaniyān tī pō'ktu quilhtamacuj chihuīna'n tū ixlicāna'. Xla' pō'ktu quilhtamacuj māsu'yu tū ixlicāna'. Ū'tza' tī mālacatzuculh ixlīpō'ktu tū Dios ixlacasqui'n na'a'nan. Xla' huan: ¹⁵ Quit icca'tzī tū tlahuani'ta'ntit hui'xina'n. Hui'xina'n jā quilāhexmatni'cu'tunāj ē jā maxkteku'tunkō'yā'tit quintachihuīn. Quit iclacasqui'n nalihui'liyā'tit naquilāhexmatni'yāuj o xamaktin namaktekkō'yā'tit quintachihuīn. ¹⁶ Hui'xina'n jā lihui'lī'nī'ta'ntit tū natlahua'yā'tit, ē ū'tza' iccālīmakxteku'tunān. ¹⁷ Hui'xina'n hua'nā'tit: Quina'n lacricujnu'. Pō'ktu tzej quincāta'a'nī'nani'yān ē jā tū quincāspu'tni'yān. Chuntza' hua'nā'tit. Hui'xina'n jā ca'tziyā'tit. Hui'xina'n hui'lā'na'ntit xatalakmaka'ni' ē cā'līlakalhu'manat hui'xina'n. Quit iccālaktzī'nān hui'xina'n chī xcamanī'nī'n ē maclhpi'mpi'li'nī'n ē lakatzī'nī'n. ¹⁸ Quit iccāhuaniyān: Caquilāmaktamāhuāj oro tū xacāxlanī'tza'. Chuntza' nalitaxtu'yā'tit lacricujnu'. Nā caquilāmaktamāhuāj milu'xu'ca'n xastala'nka' tū nalhaka'yā'tit ixpālacata jā na'iccālaktzī'nān palh maclhpi'mpi'li'nī'n hui'xina'n ē chuntza' jā catimāxana'ntit. Caquilāmaktamāhuāj licu'chu' ē nacātalīlacatlahuayān ē chuntza' tzej nalacahuāna'nā'tit. ¹⁹ Ixlpō'ktuca'n tī iccāpāxqui', quit iccālacaquilhīn ē iccāmakapātīnī'n a'cxni' xla'ca'n tatlahua tū jā tze. Nā lacxim nacā'akspulayān palh natlahua'yā'tit tū jā tze. Tzej calacapāstactit ē calakpalī'tit mintalacapāstacni'ca'n. ²⁰ Quit icyālh nac mākelhcha ē ictoklmā'lh. Palh chā'tin naxemata quintachihuīn ē namālaqui', quit na'ictanū na ixchic. Quina'n na'ictā'huā'yānāuj. ²¹ Tī tatlajana'n, quit na'iccāmakxteka xla'ca'n naquintatā'māpa'ksīni'n chuntza' chī quit ictlajana'lh ē chuhua'j ictā'māpa'ksīni'n quinTāta'. ²² Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū Espīritu Santo cāhuani ixtachi'xcuhui't Dios.”

4

Chī lakachi'xcuhui'can Dios nac a'kapūn

¹ Ā'līstān quit, Juan, iclaktzī'mpālh a'ktin talakahuān. Quit iclaktzī'lh a'ktin mākelhcha laqui'yālh nac a'kapūn. Ickexmatpālh tachihuīn chuntza' chī ickexmatī xapūla ē tū hua'chī a'ktin līskoli'. Huā'mā' tachihuīn quihuanīlh:

—Catahua'ca' huā'tzā'. Quit na'icmāsu'yuni'yān tū na'a'kspula ā'līstān.

² Palaj tunca Espīritu Santo quilē'lh nac a'kapūn. Nac a'kapūn ixiyālh a'ktin laclhtahuī'lh tū ixpūmāpa'ksīn Dios ē a'ntza' ixui'lh chā'tin. ³ Tī ixui'lh nac pūtahuī'lh, ixlacanī'xkaka chī a'ktin chihuix tū tzhuanī't ē tū xkaka chī jaspe ē chī cornalina. Na ixmacni' pūtahuī'lh ixiyālh a'ktin macxculi'ncā't chī a'ktin chihuix xasca'yā'hua' tū huanican esmeralda ē tū xatapalaxla'. ⁴ Na ixmacni' pūtahuī'lh ixtayāna'mpālh pu'xamatā'ti' laclhtahuī'lh. A'ntza' ixtahuī'lāna'lh pu'xamatā'ti' lakōlu'n. Stala'nka' ixtalhakā'na'ca'n. Ixtacucui'lāna'lh ixcoronaca'n tū xa'oro. ⁵ Ē taxtulh nac pūtahuī'lh maklī'pit ē jilīni' ē tachihuīn. Na ixlacazuna'j kentojon ka'tla' macscut ixtalamayāna'lh. Ixtayāna'lh na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh. Xla' ū'tza' tū huanicu'tun Espīritu Santo. ⁶ Na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ixmā'lh hua'chī a'ktin mar tū hua'chī vidrio.

Na ixlacatzuna'j pūtahuī'lh ixtayāna'lh kelhatā'ti' na ixa'katzā'stūtā'ti'. Xla'ca'n ixtaka'lhī lhūhua' ixlakastapunca'n ē chuntza' tze ixtalaktzī'n tū ixui'lh na ixlacatīnca'n ē tū ixui'lh na ixchakēnca'n. ⁷ Chā'tin ixtasu'yu chī león. Ixlichā'tu' xla' ixtasu'yu chī lakatin huācax. Ixlikelhatu'tun huampala, xla' ixka'lhī ixlacan chī ixla' chī'xcu'. Ixlikelhatā'ti' xla' ixtasu'yu chī lakatin pīchāhua' ixkosnū'ntlā'huān. ⁸ Chā'tunu' chī kelhatā'ti' ixtaka'lhī kenachāxanā'n ixlikosnu'ca'n. Ixlikosnu'ca'n pō'ktu lakastapun ixtaka'lhī na ixchakēn ē na ixlacapūn. Xla'ca'n ixtapixtli' cā'cuhui'nī' ē tzi'sa. Jā maktin ixtamakxteka palh jā natahuan:

Calakachi'xcuhui'ca Māpa'ksīni' Dios tī ka'lhikō' litli'hui'qui ē ū'tza' tī hui'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'lh, ē pō'ktu quilhtamacuj natahuī'la.

⁹ Chuntza' kelhatā'ti' ixtamakapāxui' Dios ē ixtalakachi'xcuhui' ē ixtamaxqui' tapācatca'tzīn Dios tī ixui'lh nac pūtahuī'lh ē tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. ¹⁰ A'cxni' kelhatā'ti' ixtahuan chuntza', kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n ixtalaktatzokosta Dios a'ntza' jā ixui'lh na ixpūtahuī'lh. Chuntza' ixtamakapāxui' Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. Ixtahuī'li ixcoronaca'n na ixlacatīn Dios ē ixtahuan:

¹¹ QuinDiosca'n, hui'x Māpa'ksīni' ē ixlacasqui'nca namakapāxui'ca'na' ē nalakachi'xcuhui'ca'na'.

Nā ixlacasqui'nca naka'lhī'ya' lhūhua' litli'hui'qui ixpālacata hui'x cāmālacatzucunī'ta' ixlīpō'ktu.

Mintalacapāstacni' lakō'ni't ixlīpō'ktu tū a'nan.

5

Ca'psnap ē Cordero

¹ Quit iclaktzī'lh a'ktin ca'psnap tū ixtapāsmilīnī't. Ixchī'pahuī'lh na ixmacapekēcāna'j Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksīn. Ixtatzo'kni' na ixchakēn ē na ixpūlacni'. Ca'psnap ixpāsmilīcānī't

ē ixlilhcā'cani't a'ktojon sellos. ² Quit iclaktzi'lh chā'tin āngel tli'hui'qui. Palha' chihuīna'nli ē kelhasqu'nīni'lh:

—¿Tichu ka'lhī limāpa'ksīn nalacxti'ta sellos jā lhcā'cani't ē namālakapitzi xatapāsmili ca'psnap?

³ Jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī limāpa'ksīn napūxcuta ca'psnap ē nalaktzi'n na ixpūlacni'. Jā maclaca nūn chā'tin nac a'kapūn ē nūn nac cā'ti'ya'tna' ē nūn nac cā'linīn.

⁴ Quit xa'iclicalhuan ixpālacata jā maclaca nūn chā'tin tī ixka'lhī limāpa'ksīn napūxcuta tzamā' ca'psnap ē nalaktzi'n na ixpūlacni' tzamā' ca'psnap. ⁵ Chā'tin kōlu' quihuanihl:

—Jā cacalhua'nti. Tī ixtacuhuīni' Leōn xala' tribu ixla' Judā ē xla' ū'tza' T'xū'nātā'nat David, xla' tlajana'nī't. Xla' ka'lhī limāpa'ksīn nalacxti'ta a'ktojon sellos ē namālakapitzi ca'psnap.

⁶ Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin tī ixuanican Cordero tī ixyālh na ixlacpu'na'i'tātca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n tī ixtahui'lāna'lh. Cordero ixyālh masqui ixtasu'yu xla' ixmaknicani'ttza'. Cordero ixka'lhī kentojon ixa'kalokot ē a'ktojon ixlakastapun. A'ktojon lakastapun ū'tza' huanicu'tun Espiritu Santo tī Dios macaminī't na ixlipō'ktu nac cā'ti'ya'tna'.

⁷ Xatapāsmili ca'psnap ixchi'pahuī'lh na ixmacapekcāna'j Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksīn. Tī ixtacuhuīni' Cordero laka'lh ē maktīni'lh xatapāsmili ca'psnap.

⁸ A'cxni' maktīni'lh, kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktatzokostal Cordero. Chā'tunu' chī lakōlu'n ixtaka'lhī a'katunu' arpa. Ixtaka'lhī a'ktin copa tū xa'oro jā ixmojōcan siyentzu. Ū'tza' ixoracionca'n tī tatapa'ksīni' Dios.

⁹ Xlaca'n ixtapixtli' xasāsti' tapixtli'n:

Hui'x minī'ni' namaktīni'na' ca'psnap ē nalacxti'ta' sellos tū līlhcā'cani't ixpālacata hui'x limacamāstā'na'nca'.

Minka'lhni' ū'tza' lixoko' ixcuentaca'n xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj ē tī tachihuīna'n xtum tachihuīn ē xalanī'n ixlipō'ktu cā'lacchicni'.

Chuntza' xlaca'n tzē natatapa'ksīni' Dios.

¹⁰ Hui'x cālacsacui'linī'ta' natamāpa'ksīni'n ē natatā'scuja Dios. Xlaca'n natamāpa'ksīni'n nac cā'ti'ya'tna'.

¹¹ Quit iclaktzi'mpālhl ē ickekmatli ixtachihuīnca'n a'klhūhua' millón āngeles tī ixtalitamacsti'li'nī't pūtahui'lh ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē lakōlu'n.

¹² Xlaca'n palha' tahuani:

Minī'ni' namaxquī'can lītli'hui'qui Cordero tī maknica.

Minī'ni' namaxquī'can ixlipō'ktu.

Xla' ka'lhī ixlipō'ktu talacapāstacni' ē tahuixcān.

Minī'ni' xmān ū'tza' nalakachi'xcuhuī'can ē nalaktaquilhpūtaca'n ē namāka'tli'can.

¹³ Ē nā ickekmatli chī tachihuīna'nli ixlipō'ktu tū Dios cāmālacatzuculh nac a'kapūn ē nac cā'ti'ya'tna' ē nac cā'linīn ē nac mar. Tahuani:

Dios tī hui'lh na ixpūmāpa'ksīn ē nā Cordero cacālaktaquilhpūtaca'n ē cacālakachi'xcuhuī'ca ē cacāmakapāxūca.

Cataka'lhīlh lhūhua' lītli'hui'qui chī pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

¹⁴ Tahuani kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh nac a'katzā'stūtā'ti':

—jē chuntza' calahl!

Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n talaktaquilhpūtahl ē tamakapāxūilh Dios tī hui'lh pō'ktu quilhtamacuj ē chī tihua'na'.

6

A'ktojon sellos

¹ Ā'listān iclaktzi'lh a'cxni' xtī'tli Cordero chū'cus xa'a'ktojon sellos. Ickekmatli chī chihuīna'nli chā'tin chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ixtachihuīn ickekmatli chī jilini'. Quihuanihl:

—jCata't laktzi'na'!

² Quit iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhuī'lh ixka'lhī a'ktin ixa'ksmūt. Maxquī'ca a'ktin corona. Xla' ixtasu'yu chī chā'tin tī ixtlajana'nī't ē a'mpālhl tlajana'mpala.

³ Ā'listān Cordero xtī'tpālhl ixli'a'ktu' sello. Ickekmatli chī chihuīna'nli ixlichā'tu' chī kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Quihuanihl:

—jCata't laktzi'na'!

⁴ Taxtupālhl ā'lakatin cahuāyuj xatzu'tzo'ko. Tī ixkēhuī'lh maxquī'ca limāpa'ksīn natlahua lāta'lan nac cā'ti'ya'tna'. Maxquī'ca limāpa'ksīn natalāmakni' tachi'xcuhuī't. Maxquī'ca kentin ka'tla' espada.

⁵ Ā'listān Cordero xtī'tpālhl ixli'a'ktu'tun sello. Ickekmatli chī chihuīna'nli ixlikelhatu'tun. Quihuanihl:

—jCata't laktzi'na'!

Iclaktzi'lh lakatin cahuäyuj xapütze'nke. Ti ixkêhuil'lh ixchi'patêlha a'ktin püpülhcân. ⁶ Ickexmatpâlh a'ktin tachihuün tü taxtulh ixpu'nanca'n kelhatâ'ti' ti ixtayâna'lh na ixa'katzâ'stütâ'ti'. Huanli:

—A'ktin kilo trigo ixtapalh tü tlajacan a'ktin quilhtamacuj. A'ktu'tun kilo cebada ixtapalh tü tlajacan a'ktin quilhtamacuj. Já pâxcat catililaca aceite é vino.

⁷ Á'listân Cordero xtí'tpâlh ixlí'a'ktâ'ti' sello. Ickexmatli chí huanli ixlíkelhatâ'ti'. Qui-huanilh:

—¡Cata't laktzi'na'!

⁸ Iclaktzi'lh lakatin cahuäyuj xasmucucu. Ti ixkêhuil'lh ixmâpâcuhuican Lîñin. Na ixchakên ixmimâ'cha' châ'tin ti ixmâpâcuhuican Câ'linîn. Xlaca'n câmacamaxquí'ca litli'hui'qui natamâpa'ksîni'n ixlí'a'ktâ'ti' câ'quilhtamacuj. Câmâxquí'ca litli'hui'qui tze natalimaknîni'n espada é tatzin'ncstat é tajata é animalh tü taha'nan.

⁹ Á'listân Cordero xtí'tpâlh ixlí'a'kquitzis sello. Quit iclaktzi'lh, na ixtampîn pûmacamâstâ'n, ti ixcâmaknîcani'ttza' xpâlacata xlaca'n ixtamâsu'yuni't ixtachihuün Dios é já maktin tamakxtekli. ¹⁰ Xlaca'n palha' ixtachihuîna'n é tahaunli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze é pô'ktu tze tü tlahuani'ta'. Hui'x pô'ktu mâkentaxtûya' tü hua'na'. ¿Jâ'cxni' nacâpützâna'ni'ya' tachi'xcuhuî't xalanî'n nac câ'ti'ya'tna'? ¿Jâ'cxni' nacâmâkapâtîni'na' ti quincâtamaknîni'ta'n?

¹¹ Xlaca'n ixlípô'ktuca'n câmaxquí'ca ixtalhakâ'nca'n xastala'nka'. Câhuanica: “Caka'lhî'tit â'macstî'na'j a'cxni' nataketzikô' ixlípô'ktuca'n mintâ'timînca'n ti tatâ'scuja Cristo é nacâmaknîcan chuntza' chí hui'xina'n.”

¹² Quit iclaktzi'lh chí Cordero xtí'tpâlh ixlí'a'kchâxan sello. Palha' tzuculh tachi'qui ti'ya't. Chí'chini' xapütze'nke lakô'lh chí pûtin lu'xu' xapütze'nke é lhtululu. Mâlhcu'yu' tzu'tzo'ko lakô'lh hua'chi ka'lhni'. ¹³ Sta'cu tamincha' nac a'kapûn é tayujli nac câ'ti'ya'tna' chuntza' chí xastaka higos yuja a'cxni' û'nun lacachi'qui xaqui'hui'. ¹⁴ A'kapûn jâ'tza' ixtasu'yu. Chí a'ktin ka'tla' ca'psnap tü xatapâsmili. Tatapekpânûlh ixlípô'ktu kêtîni'n é pîtzuna'j ti'ya't na ixpu'nan mar. ¹⁵ Tatatzê'kli napuxcu'nu' xalanî'n nac câ'quilhtamacuj é nâ ti ixtamâpa'ksîni'n é generales é lacricujnu' é tachi'xcuhuî't ti â'chulâ' ixtasqui'nî é pô'ktu tachi'xcuhuî't ti xatastâ'maka é nâ ti já xatastâ'maka. Ixlípô'ktuca'n tatatzê'kkô'lh nac lhu'cu' é nac câ'talhpâna' nac kêtîni'n. ¹⁶ Ixtata'sa é ixtahuani kêtîni'n é talhpâni'n:

—Cayujtî é caquilâ'a'khlta'lau é chuntza' tze na'ictatzê'kauj na ixlacatîn Dios ti huil'lh nâ ixpûmâpa'ksîni'n. Caquilâmâtze'kui na ixlacatîn ti huanican Cordero xpâlacata xla' naquincâmâkapâtîni'nân tü iclahaunî'tauj.

¹⁷ Chiltza' quilhtamacuj tü napûxokoni'can Dios. Nûn châ'tin ti tze natâyani'.

7

Câtankâhui'lîca ixsello Dios i'xû'nâtâ'natna' Israel

¹ Á'listân iccâlaktzi'lh kelhatâ'ti' ângeles ixtayâna'lh ixa'katzâ'stütâ'ti' câ'ti'ya'tna'. Xlaca'n ixtataxtoktîmâ'nalh a'ktâ'ti' û'ni'. Chuntza' já ixû'nun nûn macstî'na'j nac câ'ti'ya'tna' é nac mar é nûn na ixa'kân qui'hui'. ² Iclaktzi'mpâlh â'châ'tin ângel ti mincha' já tâ'cxtuyâchi chí'chini'. Xla' ixlé'mâ'lh ixsello Dios xalakahuan. Huâ'mâ' ângel palha' câ'tâ'chihuîna'nli kelhatâ'ti' ângeles ti ixcâmâxquí'cani't litli'hui'qui natahuî'li tasakâ'lin nac câ'ti'ya'tna' é nac mar. ³ Câhuanilh:

—Jâ tü catlahuani'tit ti'ya't nûn nac mar é nûn qui'hui' hasta a'cxni' na'iccâtankâhui'liyâuj sello ti tatapa'ksîni' Dios.

⁴ Quihuânica chí kelhalâ't ixlípô'ktuca'n ti câtankâhui'lîca ixsello Dios. Xlaca'n a'ktin ciento â'tu'pu'xamatâ'ti' mil ixtahuani't i'xû'nâtâ'natna'ca'n ixcamana' Israel. ⁵ A'kacâujtu' mil i'xû'nâtâ'natna' Judâ ti ixtalé'ntza' sello, é a'kacâujtu' mil i'xû'nâtâ'natna' Rubén, é a'kacâujtu' mil i'xla' Gad, ⁶ é a'kacâujtu' mil i'xla' Aser, é a'kacâujtu' mil i'xla' Neftalí, é a'kacâujtu' mil i'xla' Manasés, ⁷ é a'kacâujtu' mil i'xla' Simeón, é a'kacâujtu' mil i'xla' Leví, é a'kacâujtu' mil i'xla' Isacar, ⁸ é a'kacâujtu' mil i'xla' Zabulón, é a'kacâujtu' mil i'xla' José, é a'kacâujtu' mil i'xla' Benjamín.

Tachi'xcuhuî't ti ixtalhakâ'nî't xastala'nka' i'xlu'xu'ca'n

⁹ Á'listân iccâlaktzi'lh lhûhua' tachi'xcuhuî't é jála ixcâpûtle'kecan xpâlacata ixlîlhûhua'ca'n xalanî'n nac câ'lacchicni' é xalanî'n ixlípô'ktu nac câ'quilhtamacuj é ixlípô'ktuca'n ixlîkempâlhûhua' tachihuün. Ixtayâna'lh na ixlacatzuna'j pûthahî'lh é nâ ixlacatîn Cordero. Ixtalhakâ'nca'n stala'nka' ixuani't. Ixtachi'patêlha ixpekni' palma. ¹⁰ Xlaca'n palha' tahaunli:

Quincâmâkapûtaxtûn quinDiosca'n ti huil'lh na ixpûmâpa'ksîni'n é nâ Cordero.

¹¹ Ixlipō'ktuca'n ángeles ixtalítamacstí'li'nī't pūtahūi'lh ē lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti'. Ángeles tataquilhputalh na ixlacatzuna'j pūtahūi'lh ē tamakapāxūilh Dios.
¹² Tahuanlı:

Chuntza' calalh.

Camakapāxūica ē camāka'tlī'ca Dios.

Xmān ū'tza' ka'lhikō' talacapāstacni'.

Camaxquī'ca tapāxcatca'tzīn ē calakachi'xcuhui'ca expālacata xmān ū'tza' ka'lhī ixlipō'ktu līli'hui'qui ē līmāpa'ksīn.

Chuntza' pō'ktu quilhnamacuj calalh.

¹³ Chā'tin chī lakōlu'n quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tichu tzamā' tī talhakā'nani'ttza' xastala'nka'? ¿jāchu tamincha'?

¹⁴ Quit ickelhtīlh:

—Quit jā icca'tzī. Hui'x ca'tzīya'.

Xla' quihuanilh:

—Ū'tza' tzamā' tī tatāyani'lh ka'tla' tapātīn. Xlaca'n taliche'kē'lhntza' ixlu'xu'ca'n ixka'lhni' Cordero. Ū'tza' stala'nka'tza' līlal ixlu'xu'ca'n. ¹⁵ Ū'tza' talīyāna'lh na ixlacatīn expūmāpa'ksīn Dios. Tatā'scuja Dios na ixtemplo cā'cuhuīni' ē tzi'sa. Dios tī hui'lh nac pūtahūi'lh, xla' cāmaktaka'lha xlaca'n. ¹⁶ Chuntza' xlaca'n jātza' maktin catitatzī'nclsi. Jātza' maktin catitakelhpūtīlh pō'ktu quilhnamacuj. Chī'chīni' jātza' caticāmacchāl ē jātza' maktin caticājicsmāhuī'lh. ¹⁷ Jātza' tū caticā'a'kspulalh, expālacata Cordero tī hui'lh na ixpu'nan pūtahūi'lh, ū'tza' nacāmaktaka'lha. Nacālē'n jā taxtuhui'lh xcān tū mātā' xasāsti' latamat. Dios nacāmāko'xamāka'tlī' ē jātza' catitalchuanli.

8

Xtī'tca ixlī'a'ktojon sello

¹ Cordero xtī'tli ixlī'a'ktojon sello. Ca'cs ā'huā'na'lh nac a'kapūn chī i'tāt hora. ² Ā'listān iccālaktzī'lh kelhatojon ángeles tī ixtayāna'lh na ixlacatīn Dios. Xlaca'n cāmāxquī'ca kentojon līskoli'. ³ Ā'listān chimpāl ē chā'tin ángel ē ixlīmīn a'ktin pūquilhcu tū xa'oro. Tāyalh na ixlacatzuna'j pūmacamāstā'n. Xla' maxquī'ca lhūhua' siyentzu tū namaxquī'can Dios nac pūmacamāstā'n tū xa'oro na ixlacatzuna'j pūtahūi'lh. Macamāstā'lh tzamā' siyentzu ē nā ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁴ Xajini' siyentzu taxtulh na ixmacan ángel ē tā'kayāhualh. Chā'lh na ixlacatīn Dios. Nā a'ntza' chā'lh ixoracionca'n ixtachi'xcuhui't Dios. ⁵ Ángel chī'palh pūquilhcu ē līmātzumalh jala'nac nac pūmacamāstā'n ē pūxtekelh nac cā'ti'ya'tna'. Tzuculh jilī ē makli'pli ē macasā'nal ē tachiquilh tī'ya't.

Līskoli'

⁶ Ā'listān kelhatojon ángeles tatacāxli nataskoli'.

⁷ Xapūla ángel skoli'lh. Yujli chejet ē macscut ixtā'lacxtuca ka'lhni'. Palha' mincha' nac cā'ti'ya'tna'. Ixlīquilhmacu'tun tī'ya't lhculh. Ixlīquilhmacu'tun qui'hui' lhculh. Ixlipō'ktu seket xastaka lhcukō'lh.

⁸ Ixlīchā'tu' ángel skoli'lh. Maka'nca nac mar tū hua'chī a'ktin ka'tla' sipej tū i'lhcomā'lh. Ixlī'a'ktu'n mar ka'lhni' lakō'lh. ⁹ Tanikō'lh ixlīquilhmacu'tun ixlipō'ktu tū ixui'lh nac mar. Cāmālakuanīca ixlīquilhmacu'tun barcos.

¹⁰ Ā'listān ixlīkelhatu'tun ángel skoli'lh. Mincha' nac a'kapūn a'ktin sta'cu xaka'tla' ē ixlamatēlha chī a'ktin ka'tla' lamanat. Xla' yujli na ixlīkentū'tun ka'tla' xcān ē mu'sni'. ¹¹ Sta'cu ixtacuhuīni' Xaxū'ni'. Ixlīquilhmacu'tun xcān taxū'yankō'lh. Lhūhua' tachi'xcuhui't talaknīlh a'cxni' taha'lh xaxū'ni' xcān.

¹² Ā'listān ixlīkelhatā'ti' ángel nā skoli'pāl. Lactlahuaca ixlīquilhmacu'tun chī'chīni' ē nā ixlīquilhmacu'tun mālhcuyū' ē sta'cu. Cāclactlahuaca ē jātza' ixtamāxkakēni'n. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora cā'cuhuīni'. Jā i'xkaka a'ktā'ti' hora tzi'sa.

¹³ Ā'listān quit iclaktzī'lh ángel tī ixkosnū'ntlā'huan nac cā'ū'nī'n. Ickexmatli chī palha' huanli:

—jKoxatī tala ixlipō'ktuca'n tī tahuī'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' a'cxni' nataskoli' ā'xmān kelhatu'tun ángeles!

9

¹ Ā'listān ixlīkelhaquitzis ángel skoli'lh. Quit iclaktzī'lh a'ktin sta'cu tū mincha' nac a'kapūn ē chilh nac cā'ti'ya'tna'. Sta'cu maxquī'ca llave ixta' lhu'cu' xapūlhmā'n ē tū jā ka'lhī ixtampūn. ² Sta'cu mālaquī'lh xapūlhmā'n lhu'cu'. Tā'cxtuchi lhūhua' jini' hua'chī jā hui'lh lhūhua' macscut. Lhūhua' jini' tamacatalh ē ū'ni' xapūtze'nke lakō'lh. Jātza' tasu'yulh chī'chīni'. ³ Tzamā' jini' tataxtulh xtu'qui' ē tachilh nac cā'ti'ya'tna'. Cāmāxquī'ca tala-casquī'nīn nataxcana'n hua'chī a'caculūl. ⁴ Cāhuanica jā tū natatlahuanī' seket nūn qui'hui'

ē nūn tacha'nān. Xmān tzē natamātakāhuī' tachi'xcuhui't tī jā taka'lhī na ixtankānca'n sello tū ixtla' Dios. ⁵ Cāmāxtecca xtu'qui' natamakapātīnīn tzamā' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzis mālhcuuy'. Taxcana'lh hua'chi a'caculūtl' ē chuntza' cāmākapātīnīnca. Jā cāmāxtecca natamaknī tachi'xcuhui't. ⁶ A'cxni' na'a'kspula huā'mā', tachi'xcuhui't nataputza ixtlīnīnca'n ē jā catitamaclah. Xlaca'n natanīcu'tun ē jāla catitanīlh.

⁷ Xtu'qui' ixtahuani't chī cahuāyuj tacāxyāna'lh'tza' chī a'cxni' nata'a'n natalāta'la. Na ixa'kxākca'n ixtaka'lhī hua'chi coronas tū xa'oro. Ixlacanca'n chī ixlacan chā'tin chī'xcu' ixtahuani't. ⁸ Ixya'jca'n ixtasu'yu chī ixya'j chā'tin puscāt. Ixtatzanca'n chī ixtatza'n león. ⁹ Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi līcā'n. Chī ixtamacasā'nān ixpekenca'n chī macasā'nān lhūhua' carreta a'cxni' ta'a'n tatu'jnuntēlha natalāta'la. ¹⁰ Ixtalīxcana'n i'stajanca'n hua'chi a'caculūtl' xcana'n. I'stajanca'n tzē ixtalīmātakāhuī' tachi'xcuhui't xmān a'kquitzis mālhcuuy'. ¹¹ Xtu'qui' ixtaka'lhī chā'tin ixpuxcu'ca'n. Xla' ū'tza' ángel tī ixmacamaxqui'canī't xapūlh mā'n lhu'cu'. Huā'mā' ángel ixtacuhūīni' Abadón ixtachihuīnca'n hebreos, ē Apolión ixtachihuīnca'n griegos. Huā'mā' huanicu'tun Mālakspūtūnu'. ¹² Chuntza' a'kspulalh chū'cus lakuat. Sputacus ā'a'ktu' lakuat.

¹³ Ixlīkelhachāxan ángel nā skoli'lh. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' ixa'katzā'stūtā'ti' pūmacamāstā'n tū xa'oro tū ixyālh na ixlacatīn Dios. ¹⁴ Huanīlh ixlīkelhachāxan ángel tī ixka'lhī ixlīskoli'.

—Cāmāxtekti kelhatā'ti' ángeles tī cāchi'canī't na iqxuilhtūn ka'tla' xcān tū ixtacuhūīni' Eufrates.

¹⁵ Cāmāxtecca kelhatā'ti' ángeles. Xlaca'n ixtacāxui'lāna'lh'tza' ixpālacata ixtaka'lhīmā'nal hua'mā' cā'ta ē huā'mā' mālhcuuy' ē huā'mā' quīlhtamacuj' ē huā'mā' hora a'cxni' nacāmāknīnca'n ixlīquīlhmactu'tun tachi'xcuhui't. ¹⁶ Ixuanca'n ixuī'lh a'ktu' ciento millón tropas kētahui'lāna'nī'n.

¹⁷ A'cxni' quit xa'iclakachuyamā'lh, iccālaktzī'lh tzamā' cahuāyuj ē nā tū ixtakētahui'lāna'lh. Ixtacu'xahua'ca'nal hua'chi lamanat ē xasmataka ē lhmucucuy chī azufre. Ū'tza' tū ixtalītamakāya. Cahuāyuj ixtaka'lhī ixa'kxākca'n chī ixtla' león. Tū taquīlhtaxtulh pō'ktu macscut ē jini' ē azufre. ¹⁸ Tzamā' cālīmāknīca ixlīquīlhmactu'tun tachi'xcuhui't. Cālīmāknīca macscut ē jini' ē azufre tū taquīlhtaxtulh cahuāyuj. ¹⁹ Cahuāyuj tzē ixtalīxcana'n iqxuilhni'ca'n ē tzē ixtalīmātakāhuī'nīn i'stajanca'n. I'stajanca'n chī lūhua' ixuani't ē ixtaka'lhī ixa'kxākca'n. Chuntza' i'stajanca'n tzē ixtalīmātakāhuī'nīn.

²⁰ E makapitzīn tī jā talaknīlh lakuat, xlaca'n jā tamāxtekli tamakapāxui' ídolos tū ū'tunu'n ixtatlahuani't. Jā tamāxtekli tamakapāxui' ixlacscujnī'n skāhuī'ni' ē ídolos tū xa'oro ē plata ē bronce ē chihuix, masqui ídolos jā talacahuāna'n ē jā taxexmata ē jā tatlā'luan. ²¹ Huā'mā' tachi'xcuhui't jā tamāxtekli tamaknīni' ē jā tamāxtekli taxantīlhnī'n. Jā tamāxtekli taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n ē jā tamāxtekli taka'lhāna'n.

10

Ángel tī ixchi'panī't libro

¹ Á'listān iclaktzī'mpāl hchā'tin ángel tī ixka'lhī lhūhua' lītlī'huī'qui. Yujchi nac a'kapūn. Ixlītamacstī'li' a'ktin poklhnū'. Na ixa'kxāk ixlītamacstī'li' a'ktin macxcuī'nca't. Ixlacan ixmāxkakēni'n chī chī'chīni'. Ixtujani'n ixtatasu'yu hua'chi tantūni'n tū i'lhcuymā'lh. ² Ixchi'panī't a'ktin xamacstī'na'j libro tū ixmālakapitzicani't. Yāhualh ixtantūpekcāna'j nac mar ē ixtantūpekuqui ixyāhuani't nac cā'ti'ya'tna'. ³ Palha' ta'sal hī ta'sa lakatin león. A'cxni' ta'sal h, takelhtūni'lh kelhatōjon jilīni'nī'n. ⁴ A'cxni' kelhatōjon jilīni'nī'n ixtachihuīna'nī'ttza', quit xa'ictzo'knuncu'tun. Ickexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Quihuaniilh:

—Jā catzo'kti. Tzē'k naca'tziya' tū tahananli kelhatōjon jilīni'nī'n.

⁵ Á'listān ángel tī iclaktzī'lh ixyālh nac mar ē nac ti'ya't, xla' makayāhualh ixpekcāna'j nac a'kapūn. ⁶ Huanli ixlīcāna' por Dios tī huī'lh pō'ktu quīlhtamacuj' ē tlahuani't a'kapūn ē ti'ya't ē mar ē ixlīpō'ktu tū a'nan. Huanli:

—Jātza' catitamakapalīlh. ⁷ A'cxni' ixlīkelhatōjon ángel naskoli' a'cxni' namākentaxtūcan tū ixtalacasquī'nīn Dios tū chuhua'y' tzē'k huī'lh. Chuntza' Dios cāhuaniilh a'kchihuīna'nī'n xalanī'n makāstza' tī ixtatā'scuja Dios.

⁸ Á'listān ickeamatpāl tachihuīn xala' nac a'kapūn tū xa'ickexmatnī'ttza' pūla. Quihuaniilh:

—Capit ē camaktīni' libro tū mālakapitzicani't tū chī'payālh ángel tī yālh nac mar ē nac ti'ya't.

⁹ Iclaka'lh ángel ē icsquī'ni'lh libro xamacstī'na'j. Quihuaniilh:

—Caquimakti ē cahua't. Nalīpūlakxū'ya'na' ē masqui se'ksi' chī xaxcān cera nakelhua'na'na' na minquīlhnī'.

¹⁰ Icmaktīni'lh xamacsti'na'j libro tū ixchi'payāl̄h ángel ē icua'lh. Se'ksi' icquilh-maka'tzil̄h, chī ta'xcāt. A'cxni' xa'icua'nī'ttza', iclipūlakxū'ya'nkō'lh. ¹¹ Quihuanica:

—Ixlcasqui'nca nali'a'kchihuīna'mpala'ya' ā'maktin tū Dios huan ixpālacata lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' ē xalanī'n kempāl̄hūhua' tachihuīn ē nā n-puxcu'nu'.

11

Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n

¹ Quimaxqui'ca kentin a'ctzuna'j qui'hui' tū lipūlhcān. Quihuanica:

—Capit ē calachca' ixtemplo Dios ē pūmacamāstā'n. Cacāpūtle'ke ixlipō'ktuca'n tī tamakapāxūi Dios a'ntza'. ² Jā tilaclhāya' ixtanquilhīn templo. Jā tilhāya' ixpālacata xla' cāmamacamaxqui'canī'ttza' xala' ā'lacatin. Ū'tunu'n natalacchi'ntatēlhakō' ixcā'lacchicni' Dios tu'pu'xamatu' mālhcu'yu'. ³ Quit iccāka'lhī chā'tu' quina'kchihuīna'nī'n. Na'iccāmaxqui' limāpa'ksīn ixpālacata nata'a'kchihuīna'n xlaca'n chuntza' chī iclcasqui'n ixlipō'ktu a'ktin mil ē a'ktu' ciento ē tu'tumpu'xam quilhtamacuj. Natalhakā' xapūtze'nke lu'xu' tū nalītasu'yu chī talīpuhan.

⁴ Chā'tu' a'kchihuīna'nī'n xlaca'n kentū' xaqui'hui' oliva ē nā a'ktu' pūmaksko tū tayāna'lh na ixlacatīn Dios tī māpa'ksikō' cā'quilhtamacuj. ⁵ Palh tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze, xlaca'n nataquilhtaxtu lamana' tū nacātilhcu'yu'kō' ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n. Chuntza' natanī catīxcuhuāl̄h tī nacātlahuani'cu'tun tū jā tze. ⁶ Tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n taka'lhī lītlī'hui'qui natahuan ē jā catimil̄h xcān a'cxni' xlaca'n ta'a'kchihuīna'mā'nalhcus ixpālacata Dios. Taka'lhī lītlī'hui'qui natalakpalī xcān ē ka'lhni' nalītaxtu. Taka'lhī lītlī'hui'qui nata-macamīn ixlipō'ktu lakuat ē linīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu a'cxni' xlaca'n natalacasqui'n.

⁷ A'cxni' natahuankō' tū natahuan ixpālacata Dios, animal tū nataxtu xapūlhāmā'lhū'cu', xla' ū'tza' nacātā'la xlaca'n. Nacāskāhuī' ē nacāmaknī. ⁸ Ixmacni'ca'n natatamā' nac cā'tejen nac cā'lacchicni' jā quiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo xtokohua'ca'ca. Ū'tza' tze limāpācu'huīcan huā'mā' cā'lacchicni' Sodoma ē linīn nac cā'quilhtamacuj pō'ktu a'cxni' ixtacuhūni'. ⁹ Natamā' ixmacni'ca'n a'ktu'tun quilhtamacuj ā'itāt. Natalaktzī'n līlhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n ixlipō'ktu cā'lacchicni' ē chī kempāl̄hūhua' tachihuīn. Jā caticāmaktēkca nacāmā'cnūcan. ¹⁰ Tī tahuī'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n natalipāxuhua' a'cxni' nacālaktzī'ncan xanīn. Natatlahua cā'tani' ē natapāxuhua ē natalāmaxqui' talakalhu'mān. Chuntza' natatlahua ixpālacata jā tze tamakca'tzil̄h a'cxni' tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n ixtachihuīna'n ixpālacata Dios.

¹¹ Ā'līstān chī ixlī'a'ktu'tun quilhtamacuj ā'itāt Dios cāmālacastālancuanīl̄h ē tatā'kaquī'lh. Ixlipō'ktuca'n tī talaktzī'lh tajicua'nli. ¹² Ā'līstān tzamā' chā'tu' a'kchihuīna'nī'n takexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn. Cāhuanil̄h:

—Cata'ntit ā'tzā'.

Tatahua'ca'lh nac poklhnu' hasta nac a'kapūn. Ixtā'lāquiclhaktzi'ca'n talaktzī'lh chī tatā'kayāhual̄h. ¹³ Palaj tunca tzuculh tachīqui tī'ya't. Ixliquilhmaccāuj cā'lacchicni' mālakuanīca. A'ntza' tanīl̄h a'ktojon mil tachi'xcuhui't ixpālacata tachiquilh tī'ya't. Tī jā tanīl̄h, tajicua'nli ē tamāka'tlī'lh Dios tī xala' nac a'kapūn. ¹⁴ Ixli'a'ktu' lakuat a'kspu'tnī't ē palaj namimpala ixlī'a'ktu'tun.

Ixli'a'ktojon līskoli'

¹⁵ Ixlikelhatojon ángel skoli'pāl̄h. Palha' tzuculh tachihuīna'nī' makapitzīn nac a'kapūn ē ixtahuan:

Chuhua'j quinDiosca'n māpa'ksī ixlipō'ktu cā'quilhtamacuj.

Ē nā chuntza' Cristo nā māpa'ksī.

Xla' namāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

¹⁶ Kelhapu'xamatā'ti' lakōlu'n tī ixtahuī'lāna'lh na ixpūtahui'lhca'n na ixlacatīn Dios, xlaca'n talaktaquilhpūtāl̄h Dios ē tamakapāxūil̄h. ¹⁷ Xlaca'n tahuāni:

Hui'x quiMāpa'ksīni'ca'n Dios ē hui'x ka'lhikō'ya' Iimāpa'ksīn.

Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj ixui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj natahui'la'ya'.

Iccāmaxqui'yān tapāxcatca'tzīn ixpālacata quilāmāsu'yuni'nī'ta'uj chī ka'lhī'ya' milītlī'hui'qui ē chī māpa'ksīni'na'.

¹⁸ Xalanī'n nac cā'lacchicni' ē nac cā'quilhtamacuj pō'ktu tasītzī'lh.

Chilhtza' quilhtamacuj tū natapūxokoni'yān hui'x tī quinDiosca'n.

Hui'x nacāpūtzāna'ni'ya'tza' nīnī'n.

Hui'x nacāmaxqui'ya' ixtatla'jca'n xlaca'n tī tatā'scujnī'ta'n mina'kchihuīna'nī'n ē ixlipō'ktu mintachi'xcuhui't

ē ixlipō'ktuca'n tī talaktaquilhpūtayān, palh xalaka'tla' chī'xcuhui'n o palh jā xalaka'tla'.

Chilhtza' quilhtamacuj tū hui'x nacāpūmālakspu'tūya' tī tamālakspu'tūcu'tun tzamā' cā'quilhtamacuj.

¹⁹ Ā'listān talaquī'lh ixtemplo Dios nac a'kapūn ē ixtasu'yu nac templo a'ktin caja jā ixmojōcanī't talacāxtlahuan tū Dios ixtā'tlahuanī't ixtachi'xcuhuī't. Tzuculh makli'pa ē jililh ē ta'sakō'ca ē tachiquilh ti'ya't. Yuji laka'tla' chejet.

12

Puscāt ē dragón

¹ Ā'listān tasu'yulh nac a'kapūn a'ktin ka'tla' līmāsu'yun. Ē chā'tin puscāt ixtalhakā'n hua'chi ixlīmāxxakēn chi'chini'. Ixyālh nac mālhcuyu'. Ixcucuī'lh a'ktin corona tū ixka'lhī a'kcāujtu' sta'cu. ² Xla' ixka'lhīni'n ē ixta'sa ixpālacata ixca'tzāna'juan ixpālacata i'ska'ta' ixtahui'lacu'tumā'lh'tza'. ³ Ixli'a'ktu' līmāsu'yun tasu'yulh nac a'kapūn. Lakatin tzu'tzo'ko animalh ka'tla' ē lijicua' ixuanī't. Huā'mā' animalh, dragón huanican. Ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixka'lhī ixcorona. ⁴ Lisakalē'lh i'stajan ixlīquilhmactu'tun sta'cu ē cāmacamincha' nac cā'ti'ya'tna'. A'ntza' tāyachi dragón na ixlacatin puscāt ti' ixa'mā'lh mālacatuncu'huīni'n. Ē dragón ixua'cu'tun ska'ta' xmān chī ixtahui'lh. ⁵ Puscāt tahui'lalh i'ska'ta' ka'hua'cha. Ū'tza' tī palha' namāpa'ksīni'n na ixlipō'ktu cā'lacchicini'. Palaj tunca tzamā' ska'ta' lē'ni'ca Dios jā ixui'lh na ixpūmāpa'ksīn. ⁶ Puscāt tzā'lalh, ē a'lh nac cā'tzaya'nca ti'ya't jā ixcāxui'līni'nī't Dios. A'ntza' tzē natachoko, ē namaktaka'lhcan a'ktin mil ē a'ktu' ciento ā'tu'tumpu'xam quilhtamacuj.

⁷ Ā'listān tzuculh a'ktin ka'tla' lāmknīn nac a'kapūn. Miguel tī xapuxcu' ángeles, xla' ē ixángeles tatā'lātucslī dragón ē ixángeles. ⁸ Dragón skāhuī'ca ē jātza' makxtecca natahui'layācha' nac a'kapūn ē nā ixángeles. ⁹ Tamacxtuca ka'tla' dragón. Ū'tza' tzamā' lūhua' xala' makāstza' ē ū'tza' tī cā'a'kskāhuī'kō'lh ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xla' ū'tza' ixtacuhuīni' skāhuī'ni' tī huanican Satanás. Cāmacamincha' ē chīlh nac cā'ti'ya'tna' dragón ē ixángeles. ¹⁰ Ā'listān icxexmatli' a'ktin palha' tachihuīn nac a'kapūn ē huanli:

—Chuhua'j quinDiosca'n cāmakapūxtaxtū'lh'tza' ixtachi'xcuhuī't. Xla' ū'tza' puxcu'. Māsuyukō'ni'ttza' ixlīlī'huī'qui. Chuhua'j Cristo namāpa'ksīni'n. Tamacxtucatza' nac a'kapūn tī ixcāmālacsu'yu tzamā' quintā'timīnca'n. Xla' ixcāmālacsu'yu cā'cu'huīni' ē tzi'sa na ixlacatin quinDiosca'n. ¹¹ Quintā'timīnca'n taliskāhuī'ni'ttza' ixka'lhni' Cordero ē ixtachihuīn Dios tū xla'ca'n talīmāctzeyīlh. Xla'ca'n jā ixtajicua'ni' līni'n tū ixpālacata ixtachihuīn Dios. ¹² Tzētza' natapāxuhua xla'ca'n tī tahui'lāna'lh nac a'kapūn. Koxati tala xla'ca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'ti'ya'tna' ē nac mar. Skāhuī'ni' cālakyujni'ttza' xla'ca'n. Sītzī'ni't ixpālacata xla' ca'tzītza' jātza' huanli. ¹³ A'cxni' dragón ca'tzīlh ixmacamincanī'ttza' nac cā'ti'ya'tna', tzuculh putzastālanī' puscāt tī mālacatuncu'huī'nīlh ixka'hua'cha. ¹⁴ Puscāt maxquī'ca kentū' ixpeken chī ixta' lakatin ka'tla' pīchāhua'. Chuntza' xla' tzē nalikōsnū'n nac cā'tzaya'nca ti'ya't tū ixcāxtlahuanī'canī't ē a'ntza' namaktaka'lhcan a'ktu'tun cā'ta ā'i'tāt. Chuntza' tza'lani'lh dragón. ¹⁵ Dragón quilhtaxtulh lhūhua' xcān chī a'ktin ka'tla' xcān na ixchakēn puscāt. Ixlīmakamūxtucu'tun. ¹⁶ Tī'ya't maktāyalh puscāt. Tache'kelh ē chu'hua'kō'lh xcān tū iqxquilhtaxtunī't dragón. ¹⁷ Ū'tza' līsītzī'ni'lh dragón tzamā' puscāt. A'lh cātā'lātucsa ā'makapitzn ixcamana' puscāt. Xla'ca'n ū'tunu'n tī takexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē jā tamakxtecca ixtamāsu'yun Jesucristo.

13

Lakatu' animalh xalako'hua'jua'

¹ Ā'listān ictāyalh na iqxquilhtūn mar ē iclaktzī'lh lakatin animalh tū tacutli' nac mar. Ixka'lhī kencāuj ixa'kalokot ē a'ktojon ixa'kxāk. A'katunu' corona ixka'lhī na ixa'kalokot. A'katunu' ixa'kxāk ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni' tū ixuanicu'tun xla' ixmālākchā'ni'cu'tun chī Dios. ² Huā'mā' animalh tū iclaktzī'lh, xla' ixuanī't chī misin. Ixtujani'n chī ixta' oso ixtahuani't. Ixquilhni' ixka'lhī chī iqxquilhni' león. Dragón maxquī'lh ixlīlī'huī'qui animalh tū tacutli' nac mar. Chuntza' animalh ixka'lhī lhūhua' līmāpa'ksīn. ³ A'ktin ixa'kxāk animalh ixtasu'yu chī ixmātākāhuī'canī't ē ā'macsti'na'j i'sputni'tza' ixnīlh ē chuhua'j tzeyanlītza' jā ixtakāhuī'ni't. Ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj talī'a'cnīlh animalh ē tastālani'lh. ⁴ Tamakapāxūilh dragón ixpālacata ixmaxquī'ni'ttza' līlī'huī'qui tzamā' animalh. Nā tamakapāxūilh animalh ē ixtahuan:

—Jā tū ā'nampala ā'lakatin chī huā'mā' animalh. ǀTīchu tzē natā'lātlahua?

⁵ Makxtecca animalh nalichihuīna'n Dios tū jā tze tachihuīn. Makxtecca naka'lhī līlī'huī'qui tu'pu'xamatu' mālhcuyu'. ⁶ Xla' jā tze tzuculh līchihuīna'n Dios ē ixtacuhuīni' ē a'kapūn ē ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'ncha' nac a'kapūn. ⁷ Makxtecca nacātā'lātucsa ixtachi'xcuhuī't Dios ē nacāskāhuī'kō'. Makxtecca nacāmāpa'ksī ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n ixlipō'ktu tribus ē ixlipō'ktuca'n xalanī'n pūlac'lhūhua' tachihuīn ē ixlipō'ktuca'n cā'lacchicini'. ⁸ Ixlipō'ktuca'n tī tahui'lāna'lh nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhuī' animalh. Xla'ca'n xmān tī jā ixtatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī

taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Ixtatzto'kni' ixtacuhuīni'ca'n a'cxni' tzuculh cā'quiltamacuj. Huā'mā' libro māpa'ksī xmān ū'tza' Cordero tī maknīca.

⁹ Tī kexpa'tā'tit, tzej cakexpa'ttit tū na'icuan. ¹⁰ Tī tachi' ā'makapitzīn, nā xla'ca'n nacāchī'can. Tī talimakinī'n ixespadaca'n, nā xla'ca'n nacālimakinī'can espada. Ixlacasqui'nca ixtachi'xcuhuī't Dios natatāyani' tū nacā'a'kspula ē jā maktin natamakxteka natakekmatni' Dios.

¹¹ Ā'listān iclaktzī'mpālh ā'lakatin animalh tū tā'xtuchi na ixtampīn cā'ti'ya'tna'. Xla' ixka'lhī kentū' ixa'kalokot chī ixa'kalokot purecu. Chihuīna'lh chī lakatin dragōn. ¹² Xla' ixka'lhīkō' ixlīmāpa'ksīn xapūla animalh na ixlacatīn. Ixlipō'ktu ti'ya't ē ixlipō'ktuca'n tī tahuī'lāna'lh nac ti'ya't, xla' ixcāhuani catalakachi'xcuhuī'lh xapūla animalh. Xapūla animalh, xla' ū'tza' tū ixtakāhuī'nī't ē tzezanli jā ixtakāhuī'nī't. ¹³ Ixllīlakatu' animalh tlhualh laka'tla' lī'a'cnīn. Na ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't xla' macamincha' macscūt nac a'kapūn ē macachilh nac cā'ti'ya'tna'. ¹⁴ Xla' tzē ixtlahua lī'a'cnīn na ixlacatīn xapūla animalh, nā chuntza' cālī'a'kškāhuī'lh tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quiltamacuj. Cāmātlahuīlh a'ktin ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh ixpālacata ū'tza' ixlacasqui'n nalakachi'xcuhuī'can. Xapūla animalh ū'tza' tū tzē tahuī'lapāl masqui ixlīmātakāhuī'canī't espada. ¹⁵ Ixllīlakatu' animalh maxquī'ca litli'hui'qui namālakahuānī ídolo tū ixtasu'yu chī xapūla animalh. Chuntza' ídolo tzē ixchihuīna'n ē tzē ixcāmāknīnī'n ixlipō'ktuca'n tī jā talakachi'xcuhuī'lh. ¹⁶ Ídolo cāmāmacahuī'linīnī'lh a'ktin sello na ixmacapekčāna'jca'n o na ixtankānca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't. Chuntza' ixcāmātlahuī' ixlipō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla', ē lacricujnu' e xcamanīnī'n, ē tī ixtamaksucuja e nā tī jā ixtamaksucuja. ¹⁷ Tzē ixtatamāhuana'n ē tzē ixtastā'nan xmān tī ixtaka'lhī na ixtankānca'n o na ixmacanca'n ixtacuhuīni' animalh o ixnúmero animalh. ¹⁸ Nataca'tzī tū huanicu'tun huā'mā' xmān tī xalakskalalhna'. Nataca'tzī tū huanicu'tun ixnúmero animalh. Ixnúmero xla' chī litalacsu'yu a'ktin tacuhuīni'. Ixnúmero xla' a'kchāxan ciento ā'tu'tumpu'xamachāxan.

14

Tapixtlī'lh lhūhua' tachi'xcuhuī't

¹ Ā'listān iclaktzī'lh tī huanican Cordero ixyalh na ixa'cpūn a'ktin sipej tū ixtacuhuīni' Sión. Xla' ixcātā'lahuī'lh a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Xla'ca'n ixtaka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' Cordero ē nā ixtacuhuīni' ixTāta'. ² Ickexmatli a'ktin tachihuīn xala' nac a'kapūn ē ixmacasā'nan chī lhūhua' xcān ē chī a'cxni' palha' jili. Ickexmatli ixtapixtlī'nca'n arpajna'nī'n ixta'arpajna'mā'nalh. ³ Xla'ca'n tī ixtapixtlī'mā'nalh ixtayāna'lh na ixlacatīn ixpūmāpa'ksīn Dios ē na ixlacatīnca'n kelhatā'ti' tī ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' ē na ixlacatīnca'n lakōlu'n. Tū ixtapixtlī'mā'nalh xla' ū'tza' xasāsti'. Nūn chā'tin tzē lī'sca'ta, xmān a'ktin ciento ā'tu'pu'xamatā'ti' mil tachi'xcuhuī't. Xla'ca'n tī cāmakapūtaxttucani't ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quiltamacuj. ⁴ Tzamā' tachi'xcuhuī't jā ixtaka'lhīnī't ixtā'lapāxqui'nca'n. Lactze xla'ca'n. Xla'ca'n tastālani' Cordero jā a'n xla'. Xla'ca'n tī xapūla cāmakapūtaxttuca na ixlacpu'na'itātca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quiltamacuj. Xla'ca'n chī a'ktin talakalhu'mān na ixlacatīn Dios ē na ixlacatīn Cordero. ⁵ Xla'ca'n jā maktin tahuānli nūn a'ktin tā'ksa'nīn. Xla'ca'n lactze na ixlacatīn Dios.

Tū tahuānli kelhatu'tun ángeles

⁶ Ā'listān iclaktzī'lh ā'chā'tin ángel tī ixkosnū'ntlā'huan tālhmā'n. Xla' ū'tza' ixmāca'tzīnīnī'n xatze tachihuīn tū jā catispulī ē tū ixa' Jesucristo. Xla' ū'tza' ixcāhuani ixlipō'ktuca'n tī xalanī'n nac cā'quiltamacuj ē ixlipō'ktuca'n cā'lacchicni' ē xalanī'n ixlipō'ktuca'n xalacx-tuncnu' tachihuīn. ⁷ Xla' palha' huanli:

—Cajicua'nī'tit Dios ē camāka'tlī'tit xmān ū'tza'. Chilhtza' quilhtamacuj tū nacāpūpuzāna'nīkō'can tachi'xcuhuī't. Camakapāxui'tit Dios ixpālacata ū'tza' tlhualh a'kapūn ē tī ya't ē mar ē ixlipō'ktu mu'snī'.

⁸ Mimpālh ā'chā'tin ángel, ixlīchā'tu', ē huanli:

—Chuhua'j sputli ixlīmāpa'ksīn xaka'tla' cā'lacchicni' tū huanican Babilonia. Xalanī'n huā'mā' cā'lacchicni', xla'ca'n talītalakaspi'tni'nī't Dios ē chuhua'j tamakapāxui' ā'makapitzīn diosnu'. Nā chuntza' tamaksa'txtulh xalanī'n ā'lacatin cā'lacchicni'. Ū'tza' Dios līsētzi'lh ē ū'tza' nacālimakapātīnī'ncan.

⁹ Mimpālh ixllīkelhatu'tun ángel ē palha' huanli:

—Chuhua'j Dios nacāmakapātīnī'n ixlipō'ktuca'n tī talakachi'xcuhuī' animalh ē ixlakmāxtu, ē tī tatamakxteka nacāhuī'linī'can sello ixa' animalh na ixtankānca'n o na ixmacanca'n. ¹⁰ Dios sītzī'nī't ē nacāmakapātīnī'n. Ixlipō'ktuca'n natapātīnī'n nac azufre tū lhcumā'lh. Natapātīnī'n xla'ca'n na ixlacatīnca'n ixángeles Dios ē na ixlacatīn Cordero. ¹¹ Pō'ktu quilhtamacuj natā'kayāhua tālhmā'n xajini' a'ntza' jā natapātīnī'n pō'ktu quilhtamacuj. Xla'ca'n jā maktin catitajaxli nūn tzi'sa ē nūn cā'cuhuīni'. Chuntza' natapātīnī'n tī talakachi'xcuhuī'

animalh ē ixlakmāxtu. Chuntza' natapātīni'n tū taka'lhī na ixtankānca'n ixtacuhuīni' animalh. ¹² Chuntza' ixlacasqui'nca natatāyani' ixtachi'xcuhuī't Dios ē nā ixlacasqui'nca natakexmatni' ixlīmāpa'ksīn Dios ē nā ixlacasqui'nca jā maktin natamakxteka nata'a'ka'T'ni' Jesucristo.

¹³ Ickexmatli a'ktin tachiuhuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Catzo'kti huā'mā': "Pō'ktu quilhtamacuj natalipāxuhua xlaca'n tū nata'a'ka'T'ni'cus Jesucristo a'cxni' natanī." Nā Espīritu Santo huan: "Ixlicāna' natapāxuhua xlaca'n expālacata chuhua'j natajaja ē jātza' catītapātīni'lh expālacata lactze tū tatlahualh."

Mā'kaquī'ca ixtahua'ca't tacha'nān

¹⁴ Ā'listān iclaktzī'lh a'ktin stala'nka' poklhnu'. Nac poklhnu' a'ntza' ixui'lh chā'tin chi'xcu' ē ixucui'lh a'ktin corona tū xa'oro. Ixchi'panī't kentin machīta xasta'ya'nca'. ¹⁵ Taxtupālhnac templo ā'chā'tin ángel. Palha' tā'chihuīna'nli tū ixui'lh nac poklhnu' ē huanilh:

—Namā'kaquī'ya' ixtahua'ca't tacha'nān expālacata chilhtza' quilhtamacuj tū napūmā'kaquī'can tacha'nān. Ca'tla'nli'tza' tacha'nān nac cā'quilhtamacuj. ¹⁶ Tū ixui'lh nac poklhnu' mā'kaquī'lh tacha'nān nac cā'quilhtamacuj.

¹⁷ Ā'listān iclaktzī'mpālhn ā'chā'tin ángel taxtulh nac templo nac a'kapūn. Nā xla' ixchi'panī't ixmachīta xasta'ya'nca'. ¹⁸ Ā'listān mincha' nac pūmacamāstā'n ā'chā'tin huampala ángel tū ixtamacamaxqui'canī't maacscut. Xla' palha' ta'sani'lh ángel tū ixchi'panī't ixmachīta xasta'ya'nca' ē huanilh:

—Calīchu'cu mimachīta xamayāc uvas jā stacni't nac cā'ti'ya'tna' expālacata chuhua'j pō'ktutza' xachān.

¹⁹ Ángel lichu'culh ixmachīta xamayāc uvas nac cā'ti'ya'tna'. Cāmojōlh uvas a'ntza' jā tzej nalacchi'tcan expālacata nataxtuni'kō' xaxcān. Chuntza' natalīca'tzī Dios sītzī'nī't ē nacāmakapātīnīn tū quīclh taca'tzan. ²⁰ Lacchi'tca uvas na ixquilhtūn cā'lacchicni'. Taxtulh lhūhua' ka'lhni' chī a'ktin xaka'tla' xcān. Pūlh mā'n ixuanī't ē chā'lh na ixpixni' cahuāyuj ē a'ktu'tun ciento kilómetros ixlīlmā'n ixuanī't

15

Ángeles ixtalē'n a'ktojon lakuat

¹ Ā'listān iclaktzī'mpālhn a'ktin ka'tla' lī'a'cnīn nac a'kapūn. Iccālaktzī'lh kelhatojon ángeles ē chā'tunu' xlaca'n ixtalē'n a'ktin lakuat. Huā'mā' lakuat, ū'tza' ā'xmān. A'cxni' nalatza' huā'mā' lakuat a'cxni' nasputa ixtasītzī' Dios.

² Ā'listān iclaktzī'mpālhn a'ktin mar tū hua'chi vidrio. Tzu'tzo'ko ixuanī't chī jala'nat. Nā iccālaktzī'lh tū ixtaskāhuī'nī'tza' tzamā' animalh expālacata jāla cāmāquilhpūtīca na ixlacatīn ixlakmāxtu. Xlaca'n jā tatamakxteklī nacātankāhuī'lican ixnūmero tū ixtacuhuīni'. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixquilhtūn nac mar tū hua'chi vidrio. Ixtachi'payāna'lh arpas tū ixcāmaxqui'nī't Dios. ³ Xlaca'n ixtapixtlī'yāna'lh tū ixlīpīxtlī' Moisés tū ixtā'scuja Dios. Ixtapixtlī' expālacata Cordero. Tū talīpīxtlī'lh, ū'tza' huā'mā':

Māpa'ksīni' quīnDiosca'n, hui'x ka'lhīkō'ya' ixlīpō'ktu lītlī'hui'qui.

Ka'tla' ē tzēhuanī't pō'ktu tū tlahua'ya' hui'x.

Xmān hui'x māpa'ksīkō'ya' ixlīpō'ktu cā'lacchicni'.

Pō'ktu tū tlahua'ya' tze ē ū'tza' ixlīcāna'.

⁴ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natajicua'ni'yān hui'x, Māpa'ksīni'.

Ixlīpō'ktuca'n natamāka'tlī'yān.

Xmān hui'x tlahua'ya' pō'ktu tū tze.

Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natamin ē natalaktaquilhpūtayān xmān hui'x,

expālacata ixlīpō'ktuca'n talaktzī'n tū hui'x tlahua'ya' tze ixlīpō'ktu.

⁵ Ā'listān iclaktzī'lh templo ixlāquī'yālhn nac a'kapūn. Na expūlacni' ixui'lacha' chihuixni' jā tatzo'kni' līmāpa'ksīn tū maxqui'canī't Moisés. ⁶ Tataxtulh nac templo kelhatojon ángeles tū ixtalē'mā'nalhn a'ktojon lakuat. Ixlu'xu'ca'n xatze ē stala'nka' ē xatache'kē'n. É ixtaka'lhī ixlīchīcānca'n tū xa'oro na ixcu'xanca'n. ⁷ Ā'listān chā'tin ixlīkelhatā'ti' tū ixtayāna'lh na ixa'katzā'stūtā'ti' cāmāxqui'lh chā'tunu' ángeles a'katunu' copa tū xa'oro. Copa ixtalītzuma ixtasītzī' Dios tū nacālimakapātīnīn tachi'xcuhuī't. Dios, xla' hui'lh pō'ktu quilhtamacuj. ⁸ Templo ixlītzumakō' jini' expālacata ka'tla' Dios ē ka'lhī lītlī'hui'qui. Nūn chā'tin tze ixtanū nac templo a'cxni' jāna'j'ī'sputkō' a'ktojon lakuat tū ixtalē'mā'nalhn kelhatojon ángeles.

16

Pātojon copa jā ixtojōmā'lh tū nalīmakapātīnī'n Dios

¹ Ā'listān icckexmatlī a'ktin tachiuhuīn palha' tū ixtaxtumā'lh nac templo. Cāhuanilh kelhatojon ángeles:

—Capinchipitit ē capūxteketit nac cā'ti'ya'tna' a'ktojon copa tū cātamaxquī'nī'ta'n ē a'ntza' jā tatojōmā'nalh tū Dios nacālimakapātīnīn tachi'xcuhuī't.

²Xapūla ángel a'lh ē pūxtekelh ixcopa nac cā'ti'ya'tna'. Cātaxtuni'lh ē cātapu'nukō'lh tzi'tzi' tū ixcāca'tzani' tū ixtaka'lhī nā ixtankānca'n ixsello animalh ē tū ixtalaktaquilhpūta ixlakmāxtu animalh.

³Ixlīchā'tu' ángel nā pūxtekelh ixcopa nac mar. Xcān ka'lhni' taxtulh chī iخلا' nīn. É tanīkō'lh ixlīpō'ktu tū ixa'nān nac mar.

⁴Ixlīkelhatu'tun ángel pūxtekepāl h ixcopa nac ka'tla' xcān ē jā huī'lh mu'sni'. Ka'lhni' taxtukō'lh. ⁵Ickexmatli chī huanli ángel tū pūxtekelh ixcopa nac xcān. Huanli:

—QuinDiosca'n, hui'x tze. Hui'x hui'la' ē pō'ktu quilhtamacuj hui'la'. Tze chī talixokonu'ni'n. ⁶Xlaca'n tū cāmakapātīnīmpā't tamaknīlh mintachi'xcuhuī't ē minā'kchihuīna'nī'n. Chuhua'j hui'x cālimāko'tnīpā't ka'lhni'. Chuntza' cāminī'ni'.

⁷Ā'līstān ickexmatpāl a'ktīn tachihuīn nac pūmacamāstā'n tū huanli:

—Dios Māpa'ksīni', hui'x ka'lhī'kō'ya' ixlīpō'ktu litli'hui'qui. Tze hui'x chī cālīputzāna'ni'ya'.

⁸Ixlīkelhata'ti' ángel pūxtekelh ixcopa nac chī'chīni'. Chuntza' chī'chīni' cālīlhcuyulh tachi'xcuhuī't ixlīchi'chī. ⁹Xlaca'n talhcukō'lh. É cachīhuālh tatzuculh tahuani Dios ixpālacata xla' macamilh huā'mā' lakuat ixpālacata ka'lhī litli'hui'qui. Xlaca'n jā maktin talakpalīcu'tunli ixtalacapāstacni'ca'n. Jā maktin talaktaquilhpūtacu'tunli Dios.

¹⁰Ā'līstān ixlīkelhāquitzis ángel pūxtekepāl h ixcopa nac ixpūtahui'lh animalh. Tzi'suanli jā ixmāpa'ksīni'n animalh. Tachi'xcuhuī't ixtaxcā ixsī'ma'kā'tca'n ixpālacata ixtapātīni'mā'nalh.

¹¹Cachīhuālh talīchihuīna'nli Dios xala' nac a'kapūn ixpālacata ixtapātīni'mā'nalh chī ixcājicsmāhuī' ixtzi'tzi'ca'n. Jā tamakxteklī natatlhaua tū jā tze.

¹²Ixlīkelhachāxan ángel pūxtekelh ixcopa nac ka'tla' xcān tū huanican Eufrates. É tzamā' xcān pūtilh ē chuntza' tzē tatētaxtulh napuxcu'nu' tū ixtamimā'na'ncha' jā tā'cxtuyāchi chī'chīni'.

¹³Ā'līstān iclaktzi'mpāl h tātaxtulh kelhatu'tun tū jā tzeyā ū'ni' nā iquilhni' dragōn ē iquilhni' animalh ē nā iquilhni' tū jā tze a'kchihuīna'. Tzamā' jā tzeyā ū'ni' ixtatasu'yu chī chachakatna'. ¹⁴Tzamā' ū'ni' iخلا' skāhuī'ni' ixtahuani't. Xlaca'n ixtatlhaua li'a'cnīn. Tataxtulh natamākēstoka ixlīpō'ktuca'n napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Chuntza' napuxcu'nu' tatzuculh talātucsa tzamā' quilhtamacuj tū lacsacni't Dios tū ka'lhīkō' litli'hui'qui. ¹⁵Ū'tza' huā'mā' tū huan Jesucristo:

—Quit na'icmin chī chā'tin ka'lhāna' ixpālacata jā tū tū taca'tzi'. Līpāxuhua natatahui'la xlaca'n tū tzej natamaktaka'lha ixlū'xu'ca'n ē jā natalhtata. Chuntza' jā maklhpī'mpi'li' catitalatā'kchokolh xlaca'n ē jā catitamāxana'lh nā ixlacatīnca'n tachi'xcuhuī't.

¹⁶Napuxcu'nu' cāmākēstoka jā iXuanican Armagedōn tachihuīn hebreo.

¹⁷Ā'līstān ixlīkelhatojon ángel pūxtekelh ixcopa nac ū'ni'. É chihuīna'nli chā'tin tū iXuī'lh nac pūtahui'lh nac templo nac a'kapūn. Huanli:

—Chuhua'j lakō'nī'ttza' ixlīpō'ktu.

¹⁸É tzuculh makli'pa ē palha' jīlīl ē ta'sakō'ca. Tachiquilh ti'ya't. Chī tachiquilh ti'ya't, jā maktin ixlani't ixtā'chuntza' a'cxni' tachi'xcuhuī't tatzuculh tatahui'la nac cā'quilhtamacuj.

¹⁹Ka'tla' cā'lacchicni', jā iXuanican Babilonia, tache'kelh ti'ya't ē lakapektu'tun taxtulh. Cā'lacchicni' xala' ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj, talakuankō'lh. Dios cāpāstaclī tzamā' xalanī'n nac Babilonia chī ixtatlhuanī't tū jā tze. Dios cāmakapātīnīnli ixpālacata xla' ixsī'tzi'nī't.

²⁰Ixlīpō'ktu lacpītzuna'j ti'ya't nac mar talakuankō'lh. É nā talakuankō'lh sipejni'. Jātza' ixtatasu'yu. ²¹Yujli chejet laka'tla'. A'ktin chejet ixtzincan tu'pu'xam kilos. Cā'a'kpūtahui'lh tachi'xcuhuī't. Xlaca'n ā'chulā' cachīhuālh talīchihuīna'nli Dios ixpālacata chejet chī ixtapātīmā'nalh xalījicua'ni' lakuat.

17

Makapātīnīnca puscāt tī xamaklani'

¹Quilakmilh chā'tin ixlīkelhatojon ángeles tū ixtaka'lhī a'ktojon copa. Quihuanilh:

—Cata't. Na'icmāsu'yuni'yān chī namakapātīnīncan puscāt tī xamaklani' tū huī'lh jā huī'lh ka'tla' mar. ²Māpa'ksīni'nī'n xalanī'n ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj tatā'tlahuanī't tū jā tze huā'mā' puscāt. Tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, xlaca'n hua'chi ka'chīnī'n ixpālacata jā tze ixtalacapāstacni'ca'n ixpālacata huā'mā' puscāt —quihuanica.

³É ángel quilīlē'lh ixlīlī'lhui'qui Espīritu Santo nac a'ktin cā'tzaya'nca ti'ya't. A'ntza' iclaktzi'lh chā'tin puscāt ixlīlī'lh lakatin animalh xatzu'tzo'ko. Ixlīpō'ktu nā ixmācni' animalh ixtamaktzo'knī't xalako'hua'jua' tacuhuīni'. Animalh ixka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁴É puscāt ixlīlakā'nī't ixlū'xu' xasmataka ē xatzu'tzo'ko. Ixlū'xu' licāxlalh oro ē lhūhua' tū hua'chi chihuix xalactzēhuani't ē xatapalaxla', ē nā chihuix tū huanican perla. Ixchī'patēlha a'ktin copa tū xa'oro. Tzamā' copa ixlītzumakō' tū xalako'hua'jua' ixpālacata

xla' xamaklani'. ⁵Na ixtankān ixtatzo'knī't a'ktin tacuhuīni' tū jā ixca'tzīcan tū ixuanicu'tun. Tū ixtatzo'kni' ū'tza' huā'mā': "Xaka'tla' Babilonia, xla' ū'tza' xatzi' ixlipō'ktuca'n puscān tī xamaklani' ē xatzi' ixlipō'ktu tū jā tze." ⁶Iclaktzī'lh tzamā' puscāt ixlika'chīnī't ixka'lhni'ca'n ixtachi'xcuhui't Dios. Xlaca'n cāmāknīca ixpālaca'ta jā tamakxteklī takexmatni' Jesús. A'cxni' quit iclaktzī'lh huā'mā', ica'cnīlh. ⁷Ángel quinkelhasqui'nīlh:

—¿Tū lí'a'cni'ya? Na'icuaniyān tū lilakatzē'k ixpālaca'ta puscāt ē tzamā' animalh tū kēhuī'lh, ē tū ka'lhī a'ktojon ixa'kxāk ē kencāuj ixa'kalokot. ⁸Animalh tū la'ktzi', ixuī'lh xapūla, ē chuhua'j jātza' huī'lh. Xla' natā'cxtuyāchi nac xapūllhmā'n lhu'cu'. Á'listān xla' na'a'n jā namālakuanīcan. A'cxni' nalaktzī'ncan animalh, natalī'a'cnīkō' tachi'xcuhui't xalanī'n nac cā'quiltamacuj. Natalī'a'cnī animalh tū ixtuī'lh makāstza' ē jātza' huī'lh ē natahuī'lapala. Natalī'a'cnīni'n ixlipō'ktuca'n tī jā tatzō'kni' ixtacuhuīni'ca'n nac libro a'cxni' tzuculh cāxtahuī'la cā'quiltamacuj. Nac libro a'ntza' jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlata-matca'n.

⁹Nā ángel quihuanīlh:

—Chuhua'j na'icuaniyān tū huanicu'tun huā'mā' ē tū takexmata tī laskalalh. A'ktojon ixa'kxāk animalh, xla' ū'tza' a'ktojon sipej jā tahuī'la puscāt. ¹⁰A'ktojon a'kxāk, ū'tza' huanicu'tun kelhatojon napuxcu'nu'. Kelhaquitzis xlaca'n jātza' tamāpa'ksīni'n. Chā'tin māpa'ksīni'ncus. Chā'tin jā ā'min. Xla' a'cxni' namin, jā makās catimāpa'ksīni'lh. ¹¹Animalh tū ixuī'lh xapūla ē tū jātza' huī'lh, xla' ū'tza' ixlikelhatzayan puxcu'. Xla' lacxtim chī kelhatojon. Á'listān xla' namālakuanīcan.

¹²Kencāuj a'kalokot tū la'ktzi', xla' ū'tza' kelhacāuj napuxcu'nu'. Xlaca'n tī jāna'j talitzucu tamāpa'ksīni'n. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n animalh xmān a'ktin hora. ¹³Tzamā' kelhacāuj napuxcu'nu' tachihuīna'nī't ē natamaxquī' animalh ixlītlī'hui'guica'n ē ixlīmāpa'ksīnca'n. ¹⁴Xlaca'n natatā'lātlahua Cordero. Cordero nacāskāhuī' ixpālaca'ta xla' ū'tza' Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksī' ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n, ē xla' ū'tza' Xapuxcu' napuxcu'nu'. Ixtachi'xcuhui't Cordero xlaca'n tī Dios cāta'sani'nī't ē cālacsacnī't ē takexmatni' xmān Dios.

¹⁵Nā quihuanīpalh ángel:

—Tzamā' mar, tū la'ktzi' jā lacahuahui'lh puscāt tī xamaklani', huanicu'tun lhūhua' tachi'xcuhui't xalanī'n lhūhua' cā'lacchicni' tī tachihuīna'n kempālhūhua' tachihuīn. ¹⁶Kencāuj a'kalokot tū cāla'ktzi' ē tū kelhacāuj napuxcu'nu', xlaca'n ē animalh natalāquiclhaktzī'n puscāt tī xamaklani'. Puscāt namaktikō'can tū ka'lhī. Maklhpī'mpi'li' natamakxteka. Xlaca'n natahua' ixquinit puscāt. É nalhcuuyukō'can. ¹⁷Dios cāmālapuhuanīlh natatlahua tū Dios ixlacasqui'n. Ū'tza' xlaca'n talichihuīna'nli natamaxquī' ixlīmāpa'ksīnca'n animalh hasta a'cxni' namākentaxtūkō'can ixlipō'ktu tū Dios ixuanī't. ¹⁸Puscāt tī la'ktzi', xla' ū'tza' xaka'tla' cā'lacchicni' tū cāmāpa'ksīkō' napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quiltamacuj.

18

Mālakuanīca Babilonia

¹Á'listān iclaktzī'mpāl'h ā'chā'tin ángel tī ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Xla' ixka'lhī lītlī'hui'qui. Māxkakēkō'lh cā'ti'ya'tna'. ²Palha' huanli:

—Chuhua'j mālakuanīkō'canī'ttza' xaka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Chuhua'j tahuī'lāna'lh a'ntza' xmān tū jā tzeya ū'ni', ē ixlipō'ktu spūni'n xalako'hua'jua'. ³Babilonia cāmātlahuīlh tū jā tze xalanī'n na ixlipō'ktu cā'lacchicni'. Napuxcu'nu' xalanī'n na ixlipō'ktu cā'quiltamacuj tatlahualh tū jā tze ixpālaca'ta huā'mā' cā'lacchicni'. Stā'na'nī'n xalanī'n nac cā'quiltamacuj rico talitaxtulh, ixpālaca'ta xalanī'n nac Babilonia ixtaxa'ma ixtumīnca'n natatamāhua ixlipō'ktu tū ixtalacasqui'n.

⁴Á'listān ickexmatpāl'h a'ktin tachihuīn nac a'kapūn tū huanli:

—Cataxtutit nac Babilonia, hui'xina'n tī quintachi'xcuhui't. Jā natā'tlahua'yā'tit tū jā tze xalanī'n a'ntza'. Chuntza' jā catimakpātīni'ntit hui'xina'n a'cxni' nacāmākapātīnīncan xlaca'n. ⁵Lhūhua' ixcuentaca'n xlaca'n. Cāmākēstokui'linī'canī't ē chā'nī't nac a'kapūn. Dios cāpāstacni'nī't ixcuentaca'n. ⁶Chuhua'j cacātlahuani'ca xlaca'n tū cātlahuani'lh ā'makapitzīn. Tzej cataxokolh hasta maktu' tū tatlahuani'lh ā'makapitzīn. Chuhua'j tzej catapātīni'lh xlaca'n hasta maktu'. ⁷Rico ixtahuani't ē tapāxuhualh ē ka'tla' ixtamakāca'tzi'. Chuhua'j tzej catapātīni'lh ē tzej catalīpuhuanli. Xlaca'n chī chā'tin puscāt tī huan: "Quit chā'tin reina ē icmāpa'ksīni'n. Quit jā tī quinīmaka'nī't. Jā maktin iclīlīlakaputzalh." ⁸Ū'tza' nalīmin lakuat. Namīnkō' ixlipō'ktu a'ktin quiltamacuj: līnīn ē talakaputzīt ē tatzi'ncstat. Nā nalhcuuyukō'can huā'mā' cā'lacchicni'. Tī namacamin huā'mā' lakuat, xla' ū'tza' Dios. Xla' ka'lhī lītlī'hui'qui.

⁹ Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj tatā'tlahualh tū jā tze xalanī'n nac Babilonia. Ū'tunu'n icxātā'tlahua ixlīpō'ktu tū ixtalacasqui'n. Xlaca'n natalīpuhuan ē natacalhuan a'cxni' natalaktzi'n cā'lacchicni' Babilonia lhcumā'lh ē xajini' tā'kayāhuamā'lh nahuan.

¹⁰ Napuxcu'nu' natalaca'a'ntāya makat ixpālacata nā natajicua'n chī natapātini'n xalanī'n nac Babilonia. Natalāhuani:

—jLilakalhu'mānat Babilonia, ka'tla' cā'lacchicni'! Ixka'lhī litli'hui'qui. Ē xamaktin xokomā'lh ixlīpō'ktu tū jā tze tū tatlahuani't a'ntza'—chuntza' natahuan.

¹¹ Stā'na'nī'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj nā xlaca'n natacalhuan ē natalīpuhuan tū na'a'kspula Babilonia. Natacalhuan ixpālacata jātza' catita'a'nalh tī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n. ¹² Jātza' cati'a'nalh tī nacāmaktamāhua ixlīstā'tca'n: oro ē plata ē perlas ē xatapalaxla' chihuix ē lu'xu' tū xatze ixla' lino ē ixla' seda tū smataka ē tzu'tzo'ko. Jātza' catitamāhuaca qui'hui' tū xamu'csu. Jātza' caticāmaktamāhuaca tū cālītlahuacan marfil ē qui'hui' xatapalaxla' ē bronze ē līca'n ē mármol. ¹³ Jātza' catitamāhuaca canela ē nūn tū mu'csu tū mojóni'can lihua't. Jātza' caticāmaktamāhuaca siyentzu ē mirra ē perfume ē vino ē aceite ē harina ē trigo. Jātza' caticāmaktamāhuaca huācax ē borregos ē cahuyuj ē carretas ē tasācua'. ¹⁴ Stā'na'nī'n natahuani xalanī'n nac Babilonia:

—Cāspu'tni'kō'nī'ta'n tū ixtapalh tumīn tū ixka'lhīcu'tunā'tit. Nā cāspu'tni'kō'nī'ta'n ixlīpō'ktu tū xalactze ē xatapalaxla'. Jātza' maktin catika'lhī'tit.

¹⁵ Stā'na'nī'n lacricujnu' ixtahuani't ixpālacata ixtalāmaktamāhuana'n xalanī'n nac Babilonia. Nā xlaca'n natalaca'a'ntāya makat ixpālacata natajicua'n chī natapātini'n xalanī'n nac Babilonia. Natalīpuhuan ē natacalhuan. ¹⁶ E natahuan:

—jLilakalhu'mānat Babilonia! Xapūla xalanī'n a'ntza' ixtalhakā' pō'ktu lino xatze ē xasmataka lu'xu' ē xatzu'tzo'ko. Ixtaka'lhī ixlicāxtlahuanca'n pō'ktu tū xa'oro ē chihuix xatapalaxla' ē perlas. ¹⁷ Xamaktin cāspu'tni'kō'lh ixlīricoca'n—natahuan.

Ixlīpō'ktuca'n marineros ē xanapuxcu'nu' barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tapū'a'n barcos ē ixlīpō'ktuca'n tī tamakscuja nac mar, ixlīpō'ktuca'n makat natalaca'a'ntāya. ¹⁸ A'cxni' natalaktzi'n chī nalhuca cā'lacchicni' Babilonia ē chī nataxtu xajini', xlaca'n natahuan:

—Nūn maktin a'nani't a'ktin cā'lacchicni' chī huā'mā' ka'tla' cā'lacchicni'.

¹⁹ Natalīpuhuan ē natataya pokxni' ē nacā'a'cpūmāhuaca'ca'can. Natacalhuan ē palha' natahuan:

—jLilakalhu'mānat huā'mā' xaka'tla' cā'lacchicni'! Rico ixtahuani't xalanī'n a'ntza'. Lacricujnu' talītaxtulh ixlīpō'ktuca'n ixtēcu'nī'n barcos ixpālacata ī'stā'nancan nac Babilonia. jLilakalhu'mānat cā'lacchicni'! Xamaktin sputli.

²⁰ Nā nahuancan:

—Catalīpāxualh ixlīpō'ktuca'n xalanī'n nac a'kapūn ixpālacata lakuanī't cā'lacchicni' Babilonia. Calīpāxua'tit hui'xina'n tī ixtachi'xcuhui't Dios ē nā hui'xina'n apóstoles ē ixa'kchihuīna'nī'n Dios. Xlaca'n xalanī'n nac Babilonia taxokoni'mā'nalhtza' Dios tū cātatlahuani'nī'ta'n hui'xina'n.

²¹ Ā'listān chā'tin ángel xatli'hui'qui chī'palh a'ktin ka'tla' chihuix chī a'ktin xuā'ti' ixlika'tla'. Mojōlh nac mar ē huanli:

—Chuntza' namāyujūcan ka'tla' cā'lacchicni' Babilonia. Jātza' maktin catitasu'yulh. ²² Jātza' catikexmatca a'ntza' tī tasla'knan. Jātza' catikexmatca arpa nūn liskoli'. Jātza' maktin catitasu'yulh tī tatlahua catūhuālh tascujūt. Jātza' catimacasā'nalh xuā'ti' ixpālacata jā tī natasquiti. ²³ Jātza' tū cati'a'nalh pūmaksko tū namāxkakēni'n. Jātza' catikexmatca ixtachi-huīnca'n tī tamamakaxtoknī'tcus. Stā'na'nī'n tī xapūla tamilh nac Babilonia, xlaca'n ā'chulā' ixtaka'lhī litli'hui'qui ē jā ā'makapitzin xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. Xalanī'n nac Babilonia talī'a'kskāhuī'ninli ixlīxantilhcā'n. Cā'a'kskāhuī'ca xalanī'n calhāxcuhuālh nac cā'quilhtamacuj—huanli ángel.

²⁴ Chuntza' na'a'kspula Babilonia ixpālacata a'ntza' cāmaknīca ixa'kchihuīna'nī'n Dios ē nā cāmaknīca ixtachi'xcuhui't Dios. Nā talē'n cuenta xalanī'n nac Babilonia chī cāmaknīca ixtachi'xcuhui't Dios ixlīpō'ktu nac cā'quilhtamacuj.

19

¹ Ā'listān icxexmatli chī palha' ixtata'sa lhūhua' tachi'xcuhui't nac a'kapūn. Ē xlaca'n ixtahuan:

jAleluya!

QuinDiosca'n quincāmakapūtaxtūyān.

Calakachi'xcuhui'ca xmān ū'tza'.

Xla' ka'lhikō' litli'hui'qui.

² Xla' putzāna'n chuntza' chī tū ixlicāna'.

Tze chī xla' putzāna'n.

Xla' putzāna'nīnī't Babilonia ixpālacata xalanī'n a'ntza' tamātlahuīlh tū jā tze ixlipō'ktuca'n xalanī'n nac cā'quilhtamacuj, chu lacxtim chī xlacā'n.

Dios makapātīnīnī't Babilonia ixpālacata xalanī'n a'ntza' tamaknīlh tī ixtatā'scuja Dios.

³ Chihuīna'mpalaca palha' ē tahuani:

—¡Aleluya! Xajini' nac Babilonia ta'a'kayāhuamā'lh pō'ktu quilhtamacuj.

⁴ Ē pu'xamatā'ti' lakōlu'n ē kelhatā'ti' tī ixtayānalh, xlacā'n tatalaktzokostalh Dios tī ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn. Xlacā'n tamakapāxūilh ē tahuani:

—¡Chuntza' calalh! ¡Aleluya!

⁵ Ē kexmatpalaca a'ktin tachihuīn na ixpūmāpa'ksīn Dios ē huanli:

Camāka'tlī'tit Dios milipō'ktuca'n hui'xina'n tī tapa'ksīni'yā'tit Dios

ē milipō'ktuca'n hui'xina'n tī lakachi'xcuui'yā'tit Dios,

tī xalaka'tla' ē tī jā xalaka'tla'.

Tamakaxtokli tī huanican Cordero

⁶ Ickexmatpālh chī ixtachihuīna'mā'nalh lhūhua' tachi'xcuui't ē chī macasā'nān lhūhua' xcān, ē chī a'cxni' palha' jili ē tahuani:

¡Aleluya!

Māpa'ksīni'ntza' quiMāpa'ksīni'ca'n quinDiosca'n tī ka'lhikō' litli' hui'qui.

⁷ Līpāxuhua catahui'lauj ē cata'sauj cā'tapāxuhūān.

Camāka'tlī'uj Dios.

Chini'ttza' quilhtamacuj tū napūtamakaxtoka tī huanican Cordero.

Ixtasqui'ni' tacāxni'ttza' hui'lh.

⁸ Xatasqui'ni' makxtekcani't nalhakā' xatze xastala'nka' lu'xu' ē xatache'kē'n.

Xatze lu'xu' huanicu'tun tze chī talatā'kchoko ixtachi'xcuui't Dios.

⁹ Ā'listān āngel quihuanilh:

—Catzo'kti huā'mā': "Līpāxuhua tahui'lāna'lh tī cāhuanicani't catamilh nac cā'tani' ixla' Cordero a'cxni' natamakaxtoka."

Nā quihuanilh āngel:

—Ū'tza' ixlicāna' huā'mā' tachihuīn tū ixla' Dios.

¹⁰ Quit iclaktatzokostalh āngel ē icimapakāxūicu'tunli. Xla' quihuanilh:

—Jā catla'hua' chuntza'. Quit ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x ē chī mintā'timīn tī ta'a'ka'ti' tū ixlicāna' tū Jesús māsu'yulh. Xmān Dios namakapāxui'ya'. Tī tamāsu'yu ixtachihuīn Jesucristo, ixlipō'ktuca'n xlacā'n ixa'kchihuīna'nī'n Dios —quihuanica.

Xastala'nka' cahuāyuj ē tī ixkēhui'lh

¹¹ Ā'listān iclaktzi'lh a'kapūn laqui'yālh. Iclaktzi'lh lakatin cahuāyuj xastala'nka'. Tī ixkēhui'lh huā'mā' cahuāyuj, līmāpācuhiūca Ixlīcāna' ē Mākentaxtūnu'nkō'. Xla' tze chī putzāna'n. Tze chī lātucsa. ¹² Ixlakastapun hua'chī ixtaxkaka chī xalamana't macscut. Ixcucu'lh lhūhua' corona na ixa'kxāk. Ixtzo'kni'cani't a'ktin tacuhuīni'. Nūn chā'tin ixca'tzi' tū ixuanicu'tun tzamā' tacuhuīni'. Xmān ū'tza' ixca'tzi'. ¹³ Ixlu'xu' ixsapakō'ni't ka'lhni'. Ixtacuhuīni' Ixtachihuīn Dios ixuanī't. ¹⁴ Ixtastālani' lhūhua' ixchi'xcu' xalanī'n nac a'kapūn. Xlacā'n ixtakēthahui'lāna'lh xalakstala'nka'n cahuāyuj. Ixlu'xu'ca'n xatze ē xalakstala'nka'n ē xatache'kē'n ixtahuani't. ¹⁵ Tī ixsapakō'ni't ka'lhni' ixlu'xu', quilhtaxtulh kentīn espada tū sta'ya'nca'. Huā'mā' nacā'iskāhui' tachi'xcuui't nac cā'quilhtamacuj. Līpalha' nacāmāpa'ksī. Xla' nacāmakapātīnīn ixpālacata Dios tī ka'lhikō' pō'ktu līmāpa'ksīn, xla' līsītzī' tū tatlahuani't ū'tunu'n. Chī xlacā'n natapātīnī'n hua'chī uvas natalitaxtu tū cālacchi'ntacan a'cxni' māxtuni'can xaxcān. ¹⁶ Na ixlu'xu' ē na ixchēkēn ixtatzo'kni' a'ktin tacuhuīni': "Xapuxcu' napuxcu'nu' ē Māpa'ksīni' tī cāmāpa'ksi ixlipō'ktuca'n tī tamāpa'ksīni'n."

¹⁷ Ā'listān iclaktzi'lh chā'tin āngel tī ixyālh nac chī'chini'. Xla' palha' cāhuanilh ixlipō'ktuca'n spūnī'n tū ixtakosnū'tlā'huan nac cā'ū'nī'n:

—Cata'ntit. Catakēstoktit ē cahua'tit tū Dios nacāmāxquī'yān. ¹⁸ Cata'ntit ē cahua'tit ixquinī'tca'n napuxcu'nu' ē xalactli' hui'quin chī'xcuui'n. Cahua'tit ixquinī'tca'n cahuāyuj ē ixquinī'tca'n tī ixtakēthahui'lāna'lh. Cahua'tit ixquinī'tca'n ixlipō'ktuca'n tachi'xcuui't, masqui tī ixtamakscuja ē masqui tī jā ixtamakscuja, ē masqui chī'xcuui'n tī xalaka'tla' ē masqui tī jā xalaka'tla' —huanli āngel.

¹⁹ Ā'listān iclaktzi'lh chī ixtatakēstokni't tū jā tze animalh ē napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj ē ixchi'xcuui'tca'n. Ixtatakēstokni't natatā'lātucsa tī ixkēhui'lh cahuāyuj ē ixchi'xcuui'n. ²⁰ Tū jā tze animalh chī'paca ē nā a'kchihuīna' tī ixa'kskāhui'nin. Xla' ixtlahuani't lī'a'cnīn na ixlacatīn huā'mā' animalh. Chuntza' ixcā'a'kskāhui'nī't tī ixtalē'n na ixtankānca'n ixsello animalh ē tī ixtalaktaquihlhpūta ixlakmāxtu animalh. Animalh ē a'kchihuīna' tī ixa'kskāhui'nin, xalakahuan cāmacā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātīn ē jā lhucyucan azufre. ²¹ Ixlipō'ktuca'n ā'makapitzi'n ixtachi'xcuui't tū jā tze animalh, xlacā'n

cälimaknikō'ca espada tū quilhtaxtulh na ixquilhni' tī ixkēhuī'lh cahuāyuj. Spūnī'n tzej talīka'sli ixquinītca'n.

20

Aktin mil cā'ta

¹ Ā'listān iclaktzī'lh chā'tin āngel tī ixuyjmā'chi nac a'kapūn. Ixlimin ixlīmālaquī'ca'n xapūlhmā'n lhu'cu'. Nā ixlimin ka'tla' cadena. ² Xla' chi'palh dragón. Ū'tza' lūhua' tū xala' makāstza' ē nā ū'tza' skāhuī'ni' ē nā huanican Satanás. Āngel chī'hui'lilh dragón a'ktin mil cā'ta. ³ Āngel mojōlh nac xapūlhmā'n lhu'cu' ē mālacchahuanūlh ē hui'līni'lh a'ktin sello nac mākelhcha. Chuntza' jātza' caticā'a'kskāhuī'lh tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj hasta a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. A'cxni' nasputa mil cā'ta, namakxtekan. Jā makās catimāxteka.

⁴ Ā'listān iccālaktzī'lh makapitzīn pūtahuī'lhni' jā ixtapūmāpa'ksīni'n. Nā iccālaktzī'lh ā'makapitzīn tī ixtahuī'lāna'lh a'ntza'. Xlaca'n ixcāmaxquī'canī't līmāpa'ksīn nataputzāna'n. Nā iccālaktzī'lh xlaca'n tī ixcā'a'cchu'cucanī't. Cāmāknīca ixpālacata ixtamāsu'yu ixtachihuīn Dios ē tū ixlicāna'ixla' Jesús. Xlaca'n jā ixtatatzokostani'nī't animalh, ē jā ixtalaktaquilhpūtani't ixlakmāxtu. Jā ixtatamakxteknī't nacāhuī'līni'can sello na ixtankānca'n ē na ixmacanca'n. Iccālaktzī'lh talacastālancuana'nli ē tatā'māpa'ksīni'lh Cristo a'ktin mil cā'ta. ⁵ Xlaca'n ū'tunu'n tī xapūla talacastālancuana'nli. Ā'makapitzīn nīnī'n natalacastālancuana'n a'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta. ⁶ Lipāxuhua' tī natalacastālancuana'n xapūla. Xlaca'n natatā'māpa'ksīni'n Dios. Xlaca'n jātza' catitanīlh ixlīmaktu' chī ā'makapitzīn. Xlaca'n natatā'scuja Dios ē Cristo. Natatā'māpa'ksīni'n Cristo a'ktin mil cā'ta.

⁷ A'cxni' nasputa a'ktin mil cā'ta, namakxtekan skāhuī'ni'. Xla' nataxtu jā ixchī'canī't. ⁸ Nataxtu ē nacā'a'kskāhuī' tachi'xcuhuī't na ixlīpō'ktu cā'quilhtamacuj. Nacā'a'kskāhuī' xalanī'n nac Gog ē Magog. Nacāmākēstoka natalātucsā. Xlaca'n lūhua' chī cucuj tū hui'lh na ixquiltūn mar. ⁹ Iclaktzī'lh ixchī'xcu'ca'n Gog ē Magog na ixlika'tla' cā'ti'ya'tna' ē tatā'tamacxti'li'lh jā ixtahuī'lāna'lh ixtachi'xcuhuī't Dios ē tzamā' cā'lacchicni' tū Dios pāxquī'. Nac a'kapūn mincha' macsut ē cālhcuyukō'lh ixlīpō'ktuca'n ixtachi'xcuhuī't skāhuī'ni'. ¹⁰ Skāhuī'ni' tī ixcā'a'kskāhuī'ni't macā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātīn ē jā lhucyucan azufre. Nā a'ntza' ixcāmacā'ncanī't tū jā tze animalh ē a'kchihuīna' tī ixa'kskāhuī'nin. A'ntza' nacāmākapātīnīncan cā'cuhuīni' ē cā'tzī'sa pō'ktu quilhtamacuj.

Dios nacāputzāna'ni' jā hui'lh na ixpūmāpa'ksīn

¹¹ Ā'listān iclaktzī'lh a'ktin pūtahuī'lh ka'tla' ē stala'nka'. Iclaktzī'lh tī ixuī'lh a'ntza'. Cā'quilhtamacuj ē a'kapūn cāmālakuanīca na ixlaca'tīn Dios. Jātza' tatasu'yulh. ¹² Iccālaktzī'lh nīnī'n, laka'tla' ē xalacstīn. Xlaca'n ixtayāna'lh na ixlaca'tīn Dios. Cāmālākakē'ca libros. Ā'listān mālakakē'palaca ā'a'ktin libro. Ū'tza' huā'mā' libro a'ntza' jā cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n. Cāputzāna'ni'ca nīnī'n chuntza' chī ixtalatā'kchokoni't chuntza' chī ixtatzo'kni' ixlīpō'ktu tū ixtatlahuanī't. ¹³ Ā'listān mar cāmācāmāstā'lh tī ixtanīni't a'ntza'. Nā tachīlh xlaca'n tī ixtahuī'lāna'lh nac cā'līnīn. Cāputzāna'ni'kō'ca ixlīpō'ktuca'n, chā'tunu' chuntza' chī ixtalatā'lhuan. ¹⁴ Ā'listān līnīn ē cā'līnīn cāmācā'nca nac cā'macscutnu' jā hui'lh pūpātīn. Huā'mā' ixlīmaktu'tza' līnīn xla'. ¹⁵ Nā cāmācā'nca nac cā'macscutnu' ixlīpō'ktuca'n tī jā ixcātzo'kni'canī't ixtacuhuīni'ca'n nac libro jā tatzo'kni' ixtacuhuīni'ca'n tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

21

Xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj

¹ Ā'listān iclaktzī'lh ā'a'ktin xasāsti' a'kapūn ē xasāsti' cā'quilhtamacuj. Xapūla a'kapūn ē xapūla cā'quilhtamacuj ixcāmālakuanīcanī't. Jātza' ixa'nān mar. ² Quit, Juan, iclaktzī'lh xatasīcua'lanātlahuan cā'lacchicni'. Huā'mā' cā'lacchicni' ū'tza' tū xasāsti' Jerusalén. Nā iclaktzī'lh chī ixuyjmā'chi nac a'kapūn jā hui'lacha' Dios. Cā'lacchicni' tzej ixcāxtlahuacani't chī chā'tin tasquī'ni' tī tzej lhakā'nān a'cxni' natā'tamakaxtoka'ī'squī'nīni'. ³ Ā'listān icckexmatli a'ktin tachihuīn tū mincha' nac a'kapūn. Palha' huanli:

—Chuhua'j Dios cātā'lahuī'lh ixtachi'xcuhuī't. Xlaca'n natalītaxtu ixtachi'xcuhuī't. Ē xla' nalītaxtu ixDiosca'n xlaca'n. ⁴ Dios nacāmāscāquīni' ixlakaxta'jatca'n. Jātza' catitanīlh. Jātza' catītalīpuhuanli. Jātza' catītacalhanli. Jātza' catītapātīni'nli. Jātza' tū caticā'a'nani'lh nūn tū xapūla.

⁵ Ā'listān chihuīna'nli Dios jā ixuī'lh na ixpūmāpa'ksīn ē huanli:

—Chuhua'j quit na'iccāsāsti'tlahuakō' ixlīpō'ktu.

Quihuanilh:

—Huā'mā' catzo'kti. Tzamā' tachihuīn ū'tza' tū ixlicāna' ē tze a'ka'ī'can.

⁶ Nā quihuanilh:

—Lakō'nī'ttza'. Quit chī letra A tū lītzuco alfabeto ē chī letra Z tū ixlī'a'ksputni', ixpālacata quit xalītzuconi' ē xalī'a'ksptuni'. Tī takelhpūti, quit na'iccāmāhuī' xcān xala' nac mu'sni' jā taxtu xcān tū cāmāxquī' xasāsti' ixlatamatca'n. Jā icticāmātā'jill. ⁷ Chuntza' quit na'iccātlahuani' ixlipō'ktuca'n tī tatlajana'nli. Quit ixDiosca'n na'icuan, ē xlaca'n quilacstīn natalītaxtu. ⁸ Jā chuntza' ā'makapitzīn tī jā quintalīstālani' ixpālacata tajicua'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'mascutnu'. Nā chuntza' tī jā ta'a'kaT', ē tī taquiclhca'tzan, ē tī tamaknīni'n, ē tī taka'lhī ixtā'lāpāxquī'nca'n, ē xantilhni'nī'n, ē tī talaktaquilhpūta ídolos, ē ixlipō'ktuca'n a'ksa'nīni'nī'n. Xlaca'n nacāmācā'ncan nac cā'mascutnu' jā lhcuyucan azufre. Huā'mā' ū'tza' ixlīmaktu' līnīn.

Xasāsti' Jerusalén

⁹ Ā'līstān quilakmilh chā'tin chī ixlīkelhatojon ángeles tī ixtaka'lhī ā'a'ktojon lakuat tū ā'xmān. Quihuanilh:

—Cata't, ē quit na'icmāsu'yuni'yān xatasqui'ni' tī ixpuscāt Cordero.

¹⁰ Espírītu Santo quimāsu'yuni'lh a'ktin talakahuān. Ángel quile'lh nac a'ktin tālhmā'n sipej ka'tla'. A'ntza' quimāsu'yuni'lh cā'lacchicni' jā ixlā' Dios ē jā huanican Jerusalén. Ixuyjmā'chī nac a'kapūn jā huī'lacha' Dios. ¹¹ Cā'lacchicni' T'xkaka. Ixlīxkaka ixlīlī'huī'qui Dios. T'xkaka chī a'ktin chihuix tū xatapalaxla', chī a'ktin chihuix tū huanican jaspe tū xatzēhuani't ē tū xkaka. ¹² Ixlīkelhka'tla' cā'lacchicni' ixyālh a'ktin talhta'm ka'tla' ē tālhmā'n. Ixka'lhī a'kcāujtu' xamākelhcha. Kelhacāujtu' ángeles ixtamaktaka'lh m'nalh tzamā' mākēlhcha. Nac mākēlhcha ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' ixka'huachan Israel. ¹³ Ixtayāna'lh a'ktu'tun mākēlhcha nac este, ē nac norte a'ktu'tun, ē nac sur a'ktu'tun, ē nā a'ktu'tun nac oeste. ¹⁴ Ixlītzuconi' talhta'm a'kcāujtu' chihuix. Nac chihuixni' ixcātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n kelhacāujtu' apóstoles, ixlā' tū huanican Cordero.

¹⁵ Ángel tī iqxqintā'chihuīna'nī't ixlē'mā'lh kēntin chī a'ctzuna'j qui'huī' tū xa'oro. Tzamā' ixpūlachcā cā'lacchicni', ē xamākelhcha ē talhta'm. ¹⁶ Cā'lacchicni' a'cxtim ixlīlhmā'n ē ixlīpīka'tla'. Ángel līpūlhcālh cā'lacchicni' iqxqui'huī' tū xa'oro. Ixlīpō'ktu lhcākō'lh ē chā'lh a'ktu' mil ā'a'ktu' ciento kilómetros ixlīlhmā'n. A'cxtim ixlīpīka'tla' ē ixlītālhmā'n. ¹⁷ Ángel lhcālh talhta'm chuntza' chī talachcāna'n chī'xcuhuī'n. Ixlītālhmā'n chā'lh tu'tumpu'xamatā'tī metros.

¹⁸ Talhta'm ixlītlahuacani't chihuix jaspe. Cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio.

¹⁹ Ixlītzuconi' talhta'm tzēhuani't ixuani't ixpālacata ixlītlahuacani't kempālhūhua' chihuix tū xatapalaxla'. Xapūla chihuix ixlītzuconi', xla' jaspe. Ixlī'a'ktu' chihuix zafiro, ē ixlī'a'ktu'tun ágata, ē ixlī'a'ktā'tī' esmeralda. ²⁰ Ixlī'a'kquitzis chihuix ónice, ē ixlī'a'kchāxan cornalina, ē ixlī'a'ktojon crisólito, ē ixlī'a'ktzeyan berilo, ē ixlī'a'kna'jās topacio, ē ixlī'a'kcāuj crisoprasa, ē ixlī'a'kcāujtin jacinto, ē ixlī'a'kcāujtu' amatista. ²¹ A'kcāujtu' mākēlhcha xla' a'kcāujtu' chihuixni' tū cāhuanican perlas. A'katunu' mākēlhcha ixtlahuacani't a'katunu' perla. Xatej cā'lacchicni' pō'ktu xa'oro xastala'nka' chī vidrio.

²² Jā iclaktzī'lh nūn a'ktin templo nac cā'lacchicni', ixpālacata na ixlīpō'ktu cā'lacchicni' huī'lh Dios tī ka'lhīkō' līlī'huī'qui ē nā a'ntza' huī'lh Cordero. ²³ A'ntza' jātza' tī catimaclacasqui'nli chī'chīni' nūn mālhcuyū'. Cā'lacchicni' māxkakē i'xkakana' Dios ē nā i'xkakana' Cordero. ²⁴ Tachi'xcuhuī't nac cā'quilhtamacuj nacāmāxkakē i'xkakana' Dios. Napuxcu'nu' xalanī'n nac cā'quilhtamacuj natalakachi'xcuhuī' Dios. ²⁵ Xamākelhcha cā'lacchicni' natatalaqui'tāya pō'ktu quilhtamacuj. Jā maktin catīcāmālacchōca ixpālacata a'ntza' jā catī'a'nalī cā'tzī'sni'. ²⁶ Ixlīpō'ktuca'n tachi'xcuhuī't natamin natalakachi'xcuhuī'. ²⁷ Jā catītanūlh a'ntza' tū jā tze. Jā catītanūlh tī tatlahua tū līmāxana'. Jā catītanūlh tī tahuān tā'ksa'nīn. Natatanū a'ntza' xmān tī cātzo'kcanī't ixtacuhuīni'ca'n na ixlībro Cordero tī taka'lhī xasāsti' ixlatamatca'n.

22

¹ Ā'līstān ángel quimāsu'yuni'lh a'ktin ka'tla' xcān tū xatzēhuani't. Tzamā' xcān ū'tza' tū māsā' xasāsti' latamat. Ka'tla' xcān ixtaxtumā'lh na ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. ² Ka'tla' xcān ixtētaxtu ixpūnan nac xatej cā'lacchicni'. Na iqxquilhtūni'n ka'tla' xcān ixtayāna'lh qui'huī' tū tamāsā' xasāsti' latamat. Tzamā' qui'huī' tamāsā' ixtahua'ca't makcāujtu' a'ktin cā'ta. Taha'ca' ixtahua'ca't a'katunu' mālhcuyū'. Xapa'lhma' huā'mā' qui'huī' tze cālimāzeyīcan tachi'xcuhuī't xalanī'n nac cā'quilhtamacuj. ³ Jā catī'a'nalī a'ntza' tū jā tze ixpālacata a'ntza' huī'lh ixpūmāpa'ksīnca'n Dios ē Cordero. Natamakapāxu' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁴ Cā'lacān natalaktzī'n Dios. Nacātankāhuī'lican ixtacuhuīni' Dios tī tatapa'ksīni'. ⁵ Nac huā'mā' cā'lacchicni' jā catī'a'nalī cā'tzī'sni'. Jātza' catimaclacasqui'nca pūmaksko. Jātza' catimaclacasqui'nca chī'chīni'. Māpa'ksīni' Dios nacāmāxkakē ixtachi'xcuhuī't. Xlaca'n natamāpa'ksīni'n pō'ktu quilhtamacuj.

Palaj namimpala Jesucristo

⁶ Ā'līstān ángel quihuanilh:

—Huā'mā' tachihuūn ixlicāna'. Tzē a'ka'l'can. Māpa'ksīni' Dios ixcāmālapāstaquī
ixa'kchiuūna'nī'n tū natahuan. Xla' macaminī't ixángel nacāmāsu'yuni' tī tatapa'ksīni' Dios
tū palaj na'a'kspula.

⁷ Jesús huanli:

—Palaj na'icmin.

Lipāxuhua tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro tū māsu'yu tū na'a'kspula.

⁸ Quit, Juan, ickexmatni't ē iclaktzī'nī't ixlipō'ktu huā'mā'. A'cxni' xa'ickexmatkō'nī't ē
xa'iclaktzī'nkō'nī't, iclaktatzokostalh ángel tī ixquimāsu'yuni'nī't huā'mā'. ⁹ Xla' quihuanih:

—Jā chuntza' catla'hua'. Jā caquilaktatzokosta. Nā quit ictā'scuja Dios chuntza' chī hui'x
ē chī mintā'timīn tī ixa'kchiuūna'nī'n Dios ē ixlipō'ktuca'n tī takexmatni' tū tatzo'kni' nac
huā'mā' libro. Xmān Dios nalaktatzokostaya'.

¹⁰ Nā quihuanih:

—Jā ca'cs caticatzi huā'mā' tachihuūn tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro ē tū tahuan tū
na'a'kspula, ixpālacata palaj namākentaxtūcan chuntza' chī tatzo'kni'. ¹¹ Tī tatlahua tū jā tze,
catatlahualhcus. Tī tapuhuan tū jā tze, catapuhualhcus chuntza'. Tī lactze, pō'ktu quilhtama-
macuj catatlahualh tū tze. Tī takexmatni' Dios, pō'ktu quilhtamacuj catakexmatni'lh Dios.

¹² Nā Jesús chihuūna'mpāl:

—Palaj na'icmin. Na'iclimin tū na'iccālixoko chā'tunu'. Na'iccāxoko tī tatlahuanī't tū tze ē
nā tī tatlahuanī't tū jā tze. ¹³ Quit xapūla ē ā'xmān, chī letra A tū litzucu alfabeto ē chī letra Z
tū ixli'a'ksputni'. Quit xalitzucuni' ē xali'a'ksputni'.

¹⁴ Lipāxuhua tī cāmātza'nkēna'nī'canī'ttza' ixcuentaca'n. Ū'tza' tzē natalihua' xatahua'ca't
qui'hui' tū māsā' xasāsti' latamat. Nā tzē natatanū nac cā'lacchicni'. ¹⁵ Jā cāmaktexkan
natatanū nac cā'lacchicni' tī jā ta'a'ka'l'cu'tun ixtachihuūn Dios. Jā catitatanūlh xantilhni',
ē nūn tī taka'lhī ixtā'lapāxqui'nca'n, ē nūn maknīni'nī'n, ē nūn tī talaktaquilhpūta ídolos, ē nūn
tī ta'a'ksa'nan ixpālacata talakatī tahuan tū jā ixlicāna'.

¹⁶ Jesús chihuūna'mpāl:

—Quit, Jesús, icmacā'nī't quinángel. Xla' nacāhuaniyān ixlipō'ktu huā'mā' hui'xina'n tī
tapa'ksīni'yā'tit Dios na ixlipō'ktu cā'lacchicni'. Quit t'xū'nātā'nat rey David. Quit mātuncuñi'
sta'cu tū xkaca —huanli Jesús.

¹⁷ Espiritu Santo ē ixtasqui'ni' Cordero, xlaca'n tahuan:

—Cata'ntit.

Ixlipō'ktuca'n tī takexmata catahualh:

—Cata'ntit.

Cataminkō'lh ixlipō'ktuca'n tī takelhpūtī, ē catahua'lh xcān tū māsā' xasāsti' latamat.
Cāmāxqui'can chī talakalhu'mān tī tamaktīni'ncu'tun.

¹⁸ Ixlipō'ktuca'n tī takexmata ixtachihuūn huā'mā' libro jā tatzo'kni' tū na'a'kspula,
iccāhuani: Palh catihuālh mālhmā'nī huā'mā' tachihuūn, Dios namakapātīnīn. Napātī lakuat
tū tatzo'kni' nac huā'mā' libro. ¹⁹ Palh catihuālh namāpānū macsti'na'j tachihuūn tū
tatzo'kni' nac huā'mā' libro, Dios jā catimāxtekli nahua' ixtahua'ca't qui'hui' tū māsā'
xasāsti' latamat. Dios jā catimāxtekli natanū nac xatasicua'lanātlahuan cā'lacchicni' tū
tzo'kcanī't nac huā'mā' libro.

²⁰ Tī huan tzamā' tachihuūn, xla' huan:

—Ixlicāna'. Quit palaj na'icmin.

Chuntza' calalh. Cata't quiMāpa'ksīni' Jesús.

²¹ QuiMāpa'ksīni'ca'n Jesucristo cacāsicua'lanātlahuan milipō'ktuca'n hui'xina'n. Amén.